MOSIS CHARAS

MEDICINÆ DOCTORIS
& Regiæ Majestatis Anglicæ Medici-Chymici,

PHARMACOPOEA REGIA CHYMICA.

GALLICE AB AVTHORE CONSCRIPTA,
jam verò Latina Lingua donata.

TOMUS SECUNDUS.

GENEVÆ,
Sumptibus JOANNIS LUDOVICI DU-FOUR.

M. DC. LXXXIV

CHARAS

PHARMACOPOEA

CHYMICA

INDEX CAPITUM

PHARMACOPOEÆ

REGIÆ CHYMICÆ;

Pars Tertia, continens

PRÆPARATIONES CHYMICAS.

LIBER PRIMUS

De Præparationibus Chymicis Vegetabilium.

CAP. I. *De distillatione Vegetabilium in genere.* pag. 3.

II. *De Distillatione Radicum, deque variis substantiis ex illis eliciendis.* 5.

III. *De Distillatione herbarum succulentarum, inter frigidas repositarum.* 8

IV. *De Acetosarum distillatione.* 11

V. *De Distillatione Aquarum calidarum, amararum, & odore carentium; Aliisque illarum præparationibus quovis tempore suscipiendis.* 12

VI. *De Distillatione Absinthij.* 14

VII. *De Distillatione Cochleariæ, Nasturij, aliarumque Plantarum humidarum, Anti-Scorbutica vi præditarum.* 16

VIII. *De Distillatione Melissæ.* 19

IX. *De Distillatione Foliorum Myrti.* 20

X. *De Distillatione Florum in genere.* 22

XI. *De varia Rosas distillandi ratione.* 23

XII. *De Distillatione Flor. Lavendulæ.* 29.

XIII. *De Distillatione Flor. Rorismarini.* 30.

XIV. *De Distillatione Aquarum fragrantissimarum, ex Floribus Vegetabilium educi idonearum.* 33

XV. *De Distillatione Spirituum Ardentium Odoratissimorum, Ex Foliis & Herbis odore pollentibus eliciendorum.* 34

XVI. *De Seminum & Baccarum, ac primo de Seminis Anisi Distillatione.* 37

XVII. *De Distillatione Seminum Cochleariæ, Sinapi, Nasturtij, &c.* 39

XVIII. *De Distillatione Baccarum Sambuci.* 42

XIX. *De Distillatione Baccarum Iuniperi.* 43

XX. *De Distillatione Tritici, Secalis, Hordei, &c.* 46

XXI. *De Distillatione Leguminum.* 48

XXII. *De Distillatione Fabarum.* 49

XXIII. *De Lignorum Distillatione.* 51

XXIV. *De Distillatione Ligni Rosarum.* 52

XXV. *De Distillatione Ligni, Guajaci.* 54

XXVI. *De Distillatione Fuliginis.* 56

XXVII. *De Distillatione Fructuum, & primo, Cucurbitarum, Cucumerum & Melonum.* 58

XXVIII. *De Distillatione Malorum Citriorum.* 59

XXIX. *De Distillatione Fructuum Rubi idæi & Fragorum.* 71

XXX. *De Distillatione Nucum Iuglandium.* 72

XXXI. *De Variis Uvæ substantiis.* 73

XXXII. *De Vini Distillatione.* 75

XXXIII. *De Distillatione Spiritus Vini.* 76

XXXIV. *De Spiritu Vini Tartarisato.* 79

XXXV. *De Distillatione Tartari.* 82

XXXVI. *De Distillatione Aceti.* 85

XXXVII. *De Distillatione Sacchari.* 87

XXXVIII. *De Distillatione Mannæ.* 89
XXXIX *De Distillatione Camphoræ.* 90
XL. *De Distillatione Caryophyllorum.* 92
XLI. *De Distillatione Camphoræ.* 95
XLII. *De Distillatione Terebinthinæ.* 99
XLIII. *De Distillatione Masticbes.* 98
XLIV. *De Distillatione Benzoini.* 96
XLV. *De Distillatione Myrrhæ.* 101
XLVI. *De distillat. Gummi Ammoniaci.* 102
XLVII. *De Tinturis Chymicis Vegetabilium.* 104
XLVIII. *De Elixiriis.* 105
XLIX. *De Elixirio Proprietatis.* 107
L. *De Extractis Vegetabilium.* 109
LI. *De Extracto Opii.* 111
LII. *De Laudano.* 116
LIII. *De Extracto Aloës.* 119
LIV. *De Extractis Rhabarbari & Sennæ.* 121
LV. *De Extracto Colocynthidis.* 122
LVI. *De Extracto Esulæ.* 124
LVII. *De Extracto Resina, aut Magisterio Scammonij.* 125
LVIII. *De Extracto Resina, aut Magisterio Gialapæ.* 127
LIX. *De Extracto Panchymagogo.* 128
LX. *De Feculis.* 130
LXI. *De Salibus Vegetabilium.* 131
LXII. *De Sale Cardui Benedicti.* 133
LXIII. *De Sale Essentiali, Cremore, aut Crystallo Tartari.* 134
LXIV. *De Crystallo Tartari Chalybeato.* 137
LXV. *De Crystallo Tartari Emetico.* 138
LXVI. *De Sale fixo Tartari, Ejusque in Liquorem solutione.* 140
LXVII. *De Tartaro Vitriolato.* 142
LXVIII. *De Sale Tartari Foliato.* 145
LXIX. *De Sale Volatili Tartari.* 147
LXX. *De Tinctura Salis Tartari.* 154
LXXI. *De Sale Volatili Oleoso.* 156

LIBER SECUNDUS.

Continens Præparationes Chymicas Animalium.

CAP. I. *De Remedijs ex Homine desumptis.* 159
II. *De Præparatione Cranii humani.* 161
III. *De Præparatione Chymica Sanguinis Humani.* 164
IV. *De distillatione Urinæ.* 166
V. *De distillatione Viperæ.* 168
VI. *De Præparation. Chymicis Cornu Cervini.* 175
VII. *De Præparatione Bufonum.* 180
VIII. *De Præparatione Ranarum.* 181
IX. *De Distillatione Cancrorum Fluviatilium.* 182
X. *De distillatione Ciconiarum.* 184
XI. *De Præparatione Apum, & Mellis ab illis confect.* 185
XII. *De distillatione Ceræ.* 186
XIII. *De distillatione Asellorum, & Lumbricorum terræ.* 188
XIV. *De distillatione Cantharidum.* 190
XV. *De distillatione Formicarum.* 191
XVI. *De Præparatione Pavonis.* 192
XVII. *De Præparationibus Castoris.* 193

LIBER TERTIUS.

Præparationes Chymicas Mineralium exhibens.

CAP. I. *De Præparationibus Terrarum & Bolorum, & data occasione, de Oleo Lateritio seu Philosophorum.* 195
II. *De Præparatione Aquarum.* 199
III. *De Præparatione Lapidum & Gemmarum.* 200
IV. *De Præparatione Calcis.* 201
V. *De Præparationibus Lapidum Judaici & Lincis.* 206
VI. *De Præparationibus Lapidis Hæmatitis.* 208
VII. *De Præparationibus Crystalli.* 209

VIII. De Præparationibus Coralij. 211
IX. De Præparationib. Margaritarum. 114
X. De Præparationibus Talci. 216
XI. De Præparationibus Salis Communis. 218
XII. De distillatione Salis Marini. 220
XIII. De Edulcoratione Spiritus Salis. 233
XIV. De Præparationibus Salis Nitri, & primo de simplicissimis. 226
XV. De Nitri fixatione. 228
XVI. De Sale Polychresto. 230
XVII. De Spiritu Nitri. 232
XVIII. De Aquis Fortibus, & de Aquis Regiis. 235
XIX. De Præparationibus Aluminis. 239
XX. De Præparationibus Salis Ammoniaci. 241
XXI. De distillatione Spiritus Vrinosi Salis Ammoniaci. 243
XXII. De distillatione Spiritus Acidi Salis Ammoniaci. 246
XXIII. De Præparationibus Vitrioli. 250
XXIV. De Præcipitatis, Terris, aut Sulphuribus Vitrioli. 253
XXV. De distillatione Vitrioli. 255
XXVI. De Spiritu Vitrioli dulci, & nonnullis aliis Spiritibus Vitrioli. 259
XXVII. De Sale & Terra Vitrioli. 262
XXVIII. De Sulphuris Præparationibus. 263
XXIX. De Magisterio, aut Lacte Sulphuris. 265
XXX. De distillatione Sulphuris. 266
XXXI. De Sale Sulphuris. 268
XXXII. De Præparationibus Arsenici. 272
XXXIII. De Præparationibus Ambræ Grisea. 276
XXXIV. De Præparationibus Succini. 278
XXXV. De distillatione Succini. 280
XXXVI. De Metallis in genere. 282
XXXVII. De Auri Præparationibus. 284
XXXVIII. De Calcinatione immersiva Auri, per Aquam Regiam, Vbi obiter de Auro fulminante. 288
XXXIX. De Calcinatione Auri immersiva, Quartatione dicta. 288
XL. De Auri depuratione per Cæmentationem, & per Antimonium. 293
XLI. De Expurgatione Auri per Mercurium. 295
XLII. De Calcinatione Auri per Cornu Cervinum. 296
XLIII. De Tincturis aut Extractionibus Auri. 297
XLIV. De Præparationibus Argenti. 300
XLV. De Auri Expurgatione per Plumbum. 302
XLVI. De Dissolutione & Crystallisatione Argenti. 304
XLVII. De Tinctura Argenti. 305
XLVIII. De Luna Caustica, vel Lapide Infernali. 308
XLIX. De Præparationibus Ferri. 309
L. De Rocis Martis, Adstringentibus & Aperientibus. 314
LI. De Sale Martis. 317
LII. De Vitriolo Martis. 319
LIII. De Tincturis Martis. 321
LIV. De Extractionibus Martis, illiusque Sublimatione in Flores. 324
LV. De Præparationibus Cupri. 325
LVI. De Transmutatione Cupri & Viridis Æris in Vitriolum. 328
LVII. De distillatione Crystallorum Veneris. 330
LVIII. De Præparationibus Plumbi. 333
LIX. De Sale & Magisterio Saturni. 335
LX. De distillatione Plumbi. 339
LXI. De Balsamis Saturni. 341
LXII. De Stanni Præparationibus. 342
LXIII. De Floribus Stanni. 344
LXIV. De distillatione, pluribusque aliis Plumbi præparationibus. 346
LXV. De Præparationibus Mercurij. 348
LXVI. De Expurgatione Argenti vivi & illius in Cinnabarin transmutatione. 355
LXVII. De Præcipitatis Rubris Mercurij. 357
LXVIII. De Præcipitatis Mercurialibus, Flavis, & Rosei Coloris. 360
LXIX. De Præcipitatis Mercurij albis. 362
LXX. De Sublimato Corrosivo. 366

LXXI. De *Sublimato Dulci.* 369
LXXII. De *Liquoribus Mercurialibus.* 371
LXXIII. De *Antimonio in genere.* 373
LXXIV. De *Vitro Antimonii.* 374
LXXV. De *Crocis Antimonij.* 377
LXXVI. De *Regulo Antimonij.* 379
LXXVII. De *Regulo Martiali.* 381
LXXVIII. De *Floribus Antimonij.* 383
LXXIX. De *Antimonio Diaphoretico.* 385
LXXX. De *Liquore Glaciali Antimonij.* 388
LXXXI. *Quibus Modis* Dom. Pelegrinus *Medicus in usum adhibeat Liquorem Glacialem Antimonij, & qui effectus ex hoc expectandi.* 392
LXXXII. De *Pulvere Emetico, de Spiritu Vitrioli Philosophico, & Bezoartico Minerali.* 394
LXXXIII. De *Sulphure Antimonij.* 397
LXXXIV. De *singularibus quibusdam Antimonij Præparationibus.* 399
LXXXV. De *Bismuthi Præparationibus.* 402

PARS QUARTA.

Exhibens varia Remedia singularia, Ex pluribus Authoribus celeberrimis deprompta, Et nonnulla ab Eruditis & curiosis communicata.

Aquæ.

Apoplectica. 406
Benedicta Serpilli. ibid.
Bezoartica. ibid.
Lithontriptica Quercetani. 407
Alia ejusdem. ibid.
Columborum Cosmetica. ibid.
Alia. 408
Cosmetica. ibid.
Diuretica D. D. Daquin. ibid.
Alia. 409
Ant-Epileptica Langii *emendata.* ibid.
Faciei maculas delens. 410
Febrifuga. ibid.
Ad Gonorrhœam virulentam inveteratam Quercetani. ibid.
Ad affectus gutturis Schroderi. 411
Ant-Epileptica Hirundinum correcta. ibid.
Hysterica. Alia, ibid.
Bryoniæ composita. 412
Alia. ibid.
Imperialis. 413
Mirabilis. ibid.
Antinephritica correcta D. de Bellegarde. 413.
Aromatica præstantissima. 414
Ophthalmica præstantissima. 414
Paralytica & Apoplectica. 415
Antipodagrica. ibid.
Antiscorbutica. ibid.
Theriacalis. ibid.
Vitæ regia. 416
Viridis Hartmanni *correcta.* 417

Balsama.

Bezoarticum. 417
Hystericum. ibid.
Vulnerarium insigne. ibid.
Aliud. ibid.

Clareta.

Antimoniale. 418
Stomachicum. ibid.

Collyria.

Collyrium vel Aqua Ophthalmica D. D. Dacquin. 419.
Cœruleum. ibid.

Cremores.

Tartari solubilis. 419
Emeticus solubilis. 420

Electuaria.

Cholagogum Sylvii. 420
Hydragogum Ejusdem. ibid.

Elixiria.

Cephalicum. 421
Hysterícum. ibid.
Proprietatis Antiscorbuticum. ibid.
Stomachicum. 422

Emplastra.

Abbatis Gratiæ. 422
Matricale roborans. 423
Ad Scrofulas. ibid.

Febrifuga.

Pulvis. 423
Alius Riverii. 424
Alius illi adscriptus. 425

Fel.

Bovis Cosmeticum. 425

Lapides.

Admirabilis. 427
Contrayervæ. 426
Medicamentosus. ibid.
Philosophorum, ad Vlcera. ibid.

Linimenta.

Ad Hæmorrhoidas. 428
Ad Herpetes. ibid.
Ischiadicum. ibid.
Variolarum cicatrices prohibens. 429
Vomitum compescens. ibid.
Somniferum. ibid.

Liquores.

Hyacinthinus Antimonialis. 430
Hysterícus. ibid.
Viridis æris causticus. ibid.
Lac Virgineum. 426

Mucilagines.

Ad Manuum & Ani fissuras. 431

Olea.

Ant-Epilepticum. 431
Liquor vel Oleum Antimonij. ibid.
Ad Surditatem. 432

Opiatæ.

Antihysterica. 432
Odontalgica. ibid.
Dentifricia. 433

Pastæ.

Ad manuum detersionem. 433
Alia. ibid.

Pilulæ.

Cachecticæ. 434
Diureticæ. ibid.
Febriles Sennerti. ibid.
Hydragogæ. 435
Ad fœdos virginum colores. ibid.
Pectorales. ibid.

Pulveres.

Arthriticus. 435
Adstringens. 436
Bezoarticus insignis. ibid.
Causticus. ibid.
Dentifricius. 437
Ant-Epilepticus eximius. ibid.
Sarcoticus. 438
Tormina puerperarum sedans. ibid.
Violarum. ibid.
Viperinus elegans. 439

Salia.

Cachecticum Chalybeatum. 439
Diureticum. ibid.

Spiritus.

Ant-Epilepticus. 440
Anti-Scorbuticus. ibid.
Theriacalis. 441
Vterinus. ibid.

Syrupi.

Epilepticus. 442
Scorbuticus Foreſti. ibid.

Tabellæ.

E Croco Martis. 442
Diureticæ. 443
Gonorrhœam ſiſtentes. ibid.
Ad Herniam. ibid.
Pectorales. ibid.

Telæ.

Cerata pro Paropiis Muliebribus. 444
Mammis à partu imponenda. ibid.

Trochiſci.

Cauſtici. 445
Odorati, Aviculæ Cypriæ. ibid.
Alij. ibid.
Alij pretioſiores. 446

Unguenta.

Ad Ambuſta. 446
Flavum. 447
Nigrum. ibid.
Ophthalmicum probatiſſimum. ibid.
Ad Piſces capiendos. 448
Viride. ibid.
Diaceltateſſe Helmontij. 449

PHARMACOPOEÆ REGIÆ

Pars Tertia.

Continens Præparationes

CHYMICAS

Ordo & Dispositio istius Partis.

INtima necessitudine cum Pharmacia Galenica & Chymica conjungantur, mutuumque & perpetuum sibi præbeant auxilium, operæ pretium me facturum credidi si a limine hujus operis generalia quædam afferrem ad utriusque cognitionem conducentia. Eapropter leviter tantum attingam,& obiter, quæ jam ante à me dilucidata fuere, at vero ad praxim eadem revocaturus sum, usum toto hujus Partis decursu, qua de Præparationibus Chymicis, traditurus.

Pharmacia Chymica, non secus ac Galenica, versatur circa Vegetabilia, Animalia & Mineralia, quæ materia sunt & subjectum utriusque operationum, ex quibus concinnat remedia idonea morborum aut mitigationi aut curationi: Porro cum Galenica tritis tantum & vulgatis utatur mediis, ad separationem partium quæ aut improbæ aut inutiles iudicantur, satisque illi sit purgasse, infudisse, coxisse, contudisse, aut ad usum miscuisse eas quæ illi optimæ videntur, Chymica intima scrutatur mixtorum, summo artificio ab invicem secretura partes omnes hæc

conſtituentes, eadem ab inquinamentis, ſenſibus non obviis liberatura, vt eo pacto ſubſtantiis puris, præcipuis illorum & eſſentialibus maxime partibus extricatis, idoneas illas præſtet producendis ſperatis cum efficacia effectibus.

Nihilominus tamen in hoc materiæ & ſcoporum concurſu, utrique Pharmaciæ communibus, Chymica Pharmacia, vtvt excellentiſſima, plurima inſtrumenta & media Galenicæ familiaria ſibi adſumit, etſi præter prædicta non exiguus aliorum numerus ab ea in uſum adducantur, atque illius induſtria quotidie nova in publicum prodeant, quando mixta, adhibita accurata diligentia, in particulas diducere & divellere molitur.

Tertiam hanc partem in tres libros diſtinxi, Priore illorum vegetabilium preparationem adduco, quandoquidem e mixtorum genere hæc primo oculis obvia ſunt in ſuperficie terræ, nobis maxime familiaria, ſegetem remediorum uberrimam prębentia. Succedunt his Animalia, Libri Secundi ſubjectum, non eo ſolum nomine quod cum ex vegetabilibus maxima illorum pars alimentum trahens, variæ partes quodammodo exinde vires ſuas mutuari videantur, derivandas in inſignem remediorum numerum, quæ componunt, ſed præterea quod plurima illorum in alimentum noſtrum cedant: Mineralia tandem Tertii Libri materia futura ſunt, quod cum fere omnia in terræ viſceribus abſcondita lateant, non æque nobis familiaria ſint, laboremque requirant improbum, ignemque vehementiorem, majuſque artificium quam in Vegetabilium aut Animalium præparatione adhibendum ſit.

At cum in id præſertim incumbam, ut media & tutiora & faciliora ad feliciter perficiendas operationes omnes Chymicas in apertum prodeant, id ſyncero animo exhibiturus ſum quod quotidie ad praxim revoco, præparationes cognitu neceſſarias cunctas ad unam exhibens, quas propriis manibus trivero; ea ratione mentem meam explicaturus, ut quas traditurus ſum nitide proponens, nullo negotio à me prætermittendæ in cognitionem veniant, dummodo artis periti antea conſulti fuerint, eorumque ergaſteria frequentata, nec deſint genium, inſtrumenta, aliáque ad finem conſequendum neceſſaria.

Spero præterea, cum Præparationes meæ Rationi & Experientiæ innitantur, ambageſve ac prolixos ſermones, plurimis authoribus in delitiis, à me abeſſe velim, quam inibo viam nemini improbandam eſſe, atque in optimam partem acceptum iri quod illarum vires, doſes ac in uſum flectendi rationem in medium adduxerim, deductas ex conſtitutione mixtorum, ac examine precipuarum partium illa componentium; variis item alterationibus quas à præparatione ſubeunt, ac tandem ab exploratis non ſemel illorum effectibus.

LIBER PRIMVS.

De Præparationibus Chymicis Vegetabilium.

CAPVT PRIMVM.

De Diſtillatione Vegetabilium in genere.

VEgetabilium numeri amplitudo cum miror non ſit totius terræ ſuperficie, inſigniſque illorum differentia, & quoad figuram & quoad facultates, cum limitibus nullis, uti neque numerus, deſcribantur, mirum ne ſit, ſi cum Chymia ab omni ævo ſtudium adhibuerit excogitandis rebus neceſſariis ad facilem mixtorum præparationem, nulla non die illi occaſiones occurrant ad praxin media illa adducendi, imo quamplurima nova adjiciendi ad facilius ſcopum propoſitum conſequendum facientia.

Diſtillatio, quanquam omnibus obvia, inter operationes primas fere obtinet, qua Chimia utitur ad præparationem & partium Vegetabilium purgationem; imo Animalium & Mineralium. Etſi vero Ars Diſtillatoria Galenicæ Pharmaciæ ignota non ſit, imo jampridem illam in uſum duxerit ad ordinariam Aquarum ſibi familiarium preparationem, non tamen gloriari poteſt quaſi culmen perfectionis in hac operatione attigerit, utiqne quaſi docuerit rationem ſeparandi & diſtinguendi ab invicem partes ex quibus miſta conſtituuntur, cum enim tritæ tantummodo infiſteret viæ, mediis ſolum & organis, è trivio uſa, neque illi curę fuerit notitia ſexcentorum aliorum quæ Pharmaciæ Chymicæ quotidie in manus veniunt, ſucceſſus optatos ideo conſequi non potuit, neque legitimam analyſin mixtorum quæ diſtillationi ſubjicere adgreſſa eſt.

Lectio Scriptorum, Meſües, Auicennę, Serapionis, Rhaſis, aliorumque priſcorum authorum Galenicorum, Græcorum & Arabum, qui rei Pharmaceuticæ deſcriptionem tradidere, veritatem rei apertam facier, illudque in confeſſo eſſe jubebit Pharmaciæ Galenicæ famam periclitari niſi à Chimica plurimas prępparationes pręſtantiſſimas mutuatitias habeat, eaſdemque in uſum trahat, fulciendi ergo, & melius ſtatuminandi opus cui ſe accingit.

Cum porro varia Vegetabilium indoles, diversa compages, & collectio magis aut minus arcta partium ea constituentium, peritum artificem non solum ad diversum Ignis regimen, sed & ad varia comparanda Vasa, aut organa, quæ illi familiaria esse debent ad diversimodam materiæ sibi subjectæ pręparationem, ac præsertim distillationem, nitide traditurus sum & adducturus varias methodos, quibus insistere debet Pharmacopœus, respectu habito ad variam partium Vegetabilium indolem quas distillationi subjicere intendit; Neque quoque prætermissurus sum rationem quam inire debet cum uno eodemque tempore illi distillandæ offeruntur plurimæ partes substantia à se invicem discrepantes, imo & nonnunquam necesse habet partes nonnullas animalium & mineralium illis admiscere.

Præcipuus Distillationis effectus est, caloris ope, Mixtorum (sed præsertim Mineralium) partium fluidarum resolutio, ab aliis Vaporum specie secretio, horum demum collectio, ac guttatim, vel stillatim, per vias ab artifice illis destinatas effluxus.

Vt plurimum Chymia tres diversas substantias in liquoribus, quos ex vegetabilibus per distillationē extrahit, animavertere solet, Aqueam, Spirituosam & Oleagineam, quibus commixta aliquando deprehenditur quarta, una cum cæteris e quibusdam plantis prodiens, videlicet Salina Volatilis: Aquea, Phlegmatis nomine donata, à cætetis mixti partibus non difficili negotio divellitur, cum igne impellitur: Magna præ cæteris copia redundat, sed omnium minime est efficax; neque propterea parvifacienda, nam præterquam quod cęterarum substantiarum aliquando activitatem nimiam moderari potest, nonnullas quoque mixti partes essentiales continet; quas secum in distillatione evehere solet, quo fit ut incorrupta pluribus mensibus permanere possit, imo per annum integrum, necnon insignes effectus aliquando edere semper observabiles, imo in ipsis plantarum Aquis stillatitiis, sapore & odore omni fere destitutis.

Substantia Spirirituosa partium essentialium distillatione elicitarum altera est, quàm universa Chimicorum cohors unum ex principiis activis statuit sub Mercurij nomine: In illa animadverti solet Aciditas quędam odori juncta qui plantis inesse potest. Durabilior, atque eminentiores ac efficaciores effectus in ea quam in Aquea deprehendere licet.

Substantia Oleaginea, à Chymicis quoque inter principia activa reposita, Sulphuris nomine in distillatione evehi solet cum Aquea & Spirituosa: flammam concipit, cæterisque substantiis, si purissima sit, eminet & supernatat; ad fundum vero pręceps abit si partes quępiam salinæ aut terrestres remixtæ sint: Prędicta substantia in se concipit id quod plantæ aro-

aromaticæ præſtantiſſimum obtinent, odorem exhibet acutum, ſaporem acrem, & pro Quinta Aromatum Eſſentia habere licet : Dintiſſime aſſervari poteſt, dummodo ambientis injurias non experiatur.

De his Principiis plura addere animus non eſt, cum ſat multa initio primæ partis hujus Pharmacopœæ adduxerim : miſſam quoque facturus ſum ſubſtantiam volatilem ſalinam nonnunquam illi admiſtam, eo quod deinceps occaſio non defutura eſt illam manifeſtam faciendi, ſpeciatim cum de Diſtillatione ſingularium quorundam Vegetabilium agendum mihi fuerit, cujus methodum ſuo loco traditurus ſum.

CAPVT SECVNDVM.

De Diſtillatione Radicum, Deque variis ſubſtantiis ex illis eliciendis.

NOnnullæ quidem plantę abſque caulibus naſcuntur, alię abſque floribus, aliæ ſine ſeminibus, plurimiſve aliis productionibus, plantarum familię accenſendis, nulla vero abſque radice quapiam viſa eſt; ex illa quippe reliquę partes materiam ad nutritionem eliciunt, incrementum & ſubſiſtentiam, imo & partium quarumvis figuram adſumunt. Nec immerito id quoque ſtatuendum, non magis poſſibile eſſe ut fiant id quod ſunt abſque radice, quam ut eadem radix ſit id quod eſt, niſi ſemen, ex quo emerſit, præceſſerit, aut ſaltem ab aliquo radici analogo divulſa ſit, cui vis inſita fuerit ſpeciem multiplicandi, cujuſmodi in croco &c. obſervatur : uti & etiamnum ponendum eandem ſubſiſtere non poſſe, neque partes, quęcunque nobis conſpicuæ ſunt, producere, Terrę auxilio deſtitutam; quæ illi uteri aut matricis vicem prębet; Abſque Solis efficacia, calorem illi neceſſarium ſuppeditantis; Abſque Aquæ ſubſidio, ad ipſam deferentis quicquid Terra, ad ejus eſſentiam neceſſarium continet & ſubminiſtrat, incrementum & perfectionem aut ſtatum, ut denique eorum in ſingulas partes diſtributio fiat : Illud quoque ratum eſſe debet Radicem, earum præſertim plantarum quæ quotannis intereunt, ad partes ex ipſa oriundas nequaquam vires, quas in illas transfundit immiſſuram, niſi & ipſi eædem prius inſitæ fuiſſent: Quamobrem quaſi in compendio præcipuæ vires, quas in cæteras plantæ partes diffundere apta nata eſt deprehenduntur, dummodo eo tempore collecta fuerit quo ſe accingit ad productiones ſuas exſerendas, quod ſolet eſſe finis hyemis aut veris initium.

Sed quamvis hi reſpectus artificem impellere debeant ut magno æſtimet optimas partes & facultates, quibus plurimæ radices præditæ ſunt, Chimicas illarum præparationes multiplices inſtituat, Diſtillationi

tamen illæ minus quam cæteris operationibus ſubjiciuntur, quam ſolum in quibuſdam radicibus aromaticis adhibere ſolet, quarum partes præcipuas facile hoc pacto educere poteſt, Atque ab his initium exemplorum Diſtillationis ducendum eſſe exiſtimavi, quæ hoc in opus adferre decrevi.

Diſtillatio *per Deſcenſum* dicta, ejuſmodi in Radicibus locum nequaquam habet, uti neq; illa quę *ad Latus* vocatur, nam præter conſumptionē imminentem portionis optimæ partis quæ radicibus ineſt, utiles illarum facultates alterationem manifeſtam profecto ſubirent, ab ignis immediato contactu illas invaſuri; Sed ad hoc opus Diſtillatio Recta vel per Aſcenſum, requiritur, eligendo Menſtrua, aut diſſolventia idonea, in quibus non ſolum diſſolvi queant partes puriſſimæ & diſſolutioni idoneæ harum radicum, ſed & quorum ope illæ ſurſum evehi queant vaporis forma, ope diſtillationis, demum in liquorem, quas reſolutas excipiat Recipiens ei rei dicatum.

Eam in rem valent cucurbitæ vitreæ, lapideæ, (*de grés*) aut fictiles vitreatæ, Alembicis vitreis inſtructę, ſi diſtillationi exponenda ſit exigua Radicum quantitas: Sed ſi major copia diſtillanda fuerit, ad hoc opus requiruntur Refrigeratorium majus aut minus, vel Veſicæ cupreæ ſtanno intus obductę, coopertæ Alembico, capite Mauri dicto, inſtructæ Serpentino, dolium aqua frigida refertum tranſverſim per tranſiente.

Vna eademque methodo diſtillandæ radices Valerianæ, Imperatorię, Angelicæ, Meu, Carlinę aliarumque plantarum aromatica vi imbutarum, ſpiritibus turgentium, nonnullis oleagineis, imo & ſalinis, volatilibus & fixis.

Accipiantur, exempli gratia, libræ tres cujuſpiam è dictis radicibus ſiccatis, quibus exacte contuſis, & magnæ Cucurbitæ vitreæ immiſſis, affundantur aquæ meliſſæ ſtillatitiæ libræ ſex, vini albi optimi tantumdem, ad id opus electa Cucurbita ejus capacitatis ut quarta circiter illius pars vacet; demum adaptato illi Alembico vitreo, lutoque utroque munito, cum recipiente Alembici roſtro adpenſo, cuncta hæc per tres aut quatuor dies in digeſtione ſinantur ad ignem cinerum leniſſimum, aut ſupra furnum Piſtoris, vel fornacem hypocauſti; Poſtmodum Cucurbita in Balneo arenæ collocata, diſtillatio inſtituenda erit igne moderato, qui tamdiu duret quouſque aqua inde ſtillans ſaporis & odoris fere expers fuerit; quo tempore permittendum ut vaſa ſponte refrigeſcant, poſt colandę & exprimendæ materiæ in cucurbitæ fundo ſupereſtites, dehinc clarefacto liquore, humiditatis ſuperfluæ, ope ignis lenis, procuranda evaporatio ad legitimam Extracti conſiſtentiam, quod ſeorſim in vaſe Faventino accurate occludendo adſervandum.

Magna

Magma quoque exſiccari poteſt, comburi, in cineres deduci, Elixiviari, quo per filtrum tranſmiſſo, conſumptaque ad coagulationem uſque ſalis humiditate, hoc commiſcendum Extracto & cum illo adſervandum.

Optimum erit ſi liquor diſtillatus rectificatus fuerit, Balneo Cinerum, aut Arenæ, igneque moderatiſſimo, eliciendo ſpiritum ſubtiliſſimum, illiq; conjunctum Salvolatile, imo Aquam ſpirituoſam, cujus etiamnum comes erit Olei odorati tantillum, ſupernatantis liquori, quod ſeparandum, & ſeorſim reponendum in exigua lagena vitrea, denſa, accurate obturanda, ut pote eſſentia eximia, & efficax: Aqua in fundo cucurbitæ reſidua, cum virium prope ſit expers, vix Officina digna eſt.

Extractum ea ratione præparatum, cum nihil inſigne præ ſe ferat, præter radicis partem ſalinam fixam, quod partes cunctæ volatiles, & maxime utiles per diſtillationem ad ſuperiora evectæ ſint, vix ſolum quicquam generoſum edere valet; at vero optime in uſum duci poteſt ſi in aqua ſpirituoſa diſſolutum fuerit, cui quoque vigor accedere poteſt addito ſpiritu volatili, ejuſque comite oleo ſimul diſtillatione elicito; hoc aliquot drachmis ſacchari puriſſimi pulveriſati commixto, cujus ope intima poteſt fieri conjunctio iſtius olei, illique adfinium, cum quibuſvis liquoribus aqueis.

Subſtantiæ à me modo commemoratæ potentiſſime humorum putredinem coërcent, nec non aëris inquinamentis obſiſtunt: Eapropter feliciſſimo eventu in omnibus affectibus epidemicis adſumuntur, imo ipſa Peſte: Commiſceri poſſunt, & ſimul exhiberi, ſicuti à me dictum, variæ illæ ſubſtantiæ ſua quęque juſta proportione; aut ſeorſim dari, ratione habita morbi indolis & ægri virium.

Doſis ſpiritus optime rectificati, admixto ſale illius volatili, eſt à ſcrupulo ad drachmam, Aqua ſpirituoſa porrigitur ab unciis duabus ad ſex, imo etiam octo, Oleum exhibendum à guttis duabus ad ſeptem uſque vel octo; Extracti dozis, remixto ſale ejus fixo, à ſemidrachma ad drachmas duas.

Cunctæ partes illæ, quanquam diverſæ, in unum eundemque finem conſpirant, corroborationem videlicet cordis, cerebri partiumque omnium principum; humoreſque malignos, per habitum corporis excludi idoneos, per ſudores aut inſenſibilem tranſpirationem expellendos. Reſpondebit eventus pro majori aut minori dozi accepta: Extracto vis nonnulla purgans ineſt, ratione ſalis fixi illi inexiſtentis, quamobrem commodiſſime cæteris medicamentis purgantibus commiſceri poteſt, adverſus morbos ad quos cæteræ partes utiles, modo à me memoratæ, in uſum adducuntur.

Oleum ſtillatitium in unum corpus convenire & coaleſcere poteſt, oleo Nuciſtæ expreſſo commiſtum, atque inde confici Balſamus pera geſtandus, exigua pyride, aurea, argentea, aut eburnea includendos Balſamus ille cognomine radicis è qua eductus fuit donandus, acceptus tum ob odoris ſuavitatem, tum ob vim nobiles partes corroborandi, præſertim cerebrum, naribus illum immittendo, temporibus admovendo, & ſupra cranii ſuturas.

CAPVT III.

De Diſtillatione Herbarum ſucculentarum, inter frigidas repoſitarum.

ETſi non immerito uſus ſucci, aut decocti herbarum humidarum & odore carentium, præferatur Aquis ex illis per diſtillationem extrahendis; Illud porro concedendum ſit ſal fixum herbis inhærens vix ſurſum evehi, per diſtillationem obtinendnm, attamen aquis ejuſmodi carere vix licet, ſi modo ægris gratiæ debentur, ſaporem ſuccorum aut decoctorum reſpuentibus: Adde quod non quovis tempore præſto ſunt herbe, quod omnes fere hyemali tempore intereant, Decoctum vero, aut ſuccus plurimis diebus incorrupta ſervari nequeunt, niſi ab humore ſuperfluo liberata fuerint, corruptionis illorum cauſa; vel ſubſtantia illorum liquida in craſſiorem commutata ſit; vel deputatione illorum facta, clarificatione, & cum ſaccharo aut melle coctione, ad illum ſtatum deducta fuerint per quem dintius adſervari queant, Syrupi videlicet formam.

Herbæ predictæ, uti neque radices à me memoratæ, per deſcenſum aut ad latus diſtillantur, neque enim hoc pactovlla legitima ſeparatio partium puriorum ab impuris ſperari poteſt, vixque obtinere licet ne poſteriorum pars maxima cum prioribus effluat ac illis commiſceatur; Eapropter tantum Diſtillatio per aſcenſum, vel Recta, adhibetur, quippe quæ ſola in vapores ſolvere, ac dictarum herbarum liquorem ſubtiliſſimum evehere poteſt, qui demum in alembico colligantur, ac guſtatim inde, aut inſtar filamentorum aqueorum per roſtrum dicti inſtrumenti in recipiens diſtillent.

Varia debent eſſe Vaſa, diverſumque ignis regimen, pro varia herbarum diſtillandarum natura; Neque enim tantæ capacitatis vaſa eſſe debent, atque accuratius ignis regimen requiritur ad eas quæ tenuis ſunt ſubſtantiæ, frigidas judicatas, quam ad eas quarum ſubſtantia craſſior eſt, commixtas habentes partes calidas: Ad priorum diſtillationem uſurpantur vaſa vitrea. vel, ſi defuerint, lapidea, *(de grés)* aut fictilia, interius

interius vitreata; Instituitur & illarum distillatio in maris Balneo aut Vaporoso : Posteriorum verò in vasis cupreis stanno interius obductis; quorum quædam Refrigeratoria dicta, parte superiore, vapores, ut ignis è materiis substratis elevatos excipiente, aquam frigidam continere debent, utilem condensandis illis vaporibus, Recipiente demum excipiendis: Alia, magnæ Vesicæ dicta, superna parte gerunt Alembicum, cui à figura capitis Mauri nomen impositum fuit, rostrum habens adjunctum, dictum serpentinum, aut anguinum, diversimode inflexum, transversim dolium aqua frigida plenum pertransiens : Hæc Refrigeratoriis præferri solent, eo quod elati vapores plus refrigerij nanciscantur, faciliusque ideo resolvantur, in transcursu nacti magnam aquæ frigidæ copiam, cum in priori nullum aliud refrigerium obtineant quam quod communicare valet exigua aqua Recipiente contenta.

Posteriora hæc ex duabus constant partibus, quarum inferior, materias distillationi dicatas continens, figuræ rotundæ est & depressæ, ad summum altitudinis octo aut septem pollices obtinens; superior capellæ formam obtinens, proportione in basi sua respondens latitudini vasis inferioris quod excipere debet, multo latior est & excelsior Capellis vulgaribus; Potest & huic adcommodari, & circum circa quasi ferruminari, pyxis cuprea altior & amplior, muri ambientis vices gerens, aquæ copiam non exiguam continens, quæ capellam undique cingens, ac per vices affusam recentem aquam excipiens, vaporum ex materia subtrata elatorum resolutionem faciliorem & celeriorem reddit; quin etiam empyreumatis odorem, quem aquæ in ejusmodi vasis distillatę facillime contrahunt, præcavet: Vasa illa Rosaria vocantur, quia vulgus ad Rosarum distillationem illis utitur : imo & adhibens capellas plumbeas inconsiderate, vapores enim è materiis suscitati, ad occursum partis interioris capellæ certissime illam erodunt, plurimasque particulas exinde abstrahunt, quibus proculdubio aquæ qualitas, illam dissolventis & abradentis, alterationem suscipit; sapor subdulcis, & pulvis candicans, ad aquæ fundum paulatim secedens, luculenta eventus indicia præbent; sicuti sapor acer, & pulvis virideſcens in fundo aquarum in vasis cupreis stanno non obductis subsididens, manifestissimum faciunt æris patticulas abrasas & dissolutas secessisse.

Cum porro inter metalla solum stannum vaporibus ex herbis distillandis suscitari solitis obsistere valeat, neque exesioni, neque dissolutioni obnoxium, summa cura adhibenda est ut vasa cuprea, distillationi peragendæ dicata, stanno interiori parte accurate obducantur: Imo forte satius esset capellas ex stanno purissimo & sonoro confectis uti, dimissis cupreis stanno obductis, commodissime tamen in vsum venire

poſſunt capellæ plumbeæ ad diſtillationem aquarum ſolani, plantaginis, roſarum albarum, pedunculorum roſarum, & ſimilium, collyriis deſtinatarum, aliiſve uſibus externis, eo quod conjunctæ illis plumbi particulæ intendunt prædictarum aquarum efficaciam.

Balnei maris, aut Vaporoſi, calor cum inſufficiens ſit excalefaciendæ illi copiæ materiæ quæ in ejuſmodi vaſis continetur, præſertim in ambobus prioribus, ignis immediatus ex carbonibus accenſis uſurpari ſolet, ſed accurato regimine opus eſt, quamobrem earumdem fornacum oſtiola, aut regiſtra, reſeranda aut claudenda opportune, ad augmentum aut decrementum caloris pro re nata: Satis tamen aliquando eſſe poſſunt Balnea Cinerum, aut Arenæ ſub Roſario, præſertim cum diſtillandæ ſunt herbæ integræ aut inciſæ citra ullius humoris additamentum; aut ſi diſtillandus eſt alicujus plantæ ſuccus, à quo intenſiori vis refrigerans infringi poſſet.

Optima methodus diſtillandi plantas humore multo madentes, atque præſtantiſſimarum quas continent partium eliciendi ratio eſt per ſucci illarum extractionem, illum prius depuratum diſtillationi ſubjiciendo: Non opus hic eſt methodum tradere cui inſiſtendum ad extractionem & depurationem quorumvis ſuccorum, cum hanc iampridem enarraverim capite primo partis ſecundæ hujus Parmacopœæ, ubi de Galenica ſuccorum præparatione; Sed opportunum fuerit animadverſiones quaſdam attuliſſe de varia ſuccorum indole, naturam redolentium plantarum è quibus educti ſunt, ut videlicet non ſolum ratio habeatur diverſitatis ſubſtantiarum illas conſtituentium, ſed præſertim copiæ illarum quæ in unaquaque dominium ſupra cæteras obtinent, quo vaſa idonea poſſint eligi, igniſque eo modo regi, ut in aqua diſtillata reperiatur id quod per diſtillationem ſurſum promovendum eſt; non neglecta interim parte ſalina, cum ſucci fæcibus ſemper reſidua, aut in magmate herbarum è qua fuit eductus.

Cucurbitis vitreis, argillaceis, aut fictilibus vitreatis, quibus adaptandi alembici vitrei, commodiſſime infunditur ſuccus depuratus foliorum Nymphææ, Sempervivi majoris & minoris, Vmbilici veneris, Lactucæ, Solani, herbarumque ſimili humore plurimo ſcatentium; pauciſſimis vero partibus ſalinis, pauciſſimis ſulphureis, quæ diſtillantur Balneo Mariæ, aut Vaporoſo, cum magis qualitas refrigerans quam aquarum diſtillandarum copia exquiritur: At vero ſi diſtillatione eliciendum id quod in dictis plantis maxime eſſentiale eſt, adhibendum eſt Balneum Cinerum, imo & Arenæ, ſed moderatæ caliditatis: Ea enim ratione aqua particulas quaſdam volatiles ſpirituoſas, utcunque ſalinas, comite nonnulla aciditate, quæ conſervationi conducunt, imo & efficaciam addunt

addunt, ſecum abſtrahit & ſurſum evehit: Sal etiam ſixum in herbarum magmate diſquirendum, in aqua diſtillatione educta diluendum, etſi minima quantitas ab iis expectanda labori extractionis ſuperſedendum moneat.

Diſtillari necnon poteſt Succus, imo folia viridia dictarum herbarum, inciſa aut integra in Roſario, cui impoſitus ſit Alembicus ex ſtanno puriori & ſonoro fabrefactus, vel cupreus ſtanno obductus, Balneo einerum aut arenæ ſuperimponatur, atque eo modo præſtantiſſimæ aquæ educi poſſunt, dummodo regimen ignis, dum diſtillatio peragitur, accuratum fuerit, curaque fuerit ne adurantur matetiæ diſtillandæ, cum humor omnis prope jam abſumptus eſt.

Non inſigne in Aquarum viribus, uti neque in earum uſu obſervatur diſcrimen, Frequentiſſimus eſt ad æſtum febrium extinguendum, humorumque bilioſorum efferveſcentiam ſedandam, ſicuti & ad ſomnum invocandum, illas exhibendo ab unciis duabus ad ſeptem vel octo, ſeorſim aut commixtas ſyrupo cuipiam idoneo, Iulepi forma; Exterius quoque adhibentur, tam ad cutis lævorem conciliandum, quam ad ruborem delendos, tum ad eryſipelas curandum, ac omne herpetis genus, inflammationeſque externas extinguendas: Aqua Solani in poſtremis hiſce affe&ibus vulgatiſſima eſt, ſed ore adſumeuda rariſſime præſcribitur, forte tantum gargariſanda.

CAPVT QVARTVM.

De Acetoſarum Diſtillatione.

QVandoquidem magna adeſt affinitas inter varias Oxalidum ſpecies cum herbis à me modo memoratis, eodem omnes igne diſtillandæ videntur, eademque eam in rem vaſa uſurpanda, At cum in prædictarum Acetoſarum ſucco ſal quoddam eſſentiale acido tartareum contineaneatur copioſius, ſed admodum à ſale herbarum, de quibus ſuperiori capite à me actum, diſcrepans, cujus eductio à me prętermiſſa eſt, quodque niſi ſumma cura adhibita elici poteſt, mei officii eſſe credidi methodum illam in medium afferre.

Non exigua Oxalidis ſucci extrahenda copia eſt, eo tempore collectæ quo in ſemen erumpere incipiens illius humiditas rite digeſta eſt, ac qualitates ad ſummum vigorem evectæ: depurandus ille ſuccus, infuſuſque in plures cucurbitas vitreas, adeo ut tres illarum partes adimpleantur, unicuique ſuum alembicum imponendo, ac in Balneo arenæ, adhibito igne moderato collocando, diſtillanda erit aqua, quouſque cu-

curbitæ unicuique commissi succi circiter duæ partes consumptæ fuerint. Demum refrigerato Balneo, reconditaque aqua distillata, in manicam, ex panno albo paratam, succus in cucurbitis superstes decantandus, ad exactam fæcum separationem: Postea infuso liquore limpido in cucurbitam vitream mundam, alembico suo munitam, iterata instituenda erit distillatio in Mariæ Balneo, neque tepido neque æstuante, quæ vrgenda donec succus in cucurbita superstes ad Rob consistentiam deductus fuerit, quo tempore permittendum ut vasa refrigerentur & cucurbita in cellam vinariam deferenda, in qua sal Oxalidis Essentiale exactis aliquot horis in Crystallos abiturum est, fundo & lateribus cucurbitę adhæsuras: Tunc per inclinationem vasis in exiguam cucurbitam effundendus erit liquor Sali supernatans, qui Balneo Mariæ ad evaporationem iterum commissus, donec ut prius sponte crassescat; sicuti prima vice, in cellam vinariam iterato deferendus, ut eadem crystallisatio succedat: Ad exsiccationem perduci potest utrumque Sal, atque in phiala vitrea ad servari, accurate occludenda, aut dissolvi in aqua distillata & illi commixtum servari, à quo efficaciam majorem obtinebit: Vt melius purificetur, liceret etiam id dissolvere in aquæ distillatæ portione, per chartam emporeticam liquorem hunc filtrare, demum evaporatione facta aquæ ad pelliculam usque ope moderati caloris, Sal ad crystallisationem in cella vinaria deducere, id exsiccare, & in lagena vitrea optime clausa ad usum servare.

Hoc in sale continetur quicquid Acetosæ optimum & maxime essentiale concessum est, viscerum obstructiones aperit, incidit & attenuat humores crassos & viscidos, ideoque opem insignem præstat in affectibus Iecoris, & Lienis. Appetitum excitat, concoctionemque alimentorum promovent.

Dosis illius est à semi scrupulo ad drachmam semis, in aqua propria aut quopiam iusculo: Aqua distillata in usum accersitur ad æstum febrium extinguendum, præsertim bilioſarum: Adscribitur etiam numero aquarum Cordialium, eademque dozi qua præcedentes præscribitur.

CAPVT V.

De Distillatione Aquarum calidarum, amararum, & odore carentium, Aliisque illarum præparationibus quovis tempore suscipiendis.

EAdem norma & ratione qua Acerosæ liceret distillare fumariam, lupulum, carduum benedictum, aliasque herbas succulentas, amaras &

ras & fere inodoras, Eadem quoque vasa ad id opus idonea videntur, idemque ignis gradus adhibendus, At cum non exigua copia dictarum herbarum Aquæ distillatæ in vsum veniant; non paucum porro Sal nitro tartareum obtineant; ac citra qualitatum illarum alterationem, si libet, ignis gradus vehementior adhiberi potest, commodissime Refrigeratorium usurpare licet, aut magnam vesicam, capite Mauri instructam, cum serpentina fistula, transversim dolium aqua frigida repletum pervadente, ad distillandum illarum succum, eadem ratione qua oxalidum depurandum.

Cum vero Sal essentiale, quod crystalli formam adeptum est in succo, invasorum fundo post distillationem residuo, ut plurimum impurum est & obscuri coloris, tam ob partes terrestres plusquam in acetosis copiosas, quam ratione quarundam partium sulphurearum, plantas amaras concomitantium, cum præsertim summo in vigore constitutæ sunt, tunc temporis non solum sedula cura filtrandi sunt succi, neque minori quam ad succorum exalidum depurationem, sed alia præterea media disquirenda sunt ad exactiorem purificationem dictorum Salium: Vt res votis respondeat, & simul comparari possit Sal in herbarum magmate residuum, è quo succi fuere extracti, magma illud exsiccandum est, ex eo combusto, & in cineres deducto, lixivium parandum est cum aqua ex eadem herba distillatione educta, in quâ postquam dissolutum fuerit Sal crystallinum, succo condensato commixtum, omnia transmittenda sunt per chartam emporeticam; demum ex liquore filtrato, cucurbitę vitreæ immisso, cui alembicus impositus sit, per maris Balneum elicienda est aqua, pergendo in distillatione quousque observata fuerit crustula supernatans liquori, illumque pelliculæ instar obtegens: Tunc à distillatione desistendum, & ut vasa sponte refrigerentur permittendum, Cucurbita autem in cella vinaria per horas quatuor aut quinque relicta, in parvam cucurbitam vitream decantandus erit liquor residuus, illiusque facta nova iterum evaporatione ad pelliculam usque, exsiccatio procuranda erit Salis priori commixti, ad usus idoneos adservandi, in ampulla vitrea forti, accurate obturata: aut id commiscendum erit propriæ aquæ distillatæ, sicque recondendum.

Sal ex prædicto herbarum magmate eductum, cum destitutum sit parte nitrosa volatili, illi prius adhærente, ab adustione & incineratione præcedentibus destructa, solum partem salinam tartaream fixam obtinet: At vero sal succorum, fundo vasorum post distillationem adhærens, ęque constat ex parte nitrosa volatili & tartarea fixa, harum herbarum præcipuis substantiis: Additio tamen salis tartarei fixi, e magmate eliciti, cum duorum priorum conjunctione optime consentit, quorum vim manifestè intendit augetque.

Quidam magno loco habent Aquas Cichorij, Lupuli, Fumariæ, ad maſſam ſanguineam depurandam ac curationem affectuum Iecoris & Lienis, imo & Ventriculi ab humorum corruptela oriundorum, majori tamen efficacia operantur ſi proprium illarum ſal additum fuerit, cujus dozis eſt à ſemi-ſcrupulo ad ſemi-drachmam, imo & drachmam integram, Aquæ exhibentur ab vnciis duabus ad ſex, imo & octo: Sal dictarum herbarum immiſcetur nonnunquam juſculis aliiſve liquoribus; quinimo & quibuſdam Salibus, Opiatis, aliſve remediis.

Carduus benedictus partibus nitro ſulphureis quam jam memoratæ plantæ magis abundat; Sal & aqua ex illo educta præſtantiores quoque edunt effectus: quia vero partes volatiles ſalino-ſulphureæ hujus plantæ in diſtillatione aquæ commixtæ facile aſcendunt, illis vero conjunctæ minima etiam vaſa ſubire valent, imo etiam poros carnium, inibique humores craſſos & tartareos hærentes attenuare, mirandum non eſt ſi quotidie ad pellendos ſudores exhibeatur hæc aqua, ſimulque eliminandos humores ſubtiles febrium comites, præſertim malignarum, vaporum humidorum forma illos excludendo aut per inſenſibilem tranſpirationem.

CAPVT VI.

De Diſtillatione Abſinthij.

ABſinthium vulgare, omnium ſuffragio maximum, cichoreo, lupulo, fumaria, quin & carduo majoris amaroris eſt particeps: ideo quoque ſale fixo plurimo pollet, continens ſubſtantiam ſulphuream, oleagineam ac utcunque ſalino volatilem, qua deſtituuntur cichorium, lupulus, fumaria, ſed præſertim carduus benedictus, à partibus fixis vix alio pacto ſeparandam quam diſtillatione per adſcenſum, additaque ſufficienti aquæ communis quantitate, aut, quod ſatius, proprię: Etſi enim ex Abſinthio ſuccus elici poſſit, dum adhuc vireſcit, & priuſquam in caules aſſurrexerit, eademque ratione diſtillari qua ſuccus plantarum memoratarum, nihilominus intricatæ illius partes, atque digeſtionis imperfectio diſtillationis optatæ ſucceſſum prohibent, quæ multo pręſtantior futura eſt ſi eo tempore inſtituatur quo Abſinthium emittit caules, floribus emiſſis, ſemine nondum perfecto, tunc enim plantæ completæ ſunt pręcipuæ digeſtiones, & artifici ſuppeditare idoneæ diſtinctas utiliſſimas parte ab ipſo expectandas. Maxima Authorum pars qui de diſtillatione verba fecere, in ſubſidium adhiberi jubent fermentationem, at meo judicio illa abſtinere ſatius eſt, quandoquidem acidum fermentativum

tativum extrinsecus immissum, quod necessario in auxilium advocandum ad prædictam fermentationem promovendam, & diuturnitas temporis necessario requisita, dissipationem plurimæ partis partium sulphurearum & volatilium, hic experendarum, proculdubio induceret, cum omnibus æque potiri liceat si modo aliter negotium transigatur.

Colligantur plantæ Absinthij non exigua copia, tempore circiter plenilunii, cum floribus emissis semen in procinctu est, segregatis & abjectis partibus cunctis ligneis & durioribus; Accipiantur pondo libræ duodecim, optime contundantur in magno mortario marmoreo, ligneo pistillo, inditisque vesicæ vitreę capaci, interius stanno obductæ, affunde aquæ fluviatilis libras quatuor, excalefactę adeo ut inter teporem & æstum media sit; aut, quod satius, superfunde parem quantitatem aquæ Absinthij distillatæ, eodem gradu calentis; Procurandum ut duæ tantum Vesicæ capacitatis partes impleantur, quæ Pistoris furno superimposita, in arenæ acervum immergatur ad materiæ usque concluſæ altitudinem; demum impositio vesicæ Alembico cœco, quod vocant (*de rencontre*) exacte commisso, optimeque luto munitis juncturis, illic detineatur per quatuor dies naturales, quibus exactis, decrustatoque alembico, & imposita vesica idoneæ fornaci, cooperiatur hæc suo operculo, seu Mauri capite, cui serpentinum adjunctum sit, sicuti prius dixi, instituaturque distillatio igne immediato, admotis carbonibus, in illa pergendo donat aqua distillans saporis pene sit expers & odoris; Postmodum frigefactis vasis, colandum & expressione eliciendum id quod in vesica superstes est, quo ovorum albuminibus clarificato, & per manicam panneam transmisso, evaporationi subjiciatur humiditas superflua igne lento, insistendo donec liquor adeptus sit consistentiam inter Electuaria & Pilulas mediam.

Exsiccare licet, comburere ac incinerare distillationis magma, elixiviare, secretumque sal fixum mediis ordinariis seorsim recondere, aut dissolvere, ac cum aqua spirituosa adservare: Licet & in Balneo Mariæ totam aquam spirituosam reservare, liquoremque spirituosum cum salino volatili, & oleaginosa parte primo ascendentibus excipere: demum secretos ab invicem ambos hos liquores, ope infundibuli vitrei, alteriusve organi, in ampullis vitreis densis, accurate obturandis, seorsim adservare: Deinceps in rectificatione pergendo, excipienda & seorsim reponenda est Aqua odorata, nonnihil spirituosa, ambos liquores ante separatos subsequens, rejecta parte aquca & inutili in vasis fundo post rectificationem superstite.

Præcipuæ vires ab authoribus Absinthio adsignatę sunt incisio & attenuatio humorum crassorum in ventriculo hærentium, Naturę ad ex-

pulsionem irritatio : Admodum convenit in affectibus Iecoris & Ventriculi, quorum debilitatem emendat, appetitum excitat concoctionemque adjuvat: vermibus necandis etiam conducit, uterique morbos sanat: Cum porro absinthium citra ullam præparationem cunctas has facultates nactum sit, illud pro comperto habendum partes illius purissimas, quas Chimia segregare docet, à crassioribus has intricantibus liberatas, certiori efficacia quoscunque effectus sperabiles edituras.

Non alia methodus requiritur ad distillationem cæterarum plantarum calidarum, amararum & odoratarum, quin & illarum quæ etsi amarore fere quovis careant, minusque salis fixi obtineant, partibus oleagineis odoratis, & quibusdam spirituo salinis volatilibus pollent.

CAPVT VII.

De Distillatione Cochleariæ, Nasturtij, aliarumque Plantarum humidarum, Antiscorbutica vi præditarum.

ETsi maxima illorum pars qui de Distillatione Plantarum Chimica aliquid scriptis consignarunt, fermentationem maxime locum habere in herbis antiscorbuticis censeant, potius quam in Absinthio & similibus ; neque omnino ab illis dissentiam qui nec temporis neque laboris compendium quærentes, multa cura & sollicitudine negotium ea ratione melius absolvi credunt, Temporis tamen ego parcus, & labore inutili supersedere cum satius esse credam, si modo voti compotes fiamus, methodum faciliorem, imo meliorem ut in medium adducam impellor.

Omnes in eo consentiunt Cochleariam, Nasturtium aquaticum & hortense, Erucam, Beccabungam, ac plurimas ejusmodi herbas, sapore acri, mordaci præditas, utcunque aromatico, spiritibus & sale volatili turgere ; Ejusmodi spiritus, & sal volatilia, essentia admodum tenui pollere, plantârumque dictarum partem maxime essentialem constituere; Artificem autem peritum eo præsertim collineare debere ut has partes à cæteris seiungat ad usus neeessarios.

Tenuitas & subtilitas præstantium harum substantiarum in causa est quod facillime in auras abeant, atque admodum arduum sit ut prædictæ herbæ cunctos ad fermentationem gradus necessarios subeant, quin plurium partium utilium jactura accidat, quam ut artifex, summa etiam cura adhibita, comparare queat prægressa dicta fermentatione : Eapropter etiam existimo, prætermissa additione cujuspiam materiæ extraneæ,

neæ, promovendæ gratia illius fermentationis, ſatius eſſe in uſum adduxiſſe Menſtruum aliquod idoneum, quod diſſolvendo, & ſeſe intime uniendo prędictarum plantarum partibus maxime eſſentialibus, in diſtillatione illas ſecum abſtrahere valeat, inalterata illarum natura, adeo ut augmentum potius accedat illarum viribus quam detrimentum.

Quo res ſuccedat, collige prędictarum herbarum floridarum quam volueris & quantum libuerit; illi craſſe inciſæ, Veſicæ cupreæ interius ſtanno obductæ immiſſę, ſuperfunde vinum album optimum, adeo ut tribus digitis herbæ ſuperemineat, & nihilominus materiæ duas tantum partes capacitatis veſicæ occupent: hac poſtmodum ſuper fornace idonea collocata, & operculo, Mauri caput dicto, cooperta, optime luto obducto, fiſtula ſerpentina munito, per dolium aqua frigida repletum traducto, adaptato etiam Recipiente lutato, eo in ſtatu vaſa detineantur nullo igne adhibito per horas viginti quatuor; quibus exactis, accendendus erit ignis in fornace; inchoataque diſtillatione, ope ignis carbonum immediati, eo modo regendus hic eritur guttæ ſtillantes proxime ſe inſequantur, non tamen nimia celeritate, adeo ut paulatim partes ſpirituoſæ & volatiles herbæ, & inſimul vini, ſurſum impelli queant, ſenſimque exſtillare; ac poſtmodum in veſica cunctæ partes fixæ, magmati commiſtæ, ſpeciatim ſalinæ, obviæ ſint, demum ſeparandæ, colatura & expreſſione facta totius, ad Extracti conſiſtentiam poſtea deducendo, liquore in quo continebantur prius clarificato, diſcuſſaque in vapores ope ignis leniſſimi humiditate ſuperflua: Diſtillationis ſit finis cum guttæ fere ſaporis expertes prodeunt, indicium enim id eſt quicquid ſpirituoſum aderat ad ſuperna evectum fuiſſe.

Si quis vero Spiritum dictarum herbarum generoſiorem, puriorem, & majori copia ſibi comparare ſtuduerit, poſt exhauſtam veſicam, ſepoſitumque quod ſuperſtes erat, conſultiſſimum fuerit tantumdem ejuſdem herbæ immiſiſſe, atque cunctam aquam diſtillatione eductam infudiſſe, cum æquali vini albi optimi quantitate: demum cooperta veſica, adpoſito Mauri capite, cum annexa Serpentina fiſtula, cunctiſque his ſimul cum Recipiente probe luto obductis, in maceratione & diſtillatione uti priore vice procedendum erit.

Id ipſum quoque melius poſtea ſuccedet, ſi utroque magmate conjuncto recens herba in Veſicam immiſſa fuerit, deſuperque affuſa omni aqua ſpirituoſa diſtillata, nova procuretur diſtillatio: Diligenter enim ſi luto munita fuerint vaſa, ac dum peragitur diſtillatio ſi probum ignis regimen acceſſerit, aqua proditura eſt ſpiritu & ſale vola-

tili herbæ distillatæ admodum turgens; cujus postmodum institui poterit Rectificatio in matratio oblongo collo prædito, Alembico suo instructo, ut & Recipiente, probe luto munitis: in Balneo arenæ collocato, igne moderatissimo adhibito; seorsim recondito in ampulla vitrea densa, accurate obstructa, Spiritu, sale volatili donato, prius adscendente; seorsim quoque adservata aqua spirituosa prædictum spiritum subsequente, in cujus etiam distillatione pergendum donec guttæ fere insipidæ prodeant.

Quoad magmata, ex iis extractum educendum, ea ratione quam superius proposui: Vt vero cuncta utilia, quæ herba possidet, in usum & potentiam veniant, exsiccandum erit sedimentum, comburendum & incinerandum; lixivium ex aqua communi faciendum, quod filtrandum, solutaque in vapores humiditate, illius sal aquæ spirituosæ distillatæ commiscendum, aut, quod satius, Extracto, quandoquidem præcipuus illius effectus est juvare expulsionem humorum crassorum per sedes aut vias vrinæ, cui scopo salia fixa præsertim conducunt.

Id Extractum solum Boli forma exhibetur, aut dissolutum in liquore aliquo idoneo, à semidrachma ad drachmas duas, imo & ad semunciam; Aut purgantibus commiscetur, imminuta Extracti dosi, proportione servata illorum quantitatis & virium.

Spiritus & Sal volatile Cochleariæ, Nasturtij, aliarumque herbarum ejusdem indolis, vti & aqua spirituosa postmodum extracta, generosa sunt remedia, imo specifica ad curationem affectuum scorbuticorum, quorum causa adsignatur serosis humoribus, frigidis, crassis, vixque resolubilibus, massæ sanguineæ commistis, illiusque circulationi moram injicientibus, unde consequuntur omnia symptomata hos morbos comitari consueta.

Dosis Spiritus optime rectificati, sale suo volatili non exuti, est à semiscrupulo ad semidrachmam, imo & drachmam integram: Aquæ spirituosæ ab uncia una ad quinque aut sex, Spiritus ex propria aqua exhiberi potest, vino aut jusculo, utriusque usui pro re nata insistendo, imo pluries in die, sed parcius adsumendo,

Horum remediorum effectus est absumptio & dissipatio humorum serosorum, maxime pertinacium, per sudores aut per insensibilem transpirationem; massæ sanguineæ universæ depuratio, mobilitatis ad circulationem facilem necessariæ conciliatio; partium præcipuarum corroboratio, & præsertim œconomiæ nutritiæ dicatarum, ac à putredine vindicatio.

CAPVT

CAPVT VIII.

De Diſtillatione Meliſſæ.

MEliſſa herba eſt odoris adeo ſuavis, imo & ſaporis, ob vires vero adeo celebris, ut locum inter herbas diſtillandas mereatur: Plurimi qui de illius diſtillatione ſcripſere, liquorem aliquem extraneum adjiciendum voluere, ratione exiguæ humiditatis qua gaudet cum florida eſt, ſed inepte res ſic geritur, quandoquidem in ipſa planta humor requiſitus occurrit.

Colligatur non exigua Meliſſæ quantitas quam diu tenera eſt, recens & ſucculenta, quo tunc aut extrahi ex ea ſuccus poſſit ad diſtillandum, ſicuti prænonui de ſucco aliarum plantarum, aut integra diſtillari, aut inciſa, in Roſario, quouſque tota fere ejus humiditas aſcenderit: Alterutro modo diſtillari poterit, educendo aquæ eam quantitatem quæ libuerit, aſſervandam in lagenis rite obturatis, expectando donec altera ſuppetat Meliſſa florida, ſemen jam jam editura, in mortario marmoreo contundenda piſtillo ligneo, aut tenuiſſime incidenda: Hac replenda eſt grandis Veſica cuprea, intus ſtanno obducta, ut tertia pars vacua ſuperſit; ſuperfundatur illi aqua diſtillata quam adſervandam præcepi, adeo ut herbæ tribus circiter digitis ſupernatet: Poſtmodum impoſito veſicæ operculo, (Mauri capite) optime luto incruſtato; & adjuncto, probe quoque incruſtato, Serpentino, ejuſque Recipiente, prægreſſa maceratione per viginti quatuor horas, leniſſimo calore peracta, inſtituenda diſtillatio igne carbonum immediato, ſed eo regimine Diſtillatio eadem ratione peragatur quam memoravi inſtituendam in ejuſmodi plantis, pergendo quouſque aqua ſtillans inſipida & inodora fere prodeat: Licet, ſicuti de Cochlearia dixi, eximere id quod in veſica ſubſidet, recondere, recentem Meliſſam in id immittere, ſeparato ſeorſimque repoſito pauco Oleo aquæ diſtillatæ ſupernatante, Aquam prædictam recenti meliſſæ ſuperfundere, repetita ſicuti prius maceratione & diſtillatione; eo pacto nanciſci licet aquam odoratiſſimam, in ſe complectentem quicquid meliſſa præſtantiſſimum obtinet, volatile & ſpirituoſum, ac præterea tantillum Olei ſupernatantis, cum priori ſedulo adſervandi, tam ratione ſuaveolentię, quam eximiorum effectuum in affectibus cerebri, cordis, ventriculi & uteri, tum quod commodiſſime commiſceri queat oleo Nucis moſchatę expreſſo, ut inde emergat Balſamus, ſicuti ex cæteris oleis aromaticis: Commiſceri etiam poteſt à guttis duabus ad ſeptem vel octo, ſacchari

puriſſimi pulverati drachmis aliquot exceptis, quo ſingulæ particulæ minutiſſime dividantur ac intime remiſceri poſſint quibuſvis liquoribus aqueis, ſpeciatim vero aquę propriæ, ut pote omnium maxime idoneæ cunctis viribus excipiendis.

Felici ſucceſſu exhibetur aqua in affectibus Melancholicis, Febribus, Scorbuto, Menſtruorum ſuppreſſione, ſicuti & lochiorum : Doſi & uſu Aquæ Meliſſæ convenit cum prędcedenribus.

Extractum educere licet ex materia in fundo Veſicæ unaquaque diſtillatione ſuperſtite, eadem proceſſus ratione quæ in prędparatione extractorum aliarum herbarum oſtenſa eſt: Imo magma exſiccari poteſt, comburi, in cineres deduci ad Salis eductionem, ſeorſim adſervandi, aut extracto remiſcendi.

Meliſſæ Extractum ſimili dozi exhibetur, idemque qui prędcedentium extractorum uſus eſt: quod cum partes maxime fixas meliſſæ tantum contineat, ſpeciatim conducit corroborando ventriculo & partibus œconomię nutritię dicatis, Acidorum aculeo ob tundendo, incidendis & detergendis humoribus craſſis & viſcidis, putredini illorum corrigendæ, expellendiſque è corpore per alvum aut lotij vias.

CAPVT IX.

De Diſtillatione Foliorum Myrti.

QVI Galliæ meriodanales regiones incolunt, in quibus Myrtus ſponte & uberrime in ſylvis naſcitur, ex foliorum inſigui copia ipſis obvia quicquid ad diſtillationem requiritur nanciſcuntur; ſi enim veris initio Myrti cacumina terant & exprimant ſucci extrahendi gratia, hunc ſeorſim diſtillationi ſubjicere queunt, aut foliis contritis commiſcere; At cum Lutetiæ Pariſiorum non alia Myrtus occurrat quam quæ in hortis ſolerti cura excolitur, minorque copia ſuppetat quam ut votis ſatisfiat, pauxillum quod offertur in uſum adducitur, præſentiſque humiditatis inopia aliunde reſarcienda, quod ejus defectu diſtillatio nequaquam opportune ſuſcipi poſſit.

Accipiantur itaque, exempli gratia, libræ tres foliorum Myrti odoratæ, recens collectæ, his optime contuſis in mortario marmoreo, piſtillo ligneo, immiſſiſque cucurbitæ vitreæ, affundantur libræ ſex aquæ Centinodiæ, aut Herniariæ, impoſitoque cucurbitæ alembico vitreo, amylo obductis commiſſuris, adaptatoque roſtro exiguo Recipiente, cuncta in digeſtione ſinantur furno Piſtoris impoſita per horas viginti quatuor, poſtmodum Cucurbita Balneo Arenæ committenda,

ac

ac eorum distillatio peragatur, igne moderato, illum producendo quousque Aqua stillet fere saporis & odoris expers: Neque prætermittenda erit separatio particulæ odoriferi Olei, aquæ distillatæ supernatantis, diligenter custodiendi, quod paulo majori copia suppeteret distillatione in regionibus calidioribus instituta.

Sin eadem copia Foliorum Myrti præsto foret, è re esset in vicem ejus quod cucurbita continebatur, non abjiciendi, recentia illa myrti folia contusa immittere, affusaque his aqua prius distillata, novam suscipere infusionem & distillationem, sicuti superius dictum, quo pacto proditura esset Aqua multo majoris efficaciæ, cui etiamnum tantillum Olei innataret, priori conjungendi: deinceps ex utraque subsidentia Extractum eliceretur, sicuti ex magmate prius incinerato Sal, vel seorsim asservanda, vel commiscenda, sicuti de præcedentibus dixi.

Aqua Foliorum Myrti plurimum commendatur in debilitate Ventriculi & Intestinorum, ac in affectibus inde oriundis, sicuti & in hæmoptysi & quavis alia sanguinis eruptione: Sola si uti volueris, detur ab unciis duabus ad sex, vel permiscetur semunciæ, aut unciæ syrupi myrtillorum, coralliorum, vel alterius adstrictoria vi præditi: Admodum quoque convenit in laxioribus mulierum à partu genitalibus constringendis, tum ore adsumpta, tum fomenti specie partibus illis admota: Aquæ vires debiles possunt acui additis guttis aliquot ejusdem Olei, sed prius sacchari purissimi drachmis paucis excepti, sicuti de similibus oleis alias prænonui: Potest & in usum Oleum venire ad Balsamorum confectionem, parari solitorum ad recreationem & corroborationem partium nobilium, suavis quippe illius est odor, admodum aromaticus: Potest & Inunctionis forma usurpari, fotu partium affectarum ex aqua prægresso; Extractum cum sibi adsumpserit efficaciam partium terrestrium foliorum, non inutiles effectus editurum est in omnibus affectibus qui adstrictionem & corroborationem exposcunt: Dari potest à drachma semis ad duas, solum, aut propriæ aquę permixtum, alrerive cuipiam liquori: Potest & Opiatis adjungi, aliisve remediorum formulis.

Si bene sentio, distillationes herbarum à me traditæ cęteris normam præbere poterunt, adeo ut supervacaneum fuerit plures adtulisse, Iam tempestivum est ut ad Florum distillationem transeam.

CAPVT X.

De Diſtillatione Florum in genere.

FLores elegantiſſima Vegetabilium productionis pars cenſendi ſunt, hortorum decus, villæ ruſticæ delitiæ, oculorum oblectamentum, odoratus gratiſſimum objectum, ſpes & præludium ſeminum & fructuum illos ſubſequentium; materia plurimorum remediorum exquiſitorum, in utriuſque Pharmaciæ quotidie manus venientium: Flores partes ſunt plantarum puriſſimæ nobis objectæ, minimum terreſtrium partium obtinentes, facillimæ reſolutionis, quorum diverſas ſubſtantias Chimia facillimo negotio ab invicem divellit: Summa tamen cautione, neque minori quam cęteræ plantarum partes, in diſtillatione indigent, tum quod ſubſtantiæ ſint minimum compactæ, quia illarum præcipuæ facillime in auras diſcedere ſolent; imo eorum nonnulli diſtillationem omnino reſpuunt, ne ignis quidem viciniam ſufferre valentes citra manifeſtiſſimam alterationem, illi præſertim qui odorati ſunt, odoris tamen gratia expetuntur, Eadem etiam de cauſa peritus artifex ſummo ſtudio diſquirere tenetur intimas partes flores componentes, priuſquam illos diſtillationi ſubjiciat, ad varium ignis regimen inſtituendum, idonea vaſa eligenda, ac ſuppetant media per quæ legitime ſegregare valeat, ſimulque ſibi comparare puriſſimas & varias ſubſtantias quas ſurſum allicere intendit, aut infra per diſtillationem deducere; eoque pacto, quantum conceſſum fuerit, partes fixas utiles adipiſci poſſit, ſæpe in vaſis ad id deſtinatis ſuperſtites.

Non raro ad plurimorum Florum diſtillationem eadem vaſa quæ ad herbas diſtillandas veniunt; at cum Florum ſubſtantiæ mollities & teneritudo in cauſa ſit ut ignis efficaciam facilius ſuſcipiant quam herbæ, accuratiſſime ille regendus, adeo ut utilibus, quas poſſident, qualitatibus nulla vis inferatur, à cæteris per diſtillationem ſegregandis; vel ne una cum utilibus improbæ ſimul aſcendant, quæ in vaſis fundo ſubſiſtere debent, aut, ob diutius productum calorem, intenſioremque redditum materiæ in fundo vaſorum contentæ comburantur, eoque pacto temporis momento empyreuma inſuavis odoris toti diſtillato inuratur: Circa quæ omnia enitar cautiones adducere, atque oſtendere media per quæ voti compotes fieri poſſimus.

CAPVT

CAPVT XI.

De varia Rosas distillandi ratione.

VArij Rosas distillationi exponendi modi, potius à varietate ingeniorum, locorum, occasionum, aut mediorum quæ suppetunt, deducendi, quam à varietate specierum Rosarum, aut varia proportione partium illas componentium, quandoquidem nulla datur Rosæ species, quæ non cuivis distillationi speciei subjici queat.

In Rosarum partibus deprehendimus quinque diversas illas substantias quas Chimia in compositione mixtorum deliteſcere agnovit, videlicet Aqueam, Spirituosam, Sulphuream, Salinam & Terrestrem: Diversa tamen proportione in qualibet specie continentur, unde emergunt differentiæ ex colore præsertim manifestæ, odore & sapore: Substantiæ enim volatiles in quibusdam, in aliis fixæ magis dominium obtinent: Rosæ rubræ, Provinenses dictæ, partibus terrestribus & sale fixo magis quam cæteræ omnes donatæ sunt; plurimas quoque aqueas cęteris adjunctas possident, adeo ut spirituosæ & sulphureæ satis intime illis adhęreant, tum demum in conspectum venientes cum seceſſerunt aqueæ; Ea propter prædictæ Rosæ raro in distillationem veniunt, nec nisi cum illarum humor superfluus detractus est; imo neque ut plurimum nisi aliis admistis aromatibus.

Rosas Pallidas ut plurimum distillationi exponimus, neque solum diversimode distillamus, sed varias præparationes tum Galenicas tum Chimicas circa illas instituimus; imo plura remedia ex iis quam ullo alio medicamento depromimus: Plurimam humiditatem in se continent, sed cui multæ partes volatiles spirituosæ, utcunque salinæ, nonnihil sulphureæ oleagineæ admistæ sunt; alię summe odoratę: Partes autem terrestres minori insunt copia quam in rubris, sed tantundem salis fixi obtinent, quod conjunctum partibus sulphureis, crassioribus & penitioribus, ignem autem calcinationis non expertum, cui maxima salium pars, dum illa depurare animus est, exponuntur, leniſſime pravos humores expurgat, præsertim pitnitosos.

Secunda hujus Pharmacopœę parte, verba faciens de pręparatione syrupi Rosati ex saccharo & succo Rosarum, dum ille cucurbita vitrea decoquitur, maris Balneo, illi impositio alembico vitreo optime luto obducto, dixi efferri vapores è succo rosarũ, non contemnendos, in nihilum aliter abituros, è quibus optima Aqua rosarum elici potest: Sed cum in officinis major illius copia requiratur quam ut eam hęc distillationis

ratio ſuppeditare queat, ad alia media confugiendum eſt.

Qui Roſas Pallidas diſtillare inſtituit, aliaſve præparationes meditatur, illi præſertim curæ ſit ut colligantur paulo poſt ortum Solis, ac, quantum licet, cœlo ſereno, ne ullus humor extraneus illis adjungatur, quo variæ ſubſtantiæ ex illis eliciendæ per diſtillationem ſinceræ omnino ſint

Ratio facillima, ſed quæ lentius procedit ad Roſarum diſtillationem, dicta ratione lectarum, hæc eſt ut conterantur, in magnam cucurbitam vitream conjiciantur, adeo ut tertia pars vacua ſuperſit, qua proprio Alembico, luto obducto, inſtructa, ſuſcipiatur diſtillatio in maris Balneo, inter tepidum & æſtuantem medio, aut in Balneo vaporis fervente, quoad Roſæ pene exſiccatæ fuerint in cucurbita: Eo enim pacto Aqua roſacea odoratiſſima, ſed pauca adquiritur.

Poſſunt & partes æquales harum Roſarum contritarum, & ſucci earundem commiſceri, in ſimili cucurbita vitrea cum Alembico rite luto obducto, ac diſtillatio fieri in Balneo cinerum aut arenæ: adhibito enim recto ignis regimine, præſertim circa finem, exſtillabit aqua Roſarum priori proculdubio non inferior: Ex magmate autem elici poterit extractum purgans non inferius quovis alio è roſis eliciendo.

Vt vero illorum deſiderio ſatisfiat qui aquæ ſtillatitiæ colorem Roſarum imprimi exoptant; Accipiatur manipulus unus Roſarum Provinenſium ſiccarum, inciſarum, quæ irroratæ tantillo ſpiritu ſulphuris optimi, vel vitrioli, aut ſucco limonum, intrudantur interiori parti canalis alembici vitrei, adeo ut adimpleatur, antequam imponatur cucurbiræ & circumlutetur: Adhibito enim probo ignis regimine dum diſtillatio peragitur, ſuccedet, inalteratis odore, & qualitatibus exoptandis, Aqua Roſarum grati coloris, non minus roſei coloris, imo intenſioris, quam ipſæ roſæ è quibus exſtillata eſt.

Non diſſimili ratione quandocunque aquas ejuſdem indolis exſtillare libuerit, color optandus imprimi poterit, imo odor moſchi, ambræ griſeæ, vel alterius cujuſpiam aromatis, hæc in pulverem conterendo, ac pauco goſſypio obvoluta in canalem aut roſtrum alembici immittendo.

In Roſarium æneum, rite ſtanno obductum, immitti poſſunt Roſarum folia, integra vel contuſa, imo, ſi libet, eadem quantitas ſucci earundem Roſarum, ac diſtillatio illarum perfici in Balneo cinerum, aut arenæ, dummodo, ſicuti dixi, accedat rectum ignis regimen, unde optima comparabitur aqua Roſacea: Neque Extractum erit contemnendum, uti neque præcedens.

Plurimæ Matronæ Aquam Roſaceam per deſcenſum diſtillant, facili

facili via, Rosas pollicis spissitudine linteo insternunt tenui, supra vas vitreum, aut fictile vitreatum, latiusculum, expanso desuper admovent lancem ex ferro albo, aut vas aliud ex convenienti materia factum, cujus fundum expansas rosas æquet, capacitas autem cinerem ad pollicis crassitiem obtineat, prunis minutis illi superimpositis, hac enim ratione ignis calor cineres & lancem pervadens, ac Rosas excalefaciens, ut Rosæ in vas subditum aquam effundant efficit: Sed aqua hoc modo elicita à præcedentibus bonitate multum abest, neque sicuti illæ quarum præparationem adtuli durabilis est, attamen non rejicienda.

Nonnulli Rosas immittunt cucurbitæ fictili vitreatæ, addito operculo ex ferro albo conflato, aut æneo, stanno cooperto, exiguis foraminibus pertuso, illam invertunt, ac idoneæ fornaci imponunt, infra orificium Recipiens adaptant, accensoque in ambitu cucurbitæ igne, distillationem per descensum perficiunt, non secus ac in lignis instituitur; sed hoc pacto combustionis periculo exponuntur Rosæ, aqua, si quæ elici potest, superioribus multo inferior est, Ratio vero illa distillandi omnino improbanda est, cum meliores suppetant & commodiores.

Si quis aquæ Rosaceæ insignem copiam comparare necesse habuerit, hic, dimissis Cucurbitis, aut Rosariis modo à me memoratis, in usum ad distillationem adducere potest magnas Vesicas cupreas intus stanno obductas, quibus Refrigeratorium impositum fuerit, aut Alembicum Cuput Mauri dictum, cum sua fistula serpentina, dolium aqua frigida repletum transversim permeante, eodem processus modo quo in distillatione herbarum, Rosas conterendo, illas aliarum Rosarum succo humectando; aut ipsa aqua stillatitia Rosarum ab anno præterito superstite, distillationem instituendo igne carbonum immediato admoto, sed moderatissimo: Licet & aquam recens exstillatam recentibus Rosis affundere in iidem vas, iteratæque distillationi exponere, imo eadem operatio pluribus vicibus iterari poterit, si præstantissimam aquam comparare volueris.

Cum porro totis viribus mixtorum partes quæcunque utiles indagandæ sint, at vero in Rosarum distillatione spiritus sulphureus & φλογίσος sursum evehi possit, ac insimul oleum fragrantissimum, etsi minima quantitate, officij mei est modum illum in medium adferre, qui talis est.

Adsumantur, exempli gratia, Rosarum pallidarum mundatarum libræ quadraginta, probe in mortatio marmoreo contusæ pistillo ligneo, insperses salis marini pulverisati libris duabus; conjiciatur tota

hæc quantitas, ſi modo vas capax fuerit, in Vrnam argilaceam, aut duas, demum deprimantur roſæ, conculcentur, adeo ut in maſſam mollem deducantur, tam arcte compactam ut aëri ne minimus pateat introitus, Vrna autem, vel Vrnæ, omnino adimpleantur; exacte occludantur obturamento ex ſubere confecto, adpropriato, ac in ceram flavam liquefactam immerſo; eodem tempore partem ſupernam, ac obturamenti ambitum eadem cera liquefacta obducendo, ne tantillus aër viam ſibi facere queat: Vrnæ poſtmodum in cella vinaria, vel loco frigido, totis quinque aut ſex ſeptimanis contineantur: Reſeratis Vrnis odor vinoſus è roſis exſpirabit, acidiuſculum quid ſapiens, fermentationis peractæ indicium, ac diſpoſitionis in partibus ſpirituoſis ad ſeceſſionem à craſſioribus, & ad adſcenſum per diſtillationem.

Eximantur ex vrna prædictarum Roſarum libræ ſex, vitreæ cucurbitæ immittantur; (urna non minus quam ante accurate obturata) immittantur Cucurbitæ vitreæ, adponatur Alembicum vitreum rite luto obductum, ſicuti & illius Recipiens: fiat diſtillatio Maris Balneo, medio inter tepidum & æſtuans, pergendo quouſque Roſarum humiditas fere exhauſta ſit: Poſtea exemto è Cucurbita magmate, illius vicem ſubeant quinque aut ſex libræ roſarum, ex urna rurſus educendæ, quæ ſicut ante ſuo operculo accurate claudenda eſt: ſuperfundatur illis Aqua Roſacea prima vice elicita, ſuper impoſito iterum, ac probe lutato Alembico cũ Recipiente, Balneo arenę admovendo cucurbitam, ac igne moderato adhibito diſtillationem peragendo, donec fere tota roſarum humiditas diſtillatione educta ſit: Poſtmodum vaſis refrigeratis, ejectoque magmate, recentes Roſæ fermentatæ in cucurbitam immiteendæ, univerſaque aqua diſtillata illis ſuper infuſa, iteretur diſtillatio eodem arenæ balneo; eadem ratione pergendo, ſcilicet abjiciendo magma, novaſque roſas cucurbitæ imponendo, aquam diſtillatione prolectam illis affundendo, iterataſque diſtillationes ſuſcipiendo, donec cunctæ Roſæ abſumptæ ſint: Dehinc, parte aquæ diſtillatæ Matratio oblonlongiori collo prædicto immiſſa, ſuperimpoſito alembico probe lutato, adaptatoque illi Recipiente itidem luto obducto, Rectificatio in maris Balneo ſuſcipienda erit, igne moderato, cujus cum diſtillatione duodecima circiter pars prolecta fuerit, ſpirituoſa ſcilicet & inflammabilis, hæc ſeorſim in denſa lagena vitrea, accurate obturanda, adſervabitur, etiam quoque recondita ſedulo Aqua in matratio ſuperſtite, odore quoque ſuavi prædita: Rectificatio, iteratis vicibus, univerſæ aquæſtillaritiæ perficienda erit, poſtea ſimul commixtis partibus omnibus ſpirituoſis, iterata rectificatio ſuſcipienda erit Balneo vaporis, in Matratio oblongioris colli, exacte lutato: Eo pacto ſpiritus inflammabilis

bilis succedet, merito Olei ætherei Rosarum, sale suo volatili instructi, nomine donandus, non minus odoris fragrantia & penetrabili vi commendandus quam viribus eximiis.

Hujus rectificationis residentia cæteris conjungenda est, quæ cunctæ adservandæ sunt in vitreis ampullis accurate occlusis; quippe quæ Aqua rosacea cæteris omnibus, vulgatis modis elicitis, anteponenda est.

Per dies aliquot in cella vinaria hæ lagenæ detinendæ sunt, interim paulatim Oleum aquæ supereminebit, flocculorum forma supernatans, nivi fere similium, à qua separari poterit hanc per lintium tenue transmittendo, exiguo cochleari argenteo Oleum colligendo: Hoc oleum eodem tempore in ampulla vitrea densa recondendum, accurate occludenda, & ad usus adservandum, Aquam in easdem lagenas reaffundendo, optime obturandas, in usus adservandam.

Dissolutio quæ contingit à spiritu æthereo & imflammabili partium oleaginearum per fermentationem, ac similitudo substantiæ inter utrumque, in causa est quod per distillationem plurimas hujus particulas ille sibi adsumat, ac postmodum multo minor olei portio in aqua rosacea reperiatur, post rectificationem residua, quam si alia ratione institueretur distillatio: quamobrem si quis oleum potius quam spiritum inflammabilem expetat, res meliorem successum habitura est pluries instituta Aquæ rosaceæ distillatione, hac reaffusa rosis recentibus, eo enim pacto multo major olei pars suppetet, quam ex majori rosarum copia prægressa fermentatione.

Nonnullis ad Spiritus ardentis Rosarum extractionem fermentatio pauciorum dierum satis est, quibus exactis, ab addita vini æquali & Rosarum quantitate, distillationem suscipiunt: Methodus hæc proculdubio compendiosior & facilior est, at vero pars inflammabilis à vino potius quam à rosis originem ducit, quarum Spiritus à cæteris substantiis extricare se non valuit, quod fermentationem sufficientem expertus non sit: Hæc ratio contemnenda non est, ad præparationem spiritus inflammabilis plurimarum partium plantarum, quibus non exigua pars purissimæ substantiæ decedere posset si diutius fermentatio protraheretur, aut in qualitatibus manifesta accederet alteratio ab additis rebus extraneis, in usum venientibus accelerandæ gratia illarum fermentationis: at vero hoc in casu posse nos carere existimo, dummodo procedendi ratio à me adducta observata fuerit, quia Rosæ intra se acidum ad fermentationem necessarium continent, adeo ut absonum sit fermentum aliud extraneum comparare, nulloque metu ne insignis partium volatilium absumptio contingat: Illud etiam pro comperto habendum

Acidum illud, ex intima Rosarum substantia eductum, post extricatos spiritus volatiles, salinos & sulphureos à substantiis crassioribus, illis arete cohærere, ac commixtum reperiri cum distillationis ope sejuncti fuere à partibus terrestribus ad descensum inidoneis.

Aquæ Rosaceæ usus, tam ad internos quam externos usus notior est quam ut scripto mandari debeat: Spiritus inflammabilis Rosarum tam gratæ est fragrantiæ, tamque insigni penetrandi vi præditus, ut vel una gutta aquæ communis cyathum Rosæ odore imbuere valeat: Eximius est in cordis debilitate, lipothymia, ejusdem tremore & pulpitatione: Exhibetur à tribus aut quatuor guttis ad quindecim, viginti, triginta, ex propria aqua, vino, jusculo, aliove liquore cardiaco; Ventriculi etiamnum regioni admovetur, & cordis, imo & temporibus, carpis ac plantis pedum in insigni leipopsychia: Felici etiam successu præscribitur in febribus malignis: Sed & sudoribus excitandis idoneus est si opus fuerit, admixtus unciis septem vel octo aquæ cardui benedicti.

Oleum distillarum in eosdem usus venire potest ac Spiritus Rosarum, sed prudentius & cautius dispensatur, quod minori suppetat copia: Interius adsumitur ab una gutta vel duabus, ad quinque vel sex, exceptum aliquot drachmis succhari puriſſimi pulverari ac in aqua rosarum dissoluti, aut iisdem liquoribus qui spiritu imbuuntur; Potest & oleo nucis moschatæ commisceri, ac inde parari Balsanus Rosarum odoris suavissimi: Æqualiter in usum veniunt Oleum & spiritus Rosarum tum ad viros, tum ad mulieres, sed abstinendum in his quibus odor Rosarum noxius est.

Extractum Purgans modo consueto ex residentia cujusque distillationis elici potest, imo & magma igne concremari, ac incinerari, salque extrahi, commiscendum extracto, aut seorsim adservandum: Dosis Extracti est à drachma semis, ad duas vel tres, Boli forma aut diluendo liquore idoneo: Commiscetur etiam aliis purgantibus, majori aut minori inditum copia pro admixtorum quantitate vel dozi: Salis dozis est à scrupulo semis ad semidrachmam, imo ad drachmam integram ex convenienti liquore.

Rosæ moschatæ, alias Damascenæ, Cynosbati, albæ, cæteræque species eadem ratione qua Pallidæ distillari possunt, ac propemodum eædem substantiæ elici; Etsi non exiguum observari queat discrimen tum in quantitate tum qualitate, ob diversitatem proportionis partium unam quamque Rosam constituentis, variæ texturæ variarumque qualitatum inde exsurgentium, odoris diversitate, coloris & figuræ, discrimen manifestum inter illas arguente.

CAPVT

CAPVT XII.

De Diſtillatione Florum Lavendulæ.

FLos Lavendulæ paulo nimium exſuccus eſt quam ut commode exſtillationi ſubjici queat citra alterius liquoris additionem: Id enim quod diſtillatione educi poſſet in Alembico vitreo, Maris Balneo, aut Roſario, balneo cinerum moderato, quod modicum foret, labori & jacturæ temporis non reſponderet, Ideo eligendus liquor idoneus, floribus affundendus, aqua præſertim ejuſdem floris, ex anno præcedenti reſidua, vel, ſi hæc abſit, alia aqua cephalica.

Collectæ die ſereno Lavendulæ, horis meridianis, cum florida eſt, decerpantur ſolummodo ſpicati flores, ea ratione mundandi ut floris durior baſis, aut calix, ſpicam una conſtituens, eximatur, ſoluſque flos adſumatur: Exempli gratia, decem libræ Florum ea ratione mundatorum accipiantur, hi capaci veſicæ æneę immiſſi, interius probe ſtanno obductæ; idoneæ fornaci impoſitæ, affuſiſque aquæ propriæ libris viginti, alterius ve cephalicæ, imponatur operculum à Mauri capite denominatum, optime ſtanno intus obductum, cum annexo ſerpentino, probe quoque ſtanno oblinito per dolium aqua frigida repletum tradudto: demum accurate commiſſuris luto munitis, & extremitate Serpentini cum Recipiente, in fornacis cinerario accendendus ignis admodum modicus, qui ſolum materias excalefaciat, iiſque teporem modicum conciliet, quo producto per tres aut quatuor dies naturales, in foco fornacis accendatur ignis carbonum, adeo ut aqua inſtar fili exigui exſtillet; illnm protrahendo quouſque per diſtillationem eductæ fuerint circiter partes duæ aquæ affuſæ: Poſtea materiæ ut refrigerentur ſinendæ ſunt, ac poſt ſeparationem factam Olei ſupernatantis aquæ ſpirituoſę, in ampulla ſeorſim recondendi; colaturam & expreſſionem materiæ in veſica reſiduæ, par quantitas recentium florum adjicienda, quibus ſuperfundenda non ſolum aqua ſpirituoſa, ab oleo ſecreta, ſed & liquor expreſſus ex materiis à diſtillatione reſiduis; dehinc Alembicus Caput Mauri dictus ſuperponendus, una cum ſerpentino & Recipiente, prægreſſaque maceratione per triduum aut quatriduum, Oleum & Aqua ſicuti priori vice diſtillanda erunt, demum ab invicem ſeparanda.

Eadem Aqua, cum liquore expreſſo ex magmate, recentibus floribus adjici poſſunt, ſi modo præſto eſſent, ac nova ſuſcipi diſtillatio, imo non ſemel iterari; etiamſi veriſimile ſit, ſi præmiſſæ ſint duæ treſve

cohobationes aquæ ſuper flores recentes, illam ſufficienter impregnatum iri florum Lavendulę partibus ſpirituoſis, nullum quippe à repetitis hiſce cohobationibus expectandum beneficium pręter majorem olei quantitatem.

Ex magmate harumce Diſtillationum Extractum poteſt deduci, eadem inita qnam in præcedentibus indicavi methodo: Licet & ex expreſſo magmate ſal extrahere, exſiccato, combuſto ac in cineres deducto, etiamſi exigua copia ſperanda, non ſecus ac ex cæteris floribus cephalicis, in quibus ſulphureæ partes, ac nonnullæ ſalinæ volatiles, magis quam fixæ abundant.

Doſes & utilitates hujus Extrati, atque Salis cum præcedentibus fere conveniunt: Oleum diſtillatum Florum Lavendulæ eximium cenſetur adverſus Epilepſiam, Apoplexiam, Paralyſim, ac in genere omnes cerebri affectus frigidos, prębendo à guttis duabus ad ſeptem vel octo, exceptis ſaccharo puriſſimo pulveriſato, in aqua propria, vel alia quadam cephalica diſſoluto, à qua virium incrementum accedat: Poteſt & immitti naribus, temporibus admoveri, locis circa cranij ſuturas, imo commiſceri oleo expreſſo Nucis moſchatæ, ad compoſitionem Balſami Lavendulæ, vel conjungi Balſamis Apoplecticis, non ſecus ac cætera Olea remiſceri ſolent.

Si dimiſſa Aqua ſtillatitia Lavendulę, aut alia Cephalica, in uſum veniat eadem quantitas vini optimi ad iſtorum florum diſtillationem, exſurget ſpiritus inflammabilis admodum penetrabilis.

CAPVT XIII.

De Diſtillatione Florum Roriſmarini.

SI Flores Roriſmarini è calice rite exempti fuerint, abjectumque ſi fuerit quicquid in illis viride occurrit, cum ſubſtantiæ minime ſint compactæ, partes autem quas mediante diſtillatione evocare animus eſt, admodum ſubtiles ſint, volatiles, ac craſſis parum involutę, vix percipio quamobrem qui ad præparationem Aquæ Reginæ Hungariæ (diſtillationem florum Anthos, omnium maxime familiarem) pręceperint horum macerationem in ſpiritu vini faciendam per triduum; idonea præterea illum in finem anxie diſquirentes vaſa, igne digeſtionis, (proportione juſta obſervata) adhibito toto illo tempore; quandoquidem maceratio à mane ad veſperam, abſque ignis auxilio inſtituta, in cucurbita, diſtillationi illorum deſtinata, ſola ſatis ſuperque eſt ad juvandam penetrationem ſpiritus vini in intimas horum florum particulas; maxime

maxime cum volatiles una cum vini ſpiritu facillime ſurſum evehantur: Illud conjicio, ambages iſtas excogitatas fuiſſe ad tyronum animos irretiendos, atque diſtillationem ex ſe nequaquam ardui negotii, tanquam difficilem oſtentandam, expeditam alias ſi optimus vini ſpiritus occurrat, ſyncerique Flores nec inculpati.

Florum Roriſmarini, die ſerena lectorum, duabus aut tribus ab exorto ſole horis, optime mundatorum, & à parte viridante liberatorum, accipiantur libræ quatuor; conjiciantur in magnam Cucurbitam vitream anguſti colli, affundantur ſpiritus vini rectificatiſſimi l bræ ſex, in prædictum ſpiritum profunde flores immergantur, poſtea cucurbitæ ſuperponatur Alembicus, accurate luto obducantur juncturæ, illa vero Balneo Arenæ committatur; roſtro autem Alembici adcommodato Recipiente probe loricato; ſic dimittantur vaſa per totam noctem, poſtridie ſub Balneo Arenæ accendatur ignis, ea ratione regendus ut dum diſtillat ſpiritus Alembicus nequaquam incaleſcat, quinimo huic ſuperponendum erit linteum multoties complicatum, in aquam frigidam demerſum, ex intervallis idem madefaciendo & refrigerando, ad faciliorem vaporum aſcenſurorum reſolutionem; Eo modo producenda erit Diſtillatio donec quatuor circiter ſpiritus libræ prodierint, puriſſimi & optima ac maxime volatili ſubſtantia Florum prediti: Dehinc refrigerato Balneo, decruſtatis vaſis, reconditoque in lagena denſiori ſpiritu diſtillato, percolandæ erunt, & valida manu exprimendæ materiæ in cucurbita reſtibiles; quarum clarificato liquore, in eandem cucurbitam infundendo, eodem tempore proprio Alembico cooperiendam, probe loricando, illi ſuum Recipiens adaptando, iterata ſuſcipienda erit diſtillatio eodem arenæ Balneo, ſed igne moderatiſſimo adhibito, in diſtillando pergendo donec liquor Roob inſtar propemodum craſſefactus adpareat: Poſtea ſponte refrigeratis vaſis, iiſque decruſtatis, liquor cucurbita contentus infundendus erit in pelvim fictilem probe vitreatam; coctionem perficiendo igne mitiſſimo, ad ſolitam Extractorum craſſitiem; unuſquiſque liquor ſeorſim erit adſervandus, quorum prior præſtantiſſimus eſt & vi penetrabili eximius.

Hunc ſpiritum Neoterici nomine Aquæ Reginæ Hungariæ donavere, ratione mirandorum effectuum quas experta eſt Regina quædam Hungariæ, annos ſeptuaginta duos nata: Hæc ipſa eſt Aqua tam inſignis apud Pariſienſes famæ, cujus expedita venditio à plurimis annis, multis incitamento fuit, tum gnaris, tum ignaris & improbis, ad ejus præparationem in Provinciis Roriſmarini feracibus, apud quas etiam vini Spiritus & facile & vili pretio adquiri poteſt: Illi cum ſolos flores Anthos exquiſite mundatos, id quod nullo negotio præſtare poſſent, admis-

tere deberent, portionem partis herbaceæ relinquunt, à qua quidem, Aquæ odor intensior redditur, sed & acrior & insuavior, non secus ac sapor : Spiritui autem vini optime rectificato substituunt Aquam vitæ ordinariam; odoris acrimonia partium viridium, flori commixtarum, illis imponente, qui odorem hunc extraneum, penetrabilem, à florum odore, miti & suavi, distinguere nesciunt; sapore autem acri & linguam vellicante earumdem partium, tanquam genuino spiritus vini rectificati, penetrabili vi prædito, incautos fallente : Neque mirum si ab his impostoribus vili pretio vænalis exponatur hæc Aqua; imo emptores plures alliciat quam quæ syncere & legitime præparata est; citra jacturam vendentium tam vili pretio nequaquam expediendam.

Spiritus Florum Rorismarini, ex arte præparatus, præstantissimus est adversus quosvis Cerebri frigidos affectus: utilissime etiam in usum venit in Nervorum & artuum affectibus, contra Rheumatismum & Arthritidem frigidam : Cephalagiam ex pituita subortam sanat, vapores Vertiginem parientes discutit, Memoriam roborat, Surditati Auriumque Tinnitui medetur, sicuti & Visus imbecillitati, Capitis contusionibus, cunctarumque corporis partium utilis est, prohibens ne sanguis ibidem concrescat, imo resolvit & per insensibilem transpirationem discutit jam in illis coagulatum; Dentium dolorem demulcet, ventriculo robur addit ad illius subversiones, & intestinorum impetus commodus, Acidorum aculeum obtundendo, illis utplurimum infestorum: Appetitum torpentem excitat, concoctionem adjuvat, obstructionibusque lecur liberat, Lienem omniaque Viscera, quinino & Vterum, e quo elatos vapores reprimit : Imo huic Spiritui adscribitur vis calorem nativum corroborandi & conservandi, functiones omnes quarumvis partium exsuscitandi, Imo & senes ad juventutem verso pede deducendi, hoc est plurimos affectus, senectutis individuos comites profligandi.

Interne adsumitur à scrupulo uno ad drachmam ex vino vel aqua aliqua cephalica; Guttas aliquot in nares immittere licet, ac temporibus admovere & futuris cranij : Adplicantur Enchymomatis lintea duplicata dicto spiritu madida : Exterius & usurpatur in Rheumatismis ac omni genere fluxionum & dolorum; necnon circa oculos ad aciem visui conciliandam; Instillatur etiam Auribus ad sanationem, vel mitigationem affectuum illas adfligentium : In usum quoque accersitur ad lavandam Faciem, Brachia, Manus, Fauces eluendas, solus vel remixtus Aquis Argentinæ, Liliorum, Nenupharis, spermatis Ranarum, & similium, ad nitorem vultui conciliandum, & tuendum, rugasque præcavendas : vix tandem ullus occurrit spiritus tot tantorumque utilium effectuum edendotum capax.

Id

Id quod ex expreſſo liquore exſtillatum eſt, cum intra ſe non contineat partes maxime volatiles florum Roriſmarini, quas prima diſtillatio ſecum abſtraxit, remixtaque maneat portio partis aqueæ, ſurſum evectæ cum parte ſpiritus vini in vaſis fundo ſuperſtitis, proculdubio eadem puritate non pollet, neque iiſdem viribus quas prior ſpiritus: Attamen & idem conſervandus, cum non paucas etiam partes minus volatiles florum contineat quas poſterior vini ſpiritus ſecum abſtulit, unde non mediocres expectandi effectus, quandoquidem diuturniorem moram in ventriculo agit quam priores: In eoſdem uſus cum præcedente venire poteſt, interius præſertim adſumptus, ſed dozis duplo major eſſe debet, ob partem aqueam illi remixtam.

Poteſt & præparari Extractum ex liquore à diſtillatione reſiduo, atque in uſum adduci cum remediis cardiacis, ſtomachicis & cephalicis, eadem cum cæteris extractis dozi.

Flores Liliorum convallium, Salviæ, Tiliæ, Stoechados & ſimilium diſtillationi ſubjici poſſunt, eadem ratioue procedendo qua ad flores Roriſmarini, aut Lavendulæ.

CAPVT XIV.

De Diſtillatione Aquarum fragrantiſſimarum, ex Floribus Vegetabilium educi aptarum.

PRocedendi rationes à me traditæ ad diſtillationem plurimarum plantarum partium, prętantiſſimæ ſunt inter illas quas Chimia quotidie in praxim revocat: At cum Dominus D' Aquin, primarius Regiæ Majeſtatis Medicus plurima mihi ſingularia & in proprios, uſus adſervata publici juris eſſe iuſſerit, non illubenter à me exiturum eſt quicquid præſtantiſſimum nec vulgare eſt has res ſpectans.

Idoneo tempore Ros diſtilletur, cujus aqua ſpirituoſa elicita in ampulla optime obſtructa adſervanda eſt: Curæ etiam erit menſibus Majo, Iunio, tempeſtate ſerena, colligere ſtercus Vaccinum aut Bubulum, ſponte in paſcuis exſiccatum, in quibus herbas illa animalia depaverunt: Stercus id in ſe continet herbarum primum principium, à bobus aut vaccis devoratarum, ſed etiamſi facultas ſeminalis periit, odore tunc temporis nonnihil accedit ad moſchũ: uſus non ignotus eſt, quandoquidem jampridem Aqua ex illo ſtercore elicitur, cui etiam Aquæ Milleflorum nomen inditum eſt, ab inſigni herbarum & florum numero à quibus ſuppeditata eſt prima ex qua diſtillata eſt ſtercoris

materia: Idoneo tempore eligantur quicunque flores diſtillationi deſtinantur, qui ſtratificati in capaci & lata cucurbita vitrea, cum æquali portione hujus ſtercoris ſicci pulveriſati, irroratoque unoquoque ſtrato ſeorſim aqua Roris ſtillatitia, continuationeque facta irrorationis & ſtratificationis quouſque media circiter cucurbitæ pars occupetur à materiis, Alembicus illi imponatur vitreus, qui diligenter luto obductus, adaptato itidem (ac lutato) illius roſtro Recipiente, inſtituenda erit diſtillatio ſolo calore ſolis æſtivi, quouſque humiditas tota fere exſtillarit; poſtea circa merinoctium, aut ſaltem horis duabus ante Solis ortum, ſolvenda erunt vaſa (electio enim dicti temporis omnino requiritur ſi modo odor ſuavis aquæ conſervandus ſit) Eodem tempore in parato eſſe debent flores recentes alteri Cucurbitæ ſimili immittendi, quibus aqua diſtillata ſuperfundenda, hinc ſuperponendus Alembicus, quo probe cum recipiente luto munito, iterum Solis radiis ſicuti prima vice exponenda; Poſtmodum nocte denuo vaſa luto nudanda erunt, cohobandaque aqua recentibus floribus affuſa, repetita denuo diſtillatione donec aqua ſummam ſuaveolentiam adquiſierit: Illud porro cavendum ne Recipiens, uti neque Alembicus, radios Solares durante ſtillatione excipiant, ſed curandum ut ſola Cucurbita incaleſcat: Ideoque Alembicus cooperiendus erit linteo multoties complicato, ſæpius aquæ frigidæ immergendo, ad promovendam vaporum reſolutionem è materiis elevandorum. Fimus vaccinus, & Spiritus Roris neceſſario quidem requiruntur pro priori diſtillatione, non item pro poſterioribus.

Sin forte contigerit calorem Solis remiſſiorem fore quam pro hujuſmodi diſtillatione requiritur, ſicuti in pluribus regionibus à meridie diſſitis, ſuccedaneum illi ſit vaporis Balneum, aut aëris excalefacti, ſi modo illius copia conceſſa fuerit: Hac ratione Aquæ odoris fragrantiſſimi comparabuntur, quarum uncia plus ſuaveolentiæ ſuppeditatura eſt quam decem aquarum vulgari modo diſtillatarum.

CAPVT XV.

De Diſtillatione Spirituum Ardentium Odoratiſſimorum, Ex Foliis & Herbis odore pollentibus eliciendorum.

ILlud ratum eſſe debet, etſi flores ſingulare quid in ſe contineant quod in cæteris plantarum partibus ipſos producentibus deprehendere non datur, Diſſipationi tamen valde obnoxios eſſe ratione tenuitatis illo-

illorum ſubſtantiæ ; Etſi vero odoris ſuavitatem, ne diſpareat, forte coercere poſſimus, ac qualitates nonnullas præterea utiles, ope variorum mediorum à Chymica arte ſuppeditatorum, ardui tamen eſt operis ex quovis Florum genere ſpiritus ardentes, odoris fragrantia commendabiles elicere : niſi quam baſim & fundamentum odor floris in planta obtineat ſedulo diſquiſitum fuerit, & vi in auxilium venerit fermentatio, ſpirituum vegetabilium quaſi anima, ſicuti idem præſtat putrefactio ratione Oleorum.

Roſis Sylveſtribus illarum fructus adjiciendus eſt (quem vocant fructum Cynosbati vel Cynorrhodi, ſemen continens, ſicuti & in domeſticis reperitur) optime contritus : Floribus Salviæ, Roriſmarini, Majoranæ, Menthæ, Betonicæ, Meliſſæ, Lavendulæ, Thymi, Stoechadis, Caryophyllorum hortenſium, Violarum , Iaſmini &c. Semina ritè contuſa addenda Floribus Lilii Tuberoſi, Liliorum, Iridis, Pæoniæ, Angelicæ, &c. Eorundem radices contuſæ cum ſeminibus tritis. Floribus malorum Aurantiorum, Limonum & Citriorum, fructus integri rite contriti ; Floribus Liliorum convallium & Sambuci, plantarum baccæ optime contritæ.

Poſtremis his floribus humiditatem quampiam extraneam addere inutile eſt, uti neque illis qui humore ſufficienti ſcatent, aut illorum baccis, vel fructibus ; at vero tantillum ſpiritus vini affundere neceſſe eſt, alteriuſve liquoris, imo vel fermenti panis aut flores cereviſiæ, cum videlicet flores ſeminibus additis commixti, ſufficientem humiditatem non obtinent ad effingendum maſſam ut cunque mollem ac fermentationi idoneam : Vt res ſuccedat, optime conterantur flores una cum illarum partibus quæ firmamentum præbere debent : ſin decentem mollitiem obtineant ob quam admittere valeat penetrationem Acidi fermentativi, ſponte in illa emerſuri, conjiciantur in Vrnam argillaceam capacem, adimplendam, illos comprimendo fortiter & conculcando : Sin maſſa ſufficienter mollis non fuerit, tantillum vini ſuperfundendum erit, aut aquæ ejuſdem floris vulgari modo diſtillatæ, pauco ideo addito fermento ad fermentationem accelerandam, demum accurate occluſa urna, ope ex ſubere confecti obturamenti, circumlita cera flava liquefacta, fermentationi tempus idoneum concedendum erit, per quam partibus ſpirituoſis ad ſeparationem à craſſioribus diſpoſitio conciliabitur : Cum vero materiæ adeptæ fuerint odorem vinoſum, acidiuſculum, diſtillatio in maris Balneo inſtituenda erit, in Cucurbita vitrea, alembico bene luto obducto cooperta, excipiendo ſpiritum inflammabilem ſubdito Recipiente, ut decet coaptato & luto munito. Eo pacto prodituras eſt Spiritus Ardens, floris odorem omnino in ſe

comprehendens, qui iteratæ diſtillationi exponendus, ſi ita lubet, ſuper affundendus recentibus floribus, citra rei alterius additionem; diutius intemeratus futurus, ſi in lagena denſa, rite obturanda reconditus fuerit.

Roſæ adeo uberem effundunt odorem, ut mirum eſſe non debeat adjectione rei cujuſpiam extraneæ, de qua ſupra, carere, ſi libet, nos poſſe ad diſtillatione eliciendam partem illarum inflammabilem, ſcilicet ſpiritum: At vero etiamſi ex ſolitariis ſpiritus ille educi poſſit, ea ratione quam ſupra indicavi procedendo, cum de illarum diſtillatione, generoſior tamen & uberior proditurus, eſt ab addito cynosbati fructu.

Cum porro non ſemper opportune, obvia ſint & nec ſemper obtinere liceat ſemina, baccas, radices, aliaſve plantarum partes quæ baſin præbere poſſunt floribus diſtillandis, ideo confugiendum eſt ad extraneam quampiam ſubſtantiam, ſed homogeneam, quæ ſal ſuum adjungens, ſulphur & Mercurium his floribus, continere valeat & ſibi adſciſcere Florum odorem, & quicquid ſulphureum ac φλόγιστον obtinent, fermentatione ſuperveniente, hiſque baſin præbens ſuppeditet & conjungat proprios ſpiritus illis quos in diſtillatione emittunt flores.

Manna, Saccharum, Mel ad prædictos uſus æque idonea ſunt, ex tribus his id quod in manus venerit accipiendum: Proportio unius illorum ad flores ex quibus ſpiritus φλογίστος eliciendus ſit ſubſextupla: Accurata vero ſit commiſtio, addito etiamnum, ſi quid urgeat, tantillo cujuſpiam alterius liquoris cum particula fermenti; cętera procedendo eadem methodo quæ ad fermentationem & diſtillationem florum cum ſeminibus, aliiſve partibus plantarum à me modo memoratarum tradita eſt: Accuratiſſime vaſorum commiſſuræ luto obducendæ ſunt, tum ad fermentationem promovendam, tum ad inſtituendam diſtillationem, ne ulli diſpereant Spiritus: Nec inutile fuerit hos recentibus floribus affudiſſe, iteraſſeque diſtillationem, ad meliorem odoris impreſſionem ac qualitatum utilium.

Iuxta hanc methodum licet ex omnibus Aromatibus, ab Indis ad nos tranſlatis, vel aliunde, uti & cunctis herbis odoratis, educere ſpiritum odoratum & inflammabilem.

CAPVT

CAPVT XVI.

De Seminum & Baccarum, ac primo de Seminis Aniſi Diſtillatione.

INfuſiones potius inſtituuntur, aut Decoctiones, quam Diſtillationes plurimorum ſeminum, quæ cum pro frigidis habeantur, aut ſaltem temperatis, partibus aqueis & mucilagineis ſcatent, in liquoribus homogeneis diſſolubilibus : Aut partibus plurimis oleagineis conſtant, comite multo humore aqueo, facile expreſſionis ope à partibus craſſioribus ſejungendo, imo abſque igne, vel per liquores idoneos extracta emulſione : Semina Malvæ, Biſmalvæ, Cydoniorum, Pſyllij &c. Aquea mucilaginoſa cenſentur : Cucumerum, Melonum, Cucurbitarum, Lactucæ &c. inter oleaginea recenſentur : Imo & nonnunquam per expreſſionem oleum è pluribus ſeminibus calidis extrahitur. Sed cum hic locus Galenicis præparationibus locus adſignatus non ſit, diſtillationes Chymicas ſolum exhibiturus ſum circa præcipua ſemina inſtituendas, initio ab Aniſo ducto.

In Aniſi diſtillatione non unica ratione procedendum, pro varietate videlicet ſcoporum: Aliquando enim libras duas vel tres, quindecim aut triginta libris aquæ vitæ optimę addidiſſe ſatis eſt, ac diſtillationē ſimplicem ſuſcepiſſe per Refrigeratorium aut Veſicam Cupream intus ſtanno obductam, Alembico, capite Mauri dicto coopertam, cui ſerpentinum ſit adnexum ad extractionem Spiritus vini Aniſati, in Gallia Narbonenſi & Provincia nomine Aquæ Aniſi venalis : At ſi ejuſdem diſtillationis beneficio comparare ſibi quis voluerit Aquam, Spiritum & Oleum, Sal volatile ſuo complexu gerentia, hæc eſto proceſſus ratio.

Accipiantur, exempli gratia, duodecim aut quindecim libræ ſeminis Aniſi adhuc virentis, ſi ſuppetit, aut ſaltem quam recentiſſimum comparare licuerit, cui rite contrito, ac in capacem Veſicam æneam immiſſo, interiori facie, probe ſtanno obductam, ſuperfundatur aqua pluvia aut fluviatilis, aut, quod ſatius, aqua Aniſi ſtillatitia, ſi præſto fuerit, quouſque ſemini quatuor digitis ſuperemineat, Eodem tempore veſica fornaci ſuperimponenda, qua Alembico, Mauri capite dicto cooperta, coaptato illi, luto obducto, ſerpentino, grande dolium aqua frigida repletum pertranſiente, adplicando etiam Serpentino Recipiens, luto utrumque muniendo, in cinerario modiciſſimus ignis accendatur, ſolummodo ad leviſſimam materierum contentarum excalefactionem, idque efficiendum ut aqua inſenſibiliter ſubſtantiam Aniſi intimam pervadere queat : Iſtiuſmodi calor per triduum integrum pro-

ducendus ut Aniſo putrefactionis quædam ſpecies inducatur; Poſtmodum igne accenſo in foco Fornacis, diſtillatio inchoanda erit, igne moderatiſſimo producenda, quouſque diſtillatione circiter Aquę partes duæ prolectæ fuerint, una cum Aniſo in veſicam immiſſę: tunc temporis removendus ignis, abſtractoque Recipiente, ſeorſimque repoſito in lagena vitrea denſa, obturata, accuratè, Oleo Aquæ ſpirituoſæ diſtillationis ope eductæ ſupernatante, materiis refrigeratis, inanienda erit Veſica, colandaque & exprimenda ſubſidentia; Demum pari Aniſi contriti cum ſuperiori quantitate in Veſicam conjecta, illíque ſuperaffuſa aqua recens diſtillata, cum liquore ex ſubſidentia expreſſo, illaque Alembico cui à capite Mauri nomen cooperta, luto optime obducto, coaptato illi lutato Serpentino ac Recipiente, eadem omnino ratione ac prius in diſtillatione procedendum erit, eodem itidem modo Oleo ab aqua ſpirituoſa ſecreto: Licet &, ſi lubet, aquam ſtillatitiam reaffundere, liquoremque expreſſione eductum recenti Aniſi ſemini; repetita de novo diſtillatione, imo quoties è re viſum fuerit: Eo enim pacto Olei major quantitas elicienda eſt, & Aquæ ſpirituoſæ, odore & aniſi facultatibus inſignitorum.

Iterata affuſio aquæ ſtillatitiæ recenti Aniſi ſemini, in cauſa eſt ut major prodeat olei copia quam ſi unaquaque vice nova aqua affunderetur; quæ ſemper aliqualem olei portionem ſibi adſumeret: Sed & ſimilibus in occaſionibus non inepta eſſet illa procedendi ratio: Liceret interim, ſi ita viſum fuerit, ſeparare tantillam Olei portionem ab Aqua ſpirituoſa diſtillata, ſi hanc lagena vitrea denſiſſima, accurate occluſa, immiſſam, lucido Soli per aliquot dies expoſueris; hac enim ratione Olei pars, quæ aquæ confuſa fuerat, coloremque albicantem illi imprimit, in ſupernam aquæ partem evehetur, ac in collo lagenæ colligetur, inde eximenda.

Nonnulli unciam unam circiter Nitri admiſcent, aut Salis Tartari, vel Tartari crudi pulveriſati, unicuique libræ Aniſi admiſcent cum id diſtillare intendunt, rati uberiorem inde ſe copiam Olei compuraturos: at quibus perſpectum fuerit quam magna pro clivitate Olea Salibus fixis ſe conjungant, ſicuti id obſervare eſt in ſaponis confectione, ii judicaturi ſunt eadem ſalia, cum ſurſum nequeant evehi proculdubio olei portionem quampiam ſibi adſumptura, nedum majorem copiam inde expectandam.

Cum porro Aniſi potiſſimum inſtituatur diſtillatio ad Olei prolectationem, potius quam utilium ejuſdem partium, uberior illius ſolito copiâ ſperanda eſt, ſi immiſſo Aniſo contrito in magnam cucurbitam vitream, ſuper impoſito Alembico cœco accuratiſſime luto obducto, Cucurbita

curbita fimo imponatur ad altitudinem usque rerum inclusarum, ibique per duas vel tres hebdomadas detineatur ; ex putrefactione enim in Anisо suborta partes oleagineæ accuratius extricabuntur, ac postmodum major olei copia proditura est, quam ulla alia ratione.

Oleum & Aqua Anisi Spirituosa admodum commendantur in affectibus frigidis ventriculi & Intestinorum, specialiter in colico dolore flatulento : Nec minus conveniunt ad excitandum Appetitum languentem, & concoctionem adjuvandam, Admodum illorum opportunus est usus in pectoris morbis, cùm pituita crassa & viscida pulmones obstruens incidenda & divellenda est : valent & ad ubertatem lactis Nutricibus conciliandam, hydropicorum flatus dissipandos, Vteri vagos motus compescendos, tormina ventris infantium mitiganda, Partum facilem reddendum : Dolores aurium mulcendos, eorumque susurrum extinguendum, à flatibus & humoribus frigidis inductum.

Oleum ex propria aqua exhibetur, à guttis duabus ad septem vel octo, exceptis saccharo pulverato : Valet ad umbilici inunctionem & ventriculi, in aures quoque infunditur, commixtum oleo amygdalorum dulcium vel amarorum, vel aquæ cuipiam cephalicæ.

Semina Carvi, Cumini, Fœniculi, Anethi, Seseli, Apij, Ammi, & similia, eodem modo quo oleum anisi distillari possunt, ex unoquoque, pro cujusque specie, eliciendo substantias propemodum similes iis quas Anisum suppeditat : Sed minor Olei copia proditura est, idque præsertim, quod cum in usum venire deberent semina quamdiu adhuc virescunt, ut plurimum tantum admodum sicca imò & nonnunquam obsoleta admittuntur.

CAPVT XVII.

De Distillatione Seminum Cochlearia, Sinapi, Nasturtij, &c.

ILlud mirum esse non debet Spiritus, Olea, ac Salia plantarum volatilia, in distillatione semper conjunctim evehi, cum multum adfinitatis & commercij inter illa intercedat, ac vix possibile sit ab invicem illa divellere quin nonnullæ particulæ sibi mutuo cohæreant, imo aliquid phlegmatis illis conjunctum remaneat : Sal præsertim volatile sæpenumero substantiis tam intime confunditur, ut vix segregari queat, imo neque distingui, nisi insignis illius adfuerit copia ac odoratui manifestum fiat : Imo in plurimis herbis admodum aqueis, in frigidarum genere repositis, tam exigua reperitur copia, ut discerni nequeat, nedum separari.

In distillatione plurimorum seminum calidorum; nominatim Sinapi, Nasturtii, ac similium, observabilis est in illis cõmixtio, scilicet olei, spiritus, ac salis volatilis quæ sunt partes maxime cõspicuæ, nec parva copia; contentæ: Imo illarum separatio institui potest, at non depuratio tam sincera, quin in unaquaque illarum cæterarum particulæ commixtæ deliteſcant, præsertim Sal volatile in Oleo & Spiritu: Neque admodum arduum est substantias in dictis seminibus dominium obtinentes interstinguere, quandoquidem dentibus attritæ partibus suis penetrabilibus per oris ambitum universum se diffundunt, indicio non levi partium volatilium, ac præsertim salinarum & sulphurearum, odoratum afficientium, cerebrumque non levi vehementia impetentium.

Ad horum seminum distillationem varia adducuntur media, Nonnulli enim post exacte contrita quæ distillationi subjicienda sunt, immissaque in grandem urnam argillaceam, superaffundunt aquam pluviam aut fluviatilem tepidam, quousque semini injecto duobus aut tribus digitis supernatet; demum accuratissime obturatam urnam per triduum super Pistoris furnum detinent fermentationis causa, postea omnibus in Vesicam cupream stanno obductam infusis, commissurisque accuratè luto obductis, tum Alembici, capitis Mauri nomine donati, tum Serpentini & Recipientis, distillationem suscipiunt igne primum moderato, educuntque primo Spiritum, Oleum & Sal volatile, quibus nonnihil Phlegmatis commixtum adhæret, ab illis abstracti; productaque distillatione ad aliquot dies, Aquam eliciunt tribus his principiis prægnantem, convenientem non modo affectibus scorbuticis, sed superfundendam præterea novis seminibus distillationi committendis. Oleum demum secernunt, seorsim id seppoentes in ampulla vitrea densa, accuratè obstructa, sicuti & spiritum, sale volatili admodum prægnantem, quo neque oleum destitutum est.

Alii Vinum album optimum semini contrito affundunt, non aquam pluviam aut fluviatilem, satisque illis est spatium temporis vino concedere ad intimam seminum penetrationem, maceratione absque igne facta per unicam noctem contenti; demum cuncta distillant, eodem quo priore modo in distillatione procedentes.

Quidam optime contrito semini, ac capaci Cucurbitæ vitreæ immisso, superaffundunt Vini spiritum rectificatissimum, quousque semini duobus transversis digitis supereminеat; Illam suo Alembico coopertam, luto obducto, coaptatoque rostro Recipiente, eodem modo lutato, distillationem in Maris Balneo instituunt, vel cinerum, igne moderatissimo, eliciuntque Oleum cum spiritu tenuissimarum partium & summe penetrabilium, admodum sale seminis volatili prægnante.

Sed

Sed & commodiſſime hęc ſemina diſtillari poſſunt citra ullam additionem, imo ne quidem contrita, ſi Retorta argillacea, aut vitrea, luto obducta illis oppleta fuerit: Illa enim collocata in furno Reverberij clanſo, adaptatoque, (accuratiſſime luto obducto) grandi Recipiente illius roſtro, ſuſcipi poteſt diſtillatio igne gradatim aucto, hoc eſt initio mitiſſimo, ſed paulatim per ſpatium duodecim horarum ad extremum uſque gradum adaucto: Hoc pacto in Recipiente obvium erit Oleum, Spiritus, Sal volatile & Phlegma, ſimul commixta, poſtea in Balneo Arenæ rectificanda igne moderato in matratio oblongiori collo prædito, cui imponendus Alembicus luto exactiſſime incruſtatus, inſtructus exiguo Recipiente eodem modo luto veſtito: Per quam rectificationem Sal volatile prius aſcenſurum eſt, forma alba coagulandum & cryſtallina: unde, ſi libet, eximi poſſet, lutum alembico inductum ſi detrahatur, aliud illi ſubſtituendo ſed luto incruſtatum; accurata cura & diligentia Sal cuſtodiendo in lagena vitrea denſa, accuratiſſime obſtructa, ne portio illius in auras diſcedat, humiditaſque aëris id quod ſupereſt in liquorem convertat: Rectificationi poſtmodum inſiſtendum, ſeparando, & ſeorſim adſervando, ſpiritum ſale volatili prægnantem, ſemper anticipantem, ſicuti & Oleum volatile quod ſupernataturum eſt, interim dum maxima pars aqueæ partis in Matratij fundo ſuperſtes futura eſt, cum maxime terreſtri & craſſiori Olei parte, nequaquam adſervanda ob craſſitiem & fœtorem, etſi non inutiliter in uſum venire poſſit uſu externo, ad leniendos dolores a cauſa frigida ſubortos.

Nulla urget neceſſitas ut huc afferam virtutes antiſcorbuticas, uti neque dozin & rationem in uſum flectendi Spiritus, Salia volatilia, & Olea ex hujuſmodi ſeminibus educta: uti neque Aquas Spirituoſas illorum in diſtillatione comites; quandoquidem ſupra à me memorata ſufficiunt, cum de ſubſtantiis ejuſdem prope indolis mihi fuit ſermo, eductis è Cochlearia: Illud tamen cenſendum ex his ſeminibus quiddam magis digeſtum ac tenuius expectandum eſſe quam ex herbis, ſeminum perfectionem nondum adeptis: Id etiamnum pro comperto habendum, Spiritum, Sal volatile & Oleum horum ſeminum, optimorum effectuum opifices eſſe poſſe in cunctis Cerebri affectibus frigidis, necnon Nervorum & Muſculorum, ſpeciatim in Paralyſi; cui rei non modo convenire poteſt Inunctio, non ſolum ex Oleo rectificato, ſed & ex illo quod rectificationem expertum non eſt, id ſeorſim litu admovendo aut commixtum Vngu. Martiato vel axungiæ humanę, viperinæ, aut Oleo Interitio, Laurino, Hypericonis aut ſimilibus.

Nonnulli fermentum adhibent juvandæ gratia fermentationis, ſed

licet ab illo abstinere, copia enim tenuium partium abundant, ac insigni dispositione ad terrestrium excussionem, exigua quantitate inexistentium.

CAPVT XVIII.

De Distillatione Baccarum Sambuci.

NOn suscipio enumerandas hoc loco cunctas præparationes, plurimas Sambuci partes spectantes, uti nec fruticem hunc laudibus, quibus insignis est, donare, de quo plurimi authores Tractatus edidere; cum enim metam mihi propositam præterire animus non sit, satis hoc loco mihi fuerit paucis perstrinxisse methodum Baccas illius distillandi, ac modum insuper quicquid illis utile inest eliciendi.

Colligantur Baccæ Sambuci perfectam maturitatem adeptæ, non exigua copia, ex quibus probe mundatis & contusis exprimatur succus, quo adimpleatur doliolum quernum, in cella vinaria ad fermentationem detinendum non secus ac mustum: quam primum observatum fuerit succum odorem vinosum adquisiisse, acidiusculum quid redolentem, perforandum doliolum paulò supra fæces, eadem ratione qua dolium vinum continens terebratur: Eductus universus succus limpidus infundendus in Vesicam cupream intus stanno obductam, qua cooperta suo Alembico Mauri Capite donato, probe lutato, adaptato illius rostro Serpentino quoque luto obducto, pertranseunte dolium aqua frigida impletum, ac Recipiente admoto extremo canali serpentino, suscipienda erit distillatio igne admodum temperato, seorsim reponendo succum inflammabilem, summa penetsandi vi præditum, primo ascendentem.

Producenda etiam eodem igne distillatio, quousque exstillarint circiter duæ tertiæ succi in vesicam immissi, quo tempore, distillatione intermissa, Aqua spirituosa distillata seorsim reponenda; Demum vasis refrigeratis, in manicam panneam decantandus erit succus in vesica residuus, ad fæcum subsidentium separationem: Demum effusi liquoris limpidi, in pelvim fictilem, vitreatam, humiditas superflua igne lenissimo in vapores solvenda erit, qui producendus quousque liquor in Extracti consistentiam deductus fuerit, vasi vitreo cum refrixerit committendi, aut Faventino, accurate cooperto.

Interim Baccarum magma Soli exponendum fuerit, aut aëri libero, ut exsiccetur, ad acinorum separationem, qui inutiles futuri non sunt; ex illis enim contritis, ope torcularis exprimitur Oleum leniter vomitum

tum ciens, à drachma ſemis exhibitum ad ſeſquidrachmam ex juſculo, cereviſia, aut liquore quopiam idoneo.

Spiritus Sambuci plurimum commendatur adverſus frigidos Cerebri morbos: diaphoretica vi prędítus eſt, Sanguinis maſſam depurat, facilemque illius circulationem præſtat: Putredinem humorum emendat, ac Febrium & Venenorum cacoechiam emendat: Podagricis & Hydropicis opem fert, Vterique obſtructiones reſerat, ac vapores retundit, Exhibetur ex propria aqua vel liquore conſimili, à drachma ſemis ad drachmas duas: Eadem dozi illius Extractum prębendum, Boli forma, aut diſſolutum in aqua propria, quinimo commiſcendum illius ſpiritui in iiſdem affectibus ad quos commendatur; Poteſt & comburi ac incinerari magma, eductuumque ſal extracto commiſceri, aut in aqua ſtillatitia diſſolvere ad virium incrementum: Eadem præparatio Bacçis Ebuli adhiberi poteſt.

CAPVT XIX.

De Diſtillatione Baccarum Iuniperi.

JVniperi Baccæ ſubſtantia cum parum humida donatæ ſint, ex illis ſicuti ex baccis ſambuci ſuccus extrahi nequit, quamobrem ad humidi cujuſpiam extranei ſubſidium confugiendum ut res ſuccedat, atque diverſo proceſſus genere utendum pro ſubſtantiarum eliciendarum diverſitate: Si enim ex his baccis ſuccus inflammationis capax eliciendus fuerit, fermentationem is ſubire debet, imo fermenti tantilla portio adjicienda eſt, mellis, ſacchari, aut mannæ liquori ad diſſolutionem requiſito, & neceſſariam ſecretionem partium ſubtilium & volatilium à craſſioribus.

Illud tamen ratum eſſe debet, dum excitatur & educitur ſpiritus ille inflammabilis, minorem Olei portionem prodire quam ſi alia proceſſeris via, quia fermentationis vi maxima pars in ſpiritum inflammabilem tranſit; Neque præterea dubium quin à fermento admoto immutatio fiat naturæ & qualitatum portionis à diſtillatione ſuperſtitis, adeo ut Extractum probæ notæ expectandum non ſit; At cum beneficium ex ſpiritu φλογιστῷ ſperandum multum illi inferius ſit quod producere poteſt diverſa procedendi ratio in diſtillatione harum Baccarum, Aſſumpta autem exigua quantitate ſpiritus vini, vice aquæ, comparare quivis ſibi poſſit, nullo negotio, ſpiritum non minus ſubtilem, ac efficaciorem quam ſi prævia eſſet fermentatio, ex mea ſententia ſatius fuerit ſequenti methodo inſiſtere.

Accipe Baccarum Iuniperi Libras quinque aut ſex, maturitatem perfectam adeptarum & ſucculentarum ; optime conterantur in mortario marmoreo piſtillo ligneo, adimpleatur pars media magnæ Cucurbitæ vitreæ, illis affundatur Spiritus Vini rectificatiſſimus, quouſque ſolum pars tertia circiter capacitatis vaſis vacua ſuperſit; cooperiatur admoto Alembico cœco, cujus commiſſuræ accuratiſſime luto incruſtandæ, Impone arenæ ſupra Piſtoris furnum, ac detine per triduum integrum, quod ſatis futurum eſt juvandæ penetrationi Spiritus vini in baccas juniſperi, ac diſſolutioni partium maxime volatillum ; demum deraſo luto, ſoluta vaſorum compage, illique ſubſtituto, ac impoſito ſupra cucurbitam Alembico, luto obducendo, coaptatoque ejus roſtro alembico, peragatur Diſtillatio Balneo Arenæ, igne moderatiſſimo adhibito ; Eo pacto proditurus eſt Spiritus ſubtilis & inflammabilis, prægnans partibus maxime ſubtilibus & optimis Baccarum Iuniperi.

At vero melior ſucceſſus ſperandus, ac inſimul quicquid utile continent Baccæ Iuniperi elicere dabitur, ſi hanc methodum tenuerimus: Optime conterantur Baccæ Iuniperi non exigua copia collectæ, Immittantur vrnæ argillaceæ, uni vel pluribus, adimpleantur duæ circiter partes, affundatur aqua inter tepentem & æſtuantem media, diu agitentur & diluantur baccæ, Vrnæ ad ſummum aqua impleantur, poſtea optime occludantur, per octiduum ſupra furnum piſtoris detineantur; perficiatur diſtillatio in Veſica cuprea interius ſtanno obducta, impoſito illi Alembico à Mauri capite denominato, rite luto obducto, ſicuti & Serpentino ac Recipiente, non diſſimiliter procedendo quam ad diſtillationes præcedentes, pergendo in diſtillatione donec aqua pene inſipida exſtillet : eo pacto proditura eſt Aqua ſale volatili & partibus ſpirituoſis Baccarum prægnans, comite ſale volatili albo & odorato, illi ſupernatante, ſeparabili ope ellychnii vel funiculi goſſipini, infundibuli, vel alterius vaſis vitrei illis uſibus deſtinati, ſeorſim in ampulla vitrea denſiori recondendo, accurate occludenda.

Licet &, ſi libuerit, Aquam rectificare in Balneo Arenæ, in Cucurbita vitrea, Alembico ſuo, bene luto incruſtato, cooperta, rejecta parte mere aquea, in fundo cucurbitæ poſt diſtillationem reſidua; vel baccis recentibus aquam prima vice diſtillatam reaffundere, repetendo macerationem & diſtillationem ſicuti prius oſtenſum eſt; quo pacto major Olei quantitas proditura eſt, aqua ſpirituoſior futura, & ſale volatili magis turgens.

At vero cum non omnes Baccarum partes utiles evehantur in Diſtillatione, ac plurima illarum pars, & potiſſima, aquæ commixta in fundo

fundo veſicæ remaneat, præſertim ſubſtantia quædam melliginea, cujus comes ſulphur quoddam craſſius cum baccarum ſale fixo, ideo Subſidentia colanda & exprimenda erit cum vaſa calorem omnino depoſuerint; qui liquor limpidus redditus in pelvim fictilem infundendus eſt, interius vitreatam, humorem ſupervacaneum in vapores ſolvendo ope modiciſſimi ignis, quouſque id quod ſuperſtes futurum eſt ad Extracti conſiſtentiam deductum fuerit, guſtui non ingratum, aromaticum quid reſipiens.

Exſiccandum quoque erit Magna ab expreſsione reſiduum, quo combuſto, & in cineres redacto, lixivium cum aqua parandum erit, quod filtratum, & ad coagulationem uſque ſalis conſumptum, Extracto conjungendum erit, commiſta recondendo in vaſe Faventino accuratè occludendo.

Oleum & Aqua Spirituoſa Baccarum Iuniperi eximiæ ſunt utilitatis ad expediendos renes & ureteres ab arenulis & materiis viſcidis eorum meatus infarcientibus, urinæque liberum commeatum intercipientibus: Vſus quoque ſunt inſignis in cunctis frigidis cerebri affectibus, ſcorbuticis, uti & ad cerebrum corroborandum, excitandum torpentem appetitum, concoctionem promovendam, humorum corruptionem inhibendam, vermes corpori inhærentes necandos: ſicuti & in ſedandis colicis doloribus à flatu oriundis, omnibuſque inteſtinorum morbis frigidis: Oleum ſpeciatim commendabile eſt adverſus aëris inquinamenta, Peſtem, affectuſque omnes epidemicos, ſicuti & quoſvis hyſtericos.

Oleum ex ipſamet Aqua Spirituoſa exhibendum, at nondum rectificata, vel ex vino, juſculo, à guttis duabus ad ſeptem vel octo, mane jejuno ventriculo, vel procul a paſtibus, in uſu illius prout opus fuerit pergendo, ſicuti & Aquæ Spirituoſæ, minori copia exhibendæ, aut majori, pro rectificationis diverſitate.

Oleum etiam commodiſſime uſurpatur ad Inunctiones externas, in Nervorum affectibus, præcipue illorum contractionibus: Inungitur quoque umbilicus in colicis doloribus: Auribus inditur contra tinnitus & gravem auditum: In Nares etiam immittitur, inunguntur tempora & futurarum cranij regio, in Apoplexia, Epilepſia, &c.

Baccarum Extractum quod attinet, non immerito illi Helmontius inſignem vim purgatricem adſignavit, illa enim revera pollet, ſi præſertim additum fuerit Sal proprium fixum: Roborando enim ventriculum & inteſtina, leniſſime quoſcunque humores expurgat.

Datur à drachmis duabus ad ſemunciam, Boli forma, aut liquore convenienti diſſolutum: commiſcetur etiam nonnunquam Opiatis,

aliisve remediis aperiendi vi præditis & per inferna subducendi.

Eadem procedendi ratio locum habere potest in distillatione Baccarum Sabinæ, Hederæ, Myrti & similium,

CAPVT XX.

De Distillatione Tritici, Secalis, Hordei, &c.

VSitatissimus ejusmodi Cerealium ad hominis alimentum ac nonnullorum animalium usus, manifestissimum facit in ipsis delitescere substantias non minus essentiales quam subtiles, quarum ope ad partes corporis nostri etiam maxime dissitas perducuntur: Facultas præterea sibi simile gignendi, seminibus omnibus communis, ratum facit eminenter, ac quasi per compendium in ipsis contineri quicquid in planta, è qua ortum duxerunt, præstantissimum latuerat; quandoquidem eandem plantam, uno quoque anno corruptibilem, producere apta nata sunt, perpetua ortus & interitus vicissitudine.

Rei veritas ex mechanices fundamentis confirmationem obtinet, non solum in Panificio, sed & in Cerevisiæ confectione: Accedente enim fermentatione artificiali in farina, ex qua pastam parat Pistor, addita aqua calida, commixtaque fermento, superveniente in furno coctione, cum illius partes fermentationis partes optime divisæ fuerint, Panem conficit gustui, gratum, alimento idoneum, sed qui præterea ventriculi calore indiget, & Acido illi inexistente, aut fermento nativo, ad postremæ fermentationis perfectionem, atque hujus beneficio, intimę divisionis omnium particularum, quo maximę sincerę & subtilissimæ ad singulas corporis partes in illarum beneficium deferantur, crassiores autem ad intestina propellantur foras, ut pote excrementa inutilia, ejiciendæ.

Cerevisiam quod attinet, postquam Cerevisiarij seminibus artificio germinationis principium indiderunt, demum in eorundem seminum centrum, illa exsiccando, ad germinandum propensionem retruserunt crasse illa conterunt, postea addito tertio tanto alterius grani germinationem non experti, sed mola quoque contriti, omnibus aquam semiferventem affundunt, postmodũ frigidæ quantum satis est ad dissolutionem & separationem partium volatilium seminibus inexistentium, totique conciliandum temperatum calorem, accedente deinde fermentatione requisita, cunctisque per idonea instrumenta subactis, accurate contegunt vasa materias continentia, per quatuor aut quinque dies illic detinentes, aut quatenus vapores exinde elati nares feriant, emergatque odor

odor vinosus, subtilis & penetrabilis, perfectæ fermentationis index certissimus.

Occasio tunc legitima est materias distillandi per vesicam Alembico, Mauri caput dicto obtectam, ad eliciendum spiritum inflammabilem, sale & sulphure volatili seminum prægnantem, non minus subtilem, nec minori penetrandi vi præditum quam est vini spiritus etiam rectificatissimus.

Accuratiorem descriptionem tradere mihi licuisset, imo hortari eos qui illi se operi accingere non recusaturi sunt, ut colligant aquam per æquinoctia è cœlo deciduam, vernalem potissimum, sed supersedendum duxi, quod in omnibus Zythopeptarum tabernis res conspicua sit, imo libris eo de negotio conscriptis, speciatim in Tractatu Chymico Dom. le Fevre, operationis rationem ad unguem demonstrantis.

Satis mihi fuerit huc intulisse, multo minori negotio perfici posse separationem partium Triticum, Secale, Hordeum, aut similia semina Cerealia componentium, Retortæ duas circiter partes adimplendo semine quod libuerit, in furno Reverberii clauso, igne patente distillationem instituendo, igne per gradus adhibito & ad artis normam: Hoc enim pacto in Recipiente reperire erit Spiritum, Sal & Oleum volatilia, per rostrum Retortæ exstillatorum, permixtorum & confusorum plurimo phlegmati, cujus rectificatio postmodum perfici potest per Arenæ Balneum in Matratio oblongioris colli, Alembico suo optime luto incrustato cooperto; Imo per crebro repetitas rectificationes consequi licet Sal volatile album & crystallinum, vel saltem spiritum eximia penetrandi vi præditum, cum sale volatili illici resoluto: Id quod contingere potest ab insita proprietate salium volatilium plantarum, qua in liquorem facillime abeunt, aut etiam in nihilum: Proditurum necnon est Oleum volatile, admodum tenue & penetrabile, quod nonnullas particulas salis volatilis sibi adsumpserat.

Spiritui inflämabili, ex his seminibus fermentationem expertis educto eædem fere qualitates adsignari possunt quæ vini spiritui, & in eosdem etiam usus adduci; Sal & Spiritus volatilia in omnibus morbis conveniunt in quibus necessaria est incisio, & vitio peccantium humorum attenuatio; illorum ad habitum corporis per poros carnium & cutaneos expulsio, sudoris forma aut insensibilis transpirationis: Possunt & utilissime ad usum revocari in morbis epidemice grassantibus, imo & in Thoracis affectibus, præsertim Asthmate & Pleuritide, Pituitam enim meatus respirationis obturantem efficacissime divellunt, & anacatharsim adjuvant, vapores quietiam nonnunquam simul molestos discu-

tiunt, à quibus Asthma, etiam absque pituitæ præsentia, induci potest: Sanguinem concretum resolvunt, pleuritidis authorem, dummodo tempestive exhibita fuerint, priusquam sanguis è vasis elapsus puris forma donatus fuerit.

Dosis est à semi scrupulo ad semidrachmam ex vino, jusculo, vel liquore quopiam: Eadem commiscere licet opiatis, syrupis: Imo & usus illorum diu produci potest, non semel tantum sed per vices præbendo, at minori copia.

Olei volatilis usus exterior potissimum est, illinendo partes Rheumatismo obsessas, aut dolore quopiam à frigida causa suborto: Commodissime & usurpatur ad alliciendos & revocandos spiritus in partes paralysi tentatas.

CAPVT XXI.

De Distillatione Leguminum.

EX variis substantiis è Leguminibus per Retortam eliciendis in Fornace Reverberii clausa, Sal volatile præsertim educitur, distinctius & copiosius quam ex cæteris Cerealibus alimento hominum destinatis, si exceperis quædam semina aut radices antiscorbuticas: Illud quoque crediderim majori sedulitate idem disquirendum fuisse, nisi à proposito revocasset copia salis fixi ex siliquis illorum educi soliti cum incinerantur, eademque methodo qua ex cæteris plantarum partibus Sal educitur; At si Salium varia indoles accurate animadversa fuisset, ac insignis Acidorum dispositio qua intime salibus fixis conjungi imo & volatilibus amant, ac potestas illis innata posteriora hæc sistendi & ad tempus figendi, procul dubio nullus non in eam sententiam venisset, nec quibusdam neotericis Chymicis illustribus ignotam, videlicet Salia omnia plantarum, quæ chimistæ ab omni ævo pro fixis habuerunt, in Salium censu reponenda non esse, neque ea copia proditura esse, uti neque ignis vehementiæ obstitura esse, nisi sal acidum quod in est parte plantæ quæ incineratur, conjunctum sali aëris, & illi quod materiis combustibilibus inest, adhibitis ad adustionem aut calcinationem rei comburendæ, cohibuisset Sal natura sua volatile, illi se intime conjungendo, atque vim igni resistendi eidem impressisset etiamsi, ut rectius dicam, Salia hęc quamquam conjuncta, ignis vehementiæ non tamdiu obsisterent nisi adsumpsissent, ac sibi conjunxissent partem Terræ maxime alKooliſatam, quam tamen omnino excussisse videntur per frequentes filtrationes, ac nisi illam Terram amplexa essent tanquam conjunctionis fundamentum.

Id

Id quoque pro comperto habendum Sal Acidum in compositione mixtorum adeo esse necessarium, ac præsertim plantarum, ut absque illius præsentia neque generationem, neque incrementum, neque partium perfectionem consequi valeant: vinculum id esse omnium aliarum substantiarum, absque illo neque soliditate neque consistentia donatum iri, ac cunctas productiones, orbis universitatem occupantes, in antiquum Poëtarum Chaos redituras, si deesset illud Acidum quod totius Naturæ anima & fundamentum censendum est.

Sed in viam rediens, Distillationem nempe Leguminum, prætermissa cujusque singulari, Fabas solas attingam, omnium leguminum, ex vulgi sententia, crassissimum, nulli vero inferius, tum tenuitate partium & penetrandi vi, tum copia salis volatilis ipsi insiti.

CAPVT XXII.

De Distillatione Fabarum.

ACcipiantur Fabarum exsiccatarum integrarum Libræ quinque aut sex, immittantur Retortæ argillaceæ, aut vitreæ luto incrustatæ, cujus circiter tertia pars vacua superfit: hæc in Furno Reverberii clauso collocetvr; coaptetur illi ampliſſimum Receptaculum, luto optime munitum, obturatoque spiraculo, modicus ignis in cinerario accendendus, per quem solummodo paulatinum calorem concipiant Retorta & Fabæ illi inclusæ; qui per horam integram hoc in statu conservandus, demum in foco ignis accendendus, eoque modo regendus ut non multo intensiorem præbeat calorem eo qui in cinerario accensus fuit, hic per horæ spatium in eodem tenore detentus, paulatim singulis horis augendus est, sed vitato excessu, interim pars Fabarum aquea in Recipiens exstillans conspicua erit non exigua copia: Postmodum nonnihil aëris concedendum erit Spiraculo Fornacis, à latere Recipientis, ignem per intervalla augendo, quousque Retortæ globus nubibus albis oppletus conspiciatur, quæ paulatim & insensibiliter in liquorem exstillabunt, partim oleagineum, partim spirituo salinum, in vasis fundum secedentem: Tunc ignis eodem in tenore fovendus toto bihorio, atque aëri per spiraculum paulo liberior ingressus patefaciendus, quod postmodum omnino reserandum, intensiori reddito igne, adeo ut tandem erumpat in flammam, eo usque producendus donec nulli amplius vapores prodeuntes ex Retorta conspiciantur, ac Recipiens inclarescat: quo tempore obturandum spiraculum Tegminis, ac simul ostia Fornacis, vasa ut refrigescant permittendo: Postmodum Recipiens à luto libera-

tum, plurimum Phlegmatis continere deprehendetur, Oleo Spiritui & Sali volatili Fabarum commixti, in quibus adeo insignis penetrandi vis manifesta erit ut neque nares, neque oculos vasis orificio admovere cuipiam liceat quin protinus illinc recedendū sit: Tunc certissime cūctos illos liquores in matratium prolixioris colli infundere oportet, quod Alembico, optime luto incrustato, coopertum, adjunctum habens rostro Recipiens, eodem modo luto obductum, collocandum erit in Balneo arenæ, loco aëri expositō, procul à Sole ac quovis calore, prętet eum qui excalefactioni arenæ, & materiarum contentarum necessarius est, cujus beneficio conspicuum erit Sal volatile paulatim ascendens, ac in crystallos albos intra Alembicum concrescens, cooperiendum linteo pluries complicato, frigidæ immerso, ad prohibendam salis resolutionem, quod ad minimum caloris adpulsum, citius quam ullum aliud sal volatile resolvitur, adeo ut diutius alia forma quam liquida adservari nequeat: Licet nihilominus adhibita diligentia & sedulitate forma crystallina & alba ex Alembico eximi, ac per aliquod tempus in ampulla firma, accurate occludenda conservari: Sed eam in rem in parato adesse debet alter Alembicus correspondens, qui succedat priori è quo Sal erit eximendum, demum accuratè obductis postremi commissuris, pergendum est in rectificatione harum materierum, interim dum abradetur Sal è priori, sedulo recondendum: Eoque pacto in Recipiens excipiendum erit reliquum Salis volatilis, nuptum exiguæ cuipiam portioni phlegmatis ac partis oleagineæ maximè volatilis Fabarum, si lubet separandum, & seorsim asservandum, interite phlegma inutili, & oleo crasso ac fœtido in fundo Matratij subsidebente.

Sal volatile Fabarum generosissimum est diaphoreticum, omnium subtilissimum ac eximia penetrandi vi præditum censendum: Eadem dosi ac eadem ratione qua cætera salia volatilia exhiberi potest, & in eosdem affectus adsumi: Olei volatilis vires a Salis viribus non multum recedunt: Dare licet à guttis duabus ad decem vel duodecim, Saccharo albissimo pulverato exceptis, demum diluto in liquore aliquo accommodo: Nec inutiliter Linimenti forma usurpatur ad membra paralysi affecta, vel rheumatismo prehensa; umbilico etiam & ventriculi regioni illitus potest in colicis doloribus & ad lumbricorum internecionem: Naribus quoque inditur, temporibusque admovetur, in morbis Cerebri & uteri.

Fabarum Distillatio ansam mihi præbet ut huc inferam id quod à me experimento comprobatum circa eandem materiam, confirmationis gratia rei à me præcedenti capite adductæ, de fixatione quæ Salibus volatilibus plantarum accidit per Acidorum adjunctionem in ustione vel calci-

calcinatione earundem plantarum, ubi ratio alia ſuppetit illarum Salia volatilia obtinendi, ſeparatione nempe inſtituta à cæteris partibus beneficio diſtillationis.

Ex inſtituto in crucibulo comburi, ac incinerari curavi Fabarum exſiccatarum libram unam, ejuſdem cum illis generis quam in Retorta diſtillavi, nullum interim odorem ſalis volatilis percipiens, ſicuti id ſemper contingit dum comburuntur animalia integra illorumve partes: Accenſo igne carbonum ſatis vehementi per ſex horas, ad fabarum dictarum incinerationem, in fundo crucibuli à me repertæ drachmæ circiter ſex cinerum alborum, ſaporis ſalini, lixivialis, acris & cauſtici; Eodem ignis gradu uſus ad comburendam & in cineres deducendam reſidentiam ſex librarum Fabarum, è qua Sal volatile diſtillando eduxeram, vix cinerum unciam obtinere potui, ſed prioribus minus candicantium, ſaporis minus acris, minuſque ſalini.

Hinc facile dijudicare potui in poſtremis hiſce Fabis me non deprehenſurum Sal volatile quod jam per diſtillationem prodierat, neque illarum Sal eadem acrimonia pollere poſſe qua Fabarum diſtillationem non paſſum, quarum Sal acidum & volatile potiſſimam conſtituebant materiam: Quapropter exiſtimo gravem illum odorem qui ex illis animalibus, dum comburuntur, emergit, quod indicium præbet diſſipationis ſalis illorum volatilis, ab uno Acidorum defectu pendere, quorum exigua quantitas cum cohibere non valeat ſalia volatilia, in fugam ideo hi cito erumpunt cum actionis ignis vehementiam experiuntur.

Piſa, Phaſeoli, Orobi, Lentes, aliaque Legumina ejuſdem cum Fabis natutæ, eodem modo diſtillari poſſunt, ex iiſque propemodum eædem ſubſtantiæ elici, licet ſalis volatilis minus quam Fabæ contineant.

CAPVT XXIII.

De Lignorum Diſtillatione.

LIgna non modo vegetabilium pars ſolidiſſima cenſenda ſunt, ſed & pro illa habenda quæ ſucci Acidi plurimum obtinet & effundit, ſicuti id per diſtillationem in Retorta videre eſt, unde occaſio exoritur obſervationes quaſdam non levis momenti adferendi, quarum prima eſt.

Acidum, quod copioſum continent, adeo ligare, ac fixum detinere Sal volatile, ut vix odoratus percipere queat quidpiam illius commix-

tum latere in Spiritu acido, Oleo & Phlegmate; quandoquidem Sal volatile Animalium, & Fabarum cum acido illorum dominentur, illico vi ſua acerrima nares feriunt & oculos eorum qui lutum Recipientis deradunt, in quod una cum ſale volatili, ſpiritu & phlegmate ſe receperunt.

Secunda Obſervatio eſt, difficilius eſſe Sal volatile Lignorum ſecernere ab illorum Spiritu aut Sale Acido, Oleo volatili & Phlegmate, quam Animalium, Fabarum, aut Seminum antiſcorbuticorum à cæteris ſubſtantiis quæ una cum illo per diſtillationem extractæ ſunt : Eo quod Lignorum Sal volatile iam maxima ex parte fixatum eſt ab acido copia illud ſuperante, cum in Animalium diſtillatione, Fabarum, ſeminum Antiſcorbuticorum &c. acidum minori adſit quantitate quam Sal volatile.

Tertia Obſervatio eſt, illud Sal quod ex reſiduo in Retorta extrahi poteſt per calcinationem, non æque copioſum eſſe, neque tantas poſſidere vires, nec æque penetrabile eſſe ac id quod educi poteſt ex æquali quantitate ejuſdem ligni combuſti & incinerati igne patente; Eo quod Sal volatile hujus poſtremi durante uſtione cohibitum fuit ab Acido eidem ligno exiſtente, ſicuti & aëri ac materiebus, quas in cineres deduxerunt, Eo quod Sal ligni volatile, ab igne vi ſurſum compulſum in diſtillatione ad aſcenſum una cum Phlegmate & Acido, nequaquam porrò cohibitum, aut fixius redditum ad Acido ullius aëris ambientis, neque ab ullo alio acido extraneo, quandiu lignum intra Retortam concluſum fuit, omnino fieri nequit ut poſtea in ſubſidentia reperiatur pars ſalina, illinc expulſa, nec proinde tantundem Salis fixi quantum ineſt cineribus lignorum igne patente combuſtorum.

CAPVT XXIV.

De Diſtillatione Ligni Roſarum.

SIngularem Lignorum diſtillationem ordior ab eo cui nomen Ligni Roſarum inditum eſt, etſi Roſas non proferat, ſolaque odoris ratione id nomen gerat.

Scobina minutiſſime deradatur non exigua iſtius Ligni quantitas, quo poſtquam impletæ fuerint duæ partes capacitatis dolioli, adeo ut una vacet, illi ſuperfundatur aqua pluvia, aut fluviatilis, hacque cum completum fuerit doliolum, apertio optime occluſa, cunctaque eo in ſtatu per dies quindecim permanſerint, pars ligni & liquoris capaci Veſicæ æneæ, interius probe ſtanno obducte in datur, qua operculo, Mauri capite

capite dicto, cooperta, ſtanno quoque obducto, optimeque lutatis commiſſuris, nec non Serpentini, tranſverſim pertranſeuntis dolium aqua frigida repletum, Inſtituenda erit diſtillatio igne moderato, continuanda quouſque extracta ſit quantitas duarum circiter partium aquæ veſicæ immiſſæ; Demum vaſis refrigeratis, factaque ſeparatione, ac repoſito in lagena vitrea, optime obturanda, Oleo odorato Aquę diſtillatæ ſupernatante, ſeorſum adſervata eadem Aqua; repetenda erit & inſtituenda iterum diſtillatio eius quod ſupereſt; quoad cætera procedendo ſicut prima vice, donec omnino exſtillatum fuerit id quod dolio continebatur: Eo pacto nanciſci licet Oleum volatile limpidum, coloris flavi, odoris ad illud accedentis quod ex Roſis per diſtillationem educi ſolet, ac præterea odore parum diſcrepante ab eo qnem ſpirat Aqua roſarum vulgaris.

Liquoris adhibendi pro diſtillatione hujus ligni neceſſaria quantitas non exigua, tantam diviſionem & diffuſionem partium illius acidarum & volatilium ſalinarum inducit, per diſtillationem ſurſum evectarum, ut illas, aquæ commixtas, neque ſapore, neque odore diſtinguere ab invicem liceat, etſi revera adſint, minori tamen copia quam ſi lignum ſolum per Retortam diſtillatum fuiſſet: Id quod nequaquam obſervandum eſt, niſi parvi fiat elegantia & ſuaveolentia Olei & Aquæ ex hoc ligno eliciendæ methodo à me tradita.

Oleum ex ligno Roſarum eductum plus commendat odoris gratia quam facultates medicæ, etſi nonnulli id plurimi faciant ad affectus oris & faucium, necnon renum & veſicæ, eum in finem id commiſcendo cum Saccharo puriſſimo in pulverem trito, idque propria aqua diluendo, uſurpando tum ad gargariſandum in oris morbis, tum ad Potum, à duabus aut tribus ad decem aut duodecim guttas, ex vnciis quinque aut ſex propriæ aquæ: At verò potiſſimus & frequentiſſimus uſus ad confectionem Balſamorum, Apoplecticorum dictorum, in quibus huic oleo cum moſcho optime convenit, cum ambra griſea, ac quorumvis Aromatum grato odore, Oleorum aut Eſſentiarum quæ commiſceri ſolent: Præſtantiſſimum etiam ac maxime analogum eſt ſuccedaneum veri Olei Roſarum ſtillatitii.

Eodem modo diſtillari poſſunt Ligna Saſſaffras, Aloës, Santala, & alia ſimilia.

CAPVT XXV.

De Deſtillatione Ligni Guajaci.

IN diſtillatione Ligni Gaiacini eadem proceſſus eſſe poteſt ratio quæ in ligno Rhodio, ſi præſertim expetitur Oleum uſibus internis idoneum: At cum frequentius ad vitia corporis extetiora uſurpetur, atque in plurima commendatione ſit Spiritus Acidus ex illo per Retortam eductus, illius præparationem hoc loco adducere æquum eſt

Inde Retortæ, luto incruſtatæ libras ſex Ligni Guaiaci ſcobina attriti, vel, ſi vis, craſſius inciſi, adeo tamen ut roſtrum Retortæ admittere poſſit: Imponatur Fornaci Reverberij clauſæ, cui capax Recipiens coaptandum & probe luto obducendum: In cinerario exiguus ignis accendatur, à quo ſolummodo paulatim incaleſcant fornax & Retorta, qui moderatiſſime per horam integram productus, demum transferatur in focum fornacis, in quo cum per æquale tempus moratus fuerit, paulatim erit intendendus, donec in Recipiens pars ligni aquea exſtillare animadvertatur: Poſtmodum Tegminis Spiraculum tantillum aperiendum erit, qua parte collocatum eſt Recipiens, ignem producendo, imo nonnihil intendendo, quouſque ex Retorta prodire videantur vapores albi, quaſi nubeculæ, indicia partes acidas, ſalinas & oleaginas Guajaci exitum moliri, quo tempore amplius reſerandum Spiraculum Tegminis, intendendo iterum gradatim ignem, donec hic in flammam erumpat, tegminis ſpiraculum omnino aperiendo, ignemque magis ac magis intendendo, donec globus Retortæ pellucidus fiat, atque inde indicium ferri queat perfectam eſſe diſtillationem: Tum occluſo Tegminis Spiraculo, cum oſtiis Fornacis, ſine ut refrigeſcant ſenſim cum Retorta, demum Recipiente luto liberato, in eo deprehendetur Spiritus Acidus, parte ſalina volatili Guaiaci turgens, & prægnans, commiſtus Oleo obſcuro, craſſo, odoris ingrati, cum plurimo phlegmate: Cuncta tunc immittantur in capax Infundibulum, charta emporetica madida inveſtitutum, per quod Phlegma & Spiritus Acidus, Sale volatili prægnans, exitum habebunt exſtillabuntque in lagenam, cujus collo inſerendum infundibuli extremum, Oleo craſſo chartæ adhærente, quod demum in aliam lagenam infundendum erit, terebrando extremum cuculli chartacei ſtylo ligneo aut ferreo, Oleum prędictum ad uſus idoneos recondendo.

Curioſitatis gratia igne patente comburi poteſt, ac in cineres deduci carbo Guaiaci, à diſtillatione in Retorta ſuperſtes, è quo more ſolito

ſale

ſale educto, ſegreganda pars mere terreſtris, vero nomine Capitis mortui donanda: Sed carbonum accendendorum requiſita quantitas utilitatem percipiendam excederet, etiamſi ejuſmodi Sal catharticis medicamentis commodiſſime admiſceri queat, præſertim in morbis Venereis,

Licet & per Deſcenſum diſtillare lignum Guaiacinum & ſimilia, eaſdemque propemodum extrahere ſubſtantias ac per diſtillationem ad Latus, etſi minus puras, immittendo lignum inciſum in Cucurbitam argilaceam, quæ ignis vehementiæ obſiſtere valeat, ſuperponendo illi operculum ferreum, pluribus exiguis foraminibus pertuſum, in modum operculi pyxidis effictum, adeo ut præciſe amplectatur cucurbitæ orificium, quæ poſtea invertenda, adeo ut operculum illi ſubditum ſit, collocando ſupra fornacem eum in finem exſtructam, cujuſmodi deſcriptionem tradidi priore parte hujus Pharmacopoeæ, Capite de Fornacibus: Nam poſt impoſitum infra Retortam Recipiens idoneum, quod collum illius amplectatur, accurate obductas luto vaſorum commiſſuras, paulatim & per gradus excalefactum corpus Cucurbitę, quouſq; ad ruborem incandeſcat, poſtmodum in Recipiente nanciſcimur Phlegma, Oleum, & Spiritum Sale volatili Guaiaci prægnantia, eademque copia qua in Retorta, quorum ſeparatio eodem modo quo præcedentium fieri poteſt.

Ex tribus prædictis methodis quævis in uſum venire poteſt ad Diſtillationem ligni Corylini, Avellanas proferentis, quod à quibuſdam Lignum Heracleum vocatur, Buxi, Quercus, Fraxini, Cupreſſi, Cedri & aliorum lignorum.

Oleum Ligni Guaiaci multum commendatur per Veſicam diſtillatum, cum aquæ additamento (iuxta methodum à me traditam ubi de Ligno Roſarum) ad depurandam maſſam ſanguineam: quo fit ut, ex quorundam ſententia, producto illius ad plures hebdomadas uſu, à quatuor ad decem vel duodecim guttas, ex aquæ propriæ unciis tribus, quatuor, imo ſeptem vel octo exhibendo, virus venereum per ambitum corporis expellere valeat, ſi præſertim in vetuſtatem non abierit, citra Mercurij auxilium, cujus uſus aliquando ſuſpectus eſt: Ad Illitum quoque plurimum valere cenſetur pro ulcerum venereorum ori innaſcentium curatione: Exiſtimant nonnulli Tabellas, ex illo parandas, conferre ad pinguedinis generationem inhibendam, imo & ad obeſos macrefaciendos, ſi protrahatur illarum uſus.

Olea Guaiaci per Retortam diſtillata, aut per Deſcenſum, ore non adſumuntur ob ingratum, imo fœtidum ſaporem; Sed commodiſſime ad uſus externos, ac feliciſſime, ad ulcerum omne genus uſurpatur, nomina-

tim Venereorum, vulnerum mundificationem, fungoſarum carnium conſumptionem, ſicuti & oſſium exſquámationem, imo & illorũ cariem.

Spiritus Gaiaci vi diaphoretica pollet, ob partem Salinam volatilem in diſtillatione adquiſitam: Exhibetur in morbis Venereis & Rheumatiſmis, à drachma ad ſemunciam, in cyatho grandiori aut minori ex decocto ejuſdem ligni, aut quapiam aqua cardiaca, ſi vel per ſudores, aut ἀδήλον δλαπνοὼ ſetum acre, affectuum illorum parens, expellendum fuerit: In uſum etiamnum accerſitur exſiccationis gratia Aphtharum, aut Vlcuſculorum os infeſtantium vel gingivas, tum lue veneris inquinatorum, tum ſcorbuto: Idem Spiritus vi etiam Idiuretica valet, per vias urinæ excretioni dicatas expellens ſerum, quod ad ambitum corporis impelli non potuit.

Rectificari poteſt, ſi ita viſum fuerit, Spiritus Gaiaci, ſicuti & illius Oleum, igne Arenæ moderatiſſimo in cucurbita vitrea, cui capitellum imponatur, atque poſt ſecretam partem aqueam, ſaporis pene expertem, primo ſuperne evectam, excipere ac ſeorſum recondere ſpirituoſam acidam, aliquantiſper ſalinam, poſtmodum erumpentem, ſi libet quoq; ſeparandam & ab aliis ſecretam adſervandam, uti ſeorſum Acidam, ad uſus internos, Illam ſaccharo puriſſimo pulveriſato excipiendo, ac liquore quopiam idoneo diluendo.

E re non eſt huc transferre Diſtillationem Corticis Ligni Gaiaci, quandoquidem non alia requiratur ratio quam in ligno, & totidem modis perfici queat, Etſi vero hic cortex majori efficacia opus peragat, minorique quantitate exhibitus quam lignum, eundem tamen in finem tendunt illorum vires, eademque debet eſſe uſus ratio.

CAPVT XXVI.

De Diſtillatione Fuliginis.

SI quis ad ſolum colorem obſcurum, ad ſaporis amarorem, odoremque Fuliginis ingratum attendat, illi proculdubio in contemptum veniet, imo & horrorem; At vero ſi idem intime ſingulas illius partes perpendere voluerit, accurate ab invicem illas divellere ac purgare, proculdubio inſignes ille dotes animadverſurus eſt, artificem peritum ad ſe pellicientes in illius examen, & verarum partium diſquiſitionem ex quibus revera conflata ſunt Ligna; quorum ambuſtio Fuligini originem præbet: Ille inquam deprehenſurus eſt non ſolum quinque diverſas illas ſubſtantias in cunctis Vegetalibus obvias, ac ſpeciatim in Lignis, ſed præterea indubia indicia inexiſtentis illis Salis Volatilis, ac fixatæ partis

partis ejuſdem ſalis volatilis cum Oleo, per propriam illorum diſpoſitionem nativam, ſicuti id manifeſtum futurum eſt in Chymica Fuliginis Diſtillatione, quam jamjam adgreſſurus ſum.

Eligatur Fuligo quam recentiſſima, nigerrima, maxime compacta, lucidiſſima, fruſtis maximis conſtans, Hac Retortæ argillaceæ luto obductæ impleantur duæ circiter partes, tertia vacet, Imponatur Furno Reverberij, cui ſuum tegmen fornicatum imponatur, obturatoque ejus ſpiraculo, accendatur in foco ignis carbonum primi gradus, occludendo demum oſtia cinerarij & foci, eundem ignis tenorem toto bihorio fovendo, aut circiter, aut quouſque liquor ex Retorta exſtillans acidum ſpirare videatur, quo tempore capax excipulum Retortæ proboſcidi coaptandum; Ejus commiſſuris accurate loricatis, paulatim & per gradus intendendus erit ignis, aërem admittendo per tegminis ſpiraculum & cinerarij oſtium iuxta neceſſitatem: Tunc conſpicui erunt Spiritus in Retorta nubium albicantium ſpecie emergentes, in craſſitiem paulatim abeuntes, quibuſcum Sal volatile ſe adſociabit, atque manifeſtius quando Oleum promiſcue proditurum erit; Per id temporis ſpatium tegminis oſtium iteratis vicibus magis ac magis reſerandum erit, aucto per gradus igne, imo hunc ad extremum uſque gradum intendendo, tegminis ſpiraculo omnino reſerato, ac Cinerarij oſtio, eodem quoque ignis gradu ſeruato, donec ex Retorta nihil amplius prodeat, ac Recipiens pellucidum evadat: Poſtmodum obſerato ſpiraculo & Fornacis oſtiis, Vaſiſque ſponte refrigerium adeptis, Recipiens delutandum erit, in quo deprehendere erit Spiritum Acidum, Oleum, ac Phlegmatis partem ſimul commixta, Rectificationis indigentia.

Hæc ut probe ſuccedat, cuncta matratio prolixiori collo donato indantur, Arenæ balneo id committatur, Alembicum imponatur accuratiſſime luto obductum, coapteturque illi exiguum excipulum probe loricandum; Demum infra Balneum accendatur ignis modicus, cujus vi Sal volatile ſurſum evehetur in Alembicum candicante & cryſtallina forma, è quo eximendum erit ac recondendum in lagena denſiori accuratiſſime occludenda; Illi ſuccedaneum ſit aliud Alembicum etiam loricandum, ſervatoque eodem ignis gradu, Spiritus una cum reliquo Sale volatili ab ipſo diſſoluto ſublimis efferetur, comite parte puriſſima Olei & maxime volatili, craſſiſſima cum Phlegmate inutili in matratii fundo ſubſidente.

Fuliginis Sal volatile potentiſſimum eſt Diaphoreticum, plurimum accedens ad qualitates Salium volatilium ex Animalibus eliciendorum: Spiritus quoque vim Salibus volatilibus prope ſimilem obtinet, à portione Salis in eo contenti.

Sal volatile exhibendum à quinque aut ſex granis, ad quindecim, imo ſcrupulum: Spiritus autem à ſemiſcrupulo ad drachmam integram, utraque ex liquoribus adpropriatis. Præbent & Oleum à guttis duabus ad ſeptem vel octo, Saccharo pulveriſato exceptum ac in vino dilutum, eundem quo Sal volatile in finem.

Illitum Oleum præſtantiſſimum cenſetur ad Impetiginum, Herpetis, aliorumque vitiorum cutaneorum curationem.

Id quod in Retorta à diſtillatione ſuperſtes eſt flammis devovendum, mediis uſitatis, Salis fixi extrahendi gratia, à plurimis commendatiſſimi ad cancrorum ulceratorum curationem, cujus hæc ſit uſus ratio.

Sal dictum pauco aceto madefactum, in liquorem abeat, cellæ vinariæ commiſſum, ſemel aut bis illinatur Cancer, ad venenum eliciendum, fumi ſpecie prodiens; demum abſolvenda curatio cum oleo ſtillatitio, cujus ope cruſtula innaſcitur Cancro, ſponte quinto aut ſexto poſt die decidua, ſanationis futuræ non leve indicium.

CAPVT XXVII.

De Diſtillatione Fructuum, Et primo, Cucurbitarum, Cucumerum & Melonum.

ETiamſi Fructus in ſui compoſitione eadem admittant principia quæ in cunctis cæteris Plantarum partibus conſpicua ſunt, diſcrimen tamen quoad qualitates, coagmentationem & proportionem variarum illorum ſubſtantiarum, æque fere varium eſt ac ipſarùmmet Plantarum ipſos producentium, quo fit ut vix conſtitui queant regulæ adeo ſtatæ ut omnium illorum fructuum diſtillationi adcommodari queant: Arbores, Frutices, Suffrutices, imo quædam Plantæ Fructus emittunt: At vero, etiamſi Arbores magnitudine quævis vegetabilia ſuperent, majori numero fructus producant, magis concoctos, ac perfectiores, apud Europæos tamen non eam attingant magnitudinem ad quam perveniunt fructus quarundam herbarum quotannis interitui obnoxiarum: hujus generis, inter cęteros, ſunt Cucurbitæ tum rotundæ tum longæ, quarum prodigioſa magnitudo, mollities, exiguum durationis tempus, debilitas & mador plantarum illis ortum præbentium, apertum facit præcipuam & maximam compoſitionis illorum partem à phlegmate male cōcocto pendere, pauciſſimum vero ineſſe Spiritum & Sal volatile: Oleum vero veriſimiliter nullum, præterquam in illorum ſemine cum ad perfectam maturitatem deductum eſt: Adeo ut cum ex mixto quopiam

piam non nisi ea quæ illo continentur extorquenda sint, ex ejusmodi fructibus, distillationis beneficio præter aquam quandam limpidam nihil amplius expectandum erit, Spiritum pauciſſimum obtinentem & Sal volatile, ac quantum ad illius conservationem satis est: Eapropter illorum conquassatio sola sufficit, qui postea Cucurbitæ vitreæ immissi, aut fictili interius vitreatæ, impositio tegmine, aut Alembico, distillandi Maris Balneo, aut Cinerum, igne moderatissimo, sicuti de distillatione Herbarum refrigerantium superius à me præceptum.

Cucumerum eadem potest esse ratio, imo & Melonum: In his vero posterioribus cum odor partium volatilium præsentium indicium præbeat, quo Cucurbitæ & Cucumeres destituuntur, illis levis fermentatio accedat opus est, cujus ope pars volatilis spirituosa & inflammabilis à vinculis expediatur: Neque tamen non Aqua limpida postea consequutura est, vi refrigerante illi quam effundunt Cucurbitæ & Cucumeres proxima.

Res ut succedat, pars illorum edulis rite contundenda est, indatur Cucurbitæ vitreæ adeo ut pars hujus tertia vacua sit, imponatur huic Alembicum cœcum, probe loricatum, permittatur digestio in arena, supra Pistoris furnum, per biduum aut triduum integrum: Cucurbitæ adaptetur Alembicum vitreum, detracto priori tegmine, coaptatoque illi exiguo Recipiente probe loricato, instituatur distillatio Balneo Mariæ, vel cinerum, igne admodum temperato; separatione facta Spiritus odorati, volatilis & inflammabilis, primo exsurgentis, seorsim adservata Aqua succedanea, quousque in Cucurbita solum superstes sit pars circiter tertia rerum distillationi subjectarum.

Aquæ distillatæ Cucurbitæ & Cucumerum, Spiritus autem inflammabilis & Aqua melonum inserviunt præsertim decorationi vultus mulierum, ac cutis nitori, vix vero in alios usus veniunt. Etiamsi non inutiliter exhiberi queant in febribus continuis & intermittentibus, à bile oriundis, sedandi æstus gratia & somni accersendi, interius si adsumantur, vel fronti aut temporibus si admoveantur.

CAPVT XXVIII.

De Distillatione Malorum Citriorum.

UTilitas quæ ex variis partibus malum Citrium componentibus exsurgit, ad illorum simul & semel faciendam distillationem nonnunquam impellit, aliquando ut illæ solum huic subjiciantur quæ scopo consentaneæ sunt: Odor suavis, sapor vellicans & gratus

tam extimi corticis, quam partis acidæ Citrij, clara indicia sunt diversæ qualitatis partium purarum quas intra se continet, manifestumque faciunt non ægre à se invicem hæc posse divelli, imo mediis usitatis adhibitis successum optatum sperandum esse.

Poma Citria, incisa aut contrita, indi possunt Cucurbitæ vitreæ, ad medietatem implendæ, huic accommodanda & loricanda capitellum & Recipiens, maceranda Citria per viginti quatuor horas, postmodum Mariæ Balneo distillanda, cinerum aut arenæ, igne moderatissimo.

Citria integra optime contrita aliquando in distillationem veniunt; commixta columbis, panis albis medullæ, seminibus frigidis & papaveris contusis, boraci, alumini, lacti aliisve liquoribus idoneis, ad eliciendam aquam spirituosam, utilem tum ad erugandam cutim, illique nitorem ac lævorem conciliandum, tum simul ad alborem conciliandum.

Solus Citrij usus in distillationem venire non solet, satis enim ut plurimum est illum accurate depurare, si in usum venire debeat ad dissolvendas margaritas, corallia, aliasve gemmas; vel si ex illo sit parandus Syrupus, Tabellę, aliave quæpiam Galenica compositio: Liceret tamen, si cui ita visum fuerit, partem maxime aqueam Maris Balneo, aut Vaporis, separare ope Cucurbitæ vitreæ, alembico suo instructæ, restibili in fundo Cucurbitæ succo concentrato, usitato acidiori.

Corticem quod attinet, citra alium adparatum in usum venire potest, optime incisus: vel adsumi solus cortex extimus flavus, cultello eximendus: Vtrum volueris, postquam Cucurbitæ vitreæ immiseris, & aquam pluviam distillatam affuderis, adeo ut tribus aut quatuor digitis cortici supernatet, cooperiatur Cucurbita impositio Alembico cœco, cujus postquam loricatæ fuerint commissuræ; cunctaque macerata fuerint per octo vel decem dies, supra Pistoris furnum impositio luto obducto Cucurbitæ capitello vitreo, priori vase detracto, accommodatoque parvo excipulo, suscipiatur Distillatio Balneo Cinerum, aut Arenæ, igne moderatissimo; Proditura est Aqua cui tantillum Olei supernataturum est, sapore acerrimo & penetrandi eximia vi pręditi.

Oleum Citri à guttis duabus ad septem vel octo exhiberi solet, excipiendum guttis aliquot sacchari purissimi pulverati, subsequente dissolutione in unciis quinque aut sex propriæ illius Aquæ: Mistura hæc procul à cibo exhiberi solet, in morbis pestilentialibus aut epidemicis, ac quibuscunque in casibus utilis est sudorum eruptio, aut seri maligni ad ambitum corporis protrusio, ac insensibilis illius expulsio: Commodissime etiam dari solet in Ventriculi frigidis affectibus: Paratur quoque

Balsa-

Balſamus, admixto oleo Nuciſtæ per expreſſionem elicito, utilis tum adverſus aëris inquinamenta, tum ad odoris gratiam: Plurimum etiamnum à nonnullis commendatur hoc Oleum, tum Linimenti forma, tum interius adſumptum, adverſus Viperarum ac quorumvis Serpentum morſus: Cui rei non inutile cenſeo, quandoquidem partes prȩcipuas recreare ac corroborare valet per os adſumptum; ac prȩterea, adjuvante propria illius aqua, inquinatos ſpiritus ad peripheriam corporis impellere idoneum eſt, maſſam ſanguineam alias infecturos, aditum illis præbentibus foraminibus, à virulentorum illorum animalium dentibus inflictis.

Malorum Aurantiorum, ac illorum partium, diſtillatio non alia ratione ſuſcipienda quam Citriorum.

Porrò ſatis admirari nequeo inſtitutum cujuſdam Doctoris Germani, cui nomen *Fridericus Hoſmannus*, Is libro à ſe edito anno vltimo 3675. Halæ Saxonum, titulo *Clavis Pharmaceuticæ Schroderianæ*, litem intentavit iniquam univerſæ nationi Gallorum, ac mihi nominatim, nulla impellente occaſione, nulla injuria, nullo fundamento Innixus, ſed ſolum falſis teſtimoniis, Nominatus Doctor (cujus liber quicquid ſolidum & eruditum continet ex ſcriptis Doctoris *Iohannis Michaelis* expromptum eſt) de Citrio verba facturus, rerum inopia, poſtquam adduxit hiſtoriam ab *Athenæo* memoratam, de viro quodam qui, accepto à muliere pomo Citrio, eoque comeſto, liber evaſit ab inflictis Aſpidum morſibus, quibus expoſitus fuerat, ſcribit pag. 444. 445. & 446. his vocibus uſus.

Hujus hiſtoriæ veritatem confirmat ſtudioſus Medicinæ Pariſiis Gallorum, aliquot retro annis à viperæ morſu lethaliter fere decumbens, & ſalutifero pomorum Citriorum uſu reſtitutus, Medicinæ ſcilicet ſtudioſus dictis Pariſiis in frequentia quorundam medicorum ae natura, viribus ac veneno viperarum diſcrepantium, in ædibus Pharmacopolæ cuiuſdam, ubi haud exigua Viperarum quantitas ex finitimis locis apportata, diſcendi & curioſi ingenii gratia præſens fuerat, de præſenti materia ultro citroque cum reliquis verba miſcens arripit manu, quod antea ſæpius illæſus fuerit, Viperam tabulæ impoſitam, & ipſo inſcio à Pharmacopoeo Gallo rudè inter forcipem compreſſam, & hinc ira ſuccenſam, hæc dum ille ſermonis intentus reflexo capite dente ſuo canino dextræ vulnuſculum vix acus magnitudinem æquans infligit, quo animadverſo illam projicit, vulnere tamen ſpreto; Aſt vix horæ quadrantis ſpatium interceſſerat, quin dira ſubſequuta ſymptomata, ſyncope, convulſio, continui vomitus, alvi deiectiones cum torminibus & ilei paſſionibus, cum extremorum refrigeratione, brachium croceo infectum colore intumeſcebat, facies cadaveroſa, labia livida ac tumida oculis deſidentibus, pollex tum minime intumeſcebat niſi ſub

fine, nec ex vulnere inflicto ne guttula sanguinis aut vllius humoris extillarit. Improvisus & tragicus hic casus in multas & diversas præsentium medicorum consilia diripuit partes, hic ad Theriacam, alter ad Orvietanum, tertius ad cauterium potentiale, sed nimis tarde confugerunt; Tandem miser hic juvenis decumbens, vivacissimus licet, distortus doloribus, Sal Viperarum volutile cum Aqua Theriacali exigebat, inani vera quasi effectu; continuato enim vomitu haustum reiiciebat, nec Clysteres ullam attulerunt levationem, tota namque Naturæ œconomia haud leviter turbata. Forte autem fortuna accidit & Nobilis quidam exterus; qui commiseratione ægri tactus decumbenti pomum citrium exhiberet, quod vix adoratu, non dicam gustu, acide scilicet succo delibatum, incredibile est quam subitaneam & præsentissimam tulerit opem, omnia momento cessabant symptomata, & non aliter fuerat quam si Iupiter ipse opitulatricem porrexisset manum, Galli vero, pro innata illorum levitate, illud minime observabant: Patiens licet ex virium imminutione antegressa haud parum debilis, musæum tamen suum repetit, & sumpto Electuario quodam ex confectione Alkermes & de Hyacintho, intermediato pomorum Citriorum usu, non solum illa nocte placide dormivit, sed & brevi iterum ex voto convaluit.

Ex hac observatione notatu dignissima plurima Naturæ phænomena, adhuc non ita aperta dilucidanda veniunt: Facile exinde est videre cuius Naturæ sit venenum Viperarum, quomodo à Vipera in hominem traducatur, ecqui in massam sanguineam seu Archæum nostrum agat, quales actiones Archæi in morbis cudendis & sanandis, quomodo medicamenta huius beneficio operationes suas peragant, & in specie, qua ratione Citriorum acidus succus in venenum à Vipera illatum operetur, illud mortificando & figendo.

Pharmacopoeus Gallus, in cujus ædibus hæc tragoedia incepit, tractatum sub proprio nomine Charus (at alieno sane marte) edidit titulo, Les Experiences des Viperes, A Paris, *in octavo, vbi ait venenum illud agere in massam sanguineam eam figendo & circulationem impediendo, & in sequentibus, venenum, ceu acidum aliquod, figere sanguinem &c. Verùm hoc si hac ratione eveniret, quomodo succus ille citreus levamen aliquod afferre posset, de quo ille statuit gaudere virtute fixativa, sic enim venenum illud redderetur fixius, & circulatione magis magisque impedita mors tandem acceleraretur, Statuimus itaque perniciem illam dependere ex Viperarum salivari humore in dentium vesiculis contento extra notabilem quantitatem, prout modernorum Italorum curiosorum experientia patefecit, qualis D. Redisi; Archiatri Florentini, qui in quovis liquore haustus innoxius est, sin vero imago iræ, seu idea furiosa bestiæ illius superveniat, vulnere à dentibus longioribus tricuspiaibus in corporis peripheria inflicto, quæ in dicto; liquore ceu vehiculo sigillata, seu ex vipera viva, seu ex mortua fuerit, Archeus, dum exoticum illum hospitem expellere nititur, agitur in furorem, eoque nisu sub veneni tyrannide omnes functiones interturbat,*

bat, dum totam ſpirituum & liquorum vitalium ſubſtantiam ſibi aſſimilando evertit, uſque dum ex poteſtate dotali remedium ex cujus numero in hac morborum ac ſymptomatum ſyndrome etiam fuit ſuccus ille citri ſupervenit, ſupereminentem, & non vulgarem obtinens bonitatem, qua irati ac ſuccenſi Archei errores ſopiuntur ac corriguntur.

Hic adſcripſiſſem hiſtoriam emiſſam libro à me edito, de *Novis experimentis circa viperam*, ratione morſus à vipera inflicti in ædibus meis, digito Nobilis Germani, non item medicinæ ſtudioſi, ſicuti ſtatuit novitius noſter Author; ſed in nimiam molem aſſurgere nolui hunc librum, illatis duodecim paginis, typis editis, hiſtoriam dictam continentibus; ratus præterea ſatis eſſe ſincere attuliſſe, vbi ſe occaſio obtulerit, à me hac de re maxime ad rem facientia conſcripta, quæ affirmare auſim omnino adverſari illis quæ ab illo adducuntur ac falſo ſupponuntur, mihi & rei geſtæ plane diſſentanea.

Nequaquam hæſitator illico pomo Citrio adſcribit curationem morſus viperini; etſi contrarium omnino adſtruendum videatur, tum ob rei geſtæ veritatem, tum ob rationes à me adducendas: Me poſtmodum in ſcenam adducit, dicens Medicinæ candidatum (quem introducit) ad fuiſſe in ædibus cujuſdam Pharmacopoei, in quas plures Medici convenerant, diſceptatuti de natura & potentia veneni Viperini: Id equidem non latet me præfato à Doctore nimium abeſſe ut illi potuerim innoteſcere, etſi gloriari liceat me non ignotum eſſe pluribus & ordine & Doctrina intra & extra Regnum Illuſtribus.

Me poſtmodum utcunque reum morſus inflicti ſtatuit, aſſerens ſtudioſum illum manu in menſa arripuiſſe viperam, illo inſcio laceſſitam & in iram incitatam, quaſi vero animo malefico vulneris author fuerim: Cum ex narratione à me tradita aperte conſtet quanto ſtudio illum dehortatus fuerim ne manu apprehenderet Viperam, periculum imminens illi objiciens; cum præterea rei prout revera geſta eſt teſtificationem exhibere in promptu ſit, & quam acriter ut à propoſito abſiſteret monuerim: quamobrem adſtitibus manifeſtum fuit periclitari illum voluiſſe, ac palam oſtendere ſibi non magis metuendas Viperas Gallicas quam ſerpentes Germanicos.

Pergens in oratione Author, & enarrans quæ poſtmodum ſubſequuta ſunt, circumſtantiam notatu dignam reticet, videlicet nihil ſucci flaveſcentis in vulnere à dente inflicto ſe exhibuiſſe: Revera abfuiſſe neceſſe eſt, quod vipera unicum ictum parti inflixerit, proculdubio enim manifeſtus fuiſſet ſi vipera iterato morſu digitum impetiviſſet: Aſtute ſane intulit abſentiam ſucci illius flavi, quandoquidem alio loco veneni viperini ſedem illud conſtituit, qui autem ab ejus ſtant partibus, ſen-

tentiæ tenaces non sunt, quod perspectum illis symptomata omnia illata esse absque emisso succo flavo.

Neque satis illi fuit non meminisse succi flavi, qui tamen usui fuisset veneni sedi destruendæ, quem in eo latere ac illius sedem esse arbitratus est: pluribus enim rationibus impugnare conatus est ac impotentiæ arguere, quasi nullarum virium, sal viperinum, etiamsi revera, & citra controversiam Nobilem vendicarit non solum à prioribus symptomatis illum invadentibus, sed etiam à posterioribus: De prioribus enim verba faciens, cum animus illi esset soli malo citrio sanationis gloriam adscribere, multiplicem illorum inducit numerum, superaddita intumefactione & colore flavo, quæ, veritate contranitente, brachio affecto superveniisse ait; sui enim immemor postmodum ait pollicem non intumuisse, at demum sub declinationem.

Dehinc ad Medicorum sententias confusas devolutus, ob cuncta funesta symptomata Nobilem adorientia consilij inopes, inter nonnulla auxilia ab illo prolata cauterii potentialis (*actualis*) meminit, cum in narratione à me exhibita mentio solum fiat spathulæ ferreæ, iterum atque iterum excalefactæ, iteratis vicibus parti demorsæ admotæ ut pori hiarent, eoquo pacto veneni per illos exspiratio juvaretur, inurendæ partis gratia non adplicatæ, cum partem non attingeret; ut non satis admirari queam viro, Doctoris titulo tumido, talia in mentem veniisse, ac res in alienum sensum detorsisse.

Retexit orationem artificij plenam, afferens ægrum postulasse Sal viperinum ex aqua theriacali adsumendum, at hoc remedium, sicuti & alia, incassum fuisse exhibita: Sed revera exhibita fuit pulveris viperini drachma una, ex aquis theriacali & cardui benedicti; quę cum vomitu excluſa fuissent, sicuti & cuncta alia usurpata remedia, in medium coram cœtu à me propositus est Salis viperini ex aqua cardui benedicti usus, ea spe freto à tantilla in ventriculo mora, ob hujus calorem maximam hujus salis partem ad maxime diffitas corporis partes diffusũ iri, eam præsertim per quam venenum iam sibi aditum in corpus fecerat, ac singulas trajiciendo optatum productum iri effectum: Id præterea addo, etiamsi prædictus Nobilis non diu post hoc Sal vomitu excluserit, singulo tamen quoque horæ quadrante exhibitum fuisse, ac sequuta symptomatum dilucida imminutione, maxime formidanda ab octava dozi remisisse, quam continuit ventriculus; ac demum à tranquillitate hac conciliata Nobilem ex meis ædibus in proprias delatum fuisse.

Interim Doctor noster, contemptim habens Sal viperarum volatile, vti & alia remedia in medium adducta, exterum Nobilem pone aulæa latentem in scenam adducit, qui erga ægrum misericors illi pomum citrium

citrium porrexit, à quo vix dum naribus admoto, vix primoribus labris delibato, efficacia ſucci acidi mirum auxilium perceptum fuiſſe aſſerit, omnia ſymptomata eodem ipſo momento mitigata, ac *ſi Iupiter*, inquit, *ipſe auxiliatricem porrexiſſet manum*: Projectæ hæc verborum ampullæ forſan illis imponere poſſent quibus ignotus meus liber, aut ipſa vis ſalis volatilis viperini, neque norunt quouſque ſe porrigat virtus mali citrij: iis quippe multo minus perſpecta futura eſt vis Salis volatilis Viperini.

At vero ubi conſtiterit (id quippe certo certius, ac prodeant in teſtimonium plurimis probatiſſimę fidei viri) ſolius Salis volatilis viperinī ope ſedata fuiſſe priora ſymptomata; neque digitum ullamve corporis partem intumuiſſe quamdiu in ędibus meis verſatus fuit Nobilis, atque Sal dictum in uſum duxit, Malum autem citrium tantummodo exhibitum fuiſſe in propriis illius ædibus, tanquam medicamentum in alimento, cęteris remediis permixtum: nihilominus tamen ſuperſtites fuiſſe circa umbilicum dolores, oculos collabentium virium indicia dediſſe, vultum pallore fœdatum fuiſſe, ſucceſſiſſe labiorum intumeſcentiam; Illam vero quæ digito accidit, ab uſu demum pomi citrii manifeſtam fuiſſe, nec ab hoc prohiberi potuiſſe, quia tumor ad manum uſque diffunderetur, ab hac in brachium, ab ſto in humerum, exinde in iecoris regionem, imo vitium ad cor ipſum properaſſe, incrementa capiens ad initium uſque diei quartæ, adeo ut gangrænæ imminens eſſet metus; Si tandem id conceſſum fuerit à ſolo Sale volatili Viperino ſemidrachmæ pondo ex aqua cardui benedicti exhibito, ſpatio trium vel quatuor dierum, manifeſte & omnino cuncta poſteriora ſymptomata excitatis ſudoribus evanuiſſe, proculdubio non injuria in Doctorem hunc invehi mihi licuerit, qui ſuppoſitia hæc temere intulit, à vero ſponte aut erronee declinans in re adeo manifeſta.

Nec immerito illi inſultare cuivis licuerit, ubi nota fuerit hiſtoria veriſſima adoleſcentis, cujus Vipera digitum momordit in Elaboratio Chymico Horti Regij planrarum anno 1671. dum experimenta mea publice proferrem, manifeſtum facturus, adverſus ſententiam Domini *Redi*, à ſolis ſpiritibus Viperæ irritatis, morſus venenum deducendum eſſe: ſuccum autem flavum, e gingivis manantem in partes non accerſendū quippe qui nihil aliud ſit quam Saliva, non modo plane innoxia, ſed præterea nullo unquam tempore pravum aliquem effectum editura: Cujus rei, una cum hiſtoriæ enarratione, in Appendice meorum experimentorum circa viperam, à me non diu poſt conſcripta, biennio ſcilicet ab emiſſo libro meo Experimentorum novorum, in medium profero rationes, nulla argumentorum vi convellendas; quo in loco oſtendo me

nedum usum fuisse succo Citri ad figendum Viperę venenum, id quod inepte sentit prædictus Doctor, quin tantum usurpata fuisse Caput, Collum, Cor, & Iecur Viperæ, prunis imposita & leviter cocta, quæ illico devoranda præbui Iuveni à Vipera icto, super assumendam jubens dozin Salis volatilis viperini: quam cum sub vesperam reiterandam voluissem, noctem subsequentem tranquillam & quietam illi fuisse, ne unum è prioribus aut posterioribus symptomatis ex iis quæ passus est Nobilis Germanus, supervenisse, sed postridie in Ergasterium, in quo à vipera impetitus fuerat, rediisse, ab omnibus incolumem observatum, operi solito invigilantem ac si nihil sinistri accidisset.

Inde colligendum videtur Viperæ venenum plane spirituosum esse, ideóque fixationis incapax, atque adeo sola salia volatilia, aut substantias illis abunde refertas, posse spiritibus commotis & excandescentibus obviam ire, ac substantiæ quadam similitudine iis se conjungendo, eosdem abducere, ac per cutis poros secum abstrahere, vna cum sudoribus quos excitant, aut insensibili transpiratione, quam adjuvant.

Impostura nihilominus suę speciem probitatis inducere potuisset Doctor, ac rationi magis cõsentaneam illam exhibere, si sanationem morsus à Vipera inflicti non succo citrij acido adscripsisset, sed potius Oleo, spiritui & Sali volatili quo pollet cortex ejusdem fructus: Etsi enim viribus Sali volatili Viperino multo inferiora sint, eundem tamen prope in finem tendunt; Neque apud me dubium quin roboratis corde & cerebro quodammodo obsistere valeant cacoethiæ veneni per morsum communicati, etsi omnino illi superando imparia sint.

Sed si adeo diligens adhibita cura à Gallis ad restitutionem in integrum Nobilis Germani; si succesus adeo felix illorum regimini adfuit, quis non miretur Doctorem Germanum, quem pungere perpetuo debet conscientiæ stimulus, quod tot & tanta veritati adversa protulerit, tandem inepte effutitiisse, *Galli pro innata illorum levitate illud minime observabant?* Cæteris tamen Nationibus Gallorum vigilantia admirationi est, sicuti & ingenij acumen discendi facilitas & ad res percipiendas animi celeritas, ad scientiarum & Artium fastigium consequendum: Ingenij illorum robur & soliditas, laboris tolerantia, in rebus omnibus sagacitas & industria, ad res suscipiendas innata alacritas, promptitudo in executione rerum susceptarum; Illorum candor & ingenuus animus, propensio denique nativa qua fovent Exteros quosvis, omni officiorum & obsequiorum genere devincire sibi studentes.

Neque satis fuit Doctori Gallorum nationem in genere impetere, tela etiamnum in me torquere voluit, ac alteri Opus, à me solo emissum, adscribere conatus est: ratus meo expresso nomine, ac adultera-

to

to titulo Libri mei, Novorum Experimentorum circa Viperam, atque addendo, (*at alieno sane Marte*) ereptum mihi iri ius editi à me Libri, laborum meorum veri partus, mearumque observationum: Imitatus Dominum *Redi*, qui censuit viros quosdam Nobiles & præstantes, quos ędibus meis exoeperam, mei libri authores esse.

Præterea, non sufficit illis jus meum invadere, in meo libro quæ non adsunt comminiscitur, in alienam me pertrahere satagens sententiam, quasi venenum Vipereum, quod spirituosum omnino esse statuo, Acidum posuerim, aperte ab illis dissentiens qui illam tuentur opinionem, sicuti id ipsum conspicuum est libro meo Novorum Experimentorum circa Viperam, pagina 97. in quo hæc verba reperiuntur.

Cæterum nonnullorum opinio fuit spiritus hos lacessitos, arcano quodam acido pollere, vi sanguinem coagulandi prædito, ac illius circulationem inhibendi; At vero cum ejusmodi Acidum in ipsa sanguinea massa generationem obtinere potuerit, ab illius partibus ad discordiam & dissolutionem vergentibus, cum veneno infectæ fuerunt, ac corruptio illas invadit, sicuti in lacte contingit, quod sponte acescit & corruptionem subit, nullo etsi admixto acido; neutiquam necesse est in Spiritibus Viperæ Acidum coagulandi vi præditum supponere, cum gustu explorari nequeat acidi sint illi necne; vel eo potissimum nomine quod ejusmodi Acidum sponte innasci potest sanguini animalis morsu impetiti, adeo ut in Vipera id disquirendum non sit quasi illinc ortum traxerit.

Neque enim, sicuti Idem obtendit, scripto tradidi præcipuum illius veneni effectum à figendi vi pendere, Dixi enim pagina 96. *Spiritus Viperæ concitatos occurrentes sanguini & spiritibus in sanguine animalis commorsi contentis, ipsos impellere & incitare ut viam inveniant, atque intricando particulas sanguinem componentes ipsis concretimis quandam speciem inducere, aut confusionem potius, a qua solita circulatio inhibetur, eoque pacto liber spirituum commeatus ac influxus in partes principes intercipitur, ipsis subsistentiam & vitam largientibus qua irradiatione impedita hæ oneri succumbere coguntur, vel quod earum basis concussa fuerit ab eiusmodi ira percitis spiritibus, atque horum præsenti inquinatæ sint, vel potius quia hi Spiritus Viperini occuparunt commeatus vias atque obstruxerunt, per quas iter sanguini & spiritibus ad eas antea patebat.*

His addo, coagulationem nonnunquam succedentem, (neque enim semper) in quapiam commorsi animalis parte, confusionem partium potius sequi à spiritibus inductam, atque impedimentum ab ipsis solitæ circulationi inductũ, ac proinde secessionẽ aut dimissionem partium crassiorum à tenuioribus, cursum solitum peragere tentantium, à concitatis spiritibus interruptum, quam à quopiam Acido deducendã, cum sanguis animalis commorsi consistentiam suam exuat, & colorem quoad totam,

ſubſtantiam,ac raro coagulatio illi omnimodo accidat,ſed ſolum quoad aliquam particulam; veriſimilius adſcribendum ſit corruptioni contingenti ob motum ſolitum interceptum, quam cuipiam Acido coagulandi vim nacto, à ſpiritibus viperę concitatis deducendo, aut corpore animalis morſu afflicti.

Quo vero amplius eluceſcat quam erronea ſit hujus Doctoris ſententia, qui nequaquam definita natura aut indole veneni viperini, neque indicata agendi illius ratione, vel quas præſertim corporis adoriatur partes; in illas ſuos effectus deprompturum, hoc ſolum poſito prędictam hiſtoriam in plurimorum naturæ phænomenon conſiderationem lectorem adducere, ulterius non pervadens, ſtatuit ſuccum acidum pomi citrij figendi hoc venenum vi pollere: Cum enim in aperto ſit hoc omnino ſpirituoſum eſſe, oculis impervium, attactum plane ſubterfugiens, ex his omnino colligendum eſt, nulla alia ratione hoc cohibendum quam ope ſubſtantiarum ſpiritibus prægnantium, atque illius indoli magis adfinium,quam per acidum Citrij ſuccum,cujus actiones tardæ admodum ſunt, & partes craſſiores quam ut debita celeritate ad loca à ventriculo diſſita deferri queant, præſertim ad corporis ambitum per quod venenum introitum nactum eſt; Neceſſe, inquam,eſſet Venenum Viperinum ex ſubſtantia conſtare ſalina, fixa vel volatili, ſed præterea ſenſibus id obvium eſſe,imo tactui,non ſecus ac Salia arte à nobis quotidie præparata, ut figi queat ac coërceri à ſucco citri acido, nec id quoque ab ipſo non expectandum, niſi occurſus fieret certo in loco muruus: Etſi enim in acidis eximia occurrat diſpoſitio, per quam intime conjungi valent Salibus fixis & volatilibus, id nequaquam tamen futurum ſi vel minima inter illos & Salia interfuerit diſtantia.

Cum porro introitus concitatis Spiritibus factus ut plurimum à centro admodum diſtet, Archéus vero ad partes diſſitas ſuccum Citrii mali tranſmittere nequeat, eo in ſtatu quem obtinet cum in ventriculum delapſus eſt, quandoquidem concoctionem ut illic ſubeat neceſſe eſt, in chylum tranſmutetur,ex chylo in ſanguinem abeat antequam commeet ad partes. Spiritibus dictis interea ſpatium temporis ſufficiens concedatur ad ulteriorem progreſſum, & rabiem exercendam antequam ſtomachum attigerint, qui locus eſt ad quem pertingere valet Succus Citri ore adſumptus; portio autem Spirituum illorum quæ illuc pertingere poteſt pene exoleta ſit,etſi ſubſtantia donaretur Salina,fixa aut volatili,commiſceri ſucco acido citri idonea,Admodũ veriſimile mihi videtur viri iſtius ſententiam à Viris iudicio pollentibus tanquam abſurdam acceptam iri, ac neminem non mirabundum eſſe virum, qui inſignis Doctoris titulum ambit, turgetque gloria quaſi Germania ſimilem non ediderit, diſcer-

cernendi facultate ipſummet caruiſſe, nullaque animadverſione ſolida facta naturæ ſpirituum, uti neque Acidi, quod perperam huc adducit, adeo ridicula invexiſſe, adeo rationibus deſtituta, à vero ac vero ſimili adeo aliena.

Neque minor admirationi locus quod cum D. Domino Redi ſtatuat Venenum Viperinum ſedem obtinere in ſucco gingivarum flavo; ac confuſione inducta opinionum, nullo diſcrimine facto (quippe qui à me diſſentiat hac in re) velit imaginationem iræ, aut ideam furioſam Viperæ inductam quo temporis momento dentes alicui infigit (quos perperam tricuſpides eſſe aſſerit) eandem iræ phantaſiam ſucco flavo includi, ac pernitioſos effectus producere non minus mortua quam vivente vipera; Supponit etiamnum Archéum, ab extranei hujus hoſpitis præſentia in furorem agi, functiones omnes perturbate agere, ac ſibi ſimilem reddere univerſam Spirituum & liquorum vitalium ſubſtantiam, quouſque ictus ad ſuccum citri confugerit, cui certiſſimas adſignat vires coërcendi & reprimendi tumultus & errores Archei, ira accenſi, nulla allata ulteriori explicatione vel veneni Viperini indolis, nec illius efficaciæ, uti neque qualitatum ſucci mali Citrii; vel allatis ullis rationibus ob quas prædictus ſuccus, ipſo authore, effectus ſupra uires & ſphæram activitatis exſerat.

Hujus Doctoris animus occupatus opinionibus Domini Redi quoad Viperæ ſuccum flavum; ac concepta idea obſcura de veneno hujus animalis, quod adſignavi ſpiritibus concitatis, illum impulit ad ineptum ferculum ex utraq; ſententia parandum: Illud quoq; animadverto ipſum labori parcendum duxiſſe, ac pro more antiquorum aſſerere maluiſſe ſuccum Citri Venenum Vipereum qualitate abdita figere, aut poteſtativa, juxta eundem, quam aliquomodo periclitari, experimentiſve rem comprobare, aut in examen adducere partes illius ſucci, uti & ſucci flavi Viperini, quem veneni illius ſedem conſtituit; Aut venari notitiam indolis ſpirituum ira percitorũ, utraſq; opiniones improvide conjungens ad veneni complementum ſtatuendum. Id enim illi perpendendum occurrebat, in ſucco citri vim equidem corrodendi, imo diſſolvendi corpora ſolida, quæ pervadere valet, ineſſe, ac ſpeciatim plurimas gemmas: uti & ſalibus, fixis & volatilibus, ſe conjungendi, quæ pertingere valet; inutiles vero omnino illius eſſe vires ſi vel minima inter utraque adſit diſtantia: Illud in conſiderationem adducere debuit ſucci flavi ſaporem inſipidum, illius viſciditatem, craſſitiem, lentorem nulla indicia latentis in illo Salis fixi aut volatilis ſecreti præbere: aut aptitudinem ineſſe qua per tam anguſtos meatus, cujuſmodi dens viperinus imprimit, ſe inferre corpori valeat, nedum tanta celeritate penetrare ac ad

maxime corporis icti loca deferri: Ratum quoque apud illum esse debuit, penetrabilem illam vim, ac rapidam celeritatem spiritibus solis legitime adscribendam: Solis spiritibus furore percitis, quos memoravi adsignandum venenum, & causam lethalium quorumvis symptomatum, morsum viperæ consequentium: Omnino excludendum succum flavum, qui non alia ratione in considerationem venire debeat quam tanquam saliva omnino innocua, id quod non semel à me demonstratum coram plurimis testibus: Absurdum vero omnino esse si quis statuat spiritus irritatos posse concentrari, ac cohærere succo flavo extincta vipera, vel pernitiosum aliquem effectum edere, præterea judicare debuit, etiamsi in succo flavo Sal fixum aut volatilem redundaret, imo merum is sal foret, impossibile esse ut succus citri ore adsumptus (cum debita celeritate ad Venenum accedere nequeat, sed retusis tantum viribus, sicuti id manifestissimum est) in illud vires suas depromere possit, atque eundem figere; Ac satius multo illi futurum fuisse cum Pythagoræ discipulis obticescere, quam impugnare, & adulterare, cujus criminis est reus, asserta mea verissima libro meo de novis circa Viperam experimentis edita, vel materiam scriptis adgredi, manibus ipsius ignotam, notitiamque omnino subterfugientem.

Cæterum inclytam nationem Germanicam nimiopere veneror, speciatim plurimos studiosos & eruditos quorum fœcunda est Germania, qui universum medicorum chorum sibi devinxerunt, sexcentis editis elegantissimis operibus, quotidie prodeuntibus, quam ut mihi in mentem veniat novitii hujus Doctoris mores imitari, cum me inique adgressus Nationi quoque Gallicæ simul insultavit: Spero autem ne unum in universa Germania Doctorem, nisi mente occupatus fuerit repertum iri, cui non institutum illius improbetur, qui prioribus meis scriptis ac posterioribus de Viperæ, cum illis quæ temere effutiit collatis, quod illi obloqui ausus fuerim mihi succenseat, ac non concedat rem aliter transigi non potuisse; Illud quoque apud me ratum, non exiguum Doctorum in Germania numerum, quibus privatim mihi innotescere concessum fuit, eaque propter glorior, uti & in nonnullis aliis regionibus, non illubenter ex animo opinionem quorundam excussuros qui penna aliena usum me esse, aut indiguisse, rati sint, ad emissionem opusculorum quorundam à me editorum, aut in posterum edendorum: Ex scriptis etiamnum meis illud manifestum erit, si cum inique lacessar vim vi repellam, mei genii id non esse ut quenquam vellicem aut calumniis inçessam, vel famam ex alienæ ruina mihi comparare studeam.

CAPVT

CAPVT XXVIII.

De Diſtillatine Fructuum Rubi Idæis & Fragorum.

FRagorum diſtillatio, & mororum rubi Idæi ſimpliciſſima eſt inter eas quæ circa fructus inſtituuntur ; Si enim Spiritum inflammabilem ex illis elicere animus non ſit, ſufficit ſtatim ac collecti ſunt illi fructus conquaſſare, ac Cucurbitæ vitreæ, cui Alembicus ſuperponatur immittere, hunc amylo incruſtando, aut glutine ex farina triticea confecto ; demum adaptato exiguo Excipulo, ſuſcipere diſtillationem Balneo Mariæ, neque tepido neque æſtuante, unde extrahitur aqua ſapore & odore non ingrata.

Sed ſi Spiritus inflammabilis comparandus fuerit, omnino ad Fermentationem confugiendum, quæ non levi negotio ejuſmodi fructibus inducitur, imo citra cujuſvis rei additamentum, ſive ſolo uſurpato ſucco, ſive alterutro horum fructuum tantummodo conquaſſato, uti ſuperius monui ; Adimpletis enim duobus circiter trientibus Cucurbitæ vitreæ, illique ſuperpoſito alembico cœco, accurate luto obducto, ſi per triduum vel quatriduum Cucurbita arenæ cumulo immergatur, ſupra Piſtoris furnum repoſita, calor moderatus, cujus vi ſenſim incaleſcet materia contenta, partibus diſpoſitionem inducturus eſt per quam ſeſe mutuo ſubacturæ ſunt : Volatilis præſertim Sulphurea inflammabilis, cum Salina acidam impugnatura eſt, adeo ut paulatim extricatæ partes illæ à craſſioribus, ſuperataque Acida, ab hac ſecedere illæ valeant, uti & à Phlegmate.

Perfectam fermentationem deprehendere erit ex odore Vinoſo exſpirante, detracto Alembico cœco; Illico autem fermentatione ſubacta materia Cucurbitæ vitreæ immittenda eſt, hacque alembico ſuo munita, probe loricato, adſociatoque illi exiguo Excipulo, luto etiam munito, ſurſum evehendus erit Maris Balnei calore aut Arenæ, admodum moderato, Spiritus volatilis & ignis rapax, fragrantiſſimus, primo aſcendens, & ſeorſum adſervandus in denſa ampulla vitrea, accurate occludenda : Hunc ſubſequutura eſt Aqua leviter odorata, ſed exigua quantitate, viribus ſpiritui multum inferior.

Aqua & ſpiritus mororum rubi Idæi & Fragorum commendantur potius ad vultus matronarum nitorem & cultum quam alium quempiam uſum, etſi non inutiliter admitti poſſint ad recreandas & corroborandas partes principes, præſertim cor & cerebrum.

Eadem ratione diſtillationi ſubjici poſſunt Ceraſa nigra, contuſis

optime cum carne illorum nucleis; quorum aqua valet adversus Apoplexiam, Epilepsiam atque alios Cerebri affectus.

CAPVT XXX.

De Distillatione Nucum Iuglandium.

NVcum viridium distillatio non ardui est negotii, illis præsertim qui sequuti methodum Pharmaciæ vulgaris illas, prius optime conquassatas, conjectas in Veficam cupream, adeo ut paulo plusquam media pars ejus adimpleatur, aut capacitatis refrigeratorij, quæ stanno interius optime obducta sint, superaffusaque aqua fontana aut fluviatili, ita ut tribus aut quatuor digitis emineat, distillationem instituunt adhibito igne immediato, sed moderato, sicuti distillantut aquæ vulgatæ, quousque supersit tertia pars humidi affusi.

Pharmacopoei autem, qui sedulam in præparandis remediis navant operam, aliquod huic distillandi rationi superaddunt: Aquam enim recens extractam aliis Nucibus viridibus conquassatis reaffusam, iterum distillationi subjiciunt, qua peracta, ex exsiccato utroque magmate, combusto & iminerato modis ordinariis, Sal extrahunt, quod in aqua distillata diluunt, quo efficacius evadat, atque perennare queat.

Etiamsi vero non contemnenda sit hæc distillandi ratio, præstantior tamen occurrit, per quam nimirum Nucum partes omnes utiles educuntur, hac via procedendo, Idonea tempestate accipiantur juli nucum, qui flos arboris censentur; non exigua quantitate; ex his optime contritis in mortario marmoreo, pistillo ligneo, exprimatur succus, qui balneo Mariæ distillandus, aut igne Arenæ, in vasis vitreis vel fictilibus, aquam distillatam reservando: Postmodum ubi Nuces virides mediâ sui magnitudinem attigerint, earum accipe quantum libuerit, quas in mortario marmoreo tusas conjice in eadem vasa, ænea vel fictilia, adeo ut horum pars tertia vacua sit, superaffusa aqua ex julis distillata, quousque tres digitos excedat: Demum cunctis his 24. horis maceratis, eodem modo peragatur distillatio quo succi julorum; aqua hac reservata quousque nuces ad decentem magnitudinem pervenerint; Ita ut tamen teneritudinem non deposuerint & condituræ idoneæ factæ sint, quo tempore idem numerus qui priorum sumendus, his itidem conquassatis, iisdemque vasis immissis, aqua priorum nucum superfundenda erit, ac maceratione facta per horas viginti quatuor, eodem quo priore modo distillatio perficienda, qua ratione optima Aqua Nucum pro-

prodibit ; cui major efficacia imprimi poterit, si conservatum & exsiccatum, à cunctis distillationibus residuum magma, crematum & in cineres deductum fuerit, extractumque ex his Sal aquæ stillatitię commisceatur.

Huic Aquę nomen Trium Aquarum inditum, ob tres institutas distillationes, ac tribus diversis temporibus : Eximia illi inest virtus diaphoretica : Cardiaca eadem censetur : Commendatur præsertim ad curationem omnium febrium intermittentium, imo malignarum : Ventriculum & corroborat, Vteri vapores reprimit ; ad Colicos dolores à flatibus aut pituita subortos utilis : Dosis illius est à tribus aut quatuor unciis ad septem vel octo.

Nonnulli exsiccatos nucum iuglandium maturarum cortices ex Retorta distillant igne per gradus adhibito, atque ex illis eliciunt spiritum Sale volatili prægnantem, cum oleo obscuri coloris, utcunque crasso, plurimo phlegmati commixta ; postea rectificandum ex Matratio prolixi colli, eliciuntque spiritum Sale volatili præditum cum oleo purpurei coloris remissi, quem magnificiunt adversus venena, in specie ad pestem ; Spiritum exhibendo à septem vel octo guttis ad viginti usque vel triginta ex aqua Nucum distillata : Oleum autem à guttis duabus ad octo vel decem, saccharo purissimo pulverisato exceptis, demum in aqua eadem dissolutis.

Non dissimili ratione licet distilllare Putamina Nucum sicca, atque easdem propemodum substantias educere, inter quas oleum præsertim commendatur ad Vlcerum mortificationem & Herpetum curationem.

CAPVT XXXI.

De Variis Vvæ substantiis.

IMmensa Priscorum idololatria ex saporis gratia in Vino deprehensa impulit eos ut Deum quendam Vineis præfigerent, universæque illius progeniei, imo cultibus religiosis has adorarent : Vlterius vero progressa esset illorum superstitio si intimæ omnes, & diversæ quas continet grata hæc planta substantiæ perspectæ fuissent : Illud enim pro comperto habendum Chymicæ Artis ope plura eaque præstantissima ac curiosa elici ex hac planta remedia quam quęvis alia ex vegetabilium familia deducta.

Natura, Sol, tempus, imo nonnunquam Ars, ad promovendam ultimam racemi maturitatem equidem concurrunt, sed præterea præsto esse debent vasa, Tempus requiritur, novoque artificio opus est ad susci-

piendam primariam & rudem variarum harum ſubſtantiarum diſtinctionem, ut ab invicem poſſint extricari, neque enim aliud expectandum eſſet emolumentum quam quod ex racemorum uſu familiari emergere ſolet, cum in ipſa vinea, aut extra ipſam eſitantur, vel ter lixivio limpido ex cineribus ſarmentorum immerſi ad Solem exſiccantur, etſi poſteriores hi ſoli, vel aliis medicamentis commixti, in uſum medicum veniant, miſſis acinis uva involutis, ſicuti & racemi parte lignea, ſeu ſcapo, quam ex retorta diſtillare licet nulla prævia præparatione.

In Vvarum ergo ſucco diverſæ illæ ſubſtantiæ, à me ſuppoſitę, confuſæ inſunt, fermentationis ope, in doliis expectandæ, primo ſegregandæ, Pars ſcilicet liquida limpida, inde vini nomen adepta, à Tartarea dolii lateribus adfixa, & à Fæculenta, fæcum nomine ad fundum ſecedente liberandæ: Separatio nihilominus trium harum diverſarum ſubſtantiarum non infert earum ſimplicitatem, unaquæque enim ex diverſis prętera conſtat ſubſtantiis, Chymicis operationis variæ anſam ſubminiſtrantibus, quamobrem illud iterum concedendum, non immerito à me dictum Vvam cætera mixta & præſtantia & copia remediorum ſuperare.

Ratio & Experientia hujuſmodi fermentationis exiſtentiam nobis demonſtrant, ex reciproca actione & reactione partium Salinarum, Volatilium & Sulphurearum cum Acidis congredientium; tum ex eo quod mutua hæc actio & reactio infert conjunctionem & conſervationem, non vero deſtructionem, purarum ſubſtantiarum ſpiritualiſationem earum quæ hanc adipiſci poſſunt; rejectionem vero & ſecretionem inutilium & gravantium: Id quod manifeſtum fit ex eo quod ſucci partes maxime acidæ, poſtquam ſibi adjunxerunt Salis volatilis quantum admittere valent, ſimulque corpus compactum cryſtallinum compoſuerunt, nonnullis admiſtis partibus terreſtribus, undique dolii lateribus ſe adfigunt, conſtituuntque id quod vocamus Tartarum: Interea dum pars minus acida, cum maxima portio volatilis quæ ſuperſtites fuit in ſucco, Salinæ & inflammabilis ſimul conjunctę, dum adſciſunt ſociam ejuſdem ſucci partem aqueam, compoſitum id conſtituunt quod Vini nomine gaudet; atque poſt harum partium actionem & reactionem in fundum reliqua terreſtreitatis portio deturbatur, cui nihilominus Acidi quidpiam adjunctum remanet, nec minima Salis volatilis portio, partim inflammabilis, id quod nos docet experientia.

CAPVT

CAPVT XXXII.

De Vini Diſtillatione.

NOtiones generales à me traditæ de variis ſubſtantiis quas Vva in ſe comprehendit, me judice commodæ ſunt facile inſinuandæ animis tyronum Chymiæ cognitioni varij contextus, ac diverſæ proportionis partium mixta conſtituentium, primæ ſeparationis à Natura inſtitutæ, ad quę normam cunctarum operationum dirigere debent & inſtituere, præſertim quoad inſtitutum præſens.

Mearum quoque eſſe partium cenſeo ipſos adhortari ad laboris tolerantiam, ſicubi maxime in illo perſeverantia neceſſaria eſt; ac caveant ne faſtidium obrepat ſi res advotum forte non evenerit, ſed potius indagent cauſas improbi ſucceſſus, cum ſæpenumero extra ſeipſos illas venari non debeant.

Eapropter ratione habita levitatis ac tenuitatis partium volatilium & inflammabilium Vini, copię phlegmatis illi remixti, pauciſſimi vero Acidi quod illi obtigit, lenior procedendi ratio in uſu eſt, aliaque adhibentur vaſa, diverſuſque ignis modus ad illius diſtillationem quam cum diſtillationi exponenda pars tartarea, quæ quod minori phlegmatis copia conſtet, jam ex parte fixa eſt ob excedens illius Acidum, atque conjunctionem non exiguæ partis Salis volatilis quod ſibi adſumpſit, cum terræ portione abrepta, firmamento quaſi illi futura: Non diſſimili de cauſa eadem non debetur diſtillationis ratio vino quæ Fæcibus, quibus quod minus inſit phlegmatis, plus verò Salis volatilis concentrati, minus quoque Acidi quam Tartaro, ſingulari ideo methodo in diſtillatione procedendum: Hanc ergo pro Vino inire decet viam:

Immitte Veſicæ cupreæ, probe ſtanno parte interiore obductæ, vinum optimum, adeo vt pluſquam media pars occupata ſit; Fornaci idoneæ imponatur, ſuperponatur Alembicus Caput Mauri dictus, itidem ſtanno obductus, probe loricandus, coaptato demum & probe loricato illius canali ſerpentino, tranſverſim permeante grande dolium aqua frigida plenum, conjuncto, luto munito Recipiente cum Serpentino, inſtituenda eſt diſtillatio igne moderato, quæ producenda quouſque aqua exſtillans propemodum ſaporis ſit expers, & flammam non concipiat. Id quod ea ratione diſtillaturum eſt vocant Aquam Vitæ, cujus quantitas proportione reſpondebit ſextæ circiter tantum parti vini Veſicæ infuſi.

Curioſi reſidentiam, evaporatione paulatina facta: ad mellis conſiſtentiam deducere poſſunt, atque exinde Retorta, in fornace Reverberatoria clauſa, elicere ſpiritum acidum, vino, antequam diſtillationi exponeretur, commixtum, plurimo adhuc phlegmate turgens, cujus comes erit oleum fuſcum, fœtidum, minimæ vtilitatis: poſtmodum igni, ſi vis, committatur, & incineretur id quod in Retorta ſuperſtes eſt, mediis ſolitis ſal extrahendo.

Notior eſt Aqua vitæ quam vt eius vires aut vſus ſcripto tradi debeant.

CAPVT XXXIII.

De Diſtillatione Spiritus Vini.

VIni pretium in cauſa eſt quod Lutetiæ Pariſiorum rarius illius ſuſcipiatur diſtillatio quam in plurimis Regni Provinciis, vbi viliori pretio comparatur, in quarum pleriſque copia Tartari doliis adhærentis non prohibet ne generoſa vina ſpiritum emittant præſtantiſſimum, imo majori quantitate quam vina minus generoſa regionum in quibus Tartari coagulationi ſufficiens tempus defuit, atque obdurationi in doliis, non magis plerumque durabilibus ipſo vino ipſis immiſſo, etiamſi dictis vinis Tartarus non deſit.

Copia enim, elegantia & præſtantia Tartari adſcribendæ potius ſunt iteratis fermentationibus, quas ſucceſſive varia vina paſſa ſunt, imo plurium annorum decurſu, in doliis craſſiſſimis, diuturnæ vini conſervationi idoneis, quam regionis indoli, aut ſoli vinum producentis, quandoquidem Tartarus Germanicus non minoris eſt præſtantiæ quam quem ſuppeditat Gallia Narbonenſis, itidem craſſiorē ob vaſtitatem doliorum, ligni denſitatem, ac doliorum quibus vinum concluditur ſoliditatem ac durationem: Adde quod pars tartarea, cum naturaliter à vino ſecreta ſit, ab hac nequaquam imminuitur quantitas, uti neque quicquam decedit viribus partis ſpirituoſæ volatilis & inflammabilis vini; ratum namque id eſſe debet, quandoquidem vina Galliæ Narbonenſis, in quibus Tartarus plurimus deprehenditur, citrius temulentiam inducunt illis quorum Tartaro ad coagulationem tempus defuit, electio nihilominus Spiritus vini potius petenda ab ejus puritate quam à loci natalis conditione: qui ſi ejuſmodi comparandus ſit, ſumma cura defæcandus eſt, nec minori diſquirendum vinum minime adulteratum, aut accipienda optima Aqua vitæ.

Non-

Nonnulli jubent in ipſa Diſtillatione, in ſumma Veſica, vinum aut aquam vitę excipiente, detinendam chartam emporeticam multipliciter complicatam, vel craſſoris panni fruſtulum, quo dum ſpiritus hæc facile tranſmeant, phlegma ibi intercipiatur ac deorſum deferatur, Alii ſpongiam oleo imbutam, accurate obturantem, adhibent eundem in finem: At hi & illi deciipiuntur, pars enim phlegmatis cum ſpiritus comes ſit, proculdubio permeatura eſt & chartam & pannum, imo & oleum, cujus etiamnum vinum nonnullas ſecum abſtrahit particulas, quarum cauſa probis illius qualitatibus vitium aliquod induci poteſt.

Ejuſmodi difficultatibus irretiti recentiores artifices, novum vaſis genus excogitarunt, cujus beneficio, atque primo facto periculo, conſequi licet vini ſpiritum æque purum quam ſi plurimas rectificationes modis à me propoſitis expertus eſſet: cujus rei facto non ſemel experimento, mearum eſſe partium duxi duplicem exhibere, eamque diverſam, figuram, mihi familiarem in ejuſmodi rectificatione: Miſſo hoc in caſu uſu Matratiorum proboſcide præditorum, capellis propriis inſtructorum; vel ea de cauſa repudiandorum quod multi temporis ad rectificationem pauci ſpiritus iactura fiat, tum quia Pariſiis vix occurrant vaſa idonea, nedum in locis diſſitis.

Veſica (aut globus) alterutrius horum vaſorum, ex cupro rubro conflata ſit, interius ſtanno probe obducta, duo oſtia obtinens, cujus maximum & præcipuum cum ſit in parte ſuperiore, obtinere debet collum arcte amplectens Serpentini partem inferiorem: alterum in latere factum, ac collo paulo inferius, exiguum etiam collum adjunctum obtinere debet, idoneum, ſi opus fuerit, excipiendæ parti ſiphonis, aut roſtro infundibuli, tam affundendæ gratia Aquæ vitæ in Veſicam, quam ad effuſionem phlegmatis ope Siphonis, cum exſtillavit Spiritus: Serpentinum ex ſtanno puriſſimo ſonoro conflari poteſt; ſi ſolum Capella vitrea imponenda ſit, quæ amplecti debet partem Serpentini ſuperiorem, infundibuli forma fabricandam: Ex cupro vero Serpentinum conficiendum, ſi grande Refrigeratorium illi ſuperponendum fuerit: Imo nonnunquam impellit neceſſitas ut illi robur accedat, addita columna cuprea cava, ſed denſa, convenientis craſſitiei & ſoliditatis, ad fulciendum Refrigeratorium, ac Serpentini flexus ſuſtinendos: Refrigeratorium cupreum quoque eſto, ea tantum parte ſtanno obductum quæ Vapores excipit, in Spiritus ſolvendos, inde in Recipiens ſtillaturos: Cuncta hæc exhibituræ ſunt Figuræ, mea cura delineatæ, ad quas Lectorem remitto.

Hujus vaſis beneficio pars aquea Aquæ vitæ, occurrēs meatui anguſto,

flexuoſo, admodum producto, cum illi aſcenſus ad tantam altitudinem, neque æque expeditam quam Spiritui vini minime concedatur, remeare cogitur, ac in veſicam unde elata eſt relabi, dummodo debitum adhibitum fuerit ignis regimen: Eapropter collocato vaſe ſupra Furnum, data opera conſtructum, debitæ proportionis, immiſſaque in veſicam optima Aqua vitæ, adeo ut tertia pars ejus vacet, commiſſuris omnibus accuratiſſimè luto obductis, tam Vaſis quam Recipientis, repletoque aqua frigida Refrigeratorio, accendendus erit in foco furni ignis carbonis, moderatiſſimus, quanquam immediatus, eo uſque continuandus quouſque ſpiritus vini purus ſtillare incipiat, id quod manifeſtum erit cum injecta ex cochleari parvo argenteo in ignem portiuncula, humiditas quæpiam fundo adhærens deprehenditur.

Eo tempore nihilominus producenda erit diſtillatio, ſubdito alio Recipiente, quouſque aqua exſtillans flammam amplius non concipiat: atque ea ratione obtinere licebit Aquam vitæ, alteri poſtmodum remiſcendam.

Spiritus ille Vitæ, etſi unica vice rectificatus, non modo omnino in auras abit, accenſus ſi fuerit, ſed & flammam impertit pyrio pulveri ſi in parvo cochleari illi ſuppoſitus fuerit: Sed id non minimi eſt momenti quod unica die plures pintæ rectificari poſſunt, minimo labore & cura, pauciſque ſumptibus.

Nonnulli Spiritus vini nomen aſſignarunt Eſſentię ſubtiliſſimæ & incorruptibili, & Sulphuris cœleſtis vegetabilis, Clavis Philoſophorum, Cœli Raimundi Lullii, Corporis ætherei ex aqua & igne conſtantis &c. Sed miſſit ejuſmodi elogiis, hoc adſtruo Spiritum hunc perquam idoneum eſſe ad excalefaciendum cum penetratione, ad incidendum, attenuandum, reſolvendum, tranſpirationem juvandam, pravos humores diſcutiendos, interius illum adſumendo & exterius admovendo in morbis ejuſmodi auxiliis indigentibus; Menſtruum illud eſſe, ac Diſſolvens ad plurimos uſus adcommodatum, non modo uſitatiſſimum, ſed quo minime omnium carere poteſt Chymia; Hunc porro non modo incorruptibilis nomine donare poſſum, ſed præterea illi adſignare viam à corruptione vindicandi corpora illi immiſſa, atque adverſus quamvis putredinem defendendi: Feliciſſime & in uſum venit adverſus gangrænam ac quamvis putredinem partes invadentem: Meatus potenter reſerat, ſpirituum facilem commeatum promovet, ac circulationem ſanguinis incitat: Plurimum commendatur in rheumatiſmis, neque præſtantius in ambuſtionibus occurrit remedium, quarum progreſſum ſiſtit, non Acidi ſolum fixatione, quod nonnulli perperam ignis particulis adſignare voluerunt, cum

æqua-

æqualiter illæ originem ducant à Sale volatili & Acido rerum comburentium, sed potius copia sua idem acidum superando, conjuncta acido salis volatilis rerum combustarum, contranitente Acido, quo pacto violentia ignis retunditur, furor Archei coercetur, & Natura robur adquirit.

Iste nihilominus Spiritus, specie purissimus, plurimas phlegmatis particulas in se continet, abstrahendas rectificatione ejusdem spiritus, addito sexttuplo pondere Salis tartari rite exsiccati, eidem vasi immissi in quo rectificatus fuerat, postquam suo humido accurate liberatum fuerit, ac moderatissimo igne distillando, donec desierit purum prodire: Licet & postmodum idem Sal iterum exsiccare, atque iterum superfuso Spiritu vini, itidem sicuti prius hunc distillare, ad ulteriorem partium aquearum imminutionem: Eo enim pacto proditurus est Spiritus vini odoris suauissimi, ac multo quâ ante generosior, cui Spiritus vini Tartarisati nomen nonnulli indiderunt: Puritatem vero majorem nanciscipoterit, si inditum matratio, prolixo collo prædito, capitello suo probe loricato instructo, iteratæ rectificationi subjiciatur in Balneo Maris trepido, tres tantum circiter partes abstrahendo: Si demum, seposita residentia, itidem ter quaterve rectificatus fuerit ille spiritus, residentiis semper remotis: qua ratione spiritus summe purus obveniet, cujus effectus multo generosiores futuri sunt quam spiritus vini vulgaris: adeo ut posterioris hujus decem vel duodecim guttæ, per os adsumptæ ex liquore quopiam idoneo, & majorem & celeriorem effectum edituræ sint quam prioris cochleare integrum.

CAPVT XXXIV.

De Spiritu vini Tartarisato.

NOnnulli soli cognominis superficiei attendentes, ab authoribus huic Vini Spiritui impositi, sibi in animum induxerunt satis esse unica vice rectificasse spiritum hunc Sali Tartari affusum, ut Tartarisati nomen gerat, non perpendentes immerito id nominis adsignari nisi rectificationis vi secum abstraxerit, sibique adjunxerit non mediocrem copiam purissimarum & maxime volatilium particularum Tartari cuicum commixtus fuit.

Jubent quidam Auctores Cucurbitæ vitreæ immitti Spiritus vini libras duas unciæ vini Tartari crudi, crassius contriti; Demum Maris Balneo distillari calore moderatissimo, quousque non amplius purus prodeat; Præcipiunt iterum eundem spiritum eodem Balneo rectifi-

cari, affuſum drachmæ uni novi Tartari eodem modo contriti, ac calcinatione facta reſidentiæ utriuſque diſtillationis, quouſque virentem colorem adquiſierit, aut circulum, hanc demum cum ſpiritu vini rectificato commiſcendo, cuncta diſtillari igne adhibito paulo intenſiore, ex hac procedendi ratione Spiritum vini Tartariſatum expectantes.

Neque tamen mihi perſpectum quomodo ſpiritus vini ex novem iſtis drachmis Tartari, aliud quidpiam præter phlegma & portionem nonnullam partis Acidi inexiſtentis abſtrahere valeat; quandoquidem Salina, ab eodem acido fixa reddita, conjungi nequit ſpiritui vini, neq; una cum illo evehi: Iudico præterea, quo res ſucceſſum habeat, Spiritui vini proprium fermentum adhibendum eſſe, inſiſtendo mediis mox tradendis, à me experimento comprobatis.

Eligatur optimum vinum recens, fermentatum, ex natura auſterum, quaſi immaturum; immittantur Cucurbitæ vitreæ capaci & excelſæ Salis Tartari, exempli gratia, unciæ quatuor; his paulatim affundatur iſtud vinum, unde ſubſequetur ebullitio, vel fermentatio, inducta ab actione reciproca partis acidæ Vini in Sal Tartari, ac Salis in idem Acidum: Paulatim, & ex intervallis temporum, affundendum erit Sali ejuſmodi Vinum quouſque ebullitio deſinat; indicio Sal & Acidum ſeſe mutuo tẽperaſſe & ſaturaſſe, quamobrem hæc meta erit affundendi vini ſupra Sal: Quo tempore, ſi animadverſum fuerit tertiam circiter Cucurbitæ partem vacare, immergatur hæc Balneo Arenæ, alembicum proprium imponendo, cujus accurate luto junctis commiſſuris, inſertoque ejus roſtro exiguo Recipiente, etiam loricato, ſuſcipiatur diſtillatio igne carbonum, moderatum excedente, quo Sal Tartari, quod paulo ignavius ſe evehit, alias proprio pondere fæcibus commiſtum inhæſurum, ſurſum vi propellatur, acido ſe adjungens ab unione cum ſpiritu vini facta, producta diſtillatione vi ejuſdem ignis, quouſque nulla manifeſta percipiatur dulcedo in ſpiritu vini exſtillante, aut phlegma ſpiritus ſuccedaneum ſit: Tunc ſeponendus ac infundendus erit ſpiritus vini diſtillatus in lagenam vitream, accurate occludendam, qui proculdubio plus Salis volatilis Tartari obtinebit, quam ullus alius ſpiritus vini, quamvis aliam præparationem aut depurationem nactus, quibuſvis aliis organis eum in finem adhibitis uſus quis fuerit: Spiritus enim vini perfectam rectificationem adeptus, aut Sale proprio volatili prægnans, deſtitutus autem nativo ſuo fermento Acido, vel alio quopiam ejuſdem indolis, nunquam ulli alij volatilitatem conciliare valebit, illique ſe adjungere: Acidum autem eſurinum, naturaliter cæteris vini auſteri & immaturi ſubſtantiis commiſtum, admodum idoneum

neum est suscipiendo sali volatili Tartari, quod acidum, minori quantitate vinculis suis coërcebat.

Peracta distillatione hujus Spiritus, ac per ebullitionem soluto in vapores subsidentiæ phlegmate insipido, illaque ad mellis consistentiam deducta, licebit Retorta distillare, observatis regulis, atque ex illa elicere spiritum, cujus comes erit oleum fœtidum Tartareum, exigui momenti, interim dum Oleum Salis Tartari, quod volatilitatem adipisci non valuit, in fundo subsidet, imo incrementum suscipit ab adjuncto tantillo Sale fixo, in vino, ad usum adhibito, deliteſcente, etsi limpidissimo & defæcatissimo; id quod verum deprehenditur ex magmatis calcinatione, ac Salis ex illo per media usitata eductione: Neque etiamnum impediri potest hujus Salis cum Sale Tartari, quod in usum venit, conjunctio, ob substantiæ utriusque analogiam, uti neque prædictum augmentum, si Acido vini occurrat materia quæpiam erodenda, sicuti hîc contingit, nam occurrens Sali Tartari fixo, illi cohæret, se adjungit, ac cum eodem fixam molem adauget, non secus ac si simpliciter igne exsiccata & simul calcinata fuissent, juxta Axioma Physicum Chymicum, *Omne corrosivum rodendo coagulatur, & figitur in Alkali:* Postmodum tamen, etiamsi in hac operatione certamen quoddam inter Acidum volatile & Sal fixum adfuerit, atque interim pars Acidi figatur, atque incrementum det copiæ Salis Tartari, quod idem acidum prima vice abstrahere non valuit, tandem tamen superior evadit adjuvante sulphure puro Salis volatilis vini, abstrahit enim, ac omnino volatile reddit Sal fixum Tartari, quod prius vino adsociatum fuerat, si modo hanc viam quis inierit,

Optime calcinato magmate prioris distillationis, ac dissoluto, filtrato, coagulato, ac probe exsiccato Sale, pondus hujus statera examinandum, demum huic curbitæ iterum immisso, ad unamquamque semunciam affundenda erit pinta una vini novi fermentatione defæcati, immaturi, austeri, & rite depurati; Superpositoque cucurbitæ capitello, accuratissime luto obducto, adcommodatoque illi, probe quoque loricato, Recipiente, erit sepelienda iterum in Arenæ balneo, distillationem peragendo adhibito igne priori simili; quoad cætera eadem plane via procedendo, spiritum distillatum in lagena accurate obstructa custodiendo: Demum magmate iterum calcinato, eductoque ex illo Sali, depurando, coagulando & exsiccando, affundendę erunt totidem vini pintæ quot immissę semunciæ distillationem instituendo: Postmodum novum vinum restibili Sali superfundendum erit, eousque iterata distillatione quousque animadversum fuerit Sal, quod forte cum fæcibus supereſt, inutile factum fuisse: Minus quoque impu-

tandum Sali Tartari pauxillum quod reſiduum eſſe poteſt, quam Salis fixo vini; etſi maxima illius pars per diſtillationes cum Sale tartari volatilitatem adepta ſit: Illud etiam pro comperto habendum ab iteratis ſupra vini fæces affuſionibus, ac diſtillationibus crebris, id Sal omnino volatilitatem adepturum.

Porro, cum Spiritus vini, à quo volatilitatem adeptum eſt Sal Tartari, hocque ſecum abduxit, plurimo phlegmati commiſtus ſit, illius ideo rectificandi incumbit neceſſitas, id quod commodiſſime obtinere licet in uſum advocando vas mihi familiare ad Spiritus vini rectificationem, ſi illius commiſſuræ accurate, uti & Recipientis, luto obductæ fuerint: Vel Matratio uti licet prolixioris colli, ſuperpoſito alembico, itidem loricato, Balneo cinerum immerſo, vel arenæ, addito igne moderato.

Odor & ſapor hujus Spiritus manifeſta præbent indicia Salis Tartari una cum illo abſtracti & volatilitate donati per crebras & repetitas, diſtillationes vini, Sali fixo ejuſdem Tartari affuſi: Tartariſati cognomen legitime illi congruit, quandoquidem in ſe comprehendit verum Sal Tartari, ab acido vini abſtractum, volatiliſatum, quod ſibi adjunxit: Imo potiori jure prædicto titulo gaudere debet quam is qui ſimpliciter exſtillatus eſt ex affuſione Spiritus vini Sali Tartari, qui ne minima hujus portione ſecum abſtracta, nullum præterea momentum obtinet quam imminutionem partis propriæ aqueæ: Hic ſpiritus Alkalizati quoque cognomine donandus eſt, quandoquidem in ſe complectitur verum Sal Alkali volatiliſatum; vel eo præſertim nomine quod nonnulli præparationem hanc pro genuina volatiliſatione Salis Tartari habuere.

CAPVT XXXV.

De Diſtillatione Tartari.

TArtarus ſubſtantia eſt concorporata, ac propemodum lapidis ſoliditatem adepta, lateribus & fundo doliorum quæ vinum continuerunt adhærens, à muſto fermentationis vi ſecreta, per quam idem muſtum in vinum tranſit: Prædictus Tartarus, à vino ejuſque fæcibus ſejunctus, ex quinque nihilominus partibus conſtare deprehenditur, quas Chymia in cunctorum miſtorum compoſitione animadvertit, Phlegma enim Partem Acidam, Salinam Volatilem & Fixam, Oleagineam ac Terreſtrem complectitur, ſicuti diſtillatio id conſpicuum facit. Etſi vero ob partium illius conjunctionem, ac conſiſtentiam ſolidiorem quam adeptæ ſunt vim ignis tolerare nequeant, quippe quæ non

non ſolum in aqua calida colliqueſcant, ſed etiam in frigida, ſicut calci accidit, cum ignis examen ſubiit, combinatio tamen illis ſat valida obtigit, ut à vino illas in dolio ambiente nequaquam diſſolvi contingat, imo quotannis etiamnum incrementum accipiant ab adjuncto vini recens infuſi Tartaro, fermentationem ibidem experturo.

Ad ejuſmodi diſtillationem in uſum venit Tartarum crudum, elegans, nitens, craſſe contuſum, vel, ſi lubet, pulveratur, lotum & exſiccatum, vel ipſe cremor Tartari; alterutrius Libras quatuor capaci Retortæ argillaceæ immittendo, luto circummunitæ; hacque impoſita Furno Reverberij clauſo, accendendus eſt exiguus ignis, eo gradu continuandus quouſque pars Tartari aquea propemodum diſtillando exhauſta ſit: Poſtmodum adcommodandum illi capax Recipiens, optime loricandum, ignis paulatim intendendus, tandem ad extremam uſque vehementiam deducendus, ac quouſque, (Recipiente prius diutius nebulas albicantes exhibente, in guttulas, cui ſpiritus intermixtus, reſolvendas) univerſus liquor in fundo Recipientis collectus fuerit, atque hoc plane pellucido facto dat: Quo tempore remoto omnino igne, obturatis oſtiis & regiſtro Fornacis, Retortaque ſenſim refrigerata Recipiens, deraſo luto, eximendum, inditiſque panis albi biſcocti & pulverati matratio capaci, prolixi colli, libris duabus, ſuperaffuſoque univerſo liquore Recipiente incluſo, Capitellum probe luto incruſtatum illi ſuperimponendum erit: coaptatoque etiam, ac loricato exiguo Recipiente, Rectificatio peragenda erit igne Balnei Mariæ, vel Cinerum, igne moderatiſſimo, quæ & iterum repetenda, bis aut ter, addito novo pane biſcocto: quo pacto eliciendus erit ſpiritus puriſſimus & penetrabilis, ad omnes uſus, quibus deſtinatur, adcommodandus.

Superius dixi ad hanc diſtillationem uſurpari poſſe Tartarum crudum craſſiis contritum, cum enim pars terreſtris ſemper illi commixta, diſtillatione ſurſum non evehatur, nequaquam impeditura eſt aſcenſum partium volatilium, etiamſi nihil prohibeat quominus conteratur, eluatur, imo ipſe Cremor Tartari in uſum adducatur.

Non tranſgredior quatuor libras Tartari crudi capaci Retortæ indendas, quia cum intumeſcat initio diſtillationis, diſruptionis periculum immineret ſi majori quantitate inferretur, ac ſpatium intumefactioni idoneum non adeſſet.

Licet &, ex quorundam ſententia, liquorem ex Recipiente effuſum in cucullum ex charta emporetica madida infundere, infundibulo vitreo incluſum, ut ſpiritus, tranſmiſſa charta, oleum autem nigrum & fœtidum ibi hærens, lagenis ſeparatis concludi queant: Sed cum in

unaquaque Rectificatione, Spiritus conjungatur quibuſdam particulis Salis volatilis, ac ſecum abſtrahat quas Oleum amplexum erat, eodem quoque tempore obtinere licet Oleum volatiliſatum, flavum, purum, facillime ſejungendum, cujus vires, & uſus interni & externi, multo majoris ſunt momenti quam quæ ab oleo fœtido expectari queunt.

Quorundam tamen fuit ſententia nullum Sal Volatile commixtum Sali Tartari deprehendi poſſe, hac ratione fultorum, quod ebullitio quæpiam manifeſta eſſet, ac vaſorum incaleſcentia ab acidi cujuſdam affuſione dicto ſpiritui; quod cum non contingat, colligunt id omnino abeſſe: At conſequentia aberrat, nulli fundamento innixa, quia ſpiritus acidus Tartari, cum fixum reddiderit Salem volatilem à ſe abſtractum, atque idem Sal quaſi ſub jugum miſſum ſit, ac quodam modo colligatum à dicto ſpiritu, illius actioni frenum injiciente, ideo nullus expectandus æſtus aut ebullitio, quæcunque alemum acida illis affuſa fuerint.

Id ipſum conſpicuum eſt in præparatione Tartari vitriolati, nam etiamſi conjunctio Olei vitrioli cum Sale Tartari illico excitet, & per aliquod temporis ſpatium, inſignem ebullitionem, cum intenſa incaleſcentia materiarum & vaſorum, cuncta tamen hæc omnino remittunt ſtatim ac Sal Tartari Acido ſufficienter imbutum fuerit, ſed poſtmodum neque ebullitio neque incaleſcentia ulla metuenda, quantumvis inſignis Acidi quantitas Sali affuſa fuerit.

Illud etiam compertum habendum partem Tartari acidam, cui eum Salina inſignis adfinitas, proculdubio in diſtillatione quantam poteſt portionem ſecum abſtrahere, ſicuti id præſtat pars acida vini recentis immaturi, de qua capite præterito à me dictum: Id quoque cenſendum in Spiritu Tartari non quærendam fore vim diaphoreticam inſignem, niſi hanc qualitatem mutuatus eſſet à ſale volatili quod ſecum in diſtillatione abſtraxit.

Spiritus Tartari eximiæ utilitatis cenſetur in pellendo à centro ad circumferentiam, atque in humoribus acribus & mordacibus qui ſcabiem, eryſipelas, aliaque vitia cutanea inducere cenſueverunt, per ſudores aut inſenſibilem tranſpirationem expellendis; Nec infelici ſucceſſu exhibetur provocandorum gratia ſudorum in Rheumatiſmis, Faucium affectibus, Pleuritide, ut & in lue Venerea: Inſignium eſt virium in omnibus Iecoris obſtructionibus, Lienis, cunctorumque viſcerum, ac in ſpecie Cachexia, Hydrope, Ictero, imo & Menſium ſuppreſſione. Doſis eſt à ſcrupulo uno ad drachmam unam imo & duas ex liquoribus idoneis: Commiſcetur & aliis ſpiritibus, ac præſertim æquis par-

partibus Spiritus Theriacalis Camphorati & Spiritus Vitrioli, cui compositio Misturæ simplicis nomen inditum est, familiarissimi in regionibus Septentrionalibus usus.

Ad eosdem affectus usurpare licet Oleum rectificatum, præbendo à guttis duabus ad octo aut decem, exceptis saccharo purissimo in pollinem redacto, ac liquoribus convenientibus dissolvendo. Quin & remiscetur Oleo nucis moschatæ expresso, ad concinnandum Balsamum naribus admovendum, tum in affectibus hystericis, tum cerebri, & adversus aëris inquinamenta.

Massa nigricans, in Retorta post distillationem residua, Capitis mortui nomine non donanda, quandoquidem Terræ, quæ quintum est Principium, commixta est Salis pars maxima, quam Acidi portio fixam reddiderat illi se aduniendo; Minime est abjicienda, sed à terra secernendum elixiviatione, filtratione & colatione, usum quippe præbet tum in corrodendis & dissolvendis variis mixtis, tum dissolutis vi Acidorum præcipitandis, uti & ad alia nonnulla, sicuti id in serie manifestum futurum est.

CAPVT XXXVI.

De Aceti Distillatione.

HOc loco non suscipio agendum de Distillatione plurimorum liquorum aciditate fermentationis naturalis aut artificialis adeptorum, quibus varii authores improprie Aceti vocem indiderunt, sed in specie illam quæ legitimi est Aceti attingo, aut, ut verius dicam, Vini in Acetum degenerantis per illius partium alterationem, ac acidi supra cæteras dominium.

Prætermissa ergo illorum sententia, qui nec ratione nec experientia fulti, censuerunt Vinum acorem solummodo contrahere à totali destructione, aut dissipatione partium volatilium & inflammabilium illi inexistentium, Prætermissis quoque à me allatis capite decimo secundæ partis hujus Pharmacopoeæ, tam quoad rem præsentem, quam transmutationem musti in vinum: Omissa quoque dilucidatione insignium alterationum utrique accidentium, ac præsertim postremo huic, alias non intacta; Id solum dixero, cum Acetum ex plurimo phlegmate constet, pauco Sale Volatili extricato, sed multo fixo, plurimoque acido, cunctis adunitis, & quibusdam terrestribus portionibus commistis, Chymiæ non deesse media partibus illis secernendis idonea, cunctas sigillatim oculis exponenti.

In illa transmutatione quæ sincero vino accidit quando sponte in acetum transit, cum pars illius acida sibi coaptaverit & fixam reddiderit Salinam volatilem vini, phlegmate autem sit gravior, in distillatione illud præcedere permittit, dummodo moderatissimus calor adhibitus fuerit: contra in vini distillatione, pars Salina volatilis & inflammabilis prior sursum evehitur, phlegma autem posterius: Verum id esse facile deprehenditur in legitimo Aceto non factitio, nominatim eo quod in Gallia Narbonensi & Provincia paratur, quibus in locis, quia vilis sunt pretii vina, unicuique semper Aceti tantum in doliorum fundo suppetit, quantum ad usum peculiarem, quinimo & amicorum exigit res familiaris: quamobrem illis in locis nulli Aceti propolæ illud ficuti Parisiis adulterant, ac locis ubi vinorum insignis non adest copia: In illis inquam Provinciis, igne admodum moderato distillando initio phlegma quidem sat insipidum prodit, etsi nonnihil spiritui commixtum: Lutetiæ autem vix ac ne vix distillationis ope ullo modo phlegma aceti revera distinctum obtinere datur, ob adulterationes aceto inductas: Quo fit ut satius sit, & expeditius, nullo facto discrimine, excipere quicquid in distillatione ascendit, quam operam ludere in dephlegmando aceto; animadvertendo solummodo ne sub finem comburatur residentia, ac Spiritus distillatus empyreumatis odorem contrahat.

Res successu non carebit, si Cucurbitæ argillaceæ quæ ignis vi par sit, immittatur optimum acetum, adeo ut tertia pars vacua sit; admoveatur alembicus luto modice obductus, imponaturque fornaci adpropriatæ, accenso igne modico, & admoto Recipiente rostro alembici, suscipiatur distillatio, quæ producatur quousque duæ circiter aceti partes exstillarint: Demum novo affuso aceto, prius excalefacto, in vicem prioris distillati, continuturque distillatio, adservatur in grandi lagena spiritus omnis qui exstillavit; Immittendum iterum aliud acetum calens in cucurbita, atque in distillatione pergendum igne moderato, quousque Spiritus sufficiens prodierit quantitas; Residentia autem augmentum suscipiente, ac crassescente, vasa mutentur, ac residentia in Retortam infundatur, ad eliciendum juxta artem ultimum Spiritum, quem subsequuturum est Oleum nigrum & fœtidum, superstite in fundo residentia sicca, in qua continetur Sal fixum & pars terrestris Aceti.

Prioris Spiritus non mediocris copia parari solet & adservari, ob insignes usus in dissolutione Vnionum Coralliorum, Oculorum Cancrorum, Calcis plumbi, ac plurium ejusmodi substantiarum; ut missos faciam usus internos & externos in plurimis morbis ac nonnullis compositionibus.

Spiritus

Spiritus ultimus ab Oleo fœtido liberatur ope cuculli chartacei, ex charta emporetica madida, ficuti de Oleo Tartari ſuperius dixi, uſurpaturque ad quorundam metallorum diſſolutionem, aut rerum metallicarum, quæ prius Acetum pervadere non valet: Nonnulli Aceti Radicati nomen indidere: Non inutile forte eſſet Oleum adverſus vapores hyſtericos ratione ſummi fœtoris, ſed præſertim commendatur ad ulcera mundificanda.

Aceti magma in crucibulo calcinatur, ex quo demum Sal diſſolutione facta ſegregandum, filtratione & coagulatione, quod & in cryſtallos deduci poteſt. Nonnulli citra majorem adparatum Sal illud diſſolvunt in priore aut poſteriore aceti ſpiritu, ut illi aculeus major imprimatur; Sed intimior conjunctio expectanda eſt ſi Salis hujus unciæ quatuor Retortæ vitreæ immiſſæ fuerint, atque ſuperaffuſa alterutrius Spiritus libra una, collocataque Retorta ſupra Furnum Reverberij clauſum, ſuſcipiatur diſtillatio igne per gradus adhibito, illam reiterando cohobatione Spiritus diſtillati ſupra Sal in Retorta reſiduum, pergendo uſq; dum Spiritus omne Sal per reiteratas diſtillationes abſtraxerit: Huic Spiritui Alkaliſati nomen imponitur, aut Radicati, potiori proculdubio ratione quam poſteriori aceti ſpiritui, puritatem enim majorem cum obtineat, atque proprio Sali intimius conjunctum ſit, ad metalla diſſolvenda multo efficacius eſt.

Paratur & Spiritus Aceti ex æquis partibus optimi mellis & aceti generoſi, hæc ſimul per quindecim dies in Cucurbita vitrea capaci & excelſa, alembico ſuo munita digeſtioni exponendo, ſupra Piſtoris furnum, demum arenæ Balneo diſtillando igne admodum moderato: Educitur Spiritus, ſemel aut bis, ſi lubet rectificandus, ut tenuitatem & penetrandi vim majorem adſequatur; admodum idoneus diſſolutioni margaritarum, corallorum ac ſimilium gemmarum.

Eadem ratione poteſt diſtillatione elici ſpiritus acidus ex vino Hiſpano, ſicuti & ex Cereviſia, Pomaceo, vino Apite, & ſimilibus ſuccis fermentatione acorem adeptis.

CAPVT XXXVII.

De Diſtillatione Sacchari.

SAccharum diverſimode diſtillatur, nonnulli enim immiſſum capaci & excelſæ Cucurbitæ vitreæ, capitello inſtructæ, Balneo arenæ immerſæ, diſtillant igne per gradus adhibito, initio leniſſimo, ſub finem paulo intenſiore, ex quo extrahunt aquam ſpirituoſam acidam, cujus

comes eſt ſub finem Oleum, ipſi ſupernatans, quod ſeorſim reponunt, rectificando & ſeparando Balneo vaporoſo partem aqueam à ſpirituoſa.

Alii Saccharum pulueratum prius æquis portionibus vitri aut ſilicum contritorum admiſcent, cuncta ingenti Retortæ vitreæ luto obductæ immittunt, ac diſtillationem perficiunt igne per gradus adhibito, ſub finem intenſiſſimo, atque ſpiritum eliciunt, cum oleo, plurimo admixto phlegmate, quæ quinquies aut ſexies rectificant ſubſidentiæ calcinatæ affuſa, repetita qualibet vice ejuſdem ſubſidentiæ calcinatione, demendi cauſa oleo & ſpititui empyreumatis nidoris.

Alia vero Sacchari diſtillatio magis curioſa & utilior inſtitui poteſt, cujus beneficio totum in ſpiritum inflammabilem tranſire poteſt; hæc eſto proceſſus ratio.

Accipiatur Sacchari Farinacei libra una, vel Sacchari ad puritatem non deducti, cum uncia una fermenti cereviſiæ; hęc in doliolum conjecta, aut vas aliud quodpiam ligneum, ſuperfundantur aquæ ferventis libræ octo, demum hæc rite commixta, obturato negligenter vaſe, eo modo ſinantur per viginti quatuor horas; qua temporis intercapedine contenta ebullire incipient, nec diu poteſt adeo inſignis ſuccedet æſtus, ut vaſi crepaturæ immineret metus ſi exactius occluderetur, ac contentis ſufficiens deeſſet ſpatium ad citam & vehementem fermentationem ſuſcipiendam; Id quod nemini mirum eſſe debet, cum Saccharum non exigua fermenti copia præditum ſit, adeo ut id ipſum ſufficere queat pluribus aliis ſubſtantiis; particulis ejus præterea non modice à fermento cereviſiæ ſuperaddito excitatis, & affuſa fervente aqua, unde violentior motus illi conciliatur quam plurimis aliis ſubſtantiis, deſtitutis, aut minori multo fermenti nativi copia præditis, ad promovendam & accelerandam ſui fermentationem.

Tum temporis totus liquor fermentatione ſubactus in capacem cucurbitam vitream infundendus, qua ſuo alembico, exactiſſime loricato cooperta, ſicuti & Recipiente, ſuſcipienda erit diſtillatio Balneo Mariæ, Cinerum aut Arenæ, igne moderatiſſimo, unde proditurus eſt Spiritus inflammabilis, quem ſubſequetur phlegma, rectificationum beneficio ſeparandum: Poſtmodum, immiſſa priori vaſi reſidentia, affuſoque illi phlegmate, leviter cuncta cooperienda & obturanda, quæ toto bimeſtri in cella vinaria macerata, iterato in priore cucurbita diſtillanda erunt, ſuo capitello probe luto obducto munita, elicieturque iterum ſpiritus inflammabilis, ſicuti prior rectificandus: qui ſpiritus rectificati, & ſimul commiſſi, deprehendentur æquales eſſe cum Saccharo diſtillationi expoſito ponderis: Vnde conſpicuum futurum

turum est ipsum universum in spiritum volatilem & inflammabilem commigrasse.

Sacchari spiritus inflammabilis viribus multum accedit ad Spiritum vini usitatum, excalefacit enim, incidit, resolvit ac æque exsiccat, Maxime vero ad affectus pectoris conducit : Id illi quoque insitum ut arctissime oleis aromatum stillatitiis, aquis supernatare solitis, conjungatur illisque se aduniat, idoneaque illa reddat quibuscunque liquoribus intime admittendis.

CAPVT XXXVIII.

De Distillatione Mannæ.

MEntem meam satis abunde explicasse circa Mannæ naturam existimo, ac errore illos liberasse qui hactenus inter Roris species & eam reposerunt ; quæcunque enim nobis obvia est, aliud nihil est quam succus condensatus ex duplici Fraxinli specie, stillans in Calabria nascentis, vi caloris Solis concrescens, sicuti plurimi alii succi aut lacrymæ in nonnullis aliis arborum speciebus, ubivis gentium obviis : Ea propter etiam Mannæ distillationem aliorum vegetabilium partium distillationi accenseo ; atque saccharum subsequi jubeo, eo quod illius partes multam inter se adfinitatem obtinent, ac in se non minus, imo plus fermenti quam saccharum.

Mannæ distillandæ quidvis adjicere omnino supervacuum est, satis est illam cujusmodi ad nos transmittitur Cucurbitæ vitreæ immisisse, dummodo hujus tertia, aut saltem quarta pars vacet, qua alembico proprio, optime loricato instructa, adcommodatoque ejus rostro Recipiente itidem luto obducto, suscipienda est distillatio Balneo Arenæ moderatissimo, hinc prodibit aqua fere insipida, seorsum reponenda ; Demum mutato illius Recipiente, intendendo per gradus ignem, atque illum producendo donec nihil amplius exstillet, Recipiens excepturum est Spiritum acidum, qui rectificandus est quo empyreumatis odor abscedat, quem in priore aqua adipiscitur, atque efficaciam majorem consequatur ad provocandos sudores, qui præcipuus est illius effectus.

Venit & in usum ad sulphuris dissolutionem, atque ad eliciendam ex hoc Tincturam, affectibus Pectoris admodum idoneam : Aqua, Spiritus accessione vim nacta, exhiberi potest à drachma una ad semunciam, ex aqua ulmariæ vel cardus benedicti, vel quopiam liquore

convenienti ac Tinctura Sulphuris à mememorata, à quatuor ad decem aut duodecim guttas cum pectorali aliquo liquore.

Commodissime etiam distillari potest Manna ex Retorta Balneo arenę, igne initio leniſſimo, demum paulatim adaucto, & producto quousque nihil amplius ex Retorta prodeat; cohobando postmodum pluribus vicibus, affuso residentiæ liquore distillato, ac toties distillationi exponendo: quo pacto Aqua spirituosa proditura est, quicquid utile complectitur Manna obtinens, non solum hidroitica vi eximia prædita, sed & specifica adversus febres omnes per proxysmos recurrentes, illam eadem dozi initio accessionum exhibendo, atque ex iisdem liquoribus uti de præcedenti dictum.

Spiritus quoque φλογίσος ex Manna extra hi potest usurpando cerevisiæ ferventum, Aquam ferventem, easdemque Digestiones & Distillationes adhibendo ac ad comparandum Sacchari spiritum inflammabilem.

CAPVT XXXIX.

De Distillatione Cinnamomi.

CInnamomi ingens pretium, & difficultas in optimo comparando occurrens, in causa sunt cur in Gallia raro in distillationem veniat, ac plurimis satis sit Aquam spirituosam ex illo elicere, Sale Oleoso volatili prægnantem, eo quod crebro in usum veniat, imo crebrius, quam Oleum, quod plurimi ex Batavorum regione arcessere malunt quam distillationis laborem subire: Inserturus tamen hic sum methodum & Aquam & Oleum ex arte distillandi, ab Aqua ducto initio,

Accipiatur libra una optimi Cinnamomi, cui leviter contuso, atque indito parvæ Vesicæ cupreæ, interius probe stanno obductæ, affundantur vini albi optimi libræ tres, aquæ Melissæ stillatitiæ tantundem, Demum hac ptoprio Refrigeratorio itidem stanno obducto, ac probe loricato cooperta, illique admoto, ac luto optime incrustato exiguo Recipiente, prævia duodecim horarum macerationem fornaci idoneæ imponenda erit, ac repleto Refrigeratorio, inchoanda erit Distillatio igne carbonum immediato, non nimis remisso, ad segregandam partem Spirituosam, Oleagineam & Salinam volatilem Cinnamomi, illiusque ascensum promovendum, pergendo quousque aqua fere insipida exstillet, primæ tamen secretione facta, ac secundæ aquæ Distillantis, sicuti & tertiæ subsequuturæ, ut pote quæ per gradus præstantiam adepturæ sunt. Interea

Interea curæ sit per vices aquam Refrigeratorii detrahere frigidæ substituta, statim ac illa calorem concipere inceperit, quo vapores educti in liquorem citius solvantur; Et re quoque est Refrigeratorium non nimis sublime collocare, quo partis Oleagineæ Cinnamomi ascensus facilior fit, qui nonnisi difficilis esse potest, uti & plerorumque aliorum aromatum; Aqua ultimo prolecta usurpanda, si vis, ad distillationem alius Cinnamomi, in vicem aquæ melissæ qua hic usus sum; priorem & posteriorem aquam spirituosas seorsum aut commixtas adservando.

Aqua Spirituosa Cinnamomi admodum conducit recreandis ac citissime reficiendis principibus omnibus partibus, cordi præsertim: quapropter utilissime exhibetur adversus syncopas & leipothymias: Ventriculi calorem naturalem excitat & fovet, concoctionem promovet, vomitus & nauseas sistit, flatus discutit, ac colicos dolores ab his excitatos sedat: Plurimum quoque in usum accersitur ad facilem partum reddendum, parturientium vires promovendas ac tormina sedanda, Vtilis præterea est provocandis mensibus suppressis, discutiendisque vaporibus ex utero excitatis.

Sola exhibetur à quarta cochlearis parte ad integram si necessitas urgeat: Sed satius est minori dozi usurpare, ubi præsertim repetitus esse debeat usus.

Vt Olei distillatio ex voto succedat, accipienda est libra una Cinnamomi electi, quod crasse contritum, ac inditum parvæ Vesicæ cupreæ, interius stanno probe obductæ, humectandum aspersione pauci vini albi, affusisque libris sex aquæ fontanæ; demum impositio Vesicæ Refrigeratorio, luto optime munito, cunctisque à mane ad vesperam maceratis, perficienda erit distillatio, in omnibus se gerendo sicuti ad distillationem Aquę Cinnamomi, hoc uno excepto quod distinctio nulla facienda aquæ distillandæ, cum satis sit ut ignis removeatur ubi fere saporis expers effluere incipit: quo tempore concedendum ut refrigeretur & quiescat aqua distillata, separatione facta pauci quod ad fundum secesserit Olei, recondenda in exigua ampulla vitrea densa, accuratissime obturanda: Demum colatura & expressione facta ejus quod in Vesica subsidet, hoc remoto immittetur libra una optimi cinnamomi crasse contriti, desuper affundendo non solum aquam distillatione prolectam, ab Oleo secretam, sed etiam liquorem ex magmate expressum; Impositoque vesicæ refrigeratorio, réque omnino gesta sicuti in priore distillatione, in aquę fundo paulo major Olei copia conspicua erit quam prima vice, itidem secernendi & recondendi; Residentię expressio iterari poterit, in vesicam novam Cinnamomum im-

mitti, ac insuper aqua distillata affundi, cum liquore per expressionem elicito, iterando macerationem & distillationem, quoad cætera ut prius se gerendo; imo easdem & operationes multoties successive reiterare licebit, unde qualibet vice major Olei copia proditura est, quia quum aqua Oleo jam prægnans facta est, facilius ad fundum secedere permittit id quod secum in distillatione abstrahit.

Aqua hæc distillata in usum venire potest pro Aqua cinnamomi vulgari: Sed si eandem in lagena vitrea accurate obturata recondas, postmodum Soli per aliquot dies exponas, æstate videlicet, vel supra Pistoris furnum colloces alia tempestate, in fundo etiamnum quidpiam Olei se exhibiturum est, illuc secedentis.

Nonnulli præcipiunt, ad distillationem hanc promovendam, Cinnamomo Nitri unciam unam vel alteram conjungi, Salis Tartari, aut Tartari crudi; rati, ob Salia, hoc aroma pervadentia, majorem Olei copiam ex partibus terrestribus eductum iri: Sed, sicuti superius monui, quandoquidem Salia Oleis conjungi & aduniri amant, contingit ut portionem potius quampiam absorbeant quèm quantitatem augeant.

Vires Olei Cinnamomi & Aquæ Spirituosæ parum absimiles sunt; at in minori quantitate illud vires suas exserit, eo quod substantiam multo putiorem obtinet, subtiliorem & compactiorem, Neque enim una dozi guttam unam vel duas transgredi licet. Sed & Aqua magis idoneum est si conficiendæ Opiatæ, Tabellæ, Pilulæ, aliaque remedia solidiora: Vtile præsertim ad parandos Balsamos odoratos, pera gestandos, etsi liquoribus commisceri quoque queat, sed excepta prius pauco Saccharo purissimo in pulverem contrito, vel si dissolutum fuerit in tantillo Spiritu φλογισῶ ejusdem Sacchari.

CAPVT XL.

De Distillatione Caryophyllorum.

CAryophilli aromatici substantia non adeo sicca ac Cinnamomum donati sunt, Atque adeo plus Olei obtinent, sicuti id manifestum quando conteruntur, sed præsertim in illorum distillatione; Circa quam non dissimili forte ratione ac in Cinnamomo videretur procedendum; Sed ut successus melius scopo respondeat, putrefactionis quædam species præ ire debet ut Caryophyllorum partes intimæ facilius resolvantur,

ſolvantur, ac Salina volatilis & oleaginea ſine negotio à terreſtri abſedere queant.

Non ideo tamen in diſtillatione Cinnamomi eadem via procedendum, cujus parter ſubtiles cum multo minori adſint copia, & in auras faceſſere paratiores ſint, diuturniorem macerationem tolerare nequeunt quin copię multum decedat, atque alteratio inſignis propriæ illorum ſubſtantiæ inducatur.

Adſumatur, exempli gratia, Caryophyllorum libra una, quibus groſſo modo contritis, & Cucurbitæ vitreæ immiſſis, ſuperaffunde aquæ Fontanæ tepentis libras quatuor, Cucurbitam cooperiendo ſuperimpoſito Alembico cœco, optime loricato; Qua, poſt moram duodecim aut quindecim dierum ſupra furnum Piſtoris, cum Alembico decruſtata, materiæ contentæ in exiguam Veſicam cupream immittendæ, interius optime ſtanno obductam: Refrigeratorio proprio cooperiendam: qua poſtmodum fornaci idoneæ impoſita, accuratéque luto munitis commiſſuris, ſicuti & Recipientis illi adcommodati, perficienda erit diſtillatio igne carbonum patente ſat intenſo, aqua Refrigeratorii prout opus immutata, contiuando quouſque exſtillarint partes duæ liquoris Caryophyllis affuſi: Dehinc, cum vaſa ex dimidio refrixerint, per decantationem aqua ſpirituoſa ſupernatans Oleo in Recipiente ſegreganda erit: Quo Oleo in ampulla, accurate obſtruenda, recondito, Veſica decruſtata, atque iterum affuſa ſupra reſidentiam tota aqua ſtillatitia, rurſus imponendum erit, ac luto obducendum, ſupra veſicam Refrigeratorium, reiterando diſtillationem, eademque ac ante via procedendo: Quo pacto nonnihil quoque Olei accedet quod prior diſtillatio abſtrahere non valuit, priori, ſi ita viſum fuerit, adjungendum ſeorſum aquam diſtillatam ad uſus idoneos adſervando.

Sed & poteſt prægreſſa per duodecim aut quindecim dies in aqua tepida Caryophyllorum pulveris maceratione, inſtitui diſtillatio ex capaci Retorta vitrea, in Balneo Arenæ ſepulta, igne moderato; Eademque adhibita Olei ſeparatione, & Aquæ ſupra ſubſidentiam cohobatione, iterata ſuſcipi diſtillatio, ut nihil omnino diſpereat partis volatilis, Oleoſæ & Salinæ in Caryophyllis contentæ.

Nonnulli, nullo liquore Caryophyllis inſtillato, his craſſiore modo contuſis, ac Retortæ vitreæ inditis, diſtillationi illos ſubjiciunt, Balneo arenæ, igne per gradus adhibito, eliciuntque Aquam ſpirituoſam, & Oleum volatile Salinum: Empyreuma autem oleo inuſtum in hujuſmodi diſtillatione ſuperſtes methodum hanc repudiare jubet.

Licet tamen commodiſſime per Deſcenſum Garyophyllorum diſtillationem moliri, nullo adjecto liquore, ſi videlicet linteum tenue, debitæ magnitudini, extenſum fuerit & expanſum, circumcircaq; ad alligatum, ſupra capax infundibulum vitreum, idoneæ lagenæ impoſitum, linteo autem ſuperſtrata ſemuncia circiter pulveris Caryophyllorum, demum repleto cineribus fundo lancis argenteæ, aut ex ferro albo factæ, infundibuli orificio proportione reſpondentis, impoſitiſque ſupra cineres prunis minutis, preſſe admoveatur fundum lancis ſupra Garyophyllorum pulverem, ex temporum enim intervallis prunas minutas cineribus imponendo, Oleum & Aqua ſpirituoſa Caryophyllorum paulatim in ſubditam pateram ſtillatura ſunt, pulvere exſiccato & inſipido ſupra linteum ſuperſtite: quo ſublato, alioque Caryophyllorum pulvere ſubſtituto, eadem qua ſuperius via procedendum erit: Continuare poteris hanc operationem plura una vice adhibendo vaſa, quouſque deſideratam Olei quantitatem obtinueris, hocque pacto proditurum eſt Oleum album, fragrantiſſimum, elegantia & præſtantia nulli cedens, nec minori copia quam ſi alia via quæſitum eſſet.

Idem ſucceſſus ab hac operatione in Cinnamomo non expectandus, cujus partes ſubtiles & volatiles in auras ſecederent, nec deorſum ferrentur, ad fundum vaſis ſecedente una vel altera aquæ inſipidæ gutta.

Oleum Caryophillorum in multa eſt commendatione ad Cor & Cerebrum roborandum parteſque, omnes principes Felici ſucceſſu adſumitur in morbis frigidis ventriculi & inteſtinorum, uteri, ſicuti & ad calcar addendum lentius progredienti ſanguinis circulationi, Scorbuticis etiam opem fert.

Exhibetur à gutta una ad duas vel tres, Saccharo puriſſimo pulveriſato exceptas, ac liquore quopiam idoneo dilutas: Adjungitur etiam Bolis, Pilulis, Opiatis, Tabellis plurimisque aliis remediis. Vſurpatur etiam in Balſamis odoratis, ad ventriculum inungendum, exceptum Oleo Nuciſtæ per expreſſionem elicito: Commodiſſime & inditur Dentibus carie exeſis ex goſſipio, ad doloris ſedationem.

Aqua Caryophyllorum ſpirituoſa in eoſdem prope uſus venire poteſt, doſi propemodum eadem qua aqua Cinnamomi ſpirituoſa.

Nux moſchata, Macis diſtillari poſſunt parva Veſica cuprea interius ſtanno obducta, impoſito illi Refrigeratorio, eandem obſervando methodum quam ad priorem olei Caryophyllorum diſtillationem innui: Sed exigua quæ prodit quantitas pretio illorum aromatum impar eſt: adde quod via perquam facilis eſt, ac compendioſa, emolumentumque magis accedit Olea hæc per expreſſionem ſi extraxeris quam ſi aliam viam tenueris: Neque refert præparationem huc inferre, quandoquidem à me fuit tradita ubi de Oleis expreſſis inter præparationes Galenicas.

CAPVT XLI.

De Diſtillatione Camphoræ.

AVthores qui de Camphorę diſtillatione aliquid ſcripto conſignarunt operam, ut exiſtimo luſeruns, ſpe enim freti ſe quidpiam perfectius quam quod Natura exhibuit reperturos ac præparaturos, poſtquam irritum traxerunt laborem, ipſi decepti alios in errorem pertrahere voluerunt, ac publici iuris facere Diſtillationes experientiæ diſſentaneas. Ex mea enim ſententia ſatius fuiſſet diſtillationem non adgredi Camphorę; quandoquidem conditionibus, qua ad nos adfertur, prædita, puritate, ſubtilitate, volatilitate ac penetrandi vi ſuperat quicquid diſtillationis ope educitur, quæcunq; demum cura acceſſerit, quodvis ſtudium, induſtria, commixtio à te adhibita ſint, aut quo volueris vaſorum genere uſus fueris: Illius diaphaneitas; candor nivi æquiparandus, ſapor acer & mordax, odor intenſe penetrabilis, illius volatilitas, cita diſſipatio, inſignis ad flammam, imo ipſis in aquis, concipiendam propenſio, omnimoda illius abſumptio, nullis fæcum veſtigiis in vaſis, in quibus accenſa fuit relictis, ſummam illius puritatem ac parti non tenuitatem arguunt: hinc ut aſſerere liceat quicquid Chymia præſtantius excogitare ſatageret illius puritate, atque perfectione à Natura indita inferius futurum, ac nullam partem craſſam ejus ope ab illa ſecretum iri, imo omnino ſatius eſſe ut in conſtitutione nativa permaneat, ac nulla præparatio adhibeatur quam ut vis illi inferatur, aut probæ qualitates immutentur.

Si enim ad juſtum examen diſtillationes ab antiquis propoſitæ, revocatæ fuerint, id conſpicuum fiet præter neceſſario contingentem maximæ partis Camphoræ diſſipationem, ſuſcepta illius diſtillatione, tam ratione rei ipſius quam vaſorum, imo ignis, quem ipſi adhibendum cenſent, id quod diſtillando prolectum fuerit, imo ſi vis rectificatum, omnino probitate inferius futurnm ipſa Camphora antequam diſtillationi exponeretur: Eapropter nullam deſcriptionem adducere æquum mihi viſum eſt, cum ſatis ſit dixiſſe ſi quis ſibi comparare voluerit Oleum Camphorę, vel ejuſdem liquorem oleaginoſum, nihil præterea requiri quam ut in Oleo amygdalarum dulcium diſſolvatur, vel in ſpiritu vini, vel etiam terebinthinæ: id quod perfici poterit in Matratio accuratiſſime occluſo in Mariæ Balneo poſito, aut cinerum, igne moderato: Sola tamen Camphora, citra pręparationem ullam, majori efficacia effectum editura eſt quam omnes illi liquores.

Aquam fortem nonnulli in usum ducunt, vel spiritum Nitri, Camphoram deducturi in substantiam Oleagineam illis Spiritibus supernatantem: At vero hujusmodi præparatio parvifacienda est, nam præter acrimoniâ à Spiritibus corrosivis Camphoræ inductam, illam dissolventibus, non minimus sui particulas illi insinuant, quarum vehementia metuenda est; si præsertim Spiritus hic ad usus internos veniro debeat.

Camphora admodum commendatur in epidemicis & contagiosis aëris infectionibus, tam ad hujus inquinamenta profliganda, quam inhibendam humorum putredinem: sæpissime etiam adhibetur adversus Hystericos vapores, tem ore adsumpta quam naribus admota, aut in Enematis dissoluta: Prisci, frigidam rati, ad Veneris ludibria coërcenda præscripserunt, unde natus verficulus qui in adagium abiit.

Camphora per nares castrat odore mares,

At cum Experientia & Ratione ducibus calida sit, quicunque effectus ab illa prodeunt tenuirati partium adscribendi sunt, atque eximiæ vi penetrabili.

Exhibetur à grano uno ad tria vel quatuor, prius contrita, ac propemodum dissoluta in tantillo Spiritu vini, vel oleo amygdalarum dulcium, demum liquore idoneo diluta: Commiscetur etiam Clyteribus uterinis, à tribus vel quatuor granis ad decem vel duodecim. Aliquando granum unum vel alterum denti carite affacto inditur, aut dissoluta in Spiritu vini; Imo & Gargarismi forma ad dentium dolores usurpatur.

CAPVT XLII.

De Distillatione Terebinthinæ.

NOn suscipio hoc loco singularem modorum omnium varias Resinæ differentias distillandi descriptionem, quandoquidem Terebinthinæ distillatio, quæ Resinæ liquidæ species est, cuivis quadrare potest: Accipiantur illius, exempli gratia, libræ duæ vel tres, capaci Retortæ Vitreæ, in Balneo Arenæ collocatæ indantur, illique coaptato Recipiente, optime luto incrustato, inchoetur distillatio igne moderato, atque illico proditurus est spiritus acidus, aquæ commistus & Oleo æthereo volatili, inflammabili admodum, pellucido: seorsum adservando: Deinde eundem ignis gradum continuando, elicietur Oleum ad candorem vergens, cui succedet Citrinum, ac postmodum aliud ommnino flavum, tandem ultimum Rubrum.

Licebit, si lubeat, cuncta dicta Olea seponere, ac variis ampullis, accurate obturandis, recondere; Sed si vice Recipientis adsumpta fuerit

fuerit lagena oblonga, ad finem usque distillationis linquenda, in illa conspicua erit Oleorum diversitas sibi invicem incumbentium & supernatantium, inter quæ Rubrum infimum obtinebit locum, eminebit illa flavum, huic ciatrinum, citrino album, albo tandem æthereum, dummodo debitum adfuerit Ignis regimen.

Iisdem propamodum viribus pollent hæc Olea, sed efficacia major aut minor est pro altitudinis gradu quem in Recipiente observant, ac tincturæ diversitate : Infimus ordo quem coloratiores obtinent in distillatione, signum præbet evidentissimum gravitatis illorum substantiæ, ac quam parum ideo acccedant ad efficaciam & penetrabilitatem eorum quæ summum locum occupant.

In Retortæ fundo conspicua erit Terebinthinæ pars crassissima, Authoribus Colophoniæ voce veniens, ex qua iterum prolici posset Spiritus Acidus, intensiori reddito igne, ac tandem Oleum obscurius : Sed satius est abstinere, adservando Colophoniam in confectionem unguentorum, emplastrorum vel aliorum externorum remediorum.

Nonnulli præcipiunt in distillatione Terebenthinæ admiscere aquam, alii stupa cooperiri ad tumorem deprimendum, ac prohibendum ne in Recipiens per Retortæ rostrum illabatur : Sed ejusmodi cautiones inutiles sunt dummodo debitum semper adfuerit ignis regimen, præsertim inchoente distillatione.

Sal volatile Terebinthinæ, quod deliteſcit in parte, Acida Spiritus ætherei, ac in Oleis prius prodeuntibus, plurimum confert augmento efficaciæ illis adsignatæ, quarum præcipua est urinæ excretioni vasa dicara referare, Eorumdem ardorem temperare, Calculi generationem prohibere, ac Gonorroeam sistere.

Plurimum etiam conferre dicitur in Thoracis affectibus, imo & Ventriculis Hecoris & Lienis, sicuti & ad resolvendas contusiones internas, casus ab alto subsequi solitas, ac sananda ulcera & vulnera interna.

Exhibentur à tribus aut quatuor ad decem aut duodecim guttas, ex liquore idoneo : Exterius feliciter in usum venit ad Fistularum curationem rimarum, ac ulcerum labiorum, mammarum & ani, sicuti & ad omne vulneris genus, & in specie nervorum, & purganda ac sananda ulcera tum vetusta tum recentia, ecchymomata discutienda, dolores sedandos, Tumores resolvendes : Valere & fertur adversus Surditatem, instillatis aliquot in Aurium cavitatem guttis.

CAPVT XLIII.

De Diſtillatione Maſtiches.

SVnt qui ad Maſtiches Diſtillationem partes æquas pulveris ſilicum cum tantillo ſale commiſceri jubent, ad eliciendum ex Retorta, igne per gradus adhibito, Liquorem album, Oleum Flavum ac randem Oleum rubrum; imo rectificari demum præcipiunt in exigua Retorta, ſeparandi gratia Olei fuſci, infundo à rectificatione ſuperſtitis.

Alij miſceri Maſtichen volunt cum Bolo pulveriſata, maſſam molliorem confici addito vini Spiritu, factaque per quindecim dies maceratione ex Retorta igne patente diſtillari, ſecretoque Oleo volatili alteri liquori ſupernatante, ac Oleo gravi ad fundum ſecedente, eadem rurſum rectificari affundendo recenti bolo & ſali.

Et quorundam quoque mente, immiſſa Retortæ Maſtiche pulverata, adeo ut tertia tantum illius pars repleatur, affuſa Spiritus Salis ea quantitate quæ ad rite humectandum ſufficiat, ex Retorta diſtillatio perficienda Balneo Arenæ, igne per gradus recte adhibito, unde primo nonnihil phlegmatis prodeat, poſtea Oleum elegans & pellucidum, Spiritui Salis diſtillatione prolecto commiſtum; Deinceps Oleum Fluvum, ac denique Rubrum: Seorſim quoque hos liquores adſervandos jubent, imo Rectificari.

Reperiuntur & alij qui hac utuntur methodo, Extracta Tinctura Florum verbaſci albi & hyperici, ope Spiritus Terebinthinæ, affundunt hanc Maſtichi æquali pondere, ac digeſtionem quindecim dierum inſtituunt, eductoque igne Arenæ hoc Spiritu, imo cohobatione bis aut ter ſuper Maſtichen facta, mutatoque tandem Recipiente, extrahunt Oleum Flavum, ultimo vero Rubrum, imo poſtmodum calcinato magmate, Sal eliciunt prædictis Oleis miſcendum.

Cuivis electio optimæ diſtillationis rationis conceditur, imo & novas excogitare ſilicet: Me vero quod attinet, cenſeo ad rectam Maſtiches diſtillationem ſicuti in Terebinthina dictum procedendum eſſe, quia ſi debitum adfuerit ignis regimen, primo loco proditurus eſt humor aqueus, nonnihil acidus, cujus comites erunt quædam particulæ Salis volatilis, poſtmodum Oleum Flavum, quæ rectificatione nequaquam indigebunt; quo pacto, nullo negotio, nullaque inducta Maſtichis qualitate aliena ab adjectis rebus extraneis, conſequi licebit partes illius maxime eſſentiales, melius obſecundaturas votis quorum gratia Maſtiche in diſtillationem venit.

Oleum

Oleum Maſtiches diſtillatum plurimi cenſetur momenti in Ventriculi imbecillitate, hujuſque & inteſtinorum perverſo motu: in ſanatione & conſolidatione vulnerum & ulcerum, tam Pulmonis & Pectoris quam aliarum partium corporis interiorum, In obſtruendis orificiis venarum & arteriarum, ſiſtendaque quacunque Hæmorrhagia.

Exhibetur ex liquoribus idoneis à quatuor & quinque ad duodecim & quindecim guttas: Ad externos quoque uſus utile eſt: tam ventriculo & univerſo abdomini illitum, ad juvandum uſum remediorum interius adſumptorum, quam ad vulnera nervorum ac quarumvis aliarum partium adglutinanda; imo & Injectionibus commiſcetur ac Decoctis Traumaticis, ſi vulnera altius inflicta fuerint: Feliciſſime & Inunctiones illud admittunt ad membrorum vel fractorum vel luxatorum robur.

Reſina vulgaris, Pix nigra, Olibanum, Gummi Elemi, Sandaraca, Tacamahaca, Sarcocolla, Euphurbium, ac ejuſmodi, non ſecus ac Terebinthina & Maſtiche diſtillanda ſunt.

CAPVT XLIV.

De Diſtillatione Benzoini.

SVbſtantia reſinoſa Benzoini indicare videtur artifici diſtillandi rationem, quæ cum reliquis reſinis convenire videtur, at gratus illius odor, tenuitas & volatilitas principum illius partium, aliter omnino procedendum ſuadent; niſi enim accuratæ adſint cautelæ, deſtructio potius quam legitima præparatio metuenda: qui ergo aberrare noluerit ſequenti viæ inſiſtat.

Accipiatur Benzoini electi libra una, pulveriſetur & immittatur capaci Retortæ, ampliſſimi & longiſſimi colli; affundantur Spiritus Vini optimi libræ tres, optime hæc commovendo & una conjungendo; deinde coaptato, & luto obducto, exiguo Alembico cæco, collocetur Retorta ſupra Piſtoris furnum, adeo ut illius propoſis ſurſum vergat, res contentas per vices concutiendo, promovendæ cauſa Benzoini diſſolutionis in Vini Spiritu: Poſtmodum Retorta imponenda erit Balneo Arenæ, adcommodando illius roſtro, remoto Alembico cæco, Excipulum loricatum & veſtitum veſica madida, dehinc igne moderatiſſimo primo extrahendus erit Spiritus vini, ſubſequentibus & ſurſum ſe evehentibus Spiritibus Benzoini; qui ſtatim ac conſpicui erunt, adponendum erit Recipiens madoris omnino expers, priori detracto; illud leviter luto incruſtando ut per vices excepti flores eximi queant, ſicuti & qui collo Retortæ adhæſuri ſunt; Flores hos recondendo in vaſe Ci-

treo accurate occludendo, & Recipiens ſedi priſtinæ reſtituendo ſtatim ac educti fuerint Flores, ut & qui retortæ roſtro adfixi fuerint: Perfectæ vero loricanda erit Retorta cum ex hac prodire animadverſus fuerit liquor craſſus, qui primum eſt Benzoini Oleum, eodem ignis gradu diſtillandum; quo ulterius producto exſtillabit liquor acidus, dein Oleum Flavum, pellucidum, & fragrans, à tandem Oleum craſſum & viſcidum.

Atquæ hæ ſunt ſubſtantiæ ex Benzoino diſtillatione eliciendæ, quas tamen ſimul & ſemel obtinere vix licet, ſat enim eſt utplurimum Flores aut Tincturam conſequi.

Quibus ſolos Flores indagare animus eſt, illi ſublimatione citra negotium haberi poſſunt, immittendo Benzoini pulveriſati uncias duas vel tres, vaſi argillaceo longiuſculo, Balneo Arenæ imponendo, cooperto longo cucullo chartaceo & denſo, cujus orificium proportione reſpondeat ollæ circumferentiæ: circumcirca enim filo craſſiori conſtricta parte cuculli infima, beneficio ignis moderati, infra Balneum arenæ accendendi, ſurſum ſe efferent, ac interiori cuculli ſuperficiei adhærebunt Flores Benzoini, leves, candidi, ac nivis in morem ſplendentes, cryſtallorum longiuſculorum & acutorum forma, quorum, odor gratus ac ſuavis futurus eſt, ac ſubſtantia ſubtilis & penetrans veri Salis volatilis ſulphurei Benzoini nomine donandus.

Neque ardua eſt præparatio Tincturę Benzoini, quandoquidem hanc nanciſci licet in diſſolutione illius facti cum vini Spiritu ante Diſtillationem, quæ diſſolutio per decantationem lagenæ vitreæ immiſſa vera Benzoini Tinctura cenſenda & nominanda eſt.

Proculdubio Tinctura hæc in ſe complectitur cunctas Benzoini partes utiles, à ſpiritu vini diſſolutas: fęces autem in fundo relictę nihil aliud ſunt quam corpora à extranea Spiritu vini intacta neque diſſoluta: Illud quoque pro comperto habendum Spiritum vini, qui prior in diſtillatione Benzoini diſtillat, ſecum plurimas particulas Salis volatilis Benzoini abſtrahere, cum parte illius Sulphurea ſingulari adfinitate conjunctas, id quod ex odoris fragrantia deprehendere licet, atque inſignibus effectibus ab ipſo interius adſumpto expectandis, à drachma ſemis ad drachmas duas, ex aquis aut decoctis idoneis ſi ſudores excitandi fuerint; vel exterius admoto tanquam coſmetico, vice Tincturæ Benzoini, expurgat enim, detergit, ac penetrabilitate ſuperat.

Licet & in prędicto ſpiritu diſſolvere Flores & ſubſtantiam butyroſam Benzoini, quæ ad eorundem Florum naturam accedit, elicere Tincturam puriorem, ſubtiliorem, minorique multo copia quam ſimplex Benzoini Tinctura, aut Spiritus Vini inde deducendus, opus expectatum edituram. Neque

Neque illud quoque dubium Flores Benzoini partem illius esse maxime essentialem, è qua præcipui effectus expectandi sint, tum ad attenuandos vitiosos humores, ac per ambitum corporis expellendos eos qui illuc vergunt, quam ad incidendum, divellendum, ac per emissaria solita crassiores & viscidiores eliminandos, eos prę̃sertim qui pectori inhęrent, Flores dictos exhibẽdo à tribus aut quatuor granis, ad decem vel duodecim, ex liquoribus idoneis, vel commiscendo Eclegmatis, aliisve Medicamentis thoracicis: Commodissime etiam adjunguntur compositionibus odoratis, ad quas potissimum adhibendum Oleum Flavum, quod partem acidam sequi solet: Oleum crassum & viscidum ultimo prodiens quod attinet, in alios usus venire non potest quam ad expurgationem aut consolidationem vulnerum aut ulcerum, Neque disquisitione dignum esset, nisi sponte, nullo fere sumptu, cęteris substantiis succederet.

Storax eadem qua Benzoinum ratione in distillationem venire potest.

CAPVT XLVI.

De Distillatione Myrrhæ.

MYrrha cum Gummi Resinis sit accensenda in qua partes aqueæ oleagineas superant, omnino distincto modo distillationi subjicienda; hæc ut succedat, electæ, & sat subtiliter contritæ istius Gummi Resinæ, libra immittenda grandi Retortæ vitreæ, affundendo aquæ vitæ optimæ libras quatuor, illico simul commovendo, ac deinde, imo per vices, interim dum fit duodecim horarum maceratio, ut facilis sit Myrrhæ in aqua vitæ dissolutio, Postmodum demersa Retorta Balneo arenæ, cui adcommodandus erit rite loricatus semiglobus vitreus, inchoanda, initio igne leni, distillatio eodem paulatim intensiore reddito, prę̃sertim sub finem, quo facilius prodeat universa Myrrhæ pars oleaginea, seponendo Spiritum in distillatione prius eductum, ac loricando iterum semiglobum, ad excipiendum quicquid in posterum proditũ est.

Cuncta distillata cum fuerint, vasa autem refrigetata, ac secretus humor superfluus aquę vitæ ab ejusdem parte oleaginea, atque postrema hæc commista æquali ponderi vitrioli ad albedinem calcinati, rectificanda erit immissa exiguæ Retortæ vitreæ ope Balnei arenæ, igne moderatissimo, hinc exstillabit Oleum minus crassum, at multo quam ante purius, ratione vitrioli, quod sibi adsumbsit partes crassiores & terrestriores: Porro, cum Vitriolum proculdubio huic Oleo acrimoniam non nullam impertire soleat, neque dum puritatem requisitam adeptum sit, commiscendum erit æquali ponderi ossium bubulorum aut verreccinorum, contritorum à calcinatione,

& quadruplo aquæ fontis ; quæ ſimul immiſſa Alembico vitreo , ex multis partibus non conflato, quod adcommodatum habeat exiguum Recipiens roſtro adpenſum, Arenæ Balneo , igne moderatiſſimo extrahetur Oleum Flavum , elegans & pellucidum, polychreſtum , Lumbricos videlicet enecandi vi pollebit , venena impugnabit , humorum putredini obſiſtet , viſcerum omnium obſtructiones reſerabit , ſed præſertim Vteri.

Exhibetur à duabus vel tribus guttis ad ſeptem vel octo , exceptis Saccharo pulverato,demum liquore idoneo dilutis; Commiſcetur etiam Pilulis , Opiatis, variiſque aliis remediis

Nonnulli ſatis habent Myrrham in aqua vitæ diſſolvere , vel Spiritu vini , atque ex hac diſſolutione extractum educere , prævia filtratione.

Præparationem Olei Myrrhæ per deliquium tradidi inter cæteras Galenicas.

CAPVT XLVI.

De Diſtillatione Gummi Ammoniaci.

AMmoniaci cognomen huic Gummi impoſitum ab Ammonis Templo , quo Ethnici quondam Iovis Oraculum conſulendi cauſa commigrabant , & quia ibi fuit locus natalis iſtius Gummi , cujus ſubſtantia aquea & viſcida methodo ſingulari indiget parum Myrrhæ præparationi ſimili.

Ex ſententia quorundam admiſceri poſſent , Bolus , Laterum aut Silicum pulvis , Gummatis Ammoniaco , Galbano , Opopanaci , aliiſque aqueis naturæ conſimilis antequam diſtillanda Retortæ indantur : Sed etiamſi hæc Gummata facile in Retorta intumeſcant quando ab intenſiore igne urgentur , ac tunc per Retortæ roſtrum exitum moliantur, in Recipiens deſcenſura , Diſtillatio tamen commode citra ullius rei extraneæ additionem poteſt inſtitui , ac extra metum ſucceſſus cujuſdam improſperi, dummodo debita inter vaſa & ignem adfuerit proportio.

Quibus Fornaces & Vaſa Retortæ excipiendæ idonea ſuppetunt, atq; rerum contentarum diſtillationi peragendæ copia,beneficio aëris excalefacti incluſi , admodum commodam hoc in caſu nacti eſſent occaſionem , At cum non omnibus ex æquo contingat ; alia media non deſunt, nec incerta, ſive per Mariæ Balneum , commixta ligni ſcobe , ſive Cinerum , ſive Arenæ, dummodo ignis debite regatur,ac Retorta adſumatur ſufficienter capax.

Acci-

Accipiatur ergo Gummi Ammoniaci electi libra una, immittatur Retortæ vitreæ, magnæ, profundæ imo capaci, si ita luberet, decem aut decem portionum similium ejusdem gummatis: Ejusmodi Balneorum quod libuerit eligendum, cui imponenda Retorta, adcommodandum ejus rostro vastum Recipiens, probe loricatum: Inchoanda erit Distillatio igne moderato, eundem gradum diutius observando, donec animadvertatur distillationem multum progressam esse, ac intumescentiæ periculum abesse, quo tempote intensione igne opus est, imo sub finem is urgendus, ut ex Retorta prodeat ultimum Gummi Oleum, cum Recipiens omnino pellucidum evaserit.

Refrigeratis postmodum sponte vasis, decrustatoque Recipiente, in hoc deprehendetur Spiritus Acidus, præditus Sale volatili Gummi, plurimo phlegmati commistus, ac simul Oleum crassum & fœtidum, quarum rerum omnium suscipienda rectificatio, has affundendo ossium calcinatorum pulveratorum Libræ uni, inditorum Cucurbitæ vitreæ; huic imponendo Capitellum vitreum bene loricatum, ac superponendo Balneo Arenæ, igne admodum moderato: hoc enim partes Olei crassissimæ, & maxime aquea primæ distillationis, in fundo subsidebunt, interim dum purissimæ & volatiles in alembicum evehentur, in Recipiens distillaturę, illi coaptatum & loricatum.

Imo & iterata Rectificatio institui poterit, aliis ossibus calcinatis & pulveratis quicquid distillatione prelectum fuerit affundendo; ac tandem Oleum stillatitium volatile partis Spirituosæ segregando, in quo proculdubio delitescet Sal volatile gummi, dummodo accurate vasa luto obducta fuerint, tum in priore distillatione, tum subsequentibus ambabus rectificationibus.

Spiritus Gummi Ammoniaci admodum conveniens est ad reserandas Iecoris obstructiones, Lienis & cunctorum viscerum, quo fit ut felici successu præscribatur in Hydrope, Ictero & Cachexia, imo in Ischuria, sed præsertim in affectibus uterinis, ab obstructione mensium oriundis.

Exhibetur præmissis generalibus remediis, horis matitunis, jejuno stomacho, à quinque aut sex ad quindecim aut viginti guttas, ex liquore quopiam idoneo, exceptas saccharo pulverato, demum liquore convenienti dilutas: Vtilissime quoque adhibetur in quovis Colico dolore, tam per os adsumendo quam enematis admiscendo, quibus commiscetur ab octo vel decem ad viginti aut triginta guttas; Eadem etiam ratione in usum adduci potest ad facilem Partum, ac Naribus inungi ad discussionem vaporum Vterinorum, quæ eadem præstat Oleum non rectificatum.

CAPVT XLVII.

De Tincturis Chymicis Vegetabilium.

TYncturæ nomen indidit Chymia extractioni aut ſeparationi colorius unius, aut plurium mixtorum, ejuſque in quempiam liquorem aut menſtruum idoneum tranſitui: Ejuſmodi extractio, aut coloris ſeparatio, in ſe continet portionem puriſſimæ mixti ſubſtantiæ, quæ à proprio corpore ſecreta diſſoluta eſt & menſtruo conjuncta, id & coloribus & viribus ſuis imbuens.

Vegetabilium Tincturæ in Pharmacia Galenica vſitatiſſimæ ſunt, at fere nonniſi uſurpationis tempore præparari ſolent; ſin ad aliquod tempus conſervandæ fuerint, lagenis illæ excipiuntur, quarum ſummæ parti tantillum Olei infundatur, ad prohibendum aëris ingreſſum à quo corruptionis periculum illis imminet: At cum Pharmaciæ Chimicæ ſcopus ſit Tincturas puriſſimas elicere, ac durabiliores iis de quibus à me ſuperius actum præſtare, eum in finem adhibet Menſtrua corruptioni minus obnoxia, ejuſque indolis ut affinitate quadam conjungantur cum ſubſtantiis unde Tinctura elicienda eſt, quæ non minus ſibi adſumet utiles facultates Menſtruorum quam Mixtorum Tincturam fundere idoneorum: Nonnunquam tamen ſatis eſt illam educere ex nonnullis herbis aut Floribus, mediantibus earundem aquis ſtillatitiis, addito tantillo Spiritu Vitrioli aut ſulphuris, juvandę gratia aquarum penetrationis: tum vero Sacchari cantii, aut alias puriſſimi legitima quantitas in Tincturis ejuſmodi filtratis diſſolvenda, ut ad aliquod tempus in lagenis accurate obturatis aſſervari queant.

At de Vini Spiritu ſciendum eſt illum non ſolum uſitatiſſimum menſtruum eſſe, aptiſſimum extrahendis Tincturis ex maxima Vegetabilium parte, illorum præſertim quæ ſuperfluo non ſcatent humore, & quorum ſubſtantia partes reſinoſas obtinet, ſed etiam maxime analogum & idoneum excipiendis, ſuoque ſinu fovendis illarum partibus puriſſimis & magis eſſentialibus, dummodo cautio adſit nequicquam dum maceratio inſtituitur in auras avolet, & ut ejuſmodi Tincturæ lagenis denſis & exacte occluſis cuſtodiantur.

Excipitur, exempli gratia, Matratio, aut Cucurbita anguſtioris colli, certa quantitas ſummitatũ Abſinthij mundatarũ, illis affunditur optimus Vini

Excipitur, exempli gratiâ, matratio aut cucurbita anguſtioris colli, certa quantitas ſummitatum Abſinthij mundatarum ; illis affunditur optimus vini ſpiritus , donec abſinthium tribus aut quatuor digitis ſuperet, committitur matratio, aut cucurbitæ cum alembico coeco, luto probe obducendo ; cum omnia per octiduum circiter macerata fuerint , piſtoris furno ſuperimpoſita, vel loco cuipiam modice calenti, percolanda ſunt & exprimenda , vnde elicitur Tinctura virideſcens, partibus puriſſimis & maximè eſſentialibus Abſinthij imbuta, filtranda, & in lagena vitrea duplici probe occluſa adſervanda : doſis illius eſt à ſcrupulo vno ad binas drachmas, ex vino vel liquore quopiam idoneo, in ventriculi affectibus, jecoris & vteri.

Eadem ratio eſt extrahendarum cæterarum omnium Tincturarum ex plurimis lignis, corticibus, gummatibus, baccis, radicibus & ſeminibus aromatica vt donatis ; vt & ex croco, plurimiſque floribus cardiacis & cephalicis, imo quorundam fructuum corticibus , eadem dozeos obſervata ratione, ac in uſum adducendi quam jam memoravi de Abſinthio loquutus.

Eodem propemodum modo concinnantur plurimæ Tincturæ cephalicæ, cardiacæ, ſtomachicæ, antiſcorbuticæ, &c. ex variis vegetabilium partibus, varia dozi præſcriptis comparatæ, quarum deſcriptiones huc inferre animus non eſt : Id hoc loco monitum volo , Chymiam plurimam ſuarum operationum partem à Tincturis inchoare, ſicuti id in operis ſerie manifeſtum fiet.

CAPVT XLVIII.

De Elixiriis.

ELixiria à Tincturarum natura parum recedunt, ex quibus compoſitionis maximam partem mutuantur : quoad nominis Elixir etymon diſſenſus eſt apud auctores, alij enim deriuant ab ἔλαιον & σύρω, eiuſmodi remedij comparationem inſtituentes cum Olei extracto ; ex illorum mente mixtorum parte maxime eſſentiali : Alij deductum volunt à verbo ἀλεξίω, ab inſigni auxilio quod adferunt Elixiria : Alij à voce Arabica *Alechſiro* , quæ deſignat cuiuſpiam eſſentiæ artificio comparatam eductionem.

Miſſa verò nominum conſideratione, definio Elixiria liquores ſpirituoſos, vſibus internis adpropriatos, mixtorum exquiſitorum puriſ-

ſima parte præditos, in ipſos transfuſorum mediante infuſione aut maceratione.

Spiritus è vegetabilibus educti, vel eorundem Aquę ſpirituoſæ, vt plurimum Elixiriorum ſunt baſis ac menſtrua, in vſum venientia diſſoluendæ gratia & excipiendæ ipſiſſimæ medicamentorũ eſſentiæ, illorum compoſitionem ſubeuntium; Spiritus tamen vini omnium maximè idoneum cenſetur menſtruum, quo fit vt crebrius quam quodvis aliud in vſum advocetur, ſi præſertim Elixirio ſubſtantiæ quædam oleaginoſæ aut reſinoſæ diſſolvendæ ſint adſociandæ, aromatum præſertim, cum magmate peracta infuſione alias reſtibiles, niſi liquor quiſpiam adfinitate coniunctus, ac intime commiſceri idoneus occurrat.

Nihil tamen prohibet quin ſæpiſſimè aquæ minus ſpiritibus turgentes huic ſpiritui adſcientur, ad iſtius acutiem obtundendam cum huiuſmodi ſubſtantiis impręgnatus eſt, & vt Elixirium commodum & idoneum evadat quod ore adſumi poſſit, ſi ſeorſum exhibendum fuerit: Neque etiam quicquam obſtiterit quin tantillum ſacchari, aut cuiuſpiam ſyrupi addatur, ad ſaporis ſcilicet gratiam: at verò neceſſitas nulla incidit vt ſpiritus huius vires infringantur, vti neque Elixirij quando ſolitarium exhibendum fuerit, ſed tantum ex liquoribus quibuſdam idoneis; Eapropter tunc ſimilia Elixiria à quinque aut ſex tantum guttis porriguntur, ad quindecim aut viginti cum bina, imo terna cochlearia illorum ſumuntur quorum ſpiritus retuſi fuere, additis aquis ſpirituoſis, dulcoremque conciliando adiectione ſacchari vel ſyrupi.

Præparatur, exempli gratiâ, Elixir camphoratum, digeſtioni committendo, aut in Balneo Mariæ diſſolvendo, vel etiam cinerum, camphoræ ſemiunciam in vini Spiritus vnciis quatuor, exiguo matratio immittendo, quod excipiat alembicum cœcum, vtrumque luto optimè communiendo; Cui diſſolutioni Elixirij nomen imponitur, cuius ad ſummum vna vice viginti guttę exhibentur, ex vino vel aqua quapiam cardiaca, ſudorum ergo elicendorum, corroborandi, malignitatem aëris & venenorum impugnandi, podagricis opem ferendi, ac in quibuſvis cerebri affectibus inſigne auxilium præbendi: Guttæ necnon aliquot commodiſſimè ex pauco goſſypio dentibus excavatis immittuntur, ad doloris mitigationem.

Elixir Citratum, vel è Citro, hoc modo præparatur, Matratio immittitur ſemilibra Corticis flavi extimi mali Citrij, centuſi, aut minutiſſime inciſi, ſuper-affuſiſque libris duabus ſpiritus vini optimi, ac ſemilibra citri ſucci depurati, ſuperponitur matratio exiguum alembicum cœcum, accurate luto obductum; quod ſpatio viginti quatuor horarum

ſuper-

ſuper furnum piſtoris detinetur, demum percolantur & exprimuntur mediocriter omnia, commiſceturque æqualis quantitas aquæ ſtillatitiæ ſcorzoneræ, cum ſeſquilibra ſacchari puriſſimi pulveriſati, demum omnibus per chartam emporeticam tranſcolatis, adjiciatur, ſi lubet, Tincturæ moſchi & ambræ griſeæ drachma vna; quo modo conficitur Elixir cardiacum ſuaviſſimum, cuius exhibendum ſemicochlear vel integrum, imo ad bina vſque cochlearia, refocillandarum gratia virium & recreandarum partium omnium principum.

Præparationem hanc quod attinet, omninò mihi probanda eſt ſententia Schroderi & Rolfinkij, ratione ſucci citrij huic Elixirio additi, ad conciliandum non modo acorem gratiſſimum, ſed & calorem temperandum, ſpirituſque vini acrimoniam infringendam, etſi contra ſentiat Fridericus Hoſmannus Hall-Saxo Medicus, qui hoc in caſu ſcriptis Schroderi adverſarius, quæ commentariis illuſtranda ſuſcepit, *& in cuius tanquam magiſtri verba iurare addictus erat*, ſuccum citri abſtrahendum jubet ab hoc Elixirio, affectibus cordis adpropriato, & ad peſtis truculentiam obtundendam, nulla huiuſmodi acciſionis allata ratione. Hic verò Doctor parum memor eſt anteà ſe allatorum, quandoquidem alibi, non magis experientia quam ratione fretus, ſuccum citri vnicum veneni viperini alexiterium ſtatuit, cuius indoles, & facultates æquè ipſum latent ac ſucci citri, quem ab hoc Elixirio intempeſtivè eliminare ſatagit.

CAPUT XLIX.

De Elixirij Proprietate.

EA eſt celebritas huius Elixiris, effectus eius autem adeo noti vt nequaquam prætermitti debeat, quinimo huic ſingulare aſſignaturus ſum caput; Vnanimi Authorum conſenſu Paracelſus huius remedij eſt inventor, at cum notitia illius manca ex illo habeatur, ſilentioque menſtruum neceſſarium involuerit, multum negotij faceſſivit poſteris, vnde orta diuerſitas deſcriptionum apud Authores proſtantium: A Crollio tamen exhibita omnium acceptiſſima eſt, etſi ſumma cum ratione reprobandus ſit ſpiritus ſulphuris ab ipſo præſcriptus, eliciendæ gratiæ tincturæ Myrrhæ, Aloës & Croci, quandoquidem huic ſpiritui tanta cauſtica vis ineſt vt puriſſimam horum medicaminum ſubſtantiam deſtruere valeat, eoſque pacto artificem fine fruſtrari, ægros autem ſperato ſucceſſu ab vſu huius Elixiris.

Neque etiamnum, si bene sentio, hos in vsus commodius vsurpantur liquores ex quorundam salium vegetabilium aut mineralium resolutione eliciti., Alkaest nomine donatorum, quandoquidem Myrrha, Aloë & Crocus imparia sunt ferendæ acrimoniæ his salibus innatæ, à quibus proculdubio destructio & consumptio imminet partis illorum purissimæ & maximè essentialis : Ex mea vero sententia, hoc in casu, & quovis eiusmodi, disquirenda menstrua quæ similitudine substantiæ conveniant cum materiis e quibus pars maximè essentialis secernenda est; Cum autem Myrrha, Aloe & Crocus substantia constent aquea, cui permistæ oleagineæ, extractio proculdubio ad votum futura est si menstrua analoga aduocata fuerint, cuiusmodi sunt mihi familiaria ad istam præparationem.

Immittantur Cucurbitæ vitreæ, oblongiore collo præditæ, partes æquales Myrrhæ electæ, Aloës Socotrinæ, & Croci purissimi subtiliter tritorum; his leuiter irroratis pauxillo spiritu sulphuris, temperati adiectione partium æqualium spiritus vini, affundatur aqua melissæ stillatitia, quousque tribus digitis emineat; demum sedulo commotis materiis, coopertaque cucurbita imposito exiguo Alembico coeco, luto optime obducto, maceratio instituatur per quindecim dies super Pistoris furnum, per vices agitationem materierum renouando, vt in hunc liquorem transfundatur quiquid materiæ aqueæ inest his medicamentis, illa videlicet quæ in menstruis aqueis dissolui idonea est: demum luto liberatis vasis, decantato, filtrato, & seorsum reposito liquore Tinctura imbuto, materiis supernatante, in vicem illius succedat affusio spiritus vini optimi, tertia parte copiosior quam aquâ melissæ; Postea accuratè iterum luto obductis vasis, renouata & continuata maceratione, toto bimestri, materiisque per vices commotis, sicuti prius, eodem quoque modo filtrandus erit liquor, purissima horum medicamentorum essentia impregnatus; quibus novus vini spiritus affundi posset, renouarique maceratio, sed frustra esset hic labor, quod magma effœtum sit.

Tinctura ergo ista priori commiscenda per aquam melissæ elicitæ: ex his cucurbitæ vitreæ immissis, Alembico illi imposito, probe luto obducto, in Balneo cinerum collocato, igne moderatissimo eliciendi erunt liquoris partes circiter duæ; demum refrigeratis vasis, & materiis in iis contentis, lagenâ vitreâ densiori infundendum erit id quod in cucurbita superstes est, qua accuratè obturata liquor prædictus in vsus custodiendus erit.

Ne vero recedam à sententia plerorumque Authorum, spiritum sulphuris partem compositionis istius Elixiris constituentium, portioni

huius

huius liquoris concentrati superfundi poterit triens aut quadrans spiritus sulphuris, eorumque coniunctorum maceratio per bimestre institui super Pistoris furnum, in matratio, superimposito Alembico coeco luto obducto, toto enim illo tempore Acidum spiritus sulphuris mortificaturum est maximam Aloës & Myrrhæ partem; Intime vero se admiscens & coniungens isti liquori concentrato, perfectionem inditurum huic Elixirio, aptumque illud effecturum vsibus in quos ab Authoribus excogitatum fuit, præsertim Crollio, censenti istud Elixir Balsamum fuisse antiquorum, Balsami naturalis viribus omnibus donatum, ad conseruationem corporis requisitis, ac potissimum senum; Mira præstare idem asserit in cunctis Pulmonum affectibus, in contagiosis & epidemicis affectibus, aëriisque infectionibus; in corroborando ventriculo, eiusdemque & intestinorum doloribus mitigandis; sicuti & capitis, vertigine sedanda, confirmanda memoria, renum calculis atterendis, præcauenda Arthritide & Paralysi, curanda febre Quartana, tuenda iuuentute & prohibenda immatura senecta, curandis ac cito ad cicatricem deducendis vulneribus & vlceribus internis; Paucis, illius eam esse efficaciam vt omnes infirmitates tam calidas quam frigidas superare valeat.

Exhibetur à quinque vel sex ad duodecim vsque & quindecim guttas, ex vino vel quopiam alio liquore idoneo. Cum porro istud Elixir, per spiritum sulphuris præparatum, non omnibus sine discrimine conueniat, illis potissimum quorum affectus solum adscribendi sunt vehementiæ sympromatum à spiritu sulphuris inducendorum appositissimum fuerit seorsum adseruasse portionem Tincturæ concentratæ, vt pro re nata remisceri queat tertia aut quarta pars, pondere æstimata, spiritus volatilis salini cornu cervini optime rectificati, aut alterius cuiuspiam spiritus eiusdem indolis, à quo, illis se adiungente, obtundi queat acidorum aculeus, eoque iuncto metuendos effectus declinare liceat. Id quod summo iudicio adhibito præstitum obseruaui à peritissimis quibusdam Medicis, quibus cum intima morborum natura probe perspecta sit, felici successu adhibent remedia illos superare apta nata.

CAPUT L.

De Extractis Vegetabilium.

EXtracti nomen obtinet vegetabilium pars purissima, à crassioribus secreta, ac in menstruo quopiam idoneo mediante digestione dis-

ſoluta, poſtea ad ſolidiorem conſiſtentiam beneficio diſtillationis, aut humiditatis menſtrui exhalationem deducta.

Vt plurimum Extracta initium ducunt à materierum Tincturâ; hæc in eſſentiam adducitur, conſiſtentia mediam inter Tincturam & Extractum, quæ Eſſentia tandem in Extractum conuertitur.

Varii quoque ſucci in extractum abire queunt, ſuperfluo illorum humore in vapores ſoluto, ac ſpeciatim plurimorum Fructuum, Baccarum & Herbarum; ſed multo plura præparantur extracta affuſis menſtruis illis vegetabilium partibus è quibus eadem elicere animus eſt, quam ſolo illorum vſurpato ſucco, quandoquidem ſæpenumero confugiendum eſt ad liquores extraneos, extractionis & ſeparationis gratia puriſſimæ ſubſtantiæ plurimorum ſuccorum condenſatorum, extracti formam præ ſe ferentium, cuiuſmodi ſunt Opium, Aloë, Scammonium, &c. vt ab illis ſecernantur partes craſſiores à purioribus requiſitis.

Nonnulli ſcripto mandarunt à præparatione Extractorum abſtinendum eſſe, quia, inquiunt, metus eſt ne inter præparandum materierum pars maximè eſſentialis in auras abeat; Hæc quidem locum habent in quibuſdam aromatibus, quorum partes volatiles & tenues, cùm ignis impatientes ſint, proculdubio per liquoris euaporationem diſſipantur, aut accedente diſtillatione ſurſum euehuntur, ſi partes fixiores conſeruare ſcopus fuerit; At non omnes vegetabilium partes eiuſmodi diſſipationem experiuntur, adde quod ſæpenumero illis ſpretis fixiores tantum exquiruntur: Cum porro ſecretio puriſſimarum partium ab Impuris in quibuſuis extractis admodum neceſſaria ſit, hanc autem in pleriſque conſequi non detur niſi menſtruo quopiam idoneo diſſoluantur; vſus autem plurimorum extractorum non minus ægris conducat quam Medicorum ſcopis faueat, immerito à cenſu præparationum Chymicarum relegaretur.

Extractorum præparatio ut ex voto ſuccedat, ſtudio adhibito indaganda eſt natura ſubſtantiarum partium vegetabilium extractioni ſubiiciendorum, ut conueniens exquiratur menſtruum, quod adfinitate cum partibus puris coniunctum valeat diſſolutione illorum facta eadem ſibi adſumere; & à partibus craſſioribus ſecernere: Qua in re ab illis diſſentio, qui hoc in caſu, dimiſſo ſpiritu Vini, in vſum ſolum Roris ſpiritum adducunt, vel aquam pluuiam ſtillatitiam, tanquam menſtruum vniuerſale ad quæuis extracta vſurpant; quandoquidem non quævis ſubſtantia in illis diſſolui apta nata eſt, præſertim ſi ſit naturæ reſinoſæ, ad quam Chimiæ nullum aptius occurrit ſpiritu vini: Nihil tamen

tamen prohibet quin commodissime veniat in vsum spiritus Roris, vel Aqua pluuia distillata ad plurimas alias dissolutiones partium puratum instituendas, præsertim multorum florum ac nonullarum herbarum quarum præcipuæ partes aqueæ sunt.

Eiusmodi menstrua vsurpari possunt ad præparationem extracti florum Vetonicæ altilis, Croci, Centaurij minoris, Cardui benedicti, Absinthij, quinimo & plurimarum radicum aromatica vt imbutatum; etsi commodius iterum pro omnibus his extractis parandis accedat spiritus vini, adhibito igne leniſſimo, si spiritus eliciendus fuerit, spiritu hoc seruato, quippe qui obtineat partes quasdam vtiles quas secum abtraxit; qui & adhiberi potest ad præparationes quasdam eiusdem sortis.

CAPUT LI.

De Extracto Opij.

OPium cum sit succus effluens ex inciſionibus capitibus Papaverum maturitati proximorum inflictis, & Solis radiis condensatus in Græcia; qua in regione vberrimus est illius Plantæ proventus, ideò ab incolis dictus fuit ὄπιον vel ὄπιον κατ' ἐξοχὴν, revera enim succus ille insignis est, qui maiores effectus edere aptus natus est, ac minima copia exhibitus, quam quilibet e vegetabilibus eductus succus: At cum vix occurrere queat Opium sponte, citra aliquod additamentum exstillatum, sordes autem quibus scatet id quod ad nostras oras transfertur, quod propriè loquendo nihil aliud est quam Meconium, vel succus ex capitibus papaverinis expressus, ideò Chimici in id operam nauarunt ut disquirerent rationem idem defecandi & à sordibus liberandi.

Hoc loco immoraturus non sum disquirendæ naturæ & qualitatibus Opii, uti nec impugnandę antiquorum sententię, perperam frigidum id statuentium, satis sit statuisse in extractione extracti Opii, tres diversas in hoc substantias ad examen revocandas esse, sub quibus comprehendantur alię quinque, Opio cum plurimis aliis vegetabilium partibus communes; prima est aquea, spirituosa & salina, secunda oleaginea & resinosa, tertia mere terrestris, Cum duę priores à se invicem dissideant, ideo duo diversa menstrua adhibenda sunt, vnumquodque illorum adpropriando materiæ ab vtrolibet dissolvendæ, hic vero esto processus.

Minutim diuidatur, ac matratio immittatur Opii electissimi semili-

bra; huic affundantur aquæ pluviæ aut fluviatilis libræ duæ, agitentur materiæ, obturetur matratium, Balneo arenæ per decem aut duodecim horas committatur, ignem oderato, per vices agitationem reiterando: demum aucto igne Balnei ad efferuescentiam vsque materierum, liquor supernatans decantandus erit, ac per chartam emporeticam filtrandus, seorsumque reponendus, Postmodum aquæ recentis libræ duæ magmati superfundendæ, obturandum matratium, eademque materiarum versatio iteranda, maceratio, ebullitio & filtratio totius liquoris supernatantis, in se comprehendentis reliquum substantiæ aqueæ, spirituosalinæ opij; commixto vero huic liquore priori magmati, in eodem matratio, affundendę erunt libræ duæ spiritus vini alKoolisati, qui tincturam illico concipiet inchoata dissolutione substantiæ opij resinosæ, ipsi analogæ, quæ aquæ commissa dissolutionem respuit; postea cooperto matratio, superimposito exiguo alimbico coeco optime sigillato, iterata & continuata maceratione & versatione materierum, sicuti prius, sed adhibito igne multo leniori, filtrandus erit liquor, itidem uti prior servandus: postmodum ab affusa magmati spiritus vini recentis libra una, iisdemque omnibus peractis sicuti prius, Opij substantiam resinosam omnino dissolutam in spiritu vini deprehendere est, terrestri interim opij parte supra filtrum superstite, vel in matratij fundo, Etsi vero cæteris omnibus substantiis spoliata censenda non sit, exigua tamen illius adeo supereſt copia, vt disquisitione ulteriori non indigeat, quin potius superstes hæc terra aliorum vegetabilium capiti mortuo adsocianda sit.

Tunc confundendæ erunt priores & posteriores Opij tincturæ, ac immittendæ cucurbitæ vitreæ, qua balneo arenæ imposita, ac alembico suo accurate luto obducto instructa, sicuti & exiguo Recipiente, illius proboscidi adaptato, igne moderato extrahendus erit spiritus vini, qui iterum usui esse poterit iteratis extractionibus faciendis partium resinosarum Opii, aut, si vis, mulcendis dentium doloribus: Demum soluto Alembico, effusoque in exiguam pelvim fictilem probe vitreatam universo liquore in cucurbita reliquo, paulatim in auras humor superfluus evaporandus erit, eodem igne arenæ adhibito, massæ tandem debitam extracti consistentiam conciliando, præ se ferentis cunctas Opii particulas purissimas, conflatas ex spiritu volatili salino & sulphureo, oleo partim resinoso, partim volatili, ac tantillo sale semi-fixato, ab adjuncto pauciſſimo acido Opio incluso; quorum omnium comes est exiguum Phlegma, Et hoc, si bene sentio, purissimum est & optimum Opii extractum, quo melius nemo excogitaverit; hujus optimis succeſſibus

astipulaturus

ad ſtipulaturus tam præparationis cauſa quam uſus, ob innumera jampridem à me facta experimenta, quotidianis uſibus confirmata.

Neque etiamnum mirum eſſe debet ſi, jubentibus prædictis experimentis, jampridem receſſerim, ſicuti etiamnum hodie recedo, à torrefactione quam plurimi Authores, etiam celeberrimi, erga opium exercent, abſumendæ gratia potiſſimæ partis ipſius ſulphureæ, in qua periculum ſubeſſe rati ſunt, etſi revera præſtantiſſima ſit & maxime efficax opii pars, minime perpendentes ab ejuſmodi torrefactione maximam partem Salis illius volatilis abſumptum iri cum ipſo ſulphure, atque eo pacto reliquas ſubſtantias effœtas fere omnino fieri.

Nec quoque improbandum quod in uſum non ducam ſpiritum acidum Aceti ad extractionem partium puriſſimarum Opij, etſi non pauci primæ notæ me priores illum admiſerint; ducibus enim Ratione & Experientia illud mihi compertum, juxta hanc methodum, cum ſpiritus Aceti Sali volatili Sulphureo Opii ſe adſociet, idque fixum reddat, proculdubio omni efficacia id exutum iri, quam depromit conjunctum ceteris utilibus ſubſtantiis illud componentibus, quæ etiamnum ab ejuſmodi alteratione vim paterentur: quandoquidem illud nondum comprobatum eſt ſubſtantias ſulputeas volatiles Acidorum vim impune tolerare poſſe, etſi maxime craſſæ forte quodammodo obſiſtant: His rationibus indactus Lectorem hortor, repudiatis ejuſmodi præparationibus deſtructivis, amplectatur modo à me allatam, cujus ope in Opio perſtat quicquid diſquiſitionem meretur & conſervationem, abjecto ſolum inutili.

Examen partium puriorum ab Opio eliciendarum, Extractum parando, manifeſtiſſimum facit incaſſum in Opio indagatarum iri ſubſtantias admodum frigidas, atque inepte illis adſignatum iri eximios effectus ab eodem prodeuntes, etiam minima quantitate exhibito, quandoquidem id inſitum non eſt ſubſtantiis frigidioribus ut granatim exhibitæ, ſicuti Opium, aut grano ſemipartito, effectum exferant, alia præſtent quæ ſubſtantiarum ſolum calidiorum effectus eſſe queant.

Etiamſi vero nemo Neotericorum probæ mentis compos mihi hactenus innotuerit qui in Opio à frigore agendi vim deducat, ea porro quæ olim de Opio, Tractatu à me de Theriaca emiſſo protuli, ſatis eſſe videantur vindicandis ab errore illos qui iſtam adhuc tuerentur ſententiam; aut eos quibus cum ignotæ eſſent natura & qualitates Opii, etiam laterent veri effectus quos edere aptum natum eſt, huc tamen adpoſitiſſime experimentis, tunc temporis à me factis, aliud inſignius nuperis annis in me ipſo factum adjicere liceat ut veriſſimam hiſtoriam.

Cum horis matutinis, æstivo rempore, in officina Pharmaceutica, una cum Medico Provinciali, rerum novarum curioso, de natura & effectibus Opii dissererem, ipsi manifestum facturus vim somniferam, hactenus Opio assignatam, non ejusmodi esse qualem antiqui sibi finxerunt, illo præsente grandem Opii massam mediam discidi, interiore parte elegantissimam & puram; ex media vero cum frustulum purissimum, ponderis duodecim granorum integrotum à me exemptum fuisset, id in globulum propriis manibus concinnavi, factamque pilulam, ipso admodum renitente, infaustumque successum metuente, deglutii; officia interim Pharmaceutica nequaquam intermisi, non secus illis vacans ac si nihil à me adsumptum fuisset, ad horam usque prandii, pomeridianam scilicet, (octava enim ingestum fuit) eo tempore mensæ assideo, sed pro more offa ingesta satietas obrepsit, operique iterum in officina mea me accingo ad horam usque secundam, quo tempore cubiculum meum adii, cathedræ insidens somno ad horam unam vel alteram indulturus, qui tamen nequaquam succesit, etsi tranquillitate insigni frui licuerit, eaque adeo grata, ut ad sextam aut septimam usque horam quietem protraxerim, quo tempore, cujuspiam ægri causa advocatus, derepente surrexi: at vero cum Opii vapores quodammodo cerebrum obfuscarent, cathedræ à me desertæ iterum insedi, in qua eadem tranquillitate ad horam usque nonam gavisum sum; transacta horæ cœna cum fames nihilominus nequaquam lacesseret, ab ea abstinere in animum induxi, ut melius mihi innotescceret quousque Opii effectus progredi posset; quamobrem lecto totum me tradidit, noctem placidissimam & gratissimam transigens: Id vero observatu dignum, quod pulpebras nequaquam commiserim, vigiliis vero indulserim non secus ac si stetissem: Non abnuo tamen toto illo tempore, tum quando decubui, tum quando cathedræ insedi, ex intervallis toto corpore molestum fuisse pruritum, indicium manifestum facultatis in Opio Diaphoreticæ, quæ forte excitandis vigiliis aliquid contulit, etsi nequaquam mihi molestæ forent.

Mane cum hora solita surrexissem, nulli amplius vapores infesti erant, sed tota die sequenti eadem fere cutis prurigo me exercuit, appetitu tamen reduce; Nocte proxima somnus de more obrepsit, sicuti ante adsumptum Opium, nullo amplius pruritu infesto: At postridie mane, tertia scilicet die, vultus meus tumidiusculus animadversus est, absque rubore, vel ullo dolore; neque tamen propterea non solitis officiis adstiti, Vrbem per ambulans, tumore ante meridiem subsidente.

De Opii effectibus asseveranter postmodum pronuntiare mihi licuit, expe-

experimento bis in memetipso, facto, Priore adsumptis granis sex, posteriore duodecim : Constitutionem enim corporis admodum robustam cum nactus sim, cacochymiæ omnis fere semper expers, à qua Opii naturalis effectus præpediti forte fuissent, ad me potius respiciendum, & ad id quod in me contigit censeo, id quod verissimum esse profiteor, quam ad plurima alia experimenta in ægris observata, quorum alia atque alia conditio & constitutio proculdubio Opii effectus varie commutare valet : Adde quod tanta dosi illis porrigere inassuetum sit, quandoquidem granum unicum, aliquando divisum, ad summum duo exhibentur : Imo si accurata sit adfuerit observatio, vix animadvertere licebit in illis somnum prolixiorem sequutum, etiamsi qualitas hypnotica multis terrori sit.

Ex animadversionibus à me factis, ac experimentis diversis temporibus institutis, iis tandem quæ ab exhibito Opio accidere vidi, colligere est vim diaphoreticam, à me in illo manifestissime deprehensam, effectum esse Salis volatilis ipsi inexistentis, quod coadunitum, ac cum ejus Sulphure concentratum, hoc secum abstrahens, & in motum pertrahens, versus cutis poros humores fulginosos & acres impellit, somnum prohibentes, doloremque inducentes, At etiamsi ab Opio, pondere unius aut bonorum granorum exhibito, effectus æque manifesti expectandi non sint ac si ad duodenarium numerum porrigeretur, de dispositione tamen illius innata judicium ferendum ex eo quod majori dozi adsumptum præstare potest.

Effectus insignes ab illo quotidie produci solitos quod attinet, unici grani pondere dato, imo semigrani, quando præsertim sopiendi sunt dolores, aut intercipiendæ fluxiones, proculdubio Sali volatili adsignandi sunt & Sulphuri ipsi involuto : Multa quoque cum verisimilitudine enuntiandum ab intima ipsius Salis cum Sulphure commistione, iustaque & mutua horum proportione, arcanum fermentum emergere sui multiplicativum, dum sibi adjungit particulas homogeneas in ventriculo obvias, ac censendum in auxilium ipsi venire hanc combinationem, adeo ut effectus sequatur, nequaquam deficiente aliquo adminiculo expectandus.

Vapores Narcoticos ab Opio efferendos quod spectat, illius Sulphuri probabiliter adsignandos, metuendi illi admodum non sunt si Opium exigua dozi exhibitum fuerit ; si enim parvæ quantitatis ratio habeatur, vix mente aliquis concipiat ab illis spirituum meatus obstrui posse, uti neque illos per quos decurrunt humores in partes influxuri. Verisimile potius est mitigationem dolorum, ac fluxionum

incumbentium interceptionem, ortum ducere à justa proportione Salis & Sulphuris in Opio contentorum, uti & arcani fermenti in illis latentis, quæ particulis homogeneis ipsis occurrentibus conjuncta, illis autem implexa quæ mali causa fuerunt, speciatim Acidis edomitis & subjugatis, insignis suos effectus edunt etsi minima quantitate exhibita sint: Etiamsi vero id Sal, idque Sulphur, concurrente illorum fermento naturali, humores ad eandem distantiam propellere nequeant, ad quam pervenirent si majori dozi exhibita fuissent, illa nihilominus cohibere valent, eorumque effectus ad aliquot horas morari, sicuti id quotidie manifestum fit.

Id quoque pro comperto tenendum id Sal & Sulphur eo modo combinata nunquam ab invicem divelli si majori dozi exhibita fuerint, etiamsi ratio semper habenda sit temperamenti & constitutionis cujusque singularis: Atque ea potissimum ratione quod ab experientia didici quendam, de quo libro meo de Theriaca verba feci, qui paulatim usui extracti Opii assueverat, illius adaugens dozin ad drachmam semis, imo ter in hebdomada assumens, viginti horis post unamquamque dozin stata laborasse diarrhœa, octies vel novies alvum dejiciens: idquod indicium certissimum est eximiæ efficaciæ emergentis à conjunctione Salis illius volatilis cum Sulphure socio, illorumque fermenti naturalis, quod cum sibi adscivit, indeque robur adeptum est, particulas Salinas homogeneas obvias, atque illorum ope complexum est, sibi intime conjunxit fixaque reddidit Acida, emergunt tandem effectus qui ejus vires excedere videntur, quamdiu nullus sopor insolitus accedit neque à magna neque à minima dosi, nisi id forte contigerit à vitiosa quapiam Naturæ dispositione sicuti in Lethargicis, cujus ratione ineruditi inepte Opium culparent quasi causam effectus cujus nequaquam reum est.

CAPUT LII.

De Laudano.

LAudani nomen adsignatum est variis præparationibus, aut compositionibus, quæ Opium tanquam basin admittunt; Usus autem cum vulgatissimus sit, proculdubio singulare caput illi debetur.

Antiquorum plurimi, imo nonnulli Neoterici, torrefactionem Opii familiarem habuerunt, Acidis usi Extracti comparandi gratia ad Laudani præparationem, varias etiamnum Aromatum Tincturas addidere & nonnullorum Pulverum cardiacorum, Magisteria, Gemmas, Olea stillati-

ſtillatitia, plurima Extracta cordiala aut cephalica, Salia quædam volatilia, variaſque alias Animalium aut Mineralium præparationes. Prætermiſſis vero ſupra à me allatis capite proximo, tum de Opii torrefactione tum de Acidorum potentia, ex mea ſententia Opii extracti præparatio à me tradita nequaquam inferior eſt quopiam Laudano, quod ſimplicitas commendat, præferenda cuicunque artificio comparato, quandoquidem neceſſitate poſtulante alia remedia, quæ ex uſu fore videbuntur, illi adjici poſſunt.

At vero nomini ut aliquid concedatur, mirandiſque effectibus à Laudani uſu ſperandis, huc allaturus ſum deſcriptionem omnium earum quæ apud authores proſtant maxime rationi conſentaneam, quam hauſi ex Epiſtola, à Domino Ioële Langelotio Ducis Holſatiæ Medico eruditiſſimo, ſcripta ad Dominos Naturæ curioſos Germanos, Hamburgi impreſſa anno 1672.

Præcipit is Cucurbitæ vitreæ ſatis humili immitti libram unam Opii electi, diſciſſi minutiſſime, affundi ſucci Cydoniorum maturitatem adeptorum recens expreſſi libras decem; adjici unciam unam Salis Tartari rite exſiccati, exponi Cucurbitam igni leniſſimo per diem unum aut alterum, aut donec ſuperficiei liquoris emineant exiguæ ampullæ, indices fermentationis materiarum proximæ; Iubet quoque tunc addi Sacchari pulveriſati uncias quatuor, adhiberique calorem moderatum, promovendæ gratia fermentationis, cujus beneficio Opium turgere debet ac omnino diſſolvi; cavendum interim monens à vaporibus inde ſuſcitandis; Ait etiam tunc parte impura, volatili & ſpumoſa, liquori ſupernatante, terreſtrem fundum petituram; liquorem aurem purum, pellucidum, Rubini inſtar rubentem, medium locum occupaturum, qui ſecernendus ſit, filtrandus & calore moderatiſsimo inſpiſſandus ad Extracti uſque conſiſtentiam; Hoc demum Extractum Spiritu Vini diſſolvi jubet: quo filtrato, & digeſtioni per menſem igne leniſſimo commiſſo, maturandarum gratia, inquit, & ad perfectionem deducendarum cruditatum Opii, beneficio ignis illius cœleſtis, iterum omnia ad Extracti conſiſtentiam condenſari, mirandos ex illius uſu affectus ſpondens, quibuſvis in caſibus, Laudani opem flagitantibus una dozi grani quadrantem, aut ad ſummum ſemi granum porrigens.

Iſtiuſmodi Laudani præparatio, commendatione proculdubio digna eſt, ut pote cum in hac nihil omnino occurrat à quo Opii Natura infringi queat, nam præterquam quod in ſucco cydoniorum perfecte maturorum nullum validum Acidum deprehendere licet, ea ſolum illius imponitur quantitas à qua adjuvari poſſit fermentatio; id vero quod præſens eſt non ſolum primo à Sale tartari adjecto propemodum ſuppri-

mitur, ac deinceps à Saccharo, ſed tandem omnino edulcoratur à Sale volatili Spiritus vini, ſummo cum judicio ab ipſo adhibito; Vapores autem ab Opio per fermentationem elatos quod ſpectat, proculdubio innoxii pronuntiandi non ſunt, nam, præter odoris ſuavitatem, nemo illis ferendis par futurus eſt, uti neque illis quos fundit muſtum cupa contentum: Exiguam Laudani dozin quod ſpectat, adſignanda illa videtur unitati & contructioni partium Opii à fermentatione indactæ, ac poſtremæ illarum compreſſioni cum ad Extracti formam deductum eſt.

Nullum ab utraque Pharmacia expectandum eſt remedium in quo tot tantæque dotes obviæ ſint, ac quod plurimis morbis æque opem ferat, aut cujus uſus tam longe lateq; vagetur ac eſt Laudanum, aut Extractum Opii, cujuſmodi deſcripſi capite præcedenti; Quietem quippe conciliat, obtuſa humorum mordacium acrimonia, ſomnum abrumpentium, quorum motum effrænem coërcet; Naturam & ſingulas partes corroborat, cum à pleriſque narcoticis oppoſitum immineat, Viſceribus omnibus robur addit, calorem naturalem fovet, debilem facultatem retentricem priſtino tono reſtituit; quemlibet ſanguinis fluorem in viris æque ac mulieribus compeſcit, imo & menſtruum ſi modum exceſſerit; Omnem alvi fluxum cohibet, ac quaſcunque fluxiones tenues & mordaces, tam in oculos, dentes & aures incumbentes, quam in fauces, pulmones, ventriculum, ac quaſvis alias partes tum internas tum externas; Quamvis Cephalalgiam ſopit à tenuitate humorum oriundam, interius adſumptum vel linimenti forma fronti & temporibus admotum: Aurium tinnitus & ſuſurros diſcutit, Dentium dolores ſedat, vomitum, excluſis prius noxiis cohibet, ſicuti & hypercatharſin ac humororum fermentationem; Dolores colicos flatulentos & à bile excitatos mitigat, uti & quævis tormina in viris æque ac mulieribus, tam ore adſumptum quam clyſteribus immiſſum; Eximium eſt in Dyſenteria remedium, tum ad coërcendam humorum fermentationem, tum eorundem mulcendam acrimoniam, præmiſſis præſertim vacuationibus univerſalibus: Commodiſſime etiam in uſum venit ad affectus Renum & Veſicę, ad placandos illorum dolores & Gonorrhœæ comites, ac corroboranda vaſa ſpermatica debiliora reddita: Quoſvis etiam dolores Arthriticos demulcet, Rheumatiſmi familiares, Vlcerum & Ambuſtionum, quoſcunque tandem in qualibet corporis parte contingentes, quovis tempore, à quavis cauſa oriundos, ſi præſertim prægreſſa ſint remedia univerſalia, quibus non prævis uſus Laudani noxius potius futurus eſt quam utilis.

CAPVT

CAPVT LIII.

De Extracto Aloës.

CVm Planta Aloe plurimis in hortis jam excolatur, ideoque jam notiſſima ſit, deſcriptionem illius ſingularem huc inferre ſupervacaneum exiſtimo; ſatis ſit dixiſſe in Officinis Pharmaceuticis Aloën vocari ſuccum illius plantæ condenſatum, ad nos ut plurimum ex Arabia aut Ægypto allatum, exſiccatum & pellibus involutum.

Hujus tres deſignantur ſpecies, viliori Caballinæ nomen inditum, tam ratione ſordium admiſtarum, quam quod Equorum gratia ſolummodo fere uſurpatur; nam mediæ ſortis Aloë, cum paulo purior ſit, & colore hepar referat, ea propter Hepaticæ nomen gerit: Puriſſima autem, & omnium præſtantiſſima, Succotrinæ, aut Socotrinæ nomen obtinet, tam ratione puritatis, quam Inſulæ Socotræ in qua inſignis illius copia colligitur: Ideoque ſola hæc admittenda eſt ſi parandum fuerit Extractum, quotieſcunque præſcribitur Aloë adſumenda, cujus præcipuæ bonitatis notæ ſunt color purpureus, nitens & pellucidus cum in fragmenta minima dividitur, odoriſque ſuavitas.

In Aloë duæ præſertim ſubſtantiæ obſervantur, quarum una ſalina eſt & aquea, facile in liquoribus analogis diſſolubilis: altera vero reſinoſæ naturæ, quæ commodiſſime tantum ſpiritu vini diluitur: Ad prioris diſſolutionem uſurpari poſſet aqua communis, ſicuti cum Opium diſſolvendum eſt, ſed ut plurimum accerſuntur liquores vim illius intendere idonei, aut ſaltem ventriculo robur addere ac inteſtinis durante illius actione, cujuſmodi ſunt ſucci rite depurati Roſarum pallidarum, violarum, cichorij, borraginis, bugloſſi, fumariæ, &c. Procedendi ratio in utraque extractione adeo illi affinis eſt quam adduxi in præparatione Opii, ut ineptum foret novam tradere deſcriptionem; id ſolum dixero duo vulgatiſſima Aloës Extracta in Officinis Pharmaceuticis præparari ſolita eſſe, prius quidem cum ſucco roſarum pallidarum, aut rubrarum; poſterius cum ſucco violarum, inſignita nominibus Aloës Roſatæ & Aloës Violatæ; ac omnino neceſſe eſſe ſub finem Spiritum vini accerſere ſi animus fuerit partem Aloës reſinoſam in Extractum transfundere, etſi nonnulli ſolam partem aqueam & ſalinam admittant, reſinoſam Balſamis vulnerariis deſtinantes, ad quos uſus commodiſſime revocatur pars iſta.

Ambo Aloës Extracta à me memorata iiſdem propemodum viribus prædita ſunt, eoſdemq; in uſus veniunt, id vero quod cum ſucco Roſarum

paratur purgandi vim paulo manifestiorem possidet quam quod cum succo Violarum conficitur; Posterius vero quod spectat, latere nolo compositionem Pilularum Angelicarum, apud Pharmacopœos Francofurtenses jampridem titulo Pilularum Francofurtensium venalium, arcani insignis vice habentes, beneficium sibi solis assumpturos.

Accipiatur, exempli gratia, Aloës electæ pulveratæ libra una; Balneo mariæ, Cinerum vel Arenæ, pars aquea salina dissolvatur, in succo violarum recens expresso, Resinosa autem in spiritu vini: filtrentur & confundantur ambæ dissolutiones in pelvi fictili vitreata; igne leniſſimo humidum redundans in vapores abeat, donec cuncta in mellis consistentiam condensata fuerint; demum addito duplo pondere recentis succi violarum, eodem caloris gradu in vapores solvatur, donec massa eo usque spissescat vt exinde effingi possint Pilulæ, nequaquam discrepantes ab iis quæ tanta celebritate nominis gaudent, audiuntque Pilulæ Francofurtenses, quarum præstantia sita est in temperatione & mitigatione acrimoniæ Aloës, inducta à succo violarum; cujus acrimoniæ causa plurimi vsu illarum interdicunt tum viros tum mulieres, hæmorrhoidum fluore laborantes, hæmoptysi, hæmorrhagiæ, aut cuicumque tandem sanguinis fluore, tum eos qui ulcere pulmonum laborant, aut qui marasmo vel tabe ob febres lentas affecti sunt, sicuti & mulieres gravidas, reserationis vasorum metu, aliorumve symptomatum ab usu Aloës imminentium; Alias, si abfuerint prænominata, conducere plurimum censent Extractum Aloës ad tuendam probam valetudinem, ventriculum ab humoribus corruptis eluendum, illius tunicis pertinaciter sæpe adhærentium, & ad reserandas obstructiones Iecoris & Lienis aliorumque viscerum, eluendasque simul latentes in iis sordes, corroboratisque una partibus

Nonnulli Aloë adjungi voluerunt, præter succum violarum, Rosarum, Fumariæ, Borraginis, Bugloſſi succos: Alii quinetiam Cardui benedicti, Chamomillæ, Chamædryos & Veronicæ addi voluerunt, rati ejusmodi succos in partes compositionis Pilularum Angelicarum venire, aut Francofurtensium; sed etiamsi maxima illorum succorum pars ad affectus ventriculi, jecoris aut lienis admitti queat, præter incrementum, neutiquam necessarium, ponderis & molis harum Pilularum, à conjunctis illis expectanda non est mitigatio acrimoniæ Aloës, id quod commodissime præstat succus violarum, interim dum insignis immutatio legitimæ harum Pilularum formulæ accedat necesse est.

Ejusmodi Pilulæ exiguæ admodum concinnantur, adeo ut vix dimidii grani pondus unaquæque attingat; Adsumi solent nebulis obvolutæ, aut ex pulpa pomi assi, vel condito aliquo, à quinque aux sex ad quinde-

quindecim aut viginti grana in menſæ introitu, aut, quod ſatius ante cœnam; cum enim illarum operatio ut plurimum ſuccedere ſoleat decem aut duodecim horis ab iiis deglutitis, per id temporis intervælum ſomno indulgere licet.

CAPVT LIV.

De Extractis Rhabarbari & Sennæ.

MAxima pars puriſſimæ Rhabarbari ſubſtantiæ aquea cum ſit & ſalina, ſicuti & Sennæ, menſtrua aquea ad illarum extractionem admitti debent: poſtquam vero hæc ſubſtantia rite extracta fuit, tantillum Spiritus vini uſurpandum eſt ad diſſolvendam pauxillam partem reſinoſam in magmate reliquam.

Res ut ſuccedat, poſtquam contuſa fuerit, aut minutiſſime diſſecta Rhabarbari electi libra una, Vitreaque cucurbita excepta, affundendæ erunt aquæ diſtillatæ cichorij aut endiviæ libræ quatuor; demum commiſſa cucurbita arenæ balneo, ſubditoque illi igne moderatiſſimo per horas decem aut duodecim, percolanda erit & validiſſime exprimenda Tinctura: Poſtmodum magmate iterum Cucurbitæ immiſſo, ſuperfuſiſque adhuc recentis aquæ cichorij libris duabus, maceratio eodem Balneo repetenda erit, eodemque ignis tenore per horas ſex; colatis & expreſſis materiis, magmateque iterum in Cucurbitam injecto, deſuper affundenda erit libra una ſpiritus vini alkooliſati, ſuperimpoſitoque illi Alembico cœco, optime loricato, eidem Balneo Cucurbitam cemmittendo, iterataque maceratione per ſex horas, omnia percolentur valideque exprimantur; demum Tinctura iſta præcedentibus affuſa, mixturaque hac per chartam emporeticam tranſmiſſa, filtratus liquor in pelvim fictilem probe vitreatam infundendus erit; humidi ſuperflui in auras diſceſſum igne moderatiſſimo procurando, eo uſque pergendo donec præcipua Rhabarbari ſubſtantia in pelvis fundo extracti forma remaneat.

Ne vero quicquam utilium Rhabarbari partium pereat, exſiccatum illius magma comburendum & in cineres deducendum mediis uſitatis, tantillum Salis fixi forte ſuperſtitis ex illo extrahendo, Extracto commiſcendi, in vaſe Faventino poſtea reponendi, optime obturando; ad uſus idoneos ſervando, addita tunc temporis, ſi libet, gutta una aut altera Olei Cinnamomi, aut Caryophyllorum.

Non eſt neceſſe contundere aut incidere Folia Sennæ ſi illius Extractum parandum fuerit, rite illa expurgaſſe ſatis eſt priuſquam in uſum ducantur, quoad cætera eodem pede procedendo quo ad Rhabarbari Extractum.

Extracto Rhabarbari lenius & ſalutarius purgans non datur; nulla quippe vi vitioſos humores ex ventriculo & inteſtinis educit, ſed cunctas partes præterea, in quibus illi reſidebunt, corroborat, eorumdemque humorum malignitatem caſtigat: Bilis purgans ſpecificum cenſetur, ab illis præſertim qui medicamenta elective purgantia ſtatuunt, etſi nullum humores ſimul confuſos ab invicem ſecernere valeat, unicumque ſeorſum educere, quin cæteri commixti ſimul & ſemel prodeant.

Hoc Extractum Diarrhœa præſente præſcribi ſolet, Lienteria, Dyſenteria, Ictero, Cachexia, cunctiſque affectibus Ventriculi, Iecoris & Lienis: ſicuti & in febribus Tertianis aliiſque biliosis, & ad Vermes necandos; Adſumitur à ſemiſcrupulo ad ſemidrachmam, imo ad drachmam integram, Boli forma aut Pilularum, nebulis involvendo, aut, ſi libet, in liquore quopiam idoneo diſſolvendo.

Sennæ Extractum conducere potiſſimum cenſetur vacuationi humorum melancholicorum; neque tamen cenſendum idem ineptum eſſe expurgandis biliosis, quinimo & quibuſvis in ventriculo aut inteſtinis obviis convenit, Illius eadem quæ Extracti Rhabarbari doſis.

CAPVT LV.

De Extracto Colocynthidis.

COlocynthis, Cucurbitæ ſpecies, magnitudine & figura pomum Aurantium referens, cortice dempto levis & candida adparet, ſaporis ad ſummum amari, ſubſtantiis duabus præcipuis eſt donata, una aquea, ſalina, altera reſinoſa, Poſtrema vero hæc quam in Rhabarbaro paulo uberior, quamobrem nonnulli Authores ſolum vini ſpiritum ad illius extractionem admiſerunt, inter cæteros Martinus Rulandus, qui cum familiari in uſu haberet Tincturam colocynthidis, eapropter vini Spiritu utebatur, ejuſmodi Tincturam Spiritus vitæ aurei nomine donans; At cum convenientiſſimum ſit Extractum in ſe complecti æqualiter utramque Colocynthidis ſubſtantiam, ſucceſſus melior futurus eſt hac via procedendo.

Optime

Optime perpurgata Colocynthide ab omnibus granis, pulpaque minutissime incisa, illius libra una Cucurbitæ vitreæ grandiori immittatur; hac Balneo arenæ imposita, affusisque Colocynthidi vini albi recentis optimi libris sex, Cucurbita capitello suo cooperiatur; hac optime loricata, adaptatoque exiguo Recipiente illius rostro, Infra Balneum accendatur ignis, qui mitissimus fovendus spatio decem aut duodecim horarum, Demum vasis luto spoliatis, percolata ac valide expressa infusione, liquore expresso seorsum reposito, ac Magmate Cucurbitæ rursus immisso, huic superfundendæ erunt Spiritus vini optimi libræ duæ, nec non is quem effudit vinum ad priorem Tinctnram usurpatum, qui in Recipiens exstillaverat; Postea superimposito Cucurbitæ Alembico cœco, accuratissime luto obducto, cunctisque per horas duodecim maceratis in Balneo, à priori non absimili, sed paulo minus calente, percolanda erit & valide exprimenda hęc Tinctura, quæ priori remixta, utraque autem per chartam emporeticam transmissa, in Cucurbitam rursum effundatur, qua alembico suo cooperta, accurate loricato, adaptatoque hujus proboscidi Recipiente similiter incrustato, Balneo arenæ educendum erit, igne moderatissimo, quicquid Spiritus vini inerat, ad similes Tincturas adhuc idonei; Omnibus autem exemptis, vasisque decrustatis, in pelvim fictilem probe vitreatam infundendum erit quicquid liquoris in Cucurbita residuum erat, humoris superflui absumptionem igne modico paulatim procurando, donec hæc Tinctura propemodum Roob consistentiam adepta sit: quæ sponte refrigerata lagenæ committenda est, usus tempore aliis Extractis purgantibus remiscenda, cum in vapores propemodum omnis illorum discessit, vel in alios usus adducenda, licet &, si lubet, protrahi evaporatio, istudque Roob in verum Colocynthidis Extractum adduci.

Nonnulli istud Extractum præparaturi utuntur Trochiscis Alhandal, compositis ex pulpa Colocynthidis in pulverem deducta, ac mucilagine gummi Tragacanthi, eum in finem ut obtundatur aculeus, & Colocynthidis actionis vehementia, tum ut condensetur & adaugeatur Extractum, ex se parvæ molis, id quod per me illis licet qui hos in scopos tendunt.

Præcipuus effectus Extracti Colocynthidis est eductio seroforum humorum è maxime dissitis corporis partibus: quo fit ut commodissime in usum ducatur ad vacuandas hydropicorum aquas, remediis lenioribus non obedientes, Conducit in Articulorum affectibus, in Arthritide, Rheumatismo, aliis Extractis illud remiscendo, præsertim Rhabarbari, ad frænandam nimiam illius vehementiam, ac robur

partibus ſimul conciliandum : Seorſum Pilularum involutarum forma exhibetur, à duobus aut tribus granis ad octo vel decem, vel commixtum aliis Extractis, dozis tunc obſervata proportione, reſpectu habito virium cæterorum Extractorum.

CAPVT LVI.

De Extracto Eſulæ.

HAc in præparatione, uti neque in aliis, ſectator ero antiquorum, radicem Eſulæ in aceto infundentium, ne à potentiore hoc acido nimium obtundatur id quod in hoc extracto potiſſimum diſquiritur, videlicet vis ſpecifica ſeroſos humores evacuandi, ſpeciatim hydropicorum ; ratus quippe hanc præparationem per pulchre poſſe inſtitui nullo ejuſmodi uſurpato acido, ſi hac methodo uſus quis fuerit.

Menſe Maijo, tempore ſereno, colligatur quantitas ſufficiens Eſulæ minoris, totam adſumendo plantam, hęc probe abluta, demum in mortario marmoreo piſtillo ligneo contuſa, immittatur Cucurbitæ vitreæ, adeo ut tertia pars vacua ſuperſit, demum affuſo vino albo recenti optimo, adeo ut quatuor digitis emineat, cooperienda erit Cucurbita impoſito Alembico cœco, probe loricato, quæ per horas viginti quatuor Balneo arenæ commiſſa, igne lentiſſima, percolanda erit & exprimenda infuſio, ſeorſum reponenda: demum magmate Cucurbitæ rurſus immiſſo, & ſuperfuſo ſpiritu vini alkooliſato, donec id ſemi digito tranſverſo ſuperet, imponendum rurſus erit Cucurbitę Alẽbicum cœcum, ac futuris probe undique loricatis, illa per quinque aut ſex horas in eodem balneo detineatur, factaque iterata colatura & expreſſione poſtremæ hujus infuſionis,ac liquore expreſſo priori confuſo, tranſmiſſio fiat per chartam emporeticam ; quo iterum Cucurbitæ perpurgatæ immiſſo, Balneo Arenæ impoſito, alembico proprio ſuperpoſito, probeque luto obductis commiſſuris, non ſecus ac Recipientis roſtro illius adaptati, eliciendus erit Spiritus vini igne moderato; dehinc ſubſidentia in pelvim fictilem probe vitreatam infuſa, in eodem Balneo collocatam, humidum ſupervacaneum vaporum forme abſumendum erit, donec id quod ſuperſtes futurum eſt Extracti conſiſtentiam adeptum ſit, id ſponte refrigeratum aromatum vi imimbuendum erit, inſtillatis aliquot guttis Olei ſtillatitii Aniſi, Caryophyl-

phyllorum aut Cinnamomi, ad usus reponendum.

Extractum Esulæ potentissimum est Hydragogum, eapropter felicissimo eventu præscribitur à semiscrupulo ad semidrachmam, Boli forma aut Pilularum adsumendum, ad exhauriendas hydropicorum aquas, aliquoties usum repetendo auctaque dozi pro re nata.

Plurima alia Extracta serosis humoribus vacuandis idonea confici possunt, nominatim ex radicibus Iridis nostratis, Bryoniæ & Sambuci, ex illis succum eliciendo, hunc depurando & ad Extracti consistentiam leniter deducendo exceptum pelvi fictili probe vitreata, ad Extractorum spissitudinem; Vel macerando dictas radices optime contusas in vino albo spatio decem aut duodecim horarum, colatura facta & expressione infusionis, filtratione & evaporatione liquoris ad debitam usque consistentiam: Dosis usus ejusmodi Extractorum eadem propemodum quæ Esulæ.

Præparatur etiam Extractum Hydragogum multo vehementius prædictis, ex succo depurato fructus Cucumeris agrestis, lento illum igne inspissando, immissum pelvi fictili vitreatæ ad consistentiam Extractorum, Id quod inde paratur vocant Elaterium, cujus dosis est unius, duorum trium, aut ad summum quatuor granorum.

Mitto Extracta quæ confici possunt ex foliis & seminibus Solid ancellæ, Laureolæ, Meserei, Ebuli, Sambuci, &c. quorum præparatio difficilis non esset si usitata forent.

Neque inutile fuerit exsiccare horum Extractorum magma, idque comburere, Salis eliciendi causa, illis commiscendi cum perfecta fuerint.

CAPVT LVII.

De Extracto, Resina, aut Magisterio Scammonij.

ETiamsi distillando Scammonium ex Retorta quinque substantiæ, (è reliquis partibus Vegetabilium extrahi solitæ) educi possent, nihilominus id laboris non suscipitur, quippe cum remedia alicujus præstantiæ inde expectanda non sint, parsque resinosa sola expeti soleat, cujus usus creberrimus est postquam à terrestri secreta fuit.

Res ad votum succedit, si Scammoni electi, purissimi, resinosi & levis libra una subtilissime trita immittatur Cucurbitæ vitreæ, superfundaturque Spiritus vini alkoolisatus, adeo ut quatuor transversis digitis superet; Tunc cooperienda Cucurbita impositio Alembico cœco, accurateque loricatis juncturis, seduloque commotis materiebus, quo facilius subeat Spiritus vini, committenda Cucurbita Balneo arenæ leniissime excalefacto, inibi spatio viginti quatuor horarum detinenda, per vices cuncta versando; Demum decantata, & seorsim reposita Tinctura colorata & clara, eminente parti non dissolutæ, illi superaffundendum tantum Spiritus vini quantum prima vice; impositoque iterum Cucurbitæ Alembico cœco, rite loricato, repetenda erit digestio eodem Balneo per idem temporis spatium, commovendo materias etiam per intervalla; id quod satis futurum est ad integram dissolutionem partis resinosæ Scammonij: Tum per chartam emporeticam trajicienda est dicta Tinctura, probeque mundata Cucurbita, illa infundenda erit una cum priore Tinctura clara facta & una commista, qua demum proprio alembico cooperta, luto bene obducta, adaptatoque rostro Recipiente itidem loricato, Balneo arenæ committenda est, igneque moderato exstillandæ circiter duæ partes Spiritus vini: Postea decrustatis vasis, in fundo superstes erit pars resinosa coloris purpurei, pellucidi, mellis instar rite cocti spissa, nomine Extracti Scammonij donanda, supra quod eminebit pars aquosior spiritus vini, per decantationem secernenda: dehinc leniter excalefacta Cucurbita effundenda hæc Resina in scutellam lapideam, aut exiguam pelvim vitreatam, quæ charta cooperta Soli exponenda, aut imponenda parti supernæ furni Pistoris exsiccandi gratia, adeo ut in pulverem conteri possit cum ad usum deducenda est.

Parari potest Magisterium Scammonij, infusa pelvi fictili parte Tincturæ Scammonij, superfundendo aquæ frigidæ limpidæ pondus octuplum aut decuplũ: Hoc enim pacto Spiritus vini, à quo dissoluta fuit substantia resinosa Scammonij, obtusis viribus ab aquæ affusione, prædictam substantiam dimittere cogitur, adeo ut liquor lactis instar se exhibeat, substantia autem resinosa à liquore secreta ad fundum fere tota præceps deferatur, reliqua parte liquori supernatante, aut lateribus pelvis adhærente, unde secernitur decantatione facta liquoris, Gummi Gotte eodem modo præparari potest.

Resinæ Scammonij præcipuus effectus est purgatio humorum biliosorum & pituitosorum: Dosis illius est à quinque & sex granis ad duodecim vel quindecim, conservæ alicui remixta, vel cuipiam alii remedio, forma boli aut liquori idoneo commixta; sed accurate prius triturandæ

turanda est, admiscendo amygdalarum quartam partem, vel cujuspiam è seminibus frigidis maioribus mundatis, ad divisionem partium resinæ, & prohibendum ne ventriculi tunicis adhærescat liquori supernatando, hincque oriantur tormina aut hypercatharsis.

CAPVT LVIII.

De Extracto, Resina, aut Magisterio Gialapæ.

CVm in Gialapa quam in Scammonio plures sint partes terrestres, aquosæ & salinæ, pauciores autem resinosæ, eapropter commodum fuerit duo diversa menstrua adhibere ad dissolutionem & extractionem ambarum harum substantiarum; contra quam sentiant plurimi Authores, qui solius substantiæ resinosæ Gialapæ cupidi, contemptis cæteris partibus, solum vini spiritum ad illius extractionem adhibent: Sed vt in commodum cedant cunctæ Gialapæ partes, assumpta illius libra vna, in subtilem pulvetem deducta, eaque cucurbita vitrea excepta, illi superaffundantur libræ quatuor vini albi optimi, quibus optime commistis, impositoque cucurbitæ Alembico cœco, optime luto incrustato, per horas vigintiquatuor super balneo Arenæ detineatur, igne subdito moderatissimo, materias per vices commovendo, vasis nequaquam decrustatis, sed tantummodo sub finem, vase enim cœco detracto, ejusque vice impositio supra cucurbitam alembico, ac huius rostri extremo adaptato Recipiente, etiam loricando, nonnihil augendus erit ignis balnei, vt solum exstillet pars illius spirituosa, quæ adservanda: Dehinc decrustatis vasis, percolato & expresso id quod in cucurbita reliquum est, filtrato autem & seorsim repositio liquore, magma in cucurbitam conjiciendum, desuper affundendo spiritus vini rectificati libram vnam, vna cum prius exstillato & adservato: Postmodum materiis probe agitatis, coopertaque cucurbita, impositio illi vase cœco, accurate loricato, per vigintiquatuor horas detineatur in Balneo arenæ, subdito igne moderatissimo; demum soluto dicto vase, in lagenam decantanda erit Tinctura limpida magmati supernarans, superfusaque iterum libra vna spiritus vini optimi, impositio rursum cucurbitæ vase cœco, dicto, bene loricato, cucurbita autem eidem Balneo commissa, repetenda erit macerat'o per æquale temporis intervallum; demum filtro traducta, commistaque postrema hac Tinctura cum priore, ambæ, si lubet, commisceri poterunt; quibus in pelvim fictilem vitreatam infusis, humor superfluus calore lenissimo absumendus erit, quovsque residentia sufficientem spissi-

tudinem fuerit, & adipiſci queat, nacta (quo revera digna eſt) legitimum Gialapæ Extracti nomen; cui commodiſſime addi poterit Sal fixum, è magmate combuſto, ac in cineres deducto extrahendum.

Sin Reſinam quis ſeorſim conſequi voluerit, aut Magiſterium Gialapæ, ſolummodo diſquirenda erunt illa in poſtremis duabus Tincturis, cum ſpiritu vini elicitis; eadem via incedendo quam innui pro Reſina & Magiſterio Scammonii obtinendis.

Vires & doſis Reſinæ ac Magiſterii Gialapæ multum adfines ſunt illis quas obtinent Reſina & Magiſterium Scammonii: Extractum iiſdem pollet facultatibus, dozis autem ad ſemi drachmam vſque extendi poteſt, tam ratione humiditatis quam aliarum partium Gialapæ pondus & molem Reſinæ adaugentium.

Eadem ratione parari poſſunt Extracta, Reſinæ & Magiſteria Agarici, Mechoacannæ, Turbith, Hermodactylorum, vtriuſque Hellebori ac plurimarum aliarum radicum, quarum partes cum Gialapa conve-nientiam aliquam obtinent.

CAPVT LIX.

De Extracto Panchymagogo.

APud Authores nulla occurrit cõpoſitio Chimica hoc Extracto tam diverſimode prodita, tum ratione ſimplicium illuc advocatorum, tum dozeos horumque præparationis: Quæ res non paucas controverſias excitavit, imo futiles, à quibuſdam non minus nitide quam ſolide dilucidatas: Prætermiſſis vero ejuſmodi diſceptationibus, atque Extractorum deſcriptionibus apud Scriptores obviis, vnicam exhibuturus ſum, rationi admodum conſonam, tam ratione electionis medicamentorum, quam dozeon & præparationis eorundem.

Accipiantur Extracti Aloës drachmæ duæ, Extracti Rhubarbari tantundem, Extracti Sennæ vncia vna, tantundem etiam Extractorum Scammonij, Gialapæ, Agarici & Colocynthidis, cum ſemuncia Extracti Hellebori nigri; Vnum quodque prædictorum Extractorum ea ratione quam propoſui capitibus præcedentibus præparandum, ſed ad eam vſque conſiſtentiam deducenda non ſunt, ſufficit enim vt mellis craſſitiem adepta ſint: Omnibus his Extractis confuſis & ſimul commiſtis in exigua pelvi fictili vitreata, Balneo arenæ impoſita, ſubjecto igne moderatiſſimo, paulatim humor ſuperfluus, vaporum forma abſumendus, leniter per vices rudicula commovendo, donec cuncta ſimul legitimam

mam Extracti consistentiam nanciscantur ; tum remota à Balneo pelvi. Extractoque fere refrigetato , Olei stillatitii Caryophyllorum guttæ quatuor commiscendæ erunt , ac tantumdem Oleorum Fœniculi , Lavendulæ & Majoranæ ; Tunc Extractum perfectum erit , vase Faventino excipiendum , aut in vesica recondendum , vel aluta oleo leviter illita ad usus custodiendum.

Hanc methodum sectatus si fueris , metuenda non est separatio substantiarum resinosarum ab aqueis salinis concentratis , quam supponunt quidam posse contingere in hujus Extracti præparatione , nisi in pulverem deducerentur & amygdala aliquot adjicerentur , vel semina quæpiam frigida , simul trituranda ; aut nisi iterum in spiritu vini dissolverentur ; Experientia enim & Ratione testibus , substantiis his , quanquam diversis , optime inter se convenit , conjunctimque perstant quamdiu Extractum consistentiam solitam tuetur : Neque substantiæ hæ resinosæ ab aqueo salinis secerni unquam queunt , nisi posteriores hæ in liquore quopiam aqueo solutæ fuerint , à quo resinosæ dissolvi nequeunt : Etiamsi vero commode hæ Resinæ Extracto aqueo salino , bene condensato & refrigerato commisceri nequeant , nisi in pulverem contusæ fuerint , prius exsiccatæ ; neque rite pulverari non admixto quopiam semine , vel alia quapiam materia oleaginea cujus vi partes ab invicem probe divellantur , hoc compertum est , hæ si recte cum Extracto commixtę fuerint , sponte ab invicem nequaquam secedere ; Neque etiamnum hac præparatione metuenda præcipuarum aromatum partium dissipatio , quandoquidem non Extractum , quod plurimi Authores præcipiunt , parandum ex illis , huic commiscendum , sed eorum vice Olea illorum stillatitia usurpantur , in quibus quasi in compendio præcipuæ illorum vires continentur , neque Olea hæc dissipationi idonea sunt , quippe quæ refrigerato demum extracto adduntur.

Zvvelferi sententiam quod spectat , censentis commode ope spiritus vini educi posse Extracta ex plantarum partibus , quarum substantia partim aqueo salina est , partim resinosa , pristinæ tenax sum sententiæ , scilicet priorem ope liquorum aqueorum educendam esse , antequam in usum veniat spiritus vini ad posterioris extractionem ; quandoquidem Spiritus hic rectificatissimus , qualis expetitur , prioribus extrahendis impar est : Miror quoque virum , professione olim Pharmacopoeum , scriptis suis collegarum suorum peritiam suspectam reddidisse , neque prævidisse ipsorum castigationi se submittere , cum in observationibus ad septimam classem suæ Pharmacopœę , qua de Extractis , præcipit solum vini spiritum usurpandum extrahendarum gratia

ſubſtantiarum harum complicatarum ; potiſſimum vero quando aſſeruit Salia volatilia, ſpeciatim vero Viperinum, facillime cum vini Spiritu coaleſcere; quandoquidem nulli non Pharmacopœo quotidie palam fit hæc Salia in vini Spiritu nequaquam diſſolvi ſi alkooliſatus ſit, totuſque flammæ in pabulum cedat : hunc vero eundem ſpiritum, diſſolvendo partes Oleagineas, pluribus Salibus volatilibus commixtas, ſuo ſinu eadem ſalia indiſſoluta comprehendere, eorum etiamnum diſſipationem prohibere illis ſupernatando, dummodo lagena accurate obturata fuerit; Ipſo prȩterea etiamnum confitente à ſpiritu vini diſſolvi non poſſe ſalia fixa, quæ, ſicut & volatilia, potiſſima ſunt pars contentorum in parte aquea illarum Plantarum.

Huic Extracto Panchymagogi nomen fuit inditum, eo quod facultatem obtinet quoſcunque corporis vitioſos humores vacuandi; Exhibetur Pilularum obvolutarum forma, ſicuti alia Extracta, à ſemiſcrupulo ad ſemidrachmam vel ſcrupulos duos.

CAPVT LX.

De Feculis.

FEculæ in cenſu præparationum Chimicarum reponi poſſunt, perperam excogitarum, quibus carere ſatius eſſet quam in earum præparatione tempus terere, ſi præſertim iuxta mentem eorum, qui priores de iis quiddam ſcriptis conſignarunt, confectæ fuerint : Fæcum quidem nomen imponitur ſordibus ſecedentibus, & in imum plurium liquorum ſponte delatis; ſed hoc loco Feculæ vox nihil aliud deſignat quam ſubſtantiam candidam, farinæ more friabilem, ad imam partem præcipitem delatam & congeſtam, ſucci aut liquoris quarundam radicum, cujuſmodi ſunt Pæonia, Arum, Iris noſtras, &c. Subſtantia iſta alba & farinacea in umbra exſiccatur, vel inſolatur, ſecreto prius per inclinationem vaſis liquore|: Etiamſi vero nemini author fuerim ut ejuſmodi præparationes inſtituat, earum tamen rationem hoc loco traditurus ſum.

Accipiantur, ſi lubet, radices Bryoniæ, vel Iridis, aut alterius cujuſpiam plantæ, ſucculentæ & recens collectæ : hæ probe ablutę, & à cortice liberatæ, ſcobina minutim deterantur, expreſſoque per denſam telam illarum ſucco, per biduum aut triduum in pelvi fictili ſubſidere permittantur : per decantationem effundatur liquor clarus, ſupernatans materiæ albę ad imum detruſę, quę poſtmodum Solis radiis expoſita

ex-

exsiccatur, aut sensim in umbra, vel, si res urget, Balneo Arenę, calore leniſſimo, quo pacto obtinemus id quod vocant Feculas radicis usurpatæ, quæ nihil aliud esse potest quam materia viribus orba, destituta quippe succo ab illa secreto; è qua nequaquam expectandi sunt effectus in Extractis latentes, quæ elicere licet è succo dictarum radicum, ratione supra à me jam tradita: Vlterius assero pulverem harum radicum, in taleolas divisarum, una cum succo exsiccatarum, multo præstantiorem esse cunctis Feculis, ex illorum mente præparatis.

Nomen Cherſæ, aut Gerſæ, specialiter inditum est extracto exsiccato, educto è succo radicis Bistortæ, quam etiam dicunt Serpentariam, è qua non secernitur liquor supernatans fæcibus, sicuti fit in præparatione Fęcularum prædictarum; nam illa una cum suis Fæcibus exsiccatur, dividendo & recondendo in exiguis vasculis, Solique reponendo, donec in pulverem deduci queant.

CAPVT LXI.

De Salibus Vegetabilium.

QVandoquidem præparatio quorundam Salium Vegetabilium, de qua occasione data, verba faciens ubi de distillatione partium plantarum à me actum, insufficiens sit omnino explicandę rei, non modo maximi momenti, sed etiam ampliſſimę, operæ pretium me facturum credidi, si tanti negotio manum iterum admoverem, novas animadversionem hic allaturus, eodem tempore publici iuris facturus methodum meam, non solum cina præparationes pro trivialibus habitas, sed etiam eas, quæ cum pauciſſimis tantum perspectæ sint, occultæ delituerunt, aut saltem sub involucris propositæ ab illis quibus forte ignotæ non fuerunt.

Olim existimatum est Salia Vegetabilium volatilia nequaquam esse, eo quod illud quod mediis usitatis extrahitur ad ignem non exhalat, fusionemque potius experitur quam ut à fundo vasis secedat cui immissum fuerit: Ejusmodi error admissus non esset si Salium natura probe foret perspecta, illorum præsertim quæ è vegetabilium familia educimus: hoc enim pro comperto habendum duplex, illorum ineſſe genus quorum unum sapore Acido præditum est, alterum vero Salino; utrumq; horum Salium volatile esse propria indole, non minus quamdiu simul in uno eodemq; mixto commixta sunt, ac quasi cæteris principiis confusa, intermediorũ quasi munere fungentibus, quâ cum artificio Chimico ab

invicem sejuncta sunt; at cum junata proprietate facillime sibi copulentur, conjunctionem illorum accidere statim ac à cęteris principiis divellantur; sibique cum adsumant, si nihil obstet, pauxillum partium terrestrium, requisitarum ut basis vices tenere queant, & vinculi, ad mutuam connexionem, simul copulata Sal fixum constituere, quod plerique antiquorum, imo nonnulli neoterici, sponte & propria natura ejusmodi esse crediderunt, non perpendentes fixi qualitatem utrique horum Salium tantummodo contigisse à conjunctione volatilis cum acido, utriusque autem cum particulis quibusdam terreis, fundamenti vicem præbentibus

Præterea censeo, etiamsi asseri posset nullam Plantam proprio carere Sale, id ipsum tamen rite discernere arduum esse, aut tale dici non posse quin prius à cęteris substantiis discretum fuerit; via autem ustionis & incinerationis materierum, cum omnium tritissima sit ad ea consequenda, partem sulphuream eo pacto in auras secedere, sicuti & aqueam, quæ dilueus & infringens sal acidum, prohibebat intimam illius cum sale volatili conjunctionem.

Porro dico Salia, illa Acidum & Volatile, ubi liberata fuerint ab illis per quæ præsertim intricata detinebantur, adjuta autem à partibus ignis acidis, quibuscum magna adfinitate conjunguntur, paulatim coalescere invicem, sed arctissime; terram autem pauxillam tum temporis commistam, ad unitatem illorum conciliandam conferre, nedum impedimento esse, Sal autem inde exsurgens revera corpus esse constans ex Sale Acido & Sale Volatili, ac quibusdam particulis terreis, quæ illis se comites adjunxerunt in transitu per filtrum, post dissolutionem in aqua factam.

Illud etiamnum, statuo ab Vstione & Incineratione partium plantarum, contingere colliquationem quandam substantiarum, ac nominatim Salium, qua absente, actione & reactione mutua illa prohiberentur, quæ necessario contingit ad intimam illorum conjunctionem, & constitutionem compositi cujusmodi se nobis exhibet, cujus qualitates admodum discrepantes ab iis quæ in cęteris Salibus observantur, si quando ab invicem secernantur, nobis adparent; Generationem, consistentiam ac formam cunctorum vegetabilium nobis obviorum ambobus his Salibus natales suos debere; Etiamsi vero seorsum subsistere queant, propria vero indole corruptioni non sint obnoxia, si adeo constricta fuerint ut impervia sint aëri, mutuas tamen ut stare possint melius conferre operas si intima conjunctione coërceantur, adeo ut efferre liceat illa propemodum ambos Naturæ polos, fundamentum, gluten, & basin omnium illius operum, animatorum simul & inanimatorum, nullamque

que generationem illis destitutam Naturam, aut productionem præstare, & semper illorum subsidium exposcere.

CAPVT LXII.

De Sale Cardui Benedicti.

COmbustio & incineratio partium plantarum non semper necessaria est conjunctioni Salis volatilis cum acido ad compositionem Salis cujuspiam fixi, quandoquidem, docente experientia, illis non concurrentibus, ex Carduo benedicto, Absinthio, Oxalide, Centaurio, plurimisque aliis plantis, licet extrahere Sal ex Acido & Alkali compositum, à natura fixorum non multum recedens, etsi non æque igni obsistere valeat ac id quod extrahi solet ex iisdem plantis in cinerem redactis: Etiamsi vero illi subjici nequeat nisi manifestum succedat partium illius decrementum, ac præsertim partis aqueæ, quæ illi arcte se conjunxerat; nec non absque aliqua Acidi imminutione, quod nondum intime cohæserat cum volatili, vel quantitate hoc superaverat; cum tamen istud Sal ignis vehementiam expertum non sit, cujusmodi adhiberi solet ad Vstionem & ad Incinerationem istarum Plantarum, in se autem partem illarum maxime essentialem comprehendat, ad Medicos usus magis expetendum est quam id quod Incinerationem est passum, quandoquidem obtinet adhuc maximam partem substantiæ plantæ Sulphureæ, e qua eductum fuit, imo quodammodo illius saporem retinet & odorem, interim cum pars plantæ aquea, quæ in unum corpus cum illo coaluit, acrimoniæ illius partem sine dubio obtundit: Ejusmodi Salia Essentialia vocantur, quippe quæ in se plantæ partem maxime essentialem continent: Illorum color ut plurimum ad fuscedinem vergit, nisi in crucibulo calcinentur, ac dissolvantur, filtrentur, iterumque ad coagulationem adducantur, etsi multo melius satius sit illa conservasse, & usurpasse fusco suo colore donata, quam calcinatione adveniente partem illorum Sulphuream absumpsisse, ac insimul Plantæ sapori & odori vim intulisse, quos non dimiserant.

Exempla à me cum sint allata Extractionis parandæ, depurationis, & humoris plantarum supervacanei absumptionis, comparandi gratia Salis Essentialis; sicuti & eorundem vstionis, incinerationis, elixiviationis, filtrationis & coagulationis ad extractionem Salis Fixi, huc iterum venire non debent, ideoque ad iis abstinendum censeo ne ulterius excrescat hoc caput.

Sal Essentiale Cardui benedicti, cum in se contineat plurimas partes

eſſentiales illius plantæ, admodum idoneum eſt excitandis ſudoribus, præſertim ex propria aqua exhibitum ſi fuerit : Lumbricis adverſatur putredinique humorum ac febrium malignitati : quod è cineribus educitur iiſdem propemodum pollet facultatibus, vi tamen purgante magis quam diaphoretica : Poſtremum hoc porro cum fixius ſit, ideoque magis convenit Acidis obtundendis, à quibus fermentationes in ventriculo excitantur, ac partibus imi ventris : Vtrumque horum Salium datur à ſemiſcrupulo ad ſemidrachmam, imo & integram ex aqua propria, inculo, vino aut quopiam alio liquore.

CAPVT LXIII.

De Sale Eſſentiali, Cremore, aut Cryſtallo Tartari.

NVllum inter vegetabilia mixtum nobis occurrit quod tantum Salis volatilis Salini, & Salis Acidi ſuppeditet ac Tartarum; Proprie enim loquendo ambo illa Salia maximam partem materiæ ejuſdem Tartari conſtituunt; neque enim alicujus momenti ſunt aqua & terra in illo obvia, pars autem Oleaginea perquam raro expeti ſolet; Vvæ ſuccus Tartari parens eſt, Fermentatio mater, Dolium autem uterus : In exemplum ſingulare id proponi, debet conjunctionis naturalis Salis volatilis Salini cum ſale Acido, ac tranſitus prioris in fixum per poſtremi adjunctionem; ſicuti ad demonſtrandam lapidum generationem in noſtro corpore, quæ perficitur per adjunctionem ſalium acidorum ad volatilia, utrorumque autem ad particulas quaſdam terreſtres.

Commutatio hęc Salis volatilis ſalini Tartari in fixum multo magis adnaturalem accedit, multoque minori violentia perficitur quam quæ advenit Sali plantarum per incinerationem : Neque præterea ullum alium calorem admittit quam quem proprium acidum parit poſt excitatam fermentationem : Per actionem etiamnum & reactionem mutuam Salis illius acidi cum Sale volatili ſalino, & ſale volatili ſulphureo ſucci Vvarum dum peragitur fermentatio, idem Sal volatile ſulphureum ſibi adciſcit maximam partem partis aqueæ ejuſdem ſucci, atque ſalis acidi quantum illi ſatis eſt ad ſui perfectionem & ut in vinum tranſmutati queat : Ac rurſum per eandem actionem & reactionem alia pars ſalis volatilis ſalini conjungitur reliquo acido, ac nonnullæ portionei

partis

partis terrestris succi, a qua cum fixitatem obtineat, &, ut ita dicam, lapidificationem, crystallorum forma se adplicat lateribus & fundis doliorum; Alia autem quædam portio salis volatilis sulphurei mixta pauxillo Salino, parti cuipiam terrestri, vini reliquiis quibusdam, pauciſſimoque acido ad fundum dolii secedit, fæcesque constituit.

At non satis est Naturam cuncta hæc distinxisse, diversasque substantias in uno eodemque dolio congessisse, locis discretis has collocasse, etiam in uno eodemque vase, hasque qualitatibus non contemnendis donasse, ut quotidie in usus varios venire queant, nulla etiam accedente præparatione egregia, Necesse etiam est Chimiam cunctis his præcellere, institutisque aliis & separationibus & depurationibus, in apertam lucem proferre substantias latentes & confusas multo manifestius ipsa Natura; sicuti id ipsum evidenter adparuit ex præparationibus à me allatis circa Vinum & Acetum; conspicuum autem amplius futurum est ex iis quas mox traditurus sum circa Tartarum & vini fæcem.

Prima & omnium simpliciſſima Tartari præparatio est ejusdem depuratio, quæ perfectior aut imperfectior fieri potest pro artificis arbitrio: Electum enim Tartarum puriſſimum, maxime pellucidum, ac crystallinum, in tenuiſſimum pulverem conteritur, quem nonnullis satis est in aqua pura, fontana aut fluviatili, concutere ac eluere; donec aqua assumpta nullas amplius sordes à Tartaro auferat, ac non minus pura effundatur quam cum illi affusa est: Ejusmodi tamen Lotio Tartaro ultimam puritatem conciliare nequit, segregat enim solum partes ligneas & terrestres, dummodo arenularum naturam non resipiant, Tartaroque eam dispositionem inducit ut facilius ad quoscunque usus adduci queat: Imo hunc nonnulli potiorem illo censent qui in aqua ferrente dissolutus fuit, rati ejusmodi depurationem secum inferre aliquam diminutionem virium aut substantiæ detrimentum.

Secunda & magis intima Tartari depuratio est ejusdem in Cremorem aut Crystallos conversio, cujus præparationis hæc est ratio, Accipiantur, exempli gratia, Tartari prædicto modo loti libræ tres vel quatuor; excipiantur capaci aheno cupreo mundiſſimo, cui subdatur luculentus ignis carbonum, affusa aquæ puriſſimæ decupla portione; Postquam ferbuerint per horæ quadrantem, ex intervallis, rudicula lignea commovendo, spumamque demendo, transmissio fiat per manicam panneam, imo iterata colatura prioris liquoris, curando ut totus liquor limpidiſſimus evadat: Vniverso percolato, sponteque frigefacto, nonnihil Cremoris liquori supernatantis occurret, crustæ instar, reliquum vero salis Essentialis Tartari, forma exiguorum Crystallorum

lateribus & fundo vaſorum affixum, colligendum, lavandum & exſiccandum, ad uſus, citra alium adparatum, ſi lubet, adſervandum; Sin elegantior expetatur, ac in cryſtallos majores concretus, elixandus erit in magna ſartagine affuſa nova aqua limpidiſſima; cum vero omnino diſſolutus fuerit, aqua autem in tantum imminuta ut cremor ſupernatare pelliculæ inſtar deprehendatur, Sartago leniter ab igne removenda, ſponteque refrigerato liquore, atque inconcuſſo, deprehendetur cremor ſat denſus illi ſupernatans, Cryſtalli autem albæ & nitentes, lateribus & fundo ſartaginis adfixæ, hæ lotæ & exſiccatæ ad uſus reponendæ ſunt.

Ingens quantitas Cryſtallorum Tartari quæ conficitur in regionibus quibus Tartarus vulgaris eſt, in cauſa eſt ut non timide in uſum ducantur vaſa cuprea, etſi multo ſatius eſſet Tartarum decoquere in patellis ſtanneis ſonoris; Etſi enim Tartarum cito pervadere nequeat, ac diſſolvere æris magnam quantitatem, per moram tamen, etſi brevem, aliquas particulas abſtrahit, quæ proculdubio cremori aut cryſtallis confunduntur, ſicuti id obſervare eſt in Cryſtallis Tartari ejuſmodi in vaſis præparatis, illorum enim ſubſtantia eſt opaca, color autem candidus ſed ad cupreum tantillum vergens: præparatæ contra in ſtanno puriſſimo albiſſimæ ſunt, imo utcunque pellucidæ.

Diviſio partium Salis hujus Eſſentialis per uſum manicæ inducta, efficit ut fere forma pulveris in fundo & lateribus vaſorum occurrat, adeo ut ſi Cryſtallorum forma expetatur, poſtquam diſſolutum fuerit & elixatum in recenti aqua, leniſſime poſtmodum ſubducendum ſit igni vas, quo liquore nequaquam commoto, ac Salis eſſentialis partibus nequaquam abruptis, cryſtalli magis integræ & elegantiores exſurgant.

Interim in hoc Sale Eſſentiali omnino ſtupenda eſt vis acidi, juſta proportione commixti, & volatili coadunati, quandoquidem novum corpus cum illo conſtituens, diſſolutionem non patitur in aquis frigidis, at tantum in ferventibus, imo ab illis ſeparatur, ac iterum in cryſtallos abit prout refrigeſcunt; Hæc tamen vnitas adeo conſtans non eſt quin artificio dirimi nequeat, nam adde quod ſi dictæ Cryſtalli igni committantur, & portio partis acidæ crucibulo indita aut retortæ in vapores diſſolvatur, Sal ſuperſtes aciditate ſpoliatum reperiatur, depoſitaque priſtina natura in aqua diſſolutionem patiatur, etſi ignis vehementiam eludat, in illo fixum & conſtans permanens; vnitas præterea dicta diſſolvi poteſt addendo ſalibus illis coniuctis quoddam acidum recens, quod cum diverſæ ſit naturæ à priore, non prohibet quominus in aqua diſſolubilia ſint ſicuti cum ſeorſim exiſtebant;

ſtebant ; non tamen acidum volatili priori indoli reſtituendo, quod æque fere uti prius fixum permanet, dummodo proportionem neceſſariam non exceſſerit.

Eadem unitas poteſt præterea diſſolvi, Sal iſtud Eſſentiale diluendo in aqua, addito Sale Tartari, cujuſmodi calcinationis ope præparatur; eo enim pacto cum acidum ab aliis ſalibus ſuperetur, tantam autem copiam complecti nequeat, id quod cohibere ſibique adſumere non valuit, priſtinam reſumit naturam, adeo ut cuncta ſimul in aqua diſſolubilia evadant.

Præcipuus uſus Cremoris aut Cryſtalli Tartari ſpectat inciſionem & digeſtionem craſſorum & viſcidorum humorum, quos ad purgationem prædiſponit : Felici quoque ſucceſſu adhibetur in obſtructionibus Iecoris, Lienis omniumque viſcerum, imo uſus ad plurimos dius pro re nata protrahitur, Datur à ſcrupulo uno ad drachmam ex juſculo vel liquore aliquo calente, in quo prius diſſolvatur.

CAPVT LXIV.

De Cryſtallo Tartari Chalybeato.

QVandoquidem vis aperiens Salis vitrioli, in Chalybe deliteſcens, non parvas vires adjicere valet Cremori aut Cryſtallo Tartari, ideo commodum viſum fuit quibuſdam utraque conjungere, atque ex his remedium compoſitum efficere, cui Cremoris nomen impoſitum fuit, aut Cryſtalli Tartari Chalybeati.

Ad hujus præparationem prius in pulvèrem conteri debent Cryſtallorum Tartari libra una, in aquæ libris decem elixari ac diſsolvi ; ſub finem adjiciendo limaturæ Chalybis uncias tres, probeque limatura hac in aqua commota, calide per manicam panneam tranſmittenda eſt, poſtea ſponte refrigerata aqua ſecernantur & exſiccentur Cryſtalla parte vitriolica chalybis ab ipſis diſſoluta prægnantia.

Alii, eadem obſervata aquæ proportione, Limaturæ Chalybis & Cryſtallorum Tartari, ſimul hæc ab initio igni committendo, per quadrantem horę elixant, quoad cætera eandem viam ac primi tenentes.

Nonnulli, prius diſſolutione facta libræ unius Cryſtallorum Tartari in aqua fervente, ſolummodo adjiciunt unciam unam vitrioli Martis, præparati cum ſpiritu vitrioli, ſicuti ſuo loco oſtenſurus ſum ; demum refrigerato hoc liquore, eximunt Cryſtallos lateribus & fundo vaſis adhærentes, exſiccari curant & ad uſus reponunt.

Quidam prudenter admodum prius pulverisatis Crystallorum Tartari unciis quatuor, & drachmis duabus Vitrioli Martis, eadem humectant & in massam redigunt, cum unciis circiter duabus cujuspiam aquæ cordialis, quam exsiccatam & in pulverem contritam, additisque aliquot guttis Olei Cinnamomi stillatitii, aut Caryophyllorum, hunc Pulverem donant nomine Crystalli Tartari chalybeati: Ex ejusmodi præparationibus quisquis eliget eam quæ magis arriserit.

Crystallum Tartari chalybeatũ censetur remedium specificum plurimorum affectuum chronicorum, ac præsertim obstructionum lecoris & Lienis, Icteri, Febris Quartanæ, Melancholiæ hypochondriacæ, mensium suppressionis, Cachexiæ, omniumque vitiorum quibus ortum dedere uterinæ obstructiones: Etsi vero non pauci & antiqui & neoterici authores id genus remedii usurpare soleant ad curationem ejusmodi affectuum, ac ut plurimum disquisitione non prægressa illorum originis, nulloque adhibito discrimine, abstinendum tamen judico si morbis his causam præbuerint Acida, eo quippe in casu confugiendum ad præparationes quæ horum aculeos obtundere valeant, nimiam actionem domare, humoribusque fluiditatem conciliare qui ab ejusmodi Acidis fixi redditi fuerunt: Vtiliter solum in usum venit hoc Tartari Crystallum Chalybeatum post remedia universalia, præsertim præmissis purgantibus, ad quæ iterum atque iterum pro re nata deveniendum: Exhibetur à semiscrupulo ad semidrachmam, ex iusculo vel liquore quopiam calente, mane, jejuno ventriculo, pergendo in usu quamdiu usus postulaverit.

CAPVT LXV.

De Crystallo Tartari Emetico.

ELectio adhiberi solita Crystalli Tartari, ad coërcendam & quasi concentrandam vim Antimonij Emeticam, proculdubio probanda fuerit, ut pote rationi consona, illis qui perpensuri sunt partem acidam crystalli, temperando vehementiam, mansuetiores hujus effectus reddere; adeo ut prægressis quibusdam vomitibus, exoneratoque ea via ventriculo parte saburræ & Cacochymiæ molestæ, reliquum per inferiora secedat una cum fęcibus in prima & secunda regione obviis.

Crystallum Tartari cum sit basis istius præparationis, nolui in censum veniret illarum quæ ex Antimonio fiunt, etsi huic præcipui effectus adsignandi sint: Eadem quoque de causa hic silentio prætereo ea quæ Antimonium

monium ſpectant, uti etiam Aquam compotam, ad hujus Cryſtalli præparationem uſurpandam.

Accipiantur Cryſtalli Tartari unciæ quatuor, Croci metallorum tantundem, cum Sale Abſinthij præparati, ſicuti oſtenſurus ſum cum de Antimonij præparationibus ediſſeram; illis in pulverem ſubtilem deductis; huic autem grandi Matratio excepto, affundantur libræ quatuor Aquæ Benedictæ Serpilli Mynſicthi, cujus deſcriptionem traditurus ſum parte poſtrema hujus operis; demum obturatum Matratium per quadrituum Arenæ Balneo committatur, igne moderato ſubdito, materias per vices verſando; Poſtmodum augendus erit ignis Balnei, adeo ut liquor aliquantiſper ferveat, qui calens per manicam panneam tranſmittendus, ſuperſtite croco metallorum in fundo Matratii: Tandem liquore probe refrigerato ſecernenda erunt & exſiccanda Cryſtalla, quæ exſiccata & pulveriſata ad uſus reponentur.

Cryſtallo hoc lenius & præſtantius Emeticum præparari non poteſt; Eapropter etiam omni ætati & ſexui exhibetur, imo & iis qui maxime tenerę ſunt conſtitutionis, atque ſecurius quam quodvis aliud Emeticum ex Antimonio petitum, aliiſve mineralibus: Commodiſſime in uſum accerſitur adverſus Lethargum, Epilepſiam, Apoplexiam, Delitia, mentis aberrationes, cunctoſque cerebri affectus; Ad vitia Ventriculi, ſubverſiones, Icterum, Hydropem, Febrem Quartanam, Tertianam & Quotidianam, imo & continuas bilioſas: In uſum etiam accerſitur ad expellendum è ventriculo ingeſtum venenum, aliaſque materias morbificas: Exhibetur hoc Cryſtallum à tribus vel quatuor, ad octo vel decem grana, ex Iuſculo vel alio quopiam liquore calente.

Etiamſi porro Cryſtallum hoc vomitivum quam leniſſimam operationem exſerat, imo mitiorem quam quodvis aliud Emeticum, non propterea ſunt prętermittendę cautiones alias obſervandæ ſi artificio provocandus vomitus: quarum præcipuæ ſunt ne detur iis qui in hæmoptyſin poni ſunt, qui Pulmonum, aliarumque partium internarum ulceribus laborant; quibus anguſtum eſt pectus; aut qui difficulter vomitu ventricolum deplent: Neque etiamnum porrigi debet mulieribus gravidis: Neque præterea omittenda eſt exhibitio Iuſculi pinguis, ex butyro vel carnibus confecti, illis qui medicamentum hauſerunt, inchoante ſuperna excretione ut facilior ſuccedat vomitus & ſine labore.

CAPVT LXVI.

De Sale Fixo Tartari, Ejusque in Liquorem solutione.

IN controversiam adducenda non est Fixi qualitas, ab antiquioribus & Neotericis Sali Tartari adscripta, si mediis ordinariis præparatum fuerit, adhibito igne vehementi; Sed immerito quis in eam abiret opinionem Sal ejusmodi tale ex se esse, cum propria natura admodum volatile sit, eandemque laudabilem conditionem conservaturum esset, nisi, uti alibi innui, à Sale acido, quod compositionis Tartari partem constituit, fixum redderetur, intimam cum illo conjunctionem ope calcinationis admittens.

Ejusmodi tamen alteratio, quanquam insignis sit, destructionem illius non molitur, quandoquidem maxima hujus salis pars pristinæ volatilitati restitui potest si à vinculis hoc expeditum fuerit ea propter secreto vel superato Acido, aut si utriusque conjunctio præpedita fuerit: Illorum tamen unitas commodo non omnino caret, quandoquidem fixiore reddito Sale volatili, ejusdem dissolutionem prohibetur, & in plurimos usus hoc in statu venire potest, ad quos Sal volatile solitarium incassum accerseretur, cum igni obsistere non valeat.

Subsidentia distillationis Spiritus & Olei Tartari, de quibus jam superius à me actum, non inutilis futura est si igne aperto calcinationi exponatur, mediisque usitatis Sal abstractum fuerit: Quibus porro curæ non est Spiritus, uti neque Oleum Tartari, immittant illi Tartari crudi libras aliquot sacco ex crassa papyro confecto, qui probe ad alligatus, & aquæ immersus, donec hæc illum tantillum pervaserit, imponendus medio foco ingentis Fornacis, carbonibus probe accensis semirepletæ; qui illis omnino coopertus continendus bihorio, igne luculento; quo temporis spatio exacto, igneq; extincto, offert se Tartarus calcinatus, massæ nigricantis specie, constantis ex Sale acido, conjuncto Sali volatili, ab illo fixo reddito, ac præterea parte terrestri Tartari illis commista: conteritur postea hæc Massa, atque aquæ non exiguę quantitati injecta elixationi committitur, traductoque per chartam emporeticam liquore, reaffusa aqua recenti subsidentiæ, reiteraque ebullitione, ficuti & filtratione, commixtoque hoc postremo liquore cum priore, igne suppositio, humor redundans absumitur, superstite in vasis fundo Sale Tartari candidissimo & fixo, citra alium adparatum, si libet recondendo in lagena vitrea densa probe occlusa; aut in cella vinaria reponendo, vel loco humido, paropside vitrea excepto, donec in liquorem abierit,

quem improprie vocant Oleum Tartari, quandoquidem revera aliud nihil est quam Sal Tartari resolutus, aut liquefactus, cujus resolutio etiam promoveri potest addita ea aquæ quantitate quæ sufficiat Sali dissolvendo.

Qui candorem Salis Tartari intendere voluerit aliorumque salium plantarum, fixorum numero adscriptorum, eademque & elegantia & sicca conservare, adeo ut humiditati aëris impervia sint ac insolubilia ii humore superfluo prius discusso, subtriplo circiter pondere sulphuris pulverisati illa commiscean ; hoc accendant & absumant salibus dictis confusum igne carbonum luculento ; demum facta elixiviatione, hinc filtratione, liquoris evaporationem procurant, ad pelliculam usque in Cucurbita vitrea, igne arenæ ; demum sponte refrigeratis materiis, separant & exsiccant Crystalla, imo iterum liquorem supernatantem ad pelliculam usque in vapores solvunt, superstite Sale adhuc ibi contento.

Neque etiam mirum ejusmodi Salia, simplicem calcinationem experta, aëris penetrationem admittere, quia etiamsi in sui calcinatione tantum Acidi obtinuerint quantum opus fuit ut fixitatem adipiscerentur, non tamen accessit quantitas requisita ad adimplenda spatiola quæ ignis particularum actio effecerat, porique illorum sufficienti dilatatione pollent ob quam nullæ non tempore excipiunt humiditatem obviam, aëris præsertim, si illi exposita fuerint : Non, inquam, admirationi locus si non raro in liquorem abiisse videamus, in vasis recondita accurate non occlusis : At vero si Acidum recens occurrat, cujusmodi è sulphure emergit, commixto, simulque accenso in postrema illorum calcinatione, proculdubio id sibi ad plenitudinem adsumunt, adeo ut cum nihil fere vacuum adsit, neque Acidum aëris, neque aliud quodpiam, arctissimam illorum connexionem divellere valeant,

Neque tamen probanda toties repetita ac tam vehemens calcinatio, quandoquidem peragi illa nequit absque insigni nonnullarum partium optimarum detrimento, ac præsertim spirituosæ sulphureæ ; id quod manifestum fit ex imminutione odoris & saporis plantæ, nunquam non contingentis Salibus dicto modo calcinatis, in quibus maxima alias pars foret superstes nisi dictam ignis vehementiam perpessa essent : quo fit ut iure merito Salia Essentialia anteferenda sint, igne leni & modico è plantis elicienda, illis quæ igni violento exponuntur, cujusmodi est calcinatorius.

Sal Tartari tanquam norma Salium omnium plantarum fixorum habendum est : Nullum in utraque Pharmacia usitatius, Chimica præser-

tim, quæ ipſum uſurpat non ſolum purgantibus & aperientibus commixtum, & ad Acidorum retuſionem, fermentationes in corpore noſtro inducentium; ſed etiam diſſolutionis cauſa ac precipitationis plurium aliarum ſubſtantiarum, potiſſimum mineralium, ſicuti & ad acuenda plurima Menſtrua ſegnia, adhiberi ſolita ad extractionem Tincturarum variorum medicaminum; ut miſſos faciam uſus externos, tum ad maculas & nævos faciei delendos, tum & curandos cutaneos affectus, à ſalibus acidis inductos, quæ ſpecifice expugnat.

Nonnulli, prius trituratis, & commixtis partibus æquis Tartari & Nitri, pulverem hunc immittunt grandi mortario ferreo, aut æneo, excalefacto, hocque ope carbonis candentis accenſo, calcinationem fere momento temporis abſolvunt, obvio in fundo Sale albo, quod pro Sale Tartari habent, etiamſi Nitri ſal fixum mediam illius partem conſtituat.

Præparatur etiam Sal Cryſtallinum ex partibus æqualibus Salium Tartari & Nitri, in pulverem ſubtilem contritorum, diſſolutorum in aqua roſacea excalefacta, demum filtratorum, coagulatorum, in Cryſtalla deductorum more Solito, Tartari nitrati nomine donantes; quod admodum confert referandis obſtructionibus Iecoris, Lienis, Renum & Vreterum, imo & extinguendis inflammationibus oris & faucium, exhibendo ex liquoribus idoneis à ſemiſcrupulo ad drachmam ſemis.

CAPVT LXVII.

De Tartaro Vitriolato.

ETiamſi efferveſcentia intenſuſque calor in vaſe ac materiis, à conjunctione Salis aut liquoris Tartari & Spiritus rectificati vitrioli perceptus, plurimos inducat ut exiſtiment ſobolem eſſe antipathiæ inter Acida & Alkalia, id tamen audacter aſſeram inſignem & innatam horum ſalium diſpoſitionem ad mutuam & intimam conjunctionem, cum ut in ſe invicem agant & reagant celeriter impellat, imo quadam adhibita violentia, fervorem & incaleſcentiam hac de cauſa, non priore, ſubſequi: Sicuti autem ambo illa deſinunt cum hæc Salia ſeſe mutuo pervaſerunt, & ad ſatietatem quaſi ſeſe invicem abſorpſerunt, adeo ut poſtmodum tumultus illi non accidant, quæcunque deinceps alterutrius ſuperadditio facta fuerit, utriſque æqua proportione commixtis, immerito ejuſmodi effectus cuipiam antipathiæ adſcribendus foret; cum

cum revera si quæpiam adforet, proculdubio in alterutrius Salis destructionem illa tenderet, aut, si mavis, utriusque; id quod minime contingit, quandoquidem ab immisso Retortę Tartaro Vitriolato, eoque igne per gradus adhibito impulso, spiritus Vitrioli extrahi potest priori conditioni fere omnino similis, Sale Tartari in fundo Retortæ, nullam fere alterationem perpesso, superstite; Illius effervescentiæ causa vocabulum Magisterij Tartaro vitriolato inditum fuit, etsi præcipitationis prægressę nulla adsint indicia in conjunctione Spiritus acidi cum Sale fixo; imo quidem coagulatio quædam, inducta ab intima coadunatione & concorporatione Spiritus Vitrioli eum Sale Tartari.

Neque levis est illorum error qui metuunt ne pars volatilis Tartari Vitriolati in auras discedat ab incalescentia & fervore materierum; quandoquidem certissimum est aquam tantum quandam insipidam efferri; experientia autem & ratione docentibus, cum salia fixa & volatilia conjungi cum acidis æque desiderent, arcte illa amplexantur ac simul intime coëunt, adeo ut nonnisi ęgerrime ab invicem divellantur; Sicuti id ipsum manifestissimum est in combinatione Salium volatilium Animalium cũ Acidis; tunc enim calor & fervor etsi admodum insignes, præter aquam insipidam & in odoram nihil ex se emittunt; Etiamsi præcautionis gratia nonnulli præceperint usum exiguorum infundibulorum, ac per angustum illorum canalem infundi leniter Acida super Salia volatilia, accurate vasorum orificia obturando; inani metu dissipationis partis Salis, cujus acidum momento temporis volatilis naturam in fixum transmutat, ob arctam quam cum illo contrahit necessitudinem.

Nonnulla apud Authores occurrit diversitas circa proportionem Salis Tartari cum spiritu vitrioli, ad præparationem Tartari vitriolati; Metienda vero illa est ex majori aut minori copia humores occurrentis in Sale Tartari resoluto; vel potius majori aut minori Spiritus Vitrioli rectificatione; Certissima autem norma fuerit, infusionem inchoatam unius in alterum inhibere statim ac ebullitio incipit, indicium enim præbet Sal fixum & spiritum acidum reciproce & sufficienter sese invicem permeasse & quasi ad satietatem expleviisse, ac legitimæ proportionis metam adepta esse.

Prædictum Sal cum Spiritu commiscori debet in cucurbita vitrea magna & alta, quo ebullitioni supervenienti amplum concedatur spatium: Ex arbitrio artificis pendet Spiritum Vitrioli supraliquorem Tartari affundere, aut Liquorem super spiritum; Id præcipue observandum ut non affatim fiat affusio, sed leniissima sit, & per vices agitentur liquores ut probe invicem coëant; ab infundendo vero cessatio fiat statim ac effer-

vescentia desinit, quo tempore Cucurbita Arenæ Balneo imponenda est, igne adhibito moderatissimo, humidum redundans leniter in vapores solvendo adeo ut cuticula sola sit superstes, exsurgatve Tartarum vitriolatum album & crystallinum ; aut ad omnimodam usque humidi absumptionem, ac consequendam massam aut pulverem candidum.

Compendium tamen operationis obtinere licet, immittendo pro arbitrio quantitatem Salis Tartari albissimi pulverisati fundo Cucurbitæ vitreę, leniſſime superaffundendo tantum optimi spiritus vitrioli quantum absorbere valuerit, ab affusione desistendo cum effervescentia desierit; Eo enim pacto exsurgit Tartarum vitriolatum albissimum & sicciſſimum, adeo ut nulla incumbat necessitas humorem superfluum absumendi, cum nullus præsens sit.

Ejusmodi præparatio in exemplum generale venire potest, non modo conjunctionis Alkalium cum Acidis, atque insignis alterationis in illorum sapore contingentis, cæterisque qualitatibus à conjunctione illorum oriundis, sed etiam transmutationis liquidæ substantiæ in solidam, in spiritu vitrioli manifestam, qui se socium adjungens Sali Tartari, unicum demum cum illo corpus constituit.

Præparari potest Tartarum Vitriolatum crystallinum modo sequenti; Accipe Tartari albissimi libram unam, in tenuem deducatur pulverem, in pelvi fictili eluatur affusa aqua tepida, quousque cunctæ sordes abscedant; postea exsiccato, & indito Cucurbitæ Vitreæ Tartaro perpurgato, superfundantur libræ duæ Spiritus Vitrioli rectificati, superpositoque Cucurbitæ alembico, abstrahatur humor Arenæ Balneo modice calente; demum vasis refrigeratis, dissolve in aqua calente id quod in Cucurbita reliquum fuerit, demum rite filtrato hoc liquore, igne leniſſimo in vapores dissolvatur humor superfluus ad pelliculam usque, tum sponte plane refrigescant vasa, in alteram Cucurbitam vitream effundendo liquorem nondum in Crystallos concretum; seorsum reponantur Crystalla, ad usum exsiccanda pergendo demum in evaporatione ac conversione liquoris in Crystalla, donec ex illo eductum fuerit quicquid Tartari vitriolati intra se complectitur : Acidum adauctum ab adjuncta spiritus vitrioli copia in hujusmodi præparatione, cum multum superet Acidi proportionem, quam Natura suppeditat in Tartari compositione, efficit ut eadem facilitate dissolvantur in liquoribus, tum calidis tum frigidis, hujusmodi Crystalla Tartari vitriolati, cum Crystallus Tartari vulgaris in liquoribus solum ferventibus dissolubilis sit.

Tartarum vitriolatum præstantissimum est Digestivum, incidens Medi-

Medicamentum, & Obſtructionum aperitivum: Conducit præſertim liberando ab infarctu Iecore, Liene, omnibuſque viſceribus, ſicuti & Vtero.

Doſis eſt à ſemiſcrupulo ad drachmam ſemis, ex liquoribus idoneis, Commode etiam commiſcetur Opiatis, aliiſque remediis aperientibus & purgantibus.

CAPVT LXVIII.

De Sale Tartari Foliato.

NOn pauci Authores iſtius præparationis meminere, aliis involutæ nominibus, diverſiſque allatis conficiendi rationibus, eundem tamen propemodum finem ſpectantibus; præcipuus enim illorum ſcopus, ſi ita loqui liceat, fuit ſaturare Sal fixum Tartari acido aceti, ac demum omnino explere ſpatiola vacua ſpiritu vini, ut perfectius ſimul coire queant.

Iubent nonnulli Authores repetitis vicibus inebriari Sal Tartari optimo aceto, toties diſtillationis ope inde abſtrahi partem aqueam, has operationes repeti donec affuſum Acetum non minus Acidum diſtillatione prodeat quam cum affuſum eſt; Methodus autem ſubſequens & compendioſior eſt & facilior.

Immittatur Sal Tartari amplæ Cucurbitæ vitreæ, ſuperaffundatur affatim tantum optimi ſpiritus acidi quantum Sal abſorbere poterit, adeo ut Sal & ſpiritus reciproce ſeſe pervadant & mutuo ad ſatietatem expleant, nullaque in materiis conſpicua ſit efferveſcentia, Hoc enim pacto unica vice conſequi dabitur quod alias pluribus exequendum fuerit; Sale autem Tartari, & Acido Aceti arcte combinatis, non difficulter in vapores Balneo Arenæ, igne moderato, pars aquea Spiritus Aceti migratura eſt, ſuperſtite in fundo Cucurbitæ materia nigricante, qualis antea occurrebat præmiſſis Operationibus repetitis de quibus ſupra à me actum: Sponte frigefacta hac materia, in optimo vini ſpiritu diſſoluenda eſt, ac demum per chartam emporeticam tranſmiſſa, ac Cucurbitæ vitreæ indito; aqua abſumenda erit Balnei cinerum ope aut arenæ, igne adhibito leniſſimo, donec materia plane exſiccata ſit: Poſtmodum rurſum diſſolvenda erit in alio ſpiritu vini, reiterataque filtratione, in vapores ille vini ſpiritus diſſolvendus erit, igne quoque moderatiſſimo ſicuti prima vice: Imo eædemmet operationes repetendæ

erunt donec relinquatur materia alba, ſicca, in folia diſtincta in vaſis fundo, quamobrem authores illi nomen Salis Tartari Foliati impoſuerunt, aut Terræ Foliatæ Tartari.

Sal Tartari, imprægnatum acido Areti, plurimum accedit ad vires Tartari vitriolati; adjectio vero ſpiritus vini immutationem aliquam inducit; Sicuti enim dominium Acidi in volatile, vini in acetum converſionis author fuit, ita ſulphureum volatile vini, hic additum, obtundit aculeum aciditatis aceti, compoſitique naturam immutat unde novus & diverſus prodit effectus ac facultas omnino ſingularis.

Interim obſervandum eſt dum diſſolutio inſtituitur Salis Tartari in Spiriti Aceti, ac dum conjunctio accidit iſtius Acidi cum Sale fixo, deprehendi præcipitationem ultimæ partis terreſtris ejuſdem Salis, quæ alias omnino inſeparabilis videbatur: ac in diſſolutionibus & filtrationibus, quæ ope ſpiritus vini peraguntur, filtro illam omnino adhærere, eoque pacto maſſam omnibus ſordibus liberam ſupereſſe.

Hoc Sal, ſi lubet, diſſolvendum in aqua quapiam cardiaca, quod in cryſtalla deductum, ac mediis ordinariis exſiccatum, recondendum in lagena vitrea denſa, accurate obturanda, aut eodem modo adſervandum ac foliatum; vel in cella vinaria aëri humido exponendum, ut abeat in liquorem purpurei coloris, ad uſus reponendum.

Iſtud Sal inter fixum & volatile ambigit, temperatæ eſt caliditatis, depurandæ maſſæ ſanguineæ admodum idoneum, leniterque expurgandis, & appoſitiſſime, humoribus tartareis, plurimorum morborum pertinacium cauſis ordinariis.

Præſcribitur à granis quinque aut ſex ad octo vel decem; vel totidem guttæ dantur cum liquidum eſt, in juſculo diluendo, aqua quapiam aut decocto idoneo.

Sal iſtud poteſt uſurpari ad reſeranda & aperienda plurima mineralia, extrahendaſque illorum Tincturas, præſertim Martis, addito Spiritu Vini, vel alio quopiam menſtruo.

CAPVT

CAPVT LXIX.

De Sale Volatili Tartari.

SAl Tartari cum propria natura ſit volatile, ſicuti alias monui, illa nequaquam immutanda eſt, in id potius incumbendum ut præcaveatur ne pars acida Tartari fixam efficiat Volatilem; vel indaganda media per quæ ab invicem dirimantur ſi forte conjuncta fuerint & ſimul fixa effecta.

Antiquis & Neotericis pleriſque cum perſpecta non fuerit intima diſpoſitio Salium volatilium & fixorum ad ineundam conjunctionem cum acidis; uti neque unitas fere indiſſolubilis quam invicem contrahunt ſimul conjuncta, mirum eſſe non debet ſi aberravetint in diſquiſitione hujus Salis volatilis; maxima autem authorum pars ſilentium prætulerint, tacite ſic innuentes notitiam illorum id effugere, potius quam palam facere iacturam temporis & laborum in illo diſquirendo, quippe qui nihil certum tradere poſſent.

Neque tamen gloriari intendo mihi primum & ſoli id innotuiſſe, cum non ignotum ſit plurimos eruditos & curioſos in Germania in ſimiles propemodum cogitationes mecum coincidiſſe, & præparationes authoribus ſuis dignas protuliſſe; id vero auſim dicere inter Gallos primum me extitiſſe qui ſcripto publici juris fecerit, & publice in Gallia præparaverit: Id quoque dixero me non torvis oculis (immediate ab emiſſa in publicum mea Pharmacopœa) vidiſſe ſcripta quorundam Chimica hac pręparatione ſuperbire, antea ea parte mutila; quo pacto annuebant illi votis meis, ut ſcilicet arcanum Salis volatilis Tartari pervulgaretur, iampridem & toties deſideratum.

Iſtud vero ratum eſt Sal Acidum & Volatile, in Tartaro naturaliter contenta, ab invicem ægerrime divelli, atque perpetuam diſpoſitionem ad arctam & mutuam conjunctionem nacta eſſe, ac præſertim in ipſa calcinatione, per quam diſſipata parte aquea, à qua illorum partes manifeſte & ſenſibiliter ſejungebantur, apertiſſime conſtringitur partis terreſtris quæ minime eſt craſſa, media interveniens ad illarum conjunctionem, quæ nequaquam divelli potuit ullius diſſolutionis ope, aut accuratæ quantumvis filtrationis: Etiamſi vero efficacia violenti iſtius ignis pars aquea omnino in nihilum abeat, ac proinde Acido inſignis imminutio accidat, nihilominus tan-

tum illius supereſt, quantum ſatis eſt ad tuendum unitatem quam juncta ineunt per mutuam & reciprocam actionem dum calcinatio inſtituitur; Adeo ut ad diſſolutionem iſtius unitatis, ſecretione Acidi facta, aut ſuperato ſuperſtite, à quo adhuc volatile irretitur cum illius partibus peracta calcinatione, nonnulli Neoterici novum Acidum adhibent, quod tamen ejuſdem fit indolis atque in eadem materia continetur cui inerat id cujus maxima pars per calcinationem Tartari abſumpta eſt; Id nec ratione deſtituti agunt, cum enim Sal Tartari per calcinationem ſpoliatum ſit plurimis partibus acidis per quas coërcitum fuerat; ſuperfuerit vero tantum quantum requirebatur ad tuendam fixi qualitatem, pars hujus Salis quæ maxime fixa reddita eſt, tunc temporis Acidi admodum avida & quaſi famelica, id quod naturaliter accidit cunctis Salibus fixis; quo fit ut novo huic Acido citiſſime ſe adjungens, cujus partes idoneæ ſunt explendis cunctis poris ab actione ignis relictis, recens hæc unitas in cauſa eſt ut pars maxime volatilis Salis Tartari libertati innatæ & volatilitati reſtituatur, odore ſui præſentiam promptiſſime prodens, cunctiſque indiciis Salibus volatilibus eſſentialibus inſitis: Neq; id admirationi eſſe debet, quandoquidem ut reſtituatur Salibus volatilibus Animalium volatilitas ab Acidis intercepta per horum fixationem, ad Salia fixa confugiendum eſt, penes quæ ſola poteſtas eſt expellendi ex Salibus Acidis volatilia, atque adſumendi ut ſibi intime conjungantur: Vnde poſtmodum volatilia illa ſe extricant, atque exerunt omnes qualitates quibus prædita ſunt.

Præcipiunt iidem Neoterici prægreſſa calcinatione ad nigredinem uſque, trium quatuorve librarum Tartari crudi, grandi olla ferrea exceptarum, illis affundi aquam communem, quæ emineat tranſverſi digiti craſſitie, Ollæ poſtmodum ſupponi modiciſſimum ignem, materiis autem optime diſſolutis, ac ſolum tepefactis, paulatim inſpergi Tartari crudi ſubtiliter pulveriſati manipulum ſemis, adeo ut dehinc exſurgere conſpiciantur in ſuperna parte liquoris plurimæ ampullæ; pergendoque in paulatina, & per vices facta, novi pulveris ſupra liquorem projectione, fermentatio augmentum capiat, ampullæ intumeſcant, numero augeantur ac ſimul congregentur, elegantique figura racemos referunt: Interim ignis regimen debitum iidem imperant, cujus calor illum non excedat qui adhiberi ſolet ad fermentationes promovendas, Leniſſimam eſſe jubent pulveris aſperſionem, ne

ſi una

ſi una vice pluſquam decet injectus fuerit, ſuborta nimia efferveſcentia materiæ vaſis oras excedant & extravaſentur; Ab aſperſione vero pulveris abſtinendum volunt deſinente ebullitione, Poſtmodum præcipiunt liquorem hunc immitti Cucurbitæ ferreæ capaci & excelſæ, qua cooperta alembico idoneo vire loricato, ad aptatoque Recipiente, itidem incruſtato, inſtitui diſtillationem Balneo Arenæ igne leniſſimo, initio potiſſimum; imo ex intervallis admovenda lintea madida Cucurbitæ ambitui, reprimendæ gratia liquoris efferveſcentiæ nimię, tandem adaugeri ignem ad promovendum aſcenſum Salis volatilis, rectificatoque liquore diſtillato quantum ſatis eſt ad Salis ſecretionem, qui exſurgat omnino elegans & puriſſimus: Aſſerunt iidem ab hujuſmodi fermentatione partium tum Tartari crudi, tum calcinati adeo intimam fieri divulſionem, ut peracta diſtillatione in magmate nullum fere ſubſit ſal, neque volatile neque fixum.

Tartarum crudum, & Sal Tartari calcinatum cum unius ejuſdemque materiæ ſint ſoboles, non ita pronum eſt ſtatuere quodnam illorum prius in fermentatione volatilitatem adquirat cum præſertim non levis exſurgat quantitas, ne mica fere illius in magmate ſuperſtite, ex ſententia prædictorum Auctorum: me judice tamen ob confuſionem à fermentatione inductam partibus, ut ſecretioni ab invicem idoneæ fiant, Acidum Tartari proculdubio adjungit ſibi arcte tantum Salis fixi quantum complecti valet; portio autem Salis, quæ illi adſociata eſt, eadem facilitate unitatem ſuam tuetur ac illa quæ ſecedens à ſucco racemorum media fermentatione, potiſſimam Tartari materiam conſtituit.

Volatilitas etiam Sali Tartari conciliari poteſt mediante Oleo nigro ex eodem Tartaro diſtillato, cujus portio adſumitur; quibus probe concorporatis cum duplici pondere Salis Tartari depurati, hæc maſſa Retorta vitrea excipitur, accuratiſſime obturanda, quinque aut ſex menſium ſpatio ſupra Piſtoris furnum, aut in loco quopiam moderate calido detinenda, poſtea reſerata Retorta, adjunctoque illius roſtro grandi Recipiente, probe loricato, ope Balnei arenæ, igne per gradus adhibito, educitur Sal volatile urinoſum, album, cryſtallinum, odoris admodum penetrabilis, cui commixta eſt portio ejuſdem Salis in liquorem reſoluti, comite pauxillo Oleo, eadem fere penetrandi vi prædito ac idemmet Sal.

Etiamsi autem qnis existimet in Oleo Tartari plurimum Sal volatile contineri, non secus ac in plurimis aliis Oleis, Sal autem volatile eductum exinde emergere, Admodum tamen verisimile est Sal Tartari maximam illius partem largiri, quandoquidem Sal volatile sat magna ascendit quantitate, & multo major quantitas comparatur ratione habita Olei injecti minori copia, atque in fundo solummodo reliquus est carbo unctuosus, fæces Olei præsertim referens, multo levior Sale Tartari eapropter adhibito.

Censeo etiamnum à diutina digestione cum reseratæ sint & divisæ etiam minimæ particulæ ambarum illarum substantiarum, atque divulsa singularis unitas inter Sal Tartari & portionem Acidi inita, ac particulas quasdam terræ sicuti & quæ intercesserat Oleum & Salis volatilis portioni, discordia autem inter omnes partes suborta; unde alius illarum situs nova unitate procurata, tunc in proclivi esse ut Sal volatile, & purissima Olei portio se exserant qualitatibus suis instructa, extricata à vinculis à quibus non amplius coërceri queunt.

Adde his fermentum arcanum Salis volatilis, in Oleo Tartari delitescensis, cum illi concessum fuerit amplum temporis spatium ad sui exaltationem & multiplicationem, non solum dominium in partem Acidam consequutum esse, sed præterea hanc in propriam suam substantiam quodammodo transmutasse, ab efficacia adjuncti Olei Tartari, in quod acida efficaciam nequaquam exserere valent, quibus quippe, quamdiu solitaria sunt, nequaquam cohærere & conjungi queunt, nisi interveniente salium mediatione: cum præterea Acida, cum difficillime divellant unitatem quam Salia facillime cum Oleis contrahant, figuram enim alienam admittere cogantur, ac naturam salium induere, ut in eandem unitatem venire queant quam Salia cum Oleis iniere.

Alumen à quibusdam Neotericis usurpatum ad conciliandam Sali Tartari volatilitatem, non indignum est quod in societatem admittatur, etiamsi nonnulla quædam occurrant dubia circa diversitatem substantiæ Salis Tartari & Aluminis; at dubium omne removebitur si illud animadversum fuerit ab Alumine nihil improbi afferri aut inutilis in sui distillatione, nec inutili effectu aquam illius spirituosam usurpari, imo intus adsumi, præsertim ad oris affectus & faucium: Neoterici hac ratione procedendum jubent.

Salis Tartari probe exsiccati ac depurati libræ tres commisceantur æquali penderi Aluminis electi crudi, in pulverem contriti, his simul conjectis in capacem Retortam argillaceam, luto obductam, impositam fornaci Reverberij clausæ, adaptatoque illi & accurate loricato capaci

capaci Recipiente, inſtituatur diſtillatio igne per gradus adhibito, initio leni, ſed ſub finem auctiori, ad ultimum uſque terminum; quo pacto, vaſis refrigeratis, plurimum Sal volatile Tartari obvium fiet, odoris & ſaporis admodum penetrabilium, commiſta ſimul Aqua Aluminis ſpirituoſa, mediis ordinariis rectificanda, obtinendi gratia Sal volatile, ultimam puritatem & perfectionem adeptum.

Iidem Neoterici, illis ſatisfacturi quibus non arrident partes aqueæ & ſpirituoſæ Aluminis, proculdubio ſurſum evectæ, una cum partibus Salis Tartari in diſtillatione aſcendentibus, repudiato Alumine crudo, ejus tantum caput mortuum admittunt, ex quo contrito & anatico ponderi Salis Tartari ficciſſimi & pulveriſati commiſto, per Retortam Sal volatile eliciunt, eadem via incedendo ac cum alumine crudo.

Acidum in Alumine contentum adeo debile eſt, ac tam parvi momenti, ut nequaquam illi adſcribenda videatur volatiliſatio Salis Tartari, ſed potius parti illius fixæ, à diſtilllatione reſiduæ, quandoquidem, concedentibus iiſdem Neotericis, hunc effectum editi etiam non adſcito in ſocietatem Acido.

Cauſas quod attinet volatilitatis adquiſitæ ope Aluminis cenſeo Sal terreſtre poſtremi hujus, commiſtum Sali Tartari, obvium habens reliquum Acidum à quo fixum fuit redditum hoc Sal, poris autem magis pervium cum ſit, ac illo aridius, id abſorbere, vel ſaltem, adeo imminuere, ut cum tam inſignem copiam intra proprios poros continere nequeat, maximam illius dimittat partem, quę libertate donata volatilis evadat ſicuti erat propria indole.

Alio loco enuntiavi ſubſtantiam maxime acidam uvarum ſucci conjungi plurimæ parti Salis volatilis ad conſtitutionem Tartari; fæces autem in fundo doliorum ſuperſtites Sale volatili plurimo cum gaudeant, & ſpiritu ſulphureo, pauciſſimo pollere Acido, quod pauxillum tantum Volatile fixum reddere valeati: Iiſdem quoque de cauſis non levi negotio elicere licet Sal volatile ex dictis fęcibus, neque opus eſt accerſere materias extraneas in auxilium: Eapropter, ſecreto filtrationis & expreſſionis ope vino, quod comitetu habet fæcum partem maxime craſſam, in qua ſal volatile deliteſcit parti terreſtri commiſtum, diſtillatione autem facta iſtius vini ad evocandum ſpiritum illius volatilem & inflammabilem, Soli exponenda erit optime exſiccanda, aut ſummę parti furni Piſtoris imponenda craſſior illa pars, quæ in pulverem contrita proprio ſpiritu irroranda, vel alio ſimili alkooliſato, quo mediocriter humefacta, maſſa ut ſponte exſiccetur permittendum,

eodem loco cui prius exsiccanda commissa est, postea immittenda capaci Retortæ argillaceæ, luto obductæ, duas circiter hujus partes implendo : qua collocata supra furnum Reverberij clausum, adaptatoque, (accurate loricato), illius Rostro magno Recipiente, suscipienda erit distillatio, initio ducto ab igne leniſſimo, per gradus sensim augendo per decem aut duodecim horas, ad ultimum usque terminum; Postmodum sponte frigefactis vasis, iisque decrustatis, nanciſci licebit in Recipiente Sal volatile Tartari, parti Oleagineæ commistum, cum plurimo phlegmate, quæ simul infundenda in ingens matratium longiore collo præditum, quod impositum arenæ Balneo, ac Alembico proprio instructum, accuratissime luto communitum, instructamque exiguo Recipiente, luto itidem obducto, Rectificatio celebranda erit igne moderatissimo, eadem via procedendo qua ad rectificationem cæterorum Salium volatilium, Tunc conspicuum erit Sal volatile Tartari prius ascendens, & interiori Alembici parti adhærens, albicante forma & crystallina, unde cito eximendum erit, non minori industria quam celeritate, præcavendæ causa quantum licebit illius dissipationis, ac commixtionis partis Oleagineæ proxime Sal illud volatile consequentis, una cum phlegmate sursum evehendæ, à quo dissolutum fuerat & simul abstractum reliquum Sal volatile.

Affusio spiritus vini alkohollsati in has fæces siccatas non omnino necessaria est, quandoquidem Sal volatile ex illis abstrahi potest, non admisso hoc spiritu; at vero eapropter commode accersitur, quod cum sibi adsciscat partem aliquam acidi fæcum, atque secum illam abstrahat dum in auras abit, ab illo liberat Sal volatile, præstatque ut majori copia prodeat quam ulla alia methodo.

Sal volatile Tartari admodum conducit depurandæ sanguineæ massæ, expellendis per poros cutaneos humoribus fulginosis & acribus, Acidis domandis, fermentationi prohibendæ, illorumque transpirationi promovendæ, aut per lotium vel alvum expellendis : Commode in usum adduci potest ad curationem febrium intermittentium, singulariter vero Quartanæ, Icteri, Hydropum, Cachexiæ, Scorbuti ac plerorumque morborum chronicorum, tum in viris tum mulieribus.

Procul ab alimentis exhibendum, à decem aut duodecim granis ad viginti usque aut triginta, ex liquoribus convenientibus, vel Boli forma, Conservis commixtum, Electuariis aliisque medicamentis : Specifice etiam confert sistendæ gangranæ, ore adsumptum, & parti affectæ

ctæ admotum: Ad diſſolutionem etiam plurimorum mineralium eximium eſt.

Licuiſſet hic nonnullas alias præparationes Salis volatilis Tartari inſerere, ſed ſat multas multas me adduxiſſe exiſtimo; poſtremam autem à me adductam, uſu mihi compertiſſimam, nulli inferiorem eſſe, ſive præſtantiæ attendas, ſive præparationis facilitati exiſtimo.

Cærerum exempla à me adducta Salium volatilium alborum & cryſtallinorum, methodo à me propoſita extrahendorum, non modo ex fæcibus vini ac ſabis exſiccatis, ſed etiam ex nonnullis aliis leguminibus, plurimiſque plantis antiſcorbuticis, errore eos liberatura ſunt qui tanquam verum accepturi ſunt id quod Zvvelferus Claſſe decima quinta Pharmacopœæ ſuæ Regiæ, pagina 668. editionis Dordrechtenſis anni 1672. adfert ubi poſt plurimos ſermones, eundem in ſcopum tendentes, tandem ſic infert, *Quare vero verius comprobatum manet, nullum ſubſtantiale exiſtens Sal volatile, ex vegetabilibus, uti ex animalibus in dies accidit, arte elici poſſe; niſi ſalem fixum, & hunc ipſum nonniſi præmiſſa incineratione.* Quandoquidem experimenta facienda rerum à me productarum illius aſſertiones omnino convellunt, ac ſimul rationes omnes inanes ab ipſo allatas, fulciendę ergo ſuæ opinionis evertunt: Etſi enim vix quiſquam in animum inducat virum, & eruditum & artis peritiſſimum in errorem labi potuiſſe, agendo de materiis quas crebrius manibus trivit & verſavit; id tamen certum eſt ipſum non ſufficienter animum advertiſſe ad ea quę protulit; neque adeo aſſeveranter eadem prolaturum fuiſſe, ſi intime ſcrutatus fuiſſet naturam rerum quas tractandas ſuſceperat; Nam exempli gratia, animadvertere potuiſſet Fuliginem, quę fere ſolum ex partibus Salinis & Oleagineis lignorum, quas ignis violenta actio abſtraxit & in ſublime evexit in caminos, conſtare, diſtillationi expoſitam ex Retorta, & plurimũ Salis volatilis effundere, quod revera cenſendum eſt legitimum Sal volatile vegetabilium: Hoc vero clare evincit auctorem hunc hac in re hallucinatum eſſe, quod videlicet apertiſſime ſibi ipſi contradicat claſſe decima quinta Pharmacopœæ ſuæ Regiæ pagina 719. quo loco ſuſcipit tradendam (ſibi ipſi adverſarius) methodum præparandi Sal iſtud volatile Tartari, quod nemine renitente Vegetabilis pars eſt; etiamſi illius procedendi ratio, ut ut tædii plena, tendat ad conjunctionem Salis fixi Tartari, cum Sale Acido ſubtiliſſimo aëris, quæ ad ſociare ſatagit: quicquid vero exinde abſtrahere poteſt neutiquam accedit ad facultates legitimi Salis Tartari, cujus modo attuli præparationem.

CAPVT LXX.

De Tinctura Salis Tartari.

TInctura Salis Fixi Tartari in ſe continet partes adeo puras & inſignes ut non immerito huc accerſenda ſit, à me prętermiſſa prima hujus Pharmacopœæ editione.

Quicunque hujus Tincturæ præparationem tradidere, inter ſe quidem conveniunt de perpurgatione hujus Salis, de diuturnitate & de vehementia ignis, quem tolerare illi neceſſe eſt, uti etiam de colore ex cœruleo & rubro miſto qui illi comparandus eſt antequam egregia ex illo Tinctura elici poſſit, At nonnullis ſatis eſt Sal hoc depuratum forti crucibulo indidiſſe, aut cuipiam vaſi fictili idoneo; id valido Reverberij igni expoſuiſſe, ac, ſilicet, in Furnum Figulinum immiſiſſe, eouſque ibi detinendum donec adeptum ſit colorem elegantem ex rubro & cœruleo miſtum.

Alii ſatius ducunt liquandum Furno anemio commiſiſſe, forti crudibulo exceptum, ac per plures horas fuſioni expoſuiſſe, donec id intenſum colorem adeptum ſit; Imo aliquando confugere neceſſe habent ad crucibula ferrea, eo quod perrarò optima crucibula, etiam Germanica, diu ignem fuſorium, Sal hoc continentia experiri poſſunt quin diſſilliant, illudque in ignem effundatur.

Vnicuique liberum relinquo huic vel illi methodo inſiſtat, dummodo igne vehementi accenſo, diuque prorogato, color intenſus conciliatus fuerit, iſque erubro cœruleus, huic Sali omnino conciliandus ſi modo ex illo Tinctura elicienda ſit: Sed ſedula diligentia adhibenda eſt ut fervens fuſum hoc ſal coloratum effundatur in mortarium ferreum probe excalefactum, utque illius pulveriſatio cita ſit, poſtmodum in optimum Matratium vitreum denſumque infundatur, prius excalefactum, illi paulatim affundendo tantum ſpiritus vini rectificati quantum ſatis eſt ad intimam penetrationem & humectationem, poſtmodum ſuperaddendo eundem vini ſpiritum donec Sali ſuperemineat quatuor tranſverſis digitis: Tum in collum hujus vaſis introducendum erit collum alterius Retortæ vacuæ, ſed multo minoris, deorſum vergens, adeo ut ambæ illæ Retortæ ſibi invicem commiſſæ efficiant Alembicum cœcum dictum, juncturiſque accurate luto obductis, Balneo arenæ vas committendam erit, accenſo igne valido per aliquot dies

dies conſervando, ac eouſque donec (ex intervallis leniter commovendo materias) ſpiritus vini rubro colore intenſo imbutum ſe exhibeat: Tum juncturæ ſolvi poſſunt, ablato luto, Tincturam decantando in lagenam idoneam, qua accurate occluſa, Sali relicto affundenda erit æqualis quantitas optimi ſpiritus vini, iuncturas iterum loricando, repetendo & inſtituendo eaſdem macerationes & commotiones in eodem Balneo, donec ſpiritus requiſitum adeptus ſit colorem: Poſtmodum utraque Tinctura Cucurbita vitrea excepta, hacque proprio Alembico cooperta, probe loricato, Mariæ Balneo tepido extrahendæ erunt tres partes circiter ſpiritus vini; in fundo poſtea Cucurbitæ conſpicua erit Tinctura Tartari, prædita omnibus qualitatibus quæ illi adſignari ſolent, in lagena vitrea denſa, accuratiſſime obturanda, ſervanda.

Tinctura hęc in ſe complectitur puriſſimam partem Salis Tartari per ſpiritum vini diſſoluti & volatilitate donati, à quo odorem gratiſſimum adipiſcitur, illi non abſimilem quem fundunt uvæ floridæ.

Etiamſi ſpiritus vini abſtraxerit, & intime huic Tincturæ conjunxerit Salis Tartari partem tenuiſſimam; nonnullis porro veriſimile forte videatur Sal in Retorta ſuperſtes propriis dotibus deſtitutum eſſe, hoc tamen ratum eſſe debet, ſi id diſſolutum fuerit, iterumque filtratum & coagulatum, priori candori reſtitutum iri, idoneum redditum prioribus uſibus; Imo cenſeo veriſimile eſſe, ob diuturnam cum ſpiritu vini conjunctionem, acrimoniam ex parte retuſam fuiſſe, aculeos vero nactum eſſe à particulis iſtius ſpiritus admiſſis, ſi in liquorem, loco humidiori repoſitum, diſſolvatur, liquor autem iſte tranſmiſſus fuerit per vitrum pulveriſatum, infundibulo vitreo exceptum, liquorem exoriturum eſſe multo leniorem, Coſmetico, aliiſque uſibus aptiorem, eo qui ex ſale Tartari abſque ſpiritu vini conficitur.

Tenuitas ſubſtantiarum ex quibus conſtat hæc Tinctura, idoneam eam efficit ut pervadere queat ſingulas partes corporis, omnes obſtructiones referet, maſſam ſanguineam puram reddat, ejus circulationem promoveat, ac roborato calore nativo parem illum reddat expellendis ſupervacaneis, ac functionibus omnibus perficiendis: Scorbuticis miram adfert opem, hydropicis & Ictericis: Meatus Iecoris referat dienis, Meſenterij, Renum, Veſicæ & Uteri, è corpore humores impuros tum per manifeſtos ductus, tum per inſenſibilem tranſpirationem expellens.

Exhibetur quarta pars cochleatis, dimidia, integrum cochleare, ex vino, juſculo, vel alio quopiam liquore idoneo, mane jejuno ventriculo, pergendo in uſu prout neceſſitas poſtulaverit.

CAPVT LXXI.

De Sale volatili Oleoso.

ELogia insignia quibus *Sylvius*, Medicus Lugduno-Batavus, afficit Sal volatile Oleosum, cui creberrimo in usu fuit ad curationem plurimorum morborum, cum plurimos impulerint ad disquisitionem præparationis illius, non immerito succensendum videtur erudito illi Viro, quod cum plurima scripta egregia in publicum emiserit, hujus vero remedii sæpius meminerit, descriptionem tamen silentio involverit: Ex quorundam tamen mente, consideratio morborum, quorum causa id adhibere solitus erat, examen porro aliorum remediorum ipsi familiarium, ad ejusmodi affectus, aut similes, in notitiam illius deducere potuit, ac forte arcanum detegere, substantias Oleosas cum spirituosis & volatilibus iusta proportione commiscendo & conjungendo.

Eapropter nonnulli jubent guttas aliquot Oleorum stillatitiorum, saccharo purissimo pulverisato excipi, demum dissolvi in aquis spirituosis aromaticis, admixto postea Sale quopiam volatili vegetabili, aut animali.

Alii existimant Sylvii scopo satisfactum iri si quædam portio Salis volatilis in aqua spirituosa & oleosa, majoranæ, lavendulæ, aut cujuspiam plantæ odoratæ, olei nonnihil obtinentis dissoluta fuerit. Alii miscent Spiritus oleosos aromatum cum Salibus volatilibus, vel spiritibus illorum Salinis; qui revera nihil aliud sunt quam eadem salia in phlegmatis aliqua parte resoluta.

Harum procedendi rationum cum propemodum in omnibus idem sit scopus, in nulla vero absint partes oleosæ, & salinæ volatiles, ipsis abnegandum non est nomen Salis volatilis oleosi; at cum necesse sit nosse proportionem diversarum substantiarum quæ constituere debent compositionem Salis volatilis Oleosi, meliorem normam tradi non posse censeo ea quam proposuit Dominus *Tilingius*, Rintelij Medicinæ Professor, libro cui titulum facit, *Prodromus Praxis Chimiatricæ*, edito Rintelij anno 1674. in quo illius descriptionem tradit pagina 342.

Accipiantur, Eo monente, *Vncia una Spiritus aromatici* (cujus postea addicit descriptionem) *Salis volatilis Ammoniaci drachmæ duæ, Tinctura*

Ca-

Caryophyllorum guttæ ſex ; hæc lagenæ ſimul commixta committantur, probe obturandæ, Miſtura hæc per noctem quieſcat, liquor autem limpidus factus decantetur, ſeparandus à tantillo pulvere ad fundum delato ; Eo pacto adipiſci licet Sal volatile oleoſum, aut potius Spiritum aromaticum Sale volatili prægnantem, aut, ſi mavis, Sal volatile temperatum, odoris & ſaporis gratiſſimi, quod tenuitatis partium gratia admodum convenit attenuandis & diſcutiendis vitioſis humoribus, atque per habitum corporis excutiendis : Commodiſſimus etiamnum eſt illius uſus in cunctis morbis frigidis, iis præſertim quos inducit ſuccus quiſpiam, aut fermentum acidum, quorum efferveſcentiam compeſcit, effectuſque metuendos arcet.

Salis iſtius volatilis dozis eſt à guttis quinque ad decem, ex aqua quapiam diſtillata idonea.

Deſcriptio Spiritus Aromatici ab ipſo allata hæc eſt.

R. *Cinnamomi electi uncias duas*
Roſarum rubrarum unciam unam & ſemis
Seminum Aniſi
Fœniculi ana drachmas ſex.
Galangæ.
Caryophyllorum, ana unciam ſemis.
Cardamomi.
Seminum Oryacanthæ ana drachmas duas.
Santali Citrini.
Nucis moſchatæ.
Cubebarum ana ſcrupulos duos.

Cuncta optime conterantur præter Roſas, & commixta ſimul indantur Cucurbitæ vitreæ Affundantur Spiritus vini optimi libræ ſex.
Aquæ pluviæ libra una.

Cucurbitæ Alembicus proprius imponatur, luto accurate obducatur, Imponatur Cucurbita Balneo Arenæ ; adaptetur Recipiens roſtra Alembici ; ãigerantur materiæ igne leniſſimo per horas viginti quatuor, demum diſtillationi ſubjiciantur, eadem via incedendo qua ad eliciendos Spiritus quorumvis Aromatum.

Spiritus iſte calefacit, attenuat & exſiccat, cordi & ſtomacho robur addit, conducit in cunctis affectibus frigidis.

Doſis eſt à drachma una ad duas vel tres ex liquoribus adpropriatis.

Varietas ſubſtantiarum medicamentorum, in compoſitionem hujus ſpiritus Aromatici venientium, plurimas macerationes expoſcere videtur; ſed præterquam quod partes maxime ſubtiles Aromatum à craſſioribus facile ſejunguntur, contuſio præcedens, & digeſtio, ad horas viginti quatuor inſtituta, penetrabiliſque vini facultas omnem omnino ex animis ſcrupulum dimovent.

Finis Libri Primi.

Pharmacopoeæ Regiæ Chimicæ.

PHARMACOPOEÆ REGIÆ CHYMICÆ.

LIBER SECVNDVS.

PARS TERTIA.

Continens Præparationes Chymicas

ANIMALIVM.

CAPVT I.

De Remediis ex Homine desumptis.

VEGETABILIA, quorum præparatio subjectum fuit Libri præcedentis, non sola in hominis obsequium à summo Deo condita fuere, quandoquidem non tantum ex pluribus animalibus maximam partem alimentorum ipsi largitus est, sed præterea industriam & rationem concessit per quam ex unoquoque sigillatim illorum plurima & optima remedia comparare potest: quin imo & ex ipsissimo illius corpore, adhuc vivente, atque aliorum hominum vita functorum, præstantiora & utiliora medicamenta quam in quovis alio animali latere voluit: Adeo ut Arti Chimicæ abunde supperant quæ elaborare queat, exinde desumpta, præparationesque ex illis præstantissimas perficere.

Nam præter illas quæ ex Cranio, aliisque illius ossibus confici possunt, ex sanguine, pinguedine, carne, mumia, aut cadavere balsamato & exsiccato, præparationem etiam admittunt ungues, capilli, lo-

tium & cætera illius excrementa; mulierum itidem secundina &c. adeo ut certissimum sit nullam adesse partem, neque excrementum aut superfluum quid in utroq; sexu, quod Chimiæ ad valetudinem illius objectum esse nequeat, aut curationem plerorumque affectuum quibus tum vi tum mulier exponuntur.

Artifices ex hominis partibus, atque ex animalibus, extrahunt substantias à Plantarum partibus non absimiles, at non eadem proportione, Animalibus enim minus terrei concessum est, minus acidi, sed multo plus salis volatilis quam Plantis; Plus quoque Olei quam quædam harum obtinent, sed minus quibusdam gaudent: Pauciſſimum Acidum quod animalibus inest, exiguaque hujus efficacia, cum pauciſſimum Sal volatile coërcere queat, Idem autem Sal cum insigni reperiatur copia, mirum esse non debet, cum nihil adsit quod ipsum prohibeat quo minus à cæteris secedat substantiis, si non levi negotio ab illis sejungatur, & prius ex Retorta prodeat & expellatur, Recipiens ingressurum, demum à fundo Matratij proboscide præditi in summum Alembicum reversurum cum rectificatio peragitur, sicuti id contingit dum præparatio illius instituitur.

Oleum quod attinet, suapte natura cum sat sit volatile, imo multum accedat ad indolem, quinimo particeps sit propriæ substantiæ istius Salis, ideo fit ut in rectificatione presso pede id consequatur, non secus ac in distillatione; Præterea affero, etiamsi quædam animalia aliis ut pabulo fruantur, homo autem fere vitam traducat carne plurimorum animalium vescens, perpendendas nihilominus Plantas tanquam primum & præcipuum maximæ partis animalium alimentum, illorum potissimum quæ homini in pabulum cedunt; Et credendum à volatilitate Salis plantarum maximam animalium partem, ac præsertim hominis, volatilitatem propri Salis adipisci.

Id quoque ratum esse debet qualitatem & copiam Salis volatilis animalium pendere ab exaltatione (quam inducit calor naturalis ventriculi) substantiarum quæ illis veniunt in alimentum; Prædictam autem volatilitatem omnino requiri, quo quam citissime & æqualiter (sicuti contingit) diffundantur ad partes à ventriculo maxime dissitas, non secus ac ad illi finitimas.

Neque etiamnum dubium quin partes hominis principes copioso ejusmodi Sale volatili gaudeant, quandoquidem non modo partes sensu destitutæ, cujusmodi sunt ungues & capilli, sed & omnia excrementa, imo viliſſima, non mediocri illius copia diffluunt.

CAPVT

CAPUT II.

De præparatione Cranii Humani.

NVlla ratione impellor ut Cranii humani uſtionem aut calcinationem adprobem, uti nec magiſterium, ex multorum ſententia inde parandum, quandoquidem combuſtioni exponi nequit, aut calcinationi, quin optimæ illius partes in nihilum abeant: neque in magiſterium deduci quin depravatio inſignis illi inducatur, eapropter illorum deſcriptionibus immoraturus non ſum, ratus quippe ſatius multo eſſe lima cranium deterere, illiuſque pulverem adſumere, juxta methodum Galenicam, quam ad media ejuſmodi adeò deſtructiva, atque a legitima præparatione devia confugere, cum in calcinato cranio nihil aliud ſuperſtes eſſe queat, conſideratione dignum, quam conſtringendi vis, ac quædam acida obtundendi & abſorbendi.

Optima omnium Chimica præparatio Cranio humano conveniens ejuſdem eſt diſtillatio, cujus inſtituendæ gratia duo vel tria crania hominum ſtrangulatorum accipienda ſunt, aut morte violenta peremptorum, ſed prius proba valetudine fruentium: comminuantur illa, aut ferra in minutiſſima fruſta dividantur, capaci Retortæ argillaceæ (de grés) immittantur, luto probè obductæ, nulla ratione habita repleta ſit an ſecus, quandoquidem æque rite procedit diſtillatio, dummodo in reliqua operatione conditiones neceſſariæ obſervatæ fuerint: Retorta hæc ſuperponatur Furno Reverberii clauſo, qua operculo ſuo fornicato inſtructa, accenſoque in cinerario igne carbonum leniſſimo, occludendum erit operculi ſpiraculum, nec non Foci oſtium, imo ferè omnino Cinerarii, ignem æqualem & lenem per bihorium fovendo, aut quouſque percipiatur operculum tantiſper incaleſcere. Tunc ignis è cineratio in focum transferendus erit, quo tantillum aucto, capax Recipiens accommodandum erit roſtro Cornutæ, cujus commiſſuræ accurate luto muniendæ erunt, nec diù poſt aliquid aëris admittendo per operculi ſpiraculum, eundemque ignis tenorem per duas horas conſervando, aut donec phlegma ſtillare incipiat in ſubjectum Recipiens, demum paulò liberiore aëris ingreſſu conceſſo per operculi regiſtrum, auctoque ignis gradu, inde conſpicui erunt ſpiritus volatiles ſalini, oleo comite, vel nubecularum candidarum forma ex Retorta prodeuntes: ſervatoque ignis eodem tenore duarum circiter horarum ſpatio, gradu uno iterum is auctior fiet, operculi ſpiraculo magis

ac magis, proportione ſervata, reſerato, quo tandem omnino recluſo, intenſiorique igne ad ultimum uſque gradum reddito, in eo gradu is ſervandus erit, donec nullis amplius ex Retorta exſurgentibus nebulis, Recipiens plane pellucidum fiat, poſtea ut ſponte refrigeſcant vaſa concedendum, quibus decruſtatis obvium erit oleum, cum parte ſpirituoſa ſalina & volatili cranii, plurimo phlegmate involuta in Recipientis fundo contenta: quæ variæ ſubſtantiæ rectificandæ erunt, eas ſimul immittendo matratio oblongiore collo prædito, Balneo arenæ impoſito, operiendo capitello ſuo vitreo accuratiſſime luto obducto, non alia incedendo via quam a me indicata ad rectificationem inſtituendam ſalium volatilium vegetabilium.

Nonnulli Authores jubent oleum a cæteris ſubſtantiis ſecerni ante rectificationem, poſtremas has ſimul commixtas per chartam emporeticam tranſmittendo, cui oleum inhæret, ad uſus ſolum externos adſervantes: At ii non percipiunt oleum id plurimum ſal volatile comprehendere, Illius facultates & vires non plurimum abſimiles eſſe qualitatibus ejuſdem ſalis, imo commodiſſime in uſus externos venire poſſe, ſi præſertim rectificatio accurata fuerit, quamobrem multo ſatius eſt in rectificatione id cæteris ſubſtantiis remixtum linquere.

Iidem Authores, rati optimam fore rectificationem huius Olei, præcepere poſtquam exceptus fuerit liquor ſalinus & aqueus Retorta oblongo collo donata, paulatim, mediante exiguo infundibulo, affundi ſpiritum ſalis donec nulla amplius ebullitio conſpicua ſit, quia, ex illorum opinione, præmiſſa hac fiiltratione, immiſſoque hoc liquore in cucurbitam vitream, capitello ſuo obductam, ſurſumque evecta ope Balnei arenæ parte aquea, licebit, continuando ignem Balnei, ſurſum in alembicum evehere, aut ad latera Cucurbitæ ſal volatile a ſpiritu ſalis fixum redditum adfigere, ſed ab iis animadverſum non eſt id quod imminet a mutua actione & reactione hujus ſpiritus Acidi cum ſpiritu volatili, neque ab illis præviſum quando ſimul hęc fixitatem reciprocam adepta ſunt, ſal volatile ſublimationem poſtea omnino reſpuere, quandoquidem, ipſis ultro concedentibus, ſucceſſus nullus poſtmodum ſperandus eſt quam ab additione & coniunctione dupli ponderis ſalis Tartari, aut alterius cujuſdam ejuſmodi naturæ alkali, cum ſalibus iſtis eo modo commiſtis, quod valeat, Acido ſe adjungens, ſal volatile priſtinæ libertati reſtituere.

Quicunque Authores de Cranio humano aliquid conſcripſere, imo de ſimpliciſſima præparatione, unanimi conſenſu id commendatum voluerunt ad curationem cunctorum cerebri affectuum, ac præſertim

Epilepſiæ

Epilepsiæ & Apoplexiæ, At sal & oleum volatile ejusdem cranij, cum non modo liberata sint a parte terrestri & aquea, at plurimum etiam viribus evecta ope distillationis & rectificationis, ideoque idonea sunt producendis effectibus proculdubio generosioribus, quorum & tenuitas partium, & saporis penetrabilitas, uti & odoris, indubia sunt indicia: Id quoque pro comperto habendum ventriculi calorem commeatum ipsis præbere non minus facilem quam celerem, non solum in cerebrum, sed etiam in corporis partes dissitissimas.

Exhibentur ore, nullo fere discrimine, sal & oleum, sal vero præferendum censetur, quod volatilitate paulo maiori gaudeat, purius sit, elegantius, gustui minus insuave & odoratui.

Salis dosis est a granis sex, octo, vel decem, ad viginti usque vel triginta, ex Aqua quapiam, Decocto, Conserva, aut Opiata Cephalica.

Dosis olei rectificati est à duabus aut tribus guttis ad octo vel decem ex iisdem liquoribus, conservis aut opiatis, sed prius id excipiendum est sacchari purissimi pulvere, si modo liquoribus intimè commisceri velis: Possunt & eodem tempora iungi, ac loca circa futuras, naribusque immitti.

Ex quibusvis hominis Ossibus substantias non multum absimiles ab iis quas suppeditat cranium elicere licet, non dissimili methodo ac in illorum distillatione indicatum.

Potest præparari Extractum, aut Essentia Cranii humani hac ratione.

Minutissimè scobina deterantur Cranii Humani aliquot unciæ, matratio immittantur, illis superfundatur Spiritus vini cephalicus (cujusmodi descripturus sum postrema parte hujus Pharmacopoeæ) adeo ut pulverem superet totis quatuor transversis digitis, accuratè cooperiatur matratium, maceratio fiat per quindecim dies super Pisloris furnum, liquor prægressa expressione in torculari valida & cohobatione: eo immisso Cucurbitæ vitreæ capitello suo probè luto obducto instructæ, Balneo Mariæ commissæ, accommodando illius rostro exiguum Recipiens, eliciendus erit spiritus, donec liquor consistentiam mellis adeptus sit, utrumque demum seorsum vasis idoneis recondendo.

Nonnulli Acetum stillatitium ad extractionem hanc perficiendam usurpant, sed ineptè admodum, quandoquidem salis volatilis naturam in fixam transmutat: Neque etiam metuendum ne spiritus vini cranium humanum eo modo scobina detritum sufficienter penetrare valeat, adeo ut necesse sit ad spiritum Aceti confugere, vel ad

aliud quid corrodendi vi præditum, quandoquidem illud compertum eſt ſuccum, puriſſimàmque cornu cervini ſubſtantiam, facillimè in aqua diſſolvi, in qua ejuſdem raſura ferbuerit, etſi cranium humanum tenuiùs comminui ſoleat quam cornu cervinum.

Extractum hoc, vel Eſſentia, ad Epilepſiæ curationem admodum conferre cenſetur, Exhiberi ſolet ex aqua quapiam cephalica a ſemiſcrupulo ad ſemidrachmam: Nec non illi commiſcere licet Spiritum anteà ex Extracto eductum, a ſcrupulo uno ad drachmam.

CAPVT III.

De præparatione Chimica Sanguinis Humani.

Illis nequaquam conſentio qui exiſtimant ſanguinem humanum calentem, recénſque venis eductum hauſtúmque, remedium eſſe ſpecificum adverſus Epilepſiam, quandoquidem præter horrorem ex ejuſmodi potu abominando concipiendum, ſanguis è corpore exiliens nihil in ſe continet abſimile illi quo donatus eſt ſanguinem potans: Illud præterea ſciendum ſanguinem vaſis propriis egreſſum, illico inſignem immutationem perpeti, quantumvis ſtudium adhibeatur ut diſpoſitionem naturalem conſervet, tantum enim abeſt ut venis vel arteriis excipiatur eodem in ſtatu quo adſumptus fuit, quin omnino neceſſe ſit in ventriculo propriam naturam exuat, colorem & conſiſtentiam naturalem, adeo ut vix alius effectus expectandus veniat quam ab ordinariis alimentis ingeſtis.

At vero mediante diſtillatione, ac ſeparatione partium ſanguinis puriorum ab impuris, remedia eximię efficaciæ expectanda ſunt, non modo adverſus Epilepſiam, ſed etiam cunctos cerebri affectus, hac methodo.

Circa Majum menſem non mediocris copia dematur ſanguinis è venis pedum aliquot juvenum integra valetudine fruentium, neutiquam ruforum: illico ſanguis iſte excipiatur una vel pluribus cucurbitis vitreis grandioribus, quarum tres partes ad minimum vacent. Ab adcommodatis capitellis, exiguíſque Recipientibus, Balneo cinerum, igne moderato, exſtilletur univerſa pars aquea, adeo ut quod reliquum fuerit in cucurbita ſiccum omnino adpareat, neque tamen combuſtum, quamobrem debito ignis regimine opus eſt, præcipuè ſub diſtillationis finem.

Demum ſponte refrigeratis vaſis, reconditáque aquâ diſtillatione prolecta,

prolecta, sanguis in cucurbitis exsiccatus eximendus, & grandi Retortæ vitreæ immittendus, impositáque Retorta tripodi ferreo in Furno reverberii clauso, adcommodatoque illi probè loricando capaci Recipiente, iterata instituenda erit distillatio, igne per gradus adhibito, initio leniſſimo, at tandem intensiſſimo, quo pacto nova exstillanda est aqua, cuius comites erunt oleum & sal volatile sanguinis, mox subsequutura, ex Retorta nubeculatum candicantium forma exsurgentia, liquidam formam in Recipiente adipiscentia.

Postea vasis sponte frigefactis, cunctisque substantiis commistis è Recipiente in matratium oblongioris colli effusis, huic imponendo proprium capitellum accuratiſſimè loricatum, cuius rostro exiguum Recipiens adplicatum fuerit, Rectificatio Balneo cinerum igne admodum moderato perficiatur, eadem procedendi via quam indicavi ad rectificationem olei & salis volatilis plantarum, imo iterari potest rectificatio olei & salis volatilis, ubi opus fuerit, si extremam puritatem quis optaverit.

Nonnulli animadvertentes Aquam è sanguine eliciendam sicuti modò dixi, exiguis pollere viribus, sanguinem super plurimos discos effundunt, solique exponunt, aut in quodam æstuario reponunt ut quam citiſſime exsiccetur, demum ex Retorta more solito distillant.

Omnes authores sal volatile sanguinis humani ad Epilepsiæ curationem magni faciunt: Imo Ipse *Helmontius* asserit ex illius usu adultos omnimodam sanationem sperare posse: Neque minori efficacia pollet in cæteris cerebri affectibus, sanguinis massam puriorem reddit, præsertim scorbuticorum, fluidiorem illam efficiendo ac circulationem liberiorem reddendo, Neque minoris est præstantiæ in affectibus uterinis, & in superanda febrium malignitate, imo etiam contagio sese propagantium, nec non curatione hydropicorum, & ad podagricorum solatium, Vires hujus salis volatilis, & olei rectificati, non multum discrepant ab iis quas suppeditat cranium humanum, Eodem etiam modo in usum duci potest, & ad usus externos usurpari oleum, leniendorum gratia dolorum podagricorum & rheumatismo affectorum, imo & utiliſſime adversus Paralysin.

Secundinæ muliebris distillatio perfici potest methodo a me proposita in distillatione sanguinis humani.

Hoc loco equidem memorandæ essent Tincturæ, Extracta & aliæ Mumiæ præparationes, ab Authoribus variis descriptæ & plumum commendatæ, At, si bene sentio, eæ quas proposui sanguinis & cranii humani, cum eliciantur è partibus nullam dissipationem expertis, omninò ad quosvis usus commodius trahi queunt quam quæ sup-

peditare valet ſubjectum inſigne, alterationes perpeſſum, ab injuriis temporum, aut hominum artificio.

CAPUT IV.

De Diſtillatione Vrinæ.

Vrinæ hominis ſapor acris & ſalſedinis particeps cum gravi odore, ſi præſertim diutius adſervata fuerit, apertum faciunt cunctas corporis humani partes ſale volatili plurimo conſtare, quandoquidem adeo inſignis hujus quantitas in iſto excremento deprehenditur.

Eligendum lotium juvenum vinum bibentium, quod cunctis aliis præferendum, ſed alia atque alia eſt methodus extrahendi ſal illius volatile, poteſt enim putredini exponi urina, ſimo recondita per triginta aut quadraginta dierum decurſum, ad faciliorem extricationem partium ſalinarum volatilium, demum decantato in vitreas cucurbitas liquore fæces ſuperante, Balneo Mariæ inſtitui diſtillatio, aut cinerum, ſed calore admodum remiſſo, demum ter vel quater liquor diſtillatione prolectus rectificari, imo tandem in uſum adduci matratium oblongiori collo præditum, ad ſalis rectificationem.

At etiamſi peropportuna ſit hæc procedendi ratio, nihilominus viroſus odor urinæ conciliatus per putredinem, ac diuturnitas temporis ad hanc præparationem neceſſaria, ut à plurimis neglecta ſit putrefactionis inductio in cauſa fuere, ſatis enim eſt hodierna die evaporationem Balneo Mariæ commiſiſſe, vel cinerum, igne admodum modico accenſo, ad ſuperfluæ urinæ humiditatis, ſtatim ac illa emiſſa eſt, cùm verò ad craſſitudinem Roob deducta eſt, diſtillatio ſuſcipitur Balneo Arenæ, igne moderato, in capaci & excelſa cucurbita vitrea, anguſto collo donata, capitello ſuo probe loricato inſtructa, & Recipiente eodem modo incruſtato: Demum eodem Balneo diſtillatus liquor rectificatur, immiſſus matratio oblongioris colli, capitello ſuo cooperti, accurate luto obducti, eliciturque ſal volatile album & cryſtallinum, admodum penetrabile, quod conſequitur liquor non minori fere partium tenuitate, & penetrandi vi præditus, quippe qui nihil aliud eſt quam reliquum ſal volatile in exigua phlegmatis portione diſſolutum, ſeorſum in lagenis vitreis denſiſſimis adſervandum, accuratiſſime occludendis.

Sal

Sal volatile urinæ potentiſſime Acida domat, à quibus ut plurimum fermentationes in corpore noſtro excitantur, plurimorum morborum origines, in omnibus jecoris obſtructionibus admodum commendantur, lienis & meſenterij, ad defæcandam maſſam ſanguineam, curationem ſcorbuti, cachexiæ, icteri & affectuum hyponchodriacorum, Felici eventu præſcribitur in Lethargo, Apoplexia, Epilepſia, & convulſionibus, ſicuti in hyſtericis ſuffocationibus. Plurimum valere aſſerunt adverſus dyſuriam & ſtranguriam, imo & ad diſſoluendos renum & veſicæ calculos.

Vſurpatur ſal urinæ, ſpiritus ſpecie exſtillans, ad eliciendam variarum gemmarum & lapidum Tincturam, quinimo & Silicum calcinatorum, qua in præparatione cœruleum colorem adquirit, ſpecificumque remedium adverſus urinæ difficultates perhibetur, exhibendo id à ſcrupulo uno ad drachmam, ex liquore quopiam idoneo.

Diſſolui etiam poteſt ſal urinæ, uſurpandum linimenti forma, ad quoſvis dolores ſedandos, ac præſertim podagricos & rheumatiſmi comites: Exhibetur ſal urinæ à decem aut duodecim granis ad viginti vſque aut triginta, ex vino albo vel alio quopiam liquore, mulierum etiam hyſterica ſuffocatione detentarum naribus offertur, diſcutiendorum gratia vaporum ab inferis partibus ſuſcitatorum, ſymptomataque cerebro moleſta excitantium.

Oletum humanum, cui nonnulli Zibetti Occidentalis nomen indidere, cum à ſole exſiccatum, tetro odore exuto ſuavem induit, ſuis quoque pollet viribus: ex Retorta enim diſtillatum, igne per gradus adhibito, fundit oleum ſpeciatim commendatum ad curationem Herpetum exulceratorum, Achorum, ac cujuſvis ſcabiei: Imo nonnulli aſſerunt cancros id domare & curare, ac Podagricos dolores demulcere, partibus affectis id admovendo.

Adduci huc poſſet Pinguedinis diſtillatio, capillorum, unguium, ac plurimarum aliarum partium & excrementorum hominis, niſi moleſtiam Lectori parere metuerem, quandoquidem extraordinariæ præparationes illis non debentur, ac proculdubio exempla à me producta, aut producenda, cum mihi de cæteris animalibus ſermo futurus erit, illis ſatis eſſe debeant qui Chymiæ notitia imbuti fuerint.

CAPUT V.

De Diſtillatione Viperæ.

QUæ obſervatu digna in Vipera occurrunt, ſedes fere primaria quam occupat inter Animalia Chymice præparanda, inſignes item controverſiæ de ejus veneno excitatæ, impellunt me ut præter ea quæ à me ante aliquot annos allata ſunt, libro de Theriaca edito, illo præterea quem emiſi de primis ac poſtremis circa Viperam experimentis, imo nuperrime hac ipſa Pharmacopœa, capite de Trochiſcis viperinis, capite item de Citrii diſtillatione, impellunt inquam, ut rurſus huc inferam præparationem illarum Chimicam, propriumque patrocinium ſuſcipiam adverſus ſcripta a patronis Domini Redy emiſſa, poſt iteratam meam defenſionem, ad ea quæ vir celeberrimus adverſus mea experimenta conſcripſerat, dum interim idem tacitè mihi conſentire videtur.

Viperæ Diſtillatio optima eſt & uſitatiſſima præparatio illius Chimica: omnes illius corporis partes ad id opus adduci poſſunt, aut ſolum adſumi quæ præſtantiſſimę cenſentur, quandoquidem ex cunctis idem phlegma elicitur, idem oleum, idemque ſal volatile, Id præprimis admodum conſentaneum eſt, ut quæ partes diſtillationi ſubmittendæ ſunt, prius in umbra exſiccentur, nec Retorta excipiantur humore ſuo donatæ, quia plurimum augendus eſſet ille qui prodire ſolet cum aridæ diſtillantur.

Accipiantur ergo Capita, Caudæ, Corda, Jecora, Trunci, Pellis, imo, ſi lubet, Axungia, Renes, cunctaque interanea multarum Viperarum utriuſque ſexus, fruſtulatimque diviſis illis partibus, omnino fere adimpleatur ingens Retorta vitrea, vel argillacea (de grés) luto optime incruſtata, demum furno Reverberii impoſita, operculo ſuo fornicato inſtructa, admoto illius roſtro amplo Recipiente, accendendus exiguus ignis, in cinerario toto bihorio fovendus, adeo ut paulatim tantum incaleſcant Fornax & Retorta, demum igne è cinerario in focum tranſlato, eodem in ſtatu per duas alias horas ſervandus erit, quibus præteritis per graduum unum intendendus, tantillum aëris concedendo reſerato operculi ſpiraculo, qui eo in ſtatu productus per duas alias iterum horas, diductoque paulo amplius prædicto ſpiraculo, ignis tertii gradus admittendus æquali temporis ſpatio: Poſtmodum omnino aperto operculi regiſtro, urgendus ignis donec ex Retorta nihil omnino prodeat, ac vapores omnes Recipiente

concluſi in ſal abeant, aut in liquorem convertantur, quo tempore a diſtillando deſiſtendum: deinde ſponte refrigeratis vaſis, decruſtato Recipiente, probeque ſale in liquore diſſoluto, cuncta infundenda erunt matratio oblongiori collo prædito, quo Balneo Mariæ commiſſo, inditoque proprio operculo rite luto munito, ſuccedat rectificatio igne moderato, tunc conſpicuum erit ſal volatile aſcendens, album & cryſtallinum, in lagena vitrea denſa, accurate occludenda recondendum, pergendoque in rectificatione, ſeorſim adſeruanda erunt oleum & ſal volatile reliquum, in aliquota phlegmatis portione reſolutum, ſimul diſtillatione educta in parvum Recipiens, abiectis iis quæ in fundo Retortæ reſidua ſunt, poſt educta quæcunque volatilia, ſalina aut oleaginea aderant.

Reſiduum vero in Retorta poſt viperarum diſtillationem quod attinet, ex ſale volatili, aliiſque ſubſtantiis eductis, colligendum eſt illas reliquias exigui eſſe momenti, ac quod ſalis fixi forte ſuperſtes eſt indagine indignum eſſe, ideoque ibi ſubſiſtendum, quinimo neque Antiquorum, neque Neotericorum præceptis obtemperandum, quibus cum probe perſpecta non ſit indoles volatilis ſalis Animalium, mira ſe præſtituros ij rati ſunt calcinationem in auxilium aduocando, conſequuturi ſal, a prædicta calcinatione abſorptum.

Vis ſpecifica qua præditum eſt ſal volatile viperinum, expugnandi venenum à morſu ipſius inflictum, ſicuti a quorumuis ſerpentum, plurimorumque aliorum Animalium, non vnica illius dos eſt, eximium enim præbet remedium aduerſus peſtem, morbillos, variolas cunctoſque morbos epidemicos febreſque malignas, quamcumque putredinem impugnat, febres ab illa ortum ducentes curat, cuiuſmodi ſunt Intermittentes pleræque, Acida vero obtundendo Quartanæ remedium eſt ſpecificum: Præſtantius nullum occurrit remedium ad defæcandam maſſam ſanguineam, fluiditatem naturalem illi conciliandam, circuitumque promovendum, quo fit ut convenientiſſimum ſit curationi affectuum Scorbuticorum, ſicuti & ad iuvandam diaphoreſin humorum acrium & fuliginoſorum, Scabiei quoduis genus parientium, Eryſipelata, Herpetes, Achores, aliaque cutanea vitia.

Neque vllum æque generoſum proſtat remedium Lepræ curandæ, maculæ enim cuti Viperæ inſculptæ illius ſignaturam referre videntur: Aperit quippe, penetrat, incidit, attenuat, ad corporis ambitum impellit, ac per poros cutaneos extrudit impuritates maſſam ſanguineam conſpurcantes, vniuerſumque corporis habitum, Naturam admodum iuuat & roborat, idoneamque functionibus omnibus rite obeundis reddit, Illius enim auxilio adiuta alimentum quibuſvis partibus neceſ-

ſarium tranſmittit, quinimo illis quæ eo non fruuntur vitio aliquo ſingulari affectæ, expellitque per lotium, per aluum, aliaſque vias, quoſcunque vitioſos humores: omnes meatus & ductus cerebri potenter reſerat, expellitque pituitam frigidam & viſcidam, ſpirituum commeatum & tranſmiſſionem præpedientem, adeo vt inſignem opem ferat in Lethargo, Apoplexia, Convulſionibus, Paralyſi, aliiſque Cerebri frigidis affectibus.

Neque minorem opem præſtat in Syncope & Palpitatione cordis, Aſthmate, Pleuritide, Tuſſi recenti & inveterata, aliiſque Pectoris affectibus.

Ventriculum quoque roborat, alimentorumque concoctionem adiuvat, Iecoris obſtrutiones reſerat, Lienis omniumque viſcerum, ſanguinem concretum diſſoluit, abſceſſuſbue internos remouet, ſi modo recentes fuerint, imo & externos illis ſi admotum fuerit, vel eiuſdem oleum: Vapores ex inferioribus partibus elatos diſcutit, ſed præſertim ex Vtero: Paucis, vix in tota medicina remedium magis vniverſale occurrit, aut quod præſentiori ſit auxilio, eoque inſigni, ac pluribus morborum ſpeciebus obviam eat.

Doſes, ſicuti & vſus ratio, ad affectus tum internos, tum externos, propemodum eædem ſunt quæ Salis volotilis cranii humani, ſicuti & ejuſdem Olei, quod viribus etiam ad id accedit.

Etiamſi vero ſal & oleum valatile, è Viperis per Retortam eductum, partes ſint maxime eſſentiales, in Retorta autem ſal fixum omnino paucum ſuperſtes ſit, viperæ parti terreſtri intime commixum, ſi cui tamen eiuſmodi ſal diſquirendi libido ſit, id conſequuturus eſt ſi prius contrita in tenuiſſimum pulvetem ſubſidentia, carbonis inſtar nigra, in Retorta poſt diſtillationem reſidua, excipiatur latere, vel allo quopiam vaſe idoneo, immitaturque furno figulino, ibi derelinquenda ad perfectam vſque calcinationem, nam poſtmodum elixiuiatione facta, filtratione, humoreque ſuperfluo abſorpto, in fundo vaſis obvium erit ſal fixum, etſi exigua admodum copia, parte interim terreſtri (vero capite mortuo) in colatorio ſubſiſtente.

Iſtius Salis vires multnm inferiores ſunt illis quas obtinet ſal volatile, cuius neque odorem exhibet, neque penetrabilitatem poſſidet, neque ſaporem cum in illo lixivialis ſit, oris partibus acrimoniæ ſenſum imprimens, qua caret ſol volatile, non ſine fructu tamen commiſceri poteſt remediis purgantibus & diuretius.

Fixationem ſalis volatilis Viperini quod atrinet, ſuſceptam ope Acidorum, ſpeciatim per ſpiritum ſalis, etſi admodum neceſſaria non ſit, quibuſdam tamen in caſibus repudianda non eſt, preſertim in graciam cibi faſtidio

faſtidio laborantium, quibus, deficiente Acido, Ructus fatui erumpunt: etſi enim conſentaneum videatur ſaporem figuramque exteriorem ſalis ea ratione fixi redditi, purum diſſentanea eſſe ab illis quæ in ſale marino occurrunt, diſcrimen tamen non leve ſubeſt, quandoquidem ſal volatile, etſi quoad ſpeciem immutatum adpareat, integritatem tamen ſervat, ſicuti id fit manifeſtum, ex eo quod commixtum duplo ponderi ſalis Tartari, aut alterius cujuſpiam ſalis fixi, idque vaſe idoneo exceptum, ſublimationem admittit, priſtinas vires & puritatem ſervans, interim dum Acidum ſpiritus ſalis, quod ipſum deſeruit adhæſurum ſali Tartari, in fundo vaſis cum eodem ſale ſubſidet.

Eiuſmodi Sal volatile Viperinum, fixum redditum, cum exiguum vſum præſtet, ac nullo negocio illico, commixto quopiam acido, fixum euadat, ſupervacaneum cenſeo præparationem ſingularem huc inferre, ſola quippe ſufficit ſalis ſpiritus ſuper id ſal volatile affuſio, dum adhuc phlegmati ſuo remixtum eſt & in illo ſolutum, in affuſione pergendo quouſque nulla amplius ebullitio adpareat, humidi ſuperflui abſumptionem procurando ad ſiccitatem vſque ſalis.

Miſſa facio plurima ſalia Viperina, eſſentias, elixiria & opiatas, plurimaque alia remedia Chimica compoſita, quorum deſcriptiones apud plurimos authores obuiæ ſunt, ratus ſcilicet horum omnium compendium & nullo non tempore in ſale viperino latere, ideoque ſuperuacaneas eſſe quaſuis alias preparationes multo labore ſuſceptas.

Quoad controverſias ratione Veneni Viperini excitatas, à me ſolis huius animalis efferati Spiritibus adſcripti, etiamſi meam mentem ſat nitide explicaſſe me exiſtimem, tum priore libro, tum poſteriore Experimentorum circa Viperam a me emiſſorum, inducor tamen vt aliquid reponam ijs quæ Dominus *Deniſius* protulit ſexto ſuo Adverſario de Artibus & Scientiis, quo vtriuſque mei Tractatus meminit, ſtatim ac poſterior luci traditus eſt: etſi enim libri mei deſiderio teneri ſe profiteatur, animadverſionibus ſuis illum dignaturus, ſincerum de eo iudicium pollicitus, ex illa tamen quam iniit via manifeſtum eſt parum accurate ab ipſo euolutum fuiſſe, aut potius oculos tantum emiſſitios conieciſſe, quippe qui quæ maxime conſideratione digna ſunt prætermiſerit, procul a ſe remoturus quæcunque diſſentanea ſunt opinionibus Domini *Redi*, ſententiam meam impugnantis.

Revera prædictus Adverſariorum auctor apertum facit inique ſe de me ſentire, irretitus opinionibus Domini Redy, neque enim ſolum illi ſatis fuit poſterioris mei libri titulum ſubticuiſſe, ſed præterea in illum transfert quæcunque a me tradita ſunt adverſus

ductus felleos, per quos, ex ſententia antiquorum, ſuccus flavus ad gingiuas viperæ deferretur.

Ejuſmodi vero occupatio præterea euidens eſt in ejuſdem Adverſarij ſerie, quo medicum illum Italum inventorem ſtatuit Glandularum Salivarium in Vipera, etiamſi ex illius ſcriptis manifeſtum ſit, ſicuti id ipſum a me adnotatum quibuſdam in locis mei operis, ipſum ambiguè tantum & ex coniectura de duabus ſolum Glandulis ſalivalibus verba feciſſe, quas fingit ſitum obtinere infra fundum Veſicularum ſuccum flavum continentium, quo in loco nequaquam conſpicuæ ſunt, Id quod etiam patet ex iis quæ ad Amicum ſcribit de duabus prædictis Glandulis, illum monens ne ſententiæ ſuæ ſubſcribat, quandoquidem, vt ipſius ait, ex mera coniectura loquatur, ac forte chimerica, cum priore meo libro palam faciam, ex accuratis deſcriptionibus a me allatis, vti & ex figuris, ad vivum mea cura delineatis, inſignis numeri Glandularum conglomeratarum, ſitum pone orbitas oculorum obtinentium, & ad temporum latera iſtius animalis, admodum a veſicularum fundo diſſitarum, vnde conſtat Dominum *Redy* plurimum aberraſſe in fictitiis ſuis Exploratis, iniuriam vero ab illis mihi inferri, qui inique, inter quos Dom. *Deniſius*, primam inventionis illarum laudem mihi detrahunt.

At vero illud manifeſtum eſt nullum ipſi alium ſcopum fuiſſe in prædictis Adverſariis, dum tuetur opinionem de ſitu Glandularum ſalivarium infra veſicularum fundum, quam patrocinium ſuſcipere, inique tamen, ſententiæ Domini *Redy*, de fictitia ſucci flaui malignitate, ſi enim a partibus ſtetiſſet improbæ illius ſententiæ, repugnante experientia, opinionis falſitatem vel oculis deprehendere licuiſſet, qua experientia duce veritatem eſſet aſſequutus.

Ex quibus evidens mera illius ſimulatio, dum mihi adhærere velle videtur quoad ſalis naturam, (quæſtionem enim nequaquam attingit) quo aſtute indicet ſibi mecum non convenire quoad naturam & facultates ſucci flavi, ea omnino ſilentio involuens quæ firmis rationum momentis fultus adduxi, manifeſtum facturus veneni plane illum eſſe expertem, Illud quoque prætermittens quod experimenta a me facta publicis in conventibus peracta fuere, cum ex oppoſito a Dom. *Redy* allata ſingularia ſint, ſolam fidem propriam teſtem adducente.

Sed præterea, Dom. Deniſio ſatis non fuit, quantum illi licuit, ſubticuiſſe ea quæ in poſteriore meo libro Dom. *Redy* ſententiam apertiſſime convellunt, nam impune ſibi credidit licere a veritate deflectere, ac quæ meæ menti omnino reluctantur adſtruere, vt apertius faveret partibus quas tuendas ſuſceperat; cum vero id illi non liceret, videlicet

licet res ipsas convellere, ab iis ad vocabula contentiosum animum avertit, insinuare conatus, cum de spiritibus efferatis verba feci, substantiam me omnino spiritualem intellectam voluisse: per ideam autem vindictæ & iræ, a me viperis adsignatam, existimasse animalia iisdem animi pathematis quibus homines adfici, ab ingruentibus vehementibus passionibus, in illorum spiritibus animalibus contingentibus.

At vero arguties eiusmodi imponere nequaquam poterit solidis ingeniis, nemini enim, qui ad sermonis mei tenorem adverterit, in mentem venerit dubiusne fuerim, num venenum Viperinum substantia sit materialis necne, quam quidem tanta tenuitate & subtilitate donatam credidi, vt cum in sensus non incurrat, merito spiritualis nominanda sit, aut, vt verius dicam, spirituosa, vt contradistinguatur a succo flauo, cujus partes sensibus sat obviæ sunt & crassæ, vt ab his percipi queant, adeo vt cum spirituum efferatorum memini, semper partes humorum maxime commotas audierim, ex massa deductas, & genitas, a vehementia actionis suscitatas, ob impressionem extraordinariam ab objectis in corpus inductas: si vero asserui ejusmodi spiritus omni vinculo determinato carere, quando animal lacessitum non fuerit, id a me non immerito prolatum, quandoquidem tunc temporis forte non adhuc geniti sunt, vel si geniti, adeo intime cohærent cæteris humoribus, ut nulla sedes peculiaris illis adsignari queat, nisi quo tempore inde discedunt cerebrum impetituri cum animal excandescit, At vero hoc vlterius comprobat me nunquam ancipitem fuisse num hi spiritus latitudinem obtinerent, ac proinde in loco aliquo consisterent, atque fidem facit quod alias asserere mihi non licuisset hos ex ore viperæ medianto morsu in sanguinem alterius animalis commeare posse, tumultus exoriri solitos excitaturos.

Adeo vt admirationis causa subsit, quod Dom. *Denisius* adeo à recta ratione aberraverit, ut opiniones, a quibus omnino sum alienus, mihi adfingat, circa Viperæ naturam emittens, cum morsui sese accingit, mentem meam adeo perverse explicet, mihi imponens, quasi crediderim spiritus lacessitos Viperæ quidpiam esse materiæ expers, ea ratione inductus quod dixerim venenum illis spiritibus insitum, effectum tantum esse Viperæ indignabundæ, tunc temporis vindictæ ideam concipientis, venenum vero illico fatiscere & annihilari, statim ac irritatio desinit; nemo enim probæ mentis ex prædictis colligat credidisse me horum spirituum naturam mere spiritualem esse, si enim in legitimum detorqueantur sensum a me prolata, cuivis manifestissimum fiet figurato me vsum esse loquendi genere, in eum vtique finem vt omnium captui me adcommodarem, Imaginationis voce nihil aliud audiam

quam partem cerebri organicam iſtius animalis, in quam ſpiritus hi, a maſſa ſanguinea ſecreti, omnes confluunt per vindictæ ideam, nihil aliud quam eorum determinatam inclinationem ad organa ad ſui defenſionem conſtructa: Per iram autem & excandeſcentiam, tumultuoſam agitationem & violentam, qua corpuſcula hæc de loco in locum commeant: Quando vero adſtruxi venenum hoc ad nihilum deduci ſi quando iſtud animal ira percitum non fuerit, nihil aliud inducere in animum volui, quam tumultu extraordinario non amplius exagitatis humoribus, hos priſtino ſtatui reſtitui, per quem cum ſpiritus hi non amplius percellantur, ab illis divelli nequeunt, adeo ut metuendi non ſint effectus funeſti alias ab illis excitati ſoliti.

Cæterum admirandi maior cauſa ſubeſt quod Dom. *Deniſius*, ſilentio involuens veriſſima mea experimenta, mihi impingat & adfingat ea quæ nunquam in mentem venerunt, nedum a me ſcripto conſignata, quando profert a me obſeruatum fuiſſe ab hauſto ſanguine Viperino, vel eodem in vulnus quodpiam infuſo, nihil quicquam ſiniſtri ideo emergere. At ex illius ſcriptis adnotare eſt probæ fidei ipſum non admodum litare, ac quicquid in mentem venerit effutire, veritate ſuſque deque habita.

Id nihilominus concedendum ipſum magis rationi conſona prolaturum fuiſſe, ſi in conſcribendis adverſariis nullus alius ipſi fuiſſet ſcopus quam ut compendioſe proponeret id quod in meis Experimentis maxime obſervandum occurrit, ſimulque adduceret potiſſimas rationes quibus ſententiam meam fulcio, ſicuti id præſtitum a Præclariſſimis Academicis Londinenſibus, qui in ſuis Ephemeridibus honorifice de meis libris meminere.

At vero hæc procedendi ratio illi non arriſit, ut enim acrius tueretur partes à quibus ſtetit, ſatius duxit in alium transferre id quod meum eſt, ſcriptiſque meis alienum ſenſum adfingendo, quæ ad rem nequaquam pertinent inferre, omnino prætermiſſis iis quæ ſcitu neceſſaria erant, adeoque, quod iuſtitiæ eſt, rationem amplecti. Adeo ut iure merito cum illo expoſtulare queam, idemque exprobrare quod Martialis Poſthumo Cauſidico, hic enim illius agens cauſam contra vicinum qui tres capras illi ſurripuerat, dimiſſa facti narratione ad Syllam digrediebatur, bellum Mithridaticum &c. Nam poſthabitis iis quæ vera continet Liber meus, quem examinandum ſuſceperat, illa ſubticet, in ſcenam adducens Dominum *Redi*, huic adſignans quæ revera mea ſunt, quinimo vim intulit veritati propriorum ſcriptorum viri illius, mea autem in alienos omnino ſenſus, mentique meæ plane diſſentaneos detorquendo.

Hic

Hic quoque missum faciam Dominum Fridericum Hofmannum, Medicum Germanum, qui nuper nonnulla conscripsit adversus mea experimenta circa Viperam, capite de malo Citrio, libro cui titulum fecit, *Pharmaciæ Schroderianæ clavis*, quandoquidem a me illi satisfactum cum de distillatione Citrij actum, adeo ut iterato respondere supervacaneum sit

Interim neque dissensus opinionum, neque scripta ratione minime fulta, quæ reliqui Domini Redi asseclæ circa venenum Viperinum emiserunt ab editione meorum librorum, a mea me sententia dimovebunt, Veneni scilicet Viperini naturam solummodo adscribendam esse spiritibus animalis illius excandescentia percitis, nequaquam autem succo flavo, cæterisque partibus corporis: vt adhuc dubius sim vetat ingens Experimentorum numerus quibus suffragatur ratio, adeo ut illorum testimonio potius standum sit quam illis quæ me priores auctores aut posteriores scripto tradidere.

Revera vix mihi decipi licuit fundamentis illis innixo, vti neque in usu capitis Viperini, colli, cordis, iecoris, sicuti & salis illius Viperini contra Viperæ morsum: Neque etiam à proposito divellar, nisi quidpiam se offerat rationi magis consentaneum, cui revera venenum Vipereum adsignari queat, prodieritque in medium remedium quodpiam & celerius & tutius illis quæ felicibus experimentis ad curationem illius morsus mihi innotuere, aut quod efficacia maiori polleat capite viperino contrito, aut lapidibus quibusdam in Hispania repertis, vel quibusdam Amygdalis Indicis, quorum admotionem nonnulli miris laudibus extulerunt, inefficaciam autem expertus sum coram summis quibusdam Viris, imo Celsissimis.

CAPUT VI.

De Præparationibus Chymicis Cornu Cervini.

AVidissimus cum sit Cervus Viperarum, quarum vorax est, (tenuitatem partium illarum modo notam feci) pede celerrimus sit, quotannis ligna, quæ capite gerit (cornuum nomine a cunctis Medicis donata) deponat, admodum sit longævus, inde manifestissime constat id animal vitæ principiis insignibus pollere, ac proinde ex illo in medicos vsus plurima depromi posse: Illud quoque notum in illius corpore non exiguum remediorum numerum exquirere posse vtramque Pharmaciam, Chimicæ autem amplam se exercendi segetem occurrere, præsertim

præsertim circa cornua, quorum variæ conditiones diversas exposcunt præparandi rationes.

Primum illorum tempus, primusque status dictorum cornuum, cui præparatio debetur, fuerit a medio vere ad exitum vsque illius, tunc enim temporis partibus subtilibus & volatilibus admodum turgent, quæ cum desinunt suppeditare alimentum necessarium præcedentibus, has loco dimovent, forasque expellunt, quo recentioribus locum cedant, non alia fere ratione qua succi vere in arbores ascendentes, nova folia novosque fructus in præcedentium vicem propellunt: Partes ejusmodi subtiles & volatiles copiosissimæ cum sint, exiguo temporis spatio novos stolones emittunt, primo exortu tenerrimos, atque per aliquot hebdomadas, sanguinolento quippe succo turgent, sed de die in diem soliditatem consequuntur, ac magis magisque quamdiu augmentum capiunt, donec omnimodum complementum obtinuerint, ac tandem recentibus cornubus erumpentibus eandem sedem cedant quam prioribus concesserunt.

Accipiendi sunt hi stolones cum altitudinem septem aut octo pollicum obtinuerunt, hi per taleolas dissecti, crassitie circiter coronati argentei, cucurbita vitrea excipiantur, huic Balneo Mariæ commissæ, & Alembico suo optime lutato coopertæ, exiguum Recipiens adaptetur, distillationeque eliciatur liquor igne moderato, donec taleolæ siccitatem adeptæ sint. Liquorem hunc vocant *Aquam Typhorum Cerui*, admodum vtilem, ex plurimorum sententia, partui promovendo, roborandisque mulieribus parturientibus: Conducit necnon admodum cordi tuendo, partibusque principibus adversus febres malignas.

Segmina exsiccata, in Cucurbita residua, duplici nomine vtilia esse queunt, harum contritarum enim pulvis seorsum adservari potest, aut eadem immitti vitreæ Retortæ, qua, basi suffulta, arena munita, in furno Reverberij clauso posita, adcommodataque eius rostro luto probe obducto capaci Recipiente, suscipienda erit distillatio, igne per gradus, secundum artem adhibito, hoc enim pacto exstillabit sal volatile, oleum, plurimumque phlegma, postmodum rectificandâ in matratio oblongioris colli, sicuti monui de sale volatili viperino.

Aqua Typhorum cervinorum exhibenda procul à cibo, à cochleari vno ad duo: licet & eodem tempore eidem dosi adjici scrupulus vnus, aut semidrachma prædicti pulveris, aut salis volatilis, à quatuor ad septem aut octo grana.

Vstio vsitata fuit præparatio, antiquisque familiaris, cornu cervini, quam Neoterici etiamnum nonnulli in vsum advocant, etsi non adeo commode, nisi sola illius pars terrestris vsurpanda sit, neque accersenda

ſenda ſunt Oleum & Sal volatilia, proculdubio vi uſtionis, aut calcinationis diſſipanda :] Sed etiamſi deſtructionis potius quam præparationis nomine donanda ſit, cum peculiares in uſus pars terreſtris venire queat ad plures rectificationes, imo in ea quæ ſuſcipitur proprii illius Salis volatilis, vel ſi uſurpandum ſit tanquam remedium adſtringendi vi præditum ac Acida ſubigendi, Hoc à me eapropter adducendum, ſi ejuſmodi conditionis exoptetur, poſtquam in oblonga fruſta ferræ ope diviſum fuerit, poſſe illa imponi lateri, ac in furnum Figulinum immitti, ad perfectam uſque vaſorum coctionem detinenda, donec ad albedinem calcinata fuerint.

Licet & prædicta fruſta in Furno Reverberij clauſo calcinare, eadem inter Retortam & operculum fornicatum reponendo, derelinquenda quandiu peraguntur diſtillationes Spirituum corroſivorum, ac præſertim Spiritus Vitrioli, ad quem longa ignis productione opus eſt: Eo modo calcinatum cornu cervinum, ſatis eſt craſſo modo contudiſſe, ſi ad Rectificationes perficiendas ſolum uſurpandum ſit, At vero ſi ore adſumendum fuerit, ſeorſum, aut aliis remediis adſtringentibus commixtum, tunc ſuper Porphyrite lævigandum eſt, quapiam aqua cardiaca irrorando, eadem ratione qua teruntur Gemmæ & Lapides, donec in Alkohol deducantur.

Hodierna die alia Calcinationis ſpecies multo minus deſtructiva in uſum advocatur, cui Philoſophicæ nomen impoſitum eſt; ratione mediorum lenium & induſtriam ſapientium, per quæ id conſequi licet: Eam ob rem, poſtquam in oblongiora fruſta ſerra diſſectum eſt cornu cervinum, unumquodque eorum in ſuo extremo craſſiore filo conſtringendum eſt, idque filum baculo dimenſo adpendendum eſt; tranſverſim hic ponendus intra Capitellum magni Refrigeratorij cuprei, intus ſtanno obducti, adeo ut ſegmina hæc intra collum vaſis ſuſpenſa, quamdiu opus fuerit admittere queant vapores ferventis aquæ, ſurſum ex veſica aſſurgentes, in quam infuſa fuerit Aqua Cardus benedicti, Scabioſæ, Meliſſæ, aut alia quæpiam diſtillationis gratia: At quia hos vapores excipere cornu cervinum neceſſe eſt, toto triduo vel quatriduo ut ex voto calcinatio ſuccedat, unica porro herbæ diſtillatio tamdiu protrahi nequit, eadem ideo fragmenta iterum ſuſpendenda ſunt per totidem diſtillationes, quot neceſſe erit ut prædictum in ſtatum deduci queant.

Sal volatile cornu cervini cum intime cæteris partibus commiſtum ſit, unaque cum illis corpus admodum ſolidum conſtituat, vapores ab aqua feruente emiſſi inſignem diſſipationem parere nequeunt, quo fit ut etiamſi ſecum abſtrahant partem aqueam & mucilaginoſam, non tamen

inducant insignem oleagineæ consumptionem, uti neque volatilis Salinæ, adeo ut exigua portio superstes sit in cornu cervino eo pacto calcinato, quapropter etiam optimo jure anteponenda est illi quæ igne nudo & patente ac vehementi instituitur, ut pote præstantior: hic quippe quicquid vtile est absumit, sola superstite parte terrestri, cum exiguo Sale, ab Acido materierum combustibilium fixo reddito.

Cornu istud Cervinum non minus priori candidum est, & triturationis capax: Potest & super Porphyrite conteri, ad usus usurpandam à semiscrupulo ad semidrachmam, in liquoribus idoneis id dissolvendo, aut aliis remediis commiscendo, ubi præsertim Adstringendi & Corroborandi una scopi adsunt, Acida obtundendi, Venena oppugnandi aut Lumbricos interimendi.

Illud nihilominus pro comperto habendum Cornu cervinum, citra majorem adparatum scobina detritum, in pulverem adductum, ignem inexpertum, neque ullam utilium partium dissipationem passum, præferendum esse Cornu cervino Philosophice præparato, si præsertim Acida obtundenda non occurrant.

Quod attinet ad magisteria cornu cervini, à quibusdam authoribus descripta, quandoquidem non alia ratione perficiuntur quam ejusdem dissolutione & præcipitatione ope spirituum aut Salium corrodendi vi præditorum, à quibus proculdubio præ actionis vehementia depravatio optimis partibus inducitur, Ex mea sententia satius multo fuerit eadem non præparasse, sed substituisse cornu cervinum descobinatum ac in pulverem subtilissimum contritum.

Separatio partium purarum cornu cervini ab impuris, earumque Rectificatio, præparationes sunt omnium utilissimæ: Eapropter id in fragmenta minuta discissum, distillandum ex Retorta in Furno Reverberii clauso, igne per gradus adhibito, eadem ratione procedendo ac in distillatione cranij humani.

Eodem quoque modo Rectificare licet substantias inde exstillaras, sed quandoquidem Sal potissimum volatile illorum disquiritur, præter media à me allata ad cranij rectificationem, commisceri poterit cum cornu cervino calcinato, ac in pulverem crassiorem contrito, ter imo quater rectificando, quo depositis impuritatibus, ac odore empyreumatis quem id distillatione contrahit, tandem purius & candidius in Alembicum efferatur, eoque in statu diutius adservari queat, reconditum in ampulla densa accurate occludenda.

Hoc loco non immorabor in recensendis facultatibus, dozibus, neque usu Salis volatilis Cornu cervini, uti neque illius Olei, quandoquidem eadem ratione in usum adduci potest, iisdemque in affectibus ad quos Sal volatile & Oleum Cranij humani.

Cornu cervinum calcinatum, craſſius contritum, uſurpatur ad diſtillationem medullæ aut axungiæ cervinæ, quinimo & humanæ, ac quarumvis pinguedinum aut partium unctuoſarum Animalium; Materias prædictas igne leniori colliquefaciendo, tantum illis commiſcendo iſtius cornu cervini quantum abſorbere poterunt; demum excipiendo Retorta, ac in fornace Reverberij clauſa igne per gradus adhibito diſtillando, at multo illo remiſſiori qui ad diſtillationem ejuſdem cornu cervini admitti ſolet.

Per Retortam diſtillare licet fragmenta Eboris, non ſecus ac Cornu cervini, atque inde elicere Sal volatile ſicuti & Oleum, facultatibus non multum abſimilia ab illis quibus donantur Sal & Oleum volatile cornu cervini; relictis in Retorta fruſtis Eboris intus & extra nigerrimis, dummodo Diſtillatio ope ignis ultimi gradus peracta fuerit; Hæc Eboris fragmenta Pictoribus in uſum veniunt ad illum colorem nigrum effingendum quem vocant *de Velours* pannin holoſerioco: cujus prępara-tio perquam difficulter ſuccedit ſi igne patente Ebur combuſtum fuerit, cujus inæqualitas in cauſa eſt ut fruſta neque probe, neque æqualiter nigreſcant, ſed ſemper intermiſtũ ſit quid candicans aut cineritii coloris.

Licet &, ſi lubet, eadem Eboris fruſta lateri inſternere, ac furno Figuli immittere, in eo ſinenda donec ad candorem calcinentur, ac in Spodium, antiquis dictum abeant, quod deſtitutum propriis Sale & Oleo volatilibus, non plutis æſtimandum eſt quam cornu cervi igne aperto calcinatum: Rationes à me adductæ de nigredine in lignis poſt dillationem ex Retorta ſuperſtite, & quod in cineres converti nequeant, quantumvis vehemens & diuturnus ignis adhibitus fuerit, quamdiu concluſa manent, neque aer illa ambire nequit, Hæ inquam rationes cum non minus ſpectent nigredinem Eboris, eaſdem huc iterum allaturus non ſum, eo Lectorem curioſum remittens.

Sanguis Cervinus eodem modo quo Humanus diſtillari poteſt: Poſſunt & diſtillationi ſubjici Pinnę, Coſtę aliaque Balænarum oſſa, monocerotis marini, omniaque Oſſa, Vngulæ & Cornua aliorum Animalium Terreſtrium, Aquatilium & Volatilium, non diſſimili ratione qua cornu cervinum.

Facultates & uſus Salis volatilis & Olei ex iis eliciendi plurimum ad ea accedunt quæ fundere queunt ſimiles partes aliorum Animalium: Nonnulli tamen Medici Sali Volatili & Oleo è pinnis Balænæ extrahendo, vim ſpecificam adſignant ad ſolatium, imo & curationem Arthriticorum; adſumpto ore Sale volatili, partibus autem afflictis Oleo delibutis.

CAPVT VII.

De Præparatione Bufonum.

ETsi in Bufone Natura repoſuiſſe videatur horroris & abominationis ſimulachrum, facultates tamen nequaquam contemnendas in ſe is continet; Mitto imperium quod conceſſum aiunt in Muſtelam, invitam in os Bufonis patulum illius irrepentem, ibique ſuffocandam; Miſſas quoque facio Philoſophorum diſquiſitiones circa nativam illius induſtriam in pugna quam adverſus Araneum init, hic enim cum invadere nequeat illud animalculum, cum pendulum ex filo à ſe deducto Bufonem impetiit pupugitque, illico remeans, caſtraque ſua repetens, in illum lotium ejaculatur; locum ictum plantagini adfricat, in eaque medelam quærit; pugnamque redintegrans lotium rurſus in illum effundit, ſpiritibus laceſſitis turgens: Id adduxiſſe mihi ſatis ſit, præter partes utiliſſimas quas Chymicum artificium in illo comperit, ex ejus cadavere exſiccato petendam eſſe curationem aut auxilium adverſus plurimos imminentes morbos.

Bufonum exſiccatio præbet primam & maxime vulgatam præparationem tam ad illorum Diſtillationem Chymicam, quam uſum Galenicum; Eapropter alligandus illorum eſt filo craſſiori pes poſterior, ac ſuſpendendi in aëre libero, ubi derelinquuntur non ſolum quoad ſponte intereant, ſed & omnino exſiccentur; demum ſi Chymice diſtillandi, prius fruſtillatim diſſecti in Retortam argillaceam conjiciuntur, aut vitream probe luto circumlitam, qua impoſita fornaci Reverberij clauæ, admotoque ejus roſtro capaci Recipiente probe lutando, igne per gradus adhibito elicitur Sal volatile & Oleum plurimo phlegmati adſociata, Recipiente ſimul excepta; quorum poſtmodum inſtituitur Rectificatio Balneo Arenæ, igne moderato in Matratio oblongo collo donato, inditoque illi operculo rite loricato; quoad cætera eandem ineando viam quam indicavi ad diſtillationem & rectificationem puriorum viperæ ſubſtantiarum, à quarum facultatibus non multum recedunt quæ ex Bufone depromuntur, dozibus item & uſus ratione ſimul convenientes.

Speciatim tamen commendabile eſt Sal volatile Bufonum ad Hydropicorum curationem, ſi præſertim commixtum fuerit pauco Sali fixo, mediis ordinariis ex eo quod in Retorta à diſtillatione reſiduum eſt eliciendo.

Bufo

Bufo exſiccatus manu detentus, aut ſub axilla, vel pone aurem collove adpenſus, ſpecificum Hæmorrhagiæ narium habetur remedium: Coërcet etiam menſes immodicos, & hæmorrhagias muliebres ſuperfluas, umbilico admotus: Os Tibiæ anterioris, quod vocant brachium Bufonis, denti admotum illius dolorem ſedat, Helmontio teſte & quorundam Neotericorum experientia: Pulvis totius animalis contriti Bubonibus impoſitus, aut Anthracibus peſtilentibus, eorum malignitatem ad exteriora evocat, ſicuti & Bubonum venereorum, Hydropicorum aquas etiam expellit Renum regioni impoſitus, vel ex vino albo hauſtus ſcrupuli unius quantitate vel ſemidrachmæ.

Helmontius plurimi facit Amuleta, quæ præparari jubet expulvere Bufonis exſiccatis, ac ex illius pede alligati penduli excretis ab ore quæ moriens in ſuppoſitum catillum cereum evomit; aſſerens ejuſmodi Amuleta eſſe ſpecifica tam ad præſervationem Peſtis quam ejuſdem curationem.

Bufonis vires quæ inſunt omnes ab Auctoribus adſignantur Lapidi (aut Oſſi) qui nonnunquam occurrit in dictorum animalium grandiorum & vetuſtiorum capite, vocantque Lapidem Bufonitem.

CAPVT VIII.

De Præparatione Ranarum.

RAnæ cum omnis plane veneni ſint expertes, prius fruſtillatim diſſectæ, immitti poſſunt cucurbitæ vitreæ, in Balneo Mariæ collocandæ, alembico ſuo munitæ, deinde igne leniſſimo elicienda Aqua, quæ plurimum commendatur ad Dolores internos leniendos, ſingulariter vero Renum, Vreterum & Veſicæ.

Ea peracta diſtillatione, id quod in Cucurbita reſtibile eſt excipi poteſt Retorta argillacea, luto obducta, qua impoſita Fornaci Reverberij clauſæ, admotoque ejus roſtro capaci Recipiente, accurateque incruſtatis juncturis, ſuſcipienda Diſtillatio igne per gradus adhibito, eadem methodo qua ad viperarum diſtillationem, unde emanatura ſunt Sal & Oleum volatilia, quæ commixta occurrent, una cum multo phlegmate in imo Recipiente, demum ad Rectificationem iuxta artis leges deveniendo.

Oleo & Sali volatilibus eædem adſcribuntur vires illis quæ inſunt Oleo & Sali volatili Bufonum.

Comburi etiam poſſunt Ranæ in olla, & in cineres redigi, quorum

usus est ad cohibendam Vulnerum hæmorrhagiam si illis inspergantur; vel Narium, si naribus insupplentur, commiscentur etiam remediis Pilos producere aptis natis: Interius nec non exhibentur à scrupulo ad drachmam ex propria Aqua, sistendæ causa hæmorrhagiæ, superata prius virulentia.

Authores esum Ranarum commendant adversus venenum Serpentum, sicuti & vinum in quo fuerint suffocatæ ad conciliandam illius abominationem: Iubent etiamnum admoveri carbonibus pestilentialibus, quorum virus pestilens foras educere aiunt.

Vires etiam singulares adsignantur Cordi, Iecori, Pinguedini ac quibusdam Ranarum partibus, sed Ova præsertim plurimi faciunt, vel sperma, mense martio obvia in paludibus innatantia, quæ præsertim à pleni lunio colligi, ac distillari solent Balneo Mariæ, inter ferventem & tepidum medio, Aquam sic exstillatam usurpando, tam interius ad sistendum vomitu erumpentem sanguinem, aut alia quapiam via, aut adversus inflammationes internas; Tam exterius admovendo, ad extinguendum Erysipelatis fervorem, faciei rubores delendos: Prurituque mulcendos, inductos ab humoribus acribus, tum acidis tum Salsis.

Vtilissime illa utitur Crollius ad præparationem Pulveris quem nomirat Sperniolam, cujus tradidi præparationem paginis 267. & 268. hujus Pharmacopoeæ; Vbi quoque tradita est descriptio Aquæ Spermatis Ranarum absque igne præparatæ, refrigerationi multo plus idoneæ illa quæ Mariæ Balneo exstillatur.

CAPVT IX.

De Distillatione Cancrorum Fluviatilium.

FAcultas refrigerans & humectans Cancrorum fluviatilium, eos commendabiles cum reddat phthisicorum restitutione, eorumque quos febres lentæ conficiunt, aut morbi chronici, ideo in id elaborandum ut horum animalium humiditas naturalis conservetur illam distillatione eliciendo; Eapropter etiam fere negligitur eductio Salis eorum volatilis, etsi illo non careant dicta Animalia, sicuti experientia id manifestum facit si contundantur & per Retortam distillentur in Furno Reverberij clauso, eadem ratione procedendo sicuti ad distillationem aliorum Animalium, vel eorundem partium, nec dissimili modo Rectificando

ficando Arenæ Balneo, ex Matratio oblongiore collo donato, ſubſtantias diſtillatione eductas.

Aſtacorum Diſtillatio uſitatiſſima hæc eſt, Prius probe contundantur & Cucurbita vitrea excipiantur, hac Alembico ſuo inſtructa, optime commiſſuræ luto incruſtentur demum Balneo Arenæ impoſita, igne leniſſimo, exſtilletur Aqua ad ſiccitatem fere omnimodam materierum in Cucurbita: poſtea ſponte refrigerato Balneo, decruſtatoque Alembico, Aqua diſtillata magmati affunditur, Iterumque impoto, ac loricato Alembico, iterata ſuſcipitur diſtillatio, eadem methodo qua priori: Imo cohobatio repetitur Aquæ diſtillatæ ſuper materias quinquies vel ſexies, quo melius Cancrorum partes ſolidæ reſerentur, facilius dirimantur, & ſurſum una cum aqua partes volatiles evehantur.

Peracta iſtius Aquæ diſtillatione, magma reliquum igne patente calcinatur, quo in cineres deducto, lixivium ex eo paratur, mediiſque ordinariis Sal extrahitur: Poſtmodum, ſi aquæ ſtillatitiæ commiſtum fuerit hoc Sal, non modo idonea evadit Phthiſicis reſtaurandis, ſed etiam expediendis & reſerandis lotii meatibus, adeo ut nonnulli contendant ea efficacia pollere ut paulatim comminuat & conterat calculos non in Renibus modo ſed & in veſica. Exhibetur cochleare unum, duo, imo tria vel quatuor una vice, procul à cibo, in uſu prout neceſſitas poſtulat pergendo.

Si qui ſolum vim Diureticam venantur, hos aperto igne calcinant prætermiſſa diſtillatione, ex iiſque incineratis lixivium parant, extrahuntque Sal ſcopo admodum conveniens, etſi exigua admodum copia, ob partis Salis volatilis igne patente factam diſſipationem.

Iſtud Sal mane, jejuno ſtomacho, datur à ſemiſcrupulo ad ſemidrachmam, ex vino albo aut liquore quopiam diuretico.

Lapides, inepte oculi appellati, qui in majorum Aſtacorum capitibus reperiuntur quando Sol ſignum Cancri oberrat, cum plurimo Sale volatili donati ſint, nonnihilque fixi poſſideant, non ſolum vi diuretica pollent, ſed eximia efficacia Acidum ventriculi domant: Per Retortam eliciuntur Sal & Oleum volatilia, non ſecus ac ex cæteris Animalium partibus: Datur etiam Tinctura, ex illis per vinum album extracta, imo in ſubſtantia exhibentur ſuper porphyrite lævigati, à ſcrupulo uno ad drachmam, ex juſculo aut quopiam liquore idoneo.

CAPVT X.

De Diſtillatione Ciconiarum.

VT omnia in commodum cedant quæ Ciconiæ poſſident, deplumes, exenteratas in fruſtula minima dividas, poſtea immiſſis cucurbitæ vitreæ in Balneo Arenæ collocatæ, coopertæ proprio Alembico, amyla incruſtato, adplicatoque exiguo Recipiente illius roſtro, educenda erit Aqua Igne leniſſimo, ad omnimodam fere materierum exſiccationem in Cucurbita: Demum recondita hac Aqua in lagena, excipiatur Retorta argillacea aut vitrea, luto circumlita, quicquid comprehendit Cucurbita, collocataque Retorta in fornace Reverberij clauſa, adcommodatóque eius roſtro grandi Recipiente, optiméque loricatis commiſſuris, igne per gradus accenſo ſuſcipienda diſtillatio, eandem ineundo viam quam præmonſtravi ad diſtillationem aliorum Animalium, eorumque partium: Eo pacto conſequi dabitur Sal volatile cum Oleo, in Recipiente commixto plurimo phlegmate occurrentia, quorum Rectificatio Balneo Arenæ perficienda, in matrario proboſcide prædito, cooperto capitello accurate luto obducto, iuxta methodum à me traditam rectificationis gratia aliorum Salium & oleorum volatilium.

Sal volatile Ciconiarum admodum commendatur adverſus omne Venenorum genus & morborum Epidemicorum: Habetur etiam pro ſpecifico Epilepſiæ remedio: Procul à cibo exhibetur ex propria illarum aqua ab octo aut decem ad viginti aut triginta grana, pergendo in vſu juxta neceſſitatem.

Ad eoſdem etiam vſus venit Oleum ſtillatitium, id præbendo à duobus aut tribus ad novem aut decem guttas, exceptas Saccharo pulveriſato, ac in illarum aqua diſſolutas, aut alio quopiam liquore cephalico, Eodem quoque tempore licet inungere Nares & Tempora dicto oleo, exterius adhibendo & inungendo membra paralyſi affecta, ſicuti & membra nervoſa & artus dolentia.

Eundem quoque in ſcopum in vſum accerſitur Pinguedo iſtarum Avium colliquefacta, ſicuti & ad mulcendos dolores Podagricos: maximi etiam momenti cenſetur Pulvis partis internæ ventriculi Ciconiarum adverſus quodvis venenum, exhibendo ex liquore aliquo Cardiaco, ſcrupuli vnius, imo drachmæ quantitate.

Licet etiam eadem dozi, non abſque fructu, adfumere fimum exſiccatum

ficcatum istarum Avium, sed Sal & Oleum volatile ex eodem fimo educta multo præstantiora sunt.

Apud Hollandos vero tantum aut Helvetios, vel aliis in locis ubi hęc Animalia super caminorum summam partem nidos exstruunt, quod fimus abunde suppetat, distillatio institui potest.

Antiquorum nonnulli has Aves comburebant, sicuti & Hirundines, obtinendorum gratia cinerum, rati quasi in compendio ibi se reperturos vim præcipuam illorum Animalium: Sed dissipatio Salis & Olei volatilis contingens, Artifices ab ejusmodi destructionibus deterrere debet.

CAPVT XI.

De Præparationibus Apum, & Mellis ab illis confecti.

EX Apibus per Retortam eædem propemodum substantiæ quæ ex cæteris Animalibus educi possunt, una eademque methodo: Sed exigua utilitas harum substantiarum discretarum, in causa est ut satis sit animalcula hæc combussisse & in cineres deduxisse, unguentis Pomatis commiscendos, quorum pinguedo Vrsina & oleum Avellanarum ut plurimum sunt basis, Ilorum vero usus est ad inungenda loca in quibus pili desiderantur, nam in hunc fere solum usum trahuntur hæc Animalia: annonnullis tamen illa non crementur, sed solum in pulverem teruntur tenuissimum, eodem modo quo cineribus in usum adducendo.

Omnibus compertum est Mel esse delectum & congeriem ab Apibus factam, partium puriſſimarum suavissimarum & maxime odoratarum Plantarum, ac præsertim Florum & Fructuum; Ceram autem corpus esse ex maxime terrestri, solidissima, & tenacissima materia, commixta substantiis unde Mel illæ deducunt; Mel collectum in locis editis montium regionum calidiorum, Orienti obversarum, aut Meridiei, omnium est præstantissimum; nam potius ratio habenda est loci unde manavit quam multo studio id depurare distillationis gratia; si præsertim suspensis alvearibus, inclusis sacco lineo rariori, loco clauso & sponte calente, permittatur exstillare mel, quod neque id candore nativo sit exutum, aut aliis qualitatibus utilibus, ab igne aut alia ratione.

Nonnulli Mel distillaturi illi addunt calculos aut arenas, vel aliud quidpiam simile; At vero cum experientia mihi compertum sit ejusmodi materias cum melle utcunque subigi & coire, ac fracturam Cucurbitæ inducere, si vitrea sit aut fictilis, multo satius fuerit ejusmodi repudiasse.

Accipiantur, exempli gratia, Mellis puriſſimi libræ duæ, excipiantur Cucurbita cuprea ſtanno optime obducta parte interna, & excelſa; exiguæ fornaci imponatur, alembico ſuperpoſito; commiſſuræ luto cooperiantur, admoveaturque exiguum Recipiens illius roſtro, demum ſubdatur ignis carbonum, & foveatur, ſed adeo exiguus ut nequaquam ſufficiat mellis efferveſcentiæ procurandæ, ſolummodo ad ſtatum paulo ſupra tepidum deducat, Quo pacto ſurſum promovebitur aqua limpida & odorata mellis, quam ſubſequuturus eſt ſpiritus, ex ſapore acido, & calore utcunque flaveſcente deprehendendus, qui magis ac magis intenſus evadet, ſi præſertim ignis inſenſibiliter augeatur, Adeo ut tandem mellis pars Oleaginea ſurſum ſe evehat, quæ pars ultima eſt à diſtillatione expectanda: Seorſum adſervari poteſt Aqua limpida & odorata, Oleum à ſpiritu ſejungi, interveniunte charta emporetica madida, infundibulo vitreo ſuperpoſita, ac rectificari ſpiritus, parte aquea illi adhuc commiſta in vapores ope Balnei vaporoſi ſoluta.

Aqua Mellis Aperitiva eſt & Diuretica, ſi præſertim aculeum proprio ſpiritu obtinuerit: Vna ſi commiſceantur non parum conducunt eliciendis capillis iiſque producendis, ſicuti plurimis oculorum affectibus curandis, ac præſertim ſuffuſionibus: Nec minus utiles ſunt faciei maculis delendis; ſpiritus autem, etiam ſolus, Martem diſſolvere valet. Saturnum atque alia quædam mineralia.

Ex Melle, cum pauciſſimum Oleum eliciatur, ideoque vix Diſtillatio ad extremum uſque producitur; Admodum tamen convenit in mundificatione Vlcerum ac Oſſium carie emendanda; Neque præterea curæ eſt igni comburendum tradere magna in Cucurbita ſuperſtes, educendi gratia Salis, cum pauciſſimum illi inſit, uires autem non multum ſint inſignes.

Nonnulli Auctores modos quoſdam tradunt Aceta ex melle extrahendi; ſed nullum compertum mihi rationi magis conſentaneum, quam ſi Hydromel, fermentationem expertum, ſponte in Acetum degeneret, à me deſcriptum inter præparationes Galenicas iſtius Operis; Id quod brevi tempore ſperandum eſt, dummodo apertum maneat dolij oſtiolum ſupernum, Hydromel continens.

CAPVT XII.

De Diſtillatione Ceræ.

CVm exiguum adſit diſcrimen inter varias agendi rationes, ab Auctoribus deſcriptas ad Ceræ diſtillationem, ideo immoraturus non ſum

sum in illorum procedendi viis examinandis, aut carpendis; vti neque in eam vlla impossibilitatis arguenda: Cum præterea ab aliquoties iterata distillatione, & additione materierum, ad id ab iis vsurpatarum, liceat tandem finem consequi, atque obtinere Oleum Ceræ, non plurimum ab illo dissimile quod ij spondent: Porro, cum in Chymia, sicuti in universa medicina, eo collineandum sit vt Tuto, Cito & Iucunde peragantur omnes operationes susceptæ; neque mihi scopus sit hoc loco, vti nec alias, arcana propria adservare, huc adduco præparationem illam quæ maxime prædictis conditionibus consona est.

Accipiantur Ceræ flavæ electæ adoratissimæ, purissimæ, quæ in fæcum secretione exiguum ignem experta sit, libræ duæ; in minima frusta dividatur, colliquentur in sartagine ferrea, aut cuprea, igni admodum leni expositæ: Cum illis compingantur cinerum optimorum lignorum, nullis vsibus dicatorum, quantum comprehendere illi poterunt. Commixta hæc indantur ingenti Retortæ vitreæ, Balneo arenæ committendæ, intra capsulam correspondentem, adeo vt Retortam omnino ambiat & cooperiat Arena, solo exerto collo; demum impositio operculo fornicato capsulæ, adcommodato autem, & accurate loricato Semi globo vitreo rostro Retortæ, suscipienda erit Distillatio igne pergradus adhibito, initio leni, tandum sat intenso, imo eodem in tenore producto donec ex Retorta nihil amplius prodeat: postmodum sponte frigefacta arena, decruftatoq; Recipiente, occurrent Oleum Butyri forma concretum, Phlegma & Spiritus, cum tantillo Sale volatili, paululum autem hę materiæ in Recipiente prius commotæ, quo sal volatile in his liquoribus dissolvi queat, decantandę erunt in lagenam: demum colliquefactum igne leniissimo Oleum coagulatum, effundendum in vas vitreum aut Faventinum, seorsum, si vis, vsurpandum; vel sartagine excipiendum, qua igni modico impositæ, vt id colliquatum maneat, oleo concorporanda erit calx viva recens, in pulverem sponte soluta, ea quantitate quę sufficiat illi compingendo, demum excussis ex Retorta cineribus residuis, his substituenda erit dicta mistura, ex butyro Ceræ & calce conflata, sicuti prius Balneo Arenæ commiscenda; ex distillatione autem (quoad cætera sicuti prius procedendo) proditurum est Oleum Ceræ limpidissimum, aquæ fere instar candidissimum, nonnullo phlegmati & spiritui adhuc remistum, per infundibulum vitruum aut aliter secernendum

Sal volatile Ceræ posset rectificari in matratio oblongiore collo donato, Balneo Arenæ, non alia ratione qua cætera Salia volatilia, si Ceræ non mediocris copia distillationi subiiceretur, id exhibendo ab octo aut decem ad quindecim vel viginti grana, ex vino albo, aut alio quo-

piam liquore; Præstantissimum quippe diureticum est & diaphoreticum.

Butyrum, aut Oleum Ceræ concretum, vsurpari potest ad Fissuras & Rimas mammillarum, manuum, pedum & ani, sicuti & ad Perniones, ac dissolvendas scirrhosas durities & oedematosas: Quibus cunctis affectibus convenire potest Oleum limpidum, quod præterea non minima vi lotium pellendi præditum est, sumptum quantitate trium, quatuor, imo novem aut decem guttarum, saccharo in pulverem contrito exceptarum, ac in vino albo dilutarum, vel alio quopiam liquore: Spiritus iisdem pollet viribus, sed minori pollet efficacia.

CAPVT XIII.

De Distillatione Asellorum, & Lumbricorum Terræ.

ASellorum & Lumbricorum terrenorum distillationem simul complector, tum quod vna eademq; sit procedendi via, tum quod facultatibus inter se multum conveniant, tum substantiæ consimiles ex illis educantur, Animalcula hæc, quanquam contemnenda videantur, non minus prægnantia sunt, proportione habita corporis, Sale volatili & Oleo, quam pleraque alia Animalia, etsi priora largo humore perfusa sint.

Induntur Retortæ, qua impositæ furno Reverberij clauso, adcommodatoque & accurate loricato grandi Recipiente eius rostro, igne per gradus adhibito eliciuntur Sal & Oleum Volatilia, plurimo phlegmati commista, quorum postmodum rectificatio instituitur Balneo Arenæ, igne moderato, in matratio oblongo collo donato, cooperto copitello proprio, probe luto incrustato: Educto vero ex capitello, ac in lagena densa recondito, Sale volatili prius sursum evecto, productaque rectificatione, reconditur itidem oleum separatum, cum reliquo Sale volatili, in portione quadam phlegmatis dissoluto, stillantibus postmodum in exiguum Recipiens, adaptatum rostro alembici & luto obductum.

Nonnulli tenaces erroris Antiquorum comburunt & incinerant Asellos & Lumbricos, vel citra alium adparatum taliter in vsum ducentes; vel ex iisdem cineribus Sal educere tentantes, nequaquam attendentes dissipationi Salis volatilis illorum animalium ab igne imminenti; ignari nullum aliud supereſſe Sal quam id quod Acidum materierum combustibilium fixare potuit: quantulumcumque tamen emanet, summa id vi diuretica præditum est.

Nonnulli etiam post distillationem Asellorum, aut Lumbriscorum terræ, ex Retorta, dissolutionem Salis volatilis in parte Aquea, ac separationem

tionem huius liquoris ab Oleaginea, mediante charta emporetica madida, impoſita ſupernæ parti infundibuli vitrei, ſtillatim affundunt poſtea ſpiritum Salis aut Vitrioli, donec nulla amplius adpareat effervescentia, vnde non ſolum conſequitur conjunctio Salis volatilis cum Acido, ſed etiam illorum concorporatio & commutatio in Sal fixum, in quo Sal volatile, antea diaphoreticum, diureticum tantum evadit.

Neque iis admirationi eſſe debet iſtiuſmodi immutatio quibus perſpecta eſt insignis diſpoſitio Salium volatilium per quam Acidis ſe adjungunt, ac immutatio vtrinque ad tempus adveniens ex iſta vnitate. Neque etiamnum mirum eſſe debet quod poſtmodum ab addito duplo pondere Salis fixi, educti è Tartaro rite calcinato, Sali eo modo fixo reddito, Acidum, Volatile deſerat, Sali huic fixo ſe adjuncturum, ac Volatile priori libertati reſtituens, id idoneum reddat ſublimationi, adeo vt ad ſummum capitellum evehatur ſi calore moderato impulſum fuerit.

Sal volatile Aſellorum, uti & Lumbricorum terreſtrium, æquali diaphoretica vi pollent, admodum idonea depurandæ maſſæ ſanguineæ, illiuſque impuritatibus per inſenſibilem tranſpirationem diſcutiendis: Foras quoque expellunt, ac per poros cutaneos humores fuliginoſos, acres & malignos ejiciunt; Acida potentiſſime ſubigunt, adeo ut illorum uſus plurimi fiat ad curationem vetuſtorum ulcerum, cancrorum & ulcerum: Neque minus commendabilia ſunt ad ſolatium Arthriticorum, Rheumatiſmo laborantium, dolore aut aliis affectibus muſculorum & nervorum.

Doſis & uſus ratio horum Salium, uti & ſalium volatilium aliorum animalium admodum inter ſe conveniunt; Nec diſpar eſt Olei ratio, cujus vires eundem ſcopum ſpectant.

Nonnulli per biduum aut triduum Lumbricos terrenos & Aſellos inter duas patinas fictiles concludunt, quo ingeſta evomant; poſtea vino albo eluunt, ac in furno exſiccatos, remiſſo intenſo hujus ferrore, in ſubtilem pulverem deducunt, quem à ſcrupulo uno ad drachmam exhibent adverſus urinæ difficultatem, uti & ad aliorum affectuum curationem, ad quos convenire cenſetur Sal volatile.

Neque diſſimilis eſſe debet procedendi ratio ad diſtillationem Lumbricorum in ventriculo & inteſtinis humanis natales habentium, ex iis eliciendo Sal & Oleum diverſa volatilia, qualitatibus non; quæ eadem ratione in uſum trahi poſſunt.

CAPVT XIV.

De Diſtillatione Cantharidum.

NVlli dubium eſſe debet Cantharidum ſubſtantium ſumma acrimonia & corrodendi vi præditam eſſe, quandoquidem contritæ, & cuipiam corporis parti admotæ veſicas excitant, imo & ulcera ſi diuturnior ſit mora: ore item adſumptæ, minima etiam dozi, & granorum aliquot pondere eladem ſæpenumero inducunt, inflammationes in partibus internis excitant, ſpeciatim Renibus, veſica, ac vaſis eo pertinentibus, aut finitimis, unde nonnunquam conſequuntur urinæ ardores adeo intenſi ut mictus cruentus adveniat.

Neque tamen prohibet ejuſmodi malignitas quin ſæpius ad uſus externos præſcribantur, imo & nonnunquam interius adſumantur, dummodo adſint cautiones neceſſariæ, necnon diſtillationis ope eliciantur ex illis Sal & Oleum volatilia, à quibus, exigua etiam copia adſumptis, inſigniores expectandi ſunt effectus quam à quovis alio Sale volatili, parari ſolito.

Accipiantur Cantharides ſiccæ, neq; capitibus neq; alis, neq; pedibus abjectis, conjiciantur in Retortam argillaceam, velvitream luto obductam, adeo ut quarta circiter pars vacua ſuperſit, qua in furno Reverberij collocata, adcommodato ejus roſtro grandi Recipiente, ſedulo loricando, ſuſcipiatur diſtillatio igne per gradus adhibito, eadem cautione adhibita ac in diſtillatione cæterorum animalium, vel illorum partium; Tum obvia erunt in Recipiente Sal volatile cum Oleo, plurimo phlegmate commixta, ſimul effundenda in Matratium oblongo collo donatum, quo impoſito Arenæ Balneo, Capitello proprio, optime loricando, cooperto, adcommodatoque ejus roſtro exiguo Recipiente, itidem incruſtato, Rectificationi harum ſubſtantiarum incumbendum erit igne moderato adhibito, cujus beneficio ſtatim proditurum eſt, ſurſum aſcenſurum, Sal volatile album & cryſtallinum, non minori induſtria quam ſedulitate recondendum, in lagena vitrea denſa, accuratiſſime occludenda; Capitellum aliud priori adempto ſubſtituendo, cujus probe luto munitis commiſſuris, ignem continuando, in exiguum Recipiens procuranda erit diſtillatio Olei & reliqui Salis volatilis diſſoluti in pauciſſimo phlegmate, quod ſecum abduxerit: Quibus peractis ſecernendum Oleum à Liquore, ſeorſum utrunque adſervanda in lagenis vitreis denſis rite obturandis.

Sal

Sal volatile Cantharidum potentissimum est omnium Diureticorum, adeo ut etiam illi quidam adscriptam velint vim atterendi & dissolvendi Calculum in Renibus & Vesica: Tanta pollet penetrandi facultate & acrimonia ut in lingua libantium ulcuscula pariat, nec aliter adsumi queat quam liquoribus quibusdam dilutum, aut accuratissime Opiatis commixtum aliisque remediorum formis mollibus; Dozis autem est grani unius, duorum aut trium, quaterna nequaquam excedendo.

Effectus autem omnino præstantiores sunt, & multo magis periculi expertes quam ab exhibitis Cantharidibus in substantia, ad excitandos veneris stimulos in utroque sexu; Cui rei Oleum etiam idoneum est, commixtum æquis partibus Olei stillatitii caryophyllorum, ac duodecies tantum Olei è Nuce Myristica expressi, inungendo plantas pedum, testiculos & perinæum, dummodo vehementia odoris molesta non fuerit.

Liquor reliquum Salis volatilis obtinens, ad eosdem usus transferri potest ac Sal ipsum, dozin adcommodando pro majori aut minori phlegmatis copia remixta: Salis autem volatilis tutissimus usus si minima dozi exhibitum fuerit, ac plurimo liquore dilutum, quo in quam minimas divellatur particulas.

CAPVT XV.

De Distillatione Formicarum.

MAtratio convenientis capacitatis excipiatur ea Formicarum quantitas quam colligere licebit circa tempus messium; superaffusoque spiritu vini rectificatissimo, adeo ut tribus digitis superemineat, accuratissime autem occluso Matratio, effusoque in Cucurbitam vitream liquore, hæc suo Capitello cooperiatur, cujus junctura rite luto obducendæ; Hac autem Balneo Arenæ commissa, adcommodato ejus rostro exiguo Recipiente, probeloricando, suscipienda erit distillatio subdito igne moderatissimo, donec paucissimus liquor in cucurbita superstes sit: Demum sponte refrigeratis, ac decrustatis vasis, effundendenda erit, & adservanda Aqua spirituosa distillata, Sale volatili Formicarum prægnans, reondenda in lagena vitrea densa optime occludenda, ad usus.

Aquam hanc spirituosam admodum conferre aiunt excitando & corroborando calori nativo; Tum & ad viros tardos, & mulieres in Venerem segnes proritandum, quamobrem aculeus illi datur additis quibusdam Aromatis, cuiusmodi sunt Cinnamomum, caryophylli, Macis, &c.

Idonea necnon censetur restaurandis Atrophia laborantibus.

Exhibetur à semicochleari ad integrum, seorsum aut pauco vino commixta, vel etiam tertiæ aut quartæ parti aquæ cinnamomi. Possunt & Formicæ matratio excipi, quod accurate occlusum, & obvolutum pasta ex qua panis conficitur ad crassitiem transversi digiti, immittitur Furno Pistoris, detinendum toto tempore quo indiget panis syncomistos ad perfectam sui coctionem: Eo autem sponte refrigerato, percolandus erit liquor, & committendus lagenæ vitreæ densiori accurate obstruendæ, plurimi vsus, vti ferunt, contra surditatem,

Infunduntur etiam, ac postmodum decoquuntur, igne subdito lenissimo Formicæ in Olivo, postmodum percolando, adservando ad inunctiones partium genitalium, Veneri torpidæ suscitandę: Potest & elici Sal volatile, vti & Oleum Formicarum, has ex Retorta distillando non secus ac Cantharides, ad eosdem fere vsus revocando.

CAPVT XVI.

De Præparationibus Pavonis.

PAvo, Avium cunctarum elegantissima, vitæque, vt perhibent, productioris, non immerito Avis medicinalis nomen consequuta est, quandoquidem non solum ex ejus corpore deducuntur plurima vsibus medicis idonea, sed etiam caro illius incorrupta diu manet, ac diutius quam cuiusvis alterius animalis.

Adsumitur quidem Pavonis Iusculum tanquam pleuritidis remedium specificum, sed ex eius corpore integro, imo & illius excrementis, speciatim autem ex stercore, medicamenta specifica vi Epilepsiam impugnantia eruuntur, prætermissis plurimis viribus corporis illius partibus à quibusdam adscriptis,

Plumis exuatur Pavo, exenteretur, in frusta dissecetur, illis autem immissis Cucurbitæ vitreæ, Balneo Arenæ impositæ; hac Alembico proprio cooperta, commissurisque amylo obductis, adcommodatóque eius rostro exiguo Recipiente, igne moderato aqua extrahatur, admodum idonea corroborando cerebro, illíque adversus affectus, quibus obnoxium esse solet defendendo.

Distillatione hac peracta, exemptóque ex cucurbita id quod in illa superstes fuit, excipitur Retorta argillacea luto circumlita, qua imposita Fornaci Reverberij clausæ, adcommodatóque eius rostro capaci Recipiente, accurate lutando, igne per gradus adhibito elicitur Sal volatile, & Oleum, cum admisto plurimo phlegmate; quorum postmodum institutur

ſtituitur Rectificatio in matratio oblongi colli, capitello ſuo, probe luto obducto, cooperto, ſicuti præmonui ad præparationem eiuſmodi ſubſtantiarum, vnde exſurgit Sal volatile; album & cryſtallinum, cum Oleo limpido, eximiarum virium, præſertim adverſus Epilepſiam, eadem ratione id in vſum adducendo, parilíque dozi ac cætera Salia volatilia eiuſdem indolis: Imo ad Illitus Oleum vſurpando, Narium, Temporum, & regionis Suturarum cranij.

Stercus Pavonis quod ſpectat, hoc probe exſiccatum, & comminutum, immittitur Retortæ argillaceæ, luto circumdatæ, qua ſuper Furno Reverberij clauſo collocata, & adaptato eius roſtro Recipiente capaci probe luto obducto, igne per gradus adhibito eliciuntur ſubſtantiæ non multum illis abſimiles quas fundit Pavo mediante eadem diſtillatione; eadem etiam ratione rectificandâ in matratio prolixi colli, vtiles ad morbi Herculei curationem, ſicuti illæ quæ ex Pavone eruuntur: Sal volatile, & Oleum idillatitium Pavonis, necnon & huius ſtercoris, admodum conducunt ſiſtendæ Vertigini, diſintiendíſque vaporibus huius parentibus.

Nonnulli cenſent ſtercus Pavonis exſiccatum, drachmæ pondere vino albo infuſum, demum percolatum, ac jeiuno ventriculo mane exhibitum, à nova Luna ad plenam, imo vlterius ſi neceſſitas vrgeat, remedium eſſe vi ſpecifica Epilepſiam & Vertigines abolens: Valere etiam aiunt Pinguedinem iſtius Animalis ad colilos dolores; Pennarum autem combuſtarum nidorem ad diſintiendis vaporos ex vtere elatos.

CAPVT XVII.

De Præparationibus Caſtoris.

EX Retorta partes omnes Caſtoris Diſtillationi ſubjici poſſent, ſicuti & cæterorum animalium; ac Balneo Arenæi in matratio oblongi colli Rectificari quæcunque ſubſtantiæ exinde expectandæ, ſed eximius vſus, & facilis præparandi ratio Salia volatilia, ex plurimis aliis Animalium partibus eruenda, virtutumque adfinitas cum illis quæ ex hoc Animali obtineri poſſunt, in cauſa ſunt vt illorum negligatur præparatio, Eaque potiſſimum ratione, quod eximiæ dotes ſubſtantiarum, in ſcroto iſtius animalis latentium deprehenſę, quibus per excellentiam Caſtorij nomen inditum eſt, efficiant vt contemptim habeantur cęteræ partes.

Eaſdem ob qualitates, & pretium non vile horum Teſticulorum, igni Reverberij non exponuntur, ſecernendi gratia Salis volatilis, & Olei ex Retorta extrahēdi: Seorſum autē adſervata parte unctuoſa, ſummæ parti

horum Testiculorum impositа, in vesicula separata: contusæ vero, aut minutissime incisæ, subst ntiæ carneæ, exceptæque Matratio capacitatis convenientis, superfunditur spiritus vini alkoolisatus, adeo ut quatuor circiter digitis superemineat: demum perquam accurate occlusum Matratium superimponitur furno Pistoris, inibi derelinquendum per dies quindecim aut tres hebdomadas, imo, si libet, ulterius, materias per vices commovendo, quo in vini spiritum id quod maxime essentiale continent transmeet, qui tandem coloris saturati adparet: Postmodum percolatis & expressis materiis, reconditur liquor in lagena vitrea densa, probe obturanda, Tincturæ Castorei nomine insignitus.

Sin Distillatio suscipienda sit, Cucurbitæ vitreæ cunctæ materię inclusæ Matratio immittendæ, quo Balneo Arenæ commisso, & Alembico suo accurate luto obducto cooperto, sicuti & exiguo Recipiente, cucurbitę adcommodando, procurandus erit ascensus & distillatio spiritus igne moderatissimo, pergendo in distillatione donec omnis pars spirituosa sursum evecta sit, Qua ratione consequi licebit id quod vocant Spiritum Castoriis; qui secum in distillatione abduxit substantiam maxime volatilem istius partis Castoriis, alias in Tinctura superstitem; quorum vires, doses & usus admodum inter se conveniunt, quandoquidem & hic & illa admodum conducunt adversus quosvis Cerebri & Ventriculi affectus frigidos, sed prę sertim Uteri.

Exhibentur à semidrachma ad duas, imo & nonnunquam, quibusdam in casibus, ad semunciam, vino commiscendo aut Aquis quibusdam cephalicis, stomachicis, aut hysstericis: Licet & Naribus immittere, Temporibus, Carpis admovere.

Residuum vero in cucurbita quod attinet, huius colo transmissi, vase exiguo fictili probe vitreato excepti, igne suppositо lenissimo, paulatim humoris superflui absumptio procuranda ad consistentiam vsque extractorum ordinariam: quod refrigeratum recondendum in Vase Faventino optime obturando, ad vsus servandum.

Extractum hoc complectitur partes puras & minus volatiles Castorei, ideóque non contemnendum, dissolvendum, si lubet, in spiritu Castorei, aut liquoribus Cephalicis vel Hysstericis, vel seorsim Boli forma adsumendum à semi scrupulo ad semidrachmam, in iisdem affectibus ad quos præscribitur Tinctura aut Spiritus Castorei.

Quoad partem Vnguinosam, vesicula peculiari concluſam, summæ Testiculorum parti Castoris impositam, hæc vexationibus Chymicis obnoxia non est; vtiliter tamen in vsum adduci potest ad præparationem Galenicam Olei Castorei, id quod à me suo loco ostensum.

Plurimas alias præparationes Animalium, vel partium illorum Chymicas

micas hunc in librum conferre potuissem, sed sufficere allatas existimo, iis satisfacturus qui Chymico studio se addicunt, ac præterea satis esse exemplorum vt quis audeat & suscipere, & perficere cunctas Præparationes Animalia spectantes, quamobrem ad Mineralia transitum faciam.

PHARMACOPOEÆ REGIÆ CHYMICÆ.

LIBER TERTIVS.

MINERALIVM

Præparationes Chymicas exhibens.

CAPVT I.

De Præparationibus Terrarum & Bolorum, Et data occasione, de Olea Lateritio seu Philosophorum.

INITIVM duxi Primi Libri tertiæ hujus Partis meæ Pharmacopoeæ à præparatione Chymica Plantarum illarumque partium, quippe quæ in superficie terræ, illas producentis, obviæ sunt ac statim in oculos incurrunt; Immediate has excepit Præparatio Animalium, in quorum gratiam cæteræ Terræ, Maris & Aëris productiones conditæ sunt: Iam ad

Terram propero, matrem, nutricem, basin & centrum rerum omnium creatarum: Ideóque tempestive traditurus sum Præparationes potissimarum subsantiarum quas sinu suo continet (à quibusdam Mundi subterranei nomine insignito) & Auctores omnes generali mineralium voce complexi sunt.

Terra oculis nostris exposita, quam pedibus terimus, aut fœcunda est aut sterilis: Fœcunda ejusmodi est, pro subsantiæ suæ natura, magis aut minus arenosa; qualitate & quantitate Salis illi remixti, Aquarum humectantium, Climate sub quo est, silicum aut lapidum majori aut minori abundantia: Sterilis quia aut Sale caret, generationi Plantarum necessario; aut quod aridior est à solis æstu nimio, ac privatione humiditatis propriæ; vel calcinata, ac propemodum ad vitri naturam ab igne centrali accedit; aut ad petrificationem vergit, à succo vel spiritu petrificandi vim nacto; vel suffocata ab abundantibus materiis sulphureis aut bituminosis, aut salibus, aut spiritibus corrosivis, sive tandem ab innata dispositione ad generationem metallorum in suo sinu, gemmarum aliarumve subsantiarum, quas Sal, generationi Plantarum idoneum, producere nequit: optima Terra, quanquam fœcunda & parens productionum generationi inservientium, nutritioni & conservationi Animantium, quoad propriam subsantiam exercitio Chymico admodum inepta est: in illa enim præter principium activum nihil deprehendere est, videlicet Sal: Ambo passiva existimata, nempe Aqueum & Terrestre, vix ut in considerationem adducantur digna sunt.

Sal, à terra fertili segregandum, ad naturam Salis marini propemodum accedit, constat enim ex eodem spiritu acido, eodemque Sale fixo, quæ verisimiliter easdem influentias, eandemque originem cum Sale marino agnoscunt; Eapropter per quam raro hujus Salis extractioni quisquam navat operam, At cum huic libro illam insertam velim, ecce methodum in eundam ut voti quis compos fiat.

Terra fertilis aratro subacta, cum fœcunditatem fere quotannis exuat per varias productiones, necesse erit ad illam se convertere quæ per aliquot retro annos inculta fuit, imo hanc effodere ad altitudinem pedalem aut bipedalem, eam solum quæ in fundo eruta est usurpando. Adsumantur ergo istius Terræ aliquot modii, hęc cupæ cuipiam idoneæ immissa, diluenda erit, in triplo vel quadruplo tantum aquæ pluviæ, per triduum aut quatriduum derelinquenda, per vices agitando ad facilioren Salis dissolutionem: Demum omnimoda facta Terræ subsidentia, ac decantato, & percolum trajecto liquore supernatante, promovenda erit humiditatis in vapores resolutio sartagine ferrea, eam excipiendo, igne moderato supposito, Tunc obvium erit Sal Terræ in fundo

Sar-

ſartaginis concretum, cui maior candor conciliari poteſt & ad cryſtallinam natutam deduci, ſi id cruciculo exceptum incandeſcat, demum in aqua pluvia diſſolvatur, filtretur & in cryſtalla deducatur, cucurbitæ vitreæ inditum, ſuppoſito igne Arenæ moderato: Ex hoc Sale educi poteſt Spiritus illi ſimilis quem ſuppeditat Sal marinum, eandem ineundo viam.

Etiamſi Terra ſpecie ſterilis in contemptum venit quod nuda ſit ac ſuperficiem exhibeat vilem, non tamen non commendabilis eſt ob res raras & in pretio habendas quas ſinu ſuo fovet, materiam & ſubjectum elegantiſſimarum operationum Chymicarum: Conjunctio ſæpiſſime adveniens, intra Terræ viſcera, ſubſtantiarum acidarum & corrodendi vi præditarum, cum Salinis, vel metallicis, ſulphureis aut bituminoſis, vnde excitantur ignes variæ intenſionis & diverſorum graduum, admirandis generationum ſpeciebus anſam præbet, ac præparationibus Chymicis ſoli Summo Opifici, & Naturæ magiſtro adſcribendis, adeo aperte in oculos incidentibus, vt demonſtrationibus rem manifeſtam facere inutile ſit: Satis mihi jam ſit caput præſens prorogare, adductis aliquot Terrarum præparationibus, & Bolorum, ad medicos vſus accerſitarum, etſi recenſeantur inter viliſſimas Terræ infœcundæ productiones.

Terræ Lotiones hic non attingam, vti neque Bolorum, quandoquidem hæc præparatio ad Pharmaciam Galenicam pertinet; hoc ſolum obiter adducturus ſum, immodicas Lotiones abluere & detrahere Terræ id quod ſalinum & ſpirituoſum obtinet; Illas autem (cum eo ſolum ſcopo conſtituantur lotiones vt Terræ ab arenoſis partibus liberentur, aliiſve ſordibus) licere (intactis & ſalvis viribus harum Terrarum) idoneas ſcopo reddere triturando, & per cribrum ſericeum tranſmittendo, cuius telæ arenulæ aliæque quiſquiliæ inhæſuræ ſunt, Argilloſas tamen Terras, aut Bolos, ſuper porphyrite terandas, non inutile eſt humefeciſſe aquis aut decoctis cordialibus, aut in exiguas metas effingere, dummodo ea ſolum aquæ quantitas affuſe fuerit ut abſorbendæ pares fuerint.

Ex Terris argillaceis, nominatim Lemnia exſiccata, educitur Phlegma & Spiritus acidulus, ſudoribus evocandis vtilis, diſtillatione per Retortam inſtituta in Furno Reverberij clauſo; Poſſunt & præparari magiſteria harum Terrarum, diſſolutione facta in ſpiritu Salis, aut Nitri, ac præcipitando iniecto Sale Tartari in liquorem reſoluto, quod ſpiritibus his acidis commixtum, in cauſa eſt vt ſecedant à corpore ab ipſis reſoluto; vel ſuperaffuſa copioſa aqua communi, à qua infractis iiſdem ſpiritibus ſimilis prodit effectus: At ob iniuriam Terræ ſpiritibus illa-

tam hanc diſſolvendo, à diſſipatione ſpirituoſarum partium & ſalinarum, contingente ab adſociatione eorundem ſpirituum, ac lotione requiſita, retundendæ cauſa acrimoniæ, id ratum habeo eiuſmodi Argillas, e minera depromptas, ac per incerniculum ſericeum tranſmiſſas, multo præſtantiores futuras; Neque enim exuunt ſingularem, qua pollent, facultatem exſiccandi & adſtringendi, humorum putredini obſtendi, quinimo & venenis ac febrium malignitati, ſanguinem concretum reſolvendi ac ſudores excitandi; Sed præcipua illarum efficacia adverſus Diarrhoeam quamvis & Lienteriam.

Etiamſi Laterarij Figuli, dum lateres coquunt, Naturæ imitatores quodammodo videantur, quippe quæ Argillę lapideam inducit indolem, in Bolum illam convertens, media tamen, quibus Natura vtitur, leniora proculdubio ſunt & potiora, quandoquidem in Bolo ſuperſunt omnes vtiles qualitates quibus donatum erat ſub Argillæ forma: id quod nequaquam mirum videbitur ſi animadverſus fuerit tepor & lenitas ignis centralis illam coquentis, temporis autem diuturnitas quod Natura ad hoc operis impendit: Cum ex oppoſito ignis vehementia, argillam in lateres commutantis, deſtruat & abſumat quicquid purum & ſubtile illi ineſt, idoneam ſolum efficiens conſtructioni Fornacum aliorumque ædificiorum: niſi forte vſui eſſe videatur ariditas & ſiccitas laterum, abſumendæ gratia cuiuſpiam humiditatis terreſtris, ac liberandæ puriorique efficiendæ cuipiam ſubſtantiæ liquidæ, id quod conſpicuum eſt in præparatione olei, Lateritis dicti, aut Philoſophorum, cuius per tranſennam trado deſcriptionem.

Superfluum cenſeo Auctorum omnium proceſſum, Lateres antequam Oleo immittantur prius ut candeſcant curantium, eo quod diuturnitas & vehementia ignis, ad iſtius Olei diſtillationem requiſita, lateribus ſufficientem calorem inurat quo pervadi queant ab Oleo Olivarum, & quicquid aqueum & terreum huic ineſt abſorbere valeant: Ex mea vero ſententia, poſtquam incanduerint, abſumendæ cauſa humiditatis extraneæ, forſan contractæ, ſatis eſt ſi calentes conterantur, ac demum Olei Olivarum quantum abſorbere poterit pulvis affuſum fuerit; poſtmodum Retortæ lapideæ argillaceæ, luto obductæ tres circiter partes impleantur, qua collocata in Furno Reverberij clauſo, adcommodatoque illius roſtro amplo Recipiente, probe loricato, ſuſcipiatur diſtillatio igne per gradus adhibito, producto & impulſo non ſecus ac innui pro diſtillatione Cranij humani, plurimorumque aliorum ejuſmodi: Oleum, ſi libet, rectificandum, affuſum recenti laterum pulveri, ex Retorta, Balneo Arenæ, igne per gradus adhibito, ut puritas & tenuitas major illi concilietur.

Inſigni

Insigni penetrandi vi præditum est istud Oleum, digerendi, resolvendi, maturandi & emolliendi humores frigidos, quos ad suppurationem tandem deducit; Scirrhos lecoris & Lienis absumit, nec non nodos Podagricorum, Lueque Venerea infectorum tophos & gummata: Non minimæ est efficaciæ inunctum adversus Paralysin, Rheumatismum, Ischiadicum dolorem ac quamvis Arthritidem; Utero immissum illum ab impuritatibus liberat, Odontalgiam sedat, Otalgiam, Auriumque susurrum; Naribus inditum Lethargicos & Epilepticos excitat: Temporibus & supra cranij suturas admotum, cerebrum mire excalefacit & roborat, Lumbricos quoque enecat, Pulmonesque pituita infarctos extricat, si guttæ aliquot ex liquoribus idoneis datæ fuerint.

CAPVT II.

De Præparatione Aquarum.

HIc loci sermo mihi non est instituendus de Aquæ usu, uti neque de necessitate illius cum Terra conjunctionis, ad generationem & productionem mixtorum; Neque etiamnum huc revocaturus sum id Phlegma, vel Aquam, distillatione Chymica ex plerisque mixtis elici solitam, à Chymicis inter Principia Passiva repositam, ac substantiam ad illorum compositionem necessario concurrentem; Sat multa me dixisse capite quarto hujus Pharmacopoeæ existimo, è re tantum esse ut verba faciam de Præparationibus Chymicis Aquæ Elementaris, à cunctis Authoribus in censum Mineralium relatæ.

Pharmacia utraque quotidie usurpat Aquam fontanam, & fluviatilem in plurimos usus; Nulla etiam pravia præparatione: quibusdam in locis Putealis ad usum accersenda est, quinimo & Palustris cæterarum inopia; Chymia autem in Aqua pluvia præstantius quiddam agnoscit, illa præsertim quæ Æquinoctiorum tempore effluit, speciatim verno; Omnis Aqua Pluvia ut plurimum dulcior est, tenuior & levior cæteris omnibus, quod à Sole sursum evecta fuerit, materiam præbentibus vaporibus aquarum subtilissimis; imo illi concessum sit tempus ad depurationem, tum & sui attenuationem in transitu per aërem prius quam in terram recidat: Illo præterea tempore Aër Spiritu Vniversali magis abundat, cujus effectus in productione rerum omnium adeo efficaces sunt; plurimoque sale volatili invisibili turget, cunctis substantiis sublunaribus Animam adflante.

Aquæ Pluviæ puritas non obstat quominus subsidere permittatur per

biduum aut triduum, ac ante usurpationem per colum trajiciatur, aut ex Alembicis vitreis in diplomate distilletur, aut Balneo vaporoso, si tenuitas illi major & penetrabilitas concilianda, Eapropter satis est mediam circiter humiditatis partem igne moderato eduxisse, demum effusis, ac seorsum repositis subsidentiis, substitutaque illis recenti aqua Pluvia, Distillatio producitur donec sufficiens Aquæ illius attenuatæ, ac subtilissimo Aquæ pluviæ sale volatili prægnantis, copia suppetat. Postmodum cunctis subsidentiis vni aut pluribus Cucurbitis vitreis, eodem in Balneo, immissis humiditas in vapores dissolvitur, quousque in imis Cucurbitis solum Sal fixum Aquæ pluviæ superfit, exsiccatum ac parti terrestri cuipiam remixtum.

Nonnulli, Aquæ spirituosioris avidi, Aquam pluviam Matratio concludunt, quod hermetice occlusum per triginta aut quadraginta dies in digestione aut putrefactione detinent, quo melius præcipitentur fæces, & pars spirituosa ab aquea facilius secerni queat, ac in distillatione ad superiora prior evehatur.

Nix, cum sit pluvia concreta à frigore in aëre, pars autem illius salina volatilis quodammodo eo pacto coërcita videatur, iisdem viis elipotest Aqua, non modo colore persimilis, sapore & facultatibus, illi quæ ex Aqua pluvia educitur, sed etiam majori penetrabilitate prædita, quod Nix sale plurimo gaudeat, quo fit ut major occurrat copia hujus evaporatione facta quam aquæ.

Aquæ stillatitię Imbrium aut Nivis, idoneæ sunt penetrandæ substantiæ plurimorum mixtorum, ac præsertim Vegetabilium, illorumque extrahendis Tincturis; Cui usui magis conducunt si illarum Sal fixum additum fuerit; Rentur etiam nonnulli spiritum, ex Sale hoc fixo eliciendum, præstantissimum esse metallorum dissolvens, potissimum Auri.

Roris natura plurimum affinitatis habet cum Pluvia vel Nive, at vero citius in nihilum abit, quod cum solummodo evehatur è terræ exhalationibus, neque tam alte efferatur ac vapores imbribus materiam præbentes, eapropter etiam minori provenit copia, ac vix diu subsistere potest: Cum enim solummodo circa veris initium adparere soleat, cum Sol solstitio proximus ad perpendiculum horizonti nostro imminet, cœlum admodum est serenum, nubibus nequaquam obsitum, non item ulla alia tempestate, neq; cum aër nubibus obsitus est, his radios solares intercipientibus, & impedientibus ne terra exhalationes suas provehat, aut eas in imbrem convertat; cum vero aëre ventis exagitato nullus Ros reperiatur, ab illis dissipatus, diligentia in illo colligendo adhibenda

adhibenda est statim ac excidit, aut, quod satius, pelvibus excipiendus, aliisve idoneis vasis ipso quo effunditur tempore, lagenis accuratè obturandis identidem recondendo, in usus citra adparatum advocando; vel spiritum ex illo eliciendo, prævia digestione, per triginta aut quadraginta dies in matratio hermeticè occluso, non aliam ineundo viam quam quæ pro Aqua pluvia indicata est, etsi nequaquam in vasis fundo exquirendum sit idem Sal fixum quod ab aqua pluvia, à summa quippe volatilitate salis roris in distillatione omnino sursum evectum.

Aqua marina ad Solem aut ignem in vapores dissolvitur, sicuti & Fontium salinorum, in Comitatu Burgundiæ scaturientium, aliisque locis, consequendi ergo salis absumpta humiditate restibilis: At vero distillationi non subiicitur comparandæ gratia aquæ, præterquam in navigatione maritima, inopia aquæ dulcis, etiamsi hoc pacto elicienda acrimoniæ nonnullius sit particeps, ratione partium volatilium ejusdem salis, in distillatione una abreptarum.

Hoc loco Aquarum mineralium distillationem prætermitto, eo quod si illarum incidat usus, inutilis sit, in usum solummodo accersuntur cujusmodi in fonte occurrunt: missam etiamnum facio methodum observandam in disquisitione & exploratione variarum substantiarum aquis mineralibus præcipuas vires impertientium; cum proculdubio curiosorum animos expleturus sit liber observationum circa aquas minerales Galliæ, à Domino Clossæo, Consiliario & Medico ordinario Regio, Academiæ Regiæ scientiarum adscripto, eruditissime conscriptus, publicíque juris factus anno postremo 1675, præmisso insigni experimentorum non vulgarium numero materiam hanc spectantium.

Neque præterea necesse duco ut huc adducam aquas artificiales, quovis tempore parabiles, dissolvendo in aqua pluvia, vel fontana, aut fluviatili, varia salia varioſve spiritus, hæc adcommodando affectibus & temperamento ægrorum; quarum legitima compositio non raro quàm mineralium nativarum usum salubriorem præstat, omnibus ex æquo morbis, si credere fas est, expugnandis parium; quippe cum omnino impossibile sit præcisam determinare quantitatem cujusque mineralis illas componentis, in terræ visceribus obvij; etiamsi ex earumdem sapore, colore, instituendaque analysi, non levis notitia comparari queat mineralium facultatibus suis illas imbuentium; Neque etiam ullo modo quicquam colligere liceat ex salubribus effectibus, in plurimis ab illarum usu comprobatis, ad morbos similes curandos transferendum.

CAPUT III.

De Præparatione Lapidum & Gemmarum.

AD examen deducturus non ſum rationes à variis Authoribus adductas circa ſoliditatem & duritiem Gemmarum & Lapidum, ſicuti & petrificationem illarum; parvi enim intereſt ab illis adſcriptæ fuerint cauſæ unitati proportionatæ Alkalium cum terra, aut utrorumque cum Acidis, vel cum Aquis, vel ſuccis, fermentum intra ſe continentibus, aut ſemen lapidificum, quorum effectus eluceſcunt in lignis, oſſibus, plurimiſque aliis materiis in quibuſdam aquis lapideam duritiem nactis; In calculis inin plurimorum animalium corpore genitis, imo & hominis; Infanibus quibuſdam duritiem lapideam in utero materno adeptis. Neque etiamnum refert illorum generationem adſignarint partim Acido aëri inexiſtenti, cujus manifeſti adparent effectus in terris, ſuperficiem montium aut planitiem operientibus, ſucceſſu temporis in lapideam abeuntibus naturam, Vel etiam adjungere prædictæ cauſæ velint innatam diſpoſitionem quorundam lapidum, ad readſumendam priſtinam lapidis formam qua exuti fuerant, ſicuti adparet in gypſo, vel transferendam diſpoſitionem hanc in ſubſtantias ipſis commiſcendas, id quod præſtat calx; Scopus hic erit meus ut adferam præcipuas præparationes Chymicas quas in Gemmas & lapides exercet Chymia.

Mechanice, Chymiæ imitatrix in furnis, eum in finem conſtructis, igne vehementi & diutius producto plurimos lapides obvios calcinat, cujuſmodi ſunt ſilices fluviatiles, ac quidam lapides, ex quibus conficitur calx ad ædificiorum ſtructuram, necnon illi qui gypſo materiam præbent: Chymia in calcem nonnunquam deducit quaſdam lapides, per plures horas igne Fuſionis adhibito, ſicuti in Cryſtallo fieri ſolet.

Nonnunquam remiſcet Nitrum, ſal Tartari, aliudve ſal, ſi calcinatio inſtituenda fuerit, obtinendi cauſa liquoris, ſicuti cum ex Cryſtallo hunc educere ſcopus eſt: Nonnunquam illi ſatis eſt igni, ut candeſcant, ter quaterve expoſuiſſe, ac toties in aqua extinxiſſe, ſicuti id fieri ſolet in lapide Lazuli: Aliquando in ſpiritibus corrodendis vi præditis diſſolvit, ſicuti Saphyrum in ſpiritu vitrioli, ac nonnullas alias gemmas in Aceto ſtillatitio &c. Quæ calcinationis ſpecies Potentialis vocatur, aut ſolutio, quam quædam aliæ operationes excipiunt à me poſtmodum memorandæ: Exinde etiam conficere ſolet magiſteria, ſed inepte, cum inferiora ſint & viliora lapidibus è quibus educuntur.

CAPUT

CAPUT IV.

De Præparationibus Calcis.

NEminem latet lapides, è quibus Calx conficitur, effectus in ea notabiles edere non posse nisi ignem prius experti fuerint, eamque conditionem calcinatione prævia adepti sint : Illud quoque notum à vehementi illa ignis actione omnem quisquis est humorem absumi : Vim autem in unam massam compingendi, ac in lapidem indurandi arenam, aliásque materias quibus commiscetur, nisi calcinatio & aquæ perfusio præcesserint, nequaquam adipisci.

Illud porro concedendum Calcem nequaquam immunem esse impressionum ignearum, neque tamen ideo inferendum facultatem illius causticam adscribendam esse atomis igneis illic conclusis ; Id enim si statueretur, lateritia opera, ignis vehementiam experta non minorem, igneis illis corpusculis nequaquâ carerent ; Lapides, alterius naturæ ab iis ex quibus conficitur calx, sæpe per incuriâ illuc illabentes, simili vi causticâ gauderent, idem ignis examen cum lapidibus calcariis perpessi, imo quandoque diuturnius : Ferrum item, cuprum, aurum, argentum, plurimæque similes materiæ, non minori vi causticâ donatæ essent, tamdiu ignem expertæ, imo aliquando repetitum.

Quapropter, cum nihil simile deprehendatur, neque causticâ vis illis insit, nisi igni statim præreptis, aut cum maxima pars empyreumatis adhuc supereſt, vel sicubi aqua humefiunt, in propria calcis substantia, neque alibi, disquirenda est qualitas illius comburens, speciatim sal illius semispirituosum, cujus tenuitas, & penetrandi vis admodum obviæ sunt ; etsi id à parte terrestri, in singularem massam deducendum divelli nequeat, sicuti in cæteris salibus id fieri solet.

Sola igitur salis ariditas, partisque illius terrestris, insigniſque utriusque dispositio ad conjunctionem cum aqua, juvante & comite acido hujus naturali, causæ sunt caloris & effervescentiæ manifestæ cum invicem illa coëunt : ex ista, inquam, combinatione oritur proprietas calci innata colligendi, ac petrificandi quæcumque corpora attingit : quæ actio nequaquam adscribenda est, uti neque vis causticâ, atomis igneis, quorum existentia eo minus probabilis quod, teste experientia, calx viva nequaquam incalescat ab affuso vini spiritu vel oleo, etsi utrumque flammam illico concipiat, quin potius excitatum in calce calorem ab

aquæ infusione extinguant: Calcis effectus causticos quod attinet, adsignandi illi vehementiæ & penetrabilitati partium proprij illius Salis, non minori vi causticâ præditi quam sunt partes ignis, quibus imputantur prædicti effectus.

Prædicta argumenta, utut apertissima, cum dimovere à sententia nequierint nonnullos, illius quanquam male stabilitæ pertinacissimos, Lectori manifestum facere volui quam levibus innitantur principiis, atque incogitanter, & contra mentem principum Auctorum qui de Calce viva scripserunt, docere conati sunt hanc atomis igneis præditam esse, sale autem destitutam esse tradidere, quia, inquiunt, nullum ab ipsis repertum, etsi multo studio id ab ipsis conquisitum fuerit.

Illi inquam declinare conati exemplum à me de lateritiis operibus & fictilibus allatum, lapidibus, ferro, cupro, argento, & auro, eundem sæpe ignis gradum, imo majorem sustinentibus illo quem calx in sui calcinatione experitur, etiamsi nullum ejusmodi corpusculorum igneorum vestigium adpareat quæ in calce animo fingunt, illi, inquam, diversitatem pororum prædictarum substantiarum comminiscuntur, statuentes, *Lateres, alioſve lapides calcinatos, aliter poros diſpoſitos ac calcem obtinere, ut totidem particulas igneas continere nequeant: Sin quædam metalla dum calcinantur has admittant, eaſdem intra partes ſuas adeo tenaciter continere multo ſolidiores partibus calcis, ut neque calor, neque humiditas aëris illinc eas ſeducere valeant quo corrodere poſſint.*

At his perpendendum fuerat cum, non obstante varia pororum dispositione laterum & lapidum, ac dissimili poris Calcis, eædem substantiæ, ex illorum mente, non minimam copiam prædictarum atomorum ignearum continent, etsi minori quam quæ in Calce reperitur; cum porro suppositiciæ illæ ignis particulæ nequaquam manifestæ sint, neque ullum motum prodant quando aqua has substantias pervadit, ideo necesse esse vt accenseantur numero non entium & impossibilium; ac statuendos in vero & reali sale calcis motum & calorem, succedentes cum aquæ immerguntur.

Exemplum adductum de incremento, pondere calcis plumbi, dum calcinationem sustinet, & adscriptione istius augmenti corporibus igneis quæ subingressa esse suspicantur, ac eorumdem destructione inducta à fusione istius calcis, eadem quoque ratione entibus rationis annumerentur, quandoquidem istiusmodi augmentum aliunde ortum non ducit quam à partibus fuliginosis & excrementitiis materierum accensarum plumbi calcinandi gratia, in scorias secedentium aut fumum fusionis tempore; fictitia autem gravitas atomorum harum ignearum, quas inviti concedunt in metallis compactioribus contineri per lon-

gam

gam illorum calcinationem, pro chimerica tantum habenda est & phantasiæ opere; testibus enim iis qui trutinæ rursus exposuerint, auri ponderi, ac præsertim argenti, potius quid decessurum est quam ut augmentum accedat; in ferro autem & cupro manifesta est imminutio, si scoriæ & excrementitiæ partes ablatæ fuerint.

Excusationem autem allatam circa impossibilitatem excitandi in flammam exigua illa corpuscula ignea fictitia, affuso spiritu vini, oleo, aliisve liquoribus flammæ rapacibus supra calcem quod attinet, uti & id quod adfertur substantias ejusmodi, quæ particulas calcis divellere deberent, id quod præstat aqua, impedire quominus ab invicem diducantur, poros videlicet obstruendo, eventus comprobat falsitatem principij corporum horum igneorum supposititiorum; nam præterquam quod experientia manifestum faciet spiritum vini facillime subire substantias quas aqua pervadit, nisi præpediant salia in illis contenta; oleum autem effluere è vasis, quibus concluditur, multo facilius aqua; Ex his merito colligendum, cum calx omni corpore destituta sit igneo, magno vel minimo, quod erga oleum & spiritum vini producere valeat, id quod minima ignea atomus vel momento efficere posset, penetratio autem in calcem illis non concedatur ob partem salinam conclusam, quam nequaquam pervadere aut dissolvere idonea sunt, id quod aqua præstat, colligendum inquam, ab eodem tantummodo Sale obstrui calcis poros, aditumque præcludi spiritui vini & oleis, tantum abest ut penetrare valeant, porosque occupare: Qui calcis vivæ effectum pauxilla aqua dilutæ animadverterint, admotæ autem fundis doliorum oleum continentium, præpediendi causa hujus effluxus, deprehensuri sunt id calcem penetrare non posse; Ij quoque discent calcem ea tantum ratione oleo obsistere quod Sale gaudeat, si in eos usus quis adducere velit postquam in aqua fuerit extincta, secretúmque fuerit sal ope lotionum.

Interim, etiamsi concesserim post dilutam in plurima aqua calcem, secretámque partem terrestrem, si in vapores dissolutus fuerit iste liquor, in fundo occurrere pauxillum terræ salis expertis, non tamen me iudice inferendum omnino illam sale spoliatam esse, sed admissa *Helmontij* sententia, hoc vero Sale à me perpenso tanquam *Gas* admodum volatili, quod corpus adsúmere nequeat, visúmque ubique effugiat præterquam aqua exceptum; hoc vero præterea considerato aquam simplicem, cui acidum innatum non deest, facillime subire calcis poros; hujus Sal ab illa dissolvi, parteque ab invicem diduci; ab actione & reactione utriusque æstum & effervescentiam excitari, aquam hanc imprægnatam parte salina & caustica calcis, in

se comprehendere quicquid hæc generosissimum obtinet, partem autem terrestrem lotionum ope hoc exutam, neque fervere, neque incalescere, neque id, quo antea valebat, præstare. His, inquam, omnibus verissimis perpensis, dimissisque aliis rationibus Lectori tædium allaturis, in ea adhuc hæreo sententia supposititia hæc corpora ignea accensenda esse entibus rationis, adsignandum autem omnino æstum & calorem succedentes dissolutioni salis calci, inexistentis in aqua, mutuæque vtriusque actioni & reactioni.

Calcis vivæ simpliciſſima præparatio ea est quæ per elixiviationem perficitur, etsi exinde, sicuti supra a me indicatum fuit, secerni exinde posse Sal, sicuti ex cæteris lixiviis, sperandum non sit, sed in aqua dissoluitur sal illius spirituosum & exsiccans, quod caustica vi præditum evadit, si cum substantia quadam analoga concentratum fuerit.

Eapropter Calcis vivæ optimæ tribus aut quatuor libris, capaci pelvi ex stanno sonoro confectæ exceptis, sensim aquæ pluviæ aut fluviatilis affundatur quantum satis est vt referari possit ac ad dissolutionem disponi; demum repetitis vicibus nova iterum instilletur, donec aqua Calci emineat quatuor aut quinque digitis, materias interim rudicula lignea commovendo, vt Calcis pars spirituosa salina in aqua rite dissolui valeat; demum quiescentibus omnibus per aliquot horas, & subsidentia facta, decantata ac per colum transmissa aqua supernatans, in lagenis vitreis densis adservanda erit, quam vocant Aquam Calcis.

In eandem Calcem reaffundere licet recentem aquam, ac tantumdem quantum prima vice, agitatione facta, subsidentia, filtratione sicuti prius, seorsim postremam hanc aquam recondendo; quæ operatio ter si libet repeti potest, vt Calx parte salina omnino exuatur.

Postmodum Calcis subsidentia exsiccari potest, servanda tanquam remedium exsiccativum lenissimum & optimum: Quæ aquarum prædictarum efficacior sit non difficile est diiudicare; Seorsum vnaquæque reponenda, diversimode usurpanda, prout effectus maior aut minor expetitur, tam adversus gangrænam, quam affectus oculorum ac pleraque ulcera.

Componitur etiam Aqua, Neotericis dicta Phagedenica, quæ nihil aliud est quam mistura ex tribus libris prioris aquæ cum semilibra spiritus vini rectificati & semiuncia sublimati corrosivi; hęc tamē proportio stricto adeo iure observanda non est quin huius vel alterius medicamenti minor aut maior fieri possit dosis, præsertim sublimati; Imo nonnulli Arsenici pulverisati & sublimati æquales portiones imponunt, necnon aliquot guttas spiritus Vitrioli.

Admodum probatur hæ Aqua ad cohibendæ Gangrænæ progressum, eiusque symptomata, Curationem vlcerum malignorum & corrodentium, quos in usus commovenda lagena ut turbida fiat Aqua; quæ commotio lo-

cum non habet ad effectus oculorum, limpida enim usurpanda, imo temperari solet adjectione aquarum ophthalmicarum : præscribi etiam solet ad sananda Erysipelata, Phlegmonas, Ambusta, omnéque inflammationis genus, temperando, si necesse sit, commixtione aquarum idonearum.

Præparatur Aqua Ophthalmica ex semilibra prioris Aquæ ; libra una secundæ ; sesquilibra tertiæ, salis Ammoniaci drachmis tribus, cuncta simul immittendo vasi cupreo, sinendo donec liquor elegantem colorem cœruleum nactus sit ; demum per chartam emporeticam trajecta hæc aqua recunditur in lagena probe occludenda ad usus : particulæ cupreæ in hac Aqua dissolutæ, sali ammoniaco commixtæ, utilem edunt effectum, præstantissima enim est hæc Aqua in affectibus oculorum.

Schroderus spiritum Calcis vivæ magnis encomiis evehit, ad comminutionem & dissolutionem calculorum in Renibus & Vesica, ex vino albo exhibendo, vel jusculo, à gultis duabus ad quinque aut sex ; Præparationis gratia præcipit præmissa subtili trituratione calcis vivæ super Porphyritē, pulveri affundi spiritum vini rectificatum, distillationem fieri, cohobationem, octies aut decies repetendam ex Alembico vitreo accuratissime luto obducto, Diplomati impositō, aut Balneo vaporis ; admixtisque decem unciis capitis mortui ejusdem salis optime exsiccati, mixturam hanc excipi capaci Retorta luto incrustata, distillationémque suscipi igne per gradus adhibito, in Furno Reverberij clauso ; cujus fundum aliquid spiritus vini contineat, exiguunque canalem obtineat infra locum quo pertingit rostrum Retortæ, adcommodato prius huic canali exiguo Receptaculo, adeo ut distillatione facta phlegmatis in hoc receptaculum, intensiore paulatim reddito igne, consequatur paulatim spiritus calcis, qui in vapores solutus, majus Recipiens subingrediens, resolvatur & spiritui vini commisceatur : postmodum postremo hoc accenso, & combusto, in fundo superfit spiritus calcis, prædictis usibus idoneus.

Nonnulli laboris parci prius subtiliter terunt calcem vivam, irrorant spiritu vini, affunduntque quantum absorbere valet, coniiciunt in magnam Retortam, luto circumlitam, adeo ut partes duæ hujus vacent, qua Furno Reverberij impositā, adcommodatóque accurate loricato ejus rostro grandi Recipiente, igne per gradus adhibito suscipiunt distillationem ; prolectóque spiritu vini spiritui calcis commixto, accenso & assumpto priori, vase excepto, in fundo supereſt spiritus calcis, quem recondunt in lagene vitrea densa rite obturanda.

Calcis facultas causticā optime convenit cum salibus corrosivis, conficiendorum gratia lapidum causticorum : ad quorum præparationem, prius contrita in renuissimum pulverem libra una optimæ calcis vivæ, commixtáque libris duabus Sali Tartari recens præparati, & pulverisatis, simul calcinationi exponuntur per

horas duas aut tres, imposita capaci crucibulo, igne patente; deinde lixivio facto, per filtrum transmisso & evaporato, donec Sal in vasis fundo siccum conspicuum sit, hoc crucibulo Germanico optimo excipitur, admoto igne vehementi, inibi detinendo ad perfectam usque fusionem, tunc temporis effundendum in sartaginem cupream depressam, prius excalefactam, ubi obvium fit Sal quamdiu adhuc calet, in frustula divisum, idonea efficiendis fonticulis; illico recondendum in phialis vitreis densis, accuratissime occludendis.

Possunt & lapides caustici præparari ex lixivio forti, saponi nigro conficiendo destinato, qui constat ex calce viva & salibus corrosivis: Materiam etiam illis præbere possunt partes æquales calcis vivæ & cinerum clavellatorum, simul in aqua per aliquot dies maceratorum, demum filtratorum & ad lapidis caustici duritiem coctorum: Præparantur etiam facto lixivio ex cineribus fraxinis, quercus, sarmentorum vitis, aut siliquarum fabarum, calci vivæ commixtis, comite filtratione & in lapidem coagulatione, sicuti prædictum, Optima necnon caustica confici queunt ex solo lixivio cinerum quernorum, ad siccitatem evaporato, fusioni tandem exposito, sicuti prius procedendo.

CAPUT V.

De Præparationibus Lapidum Iudaici & Lincis.

CVm non exigua suppetat remediorum sylva, novaque quotidie in vsum ducantur ad deobstruendos Renes, Vreteres alioque Lotij ductus, ideoque rarius lapis Iudaïcus, uti & Lyncis præparantur; quorum prior, alias Lapis Syriacus nominatus, aut Phœnicius, coloris est ex candido cinerei, substantiæ mollis & friabilis, colore & figura ad olivam accedens, sed aliquando oblongior, externa facie secundum longitudinem plurimis striis oblongis æquali proportione à se invicem dissitis donatus: posterior autem, Belemnites etiam dictus, quod figura illius, quodammodo pyramidalis, sagittam utcumque referat, æqualiter mollis est, sed variegatus & absque striis, non inutile tamen futurum credidi si præparationem traderem, in exemplum ad cæteros lapides substantiæ propemodum similis trahendum.

In subtilissimum pulverem comminuatur alteruter horum lapidum, commixtusque æquali sulphuris contriti ponderi, candenti crucibulo ab intenso carbonum igne, paulatim & per vices immittatur, adeo ut comburatur & absumatur sulphur uniuscujusque projectionis, antequam

quam nova fiat, pergendo donec omnis miſtura projecta ſit, ac ſulphur univerſum conſumptum; demum iterata facta ſubſidentiæ tritione, hacque cucurbitæ vitreæ indita, paretur miſtura ex duabus partibus aceti diſtillati; parte una ſpiritus ſalis optimi, parte item alia ſpiritus mellis optimi probe rectificati, hæc affundendo dictæ ſubſidentiæ quoſque menſtruum quatuor circiter digitis ſuperemineat, demum cucurbita Balneo Arenæ impoſita, papyroque cooperta, ſubtus accendendus erit ignis leniſſimus, à quo ſolummodo calor, tepidiori paulo intenſior excitetur, per vices materias rudicula lignea commovendo, donec adpareat menſtruum ſufficienter imprægnatum ſubſtantia lapidis ab ipſo diſſoluti, poſtea decantato, ſeorſimque in lagena recondito ſupernatante liquore, ejus vices ſubeat æqualis menſtrui quantitas ſubſidentiæ affundendi, eidem Balneo curcurbitam rurſum imponendo, æqualique temporis ſpatio ac ante detinendo; dehinc commiſti cum priore hujus liquoris, utriuſque filtrati, humiditatis ſuperfluæ abſumptio erit procuranda ad pelliculam vſque, ſi ſal cryſtallinum expectatur, aut ad ſiccitatem, uſque ſubſidentiæ ſi ſolummodo ſal coagulatum in fundo curcurbitæ obtinere volueris.

Eximium cenſent hoc Sal ad comminuendos & diſſolvendos calculos Renum & Veſicæ, magnoque eſſe ſubſidio in quavis urinæ difficultate: Exhiberi poteſt à granis ſex ad duodecim uſque & quindecim ex liquoribus diuretica vi pollentibus: Poteſt etiam in liquorem deduci aëri id exponendo, ſicque in uſum, ſed auctiore dozi, adduci, proportione habita majoris aut minoris humoris copiæ admiſtæ.

Hallucinaretur tamen qui exiſtimaret quicquid in vaſis fundo ſubſidet, id totum eſſe ſal à lapidibus ſuppeditatum, menſtruorum horum non habita ratione, Sal enim exigua admodum copia obtinent, ac veriſimiliter ſal elicitum parti ſalinæ menſtruorum, concorporatæ propriæ horum lapidum ſubſtantiæ ab ipſis diſſolutæ imputandum eſt: Eadem enim hîc eſt ratio ac Corallorum & Margaritarum, aceto ſtillatitio diſſolutorum, aliove quodam liquore corradendi vi prædito: Id quod ita ſe habere apertum fit ſi his diſſolutionibus affuſus fuerit liquor ſalis Tartari, aut cujuſpiam alterius ſalis alkali; Conſpicuum enim fiet ex conjunctione horum ſalium cum acidis, cum poſteriora hæc deſeruerint propriam lapidum ſubſtantiam ab ipſis diſſolutam, hanc obviam futuram forma pulveris in fundum vaſis præcipitatam, forma magiſterij: ſin quis demum exſiccari curaverit, ac ad trutinam expendi, is comperiet æquale fere eſſe pondus tum lapidis, priuſquam à menſtruo diſſolutus fuerit, tum ejuſdem dicto modo præparati.

CAPUT VI.

De Præparationibus Lapidis Hæmatitis.

LApis Hæmatites pro Ferri materia haberi potest, cum non solum hujus facultatibus polleat, sed etiam id metallum ex illo lapide extrahere liceat, Hoc nomen gerit sive quia hæmorrhagias cohibere aptus natus est, sive quia colore ad sanguineum accedit, etsi intermixtas habeat strias fuscas, paulo quam in Cinnabari majores.

Pharmaciæ Galenicæ satis est humectasse lapidem Hæmatitem aqua quapiam adstrictoria vi prædita, subtiliter super porphyrite contrivisse, ac in exiguos Trochiscos deduxisse, postea exsiccandos, At vero Chimica ulterius tendit, præparationibus enim insignioribus navat operam, Distillationi præsertim, Sublimationi, Tincturæ & Extractioni.

Distillari potest hic Lapis solus ex Retorta more solito, ac igne pergradus adhibito Extrahi spiritus acidus Martialis ad vitriolicum accedens, sed in ulteriores usus pertrahi potest hac methodo.

Subtiliter in pulverem deducantur Lapidis Hæmatitis libræ duæ, additis libris duabus salis Ammoniaci commiscentur, una coniiciantur in capacem cucurbitam argillaceam luto circumlitam, quæ proprio capitello cooperta, commissurisque accurate luto obductis, imponenda est Fornaci proportione respondenti; demum adcommodato probe loricato Recipiente rostro alembici, suscipienda distillatio igne patente, initio quidem leniissimo, demum gradatim adaucto ad insignem vehementiam, quo pacto in Recipiente obvius erit spiritus urinosus admodum penetrabilis, coloris flavescentis, & ad latera cucurbitæ, supra materias, conspicui erunt flores, colore & odore croci præditi, unde Philosophorum Aromatis nomen adepti sunt.

Neque inutile & quod in cucurbita superstes est, ex hoc enim Retortæ, luto munitæ, immisso, supra furnum Reverberij clausum impositæ, mediis ordinariis extrahitur spiritus Martialis acidus, nonnullam portionem obtinens spiritus Salis marini, partem compositionis Salis Ammoniaci constituentis.

Tinctura quoque è floribus educitur, eapropter his matratio exceptis affunditur spiritus vini rectificatissimus donec quatuor digitis illis supernatet; demum accuratissime occlusum matratium, maceratione per septem aut octo dies exponitur supra furnum pistoris, postea colo

colo transmittitur servaturque Tinctura, quæ in Extracti formam deduci potest, abstracta maxima parte spiritus vini ope Alembici vitrei, Balneo cinerum aut arenæ, igne admodum remisso.

Spiritus acidus Lapidis Hæmatitis, cum Martis non exiguam portionem obtineat, summa aperiendi vt præditus est; efficax ad reserandas obstructiones Iecoris & Lienis, ac omnium viscerum, admodum quoque diureticus: Spiritus volatilis vrinosus, cum salis Armoniaci præsertim sit soboles, diaphoretica vi poller, massam sanguineam depurare aptus natus: Quamobrem vtilissime in vsum ducitur adversus Febres malignas, Scorbutum & affectus Cerebri; Vtriusque dosis est a quinque aut sex ad quindecim aut viginti guttas ex liquoribus convenientibus: Sal volatile plurimi fit, ac ejusdem Tinctura & Extractum, ad obtundenda Acida morbosque inde oriundos sanandos: Exhibetur Tinctura ab octo aut decem, ad viginti & triginta guttas, Sal autem vel Extractum a semiscrupulo ad semidrachmam, diluendo liquoribus idoneis, aut præscribendo adsumenda forma Boli.

CAPVT VII.

De Præparationibus Crystalli.

DE plerisque Crystalli præparationibus, ab Authoribus propositis, liceat dicere ipsos oleum & operam perdidisse, plurimo carbone, materiis & vasis incassum absumptis, nullo successu vtili expectando, sicuti id observare est in Sale, Magisterio, Liquore, Elixire, Essentia, aliisque nonnullis præparationibus eiusmodi, quas nonnulli circa Crystallum meditati sunt, quarum causa vehementiam ignis adhibuerunt, cuius efficaciam repetitis vicibus, & diu experiri voluerunt Crystallum, ad actualem illius calcinationem perficiendam igne nudo; In vsum salia advocantes & spiritus corrosivos ad illius dissolutionem.

Id vero pro comperto habendum Salia, vel Liquorem exinde eductum, nihil aliud fere esse quam salia, aut spiritus corrosivos illi concorporatos, a quibus corrosa fuit & dissoluta propria Crystalli substantia: Cineres enim clavellati, sal Tartari, Nitrum, sal Marinum, vel Ammoniacum, Crystallo commixta quando in crucibulo igne aperto calcinatur, Acetum stillatitium, aut spiritus Nitri, a nonnullis vsurpata ad calcinationem potentialem Crystalli, prægressa actuali illius calcinatione, cum extremam vim vniversæ ipsius substantiæ inferant,

procul dubio qualitatibus illius insignem depravationem inducere, ipsamet vero reapse sint id quod vocant Sal Crystalli, ac materia præcipua liquoris eo nomine insigniti; substantia autem ipsa Crystalli omnino in eo dissoluta, lateat, secerni ab eo, cum libet, habilis, sive ad parandum ex ea magisterium, sive curiositatis tantum gratia explendæ.

Vnde facile quivis colligat optimam Crystalli præparationem illam esse quæ minorem illius naturæ vim infert, minoremque qualitatibus alterationem inducit: Quapropter commodissime in usum duci potest præmissa super perphyrite trituratione, illam in Alkool fere deducendo: vel sæpius ignitione prægressa, totidemque vicibus in aquis diureticis, spiritu salis aculeato, aut vitrioli, facta extinctione: Eo enim pacto adquiritur liquor utilissime in usum adducendus si urinæ meatus reserandi sint, insimul pulvis Crystalli extinctæ, usurpandus in debilitate ventriculi & intestinorum, vel ad obtundendum Acidorum aculeum & humorum acrimoniam.

Quoad Tincturam, quam quidam multo molimine elicere conati sunt, prævia diuturna per salia corrosiva calcinatione, tandem una cum ipsis fusioni exponendo, Color ille ruber potius adscribendus connubio, per diuturnam calcinationem inducto, partium maxime volatilium dictorum salium cum spiritu vini sulphureo, quam ipsi Crystalli substantiæ in illis salibus dissolutæ; quandoquidem idem contingit in sale Tartari cum spiritu vini sulphureo digestoque absque ulla Crystalli commixtione.

Sed præter istas animadversiones, non levis imminet metus ne istiusmodi Chymicæ præparationes, ex Crystallo calcinationem experto perficiendæ, materias in meatibus urinariis obvias, potius ad petrificationem inducant quam ut easdem dissolvant, aut per vias solitas expellant, sicuti illi intendunt: Vix enim quis sibi in animum inducat fermentum petrificum dictarum calcium naturam exuere per præparationes ipsi inductas, ac effectus producere posse omnino contrarios illis ad quos nostro judicio videtur omnino determinari.

Nihil hic me movet ut singulares Silicum præparationes producam, nam præterquam quod hic eadem methodus valet quę in præparationibus Crystalli, non minus periculi metuendum ab effectibus illorum fermenti lapidifici quam ab ipsa Crystallo.

CAPUT

CAPUT VIII.

De Præparationibus Coralij.

DIdici à Præfectis Piſcationi Caralli in oris Africæ, juxta Galliæ propugnaculum, in mari mediterraneo, Coralium reperiri in maris fundo non minus durum ac rubrum quam cum erutum eſt: Hæc tamen circumſtantia exigui eſt momenti, quandoquidem neque naturæ neque qualitatibus Coralij ideo quicquam decedit, cujus durities, eadem fere quæ lapidum, in cauſa eſt ut in mineralium cenſum repoſitum fuerit, etiamſi in ipſo maris fundo vegetationem obtineat ſicuti Plantæ in terra, quarum figuram refert.

Nemo porro Coralio rubro præeminentiam ſupra cætera Corallia detrahit aut in dubium revocat, ut vero ſubjectum eſt operationum præcipuarum quibus incumbunt artifices, quarum ratione idem fere ſentio quod circa Cryſtalli præparationes, illas ſcilicet præſertim amplectendas eſſe quæ ſimpliciſſimæ ſunt minuſque ſubjecti deſtructivæ.

Pharmacia vulgaris conſultiſſime Coralium in pulverem fere impalpabilem conterit, ſuper porphyrite lævigando ſicuti cæteros lapides; Satius vero fuerit ſi in uſum adducta fuerit machina, nobis à Domino *Ioële Langelotio*, meritiſſimo Medico Domini Ducis Holſatiæ communicata, cujus figuram exprimi curavi in hac Pharmacopœa; cum enim Corallij ſubſtantia nihil contineat quod non explere poſſit ſcopos ob quos in medicina uſurpatur, ſatis eſt illius referaſſe corpus omneſque partes, illaſque in atomos quaſi diduxiſſe, id quod poſſibile videtur ope prædictæ iſtius novæ machinæ, cujus effectus eo magis probandus videtur quod magnus ſic progreſſus factus fuerit ad omnes ſequuturas præparationes, ſive probe inſtitutas circa id mixtum, ſive ſecus.

Coralij actualis calcinatio, illiuſque repetitæ extinctiones, deſtructionis potius nomine nuncupandæ ſunt quam legitimarum præparationum, ſicuti id à me adnotatum capite de Cryſtallo.

Soluitio Corallorum in ſpiritibus acidis facta majori aut minori corrodendi vi præditis, ad ſalis illius eductionem, aut magiſterij, non multo commodior eſt, quandoquidē Calcinatio eſt potentialis, neque exinde legitimum ſal Coralli expectandum venit, ſed tantum ſal menſtrui concorporatum propriæ Coralli ſubſtantiæ: cum porro magiſterium quod ex iſtis diſſolutionibus præcipitatione facta expectandum eſt, nihil aliud ſit quam Coralij pars maxime terreſtris, proculdubio inferius eſt Corallo

ſubtiliſſima contrito, quod nullum vexamen expertum, & cujus ſubſtantiæ nihil deceſſit.

Numeroſas Tincturæ Coralli præparationes quod attinet, quibus plurimi turgent libri, etiamſi forte occurrant nonnullæ veriſimilitudinem quandam præ ſe ferentes, & efficaciam, pro legitimis tamen omnino habendæ non ſunt, ſi præſertim Coralium violentiam ignis expertum fuerit, vel ſalium corroſivam vim, aut ſpirituum: nam præterquam quod impoſſibile eſt ut Coralium colorem ſuum transfundat, quo ab ignis vel corrodentium vehementia exutum eſt, color ruber, in menſtruis uſitatis conſpicuus, perpendendus eſt ſolum tanquam diuturnæ digeſtionis effectus, id quoque veriſimile eſt non levis eſſe negotij corallij rubrum colorem ſecernere, ac in aliud ſubjectum reapſe transferre comite virtute.

Coralij trituratio ope machinæ Domini Langelotij omnino potior eſt quibuſvis calcinationibus, permanentibus enim Corallij natura & qualitatibus, neutiquam alteratis, illius diſſolutionem faciliorem efficit, imo ut citius ſuccedat menſtruis lenibus adhibitis, ſpeciatim ſpiritibus Mellis & Terebinthinæ, ſuccis Oxyacanthæ, Limonum & ſimilibus, ſpiritibus plurimorum lignorum, ſalis & vitrioli, edulcoratis & commiſtis ſpiritui vini, poſtremo autem hoc aculeato floribus ſalis Ammoniaci aut cujuſpiam alterius ſalis; Imo poſtea multo facilius ex Retorta licet elicere ſpecioſam Coralli Tincturam quibuſdam uſitatam, remiſcendo partes æquales ſacchari cantij.

Cum porro conſpicuum ſit Menſtrua, hactenus uſitata educendæ gratia Tincturæ Coralij, ejuſdem fuiſſe diſſolventia, quandoquidem facili negotio ſecernitur Corallum diſſolutum, atque præcipitatur illi affundendo liquorem quempiam ſalinum, Neque aſſerere liceat menſtrua revera colorem ex illo extraxiſſe, quippe cum dictum colorem illis conciliare liceat eadem adhibita digeſtione erga Corallium rubrum, oculos cancrorum, plurimaſque alias ſimiles ſubſtantias nequaquam rubras, nec porro probabiliter adſcribi queat ruber color menſtruorum alteri cauſæ quam diuturnæ digeſtioni, vix aliud quid ſperandum ex omnibus his Tincturis quam quod ipſa menſtrua, aut Coralli ſubſtantia, in ipſis diſſoluta, ex ſe depromere poſſunt.

Sed & ex his arguere liceat Corallum crudum in alkohol deductum, ex liquore quopiam idoneo alióve modo exhibitum, cunctis iſtis Tincturis præferendum eſſe; Ex quarum numero ea cæteris præferenda eſt in qua Corallum minori adhibita vi diſſolutum eſt, cujus menſtruum minori vi corrodendi facultate præditum, ideoque ſecuriús ore adſumi poteſt.

Cum

Cum exiguæ admodum efficaciæ esse cunctas has Tincturas existimem, eapropter ut in molem excrescat hoc caput non patior, allatis illarum descriptionibus, quarum apud *Schroderum* non exiguus occurrit numerus, apud *Gruelingium*, plurimosque alios authores, satis mihi fuerit illam adduxisse quam nuperrime Dominus *Langelotius* in publicum emisit, eo inductus tum quod optime de eruditissimo illo Viro existimem, tum quod in usum leniſſimum menstruum adducens, legitimæ Tincturæ dotes in præparatione conspicuæ esse debeant; Optatus præterea expectandus sit successus a sinceræ fidei Viro.

Asserit prædictus Author, se cum aliquot retro annis effudisset fragmentis non tritis Coralli rubri oleum quoddam stillatitium omnium mitissimum, (ipso judice) inter ea quæ e vegetabilibus extrahuntur, periculum facturum num forte aliquam Tincturam elicere posset, diu post se animadvertisse neque oleo neque Corallo ullam immutationem accidisse, spe autem omni abjecta vas continens neglexisse: præterita autem hyeme, dum aliis operationibus intentus esset, in Fornace digestionis susceptis, in mentem sibi venisse illi imponendi vas Corallia continens; exacto porro circiter mense, dum pro more commoveret materias, deprehendisse se Corallorum rubrum colorem paulo intensiorem evasisse, & aliquantisper emollita fuisse, olei colore neutiquam alterato; producta autem digestione, eodem ignis gradu, paucis post diebus se animadvertisse Corallia resoluta esse, & in substantiam mucilaginosam rubicundissimam commutata, olei interim supernatantis colore superstite; Addit idem nullam se illi immutationem inducere potuisse, neque materiæ isti mucilaginosæ concorporare, quamcumque agitationem vel digestionem postmodum adhibuerit, oleum enim semper eminuisse, materias autem mucilaginosas in imum detrusas fuisse: Asserit præterea, cum in oleo eundem pene odorem saporemque qui ante inerant deprehendisset, alteroque vasi id infudisset, affudisse se spiritum vini tartarisatum materiæ mucilaginosæ; pauciſſimo autem tempore cum digestioni permisisset, materiam hanc in Tincturam rubicundissimam abiisse, quam diutinæ digestionis opus esse arbitratur, insigniumque effectuum à volatilibus edi solitorum cum fixata fuerint.

Existimant nonnulli ab Authore prædicto in usum adductum fuisse oleum stillatitium Anisi, corticum Citri, aut baccarum juniperi, emolliendorum gratia Corallorum, & ut idonea fiant Tincturæ effundendæ.

Præparationem hanc experimento proprio comprobare non licuit, at propediem operam me illi navaturum spero: censeo præterea si

ſucceſſus reſpondeat præceptis Domini *Langelotij*, id quod admodum veriſimile eſt, Tincturam hanc Coralli pro omnium maxime legitima & optima habendam, neque meliorem hactenus excogitatam, potioríque jure illi adſcribendam maximam partem virium, cæteris Tincturis adſignatarum, tam ad roborandum Cor & Iecur, reſerandas iſtius obſtructiones, cunctoſque huius affectus curandos, quam depurandam & innovandam maſſam ſanguineam, auxiliúmque non leve procurandum in morbis ab ejus alteratione pendentibus: Neque minoris utilitatis eſt in ventriculi debilitate & inteſtinorum, vnde origo vomitus, diarrhœæ, dyſenteriæ vel lienturiæ, ac ad cunctas hæmorrhagias in utroque ſexu.

CAPUT IX.

De Præparationibus Margaritarum.

ORigo Margaritarum intra conchylia, quibuſdam piſcibus domicilium præbentia, Oſtreis non abſimilia, ut Animalibus accenſerentur innuere quodammodo videretur niſi candor, nitor, gravitas & denſitas partium, gemmarum etiam pretioſiſſimarum in cenſu reponerent: Eaſdem ob qualitates nulli non medici ab omni ævo optime de illis exiſtimavere, quorum ex ſententia facultatibus quibuſvis lapidibus ſuperiores eſſe debuerunt, aut ſaltem æqualitate certare: Idem cum ſenſerint plurimi Chymici, ut varias excogitarent præparationes impulſi fuere, ſed eas non minus erroneas, imo periculi magis plenas illis quas circa Coralia meditati ſunt, cum ſubjectum illarum ſit materia non vilis pretij, ſubſtantiæ non modo purioris, majoremque perfectionem quam Corallia adeptæ, ſed & multo magis idoneæ excipiendis probis aut improbis alterationibus & impreſſionibus.

Pharmacia vulgaris Margaritas ſuper Porphyrite terit, aqua Roſacea irrorando vel aqua quapiam cordiali, ſicuti & Coralia alioſque lapides: Iſtiuſmodi præparatio, etſi ſimpliciſſima, potior tamen eſt plurimis à Chymicis excogitatis, dummodo Margaritæ integræ ſuper eodem Porphyrite conterantur, contritio vero eo uſque producatur donec Margaritæ ad ſummum lavorem perducantur; Id quod multo facilius peragitur ope machinæ Domini *Langelotij*, à me modo memoratæ: cum enim Margaritæ aliquid de natura Animalium obtineant, ſubſtantiámque nonnihil volatilem, diſſolutionem omnimodam conſequuntur à calore ventriculi, aut, ſi mavis, ab efficacia Archei, ſi præſertim intenuiſſimum

nuiſſimum pollinem imminutæ fuerint, adeo ut citiſſima facta digeſtione, id quod maxime eſſentiale poſſident, ad cor celerrime, parteſque auxilij egenas deferatur.

Vt vero illis ſatisfiat qui exiſtimant Margaritas vim facilius diffundere, ſi diſſolutæ & deductæ fuerint in liquorem, diſſolvantur illæ ſucco limonum per digeſtionem probe defæcato; Exitus facilis erit ſi uncia una Margaritarum, optime ſuper porphyrite lævigatarum, matratio, aut cucurbita vitrea excepta fuerit, ſuperaffundendo ſuccum limonum prædicto modo depuratum donec tribus circiter digitis emineat: vas in Balneo arenæ temperato collocatur, detineturque per triduum integrum, materias per vices commovendo, demum decantatur liquor, per chartam emporeticam traiicitur, ac limpidus lagenæ immittitur, æquale pondus ſpiritus Roris illi admiſcendo, una ad uſus ad ſervando.

Adſumitur hic liquor ex aquis cordialibus ab octo aut decem guttis ad viginti uſque aut triginta: Novum ſuccum depuratum affundere licet Margaritis in vaſe reſiduis, prægreſſaque maceratione, eidem omnino methodo ac priori inſiſtendum, imo eædém operationes repeti poterunt donec Margaritæ ad omnimodam reſolutionem fere perductæ ſint.

Sal & Magiſteria Perlarum quid attinet, apud quoſdam authores celebria, illa non pluris quam corallorum facienda, quandoquidem prius aliter accipiendum non eſt quam pro ſale aceti, concorporatum Margaritarum ſubſtantiæ ab illo diſſolutæ; ac tanquam compoſito qualitatibus admodum adverſo illis quæ in Margaritis requiruntur: Poſterius autem cenſendum eſt pars Margaritarum craſſior puriſſima deſtituta, quam ſibi diſſolventia aut præcipitantia adſumpſere.

Oleum, aut liquor Perlarum, elicitus per deliquium illarum ſalis, eiſdem de cauſis non majoris eſt momenti, uti neque eſſentiæ, Tincturæ, Arcana, Flores aut Spiritus, ex iis deducenda ope variorum menſtruorum corrodentium, deſtructionum potius quam præparationum nomine donandorum.

Margaritæ ſubtiliter pulveriſatæ admodum commendantur ad cor roborandum & recreandum, ac partes principes; ad Venena arcenda, peſtem, febreſque malignas, ac reſtitutionem languentium & debilium.

Exhibentur ex Aquis cardiacis aut juſculo, à ſemiſcrupulo ad ſemidrachmam, commiſcentur etiam Tabellis, Opiatis, Potionibus aliiſque remediis: Vires & uſus Perlarum, in ſucco limonum diſſolutarum, ac in ſpiritu Roris, admodum conveniunt.

Data occaſione cogitationes meas exſeram circa præparationes

Chimicas Smaragdorum, Hyacinthorum aliarumque Gemmarum; videlicet, cum illarum ſubſtantia admodum dura ſit, ſi præſertim exquiſitæ ſint & puriſſimæ; diſſolvi autem aliter nequeant quam ope corrodentium generoſiſſimorum, ſatius eſſe ab illis abſtinere, quamdoquidem fieri vix poteſt adhibitis mediis iſtis violentis, quin harum Gemmarum utiles facultates in nihilum abeant, ideoque, me judice, multo ſatius eſt illas ſuper porphyrite conterere & lævigare eadem ratione qua uniones, donec ad ſubtiliſſimum lævorem deductæ ſint; aut, quod melius, uti machina verſatili Domini *Langelotij*, ea ratione præparatas ad quoſlibet uſus adducendo, hacque potiſſimum de cauſa, quod ſi fides pluribus celeberrimis Authoribus adhibenda, Gemmæ viros ſuas, etiam integræ, citra præparationem transfundere poſſunt anulo geſtatæ, collo appenſæ aut brachiis adalligatæ, femoribus, tibiis, aut variis corporis partibus admotæ, ſicuti & plurimi lapides minus pretioſi, cujuſmodi ſunt Ætites, Nephriticus & multi alij.

CAPUT X.

De Præparationibus Talci.

TAlcum, cognomento Venetum, colore candicans, pellucidum & argenteum cum in particulas dividitur, id quod facile eſt, lamellas videlicet tenuiſſimas; ſed colore accedens ad viride maris ante, diviſionem ac quamdiu lapidiforme adhuc eſt, illud eſt, ſive genuinum ſive ſpurium fuerit, quod majori in pretio habetur: ſubjectum operationum plurimis, præſertim ad olei extractionem, inter Coſmetica præſtantiſſimi ſemper habiti, in ſubſtantia illius deliteſcere exiſtimati, ratione lævoris & apparentis cujuſdam ad manus contrectantium unctuoſitatis, etiamſi nequaquam digitos inquinet.

Miſſam facio quorundam opinionem Talcum, rubrum aut flavum, in ſe continere Auri mineram, atque ex illo poſſe elici menſtrua idonea tranſmutationi metallorum in Aurum, aut Argentum, ac fixationi & Tincturæ Mercurij perficiendæ.

Prætermiſſo quoque nonnullorum figmentum, ſtatuentium in Talco latere medicinam univerſalem, omnes quoſcunque affectus deploratos ſuperare aptam natam, ſatis mihi fuerit dixiſſe præparationem veri Olei Talci non minus arduam eſſe ac tranſmutationem metallorum imperfectorum in Aurum vel Argentum, quam plurimi oſtentarunt, & adhuc gloriantur quaſi adepti, etiamſi talentum quod poſſidere

dere se jactant, nequaquam è miseria eripiat, ad exitum usque vitæ illorum comite.

Calcinatio Talci Veneti ex præparationibus omnibus maxime in disquisitionem venit, cujus causa nullum non ignis vexamen adductum fuit, imo & maxime diuturni & violentissimi, vitriariorum præsertim, illi exponendo Talcum modo solitarium, modo remixtum Argento, Cupro, Oricalcho, Sulphuri, Calci, Tartaro, Salibus, aliisve materiis corrodendi vi præditis: Etiamsi vero Anglia suppeditet Talcum quod seorsim calcinationem patitur, ac breviori quam horæ spatio in calcem albissimam admodum friabilem abit; imo in Gallia spurium Talcum non unius generis occurrat quod vehementiam ignis eludat, non idem tamen de Talco Veneto successus expectandus, citissimam operationem respuens, etiamsi per octavam horæ partem ignem flammeum expertum, ac pene ad rubedinem incandescenti mortario grandi ferreo commissum, pistilli altero extremo eodem modo excalefacto, exiguo temporis spatio in sat subtilem pulverem conteri potest, illico partem illius per incerniculum sericeum transmittendo, eoque modo adquiratur pulvis Talci albus, subtilis, Pomaceis unguentis commiscri idoneus, aliisve cosmeticis.

Talcum ea ratione subtile redditum exponi potest cochleatis limacibus, inditum vasi fictili vitreato & cooperiendo, inibi derelinquendo donec universum absorpserint, demum probe cum testis contriti ac cucurbitæ vitreæ inditi, impositio Alembico, ex Diplomate educenda aqua, dealbationi aptissima, illustrandoque matronarum vultui, ac nitori conciliando.

Ii qui Salia Talco remiscent, juvandæ gratia calcinationis, cellæ vinariæ & aëri humido committere solent, prægressa calcinatione, vel sub divo exponere, obtinendi ergo liquoris, quem nonnulli nomine Olei Talci donant, sed inepte, quandoquidem ejusmodi liquor nihil aliud est quam sal in humido, quod se immiscuit, resolutum, Talci particulis imprægnatum, ab illo corrosis & dissolutis.

Crollius, nonnullique alij Neoterici, qui ex illo exscripsere, perfectionem operis quæsituri, præparari præcipiunt spiritum Aceti, ac dividi Talcum Venetum in tenuissimas lamellas, has matratio immitti, optime humefieri isto Aceti spiritu, vase vero Soli lucido expositio, vel fimi calori, quotidie tantillum recentis spiritus Aceti affundi, pergendo donec materiæ in mucilaginem tandem convertantur, ac propemodum oliagineæ fiunt, adeo ut ex hoc indicio Talci dissolutio manifesta fiat: Jubent postmodum cuncta Retorta luto obducta excipi, hanc furno Reverberij imponi, adcommodatoque capaci reci-

piente, igne per gradus adhibito, primo extrahi Aceti ſpiritum, dehinc oleum album, cuius effectum, à de albatione faciei, vel alterius cujuſpiam corporis partis, etiam ab unica illitione, per menſem integrum durabilem eſſe aſſerunt.

Cum veriſimilitudine & ſpe ſucceſſus careat iſtiuſmodi operatio, ad experimentum transferre nolui: qua de cauſa illius vadem me non præſto, neque legitimum oleum Talci cuiquam ſpondeo, uti nec etiamnum jactabo me intra ſemihoræ ſpatium calcinatione ſubigere poſſe legitimum Talcum Venetum, igne non vehementi, exiguo artificio, idque ſpongiforme reddere, eumque in ſtatum deducere ut digitis affricatum in Alkohol abeat, ſicuti aſſerit Dominus *Morhoſius* epiſtola ad Dominum *Langelotium* ſcripta, etiamſi poſſibilitati refragari nolim, quandoquidem ſpes eſt celeberrimum illum Virum præparationem adeo curioſam in publicum aliquando emiſſurum.

CAPUT XI.

De Præparationibus Salis Communis.

SAl generice ſumptum ſtatuendum eſt quaſi baſis, anima, ſubſiſtentia ac principium ſecretum vitæ & conſervationis omnium mixtorum, nullum quippe horum proprio Sale non gaudet, majori aut minori copia, quo ſi exutum fuerit, præcipuis ſuis viribus orbum fit: Sal autem Marinum tanquam omnium maxime copioſum in Natura perpendendum eſt, ac ſicuti fundamentum & ſemen cæterorum omnium Salium; Cum enim mare abſque omni dubio Terram multum excedat, eo modo conſtitutum ut non ſolum maximam illius partem ambiat, limites præfigens, ſed & plurimis in locis illam tranſmeet, per canales ſubterraneos oberrans, ex quibus in fontes erumpit, aut ſtagna ſalſilagine imbuta, cujus etiamnum quædam portio ſæpe ab igne centrali coagulatur in Sal Gemmeum, obvium in imis cavernis quorundam montium, ſicuti in nonnullis Poloniæ obſervare eſt, aliiſque locis: Vapores autem è mari elati particulas non mediocres illius ſalis volatilis ſecum abſtrahunt, demum in vapores terram irrigantes reſolvendi.

His ſuppoſitis, nemini dubium ſit terram frui hoc beneficio, commercio videlicet cum aquis maritimis, ac proinde Sal marinum nonmodo eſſe principium omnium Salium coagulatorum aut diſſolutorum in terra deliteſcentium, ſed etiam in Aëre ejuſque meteoris; ſicuti & omnium quæ compoſitionis Vegetabilium, Animaliũ & Mineraliũ partem conſtituunt.

Etiamſi

Etiamsi enim seminum diversitas, variáque substantiarum creatarum determinatio, sicuti figuræ & situs partium, materierumque illis commixtarum magnas variis Salibus inducant alterationes, cuncta tamen suam originem legitimam, & principium in Sale Marino agnoscere tenentur; Vitriolum enim, Nitrum, Alumen, & Sal Ammoniacum particulas quasdam Salis Marini tanquam basin obtinent, diversitatem autem solum nanciscuntur à corporibus extraneis sibi obviis & dissolutis, aut artificio conjunctis.

Sal Gemmeum quippe pro genuino Sale Marino habendum, maxima humiditatis parte orbato, vi caloris subterranei aut Solis coagulato: Id quod è fontibus salsugineis educitur, ejusdem etiam est fere indolis cum Marino, derivatum scilicet ex mari mediantibus meatibus subterraneis; Discriminis enim maxima ratio pendet à modo humidum segregandi, quandoquidem adhibetur ignis absumendæ causa in vapores aquæ dulcis fontium, In regionibus autem calidioribus beneficio caloris solis humiditas maris resolvitur; hoc vero sal cæteris præfertur, quod minorem partium suarum alterationem subeat quam quod ignem expertum est.

Sal Marinum multo crebrius ad alimenta transfertur quam ad medicamenta; prima autem quæ illi debetur præparatio est purificatio, Eapropter hoc in aqua fontana vel fluviatili dissoluto, transmissa autem per chartam emporeticam dissolutione, humiditatis evaporatio suscipitur illo ollæ vel aheno ferreo indito, donec Sal album & crystallinum in fundo vasis subsideat: Ejusmodi perpurgatio non solum utilis est secretionem partium terrestrium Salis, sed & ad temperandam illius acrimoniam, aptiusque ad quosvis usus efficiendum, præsertim alimentorum condituram, si nempe dissolutio aliquando reiterata fuerit, filtratio & coagulatio.

At vero quandoquidem etiamsi una vel altera humiditatis evaporatio prægressa sit, plurimæ adhuc superstant aqueæ particulæ intra illius substantiam coercitæ, stricta autem Acidi cum Alkali conjunctio, partium illius constrictio & compages, ac figura cubica granorum salis, tam arcte particulas illas humidas compectuntur, ut cum grana illa igni exposita fuerint, exinde exilire nequeant quin maxime vis illorum vinculis inferatur, adeo ut in fragmenta divisæ dissiliant partes salis, plurimis autem ejusmodi fragminibus simul junctis imminet metus effracturæ vasis cui sal distillandum immittitur, ideo opus est Calcinationis quadam specie, aut exsiccationis, quam Decrepitationem vocant, ratione crepitationis accidentis in granis salis igni impositis: Cum vero crepitus major aut minor sit pro magnitudine granorum Salis, postquam exsiccata

fuerint ſalis grana in furno, illi immiſſa pane educto, conterantur, excipianturque vaſe fictili quod ignis vehementiam ſufferre valeat, hocque in fornace collocato, accenſo gne carbonum luculento, per vices verſetur Sal ope ſpathulæ ferreæ oblongioris, pergendo donec Sal non amplius crepitet, indicio certiſſimo diſſipationis particularum aquerum commixtarum & confuſarum partibus Salis eſſentialibus, Id quod etiam citius peragetur ſi optime contrita ſalis grana in particulas adeo exiguas diducta fuerint, ut aquæ extraneæ particulæ facilem exitum nanciſcantur.

Fuſionem Salis quod attinet, plus facilitatis quam utilitatis obtinet, ſi qui tamen illam perficere voluerit, facili negotio id conſequuturi ſunt Sal marinum contritum crucibulo immittendo ac igni fuſionis committendo, Id quod nequaquam impedit quominus quotieſcumque libuerit in aqua diſſolvi poſſit, prævia & perfecta hac operatione.

CAPVT XII.

De Diſtillatione Salis Marini.

INſignis diſpoſitio in Sale Marino ad fuſionem cum obſervetur; impoſſibile autem ſit Retortas, vitreas, aut argillaceas diu hoc Sal fuſum continere quin diſrumpantur; Intima porro cum adſit conjunctio ſpirituum cum cæteris ſubſtantiis quamdiu Sal in fuſione verſatur, Ideoque neceſſario ad alias materias confugiendum, quarum commixtio efficit ut dividantur partes Salis, prohibitâque illius fuſione, ſpiritum ſuppeditare cogatur mediis uſitatis.

Non inficior equidem ſpiritum acidum è Sale citra additionem elici poſſe, ſi præmiſſa & peracta decrepitatione, diûque Sale Marino igni commiſſo, poſtmodum ſub divo plurimorum dierum decurſu repoſitum fuerit; Pars enim ſalis maxime fixa cum in igne Acidi ſui plurimam partem depoſuerit, illius autem recuperandi deſiderio cum teneatur, Acidum aëri inexiſtens facillime concipit, quod huic ſali ſe adjungens, ideo ut in unum corpus coëant, quantitas hinc illius adaugetur, Cum porro Sal Acidum Aëris propria indole magis volatile ſit acido Salis Marini, ab eoque facile abſcedat, ut neceſſe non ſit intenſum adhibere ignem, haud arduum eſt nullo additamento id diſtillare: At ſpiritus exinde eductus cum nihil aliud fere ſit quam Acidum illud aëris, ideo non dignandum nomine ſpiritus Salis Marini; neque

neque iſtiuſmodi præparatio uti nec quoddam ponderis augmentum in hoc Sale tanquam myſterium decantandum, quandoquidem eadem concorporatio idémque incrementum in Alumine contingit, in Nitro & Vitriolo, ab adjunctione recentis Acidi poſtquam ſpiritus exſtillatus fuit; Ipſum porro Plumbum, Antimonium, plurimáque alia corpora compactiora Sale Marino, ope aëris increſcunt, illorum poros ſubeuntis, aliiſque materiis ab igne diſiectis ſuccedentis.

Accipiantur Salis Marini probe exſiccati & pulveriſati libræ duæ; Terræ figulinæ libræ octo, aut terræ Blaſenſis per pondus, eodem modo pulveriſatarum: Alterutra autem dictarum terrarum cum libris duabus ſalis probe commixta, cunctis Retortæ argillaceæ immiſſis, luto circumlitæ, ejus capacitatis ut tertia circiter pars vacet; Impoſita Retorta furno Reverberij clauſo, obturatóque ſpiraculo operculi fornicati, accedendus erit in foro exiguus ignis carbonum, à quo ſolummodo paulatim incaleſcant Fornax & Retorta, qui poſtquam circiter per horam eo in ſtatu fuerit, inſenſibiliter erit augendus, ac demum per gradus intenſior reddendus, imo ſenſim ſpiraculum operculi fornicati reſerandum, qua parte roſtrum Retortæ ſpectat; cum vero phlegma ſtillare incipiet, eodem in tenore ignis fovendus donec exſurgere conſpiciantur quidam vapores albi ex roſtro Retortæ, quo tempore illi adplicandum grande recipiens, commiſſuriſque accurate luto obductis, paulatim adhuc augendus ignis, ſpiraculo paulo amplius ad proportionem diducto, ignem gradatim augendo donec ad ultimam vehementiam perductus fuerit, illumque urgendo quouſque nulli amplius vapores è Retorta prodeant, Recipiens autem diaphanum evadat; Demum, ſponte refrigeratis vaſis, Recipientéque decruſtato, obvius erit ſpiritus flavus, acidus, odoris non ingrati, comite pauco phlegmate, In collo autem receptaculi, pauxillum ſal volatile illi adfixum.

Licet etiam, dimiſſa Salis Marini exſiccatione, id in aqua diſſolvere, ſalſugine autem inde producta prædictas Terras imbuere, aut Bolum pulveriſatas, demum maſſam ſolidiuſculam ex his conflatam in globulos compingere, ejus magnitudinis qui collum Retortæ ſubire valeant; qui rite ad ſolem exſiccati, aut ſub divo expoſiti, in Retortam immittendi, adeo ut tertia illius pars vacua ſuperſit; poſtea eadem methodo ſuperius indicata eliciendus erit ſpiritus prædicto non abſimilis.

Odor ſpiritus Salis, quo aër imprægnatus eſt in locis Laterum coctioni deſtinatis, aperte oſtendit argillam, ex qua lateres conficiuntur, Sale non deſtitutam eſſe, atque proinde illam quæ commiſcetur ſpiritui Salis Marini, ſi quando ex illo eliciendus eſt ſpiritus, proculdubio

augmentum illi inducere ſui adjunctione: cum vero Sal argillæ inhærens natura maxime accedat ad Sal Marinum, citra hæſitantiam in uſum poteſt adduci.

Nonnulli cohobant ſpiritum hunc affuſione facta parti in Retorta ſuperſtiti, ex qua maſſam conficiunt, ex hac exſiccata globulos, iterumque diſtillant, imo cohobationem ſæpenumero reiterant, eaſdemque operationes, quo melius ex illius corpore pars Salis ſpirituoſa divellatur: Cum vero ſpiritus hic plerumque plurimum phlegma obtineat, infundi poterit exiguæ cucurbitæ vitreæ, qua Baneo Mariæ commiſſa, & proprio Alembico impoſito, adcommodato exiguo Receptaculo, inſtituenda erit Rectificatio igne moderato: Hoc enim pacto cum phlegma prius evehatur, in fundo ſubſidebit ſpiritus Acidus, qui majori aut minori penetrabilitate præditus erit prout rectificationis ope phlegmatis plus aut minus receſſerit: Neque inutile erit iſtud phlegma, quia etiamſi Balnei temperatus fuerit calor, ſurſum tamen ſecum id abſtraxit nonnullas particulas acidas volatiles Salis, quapropter non ſolum vi diuretica præditum eſt, ſed etiam efficax temperando ardori febrium bilioſarum: poteſt & ulterius concentrari hic ſpiritus ſi Balneo Arenæ rectificatus fuerit, cum ad auri diſſolutionem deſtinatum eſt.

Præparatur etiam ſpiritus Salis commiſcendo Aluminis vſti pulveriſati libras duas, Salis optime uſti itidem pulveriſati libras tres, ſimul cuncta ex Retorta diſtillando, more ſolito; ſed hoc pacto elicitur ſpiritus utriuſque particeps, ad plurimas nihilominus præcipitationes utilis, eximia vi diuretica & diuretica præditus.

Poſſunt etiam commiſceri partes æquales Salis Marini & Salis Nitri, optime exſiccatorum & pulveriſatorum, addito quadruplo pondere Boli, aut terræ figulinæ pulveratarum, ex quibus cucurbitæ immiſſis, in furno Reverberij clauſo, extrahetur ſpiritus ex utroque Sale conſtans, utilis non modo ad Hydropicorum curationem, ac carnium ulcerum fungoſarum abſumptionem, ſed etiam Calcinationem immerſivam Auri & Argenti.

Nonnulli Authores exiſtimarunt ſe præparatutos ſpiritum Salis vi Corallorum imprægnatum, commiſcendo Sali Corallia ſuper porphyrite lævigata, dimiſſa Terra figulina, vel aliis materiis uſitatis, cum inſtituenda eſt diſtillatio: Sed cum pars Acida Salis agat in Corallia magis intime quam in Terras, accidit ut illa corrodat, corroſione autem facta cum illorum partibus concorporetur, in Retorta autem remanens phlegma ſolum inutile ſuccedat: quo fit ut ſatius ſit ſeorſim admittere ſpiritum Salis, ſeorſim Corallia, prout opus fuerit, quam ſimul nullo fructu eadem conjunxiſſe

CAPUT

CAPUT XIII.

De Edulcoratione Spiritus Salis.

SPiritus Salis aciditas cum nonnullis noxia esse queat, iis præsertim qui affectibus ab Acidis inductis laborant, eapropter Artifices ad varia Salia fixa vel volatilia confugere necesse habuerunt, quæ huic Spiritui commiscuere obtundendorum gratia illius aculeorum temperandorumque affectum, Nam præterquam quod remiscetur Sali Absinthij, plurimisque aliis plantarum salibus, imo salibus Animalium violatilibus ad horum fixationem, interim dum ipsummet fixum redditur, illis se concorporando: Remiscetur etiam æqualibus partibus spiritus Vini, cujus Sal volatile & inflammabile, intime se adjungens partibus acidis hujus Spiritus, ex duobus unum constituit, odoris grati & suavis, saporis multo minus acidi, cujus usus & vires longe melius affectibus conveniunt, & plurimorum temperamento quadrant quam Spiritus Salis usitatus.

Eapropter etiam inditum est illi nomen Spiritus Salis dulcis, aut dulcificati; ad cujus præparationem immittuntur Cucurbitæ vitreæ partes æquales Spiritus Salis & spiritus Vini, adeo ut pars tertia Cucurbitæ vacet; qua imposita Baneo Arenæ, & cooperta suo capitello accurate lutato, & adcommodato exiguo Recipiente, etiam luto obducto, instituitur distillatio igne moderato, cui insistendum quoad totum fere exstillarit, demum sponte refrigeratis vasis, effusóque in Cucurbitam liquore distillato, iterum is distillationi subiicitur in eodem Balneo, easdem operationes trina vice repetendo; quo pacto à perfecta horum spirituum conjunctione & unitate expectandi optati effectus, iique efficaciissimi.

Prætermisso spiritu Vini vulgari ad dulcorem Sali conciliandum, usurpari posset Tinctura Tartari, Spiritus Theriacalis, Spiritus ardens Rosamu, Iuniperinus, vel quispiam alius spiritus ex aromatibus constans, aliisve substantiis affinibus qualitatibus præditis iis quas conjungere animus est spiritus Salis: Imo dupla vel tripla portio alterutrius horum spirituum ad spiritum salis addi posset, quo melius hic temperetur, quoad cætera eidem methodo insistendo.

Cuncti Auctores admodum probant Spiritum Salis ad referandos urinæ ductus, incidendas & detergendas materias viscosas & tartareas, aperiendas obstructiones Iecoris, Lienis omniumque viscerum: Eapropter etiam feliciissime in usum adducitur ad Hydropem, atque affectus

ab infarctu vaſorum oriundos ; Quamobrem præferendus eſt ſpiritus dulcis non edulcorato, utpote ad omnia utilior : Valet etiam uterque ad ſitim extinguendam, exhibendo à quinque aut ſex ad duodecim aut quindecim guttas ex liquore quopiam idoneo ; vel ea quantitas immittitur quæ gratum acorem potui uſitato conciliare valeat, vel aliis liquoribus quibus infunditur : Præſtantiſſimus eſt hic ſpiritus ad diſſolvendas manuum & pedum congelationes antequam in ulcera abierint, leniter partem affectam penna intincta illinendo : perpurgandis & dealbandis Dentibus admodum conducit, Oſſium cariei delendæ, carnibuſque vulnerum & ulcerum fungoſis abſumendis.

Prior ſpiritus, optime rectificatus uſurpatur ad diſſolutionem Auri ; Nec inutilis eſſe poteſt præcipitandis mineralibus ab aqua forti diſſolutis, aut Spiritu Nitri.

At vero hujuſmodi Præcipitatio adſcribenda non eſt, ſicuti quidam, contendunt neque gravitati, neque viribus, uti neque cuipiam concuſſioni aut commotioni quam inferat Aquæ forti, vel materiis diſſolutis, at vero adjunctioni Acidi huic ſpiritui inexiſtentis, ſpiritui volatili & ſulphureo Aquæ fortis, aut ſpiritus Nitri, ea efficacia poſtremum hunc impellentis ut dimittere cogatur partem mineralis à ſe diſſoluti.

Vt vero manifeſtum fiat iſtam præcipitationem, uti neque quampiam aliam, nec gravitati adſcribendam eſſe, nec potentiæ, nec concuſſioni aut commotioni ab hoc ſpiritu, vel quopiam alio præcipitatorio Diſſolventi inductæ, aut materiæ diſſolutæ ; deducendam vero eſſe à reciproca conjunctione Alkalium cum Acidis, aut ſpirituum Acidorum cum Volatilibus ſulphureis, aut infirmo reddito diſſolvente ab aquæ expia, vel additione cujuſdam novæ materiæ quam diſſolvens iterum penetrare valeat, Hoc ſciendum Spiritum Salis, cum non potuerit combinari ſpiritui volatili ſulphureo Aquæ fortis, ideo ſolummodo præcipitare potuiſſe illam mineralis portionem quæ ab eodem ſpiritu diſſoluta fuerat, quo fiat ut ipſius præcipitatio neque cita ſit neque copioſa, eo quod pars Acida Aquæ fortis cohibeat adhuc partem mineralis à ſe diſſolutam ; quia ſcilicet pars acida ſpiritus Salis affinitate nimia illi conjuncta eſt, ideoque vim illi inferre nequit, atque ut dimittat id quod retinet, cogere : Sin poſtquam ſpiritus Salis inefficax eſt factus erga diſſolutionem ; affundatur Spiritus Tartari, aut Nitri Sal fixum, quocum Acidum Nitri facillime conjungitur, illico nova proditura eſt præcipitatio priori copioſior ; Atque ex his innoteſcit veriſſima præcipitationum cauſa, circa quas ulterius non evagaturus ſum, lectorem remittens ad exempla deinceps adferenda.

Porro, cum per inſcitiam Typographi, qui vocem *Alkali* in præſenti diſceptatione

disceptatione bis usurpavit vice vocabuli *Spiritus* ; atque ejusdem errorem circa quasdam alias voces antographo meo dissentaneas, ansa nonnullis fuerit porrecta in me torquendi adagium *Obscurum per obscurius*, Id apud me jam ratum est ab emendatione harum vocum, futurum *lucidissimum quod per me prius plane lucidum fuisset* : Eos vero à quibus observatum fuerit id quod alias publicis in conventibus à me non semel enuntiatum, atque variis in locis istius operis traditum, de Natura Spirituum & Salium, & discrimen circa hæc à me constitutum, imo circa vera Alkalia à plurimis mixtis, patum Salinis, plurimum terrestribus distinguenda, quæ pro Alkalilus vendıtare intendunt, eos inquam proculdubio pronuntiaturos esse errorem nequaquam mihi adscribendum, atque argumenta contra allata repulsione non indigere.

Sin forte contingeret ut iidem Adversarii in posterum vera mea asserta impugnare aggrediantur, doceant me quæso Illi, ubi lateat gravitas & potentia Spiritus Salis quibus superet illas quæ insunt A quæ forti & minerali ab hoc dissoluto ? quo manuum robore id commoveat & concutiat ? quæ porro sit causa cur liquor Tartari, aut Sal fixum Nitri, vel ejusdem liquor majori longe efficacia præcipitationem perficiant quam hic Spiritus Salis, adeo (juxta eorum mentem) efficax ad convellendum & concutiendum, præstare tamen non potuit ? Qui fit, inquam, ut sola aqua frigida, longe gravitate inferior Spiritu Salis, affatim huic dissolutioni affusa, ac pluribus aliis, præcipitationem illarum absolvat ? Doceant me iterum, rogo, gravitati ne id adscribendum, an robori, an concussioni vel commotioni, quod Laminæ cupreæ, immissæ infra Argenti dissolutionem ab Aqua forti inductam, præstant ut eadem aqua præceps det Argentum, Laminas prædictas corrosura ? An iisdem de causis cuprum ab Aqua Forti dissolutum præceps defertur immissis laminis ferreis illius dissolutioni ? Cum ergo vix verisimile sit ut in posterum harum substantiarum præcipitatio assignari queat aut gravitati, aut viribus, aut commotionibus & concussionibus inductis à liquoribus corrosivis, aliisve mediis eapropter in usum advocatis, futurum spero ut abdicata hac opinione, meæ omnes subscribant.

Nomen autem Alkali, quod iidem Adversarij variis substantiis crassis, ex mineralium familia desumptis adsignare intendunt, non secus ac legitimis salibus, quandoquidem vox ista *Alkali* in confusionem illos adducere potest qui in Chymia exiguos progressus egere, animus est in eorum gratiam huc adferre quæ sæpius publice circa hæc enuntiavi, scilicet vocem Alkali, significare *Sal Kali*, *Kali* autem plantam esse ubertim pluribus in locis maritimis nascentem, quæ comburi soleat extrahendi gratia Salis, copiam, & familiarem usum istius Salis

in cauſa fuiſſe, vt cum tanquam ſpecies tantum haberi debuiſſet, inconſiderate vt genus perpenſum fuerit; ac poſtmodum nonnulli, parum accurati, *Alkali* nomen pluribus mixtis adſcripſerint, quorum ſubſtantia & qualitates multum ab illis diſcrepant quæ legitimis Salibus inſunt: me quod attinet, aſſenſum præbeo vt Salia omnia, tum Fixa tum Volatilia nomine *Alkali* comprehendantur, ſed ſi talia cenſenda ſint ſaporem Salis exhibeant neceſſe eſt, in aqua ſint diſſolubilia, atque in ea coagulentur cum in vapores abſumpta fuerit, aptitudo ad actionem & reactionem in Acida obſervetur, & vt cum illis coire queant, Nullum vero Præcipitatorium a ſe invicem divellere queat, vti neque Aquam à qua diſſoluta fuere: Si Margaritæ, Corallia, Metalla, Metallica, ac plurima eius indolis mixta, qualitatibus his eſſent prædita, Salium indivulſis comitibus, citra hæſitantiam Alkali vocabulum illis impenendum foret, At cum nulla revera inſit, ſed tantum diſpoſitio quædam ob quam penetrationem admittunt, corroſionem & diſſolutionem, deſtituantur vero actionis & reactionis efficacia, Acidorum vero injuriis obnoxia ſint, ac Præcipitationi ab admixtione Salium, vel aquæ, vel aliorum mediorum, vix credo deinceps *Alkali* nomen illis inditum iri, vel inter Salia collocanda.

CAPUT XIV.

De Præparationibus Salis Nitri, & primo de ſimpliciſſimis.

SAl Nitrum, vero nomine Sal Petræ vocandum, a quibuſdam Draconis epitetho inſignitum, Cerberi, aut Salis infernalis, ratione vehementiæ affectuum quos aptum natum eſt edere, cenſetur Sal ſulphureum, ob innatam illi diſpoſitionem ad ſubito accendendas materias quæ commixtas habent particulas ſulphureas, vel minima ignea ſcintilla proxima, etſi ex ſe & ſolitarium crucibulo candenti inditum flammam non concipiat, niſi adiectus fuerit carbo, vel alia quæpiam ſubſtantia ſulphuris cuiuſdam particeps.

In Nitro tres Salis ſpecies deprehenduntur, videlicet Volatile Salinum Sulphureum; Volatile Acidum, & Fixum terreſtre: Horum tamen trium Salium conjunctio adeo arcta non eſt quin ab Artifice variæ ſubſtantiæ prout libet ab invicem divelli queant, ſicuti manifeſtum eſt in illius præparationibus.

In Gallia tres Salis Petræ ſpecies reperiuntur, quoddam nonnullis rupibus, aut muris adhæret, cryſtallorum candicantium forma, Aliud terræ quarundam cavernarum aut locorum ſubterraneorum commix-

tum est, vel antiquorum equilium; Tertium in ruderibus ac vetustorum ædificiorum ruinis: Nitratij operarij hujusmodi terras, aliasve materias Nitro prægnantes, grandibus caldariis immittunt, igne subdito, affusa aquæ sufficienti quantitate, factaque horum Salium elixiviatione, illa filtrant, demum sal coagulant; id iterum dissoluentes, filtrantes ac rursus coagulantes, non solum ut defæcatius evadat, sed segregandi causa, quantum concessum est, salis terrei illi semper adjuncti; quod vero Nitro crassius, sapore, figura & indole plurimum ad Sal Marinum accedit.

Cum non difficili negotio Nitrum puriſſimum obtinere liceat, ideo in illo depurando multus labor non insumitur, satisque est candidissimum eligere, diaphanum, in longiores crystallos effictum, multis circumcirca donatum angulis, qui per longitudinis decursum cylindriforme id efficiunt: Ejusmodi Sal saporem exhibet Salino acidum, amaroris participem; Præter has probitatis notas; & hoc illius puritatis indicium est, si frustulum candenti carboni impositum illico pene totum absumatur, adeo ut super carbonem supersit solum tantillum Salis albi, pro Sale fixo Nitri habendi: Nitrum primo crystallisatum, è priori aqua elicitum, probitatis omnes notas præ se fert, optimumque censendum.

Nitri depuratio idoneum id reddit præstandis usibus expectatis, internis præsertim: Ab eadem cæteræ præparationes initium etiam ducunt, quarum frequentissima est Calcinatio, magis aut minus valida instituenda pro maiori aut minori partium secernendarum copia: Quæ Crystalli mineralis præparandi gratia suscipitur, omnium simpliciſſima est; Satis enim est, exempli gratia, Nitri puri libram unam crucibulo immisisse, tripodi in fornace impositio, carbonibus accensis circumdato, in quod colliquefactum, iteratis vicibus, uncia una florum sulphuris infunditur, ibi accendendorum & super nitrum absumendorum, quod demum è crucibulo effunditur, ubicumque circumfundendo fundo sartaginis mundæ, ferreæ aut cupreæ: Id frigefactum, & in frugmenta divisum, committitur vasi vitreo aut Faventino, probe obturando.

Salis Prunellæ nomen Crystallo minerali etiam inditum est, eo quod admodum conducit curandis faucium inflammationibus, Anginæ præsertim, quibusdam *Pruna*, aut Prunella dictæ; si præsertim ejusmodi affectus à Salibus volatilibus originem duxerint, atque in principio fuerint: Acidum enim Nitri salibus volatibus se adjungens, horum naturam immutat, effectusque inhibet: Hoc Crystallum nomine Anodyni mineralis donatum est, ob efficaciam in sedandis doloribus, illis potissimum quos inducunt Salia fixa aut volatilia: Aperiendi vi præditum est, diuretica, humores viscidos & tartareos incidendi: Purgantibus remixtum illis vehiculo est; variisque inditum menstruis adjuvat Tincturarum mixtorum extractionem, coloremque intensiorem reddit; humorum

putredinem cohibet, sitim æstumque febrilem extinguit, etiam exigua ex liquoribus idoneis adsumptum copia.

Qui veriti sunt calorem partis maxime volatilis & sulphureæ Nitri, non inutiliter crediderunt accedendos illi affundi debere flores sulphuris, adsumendæ una cum his, & abstrahendæ illius partis sulphureæ, communicando simul portiunculam acidi, floribus illis inexistentis: Id quod jam usitato more receptum est, neque repudiando, cum, experientia quotidiana teste, probi oriantur effectus, etsi commodissime illius succedaneum esse queat Nitrum rite depuratum & crystallisatum, sulphur nequaquam expertum: Sed Nitrum multo minoris acrimoniæ particeps quam Crystallum minerale, & Nitrum depuratum, comparare licet, idem Nitrum quinquies aut sexies dissolvendo in aqua pluvia, æquinoctio verno decidua, unaquaque vice aqua in vapores facessere jussa, ad pelliculam usque, more solito, Nitrum crystallisando; Concurrente enim partium divisione multoties facta partium Nitri à prædicta aqua, Et abstractione particularum maxime sulphurearum ope harum evaporationum; ac præterea adsociatime salis Aëris, quo dictus imbet imbutus est, Nitrum nonmodo acrimoniæ fit fere expers, & edulcoratur, sed etiam absque corrosimis metu, & jucunde, edere valet eos effectus qui Crystallo Minerali & Nitro depurato adscribi solent.

CAPUT XV.

De Nitri Fixatione.

OMnia Salium genera à cæteris substantiis secreta, etsi in liquido dissolubilia sint Fixorum nomen gerunt, cum eum in statum adducuntur ut vim ignis experiri valeant, id quod consequi non licet alia ratione quam partem illorum volatilem, Salium aut spirituum Acidorum ope sistendo & cohibendo, vel aliarum substantiarum quæ cum illis concorporari queant, ob innatam dispositionem ad mutuam conjunctionem: Nitrum cum constet ex Sale volatili sulphureo, Sale acido, utcumque volatili, ac Sale fixo, admodum difficile est reperire Sal, aut Spiritum, à quo simul & semel cunctæ illæ partes fixitatem consequi valeant; Si enim Salia volatilia admixta fuerint, futurum est ut quædam portio aliorum Salium cum illis in auras abeat: sin alia Acida in auxilium advocentur ad Salia sistenda, Acidum exsuperans dissolutionem & immutationem naturæ totius inducturum sit, adeo ut quacunque processus ratione

tione neceſſe ſit dum Fixum Nitrum reddere eſt animus, volatilis partis non minimam portionem perire.

Ex Glauberi ſententia Nitri puriſſimi libræ duæ aut tres capaci crucibulo ferreo excipi poſſunt, tripodi impoſito, in media fornace idonea, quo circumdato carbonibus accenſis, & Nitro colliquato, ſuper iniiciatur pulveris carbonum circiter ſemuncia, qui illico flammam concipiant, parteſque Nitri volatiles abſumi incipient, Hac Nitri ſemivncia abſumpta, tantumdem pulveris carbonum adhuc adiiciendum, eodem modo igne devorandi; Ejuſmodi projectionem reiterando, illiuſque conſumptionem, eundem etiam ignis tenorem ſervando, donec nulla amplius in Nitro ſuperſtes ſit pars acida, uti neque flammæ capax, pulvis carbonum non amplius hanc concipiat, Nitrum autem craſſeſcat & fiat coloris virideſcentis ad cæruleum declinantis: Tunc Nitrum ex crucibulo eruendumdum adhuc calet, quod in magna fruſta confractum, eo modo, ſi libet, conſervandum, in lagena vitrea duplici, accurate occludenda.

Vel idem in aqua diſſolvendum eſt, factoque lixivio, hoc filtrandum, Sal coagulandum, ſicuti prius adſervandum; Iſtud Sal, per calcinationem deſtitutum parte volatili inflammabili, ac fere omni ſuo Acido, quamdiu in ea eſt conditione cryſtalliſationem reſpuit, cuius capax eſt Cryſtallum minerale, quod cum leviſſimam calcinationem expertum ſit, ſibi innato Acido fere omnino fruitur, a quo in cryſtallaabeundi vim obtinet: Figuræ tamen Chryſtallinæ non levi negotio reſtitui poteſt, diſſolutioni illius filtratæ inſtillando Nitri ſpiritum, quovſque deſinat omnino ebullitio: procurata enim poſtmodam iſtius liquoris ad pelliculam vſque conſumptione, poſtmodum ſponte refrigerata Cryſtalla emergent illis propemodum ſimila quæ in Nitro, antequam crucibulo immitteretur, conſpicua erant; pondus autem & moles Nitri adaucta ab adiuncto ſpiritu illi coadunato reperientur.

Iubet Glauberus Nitro, vti prius dixi calcinato ope pulveris Carbonum, crucibulo exempto, exceptoque vaſe quopiam idoneo, id ſub divo humidiori exponi, aut in cella vinaria, donec in liquorem omnino abeat, cui Alkaeſt nomen impoſuit, ex illo menſtruum vniverſale meditatus, apprime idoneum Tincturis omnium miſtorum eliciendis, tam Vegetabilium quam Animalium & Mineralium; Sed etiamſi in uſum venire queat ad plurima mineralia, ſuppetunt tamen menſtrua multo convenientiora Vegetabilibus & Animalibus.

Nonnulli Nitrum ea ratione calcinatum in Spiritu Aceti diſſolvunt, diſſolutionem filtrando, Sal autem coagulando, ter repetitis diſſolutionibus, filtrationibus & congulationibus, demum diſſoluto hoc ſale in ſpiritu vini alkooliſato, diſſolutione autem excepta cucurbita vitrea, alem-

bico ſuo probe loricato inſtructa ; adaptato, recipiente ſimiliter luto incruſtato, Balneo arenæ igne moderato ſpiritum vini abſtrahunt, ad ſubſidentiæ ſiccitatem ; in fundo demum Cucurbitæ occurrit Terra Talci inſtar ſquamoſa, igne fuſilis, non ſecus ac cera, Nitri ſale fixo impregnata, Aceti acidum continens : Iſtud remedium conducere aſſerit reſerandis Iecoris obſtructionibus, Lienis & Meſenterij: Exhibet a ſcrupulo vno ad duos, ex liquoribus aperiendi vi præditis, vel aliis purgantibus remiſcet : Non multum abſimilis hæc præparatio à Sale Tartari foliato, de quo a me actum capite ſexageſimo octavo de Præparationibus Vegetabilium.

CAPUT XVI.

De Sale Polychreſto.

FIxationi Nitri adde præparationem Salis Polychreſti, eo quod eius ope Nitrum fixum evadit, exuens quicquid volatile continet: mitto etymologiam cognominis huius Salis, quod deducendum non a voce polycryſos, ſed a polychreſtos, indicante quiddam ad plures uſus natum ; Inventio huius Salis antiquitate cum cognomine non certat, quod à plurimis Authoribus fuit inditum Pilulis, aliiſque compoſitionibus, idoneis pluribus ſimul humoribus expurgandis ; Authores enim nonnulli ſolum neoterici huius meminere, atque illius uſus, etiamſi hodie multo id ſit uſitatius Pariſiis quavis alia præparatione Chimica, ex immenſo earum numero quas continent antiquorum libri.

Si more uſitato præparandum ſit hoc Sal, accipiendæ erunt partes æquales Sulphuris puri & Nitri cryſtalliſati, quibus commixtis, & craſſe contuſis, imponendum erit crucibulum pedamento in medio foco Fornacis anemiæ, accenſoque in ambitu luculento igne carbonum, cum incanduerit Crucibulum, immittatur illi uncia circiter prædicti pulveris, qui flammam illico concepturus eſt ; ſulphur autem in auras diſcedens ſecum ſimul abſtracturum eſt partem Nitri volatilem : Flamma diſcuſſa eadem Pulveris in crucibulum projectio repetenda erit, per vices iteranda, vna quaque vice concedendo ſulphuri ſpatium temporis ad deflagrationem, ex intervallis materias contentas commovendo oblonga ſpathula ferrea, pergendo donec totus pulvis projectus fuerit, vel crucibulum amplius capax non ſit materiæ : Poſtmodum ignem adhuc urgendo per bihorium vel trihorium, ac ſponte frigefacto crucibulo, eximendum erit Sal, in aqua poſtea diſſolvendum, Per colum traiecta

hæc

hæc diſſoluta & ad ignem evaporata, ſola pellicula ſuperſtite, refrigerari permittitur; dehinc decantata in exiguam Cucurbitam aqua ſupernatante, obvium erit Sal Polychreſtum in fundo vaſis hujuſque lateribus adhærens, quod exemptum ſiccandum erit: Deinceps igne moderato Arenæ liquor in parvam Cucurbitam effuſus abſumendus erit, ad pelliculam uſque, extrahendo & exſiccando Sal ſicuti prius: Idem quoque faciendum erit de liquore Sali ſupereminente, ne quidquam diſpereat, cuncta hæc ſalia commiſcendo & ad uſus recondendo.

Diſſipatio partis Acidæ & ſpirituoſæ volatilis Nitri, contingens per Nitri calcinationem cum ſulphure; in cauſa eſt ne Cryſtalla indo oriunda amplius obtineant figuram qua donatum erat Nitrum priuſquam crucibulo immitteretur, Neque etiam Cryſtalla expectanda eſſent, niſi Sal ſibi adſumpſiſſet portionem quampiam Acidi ſulphuris dum ſimul utriuſque calcinatio inſtituta eſt.

Cum vero Sal Polychreſtum, hoc modo præparatum, complectatur ſolummodo partem fixam Nitri, cum portione nonnulla Acidi ſulphuris, hac vero conditione donatum per dejectiones tantum opus perficiat, exemplo Salis Tartari, aliorumque Salium fixorum, conciliari illi præterea poterit vis partim diaphoretica, partim diuretica, addendo & concorporando quatuor uncas Spiritus aut Florum volatilium Salis Ammoniaci cum libra una Salis Polychreſti, prædicto modo præparati, una iterum in Cryſtalla deducendo cucurbitæ vitreæ indita, Balneo arenæ impoſitæ, igne moderato.

Ex proportionata enim unitate trium harum diverſarum ſubſtantiarum exſurget compoſitum, potiori jure Salis volatilis nomine inſigniendum quam id cujus deſcriptio à me tradita: Cum enim prius opus ſum perficiat comite non levi acrimonia, ac ſolum inteſtinorum ductum affectet, poſtremi hujus Salia, per reciprocam temperationem ſimul coeuntia, opus quoad omnia leniſſime peragent, Neque id prohibet quin facillime permeceant corporis partes illorum ope indigentes, ac præſertim ductus urinarios, venas, arterias, quinimo & partes carneas, nullo acrimoniæ veſtigio relicto.

Mixtim hæc ſalia exhibentur adrachma ſemis ad drachmam unam, cum variis remediis, præſertim ad ſtimulanda purgantia, diluendo in liquoris unciis quinque vel ſex: Seoſim etiam præſcribuntur à duabus vel tribus drachmis ad quinque aut ſex, ex duabus vel tribus libris aquæ fluviatilis, vel ptiſana quapiam, iteratis vicibus uſurpanda

non ſecus ac Aquæ minerales, ſi incidendi & detergendi craſſi humores, demum per vias conſuetas expellendi.

CAPUT XVII.

De Spiritu Nitri.

AD quorundam normam conteri ſimul & commiſceri poſſunt Nitri libræ duæ cum libris ſex Boli communis, ex quibus in maſſam ſolidiuſculam compactis, infuſa aqua frigida Nitro imbuta quantum hujus diſſolvere valuerit, concinnantur globuli, qui optime exſiccati ex Retorta diſtillandi juxta regulas ordinarias, At vero res melius voto reſpondebit, expeditiorque erit ſucceſſus, ſi hac via incedatur.

Contundantur, unaque commiſceantur Nitri probe exſiccati, & nitide cryſtalliſati libræ duæ, triplo vel quadruplo ponderi terræ figulinæ, accuratiſſime exſiccatæ, itidem pulveriſatæ; committantur Retortæ argillaceæ luto obductæ, ejus capacitatis ut materiæ immiſſæ duas tantum vaſis partes adimpleant, tertia vacet: Hoc in furno Reverberij clauſo collocato, adcommodato autem grandi Recipiente ejus roſtro, eo itidem lutato, ſuſcipietur diſtillatio igne gradatim adaucto, illum tertia quoque hora intendendo, tandem ad extremam uſque violentiam pergendo, donec manifeſta adpareat ruboris ſpirituum in Recipiente diminutio, caloris autem ejuſdem Recipientis remiſſio; id quod accedere ſolet adhibito ultimo igne per tres horas: Poſtmodum obturato ſpiraculo operculi fornicati, ſicuti & cinerarij ac foci oſtiis, ſponteque frigefacto furno ac vaſis, decruſtandum erit Recipiens, lutum linteo madido humectando, illoque à roſtro Retortæ divulſo, ſpiritus Nitri infundendus lagenæ denſæ, accuratiſſime occludendæ, ſpiritum ad uſus recondendo.

Nitri pars aquea ſeorſim adſervare poſſet prior in diſtillatione prodiens, Recipiens autem ſolum eo educto loricando, quo pacto obtinere licet ſpiritum Nitri multo majoris efficaciæ ad diſſolutionem quorundam metallorum eo qui remixtum habet phlegma; ſed è re fuerit partem aqueam primo prodeuntem cum ſpiritu

tu dimittere nec ab invicem ſecernere, eo quod acutiem ſpiritui impetitur, efficitque ut Argentum facilius pervadat & diſſolvat quam cum à phlegmate nimis liberatum eſt, aculei autem obtuſiores fiant, ſicuti id à me compertum.

Pars ſulphurea & Salina volatilis Nitri, conjuncta parti Acidit una forma vaporum rubrorum ex Retorta prodeunt, ac in ſpiritum convertuntur, quapropter nonnulli authores ſanguinis Salamandræ nomine donaverunt; Nitrum quippe inter ſalia ſolum eſt quod ſpiritum ſuum forma vaporum rubicundorum effundit, cum cæterorum omnium Salium ſpiritus albi prodeant.

Qui uno eodemque Recipiente ſimul excipiunt quicquid ex Retorta, Nitrum diſtillando, exſtillat, ij liquoris tantumdem fere adipiſcuntur quantum Nitri Retortæ inditum fuerat; quapropter qui rati ſunt totum Nitrum in ſpiritus converti, hallucinati ſunt, nam præterquam quod terra addita, utut ſicca, plurimum in hac diſtillatione phlegmatis ſuppeditat, non ſecus ac cum ſpiritus Salis diſtillatur, proculdubio præterea ſibi adjungit, retinet, in vicem proprij phlegmatis, partem Nitri fixam; Vnde etiamnum eluceſcit perperam creditum eſſe partem Nitri fixam totam in ſpiritum abreptam fuiſſe; id enim ſi contingeret, nihil prohiberet quin ſpiritus priorem Nitri formam readſumeret, id quod tamen nequaquam præſtare poteſt quandiu ſolitarium eſt, revera quidem ſi remixtum fuerit proprio Sali fixo aut Sali Tartari, vel cuipiam alio ejuſmodi: Vnde etiam colligere licet quid in illo deſideretur quominus ſtatui priſtino reſtitui queat, quandoquidem ſi reaſſumere debeat corpus Salis unde prodiit, id nequaquam conſequi licet niſi adjectum fuerit Sal fixum, ejuſdem indolis cum eo quod in Retorta ſuperſtes eſt cum diſtillatio ſuſcepta eſt.

Neque etiam accurate res ad examen adductæ ſunt ab iis qui exiſtimant totum Nitrum diſtillationi ſubjectum in ſpiritum converti, eo fundamento nixis quod nullum Sal ex capite mortuo educere liceat, quando illius diſquiſitio facta eſt adhibitis diſſolutionibus, filtrationibus & evaporationibus; quandoquidem Sal fixum Nitri, diuturnitatem ignis expertum, imo vehementiſſimi per diſtillationem, coit tandem & in vitrum quodammodo abit terræ commixtum; immutata vero ſalis indole, vitri naturam induens, diſſolutionis omnino incapax redditur; Si

enim ex copia liquoris ab ejusmodi distillationibus prodeuntis, norma deducenda esset, idem judicium ferendum esset de Sale marinæ, cujus libræ duæ commixtæ æquali quantitati ejusdem terræ, adhiberi solitæ ad distillationem Nitri, æqualiter effundunt à libra una cum duodecim unciis, ad libram unam & quatuordecim uncias liquoris, quem vocant Spiritum, cuius maxima pars in aqua residet, ac tantillo spiritu à terra suppeditato, altera minor in parte aquea ejusdem salis; cujus reliquum pro legitimo spiritu, accipiendum, vix totius tertiam partem constituit, interim dum pars fixa ejusdem salis, quæ evehi non potuit, terræ intime se conjunxit & in vitrum fere una cum illa abiit, pro capite mortuo accepta: Atque hæc, si bene iudico, illis à præconceptis opinionibus erroneis liberatura sunt qui contrarium senserint.

Spiritum Nitri plurimi fit adversus malignitatem febrium, sicuti & ad discutiendes vapores ex materiis crudis elatos, nitrosis & tartareis, atque sedandam efferveſcentiam humorum, vi proprij salis liquidi volatilis sulphurei, acido conjuncti: Conducit præsertim in Colico dolore, obstructiones Iecoris aperit, Lienis, omniumque viscerum, sanguinem concretum resolvit, per sudores, aut insensibilem transpirationem humores dispositos expellens, quo fit ut plurimum conferre censeatur in legitima & spuria Pleuritide, in Rheumatismo omnique dolore vago, ac Hydrope Tympanite.

Exhibetur à semiscrupulo ad integrum, imo & semidrachmam ex liquoribus idoneis, præbendo semi cyathum vel integrum.

Partes acres & corrodentes quibus spiritus Nitri præditus est, corrosioni aptum illum efficiunt, imo & dissolutioni omnium metallorum, etsi Auro pareat, quod subingredi solitarium nequit & citra additamentum, ratione exiguitatis & figuræ pororum illius, aditum non concedentium particulis istius spiritus, quorum magnitudo & figura huic effectui inidoneæ sunt, etiamsi id ipsum præstare valeat addita quarta parte ponderis Salis Ammoniaci, Marini, aut Gemmei, à quibus immutatione recenti inducta illius partibus, aut novos aculeos tenuissimos affingendo, congruam inducendo aut figuram, ob quam hujus metalli poros subire valeant, idoneum penetrationi eorum efficiunt, illiusque substantiæ dissolvendæ: Varia etiam mineralia dissolvere potest, imo vim catharticam & emeticam quorundam in diaphoreticam transmutat, nominatim Antimonij, sicuti id in serie manifestum fiet.

Cum

Cum eadem acrimonia nonnihil deterreat ab usu illius interno, confugiendum est ad spiritum vini, partibus æquis commiscendum, distillatione utriusque Balneo arenæ instituenda, ex capaci & excelsa cucurbita vitrea, alembico idoneo instructa accurate lutato; quæ distillatio etiam terna vice iteratur, ad magis intimam partium spiritus vini commistionem, eadem procedendi via quam demonstravi ad dulcorationem spiritus Salis: Ex hac unitate exsurgit spiritus compositus, non solum odoris gratia suavior, sed & gustui gratior, uti & ad cunctos effectus, imo Naturæ nostræ multo convenientior; quod vero potissimum, ad diaphoresim procurandam adcommodatior spiritu Nitri vulgari: mitium qualitatum & temperatarum gratia spiritus Nitri dulcis, aut dulcorati nomen adeptum est, cujus ultima & perfecta dulcoratio commodissime suscipi potest, ope vasorum Gemellorum dictorum, quorum figura inter cætera vasa depicta est, Gemella hæc committenda Balneo Arenæ, igne moderato adhibito, capacitatis circiter mediam partem implendo, his spiritibus partibus æquis commistis, luto probe obducendo cuncta illorum orificia & juncturas, toto triduo producendo distillationem conjunctorum, & absque intervallo, horum spirituum, quæ hoc modo cohobationem continuam comitem habitura est rei distillandæ in materias successive in fundum vasorum dilapsuras: Dosis hujus spiritus eadem, imo major esse poterit quam prioris, ex liquoribus convenientibus.

CAPUT XVIII.

De Aquis Fortibus, Et de Aquis Regiis.

PLus discriminis occurrit in compositione Aquarum Fortium circa electionem & dosin materiarum ad illas requisitarum, quam in præparandi ratione ubique fere simili; Etsi enim utplurimum tantum constent ex Nitro & Vitriolo, Nitrum autem omnium sit basis, doses tamen apud Authores non ubique inter se conveniunt; adde quod modo Alumen remisceant, modo Viride æris, nonnunquam Antimonium, Arsenicum, Sublimatum, Sal Ammoniacum, Marinum, Gemmeum &c. dimisso vel admisse Vitriolo.

Quibusdam etiam satis est exsiccavisse, ac contrivisse, Nitrum & Vitriolum, alij postremum hoc nonnisi ad albedinem calcinatum

uſurpant : Quidam duas partes Vitrioli, unam Nitri accipiunt, alij partes æquales ; Imo nonnulli tantundem pondo , aut dimidiam ponderis partem boli aut laterum contritorum adiiciunt , adeo ut cuique Artifici pro arbitrio agere liceat ; Nihilominus tamen præparationem Aquæ Fortis maxime uſitatam in medium allaturus ſum, ac me judice maxime idoneam corroſioni & diſſolutioni plurimæ partis metallorum ac quorundam mineralium, ad illorum naturam accedentium.

Vitrioli communis duæ libræ & ſemis ad albedinem calcinentur & in pulverem terantur ; Exſiccetur & pulveriſetur æqualis quantitas optimi Nitri , commiſceantur ac in capacem Retortam argillaceam luto obductam coniiciantur ; hac impoſita furno Reverberij clauſo , adcommodatoque , accurate lato obducto , ejus roſtro grandi Recipiente , inſtituatur Diſtillatio igne primo moderatiſſimo , demum gradatim adaucto , ad ultimam uſque vehementiam, eoque modo producto quouſque imminutio coloris ex rubroſulvi vaporum in Recipiente concluſorum , calor autem admodum remiſſus : Tunc obturato ſpiraculo operculi fornicati, ut & oſtiis cinerarij ac foci fornacis , vaſa ut ſponte refrigeſcant permittendum , demum decruſtato Recipiente , educta Aqua Fortis effundenda in lagenam vitream denſam , acurate obturandam.

Ex conjunctione Nitri & Vitrioli cum malignitas emergat ſi una diſtillationi expoſita fuerint , eapropter Aqua Fortis ex illis elicita multo periculoſior eſt ſpiritibus ſeorſim ex Nitro & Vitriolo eductis , neque Aqua hæc ore adſumenda præſcribitur ; præcipui autem uſus ſpectant calcinationem immerſivam aut metallorum præparationem, quo fit ut Aquæ cauſticæ nomen adepta ſit , & Aquæ Separatoriæ.

Etiamſi vero quis immerito aſſereret ſpiritus corroſivos Vitrioli, tempore ad diſtillationem Aquarum fortium deſtinato , univerſos evehi poſſe, quandoquidem Vitriolum per plures dies ignem experitur antequam ultimos profundat ſpiritus , Illud tamen in comperto eſſe debet illos qui è Nitro emittuntur partem maximam eorum una ſecum abſtrahere , & quantum neceſſe eſt adaugendam vim illius corroſivam; quandoquidem commixtio vitrioli cum Nitro duplicem uſum præſtat, communicatione enim facta ſpirituum Nitri partes in Retorta impermixtas detinet , fuſionemque illius impedit , per quam cohibentur & concentrantur ſpiritus , unde Retortæ fracturæ periculum immineret.

Aquæ

Aquæ Fortis malignitas ſuſpectum facit uſum ſalis in Retorta poſt diſtillationem reſidui: Etſi enim celebre ſit apud quoſdam Authores titulo *Salis*, aut *Arcani duplicati*, vel *Panaceæ duplicatæ*, aut *Salis de duobus*, eximiaſque illi adſignarint vires, arduum tamen eſt vim emeticam & corroſivam Vitriolo tenaciter adfixam divellere, eoque amplius quod in prædicto Sale adhuc latent ultimi iique maxime acres Vitrioli ſpiritus, imo Nitrum fixum illi remixtum majorem ideo contraxit actimoniam: Id quoque cenſeo quicunque labor adhibitus fuerit in diſſolvendo, filtrando, & repetitis vicibus coagulando iſtud Sal, irritum forte fore, ſicuti & additionem particulæ Cryſtalli mineralis, ab authoribus quibuſdam propoſitam obtinendorum gratia effectuum ſperatorum, quandoquidem ſuppetunt alia Salia magis ad rem facientia, & majori ſecuritate ſcopos omnes adimplentia, Atque licet, ad *Zvvelferi* mentem, calcinare reſidentiam diſtillationis ſpiritus vitrioli, adeo ut nullus commino ſapor illius ſuperſtes ſit, & ex illa Soli per plures hebdomadas, & divo expoſitam, abſtrahere Sal Aëris, qui adimplevit illius poros; quod cum ſapore acri careat, deſtitutumque ſit facultate emetica vitrioli, ſed polleat ſapore acido ſalino gratiſſimo, proculdubio anteferendum ut pote præſtantius & magis idoneum commiſtioni cum æquali pondere ſalis Polychreſti, aut Nitri fixi, vel cujuſpiam alterius ſalis fixi plantæ alicujus adpropriatæ.

Alia Aqua Fortis conficitur ex partibus æquis Nitri & Aluminis, ex Retorta una diſtillandis, ſeorſim reponendo phlegma primo prodiens, in lagena autem vitrea denſa, accurate occludenda, cuſtodiendo Aquam fortem ſubſequentem, quippe quæ Biſmuthi admodum idoneum eſt diſſolvens, Mercurij, aliorumque ad vultus coſmeticen uſitatorum mineralium.

Porro cum uſitatæ hæ Aquæ Fortes, etiamſi Argentum diſſolvere valeant, omniaque metalla imperfecta, non eodem tamen erga Aurum robore polleant, ideo confugiendum ad Salia Ammoniacum, Marinum aut Gemmeum, à quorum adjectione aculei particularum iſtarum aquarum immutationem & tenuitatem adepti, Aurum diſſolvere valent eadem facilitate qua antea cætera metalla; Nomen eapropter Aquarum Regiarum illis inditum, ob potentiam qua præditæ ſunt Aurum diſſolvendi, quod metallorum Regis nomen obtinet.

Aqua Fortis in Regiam facili negotio tranſit, exiguoque temporis ſpatio, immittendo parvo matratio uncias quatuor optimæ aquæ Fortis, cum uncia una Salis Armoniaci minutiſſime contriti, vel uncia una Salis Marini aut Salis Gemmei, litidem pulveriſatorum, alterutrum di-

ctorum Salium in Aqua Forti dissolvendo Balneo Arenæ, igne Digestionis.

Potest etiam præparari Aqua Regia unica distillatione, hoc processus modo, Accipiantur libra una Nitri purissimi; libra una Salis marini optime exsiccati, Vitrioli ad albedinem calcinati libræ duæ, conterantur, misceantur, una conjiciantur in capacem Retortam argillaceam luto vestitam, qua imposita furno Reverberij clauso, adcommodatoque ejus rostro magno recipiente, suscipiatur igne gradatim adhibito Distillatio, sicuti ad ordinariarum Aquarum Fortium, sic nanciscì dabitur in Recipiente Aquam Regiam, admodum idoneam dissolutioni aut calcinationi immersivæ Auri.

Præparatur necnon Aqua, quibusdam dicta Aqua Philosophica, vel Aqua duorum Pugilum, hac ratione, sumantur unciæ duæ Nitri purissimi optime exsiccati, Vnciæ duæ Salis Ammoniaci; quibus contritis, & simul immissis grandi Retortæ argillaceæ luto obductæ, impositaque Retorta Furno Reverberij clauso, & adaptato grandi recipiente eius rostro, exstillanda igne gradatim adhibito Aqua, nulli Aquæ Regiæ ad Auri dissolutionem inferior.

Sed circa hanc præparationem observandum capacitatem insignem Retortæ, necnon Recipientis, non minus requiri quam ignis regimen, quia scilicet spiritus e quatuor istis unciis Salium elati, tam insigni erumpunt vehementia, vt ab igne impulsi disruptionis Retortæ & Recipientis causa essent, nisi spatium idoneum impetui excipiendo obtinerent.

Butyrum Nitri Vitriolati Petri Iohannis Fabri, cum a quibusdam Authoribus neotericis commendetur, ideo hic inferendum volui, Accipiantur partes æquales Nitri & Tartari crudi, quibus comminutis in pulverem, & simul exceptis grandi mortario ferreo, aut cupreo, prius excalefacto, accendatur ignis carbonum, sed modicus, in camini foco, Nitrum & ignem ut libere dimicent permittendo; demum collectis, & optimo erucibulo immissis Salibus fixis Nitri & Tartari, simul in mortario residuis, imponatur Crucibulum idoneæ Fornaci, accenso circumcirca igne carbonum, inibi detinendo donec Salia perfectam adipiscantur albedinem, quæ postmodum dissoluta, filtrata & coagulata in Sal album, additoque & commisto æquali pondere Salis Vitrioli dissoluti in aqua pluvia, ad ignem lentum deducantur in coagulum, aut Butyrum albissimum, recondendum in lagena vitrea densa accuratissime obturanda.

Magni fit ab Authore, tum ad internos usus, tum ad externos, leniss̃ime

leniſſime enim purgare aſſerit humores melancholicos & tartareos, à drachma una ad duas exhibitum, ex uncia ſemis ſyrupi Roſati aut Violati: Idoneum præterea eſſe ad Arthritidis curationem parti affectæ admotum: Reſoluere etiamnum humores frigidos & ſcirrhoſos, oedematoſos & pituitoſos diſcutere, ac denique quodvis ſerpiginis & ſcabiei genus curare.

CAPVT XIX.

De Præparationibus Aluminis.

ALumen ſuccus eſt ſalinus, ex quibuſdam terris erutus, aut lapidibus plumbi naturam reſipientibus, plurimo phlegmate conſtans, pauco ſpiritu acido, non mediocri copia Salis acris & corroſivi, accedente plurima terrea portione.

Alumen Rupeum omnium commendatiſſimum eſt, vulgatiſſimum, quod maxima copia occurrit, Dicitur etiam Alumen glaciale, cum referat aquam frigore concretam: Tres illius ſpecies ſtatuuntur, quarum prima ſponte in terræ viſceribus coagulata reperitur, cæteræ vero artificium requirunt, Alterum enim Alumen educitur decoquendo & coagulando Aquas minerales illo prægnantes; Alterum elixiviando terras aut lapides quibus commiſtum eſt.

Alumen colore ad rubedinem inclinans, cognomento Romanum, optimum inter illa quæ in Gallia occurrunt cenſetur, attamen neque Romanum neque cætera ideo remediorum feraciora ſunt, inter ſalia enim Alumen omnium pauciſſimis præparationibus ſubjacet.

Diſſolvitur Alumen in aqua pluvia, cujus filtrata diſſolutio evaporatur ad pelliculam uſque, hac ſponte refrigerata ſecernuntur & exſiccantur Cryſtalla, Aluminis, quæ iterum nonnulli diſſolvunt; filtrant & cryſtalliſant repetitis viribus, tum ut puriora evadant, tum ut ſpiritus quantum licet leniatur; Non inutilis eſt ejuſmodi depuratio, cum Alumen in Gargariſmatum compoſitionem admiti debet, aliorumve remediorum internorum, ſed ad externum uſum prætermittitur.

Nonnunquam in crucibulo calcinatur Alumen, vel vaſe figulino vehementiæ ignis non impari; inibi enim candorem adquirit, ſpongiforme & leve evadit, quando phlegmate illius repudiato, uti & illius ſpiritu, expetitur ſolummodo Sal acre & corrodens, quod vulgo vocant Alumen uſtum, nonnulli poſtmodum diſſolvunt in aqua pluvia, filtrant, ac coagulant obtinendi gratia Salis fixi Aluminis: Qui vero cun-

ctas Aluminis partes utiles sibi comparare voluerit, id ex Retorta distillent ratione sequenti, nec defuturus est successus.

Excipiantur binæ vel ternæ Aluminis libræ, grandi Retorta luto circumlita, qua imposita furno Reverberij clauso, conjunctoque ejus rostro capaci Recipiente luto non incrustato, suscipiatur distillatio igne primo leniſſimo, illo postmodum ad secundum usque gradum adaucto, in eo perseverandum donec universum exstillarit phlegma, conspiciaturque ingressus in Recipiens spiritus Aluminis forma vaporum candicantium: Tunc affuso, & seorsimque Phlegmate repositio, accurate luto obducto collo Recipientis & rostro Retortæ, continuanda erit distillatio, gradatim adaucto igne ad ultimam usque vehementiam, pergendo donec nulli amplius ex Retorta prodeant vapores postmodum obturato spiraculo operculi fornicati, ac simul ostiis fornacis, sponte refrigeratis ac decrustatis vasis, obvius erit in Recipiente Spiritus acidus Aluminis, in Retorta autem Alumen calcinatum in massam candidam conglobatnm, spongiosam, levem, illi similem quæ in crucibulo post calcinationem occurrit: Eoque pacto cunctę Aluminis partes utiles in possessionem venient.

Spiritus Aluminis admodum utilis habetur ad urinæ difficultates, ac illius vias liberas à calculo & arenis reddendas, aliisve cursum ejus intercipientibus, Plurimum quoque conducit referandis lecoris; Lienis, omniumque viscerum obstructionibus, sicuti ad febricitantium sitim leniendam, Illum commiscendo liquoribus conuenientibus, à quinque vel sex, ad duodecim vel quindecim guttas: Commiscetur etiam Gargarismatis extinguendarum gratia inflammationum oris cavitatem afficientium & gutturis, Ad intercipiendum fluxum, obtundendumque aculeum humorum acrium & tenuium in dictas partes decumbentium, sicuti & ad sananda ulcuscula gingivarum, linguæ partiumque circumsitarum, solo attactu.

Phlegma in usum adducitur ad perpurganda & ad cicatricem ulcera deducenda; Distillationis autem subsidentia absumendarum gratia carnium fungosatum in ambitu vulnerum & vlcerum excrescentium, cohibendæque putredinis.

Spiritus Aluminis dulcorari potest eadem ratione qua spiritus Salis & Nitrij, commisto æquali optimi vini spiritus pondere, simul distillando, cohobando, eodem prorsus processus genere in omnibus quem indicavi vbi de duleoratione prædictorum spirituum.

Spiritus Aluminis duleoratus ore tutius adsumitur non dulcorato, duplicataque dozi potest exhiberi.

Nonnulli dissolutione facta Aluminis Rupei in aqua, filtratum liquorem

rem Balneo cinerum distillant ad siccitatem vsque in cucurbita vitrea humili, impositio illi Alembico probe luto obducto; demum frigefactis vasis, in aqua ab hoc exstillata Alumen in cucurbita restibile distillant, repetita filtratione & eodem Balneo liquoris colo trajecti distillatione, reiterando dissolutiones, filtrationes & distillationes ad omnimodam vsque purissimæ substantiæ ope distillationis in sublime evectionē, cunctarum vero Aluminis partium terrestrium in colo subsidentiam: Istiusmodi Aquam Spiritus magistralis Aluminis nomine donant, stypicorum omnium medicamentorum maxime strenuum censentes.

Id porro pro comperto habendum vsum istius Aquæ, aut Spiritus Magistralis, non inutilem fore si decima aut duodecima illius pars Gargarismis remixta fuerit, aliisve liquoribus ex aquis aut decoctis refrigerantibus, adstringentibus & detergentibus comparatis, tum curationis gratia oris affectuum, quam aliorum exteriorum refrigerio indigentium per purgatione & adstrictione; quinimo & potionibus vulnerariis, accisa huius parte media, proportione habita liquoris: Adeo vt si copia adfuerit istius liquoris, in parato autem Aquæ stillatitiæ, Decocta vel Succi partium plantarum, idoneis qualitatibus præditarum, quovis tempore parabiles sint liquores, proculdubio præstantiores cunctis Aquis Aluminosis stillatitiis ab authoribus descriptis.

Nonnullli certa quantitate Aluminis calcinati immissa Cucurbitæ vitreæ, in Balneo collocatę, affusaque illa aceti copia quæ ad dissolutionem sufficiat, hanc colo transmittunt, evaporatione eodem Balneo facta ad pelliculam vsque, spontéque refrigerato Balneo, segregant, siccant, & recondunt Crystalla in cucurbita obvia, pro re nata exhibendo ex liquore quopiam idoneo, pondere duodecim aut quindecim, ad octodecim vel viginti granorum, bis in hebdomada, paulo ante paroxysmi adventum, in febribus Tertianis: Successum vero in re dubia spondere non ausim, mihi per experimenta non confirmata.

CAPVT XX.

De Præparationibus Salis Ammoniaci.

AMmoniaci cognomen huic Sali impositum prævaluit triginta & amplius aliis nominibus ab Authoribus ipsi inditis, quorum enumeratio foret inutilis. A Iovis templo Ammonis, mediis in Lybiæ desertis sito, nomen illius deductum est, quod olim istud Sal sublimatum superficiei incumberet arenarum adurentium prædictæ regionis.

Vrina Camelorum catervatim prædicta loca prætereuntium per pe-

regrinationes, ad id templum continuo inſtitutas, prima & præcipua illius fuit materia, coadiuiante Sale acido Aëris, per noctem Vrinę adjuncto, à quo partes volatiles cohibebantur, à retorrido Solis ęſtu alias diſſipandæ. At cum Sale iſto antiquorum Ammoniaco careamus, neceſſitas incumbit vt id in vſum ducamus quod Venetiis, Antverpiæ aliiſque in locis adparari ſolet, ex quinque partibus vrinæ virorum proba valetudine vtentium, parte vna Salis marini; & dimidia parte fuliginis camini; quæ ſimul decoquuntur & in maſſam conglobantur, poſtmodum ſublimandam, illa indita forma qua nobis obvium eſt, nomen ab antiquis impoſitum gerens: Fuliginis impuritas, & inſignis copia vænalis ſalis Ammoniaci, in cauſa ſunt ſpurcitrei fere ſemper comitis; Vt vero elegans & purum nanciſci licear, in aqua diſſolvendum eſt, addita filtratione ac coagulatione in maſſam aut cryſtalla.

Calcinatur Sal Ammoniacum additis partipus æquis calcis vivæ, in Crucibulo ædamento ſuppoſito, media in fornace anemia, fuſioni tandem id committendo, poſtmodum in aqua diſſolvendum; filtrata autem & coagulata diſſolutio paulatim liquationi in cella humida exponitur, vnde oritur liquor ad modum idoneus Argenti & Auri diſſolutioni.

Sal Ammoniacum ſublimari poteſt Balneo Arenæ igne gradatim adhibito, commixtis partibus æquis Salis marini: Commode & ſublimationem experitur eodem ignis gradu, concorporatum videlicet prius partibus æqualibus limaturæ chalybis, vel, ſi libet, æquæ portioni ſquammarum illarum exiguarum ferri, circa incudes Fabrorum ferrariorum decuſſarum, vnde exſurgunt Flores contra Febrem quartanam admodum decantati, initio paroxyſmi febrilis præbendi, quinque aut ſex granorum pondere ad vſque ſcrupulum unum, ex vino vel alio quopiam liquore, prægreſſis remediis catharticis aut emeticis.

Sed & hæc ſubliimandi Flores Salis Ammoniaci ratio admittenda, hoc videlicet commiſcendo partibus æqualibus Salis Tartari aut Lapidis hæmatitis: At vero cum Sal Ammoniacum in ſui compoſitione plurimum Sal volatile Vrinoſum complectatur, Vnam autem partem Salis Marini, partim acidi partim fixi; in elevatione porro florum ſeorſum ambo diverſi ſpiritus colligi poſſint, Vrinoſus unus alter Acidus, quos idem Sal intra ſuam ſubſtantiam continet, eorum præparationem ad capita ſequentia remitto.

CAPVT

CAPVT XXI.

De Diſtillatione Spiritus Vrinoſi Salis Ammoniaci.

SAl volatile urinæ, conjunctum Sali volatili fuliginis, cum copia majori inſit quam Sal marinum in compoſitione Salis Ammoniaci; poſtremum vero hoc alterum idoneum præſtare nequeat ut ignis vi obſiſtat, etſi ad tempus odorem urinoſum illius ſupprimere valeat, fixitatiſque ſpeciem præbere, quamdiu ignis vehementiam non tolerat, ideo Sali marino aliud Sal fixum neceſſario roboris cauſa adjungendum, ſi diſtillationi ſubjiciendum ſit, aut in flores evehenda ſola illius pars volatilis; alias futurum ut Sal volatile dum ſublimatur ſecum abſtrahat totum Sal marinum, idque particeps reddat naturæ ſuæ volatilis: ut ergo, ſpirituum forma, aut Florum, aſcendat pars volatilis urinę, in fundo autem vaſis ſubſiſtant partes tum fixa tum acida Salis marini, hic debet eſſe proceſſus.

Accipiatur libra una Salis Ammoniaci, libra itidem una Salis Tartaris vel, ſi lubet quatuor libræ puriorum cinerum ligni quercini, undis non iactati, hæc contrita, & ſimul Cucurbita non exigua excepta; hac autem Arenæ Balneo commiſſa, miſtura dicta irroretur aquæ ſemi libra, illico autem cooperta Cucurbita, ſuperimpoſito Alembico, accurateque luto obductis commiſſuris, admota charta & amylo aut veſica madida, adaptato præterea & luto munito exiguo Recipiente roſtro Alembici, infra Balneum accendendus erit ignis carbonum moderatus, per quinque vel ſex horas producendus, vel eovſque donec univerſus ſpiritus volatilis Salis Ammoniaci in Recipiens exſtillarit, cuncti autem Flores ſublimatione evecti ſint, partem in Alembicum, partim in cucurbitæ latera ſupra materias: Poſtmodum refrigeratis vaſis in Recipiente deprehetur ſpiritus volatilis ſubtiliſſimus, cujus neque nares neque oculi vehementiæ patientes ſunt futuri, ob inſignem penetrandi vim, recondendi in lagena vitrea denſa accuratiſſime occludenda; ſeorſum etiam eodem temporis momento flores Alembici, & eos qui Cucurbitæ adhæſere, in lagena itidem vitrea denſa, rite quoque obturanda, repoſitos adſervando.

A me præceptum ut ſine mora Cucurbitæ Alembicus imponeretur, ſtatim ac aqua materiis affuſa fuerit, eo quod ob inſignem convenientiam, ac propenſionem ad unitatem mutuam Salis Tartari cum Acido Salis marini, illico ambo congrediuntur, præſertim ſi addita fuerit aqua;

cujus ope diſſoluta ſalia facilius invicem agunt & reagunt, majori celeritate quam ante diſſolutionem: Eapropter etiam ſal volatile urinæ, in compoſitione Salis Ammoniaci admiſſum, extricatum à vinculis Salis marini, ſurſum effertur, odore ſuo penetrabili illico ſeſe prodens, ſurſum evectum, ſicuti modo innui, partim forma ſpiritus, qui proprie nihil aliud eſt quam Sal volatile in aqua qua ſalia irrorata fuere reſolutum; partim Florum ab igne elatorum & impulſorum in Alembicum, vel ad latera ſuperiora Cucurbitæ.

Spiritus volatilis ſalis Armoniaci exhibitus à ſemiſcrupulo ad ſemidrachmam, imo & drachmam integram ex liquoribus adpropriatis, potentiſſimum eſt Hidroticum: Eapropter etiam adhiberi ſolet felici ſucceſſu ad curationem febrium malignarum, cunctorumque morborum in quibus provocandi ſudores, quinimo & in lue Venerea, ſi præſertim Mercurius perperam adhibitus fuerit, vel nimia copia, ſpiritus enim iſte impellit, ac per poros cutaneos Mercurium in habitu corporis ſubſiſtentem extrudit, præſertim partibus ſolidis, in Apoplexia, Epilepſia, Lethargo, ac pleriſque cerebri affectibus præſentaneo eſt auxilio, tam ore adſumptus quam naribus admotus: aperit enim, penetrat, incidit, ſubtileſque reddit materias craſſas ac viſcidas, tum reſolvit diſcutitque cunctos vapores ex inferioribus partibus ſublatos, ventriculos cerebri adimplentes, Vertiginem inducentes, aliáque moleſta ſymptomata, influxum ſpirituum neceſſarium intercipientia functioneſque omnium partium: Quapropter etiam admodum convenit in Syncope, Cordis debilitate & palpitatione, ſpeciatim abſumendis vaporibus ex Vtero oriundis: Putredinem potentet cohibet, Vermes enecat, viſcerum omnium obſtructiones referat, ac præſertim meatuum lotii excretioni dicatorum, dummodo commixtus fuerit quibuſdam ſalibus fixis vel acidis qui efficaciam illius ad loca dicta deferant: Commode quoque & in vſum venit ad affectus Scorbuticos, ob vim qua pollet maſſam ſanguineam defæcandi, circulationemque illius promovendi.

Commiſcetur variis Aquis ſtillatitiis, tum ſimplicibus tum compoſitis, Tincturis, Syrupis, Extractis, Confectionibus aliiſque præparationibus Galenicis & Chymicis; remiſcendo à ſcrupulo vno ad duos, ſeptem vel octo liquoris vnciis, ex omnibus Miſturas componendo, exhibendas per intervalla medio paſtuum intervallo, ad vnum vel alterum cochleare vnaquaque vice, præſertim in morbis chronicis, aut in recidivas proclivibus.

Spiritus volatilis ſalis Ammoniaci, cum nihil ſit aliud quam pars volatilis, aut Flores ejuſdem ſalis, in quadam phlegmatis portione diſſolutiis, eædem dotes aſſignandæ, dummodo reconditi fuerint

in

in lagena vitrea denſiſſima, accuratiſſime occludenda: Doſis nihilominus paulo parcior eſſe debet, quod careant humiditate ſpiritus volatilis comite.

Ad quorundam mentem Sali Ammoniaco commiſceri poſſet tertium tantum calcis vivæ pulveratæ, ad eliciendum ſpiritum volatilem, ſed nihil emolumenti inde ſperandum, eo quod ſi poſtmodum ſpiritus acidus ſalis marini eliciendus eſſet, res ſucceſſu caretet, quandoquidem ſal, ac pars terreſtris calcis vivæ, cum dominium obtineant in partem acidam ſalis, impedimento futura ſint ne idem Sal ſpiritus ſuos effundat, ſi illos evocare animus eſt, id quod Sal Tartari prohibiturum non eſt: Neque etiam credendum Calcem vivam, nec Sal Tartari, ſi Sali Ammoniaco commiſcenda veniant, cum ſpiritus volatilis ex illis educendus eſt, aut Flores, infractura eſſe vim ſalis marini, quod partem compoſitionis ſalis Armoniaci conſtituit, cum contra à ſalibus fixis robur accipiat, naturam ſuam per ea tueatur ac facultates proprias; quandoquidem ſal marinum, etſi ad tempus partem volatilem ſalis marini morari queat, tum quamdiu præparatio inſtituitur, tum hac abſoluta, dummodo ſuo in ſtatu detineatur, nihilominus tamen illum coercere nequit, neque idemmet ſubſiſtere, ſi vna ignis vehementiam experiri debeant, Tunc enim pars volatilis ſalis Ammoniaci Acidum cum impetu adgreditur, ſurſum id ſecum evehit, tantum abeſt vt ab acido cohiberi valeat, cum & hoc ipſum abripiatur, tunc inquam vim volatilis retundere nequit ab igne impulſi, niſi robur adeptum ſit ab addito ſale quopiam fixo, quod copia ſuperans partem volatilem ſalis Ammoniaci, in ſal marinum dominium obtinentis, poſtmodum hoc corroborare valeat, ac prohibere ne id ſal volatile per ſublimationem aut diſtillationem evehat.

Id enim ratum eſſe debet, ob intimam diſpoſitionem partis acidæ ſalis marini verſus ſalia fixa potius quam volatilia, quo illis conjungatur, ſalia fixa ipſi copulata id omnino cohibere ſibíque adſumere, prohiberéque ne pars volatilis ſalis Ammoniaci id abſtrahat, id quod præſtitura eſſet ſi hujus partes intra poros illius adeo intricatæ non eſſent: Si enim ſalia fixa, hic à quibuſdam additi ſolita, ſalis marini vim infringerent, ſicuti exiſtimant, poſtmodum non amplius idoneum eſſet ſpiritui ſuo acido effundendo; ſicuti alias, quando ſali Tartari adjunctum & coadunatum à ſale volatili evtricatum fuit: Sin ex ſe ſatis potens eſſet, non concurrente ſale iſto fixo, non ſe abſtrahi pateretur à parte volatili, ſicuti ſolitario contingit, id quod experientia confirmatura eſt, ſi ad illam provocatum fuerit.

Etiamsi porro commistio Salis alicuius fixi cum Sale Ammoniaco cohibeat & robur addat partibus acidis & fixis Salis marini, dum partem urinosam volatilé dimittit, eamque idoneam reddit vt in spiritus aut flores converti queat, illorum tamen agendi ratio admodum debilis est & ignava, nisi liquor quispiam Salibus istis prius commistis affusus fuerit; liquor autem hic quodammodo dissolvens acidum Salis marini, ac Sal fixum recens additum, hac ratione idonea fiant actioni reciprocæ invicem exercendæ, & unita corpus singulare constituant, interim dum Sal volatile vrinosum pristinam indolem recuperat, acidum autem & sal fixum in fundo subsident: priori autem non denegata innata libertate sursum id evehitur, nares illico & oculos acri suo odore feriens.

Etiamsi vero aquæ additio admodum conducere videatur distillationi spiritus vrinosi, ac sublimationi florum salis Ammoniaci, eo quod salium dissolutione facta faciliorem reddit coniunctionem Acidi Salis marini cum salibus fixis, locumque concedit maiori separationi partis salinæ volatilis à fixiori, non tamen inde colligendum est non posse educi spiritum volatilem vrinosum ex salibus istis simul conjunctis, nisi quodpiam humidum accesserit, imo quin nequeat sublimari florum insignis copia, dummodo Cucurbitæ tres circiter partes vacent, vasa luto accurate obducta sint, regæatur vere eo modo ignis vt præceps nimis non fit distillatio spiritus, aut sublimatio florum: Ista enim salia cum ab aëre vtplurimum humorem aliquem admittant, apum natum dissolvere, atque Acidi quandam portionem sali fixo adjungere, idem humor postmodum igne impulsus, atque in apores necessario conversus, dissolvit etiam ac secum evehit nonnullum portionem salis volatilis vrinosi fixo derelicto; quo fit vt demum liquoris forma in Recipiens exstillet, interim dum, etiamsi humidum deficiat, conjunctio maximæ partis Acidi cum sale fixo paulatim necessario succedit, quantumvis lentius procedat, minoríque perfectione, atque ansam præbeat secretioni maximæ partis salis volatilis, illiusque in flores sublimationi.

CAPVT XXII.

De Distillatione Spiritus Acidi Salis Ammoniaci.

SPiritus Acidus Salis Ammoniaci cum tantummodo ortum ducat à parte acida Salis marini, postremi autem hujus portio in compositione istius Salis Ammoniaci multo minor sit quam Salis volatilis vrinosi,

nosi, hinc spiritus iste ab aliis substantiis vix separabilis est, quamdiu volatilis commixta hæret: Eapropter initium distillationis ab illa ducitur, Spiritus vero Acidi tantummodo suscipitur cum volatilis illi locum cessit.

Magma à distillatione Spiritus volatilis in Cucurbita superstes adsumere licet, id pulverisatum, ac commixtum quater tantum Boli vulgaris, itidem pulverisati, conjicere in Retortam, hacque Furno Reverberij clauso imposita, adcommodatoque ejus rostro, lutoque obducto grandi Recipiente, igne gradatim adhibito Spiritum Acidum educere.

Sed & aliter res transigi potest, nam præparando optimum Spiritum Salis Ammoniaci, & simul adquirendo utiles partes materiarum commistarum, consequi tandem dabitur Spiritum Acidum.

Eapropter prius in pulverem comminutis libris duabus Salis Ammoniaci, ac tantundem Lapidis Hæmatitis, iisque commistis, unaque conjectis in capacem Retortam vitream, hæc Balneo arenæ committenda erit, qua Alembico proprio cooperta, adaptatoque ejus rostro Recipiente, & accuratissime luto obductis omnibus commissuris vasorum, infra Balneum ignis initio mitissimus accendendus erit, paulatim gradatimque intendendus, donec ad summam tandem vehementiam deducatur, eo in statu illum producendo per quinque aut sex horas; post sponte frigefactis vasis, in Recipiente obvius erit spiritus volatilis urinosus Salis Ammoniaci, odoris admodum penetrabilis, in lagena vitrea densa accuratissime occludenda adservandus; In Alembico autem & circa cucurbitæ latera, supra materias, occurrent Flores Salis Ammoniaci, coloris flavi, eo in statu, si lubet, adservandi, in lagena vitrea densa, probe occludenda reponendi.

Sed uberior erit proventus, si prius illis subtilissime pulverisatis, ac Matratio exceptis, extracta fuerit Tinctura adfuso optimo vini spiritu, mediis ordinariis leniissimis, postmodum autem colo trajectis cunctis Tincturis, spiritus abstractus fuerit Balneo Mariæ, ad siccitatem usque Salis, elegantioris ipsis floribus futuri, colore & odore aromatico crocum referentis: Potest & talis conservari, aut in cella vinaria repositus resolutioni in liquorem exponi, aureum colorem referentem, exhibendum à quinque aut sex guttis ad decem aut duodecim, ex liquoribus adpropriatis, quodvis obstructionum genus, præsertim hypochondriorum referare aptum natum.

Cum porro pars Acida Salis Ammoniaci in fundo Cucurbitæ adhæserit, commixta subsidentiæ Lapidis Hæmatitis; prius comminutis & permistis omnibus cum triplo pondere terræ figulinæ exsiccatæ & con-

tritæ, excipienda erunt capaci Retorta argillacea luto obtecta, qua impoſita furno Reverberij clauſo, adcommodatoque ejus roſtro grandi Recipiente probe incruſtato, ſuſcipienda erit diſtillatio igne gradatim accenſo, in omnibus more ſolito procedendo, quoad ejuſmodi ſpirituum extractionem; ſic conſequi dabitur ſpiritum flavum, ſapore acidum, multo ſuaviorum, ac ad plurimos uſus magis idoneum eo qui è ſale marino educitur.

Licet etiam præparare Spiritum Vrinoſum ex floribus, & Spiritum acidum Salis Ammoniaci, imprægnatum Chalybis facultatibus; hac methodo.

Conterantur & commiſceantur libræ duæ Salis Ammoniaci æquali limaturæ Chalybis quantitati, ſimul committantur grandi Cucurbitæ vitreæ Balneo arenæ impoſitæ, qua proprio Alembico cooperta, roſtro illius adaptato Recipiente, lutoque accurate communitis juncturis, accendendus erit, & aliquandiu fovendus ignis ſub Balneo mitiſſimus, paulatim ac per gradus ad ſummum uſque intendendus, eodemque in omnibus proceſſus genere ſervato ad diſtillationem & ſublimationem iſtius ſalis cum lapide Hæmatite; ſeorſum recondendus erit ſpiritus urinoſus in lagena vitrea denſiſſima, accuratiſſime obturanda: Demum collectis floribus fuſcis, Alembico adhærentibus, ac lateribus Cucurbitæ, ſupra materias elatis; contrita & commixta ſubſidentia cum floribus, omnibuſque vaſe idoneo exceptis, die nocteque ſub divo exponenda erunt per aliquot ſeptimanarum decurſum, demum paulatim ſupra materias conſpicuus erit quaſi flos extans, illæ humeſcentes emollientur, coloremque cineritium ad flavum vergentem adipiſcentur, ſimulque ſaporem acutum, acrem & vitriolatum, adfinem Martis ſapori ad dulcedinem vergenti. Tunc exceptis omnibus grandi Cucurbita argillacea, luto obducta, amplo collo donata, hæc imponenda erit Furno Reverberij clauſo, poſt adpoſito illi grandi Recipiente, accurateque loricatis cunctis commiſſuris, ſuſcipiatur diſtillatio igne aperto, initio mitiſſimo, demum per gradus adaucto ad extremam uſque vehementiam, eodem modo producto ac ad diſtillationem cum lapide hæmatite: Sic obtinebimus ſpiritum Acidum, coloris aurei, igne leniſſimo, ſi lubet, rectificandum ad ſecretionem partis aqueæ, in hac quam in præcedente copioſioris, ratione humiditatis ambientis ſe illi adjungentis.

Maximæ commendationis eſt hic ſpiritus ad reſerandas cunctas obſtructiones imi ventris; ad atterendo, & expellendos Calculos, Dolores Inteſtinorum demulcendos, illa ſicuti & Ventriculum roboranda,

randa, Iecur & Lienem: Præbendus à quinque aut ſex ad decem vel duodecim guttas ex liquoribus adpropriatis.

Si quis commiſcere Flores cum maſſa reſidua à diſtillatione Spiritus Vrinoſi recuſet, adſumat is dimidiæ partem ponderis Salis Ammoniaci recentis, illiſque commiſceat, omnibuſque Arenæ Balneo commiſſis, in Cucurbita vitrea Alembico ſuo inſtructa accurate lutato, cui adjunctum ſit Recipiens ſimiliter loricatum, ſublimari curet, hinc exſurgent Flores flavi, ac inſimul paucus Spiritus Acidi & Vrinoſi particeps, eoſdem ad fines in uſum illos adducendo ſicuti Spiritus à me memoratos.

Qualitates diſſimiles Spiritus Vrinoſi & Spiritus Acidi, ex Sale Ammoniaco educti, illos forte in admirationem pertrahent quibus nota hujus Salis exterioris facies, intima autem ejus compoſitio ignota uti & indoles Salium illud conſtituentium; Neque minus ſuſpiciendum eſt compoſitum Sal ex duobus his contrariis Spiritibus emergens; ac præterea quod duo liquores limpidi, cujuſmodi ſunt illi ſpiritus, adſumere queant corpus, figuram & ſaporem Salis, nulla accedente materia extranea, quæ quoquomodo concurrat & coadjuvet hanc concorporationem: Hæc tamen cum ab experientia confirmationem accipiant, dubitandi omnis anſa ſubtrahitur, ſi præſertim quiſpiam huic experimento attendat, ab immiſſo ſcilicet Cucurbitæ Spiritu Acido Salis Ammoniaci, ſique illi paulatim & per vices affuſus fuerit ſpiritus urinoſus ejuſdem Salis, aut eodem vaſe exceptus ſpiritus urinoſus, ſuperfuſus itidem ſpiritus acidus, donec nulla amplius adpareat ebullitio, Ambos Spiritus conjunctos, ac quaſi reciproca reactione ſe invicem pervadentes, non modo ſapore quo ante conjunctionem pollebant unumquemque exutum deprehenſum iri, ſed ſi aliquantiſper Cucurbita illos comprehendens Balneo arenæ aut cinerum admota fuerit, igne moderato adhibito, manifeſtum futurum, phlegmate inſipido, illis remiſto, in auras faceſſente, corpus illos readſumpturos, figuram ac quaſvis Salis qualitates, utroque tamen incolumi, qui iterum non inidonei futuri ut priſtinæ Spiritus formæ reſtituantur, ſi quando Artifex ſegregare inſtituat Sale quopiam fixo mediante.

CAPVT XXIII.

De Præparationibus Vitrioli.

AB omni ævo Vitriolum in censu Salium fuit repositum, etsi nonnulli non immerito ab eorum indole multum recedere statuant, atque Sal singulari natura donatum existiment, constans ex spiritu acido ad Sulphureum plurimum accedente, ac particulis quibusdam ferrei & æneis, aliove quopiam metallo, vel materia metallica, nonnihil terrestri, huic eidem spiritui in terræ visceribus obvia, quibuscum concorporatum Salis formam adsumpsit: Varietas substantiæ & colorum Chalcanthorum, ac partium illa constituentium, non parum huic opinioni fovendæ contulit, etiamsi enim quoddam Vitriolum occurrat, ac nominatim album, cujusvis metalli expers, vel materiæ metallicæ sensibus obviæ, attamen cæterorum pars maxima particulas in se ferreas aut cupreas, ac sæpe utrasque conjunctim obtinent; adeo ut non inconsiderate electio facienda sit, sed ad effectus optatos adcommodanda, ratione habita substantiarum, compositionis illorum pattem constituentium. Ideoque si solummodo referandi sint meatus, ac partes simul & semel corroborandę, vitriolum solius ferri particeps admittendum sit; sin vi emetica opus fuerit, id quod plurimo ære donatum disquirendum sit.

Ab omni ævo plurimo in usu habuit Vitriolum utraque Pharmacia: Imo nonnulli, qui Remedium universale anxie disquisiverunt, id in Vitriolo latitare existimaverunt, hac ratione ducti quod vox *Vitriolum* in se mysticum quid involveret, unaquæque quippe litera vim vocabuli implicaret, sic explicandi, *Visitando Interiora Terræ, Rectificando Invenies Occultum Lapidem veram Medicinam.*

Sed neque hęc figmenta, nec quicquid hac de re adferri potest, Vitrioli naturam immutant: A colore enim, & generationis loco, cum illius discrimina fere petantur, indeque compositionis diversitas manifesta fiat, uti & qualitatum varietas, Aliud nihil allaturus sum quam colorem cœruleum tum in Vitriolo, tum in Aquis; cum sit nota intrinseca & maxime essentialis Cupri existentiæ inter alias substantias, nemini dubium esse debere quin Vitriolum Cyprium, aut cupreum, illud sit quod maxime istius metalli particeps est; Porro, cum color viridis ex cœruleo & flavo constet; viridis autem maxime obscurus, cœrulei plurimam partem obtineat, certissimum esse vitriolum viridissimum Cupri majorem

majorem copiam possidere eo qui remissionis est viriditatis, cujus color pallidus, ad flavum aut terreum accedit, prędominantis terræ est indicium, aut materiæ ferrugineæ ipsi concorporatæ: Verisimile quoque est Vitriolum album id esse quod omnium minime fit particeps substantiarum metallicarum: Rubrum colorem, nonnullis Chalcanti speciebus innatum quod attinet, à Physiologis nominibus Sori, Chalcitidis & Misy expressum, is solummodo calori subterraneo adscribendus videtur, à quo color illi propemodum similis impressus est quem ignis ordinarius rebus sibi subjectis indere solet.

Salia cujuscunque naturæ fuerint, ac quantamcumque puritatem obtinere videantur, interius tamen perpetuo particulas terrestres fovent, baseos quasi vicem obtinentes, magis aut minus conspicuas pro majori aut minori divisione, adeo ut quæcunque dissolutio & filtratio adhibita fuerit, colo terrestre quidpiam perpetuo adhæreat; calcinationes autem fusioni tantum utiles sint, atque magis intimæ terrestrium ejusmodi partium cum Sale unioni, quam secernere animus est, promovendæ.

Hoc fundamento innixus, statuo minimè esse existimandum Vitriolum, cujus potissima materia est succus acidus, corrodendi vi præditus, reliquum vero constar tantummodo particulis terrestribus aut metallicis, ab eodem Acido corrosis, quibuscum figuram Salis adsumpsit, Non, inquam, existimandum Vitriolum non adundare particulis terrestribus aut metallicis, magis quam legitima Salia, ideoque fere vix possibile esse illud omnino ab iis liberare.

Neque tamen propterea non indagandæ viæ legitimæ ad ejusmodi scopum consequendum, sicubi illius depuratio est necessaria. Eapropter aliquando satis esse videtur Vitriolum in aqua communi dissolvere, id filtrare & crystallisare, eadem progrediendo ratione qua in cæteris Salibus.

Sed si ad perfectam purificationem deducendum sit, plurimæque partes terrestres secernendæ, quinimo & particulæ metallicæ illi semper intimius remixtæ, colum illico evadentes, necesse est ad diuturnas digestiones confugere, quarum beneficio partes terrestriores & metallicæ in imum liquorem præcipites feruntur; quo fit ut Crystalla deinceps adquisita colore multo elegantiora sint, magisque perspicua ipso vitriolo, priusquam ipsius depuratio suscepta fuerit.

Nonnulli compendium temporis quæsituri, dissolutioni Vitrioli novum quoddam acidum affundunt, nominatim Nitri liquorem, vel Acetum stillatitium, quæ parti Salinæ fixæ Vitrioli se adjungentia, efficiunt ut particulas terrestres aut metallicas ab ipsis dissolutas dimittat, unde subsequitur ad imum liquorem precipitatio: At vero hujusmod

mediis ſolummodo quibuſdam in caſibus locus eſt, quando miſtio huiuſmodi Acidorum non reluctatur effectibus à Vitriolo eiuſve partibus deſideratis, vbi etiamnum illorum commiſtio forte neceſſaria eſt, ſicuti id obſervare licet in Aqua ſequenti.

Aqua Styptica Domini Matte la Faveur
Diſtillatoris Monſpelienſis.

Diſſolvantur in ſufficienti quantitate aquæ communis Vitrioli libræ viginti quinque; diſſolutio hæc per linteum craſſius traducta, igni imponatur excepta cacabo æneo; poſt nonnullas ebullitiones, remotumque ab igne vas, illico liquori affundatur libra vna ſpiritus Aceti, præcipitandæ cauſa in vaſis fundum partis terreſtris Vitrioli, improprio Sulphuris nomine donatæ; demum liquore per decem aut duodecem horas quieſcente, quo pars terreſtris univerſa illuc confluat & congregetur, liquor ſupernatans decantandus erit, poſtea probe eluto, dulcorato & exſiccato ſupra cineres calidos pulvere in fundo ſubſidente, hujus vnciæ octo immittantur Retortæ vitreæ, ſuperaffuſiſque ſpiritus Vitrioli optime dephlegmati libris octo, commiſſáque Retorta Balneo Arenæ, ſuſcipienda erit diſtillatio igne gradatim adhibito, mitiori initio, tandem vehementiſſimo, pergendo eouſque donec ex Retorta nihil amplius exſtillet: Demum ſponte refrigeratis vaſis, effracta Retorta, contuſaque maſſa ſuperſtite, hæc matratio indatur, quod poſt affuſum ſpiritum Vini cum ſale Tartari rectificatum, donec illi ſupereminear quinque vel ſex tranſverſis digitis, coopertumque matratium, appoſitũ Alembicũ cœcum accuratiſſime loricatum, id exponendũ erit Balneo Digeſtionis per viginti quatuor horas, poſtmodum ſpiritus Vini, cui intenſiſſimus color ruber conciliatus, calide per chartam emporeticam tranſmittendus, qui demum per alembicum vitreum eductus, leni evaporationi ſubjiciatur ad ſiccitatem uſque ſubſidentiæ, in fundo relicto pulvere candicante, cuius unciæ uni affundantur aquæ pluviæ unciæ quatuor; Miſtura autem hæc per aliquot dies Soli exponatur, filtretur liquor, Aquam Stypticam exhibens ad quamvis Hæmorrhagiam compeſcendam idoneam.

Aquam hanc inſertam volui Vitrioli præparationibus, ex mandato Domini D'Aquin, primarij Majeſtatis Regiæ Medici, cui cum ab Authore exhibita fuiſſet, & coram illo confecta, munus & titulum Diſtillatoris Chymici Regij Monſpelienſis in illius gratiam à Rege conſequutus eſt, quo hactenus nemo donatus fuerat.

Dictus D. *la Faveur* aliam præterea Aquam Stypticam præparavit, ejuſdem cum præcedenti facultatis, etſi aliquantiſper diſcrepantis, quæ ſic habet.

Vitrioli

Vitrioli Pizani libræ ſeptem vel octo decoquantur in Aquæ libris ſexdecim, diſſoluto autem Vitriolo, & ab igne remoto, ſuperfundatur ſemilibra ſpiritus Aceti; demum ſponte ſubſidentibus materiis, decantatóque liquore, Pulvis in fundum præcipitatus eluendus erit, dulcorandus & exſiccandus; quo poſtea Retorta vitrea, ima parte ſolum luto incruſtata excepto, ſuperinfuſóque duplo pondere ſpiritus Vitrioli optime rectificati, inſtituenda erit Diſtillatio igne nudo, ſed moderato, ad ſiccitatem vſque materię, quæ cineritij coloris evadet; Poſtea effractu Retorta, contrita maſſa crucilulo immittenda erit, ſuper candentes carbones, ſpathula ferrea aſſidue commovendo quouſque flaveſcentem colorem nanciſcatur: Tunc in mortarium conjicienda erit, optime conterenda; huius unciæ duæ Matratio excipiendæ, additis aquæ communis libris tribus, præmiſſaque per ſemihoram digeſtione, liquor hic per chartam emporeticam tranſmittendus, in lagena vitrea denſa accurate occludenda adſervandus, quamvis hæmorrhagiam exterius admitus cohibens.

CAPVT XXIV.

De Præcipitatis, Terris, aut Sulphuribus Vitrioli.

VItrioli purificatio ope diuturnarum & repetitarum diſtillationum in aqua communi peracta, ac præparatio Aquæ ſtypticæ à me modo deſcriptæ, aperte oſtendunt præcipitationem plurimarum partium terreſtrium Vitrioli: Aliis vero mediis inſtitui poteſt præcipitatio, & perfectior ſeparatio partium ſolidarum ab acido ſpiritu Vitrioli diſſolutarum, quam nonnulli ſimplici nomine Terræ indigitant, aut Terræ metallicæ, alij Sulphuris Vitrioli.

Nonnulli adſumptum Vitriolum viridiſſimum & cryſtallinum, in aqua pluvia calente diſſolvunt, filtrationéque præmiſſa paulatim ſuperaffundunt liquorem Tartari, vel lixivium cinerum clavellatorum donec nulla amplius excitetur ebullitio, eo fine ut Acidum Vitrioli, & ſal fixum Tartari, aut cinerum clavellatorum in ſe invicem agant, junctis vero ſubſtantia & viribus, prius illorum dimittere cogatur materiam à ſe diſſolutam, in imum terræ ſpecie devolvendam, quæ pluribus aquis eluitur & exſiccatur, effuſo per decantationem, & ſeorſim repoſito liquore ſupernatante.

Huic Terræ nomen Sulphuris dulcis Vitrioli impoſitum eſt, etſi non appoſite, quandoquidem revera nihil aliud eſt quam Terra metallica,

quam conferre aiunt potiſſimum curandis affectibus Pulmonum; & perpurgandis, ac ad cicatricem deducendis vulneribus & ulceribus, ſicuti & necandis lumbricis.

Neque tamen credendum decantatione effuſum Vitrioli liquorem, terræ ſupernatantem, præcipitatione ad imum detruſæ, nullius vſus eſſe, non enim repudiandus eſt, quippe qui in ſe contineat partem puriſſimam acidam & ſalinam Vitrioli, parti ſalinæ Vitriolæ fixæ Tartari, aut cinerum clavellatorum conjunctam; cum præterea ex iſto liquore optimum remedium exſurgere queat, præmiſſa præcipitatione Terræ Vitrioli cum liquore Tartari; Eo enim pacto pars terreſtris, naturaliter in ſale Tartari occulta, una cum Terra Vitrioli præcipitatur, dum ab adjunctione partis acidæ Vitrioli, cum Salina fixa Tartari, & evaporatione aquæ infuſæ, in fundo vaſis deprehenditur Sal purum & cryſtallinum ex utroque ſale compoſitum; cuius effectus diſcrepant ab iis quæ edunt ſalia vitrioli ordinaria, vi emetica prædita; hoc quippe per inferiora tantum expurgat, perquam raro vero vomitum ciet, exhibitum à ſemidrachma ad integram; in febribus Intermittentibus inſigne, ſi præſertim purganda ſit melancholia.

Adpoſitiſſime Vitriolum Martis vulgari ſubſtitui poteſt, quo diſſoluto in aqua pluvia ſtillatitia, aut Vitrioli phlegmate, præmiſſáque digeſtione in matratio per aliquod tempus, filtrandus liquor, demum præcipitandus una cum liquore Tartari, ſecretio neque facta, lotione & exſiccatione Terræ præcipitatæ; Salium humiditas evaporanda, & una in cryſtalla deducenda, ad vſus adſervanda: Cum enim à Martis adſtrictiva vi melius emendetur facultas Vitrioli vomitoria, ideo iſtud ſal idoneum evadit movendæ alvo aut urinæ.

Nonnulli immiſſis Cucurbitę parte una limaturę chalybis, partibus duabus Vitrioli electi, affundunt Acetum ſtillatitium donec duobus aut tribus digitis ſupernatet, demum commiſſa Cucurbita Balneo Arenæ, humiditatem in vapores abſumi curant ad ſiccitatē vſq; materierum, imo & donec rubeſcant, Poſtea ſponte frigefactis vaſis, contrita maſſa, & in aliam Cucurbitam immiſſa, ſuperfundunt iterum Acetum diſtillatum, quouſq; quatuor aut quinque digitis ſuperemineat; omnibuſque in digeſtione poſitis, quouſque acetum ruborem intenſum adquirat, Tincturam hanc filtrant, affuſo liquore Tartari præcipitant, hac methodo verum Sulphur Vitrioli conſequuturos ſe ſperantes.

Alij feliciori viæ ſe inſiſtere rati, prius diſſolutione Vitrioli Martis facta, aut Vitrioli vulgaris in aqua, hoc liquore limaturā Chalybis irrorant, quā Balneo Arenæ exſiccatam, iterum eadem diſſolutione irrorant, eodémq; Balneo exſiccant, in exſiccatione & irroratione Limaturæ pergendo, donec

nec ſummum ruborem adepta ſit; demum ex contrita maſſa ope aceti ſtillatitij eliciunt Tincturam, eandem filtrant, ac infuſo liquore Tartari præcipitant, inde ſulphur Vitrioli ſe educturos eſſe rati cui Anodyni titulum indunt, imo Landano æquipollere cenſent: At vero nihil mirum ſi pollicitis non reſpondeat eventus, quandoquidem ſuppoſititium illud ſulphur aliud revera nihil eſt quam terra metallica.

CAPUT XXV.

De Diſtillatione Vitrioli.

QVi contemptui habent partem ſubſtantiarum è Vitriolo elicienda-rum; primum præterea ſolum & ſecundum ſpiritum diſquirunt, ac temporis ad diſtillationem neceſſarij compendium quærentes negligunt indagare in poſteriore hoc ſpiritu quicquid virium & penetrabilitatis illi ineſſe poteſt, Ii ſolum Vitriolum Anglicum admittunt, quod cum veriſimiliter Ferri magis quam Aeris ſit particeps, minuſque obtineat ſalis fixi, at multo plus ſalis Acidi Aëris quam pleraque Chalcanthorum genera, ideoque partes minus compactas cum habent, citius minoríque labore ſpiritus ſuos profundit.

Neque tamen ideo exiſtimantium Vitriolum Anglicum omnino deſtitutum eſſe particulis cupreis, ſicuti à quibuſdam proditum eſt, quandoquidem ſi illis omnino careret, ferrum autem copioſe ineſſet, per calcinationem conſpicuum eſſet ex colore fuſco prædominante; cum vice verſa color ruber in hujuſmodi Vitriolo cito manifeſtus, ſicuti in cæteris (excepto tamen Albio) ſi igni vehementiori tradita fuerint, indicium ſit certiſſimum cupri in eo latitantis, etſi minima quantitate; non ſecus ac color ruber in viridi æris igni expoſito eluceſcens, teſtimonium præbet luculentum id donatum eſſe plurimis cupri particulis.

Sed etiamſi pretium non modicum, & inſignis copia particularum cuprearum in Vitriolo Cyprio concluſarum (quarum cœruleus color notam indubiam præbet) in cauſa ſint cur rarius in uſum accerſatur ſpiritus eliciendi gratia, id tamen compertum eſt Angelum Salam, Schroderum, plurimoſque alios Auctores jubere diſtillationis gratia accipi Vitriolum mediæ naturæ, in quo plurimæ particulæ æneæ deliteſcant: At vero experimento comprobatum eſt Vitriolum Germanicum, eleganti cryſtallorum viridium forma præditum, ac proinde cupro magis imprægnatum quam Anglicum, id eſſe quod ſpiritus omnium generoſiſſimos ſuppeditat, eoſque copioſiſſimos: quo fit ut ad diſtillationem Anglicum admitti non ſoleat, niſi magis expetenda veniat Martis adſtrictio quam ſpiritus vis penetrabilis.

Vt porro cunctæ Vitrioli partes utiles in usum accersantur, illius electione facta quod ad rem magis facere videtur, coniiciatur id in cucurbitam vitream humilem, ea copia quæ dimidiam hujus capacitatem adimpleat, Balneo Mariæ commissam, huic Alembico proprio impositio, adcommodatoque illius rostro Recipiente, & accurate commissuris omnibus luto obductis, Balneo fervor absque intermissione conciliandus, usque quo in Recipiens nihil amplius distillet, demum sponte semirefrigeratis vasis, decrustatoque Recipiente, in lagena rite occludenda recondenda erit Aqua exstillata, cui Auctores nomen Roris Vitrioli indidere, quam proficuam potissimum censent adversus Cephalalgiam, & ad robur cunctorum viscerum, sicuti & ad refocillationem calidi, innati, drachmarum duarum pondere illam exhibendo, ab usu non desistendo, præsertim vere & purgatione prævia.

Eodem tempore Cucurbita à Balneo Maris removenda est, cui substituendum Arenæ Balneum, loricatisque iterum Recipientis commissuris, igne validiori quam Balnei æstuantis, omnis aqua quantum licuerit elicienda est, limpida proditura, odoris grati, quæ seorsim ut adservetur non indigna est, utpote Renibus abstergendis idonea, meatibus urinariis reserandis, corrosionibusque internis leniendis, drachmæ pondo illam præbendo ex carnium jure: Vulnerum quoque inflammationes extinguit, dolorem sopit, atque admota ad cicatricem perducit: Scabiei etiam curandæ non parum conducit.

Vtraque hac Aqua non inutili educta, omninoque sponte refrigerato Arenæ Balneo, massa in Cucurbitula residua conterenda est, atque Retortæ argillaceæ, luto obductæ immittenda, partes duas illius implendo, furno Reverberij clauso demum imponendæ, adcommodato autem ejus rostro magno Recipiente, acuratissime luto incrustando, suscipienda erit distillatio igne gradatim adhibito, initio miti, demum seorsim & per intervalla adaugendo, ad ultimam tandem vehementiam perducendo, eoque in statu conservando quousque ex Retorta nulli amplius vapores prodire conspiciantur, Recipiens autem omnino pellucidum adpareat; Quo tempore sponte perfrigeratis vasis, decrustatoque Recipiente, infundendus erit liquor distillatione elicitus in lagenam vitream densam, qua optime occlusa spiritus ad usus custodiatur.

Vel, si libet, idem spiritus Cucurbita vitrea excipiendus, qua Balneo Arenæ imposita, Alembico superaddito, admoto illius rostro Recipiente, accurate luto obductis cunctis juncturis, Igne moderato primo extrahendus spiritus sulphureus, subtilissimus & admodum penetrabilis, in lagena vitrea densa, exactissime occlusa, seorsum custodiendus, Deinde producto igne Phlegma impellendum & distillandum,

dum, postmodum sequuturus, spiritus nonnihil Acidus ; In fundo autem Cucurbitæ obvius erit spiritus gravissimus & acerrimus, cui immerito nomen Olei Vitrioli impositum fuit.

Vitriolum emittit spiritus forma nubecularum candicantium, ritu cæterorum Salium, Nitro excepto, cujus vapores rubescunt ; at ob partium illius constrictionem spiritus tardius evehuntur, Ignis enim per triduum aut quatriduum integrum producendus, imo quandoque diutius, si præsertim distillationi Vitriolum Germanicum expositum fuerit, cum ultimos spiritus educere animus est, Siquę ignis urgendus donec intra Recipiens id conspicuum fiat quod vocant *la Pistole*, scilicet orificium Retortæ admodum candens, indicio certo ex illa nihil amplius prodire, cunctos autem vapores in Recipiens resolutos exstillasse.

Porro cum postremi spiritus summa corrodendi vi præditi sint, imprægnati substantiis metallicis in Vitriolo contentis, intercipienda erit distillationis series exactis duodecim horis, postquam vapores albi in conspectum se dedere, aut cum guttæ nonnullæ ad fuscedinem vergentes collo Recipientis adhærentes adparebunt.

Neque tamen id prohibet quin decrustato Recipiente, humefacto luto commissuras conjungente ope calidæ aquæ, reconditoque spiritu distillato, prædictum vas iterum admoveri queat, luto adhuc investiendum, imo igne vehementissimo distillationem producere quousque Vitriolum quicquid spirituum obtinet effuderit.

Postremi hi spiritus à prioribus divulsi, aculeis tam duris atque acutis præditi sunt, ut momento temporis pervadant & corrodant eam substantiarum partem quarum poros subire valent, Etiamsi vero nativa indole liquidi sint, fieri potest in productis distillationibus, ut tandem in Retorta dissolutis nonnullis particulis metallicis, aut terrestribus salinis, una cum illis in Recipiens recidant, ibique gelatinæ pellucidæ quandam speciem pariant ; id quod nemini cuiquam mirum esse debet, quandoquidem spiritus acidi, qui ex sublimato corrosivo secedunt, in præparatione Butyri Antimonij, & nihil aliud sunt quam progenies Vitrioli & Salis, exiguo admodum temporis spatio, juvante igne exiguo, partem Antimonij Regulinam dissolvunt, una cum illis in Recipiens liquida forma decidui, quam vocant Oleum aut Butyrum glaciale, propter illius crassitiem & diaphaneitatem.

Idem Spiritus, tam liquidi quam concreti, proprio phlegmate exuti, substantia pollent adeo compacta, & humoris adeo egena, ut non modo admodum graves sint, sed si præterea contingat ipsos sibi invicem occurrere, minima etiam copia, vel in maximo Recipiente, si forte pauciſſima

aqua affusa fuerit, protinus tam violento motu cicantur, tamque insignem æstum concipiant, ut Recipiens, quantumvis solidum & densum, in fragmenta disiiciant; Etiamsi, me judice, causa adscribenda non sit qubusdam particulis igneis horum spirituum, quacunque corrodendi vi præditi sint, sed soluni substantiæ illorum compactæ, ariditati & aviditati recuperandæ partis aqueæ qua exuti fuere, uti & citato motui, vehementique æstui quem aquæ vicinia inducit, memento temporis dividens & diducens & expandens stupendum in modum cunctas illorum particulas.

Examen motus & caloris, etsi minorum, ab eadem aqua excitatorum quando remiscentur spiritibus Vitrioli & Sulphuris, à phlegmate non liberatis, facile persuadebit quanto vehementiores esse debeant effectus prædictorum spirituum quando omnino phlegmate exuti fuere; At vero examen refrigerationis & tranquillitatis, exiguo post tempore succedentium intimæ illorum cum aqua conjunctioni, manifestum facturum est inique culpari partes igneas tanquam huius tumultus auctores, quandoquidem desinente motu, & calor & cæteri effectus protinus desinunt: Cum porro Aqua, hos spiritus aperte in tumultam ciens, contrarium omnino effectum editura sit, (nam innatum illi est ignem extinguere sopitis partibus illis igneis obsistere non admodum aptis) motus, & cuncti huius effectus desituri quoque essent, cum tamen iterato oborturi sint, ac ramdiu, donec spiritus illi aqua, cuius avidissimi sunt & famelici, ad satietatem expleti fuerint.

Prior ille spiritus Vitrioli, cum corrodendi eadem vi qua posterior non polleat, tutius ore adsumi poterit: Diuretica vi præditum est ac nonnihil diaphoretica. Incidit, attenuat, humorumque putredini obsistit: Appetitum amissum revocat, Obstructiones Iecoris, Lienis & Mesenterij reserat; Febrium ardorem temperat potui commixtus, à quatuor vel quinque ad duodecim vel quindecim guttas, aut ad gratum usque liquoris acorem: Vlcera linguæ & oris interiora curat solo attactu; Valet & in cunctis affectibus cutaneis, à pituita salsa genitis.

Terra metallica, in Vitriolo abundans, cum impedimento sit hujus fusioni statim ac ignis humoris inexistentiis maximam partem absumpsit; hæc autem consumptio cum acciderit antequam Vitriolum in Retortam conjectum fuerit, ideo commiscendæ non sunt substantiæ siccæ & aridæ, adiici solitæ cæteris salibus, prohibendæ causa illorum fusionis quando eliciendi spiritus, sed solitarium, ita exsiccatum, in Retortam coniicitur: Imo ob terram, quæ non exigua copia illi inest, fusionem illam non admittit, & à Nitro non secedit, quocum commiscetur ad Aquæ Fortis præparationem.

Nonnulli Auctores post immissum Vitriolum Cucurbitæ vitreæ, Balneo

neo cinerum impositæ, huic proprium Alembicum addunt, accurate luto obductis commissuris, admotoque Recipiente ejus rostro, igne moderato distillatione eliciunt Phlegma & Spiritum Acidum in eo existentia, demum cohobitatione facta liquoris supra subsidentiam; iterataque distillatione & cohobatione septies vel octies, educunt tandem phlegma plurimo spiritui Acido commistum, cujus odor admodum suavis evadit, si per biduum aut triduum circulationi traditus fuerit in vase idoneo, rite obturato, & arenæ imposito ad ignem digestionis.

Phlegma istud Acidum commendabile est, sicuti & spiritus Acidus Vitrioli, jam à me memoratus, ad discutiendam Cephalalgiam & curationem Epilepsiæ: Dosis non aliis limitibus præscribenda quam ex suavitate saporis acidi, quam liquoribus quibuscum commiscentur conciliant: Omnis spiritus Vitrioli admodum conducit necandis Vermibus, corroborandoque Ventriculo & Intestinis: Singulariter vero phlegma Acidum Vitrioli inservit sistendis Hæmorrhagiis internis extinguendisque oculorum inflammationibus.

CAPUT XXVI.

De Spiritu Vitrioli Dulci, Et Nonnullis aliis Spiritibus Vitrioli.

QVidam Auctores præcipiunt affundi Spiritum Aceti Vitriolo calcinato, donec quatuor digitis superemineat, simul digestioni committi per aliquot dies, decantato autem liquore supernatante, seorsim ad servando, subsidentiæ alium Aceti spiritum affundi, digestionem iterari totidem diebus, liquore autem supernatante decantato & recondito una cum priori, novam fieri Aceti affusionem, septies etiam iterandam, sicuti cæteras operationes: Demum Tincturis omnibus Cucurbita vitrea exceptis, Balneo cinerum commissa, impositio illi idoneo Alembico, Aceti phlegma extrahi, sicuti & Vitrioli, igne miti, quousque Tincturarum subsidentia in mellis consistentiam spissescat, qua postmodum arenæ aliquot manipulis remixta, vel materiæ cuipiam simili, mistura autem hac Retortæ immissa, igne per gradus adhibito, educi spiritum Vitrioli, quem nuncupant Dulcem, sed præterquam quod iste spiritus acoris expers non est, veri spiritus Vitrioli nomine gaudere nequit, quippe qui potius est spiritus Aceti.

Alij digestione præmissa Spiritus Vitrioli, affusi limaturæ Chalybis, aut Corallio, aut cuipiam rei non dissimili, in pulverem redactæ, ad cujus occursum spiritus Vitrioli aculei obtundantur; Vel sim-

pliciter remixto prædictis materiis ſpiritu Vitrioli, mediis ſolitis eliciunt Spiritum, ſed minus pungentem, quod ſpoliatus ſit plurimis partibus acidis ab iſtis materiis abſorptis & cohibitis.

At vero hic ſpiritus omnino imperfectus cenſendus eſt, quandoquidem plurimis partibus utilibus exutus eſt: Imo illum repudiandum cenſeo, non ſecus ac priorem, cum omnium optima dulcorandi ſpiritum Vitrioli ratio ſit eadem quæ reliquorum ſpirituum Salis & Nitri; illum commiſcendo videlicet partibus æquis ſpiritus vini optime rectificati, miſturam hanc multoties diſtillationi ſubiiciendo ex Alembico Vitreo, igne cinerum, calore moderatiſſimo: Ex intima enim conjunctione eo modo facta partis acidæ ſpiritus Vitrioli, cum ſulphurea ſalina volatili ſpiritus Vini, exſurgit ſpiritus multo dulcior & quoad ſaporem, & quoad effectus ipſo ſpiritu Vitrioli impermiſto: Etiamſi vero omnino concedendum ſit ſpiritum hunc ex ambolus compoſitum eſſe, ſincerius tamen de hoc ſentiendum, quandoquidem unitas contigit abſque alterutrius deſtructione; Ex novo autem contextu partium à prædicta conjunctione, quicquid violentum in utroque aderat retuſum eſt: conjuncta autem actio naturæ noſtræ magis congrua & conveniens; Quo fit ut uſus iſtius Spiritus majorem vulgari uſum præſtet, iis præſertim quibus Acida minus conveniunt, ac pluribus affectibus conveniat, præſertim ſcorbuticis: Spiritus enim vini vim diaphoreticam ſpiritui Vitrioli impertitur, neque tamen facultatem deobſtruentem infringit, nec corroborantem: Spiritus iſte dozi paulo maiori præſcribi poteſt non dulcorato.

Ex capite mortuo, à diſtillatione ultimi ſpiritus Vitrioli reſiduo, educi poteſt ſpiritus acidus, multo remiſſiorum virium eo qui more ſolito è Vitriolo elicitur, ſi nempe id illo in loco poſitum fuerit in quo Solis radios & Lunæ influxus aliorumque ſiderum admittat, una cum Aëris humiditate, à pluviis tamen tutum ſit, Illic ſpatio plurium menſium detinendum, vel, quod ſatius, etiam toto anno: Eo enim pacto terra Vitrioli arida, ſale ſuo nativo deſtituta, non tamen fermento, Sal Acidum Aëris admiſſura eſt, ac quodammodo novam Vitrioli naturam indutura eſt, è quo mediis ordinariis decem vel duodecim horarum ſpatio, ſpiritum Acidum extrahere licet, ſuaviſſimum, quem nonnulli nominant *Spiritum Vitrioli regeneratum*, cujus uſus tutiſſimus erit, & felix in cunctis affectibus in quos accerſitur ſpiritus Vitrioli ordinarius, eadem dozi, liſdemque ex liquoribus præbendus.

Spiritus Vitrioli compoſitus hac ratione præparatur, Vitrioli ad rubedinem calcinati libræ quatuor conteruntur, ac commiſcentur ſilicum fluviatilium calcinatorum libris quinque, & Salis Tartari ad albedinem calcinati libræ uni, his Retorta exceptis, hac vero furno Reverberij

clauſo

clauſo impoſita, diſtillatio fit igne gradatim adhibito more ſolito, donec phlegma cunctique ſpiritus prodierint: Poſtea ſponte refrigeratis vaſis, ac decruſtato Recipiente, liquor in hoc contentus commiſcetur ſubſidentiæ in Retorta reſiduæ, ſterataque ſuſcipitur Diſtillatio ad felicius eliciendum ex ſubſidentia partes omnes quæ diſtillatione educi poſſunt; quamobrem bis vel ter iterum eædemmet operationes inſtituuntur; hac ratione evocatur ſpiritus, quem plurimi authores magnificiunt ad reſerandas obſtructiones Iecoris, Lienis omniumque viſcerum, ſpeciatim in Hydrope, Ictero, eodem modo in uſum ducendo ac cæteros ſpiritus.

Paracelſus magnifacit Spiritum Vitrioli quem vocant Correctum; hunc præparandum præcipit cohobando ſpiritum, affundendum reliquiis Retorta exceptis poſt illius diſtillationem, iteratæ diſtillationi hanc ſubiiciendum; eaſdem cohobationes & diſtillationes repetendo octies vel novies: Dein jubet poſt ultimam affuſionem ſpiritus diſtillati ſupra ſubſidentiam, additumque vini ſpiritum optime rectificatum, quantum ſatis eſt ut omnia in maſſam coire poſſint, hanc Retortæ imponi, igneque per gradus adhibito diſtillari ſicuti prius: Spiritum hunc adverſus morbum Herculeum extollens, exhibitum à quinque aut ſex ad octo vel decem guttas, ex aqua aliqua cephalica.

Hartmannus mitis laudibus effert ſpiritum quem Antepilepticum nominat, componitque ex partibus æquis Vitrioli Hungarici rite perpurgati, & Vrinæ puerorum proba valetudine utentium, in Diplomate per aliquod tempus digeſtioni commiſſorum, curcurbita vitrea cooperta exceptorum, demum eodem Balneo diſtillandorum; Ipſo aſſerente, Prior Aqua exſtillans præſtantiſſimum eſt remedium ad ſedandos dolores Podagricos, parti dolenti admotum; Poſterior autem ſingulare eſt præſidium in quibuſvis oculorum affectibus.

Dehinc præcipit, præmiſſa contritione ſubſidentiæ, hac Retorta excepta, admoveri grande Recipiens probe loricatum illius roſtro, elicique igne patente & gradatim adaucto ſpiritum auſteri ſaporis, odoris ſulphurei, eumque bis aut ter rectificari: ſpiritum hunc præſidium certiſſimum adverſus Epilepſiam ait, quod puerilem omnino ſuperet, ſi illius ſcrupulus unus remiſtus fuerit aquæ ſtillatitiæ radicum Pæoniæ ac florum Tiliæ unciæ uni, ac cochlear ſemis in paroxyſmo exhibitum fuerit, in uſu poſtmodum illius pro re nata pergendo.

CAPUT

CAPVT XXVII.

De Sale & Terra Vitrioli.

NEc satis est è Chalcantho distillationis ope Phlegma varioſque ſpiritus in eo deliteſcentes eduxiſſe, In ea præterea illius parte, quam vocant Caput mortuum, quædam portio ſalina ſuperſtes, revera verum Vitriolum, diſquirenda eſt, etſi maxima auctorum pars id à Vitriolo diverſum quid, alteriuſve indolis exiſtimaverint: illud vero obtinere dabitur, id quod à diſtillatione relictum eſt elixiviando, filtratione que facta humiditatem ſuperfluam in vapores diſſipando, Sale in fundo vaſis coagulato demum ſe prodente, colore ad roſeum accedente, ab impreſſis ſcilicet ignis veſtigiis, Vitriolo ruborem inducentis: Iſtud Sal, Vitrioli ſapore præditum, præcipuæ illius materiæ, iiſdem quoque viribus præditum eſt & facultatibus, ac præſertim emeticis.

Sed etiamſi exigua hujus Salis copia, aut, ut verius dicam, Vitrioli, in Capite Mortuo poſt diſtillationem reſtibilis, diſquiſitionis & elixiviationis labore indiguum ſit, neceſſitas tamen ad id impellit ſi modo Terram comitem obtinere voluerimus, cujus cuncti Auctores vim ſtypticam præſertim magnifaciunt, Si enim finceram nanciſci libuerit, & elixiviandi labori parcendum ſit, ſaltem repetita ſæpius lotio requiritur, adeo ut omnino puram ſe exhibeat, omnis miſturæ partium ſalinarum Vitrioli expertem, ſi qualitatibus ipſi adſcriptis frui voluerimus, quarum præcipuæ ſunt Dyſenteriæ curatio, Leienteriæ & Diarrhoeæ; cohibitio Vomitus & Hæmorrhagiæ cujuſvis, tum internæ tum externæ: Ventriculi debilis & Inteſtinorum corroboratio ac Vulnerum & Vlcerum perpurgatio.

Sed etiamſi ſubſtantia Salina Vitriolica, è maſſa diſtillatione peracta reſidua, cunctis polleat qualitatibus quas Auctores Sali Vitrioli adſignavere, cum quantitas exigua exinde elicienda ſit, potius Vitriolum Album in uſum advocandum, in aqua filtro tranſmiſſa diſſolutum, & in Cryſtalla deducta, vice Salis Vitrioli; eoque maxime quod ex illo cuncti, iique benigniores effectus expectandi ſint qui in Sale Vitrioli expetuntur, inter quos hi præcipui ſunt, per Vomitum aut Dejectiones vitioſorum humorum in Ventriculo contentorum, vel inteſtinis, excretio; Prohibitio vaporum ad cerebrum exinde exſurgentium, Epilepſiam inducere aptorum, alioſve effectus quibus obnoxium eſt: Lumbricorum internecio, Febrium intermittentium curatio, Obſtructionum Iecoris & Leonis apertio, ſicuti & Renum ac ineatuum urinæ vacuationi deſtinatorum.

Præſcribitur

Præscribitur à semiscrupulo ad semidrachmam, imo & drachmam integram, ex jusculo vel liquore quopiam idoneo.

Licuisset hic plurimas Vitrioli præparationes inserere, at cum nullus illarum sit usus ideo à me prætermittuntur.

CAPUT XXVIII.

De Sulphuris Præparationibus.

INsignis affinitas quæ spiritui acido Sulphuris cum illo qui è Vitriolo educitur intercedit, cujus etiam priorem nonnulli censent esse basin, me impellit ut immediate Sulphuris præparationes adducam : Sulphuris nomine hoc loco illud non accipio à cunctis Chymicis, quod una cum reliquis principium mixtorum omniũ statuitur, uti neque id quod ex Antimonio extrahi solet, ex Cinnabari, aliisque quibusdam mineralibus, quorum compositionem ingreditur, sed Sulphur commune & vulgare, pro Resina habitum, pinguedine, aut succo minerali, pingui & unguinoso, in visceribus terræ obvio, puro aut illi remixto, vel lapidibus, aut quibusdam aquis, è quibus artificiose secernitur.

Pars resinos apinguis & inflammabilis majori reperitur copia in Sulphuris compositione, sed illius comes est paucum Sal liquidum, aut spiritus Acidus, Aquæ tantillum, ac portio Terræ nonnulla superstes postquam ab igne consumptum fuit, & à cæteris partibus ope ignis secretum.

Absonum esset hoc loco recensere varia loca sulphuris feracia, uti & media ad depurandum usitata, illud à materiis inquinantibus separando, quandoquidem ad nos syncerum defertur : sufficit autem optimum eligere, ac noscere quodnam purissimum sit, quod enim facillime accenditur, ac accensum citra intermissionem facilius deflagrat, coloris ad viridem utcunque inclinantis, omnium maxime idoneum est & optimum ad quas vis præparationes Chymicas, speciatim autem ad spiritum eliciendum.

Sulphuris pars resinosa & inflammabilis cum supra cæteras dominium obtineat, suapte porro natura cum admodum sit volatilis, hinc non modo facillime sursum effertur igni si admoveatur, vase quopiam excepta, sed etiam secum cæteras partes abducit, adeo ut in vase nihil fere superstes maneat cum diutius igni exposita fuerit, sicuti id observare licet in præparatione Florum sulphuris, quam mox attingam.

Cucurbita fictilis, intus vitreata, aliquantum humilis, igni obsistere

valida, imponatur fornaci idoneæ; luto obducatur pars interna & superior dictæ fornacis toto cucurbitæ ambitu, adeo ut omnino illac flammæ præcludatur, vel scintillæ exitus, à qua accendi queat sulphur, relictis nihilominus quatuor vel quinque ostiolis, conis suis instructis, pro re nata eximendis vel intromittendis : Postea accenso igne carbonum moderato in foco Fornacis, in Cucurbitam coniiciantur tres quatuorve unciæ Sulphuris crasso modo contriti, cooperiendam impositio Alembico vitreo, cujus orificium proportione collo respondeat, adeo ut arcte illud complectatur, nec lutatione opus sit : hoc pacto Flores sulphuris paulatim in Cucurbitam evehentur, in Alembico colligendi.

Ignis moderatus, semper sibi similis infra Cucurbitam fovendus, Flores imæ parti Alembici adhærentes ex intervallis avellendi & recondendi : Vt prius sulphur in flores resolvitur, ita novum adiiciendum; imo duo Alembici ejusdem magnitudinis præsto esse debent, adeo ut Cucurbitam unus cooperiat, interim dum ex altero Flores leguntur.

Imo, si lubet, licet pluribus vasis simul & semel uti, aut in usum ducere fictilia, Aludellorum forma donata, crasso rostro utraque parte instructa, quorum unicuique admoveatur Retorta globosa, in vertice foramine etiam pertusa, cui imponi possit Alembicus vitreus, sicuti Cucurbitis : qua ratione pars Florum in Alembicum sublimis feretur, altera autem per rostra Aludelli prodiens interiori parti Retortarum globosarum adhæsura, unde per vices eximenda ope cochlearis idonei.

Nonnulli Auctores afferunt præparationes Florum Sulphuris compositorum, addentes Myrrham, Aloen, Thus, Olibanum, Mastichen, Benzoinum, Crocum, &c. medicamenta hæc conterentes, ac sulphuri pulverisato commiscentes, eademque ratione qua flores sulphuris sublimantes : Sed etiamsi patronos aliquos nacti sint, cum tamen certissimum sit prædicta simplicia ferendo igni, qui sublimationi Florum sulphuris debetur, imparia esse, ac inde insignem depravationem & optimarum partium depauperationem imminere, satius esse censeo Floribus sulphuris commiscere unum vel alterum prædictorum medicamentorum, quod maxime ex usu futurum videbitur eligendo.

Præparationi Florum Sulphuris Alborum, ab *Angelo Sala*, nonnullisque illius asseclis propositæ, locus hic adsignandus : Adsumatur libra semis Nitri calcinati & cum sulphure fixati (juxta methodum à me propositam ad conficiendum Sal Polychrestum, ubi de Nitri præparationibus) prius in subtilem pulverem contrita, ac commixta libræ uni sulphuris tubulati, sublimetur in Cucurbita, Arenæ Balneo commissa, Alembico suo instructa, adhibito igne & spatio temporis requisitis : Eo pacto exsurgent Flores sulphuris Albi, minus insuaves, sed efficacia pares magisterio sulphuris;

Cujus

Cujus præparationem traditurus sum, potius in gratiam celebrium quorundam scriptorum qui illius meminere, quam præstantiæ illorum opinione fretus.

CAPUT XXIX.

De Magisterio, aut Lacte Sulphuris.

HVic methodo ad præparationem Magisterij Sulphuris, aut Lactis Sulphuris, præsertim institere Auctores, Adsumitur pars una Florum Sulphuris, commiscenturque Salis Tartari libris tribus; Excipitur mistura hæc grandi olla fictili intus vitreata; illi affunditur Aquæ fluviatilis septem aut octo tantum pondo; post igni Olla imposita hæ materiæ per quinque aut sex horas fervere sinuntur, vel donec flores Sulphuris propemodum dissoluti fuerint in prædicto liquore, per vices tamen addita aqua fervente, quæ succedat priori in auras per æstum discedenti; Cum vero liquoris pars media circiter absumpta fuerit, decantetur calens quicquid liquidum est in pelvim fictilem intus vitreatam, amplam; eodem tempore, sed paulatim, instillando Acetum stillatitium, aut Aluminis liquorem, donec omnino desinat ebullitio: Quo pacto pars Aceti acida, aut Aluminis, Sali Tartari fixo se adsocians, à quo dissoluti fuerant Flores Sulphuris, ab illis abscedere id cogit: Flores autem hi colore flavo in menstruo exuti, egressi vero poros salis Tartari, quos acidum Aceti, aut Aluminis, subiit, illico singulas liquoris partes pervadendo, Lactis colorem illi conciliant, donec paulatim in fundum liquoris secedant substantiæ candicantis specie: Tunc decantato supernatante liquore, sæpius aqua limpida eluuntur, donec iteratis lotionibus dissolventis & præcipitantis ablata omni acrimonia, omnino dulcescant, exsiccandi & ad usus adservandi, titulo Magisterij aut Lactis Sulphuris.

Extat & alia Magisterij Sulphuris præparandi ratio, quæ sic habet, Capaci cacabo ferreo excipiatur libra una Sulphuris pulverisati, & Calcis vivæ libræ duæ, superfundatur non exigua aquæ communis copia; simul ferveant, donec liquoris circiter tres partes absumptæ sint; aut, quod satius, donec intensum adeptus fit ruborem, atque hinc indicium ferri possit Alkali calcis pervasisse ab eoque dissolutum fuisse Sulphur: Tunc liquor hic calens per manicam transmittendus, cui sponte refrigerato, decantatoque liquore limpido in grandem pelvim fictilem vitreatam, affunditur urina calens, donec nulla amplius ebullitio adpareat, Alkali autem sulphureum calcis, combinatum Sali volatili urinæ, abscedat, ac ad fundum ferri sinat sulphur à se dissolutum: Tunc permittendum ut materiæ ab

horis matutinis ad vespertinas subsideant, demum decantato liquore, sulphuri præcipitato supernatanti, hoc decies vel duodecies eluendum, quousque Salium omnis omnino acrimonia recesserit.

Magisterium sulphuris apud Auctores celebre est, Balsami Pulmonum elogio id donantes, utpote eximium præsidium adversus Tussim, Asthma, Phthisin; quod & valeat sistere fluxiones in pectus irruentes, facilem anacatharsin promovere, colicos dolores sedare, flatus Ventriculi & Intestinorum dissipando.

Exhibent à granis quinque aut sex ad decem vel duodecim, ex aqua aliqua cardiaca vel thoraciea, cui vigor accedat addita pauca aqua Cinnanomi.

At cum varias alterationes magisterium sulphuris experiatur, tam à dissolutionibus quam præcipitationibus, ac improbis impressionibus à materiis quibuscum commiscetur inductis, quarum indicium est teter odor superstes, non eluendus ab iteratis lotionibus, Ex mea sententia illo abstinuisse satius est, illi potius substituendo Flores Sulphuris, præsertim albos, quorum à me allata est descriptio; quippe qui cum minus insuaves sint, non minori efficacia præstare possunt quicquid ab hoc magisterio expectant scriptores, quod præscribunt à semiscrupulo ad semidrachmam.

CAPUT XXX.

De Distillatione Sulphuris.

CVm exiguam admodum copiam Spiritus Sulphur suppeditare soleat, impossibile autem omnino sit Spiritum obtinere citra Sulphuris conclusionem, ac Aëris mediationem, Vasa porro idonea, ut commode hujusmodi Distillatio institui possit, vix occurrant, ideo hactenus plurimi non parum insudarunt in hoc opere, imo & ij qui digitos nigredine inquinare in aliis præparationibus Chymicis detrectavere; Nullus non Auctor discrepantes præparationes invexit, imo diversa vasa exhibita sunt, quorum ope consequendi spem iis fecere qui idonea nacti fuerint & in usum dextere flectere noverint.

Quicquid vero alij scripserint, syncere & ex officio publici juris facturus sum media & facillima & optima, mihi familiaria, & usu comperta in hujusmodi distillatione, allatis etiamnum figuris vasorum eum in finem adhiberi solitorum.

Vt minimum quatuor Vasorum genera præsto esse debent ad distillationem spiritus sulphuris, quorum maxime humile, idemque omnium latissimum, vitreum aut argillaceum, destinandum excipiendo spiritui quamdiu

quamdiu exſtillat: Secundum collocandum eſt in medio fundo primi vaſis, fulcimentumque præbere debet tertio, Sulphur excepturo; Quartum ſuſpenſum ſit, aut eum ſitum obtineat ut cohibere poſſit vapores, aut è ſulphure manantium, quamdiu deflagrat, reſolutionem facilem reddere: poſtremum hoc vas vitreum eſt, in campanę formam exſtructum, majus aut minus, in faſtigio nonnunquam apertum, aliquando non, Id autem in quo ſulphur defragrat fictile ſit, quod igni obſiſtere valeat, ſubſtratum habens vaſculum aliquid vitreum aut Faventinum, ſi enim fundo vaſis inferioris innixum eſſet, omnem ſpiritum qui in illo colligeretur abſorberet.

Ad id operis eligi ſolet tempus imbriferum, aut ſaltem interior Campanæ pars, ac vaſis inferioris, humectari debet ad facilem vaporum reſolutionem efficiendam, eoque pacto uberiorem ſpirituum proventum obtinendum; Quinimo & utile eſt ab initio pauxillum aquæ immiſiſſe fundo vaſis infimi, eo quod ſpiritus facillime huic ſe remiſceat, immutata tamen indole, quandoquidē integris & illibatis viribus inde eximi poteſt, adhibita eadem rectificatione quæ in uſu eſt ad ſpiritum Salis aut Vitrioli.

Pro hoc diſtilllationis genere familiaria mihi eſſe ſolent magna Vaſa argillacea, vulgo Salaria dicta, in quibus res ſalitæ reconduntur, duas aquæ ſitulas circiter continentia: Vaſa hæc parte ſuperiore in ambitu habent incile, tribus aut quatuor foraminibus in ſubdita vaſa pervium: Interiorem partem aqua humefacio, imo in fundum tantillum aquæ infundo; demum conſtituto vaſculo vitreo aut Faventino, illi impono Vas in quo ſulphur accendendum eſt: Eligo ſulphur vireſcens, in exiguos magdaleones effictū, in quod liquefactū immergo ellychnia ex goſſypio in fila deducto, his uſus accendo ad deflagrationem uſque portionem aliquam in olla, eodem momento temporis impoſita campana illis ſimili qua utuntur Olitores, proportione orificio & incili vaſis reſpondente, interiora humectando: Eo pacto vapores albi, è ſulphure evecti, cum amplum ſpatium nanciſcantur, tam intra Ollæ capacitatem, quam Campanæ, humiditatem etiam requiſitam cujus ope poſſint adhærere, in ſpiritum faceſſunt, major que illius copia eo modo extrahitur repetita ſæpius hac operatione, iterum intingendo & accendendo ellychnia dum priora abſumuntur, quam ſi aliam quamvis inire velis viam.

Hoc ipſo libro obvia erit figura Ollarum, & Campanarum his adcommodatarum, At vero artificium multo commodius foret ſi in vitrariis officinis ejuſmodi Ollæ, ejuſque amplitudinis conflari poſſent, quippe cum Ollæ argillaceæ diutius obſiſtere non valeant vehementiæ ſpiritus Sulphuris, qui tandem illas pervadit, interim dum ſpiritus portionem aliquam abſorbet, ſi præſertim cura interiora humectandi per vices prætermiſſa fuerit: Neque tamen ſpem depono quin ex Vitriariis opificibus Anglicis

ejuſmodi Ollarum potiundarum, quippe qui nonnullas iam' conflavere à voto meo non multum diſſitas, adeo ut tandem repetitis vicibus & conatibus mihi ſatisfacere valeant.

Hoc ipſo quoque libro exhibeo figuram magnarum Patinarum vitrearum, mihi familiarium ad excipiendum ſpiritum ſulphuris ex Campanis in faſtigio adapertis ſtillantem; anſis binis donatis, impoſitis duobus baculis illas ſuſtinentibus, aperturam dictam negligenter exiguo capitello vitreo obtegendo, cui adeungi poteſt exiguum Recipiens; In ſpiritus diſtillatione procedendo eadem ratione qua in præcedenti, hoc excepto, quod tranſverſi digiti diſtantia inter oras campanę ſuſpenſæ & patinæ margines interponenda ſit, id cavendo ne flamma ſulphuris accenſi campanam attingat quandiu ſulphuri ſatis aëris ſuppetit ad deflagrationem: Ope iſtorum vaſorum tam inſignem ſpiritus copiam conſequi non licet ac priorum à me deſcriptorum, eo quod iſta minora ſint, ac portio vaporum diſpergatur in Campana vel in Patina, ac ſpiritus præſtantiſſimus ſit & penetrabilis: Diſpendium autem compenſabitur pluribus adhibitis vaſis, quorum beneficio non mediocrem ſpirituum copiam comparare licet.

Sulphuris Acidum cum ſtatuatur baſis, prima ac potiſſima Vitrioli materia, cui facultates præcipuas quibus præditum eſt impertitur, non immérito ſpiritui ſulphuris adſcribendæ videntur cunctæ vires quas in Vitrioli ſpiritu deprehendere eſt: Sed præterquam quod ſapor ſpiritus ſulphuris multo ſuavior eſt eo quem dat Vitriolum, effectus etiam illius multo præſtantiores ſunt, tum ad extinguendum ardorem febrilem, bilioſarum præſertim febrium, tum ad putredinem humorum coercendam, Appetitum revocandum, Ventriculum & Inteſtina corroboranda, Pectoris affectus curandos, ſpeciatim Aſthma & Phthiſin: Etiamſi vero plerique cenſeant Acida Pectori bellum indixiſſe, id tamen ſyncere profiteor ante aliquot annos Concionatorem quendam, huius vrbis incolam, voce fere deſtitutum, illius uſum omnino recuperaſſe ope ſpiritus ſulphuris potui ordinario commixti, juſculis, imo quibuſvis cibis; ſolo inquam uſu ſpiritus ſulphuris, à me præparati, à tam ſævo ſymptomate libertatem obtinuiſſe.

CAPUT XXXI.

De Sale Sulphuris.

SVlphur cum pene omnino in igne abſumatur, ab eius vero deſtructione ſola ſuperſtes ſit pauciſſima terra, nemo Salis copiam inſignem inde deducere ſperet, niſi quis ſpiritum prædictum, utut liquidum, nomine

Salis

Salis Acidi ſulphuris donare voluerit : Eapropter etiam exiſtimandum Auctores qui de ſulphure conſcripſere, omnino prætermiſiſſe præparationes ejuſmodi Salis ; Chymiæ autem, quæ Naturæ non raro auxiliatrices manus præbet, ſuppletque illa in quibus deficit, media ſuppetunt per quæ Sal perficere valer, cui jure merito Salis Sulphuris nomen imponi poteſt ; Cujus binas vel ternas præparationes allaturus ſum.

Conteratur libra una Nitri puriſſimi, una cum æquali ſulphuris quantitate, collocetur crucibilum forte ſuper pedumentum in medio Fornacis foco ; circumcirca accendatur ignis carbonum luculentus : Cum crucibulum incanduerit, in id coniiciatur uncia circiter pulveris ex nitro & ſulphure conflati, qui flammam illico concipit, qua extincta, in idem crucibulum eadem Pulveris quantitas immittenda, ut exſpiret flamma permittendo ; pergendo in ejuſmodi Pulveris projectione, expectando donec flamma diſpareat unaquaque vice, quouſque totus Pulvis abſumptus ſit : poſtmodum ignis luculentus per bihorium integrum circa crucibulum fovendus erit, demum ſponte refrigeratæ materiæ, in ſartagine ferrea mundiſſima elixiviandæ erunt, filtrationeque facta calentis liquoris, hic Cucurbita excipiendus, Balneo Arenæ moderate calenti committendus, dehinc humiditate abſumpta ad quartæ partis remanentiam, frigefactoque reſiduo in Cucurbita, tunc paulatim affundendus erit optimus ſulphuris ſpiritus, pergendo in iſtius ſpiritus affuſione donec liquor manifeſtum acorem nactus ſit ; Poſtea iterum accenſo Balnei igne in eadem cucurbita illi impoſita, evaporatio humidi ſupervacanei ad cuticulam uſque procuranda, ſi ſal cryſtalliforme adquirendum ; aut ad ſalis uſque ſiccitatem, ſi hoc pulveris forma, aut conglobatum expetatur.

Eo pacto ſal albiſſimum exſurget, conſtans ex parte Salina fixa Nitri, & Acida ſulphuris, felici ſucceſſu exhibendum tum ad extinguendum ardorem febrium, tum reſerandas obſtructiones omnium Viſcerum ; Diluitur in potu ordinario vel in aliis liquoribus, ea potiſſimum ratione ſuaviter ſumendum quod acorem præ ſe ferat.

Poteſt & præparari Sal Sulphuris minori labore, nec adeo intricato, ea ratione quam mihi exhibuit Dominus Freſlinus, vir non minus rerum naturalium ſedulus indagator, quam ſolide doctus & in utraque Philoſophia eruditus : In capacem Cucurbitam coniiciatur libra una Nitri puriſſimi pulveriſati, ſuperaffuſaque ſemilibra Spiritus Sulphuris rectificati, & optime commota Cucurbita, ad omnimodam Nitri in hoc ſpiritu diſſolutionem, Balneo Arenæ imponatur Retorta, admotoque ejus roſtro grandi Recipiente luto obducto, igne leni adhibito initio, peragatur diſtillatio, deinceps paulatim adaucto, etiam ſub finem accenſos carbones Balneo arenæ ſuperimponendo, immediate in ambitu, quin-

& universũ Cucurbitæ corpus operiendo, quo omnino prodeat quicquid Nitrum fundere potest: Quo pacto comparare licebit optimum Nitri spiritum, multiplicis utilitatis, etiam in dissolvendis metallis, Ex spiritu quippe sulphuris, intime conjuncto sali fixo Nitri, unum emergit corpus compositum, in Retorta, postquam effracta fuerit, conglobatum in massam obvium, coloris candidissimi, saporis acidissimi sed grati, cujus vires non multum recedunt ab iis quas obtinet præcedens.

Si hujus præparationis ratio disquirenda sit, non alia me iudice occurret, quam quod Nitrum, ut alibi à me observatum, cum duplici spiritu constet, uno mediocriter acido, altero sulphureo volatili salino, utroque in poris salis naturaliter fixi involuto; spiritus autem sulphuris cum ex partibus & solidioribus & subtilioribus compositus sit quam quæ insunt spiritui Nitri, figuris præditus ob quas pervadere valeat cunctas hujus salis partes, ideo accidit ut à mistione ambarum harum substantiarum particulæ Sulphuris penetrent universum Nitri corpus, quo fit ut, juvante ignis efficacia, satis validæ sint ad occupandam sedem spirituum Nitrosorum in partibus salis fixi, quibus adeo arcte adhærent, ut conjunctæ unicum corpus solidum deinceps constituant, cujus unitatem vix ignis potentissimus dissolvere potest, dum Nitri spiritus vaporum rubrorum specie erumpunt, Recipiens adeuntes, ubi in liquorem condensantur.

Id etiam perpendendum in ista operatione, non perire spiritum Nitri, alias in auras abiturum quando sal istud cum sulphure calcinatur: Hoc vero verisimile apud me est, observationem à me factam de hoc spiritu, ex hac mistura infractis viribus exsurgente, inducere opinionem probitatis salis in Cucurbita superstitis, tantum abesse ut ulla ratione metus immineat ab illius effectibus, quandoquidem præterquam quod plurimos in usus feliciſſime trahitur Nitrum nullam præparationem expertum, imo sæpissime illius spiritus potionibus quibusdam admiscetur, quinimo & lusculis, hic sola supereſt Nitri pars fixa, non solum propria natura utilis, sed & præstantior reddita ab unitate cum spiritu sulphuris contracta, qui proculdubio emendat & temperat acrimoniam in dicto sale verendam.

Præparatio istius Salis, utut facilis, multum lucis affert ad consequendam notitiam partium ex quibus Nitrum conflatum est, imo majorem præbet quam ulla quæpiam earum quæ hactenus usitatæ fuerunt: Nam adde quod elicitur ex eo spiritus volatilis acidus sulphureus, non minus generosus eo quem suppeditant media solita, copia salis acidissimi, in fundo curcubitæ obvia, clarissime ostendit id quod alias à me allatum, à quibusdam tamen in dubium revocatum, videlicet Sal fixum Nitri, in cucurbita à distillatione superstes esse,

esse, quippe cū solus illius spiritus volatilis sursū acidus sulphureus evehi possit; Si enim Nitrum per distillationem totum educeretur, id quod sibi fingunt; nisi porro spiritus acidissimus sulphuris obvium Sal quodpiam haberet quo cum conjungi & adhærere posset, proculdubio idem spiritus, una cum spiritu Nitri sursum ascenderet; si autem solitarium in fundo remaneret, nunquam Salis formam indueret, deficiente scilicet materia adfini cum qua posset concorpari: Sapor, inquam, propria natura acidissimus, ejusmodi non reperiretur, Salini particeps cum levi amarore; neque tanta Salis copia adesset, nisi Sal fixum Nitri partem illius maximam constitueret.

Exinde etiamnum iudicium ferre licet quid adsit discriminis inter Spiritus volatiles, acidos sulphureos, & mere acidos; Priores videlicet ignis vehementia impulsi, Salia quibuscum naturaliter unita & concorporata erant deserere coguntur, interim dum posteriores, etiamsi peregrini, non solum illorum locum occupant, sed adeo stricte dimissis illis spiritibus adhærent, ut nec idem ignis, qui priores sede expulit, vel minimum concutere valeat.

Evincet quoque hoc exemplum illos aberrare, qui censuerunt à gravitate, vi, agitatione, & concussione, deducendam causam Præcipitationum substantiarum à Salibus fixis dissolutarum, vel à spiritibus acidis corrosivis, quando quidem solum adscribenda venit conjunctioni spirituum acidorum cum salibus, aut salium cum spiritibus acidis, inductam ab insigni & inuata dispositione illorum ad mutuam omni tempore conjunctionem, atque deserendas alias substantias ab ipsis corrosas & dissolutas, in liquorum imum illas deturbando quibuscum mixtim reperiuntur.

Licet etiam præparare Sal Sulphuris, præstantia ambobus præcedentibus nequaquam inferius, sed præterea depurandæ massæ sanguineæ multo aptius, atque ad humores tenues & acres, si modo eo vergant, per sudores aut insensibilem transpirationem excludendos, neque minus illis album ac suave.

Eapropter libra una salis Vrinæ, puriſſimum & albissimum, indatur Cucurbitæ capaci & celsæ; affundatur illi paulatim spiritus sulphuris optime rectificatus, donec fervor omnis desinat, Imponatur Cucurbita Balneo Arenæ, igne moderato subdito, evaporet humiditas ad pelliculam usque, secernendo crystalla, vel eousque sollicitanda erit evaporatio donec Sal exsiccatum fuerit: Sal enim dictum urinæ volatile, etsi ad tempus fixum sit redditum à spiritu sulphuris, cum priorem non exuat naturam, suos etiam effectus deprimere valet, cum præsertim Acidum sulphuris, à quo fixatum est, in ventriculo obvium ha-

bet aliud quodpiam corpus cui cohærere possit, eoque pacto sal urinæ volatile pristinæ libertati restituere valeat.

Posset etiam in usum adduci Sal volatile Vrinæ, quod revera nihil aliud est quam Sal illius resolutum, substituendo id sali illius congulato; peractaque illius conjunctione cum spiritu Sulphuris, sicuti ante monui de ultimo hoc spiritu cum sale urinæ, postremos ambos hos spiritus commutare in corpus album & salinum, illi non dissimile de quo à me modo actum.

Ii qui spreverint saporem acidum horum Salium, exhibere illa poterunt à semiscrupulo ad semidrachmam, imo & drachmam integram ex liquore quopiam idoneo.

Imo & facilius sal Sulphuris præparare licet, affuso liquori optimo spiritu Sulphuris, vel sali Tartari optime depuratis, ad illorum vsque satietatem, non solum quousque nulla amplius deprehendatur effervescentia, sed etiam donec Acidum Sulphuris dominium sufficiens obtineat supra sal; quoad cætera eadem via procedendo quam innui ad confectionem Tartari vitriolati: Eo pacto sal Acidum consequi dabitur, nomine salis Sulphuris donandum, aut Tartari sulphurei; cuius vires proculdubio adfines futuræ sunt amborum priorum salium Sulphuris, quorum à me allata sunt præparationes.

Cum inter compositiones Galenicas, vbi de Balsamis à me actum, Balsami Sulphuris duas descriptiones adtulerim, ideo prohibor iterum huc illos referre, eo Lectorem curiosum remittens.

Plurimas hoc loco Sulphuris præparationes prætermitto, apud non paucos Auctores obvias; quarum nonnullæ impossibiles sunt, aliæ nequaquam accuratæ, quædam exiguum vsum præstant; satius itaque duco minorem exhibuisse numerum, sed earum quæ experientiæ & rationi magis consonæ sunt, quam curiosos invitare ad operatione aut dubias aut inutiles.

CAPVT XXXII.

De Præparationibus Arsenici.

ARsenicum in considerationem venit tanquam fuligo, vel succus quidam mineralis, unctuosus & naturæ sulphuris particeps, sed admodum balsamo vitæ nostræ infensus, quapropter Venenis accenseri solet, in usumque adducitur prægressis singularibus cautionibus, ac secretione ab arte facta, correctionéque partium maxime nocuarum

rum & à quibus periculum imminet.

Auctorum maxima pars, nominum non adhibita distinctione, ac facultatum Arsenici, tres tantum illius constituunt species, Aliud facientes Album, aliud Flavum aliud Rubrum: Quatuor vero species mihi innotuere, quorum primum est Arsenicum vulgare, videlicet Album; nonnunquam quibusdam in particulis crystalli instar diaphanum; Secundum Arsenici speciem gerens, de quo modo à me actum, coloris est flavi, Realgar dictum; aut Reargar: Tertium iterum flavum est, sed substantiam obtinet squammeam, quæ vix conteritur, minii forma; cui Auripigmenti nomen inditum est: Quartum Sandaraca dictum, coloris est rubri, forma ad Arsenicum vulgare admodum accedens, & ad Realgar, solóque rubro colore ab illo discrepans.

Arsenicum vulgare ad nos allatum, substantia est sublimata, ex æquis partibus salis Marini & Auripigmenti pulverisatis, & simul commixtis, in vasis sublimatoriis conflata: Quamobrem nemini mirum esse debet si Arsenicum venenum sit præsentissimum, quandoquidem in illius sublimatione ab acrimonia salis augmentum etiamnum suscipit innata Auripigmenti malignitas; Idemque sal acidum Vitrioli, commixtum Mercurio, quando sublimatur, corrodendi vim huic conciliat, venenique pernicioſissimi natura imbuit.

Me judice quoque perperam nonnulli idem Sal Arsenico commiscent, vel limaturam chalybis aut æris, inter sublimandum, id dulcorandi scopo, quandoquidem ab his materiis incrementum potius fit acrimoniæ quam ejusdem imminutio, quam fere insuperabilem esse existimo, neque enim hactenus ulla mihi innotuit præparatio quæ specie tenus id temperare valeat, ea excepta cui nomen Rubini Arsenici nomen inditum fuit, hac ratione præparandi.

Conteratur Arsenicum vulgare, indatur Cucurbitæ vitreæ, cuius ad minus capacitatis tres quadrantes vacent, committatur Balneo Arenæ, illíque impositio Alembico cœco, suscipiatur sublimatio igne per gradus accenso, non dissimili ratione qua in Mercurij sublimatione; demum abjectis fæcibus, excussoque pulvere, qui à massa abscedens vasis adhæret, iteranda sublimatio secretióque fæcum & pulveris ad tres vsque vices: Postmodum subtiliter contrito, commistóque hoc Arsenico sublimato partibus æquis florum Sulphuris; vltima instituenda erit sublimatio, cujus ope ab intima conjunctione florum Sulphuris cum Arsenico, simul sublimatorum, illi huic impertituri sunt, vnáque adsumpturi Rubini colorem, quo nomine insignitur istud Arsenicum, cuius nonnulli Auctores vsum commendant à tribus aut quatuor granis exhibiti ad septem vel octo, ex condito quopiam, conserva aut

eclegmate, tam in affectibus Pectoris quam illis in quibus ſudores promovere vtile eſt, ſicuti & ad curationem Vlcerum malignorum & rebellium, deſuper illum admovendo.

At quanquam juſta videatur hæc proceſſus ratio, etſi dubius non ſim vlceribus admotus vtilis ſit necne, aliiſve affectibus exterioribus, ad internos tamen vſus non advocandum exiſtimo, cum eius indolis medicamentum perpetuo ſuſpectum eſſe debeat, ſuppetantque & remedia, & aliæ præparationes tutius adhibendæ quam quæ ex Arſenico hauriuntur.

Eadem quoque ratione Rubini ex eæteris Arſenici ſpeciebus præparari poſſunt, iiſdem vſibus deſtinandi.

Arſenicum commodiſſime ad vſus externos præparationem ſuſcipit, concinnatur enim ex eo Regulus, è quo poſtmodum elicitur Liquor Butyroſus, non ſecus ac ex Regulo Antimonij hac via procedendo.

Conterantur, remiſceantur, ac in mortarium ferreum ex calefactum conjiciantur Nitri & Tartari partes æquales, immiſſóque ope carbonis accenſi igne, peracta detonatione, accipiantur materiæ mortario commiſſæ unciæ ſex, contundantur in pulverem & commiſceantur octo unciis Arſenici vel Auripigmenti, itidem contritis, & unciis quatuor limaturæ chalybis, miſtura hæc ſolido magnóque crucibulo indatur, pedamento ſuppoſito, in media fornace idonea; materiis autem fuſione ſufficienti conciliata, illico hæ infundantur cucullo ferreo, antea excalefacto & interius ſebo candelarum inuncto; eodem tempore cucullum ferreum verberando vt facilius ad fundum deturbetur Regulus; demum materiis fere refrigeratis, à ſcoriis liberandus erit Regulus, ex quo conficiendus Spiritus & Butyrum juxta hanc methodum.

Regulus hic in pulverem conteratur, quo probe commiſto duplo ponderi ſublimati corroſivi, miſtura hæc Retortæ vitreæ, luto circumlitæ immittenda erit, cuius duæ tertiæ partes propemodum vacent; demum hac exiguo Reverberij furno clauſo commiſſa, ſuſcipienda erit diſtillatio igne immediato, initio mitiſſimo, dein paulatim adaucto, ſeorſim adſervato ſpiritu fumido, qui prius evehitur & ſtillat, altero vaſe excipiendo liquorem butyroſum ſubſequentem: Poſtmodum mutato Recipiente, ignis urgendus erit donec totus ſublimati Mercurius in hoc deſcenderit; dehinc ambienti exponendum erit Butyrum hoc Arſenici; quod cum in liquorem diſſolutum fuerit, hic in lagena vitrea denſa reponendus probe obturanda; vtilis futurus conſumendis carnibus fungoſis vulneribus & ulceribus adnaſcentibus, ac cariei oſſium auferendæ: Id quod multo majori efficacia & vehementia præſtat

quam

quam Butyrum Antimonij, quo fit ut minori multo quantitate admittatur & majori adhibita cautione: Spiritus primo evectus insigni corrodendi vi præditus est, qui Martem omnino dissolvere potest, ac plurima alia metalla penetrare.

Neque tamen mirum esse debet si substantiæ ex consortio Reguli Arsenici cum Mercurio sublimato corrosivo eductæ, majorem corrodendi vim nactæ sint quam quæ ex Antimonio eidem sublimato admixtæ eliciuntur, quandoquidem Arsenici particulæ longe malignitate & corrodendi potentia superant Antimonium, commistio autem cum sublimato facta malignitatem auget intenditque ac corrodendi vim.

Potest præparari Arsenicum fixum, vel liquor fixus Arsenici, hac processus ratione, Pulverisentur Arsenici unciæ octo, Nitri unciæ duodecim, ac Tartari tantundem; hæc probe commista; impositoque solido crucibulo pedamento, in media fornace sub camino constructa, accendatur ignis carbonum luculentus in ambitu crucibuli; quod cum optime incanduerit, in id conjiciatur uncia una circiter prædicti Pulveris, ut Nitrum & Tartarum in Arsenicum actionem suam exserant, exhaletque fumus foetidus inde spirans, quo paulatim discusso, tantumdem pulveris in crucibulum injiciatur; concessoque tempore requisito actioni Nitri & Tartari, ac fumi dissipationi, iteranda erit Pulveris projectio, in ea pergendo quousque totus absumptus sit; curam interim adhibendo ut per vices materiæ longa spathula ferrea commoveantur, ad integram Sulphuris Arsenici exhalationem; cujus maligniratem declinare decet, à fumis ascendentibus recedendo dum calcinatio istiusmodi peragitur; quippe qui non minus noxii quam foetidi sint.

Postmodum adhuc fovendus ignis vehementissimus circa crucibulum, per spatium quinque aut sex horarum, aut, quod satius, per diem integrum, quo facilius exhalet id quod Arsenicum noxium continet: demum optime refrigerato crucibulo, atque in pulverem contrita massa in illo residua, plurimis adhibitis lotionibus secernendum erit quicquid Salinum inesse potest; qua optime dulcorata, adservandus erit Pulvis in lagena vitrea densa optime obturanda, titulo Arsenici Fixi donata.

Hanc nonnulli tanquam optimum Hidroticum venditant, at præcipuus illius usus spectat perpurgationem vulnerum & Vlcerum; quapropter, pulvere nequaquam loto, satis est massam humiditati cellæ exposuisse, in qua Salia in liquorem dissolvuntur, hunc recondendo in lagena densa probe obturanda, nomine Liquoris Fixi Arsenici insignitum, qui adhibendus ad curationem ulcerum malignorum, Cancrosorum & Fistulosorum speciatim, Venereorum, hunc diluendo in Aquis vulnera-

riis, majori aut minori, pro re nata quantitate.

Huc iterum illaturus non ſum quæ alibi de Magnete Arſenicali tradidi, cum de Emplaſtro Magnetico Angeli Salę verba feci, inter Emplaſtra Galenica, quo loco illius deſcriptionem reperturus eſt curioſus Lector; Neque præterea in molem excreſcere patiar hoc caput, alias Arſenici præparationes exhibens, non minus mihi ſuſpectas quam parum uſitatas.

CAPVT XXXIII.

De Præparationibus Ambræ Griſeæ.

ETſi variæ proferantur ſententiæ de origine Ambrę griſeæ, nequaquam tamen immutatur illius natura: nam quamvis nonnulli pro ſpuma maritima habuerint, alii pro excrementis quarundam Avium circa Inſulas Madagaſcar occurrentium, vel illas quæ Archipelagum circumſtant, alii pro excremento aut ſpermate Balenę, Eorum opinio qui aſſerunt illam eſſe Bitumen ex viſceribus terræ in mare eructatum, ſicuti & Succinum, mihi magis arridet.

Si enim foret ſpuma maris, ab hujus qualitatibus non omnino recederet, aut rerum illius ſinu comprehenſarum: Sin Avium eſſet excrementum, illa obvia non foret in grandes maſſas uniformes conglobata, centum librarum pondus nonnunquam excedentes: Sin, inquam, eſſet Avium excrementum, vel excrementum aut ſperma Balenæ, in aqua diſſolubilis eſſet, neque tamdiu, ſicuti de re conſtat, fluctus maris ſuſtineret, vel aëris injurias & imbrium, quin inſignem labem experiretur.

Iuxta hanc ſententiam Ambra griſea liquida ex terræ viſceribus erumpit, propter levitatem autem ſupra maris ſuperficiem effertur, ſubſtantiæ verobituminoſæ cauſa in illo non diſſolvitur, ac temporis ſucceſſu, juvante Solis calore, in maſſam ſolidiuſculam indureſcit, ac procellarum tandē impetu ad maris littora propellitur, in quibus illam nanciſci datur, non ſolum in Indiis & America, ſed & aliquando in oris noſtris maritimis, etſi minus frequenter: Sin aliquando acciderit ipſam in corpore cujuſpiam Balenæ repertam fuiſſe, veriſimile eſt ab ipſa obviam voratam fuiſſe ac pro alimento ingeſtam.

Neoterici nihilominus quidam aſſerere audent Ambram griſeam ex quibuſdam favis mellis ejectam fuiſſe, qui diuturnitate temporis excocti, & à radiis ſolaribus exſiccati, à rupibus in quibus Apes ipſos peperere, abſceſſerunt, in mare decidui, in quo accedente Sale & procellarum agitatione, conſiſtentiā & colorē, quo donata eſt, adipiſcuntur; interim diſpoſitionem inducunt partibus mellis reſiduis, per quam ſuavem odorem,

ab

ab hac maſſa exhalantem exerunt: Phyſiologis vero hujus rei diſquiſitionem relinquo.

Ambra griſea ferè ſemper marmoris inſtar variegata eſt, cujus fundum modo magis modo minus fuſcum eſt, ſed ad cinerum colorem vergens, albis maculis conſperſum, ad flavedinem nonnunquam accedens; Plus quoque aut minus pura eſt, prout plures aut pauciores partes extraneæ illi remiſtæ ſunt, ſe adjungentes quamdiu adhuc liquida eſt, adeo vt nonnunquam roſtra Arium, vel minuta inſecta in illa deprehendantur.

Igne leni facillime liqueſcit, ſi ſincera fuerit: aut perforatur acu calente, quæ colliquefaciens locum per quem viam ſibi fecit, inde educit odorem gratiſſimum & penetrabilem, ex quo de ambræ bonitate iudicium ferre licet, accedentibus aliis notis; Quinetiam ſæpiſſime in uſum ducitur nulla præparatione alicuius momenti prævia, cum ſatis ſit illam in pulverem contriviſſe, addito fruſtulo Sacchari candidi, ſi ſola adſumenda ſit, aut aliis remediis commiſcenda.

Tenuitas ſubſtantiæ Ambræ griſeæ in cauſa eſt cur ignis vehementiæ nequaquam exponatur, ſatiſque ſit utplurimum illam in vini ſpiritu diſſolvere, ſive ad ſecretionem partium terreſtrium, forte illi remixtarum, ſive ad adſervandam diſſolutionem, nomen Eſſentiæ Ambræ gerentem, aut Tincturæ.

Sed cum ipſius odor optime conſentiat cum omnibus Aromatibus, imo exaltationem nonnunquam expoſcat, eum in finem ſæpenumero eligitur, illi commiſcendum, quodpiam ex maxime generos, quorum odor & mitior eſt & gratior, cuiuſmodi ſunt moſchum zibetta, eſſentia roſarum, citriorum & alia ſimilia, reſpectu tamen habito odoratus ſenſus, ac conſtitutionis eorum in quorum gratiam eiuſmodi eſſentiæ aut tincturæ præparantur, Eapropter.

In ſubtilem pulverem terantur drachmæ duæ optimæ Ambræ griſeæ, cum æquali pondere Sacchari candidi, ac ſemiſcrupulo moſchi Orientalis, exiguo matratio immiſſorũ, affuſiſque unciis duabus ſpiritus vini rectificati, ac ſemi, uncia ſpiritus Roſarum, imponatur matratio exiguus Alembicus cœcus; quod accurate loricatis commiſſuris radiis Solaribus exponendum erit, vel calori fimi, vel cuipiam alteri ſimili; materias per intervalla commiſcendo, quouſque tota Ambra griſea ſit diſſoluta, ac ſolum quidpiam terreſtrium partium in fundo matratii ſuperſtes ſit: Tunc vaſis decruſtatis, decantationéque facta liquoris partibus terreſtribus ſupernatantis in lagenam vitream denſam, accurate cuſtodienda erit, Tinctura hanc Ambræ griſeæ ſedulo ad vſus adſervando, vtpote remedium maxime idoneum excitando & fovendo calori naturali, roborando cordi & cerebro, cunctiſque

principibus partibus, ad utrumque ſexum in venereos amplexus ſollicitandos, ſi modo probi odores infeſti non fuerint; dejectas vires inſtaurandas, Evexiam illis procurandam qui à morbis diuturnis attriti fuere.

Exhiberi poteſt à gutta vna vel duabus, ad ſeptem uſque vel octo, ex vino Hiſpanico, aqua Cinnamomi, aliove quopiam liquore cardiaco.

Licet etiam ſubtiliſſimum in pulverem deducere drachmas duas optimæ Ambræ Griſeæ, cum æquali pondere ſacchari candidi, ac ſcrupulo uno moſchi Orientalis; additiſque in totum guttis duodecim Oleorum ſtillatitiorum corticum malorum citriorum & Arantiorum, Florum Lavendulæ, Maioranæ, Roſarum & Cinnamomi, ſimul conterere, ac in unum corpus compingere in mortario marmoreo, piſtillo ligneo, indeque conficere Ambram griſeam Eſſentificatam, adſervandam in vaſe quopiam exiguo, optime occludendo, quæ in eoſdem uſus trahi debet ac Eſſentia Ambræ griſeæ puræ, ſed dozi minori; quandoquidem ſatis eſt unaquaque vice exhibuiſſe magnitudinem parvi piſi ex apice cultri, ſuperbibendo pauxillum vini Hiſpanici aut aquæ Cinnamomi.

CAPVT XXXIV.

De Præparationibus Succini.

ORigo Ambræ flavæ & albæ, quibus plurimi nomen Succini, Electri, Chryſo electri impoſuerunt, Carabus item; Gleſſi & Reſinæ terræ, non minus apud Authores dubia eſt quam Ambræ griſeæ; Quidam enim Avium quarundam ſtercus eſſe cenſent; Alii ſuccum reſinoſum cujuſdam arboris eſſe aſſerunt nixi proculdubio Ovidii carminibus in metamorphoſibus, de mutatione ſororum Phaetontis in arbores.

Inde fluunt lacrymæ ſtillataque Sole rigeſcunt
De ramis Electra novis, quæ lucidus amnis
Excipit & nuribus mittit geſtanda Latinis.

Alii vero ſtatuunt ſuccum eſſe bituminoſum è terræ viſceribus erumpentem, ad maris ſuperficiem elatum, demum à ſole concretum & exſiccatum, ad littora maris, in quibus reperitur, à marinis fluctibus propulſum, Quam opinionem omnium maxime veritati conſonam exiſtimo.

Au-

Authores tria Succini genera adducunt, primum Album eſt, ſecundum Flavum, tertium Nigrum: at vero cum nigredo poſtremo huic tantum contingat à ſordium admixtione, aut vetuſtate, ideoque improbandum eſt, ſolumque flavum cum albo in uſum accerredum; quorum prius poſteriori præfertur, quod melius concoctum, ſit purius, odoratius, imo Sale volatili magis imprægnatum: Non ideo tamen non quotidie uſurpatur Flavum cum album rarius occurrat, ex Flavo autem eædem promemodum ſubſtantiæ quæ ex Albo educi poſſint.

Simplex præparatio Succini, Pharmaciæ Galenicæ familiaris, id ſuper prophyrite terendo, contemnenda non eſt, tum quod appoſitiſſime Succinum præparatum in morbis Cerebri, Ventriculi, Inteſtinorum, & uteri, imo & in Hæmorrhagia quavis, uti & ſicubi adſtringendi occaſio adfuerit, in uſum venit: Tum quod admodum facilem reddit Succini diſſolutionem ſi alia quędam præparatio illam ſubſequi debeat, ac præſertim Tinctura.

Hæc ſi paranda fuerit, matratio immittantur Succini electi unciæ quatuor, ſuper porphyrite lævigati, affunde Spiritum vini rectificatiſſimum, donec quatuor digitis ſuperemineat; ſuperponatur Matratio exiguum vas cœcum, cujus commiſſuræ accurate luto obducendæ, demum Digeſtio fiat Balneo cinerum aut Arenæ, igne mitiſſimo, per vices materias commovendo, donec à Spiritu vini diſſolutione facta maximæ partis Succini ille eleganti flore flavo tinctus fuerit: Poſtmodum decantato in lagenam liquore colorato, novo vini ſpiritu ſubſidentiæ affuſo, impoſitoque iterum Matratio vaſe cœco, optime loricato, eodem Balneo, eodem caloris gradu adhibito id cõmittendum erit, inibi continendum donec à ſpiritu vini reliquiæ Succini fere omnino ſolutæ ſint, ac propemodum liquor eundem colorem ac prior adeptus ſit: Tunc vaſis decruſtatis decantata hæc Tinctura, priorique commiſta, per chartam emporeticam tranſmittenda erit: Qua Cucurbita vitrea excepta, eidemque Balneo impoſita, Alembico proprio cooperta, admotoque illius roſtro exiguo Receptaculo, probeque luto conjunctis futuris, igne leniſſimo extrahenda erit media circiter pars ſpiritus vini: demum ſponte refrigeratis vaſis, in lagena vitrea denſa id quod in Cucurbita ſuperſtes fuerit recondendum, adſervandum titulo Tincturæ Succini, cujus uſus eximius futurus in affectibus præſertim cerebri & uteri, exhibendo à ſcrupulo uno ad drachmam unam ex liquoribus idoneis.

Poſſet affuſa aqua diſſolutioni Succini infringi vis Spiritus vini, eoque pacto hunc ſpoliare partibus Succini quas adſumpſit & diſſolvit, præcipitatione illius facta in imum liquorem forma Pulveris flavi, unde id

quod Magisterium Succini vocant, comparare liceret ; Sed nullum ex istiusmodi operatione emolumentum expectandum, nam præter temporis dispendium, ignis & spiritus vini jacturam, magisterium hoc nihil singulare obtinet præ Succino solummodo super porphyrite contrito.

Schroederus Magisterium Succini proponit, quod præparat id in Aceto stillatitio dissolvendo, dissolutionem filtrando, Acetum per distillationem abstrahendo, demum subsidentiam in aqua rosacea dissolvendo ; dissolutionem filtrando, aquam rosaceam educendo, residentiam demum in recenti aqua rosacea diluens, filtratione & eductione aquæ ter repetita, ac tandem præcipitatione ultimæ dissolutionis per spiritum vini facta, vel succum citri; præstansque hidroticum esse asserit, datum à sex ad duodecim grana in febribus Malignis & Pleuritide; Sed cum Acidum quod Aceto inest, & præcipitantibus adhibitis, Succini naturam immutent, vix in eam opinionem adducor ut ab hoc magisterio expectati effectus prodituri sint.

CAPVT XXXVI.

De Distillatione Succini.

SVccini Distillatio omnium simplissima & maxime usitata hæc est; Retortæ vitreæ indantur Succini confracti quantum satis ut tertia pars impleatur, instrataque pauca arena fundo capsulæ dimensæ, impositæ idoneæ fornaci, Retorta ibi locanda est, qua arena rite in ambitu & omnino cooperto, præter illius collum; admotoq; illius rostro magno Recipiente probe luto obducto, ac capsula cooperta tegmine concamerato, illi adæquato, accendendus ignis in Fornace, ea ratione regendus ut cum Succinum liquefactum fuerit nequaquam fervere id queat, neque in Receptaculum per Retortæ rostrum exstillare, sed phlegma tantum paulatim emittere, demum Sal volatile & Oleum ; hoc autem primo limpidum proditurum est, subsequens vero magis ac magis coloratius, adeo ut postremum ad colorem fuscum accedat, imo crassissimum.

Distillatio hæc diu protrahitur, imo viginti quatuor horas transgredi debet, si res successum habitura est : Neque etiam necesse est admodum urgere ignem, imo nec in progressu ac circa distillationis finem, nam præterquam quod materiæ exituræ non admodum graves sunt, ab igne autem vehementiori alteratio insignis illis induceretur, Idquod

in

in Retorta reſiduum forte aderit, inutile futurum non eſt, ſi modo methodus quam deinceps demonſtraturus ſum ineatur.

Igne etiam patente diſtillari poteſt Succinum, exceptum Retorta argillacea, aut vitrea luto obducta, in furno Reverberij collocata; Sed niſi ſumma in ignis regimine præfuerit cautio, periculum imminet à combuſtione, imo ne Succinum è Retorta erumpat, ipſumque Receptaculum in fragmenta diſſiliat; adeo ut huic diſtillationi ea quæ per Arenam perficitur præferenda ſit.

Succinum, ſi quis voluerit, conterat in pulverem, illique partes æquales arenæ aut ſilicum pulveratorum admiſceat, aut cinerum jam lixivium expertorum, Diviſio quippe hæc partium Succini facilem utcunque ſeparationem & ſublimationem illius partium præſtare poteſt, citra bonitatis detrimentum; At vero ea quæ citra additamentum aliquod perficitur Diſtillatio potior mihi videtur.

Succini diſtillatione peracta, vaſis autem refrigeratis & decruſtatis, deraſum Sal volatile, in Retortæ collo ac Receptaculi exiguorum cryſtallorum ſpecie aggeſtum, colligendum ac recondendum in Lagena idonea; poſtea in Matratium effuſis omnibus ſubſtantiis, in Recipiente contentis, hoc aqua calida eluto diſſolvendi gratia, & conjungendi Salis volatilis cum Oleo, ſi quæ ſuperſint, effuſaque hac lotura ſupra reliquas materias, ſuperponendum erit Matratio Alembicum cœcum, optime luto veſtitum, prægreſſaque illius Digeſtione per decem aut duodecim horarum ſpatium, in Arenæ Balneo, moderate calido, ſæpiuſque commotis materiis, reſerandum tandem Matratium, ſecretioneque facta Olei à parte aquea, Salina & terreſtri, ſeorſum illius Rectificatio peragenda erit, videlicet Olei, id commiſcendo quantitati ſufficienti cinerum elotorum, quantum ſcilicet hi abſorbere poterunt, miſturam hanc indendo Retortæ vitreæ, Balneo arenæ, igneque mitiſſimo Oleum exſtillaturum eliciendo, prodiens primo album & limpidum, ſubſequens autem colore paulo intenſiore prœditum, poſtremum vero ad levem ſuſcedinem vergens.

Partem Aqueam, Spirituoſam & Salinam quod ſpectat, hujus filtro tranſmiſſæ, ac exiguæ Cucurbitæ vitreæ commiſſæ, Balneo arenę impoſitę, igne leniſſimo, humiditatis ſuperfluæ tres quadrantes circiter vaporum forma abſumendi ſunt, demum Cucurbita in locum frigidiuſculum tranſlata, poſt aliqualem moram deradenda & recondenda Cryſtalla, eodem Balneo poſtmodum procurando evaporationem liquoris ſupernatantis, quo nihil diſpereat Salis ibi ſuperſtitis, etſi exigua ſe offerat copia, non ſecus ac prius.

Sed ut cunctæ ſubſidentiæ in uſum veniant, tum prioris diſtillationis, tum rectificationis Olei, in pulverem prædictæ materiæ conterantur, concorporentur æquali ponderi Calicis vivæ, ſponte recens in pulverem abſcedentis, immiſſaque hac miſtura grandi Retortæ vitreæ, Balneo arenę impoſitę, adcommodatóque eius roſtro idoneo Receptaculo, igne moderato plurimum quoque Oleum adhuc elicere dabitur, quorum prius prodituram quadamtenus candidum erit, ſubſequentia autem ſat limpida, etſi coloris ſaturatioris.

Oleum Succini præſertim in vſum venit in Apoplexia, Epilepſia, Convulſione, Paralyſi, cunctiſque Cerebri frigidis affectibus uti & Hyſtericis: Nec minus utile eſt ad enecandos lumbricos, ad miaſmata aërem inquinantia profliganda, tum ore adſumptum, ab una vel duabus ad quinque aut ſex guttas, exceptas ſacchari polline, ac liquore quipiam idoneo diſſolutas, tum naribus illitum, temporibus & locis circa futuras.

Iis omnibus affectibus ſubvenit etiam Sal volatile, quod præterea præſtantiſſimis diureticis accenſetur, ex liquoribus idoneis adſumptum, à quinque aut ſex ad quindecim aut viginti grana.

Succini Diſtillatio normam præbere poteſt diſtilando Aſphalto, Gagati, Carboni perræ, aliarumque omnium materierum bituminoſarum; quapropter in molem non excreſcet hoc Caput horum deſcriptione.

CAPVT XXVI.

De Metallis in genere.

METalla corpora ſunt ſolida, gravia, malleabilia, igne liquabilia, in ſingulis partibus æqualis ſubſtantiæ; Cum vero hoc loco ſcopus non ſit varias & ſingulas Authorum ſententias quoad illorum originem & primam materiam ad examen deducere; Satis mihi fuerit paucis meam ſententiam protuliſſe, videlicet, cum calor Solis non modo in terræ ſuperficiem vim ſuam infundat, ad promovendam rerum nobis obviarum, ſpeciatim Plantarum productionem, Sed etiam intime pervadat & penetret interiorem illius maſſam, ad inſinnandum & fovendum calorem, ſubſtantiis illic deliteſcentibus neceſſarium, inibi perpetuas generationes fieri, quas ſubſequitur incrementum ac perfectio materierum ibi genitarum in quarum ſerie reponenda veniunt metalla.

Exiſtimo etiam, ſicuti Plantæ in Terra productæ, primam materiam,

per

per quam earum ſemina germinant, è Terræ ſuccis hauriunt, vel ex influxibus Aſtrorum, neceſſe eſſe ut metalla ex iiſdem ſuccis prima Elementa ſuarum ſubſtantiarum deducant, etſi admodum diſcrepant à Plantarum ſubſtantia; Succum porro illum Metallicum ſeminalem, in ſui quidem primordiis liquidum eſſe, ſed præterea idoneum producendo copioſe Metallum, cuius characterem ſinu ſuo gerit, & ipſummet ſuſcipere, ac metallo, à ſe generando, vna cum duritie, ſoliditate & gravitate, cæteras qualitates per quas à reliquis metallis diſcrepat, communicare.

Etiamſi porro generatio, incrementum & perfectio Metallorum non æque ac in Plantis manifeſta ſint, nequaquam tamen in dubium revocari debent, imo admodum veriſimile eſt, quandoquidem metalla exiſtentiam ſuam ſucco metallico debent, quod illis ſeminis vicem præſtitit, proculdubio ex ipſis profundi ſuccum ſeminalem ſimilem, aptum renovandæ ac multiplicandæ ſpeciei non ſecus ac in Plantis: Neque cuipiam dubiæ eſſe debeat iteratæ illæ productiones metallicæ, quandoquidem experimento compertum eſt in mineris ſæpe regenita metalla, iiſdem in locis è quibus ſimilia alias eruta fuerant.

Etiamſi vero Sol principem in generatione locum obtineat, incremento & perfectione metallorum, neque tamen denegandus eſt illis cæterorum Aſtrorum influxus, quæ non minimum concurrunt: Nec enim immerito Antiqui unicuique metallo cujuſdam Planetæ nomen adſignarunt, imo cenſuerunt horum quodvis ſingulari adfinitate cum Planeta, cujus nomen gerit conjungi: Quandoquidem ipſe Aër, qui medius Aſtra & Terram interjacet, ex nonnullorum ſententia in ſe continet prima ſemina aut ſeminales diſpoſitiones rerum quas Terra proferre ſolet; neque dubium eſſe debet quin ab Aſtris has deducat, perpetuo in corpora omnia ſublunaria influentes: Imo huius rei ſenſibiles effectus in terræ ſuperficie obſervantur, tum quoad converſionem quarundam Terrarum in Lapides, quam regenerationem nonnullorum Salium, ac augmentum quorundam Metallorum, ſpeciatim Plumbi.

Authores ſex metalla à ſe invicem diſtincta agnoſcunt, quorum tres ordines conſtituunt; Illorum priori duo maxime nobilia & perfectiſſima accenſent, videlicet Aurum, cui Solis nomen indiderunt, tum ratione coloris flavi, tum ſingularium influxuum quos à Sole mutuari crediderunt; Deinde Argentum, quod Lunæ nomine donaverunt, tam ob colorem candidum, quam ob dominium ſingulare, ex eorum mente, hujus ſideris in id metallum.

In ſecundo metallorum ordine repoſuerunt Ferrum & Cuprum, vtpote minus nobilia, minuſque compacta, ac quoad ſubſtantiam impuriora, etiamſi dura & ſolida: Hæc vero ideo combinavere, & ratione inſignis diſpoſitionis ad mutuam conjunctionem, & quod ſubſtantia non admodum diſcrepent, Ferro Martis nomen adſignantes, Cupro autem Veneris, inſignem inter hæc metalla, ambóque hæc Sidera ſympathiam adeſſe rati.

Stannum tandem & Plumbum in tertio gradu collocavere, vtpote minus ſolida & dura, faciliuſque liquabilia: Prius Iovis nomine inſigni vere, poſterius autem Saturni, ob inſignem adfinitatem quam inter hæc duo metalla, ambóque ſidera finxere.

Prætermitto determinationem ab ipſis adſignatam unicujuſque horum metallorum, ad quaſdam corporis partes, pro variis influxibus Aſtri ipſas regentis, Aſtronomis hæc relinquens; præcipuus enim mihi ſcopus eſt præparationes maxime neceſſarias horum metallorum attingere, ab Auro ducto initio.

CAPVT XXXVII.

De Auri Præparationibus.

NEmo Auro titulum Regis metallorum derogat, quinimo etiamſi illius pretium, Argentum multum ſuperans, nedum cætera metalla, indicium manifeſtum illius excellentiæ non exhiberet, elegantia præterea, coloríſque fulgor, uniformitas & ſubſtantiæ ſoliditas, ac rubiginis immunitas, collectio & compactio partium, ortum illius gravitati præbentes, atque vis qua quamcumque ignis vehementiam eludit, citra ſubſtantiæ ullum detrimentum, aut ponderis, aliarumve qualitatum, ſatis aperte oſtendunt eius ſupra cætera Metalla eminentiam.

Probatiſſimi quique Authores cenſent, vti ſuperius dixi, Solem in Aurum dominium obtinere, nobilique huic metallo vim omnino ſingularem ad robur cordis ineſſe, ac fovendo æquali tenori caloris nativi humidique radicalis: Nihil equidem apertum deprehendo quod illorum ſententiam convellat quoad influxus Solis in Aurum, plurimi autem in hanc opinionem devenere, quamdiu Aurum ſtatu ſuo naturali fruitur, aut priori indoli reſtitui poteſt, etiamſi varias præpa-

tiones

rationes alterationeſque ſubierit, nullum ab ipſo inſignem in cor, cujus vi robur hoc accipiat, influxum expectandum, uti neque in aliquam aliam partem : Imo nonnulli contemptim habuere Antiquorum proceſſum, Auri bracteas confectioni Kermeſinæ remiſcentium, Pulveribus Cardiacis aliiſve remediorum formulis ; aſſerunt quippe miſturam hanc Auri bracteati plus faſtus quam utilitatis obtinere.

Id equidem ipſis concederem ſi Aurum, quod omnem ignis vehementiam eludit, itidem calori naturali ventriculi humani obſiſteret, coadjuvantibus ſuccis diſſolventibus in ipſo obviis, nullam præterea ſubſtantiæ propriæ imminutionem experirerur, etſi omnium maxime ſit uniformis, compactiſſima & adſtrictiſſima earum quæ in rerum Natura occurrunt : At vero ex veriſſima Hiſtoria à me allata Volumine primo hujus operis, Cap. XX. Calorem ſcilicet naturalem Ventriculi commodiſſime, imo majori efficacia valere Aurum diſſolvere, non ſecus ac Aqua Regia illud in matratio diſſolvit, imo & nonnullas ipſius particulas in maſſam ſanguineam tranſmittere poſſe, exinde in univerſum corporis ambitum deferendas ; Prætermiſſa irradiatione quam Aurum ſingulis partibus, non ſecus ac Antimonium inferre poteſt : Sed quicquid adferri queat, cum nihil omnino ab vſu Auri metuendum ſit, cenſeo ab uſu bracteati abſtinendum non eſſe, dummodo prius accuratiſſime depuratum fuerit, uti neque ab illo aliam præparationem perpeſſo, ſi hæc ex artis legibus peracta fuerit.

Auri Lotio perficitur ope Lixivii ex Tartaro & Sale communi parato, ſi ſordes exterius id inquinantes ſolummodo abſtergendæ fuerint : At vero ſi aliis metallis commiſtum fuerit, ſive è minera tale erutum, ſive ab additione artificiali, ad alia media confugiendum eſt, quorum præcipua ſunt Calcinatio, quam vocant Immerſivam, Fuſio & Calcinatio cum Antimonio, Fuſio & calcinatio cum Plumbo in catino probatorio, & Cæmentatio.

CAPVT XXXVIII.

De Calcinatione Immerſiva Auri, per Aquam Regiam Vbi obiter de Auro Fulminante.

MAtratio immittatur ea Auri lima detriti quantitas quæ depuranda venit, ſuperfundatur tertium vel quantum tantum pondus Aquæ Regiæ optimæ; Matratium imponatur Balneo Arenæ modice calenti, in quo cum Aurum diſſolutum fuerit, decantandus erit liquor limpidus in aliud vas, poſtmodum pauca Aqua Regia ſupra ſubſidentiam; quibus demum eodem Balneo paululum digeſtis, decantata poſteriori hac diſſolutione in priorem, relictoque in fundo Matratij pulvere cui Aqua Regia diſſolvendo impar fuit, diſſolutionibus affundendus erit liquor Tartari, aut ſpiritus volatilis Salis Ammoniaci, vel urinæ, quouſque nulla manifeſta adſit ebullitio, ac maxima Spirituum corrodentium Aquæ Regiæ pars, Auro derelicto, Sali fixo Tartari adhæſerit, aut ſali volatili Salis Ammoniaci vel vrinæ, AURUM præceps in fundum vaſis colore flavum iturum eſt, quod plurium aquarum affuſione lavandum donec omnino inſipidum reddatur, qua ratione AURUM Fulminas, vi diaphoretica inſigne obtinere dabitur. Sed ſi huic AURO vis cathartica, à Salibus ipſi impreſſa, conſervauda fuerit, unica aut repetita lotio ſatis futura eſt; Calx iſta AURI igne mitiſſimo exſiccanda eſt, exhibenda à tribus vel quatuor ad quinque aut ſex grana, ex aliquo conſerva aut condito.

Vehementia effectuum ſtupendorum iſtius AURI Fulminantis, ARTIFICEM ſumme cautum præſtare debet, tam in exſiccando quam adſervando & in uſum ducendo hunc Pulverem, nam vel à leviſſimo calore, accenſa parte volatili inflammabili Nitri, in AQUA FORTI contenta, antequam in Regiam tranſierit, cum vis inferatur intima unitati quam Salium particulæ cum AURI particulis iniere, crepitus ex illis educitur major & penetrantior eo quem emittit pulvis pyrius; hunc conſequitur motus violentus, cujus effectus præſertim à ſummis ad ima vergit, ob renitentiam AURO obviam. ADEO ut aliquot grana AURI fulminantis, cochleari argenteo immiſſa, parte inferiori excalefacto, impetum faciant verſus huius fundum, flammam concipiendo inſignemque ſtrepitum edendo; ſcrupulus enim hujus calcis majorem effectum & ſinum editurus eſt quam ſemi libra exquiſitiſſimi Pulveris tormentarii.

At

AT vero hæc Fulminatio verenda non est ab istiusmodi Auro ore adsumpto ; Particulæ enim Salinæ illi remixtæ, quæ etiamnum tertiam partem illius ponderis constituunt. ab occursu ACIDORUM in ventriculo, cum præterea dimittant auri particulas iisdem ACIDIS se adsociaturæ, non modo liberantur ab unitate quæ illis cum AURO intercedebat, sed præterea ACIDO adeo intime commiscentur, ac proinde tam infractæ & fixatæ, ut omni violento motui edendo ineptæ sint, atque AURO liberam potestatem faciant cunctus suas dotes exerendi.

Eadem de causa licet, non obstante Auri dissolutione per Aquam regiam facta, fulminationem illius inhibere, Calcem AURI spiritu Vitrioli humectando, Salis aut Sulphuris, priusquam omnino exsiccata sit; cum enim Acidum se adjungat particulis Salium arcte conjunctis Calci AURI, hinc dissolvitur illa unitas, ac inhibetur impetus illorum mutuus accensione contingente; Licet postmodum exsiccare Calcem AURI supra ignem, imo in crucibulo candefacere, aut colliquare, absque vllo fulminationis metu.

Interim non parum miranda est illorum opinio, qui censent etiamsi ab AQUA Regia Pulvis AURI fuerit dissolutus, aculeos ejusdem superficiarie tantum Auri particulas subiisse, ac hactenus tantum ut sufficiat suspendendis his particulis, ac prohibendæ illarum præcipitationi; Crediderunt porro ab hujusmodi suspensione particulas has imperceptiles redditas fuisse ; additis autem *oleo Tartari*, *& spiritibus volatilibus Alkali*, valeant istiusmodi corpuscula, motu suo & figuris impetum in Acida faciendo, hæc sufficienter concutere, adeo ut divellantur & abrumpantur ; ac postmodum Auri particulæ proprio pondere præcipitentur, Existimant, inquam, istud Oleum Tartari, atque hos spiritus volatiles Alkalinos, [illegible] spiritibus summe actuosis & efficacibus, qui occurrentes corporibus quiescentibus hæc concutiant, ac celeritate motus eo modo convellant ut abrumpantur aculei quorum ope Aurum suspensum tenebatur, ab ista autem actione pendere effervescentiam, exinde colligentes Aquam Regiam postmodum ineptam evadere dissolutioni, quod penetrabili vi careat, aculeorum istius parte maxime acuta in Auro restibili.

Magna, inquam, admirationis causa subest circa ejusmodi opiniones, ac primo, Quomodo fieri possit ut Auri limatura, ex se sat crassa & visui obvia, ab Aqua Regia dissoluta sit ac visum subterfugiat ; interim aculei ejusdem AQUÆ superficie tenus tantum dictas particulas attigerint? Secundo, qua ratione Pulvis Auri, in vasis fundo initio admodum conspicuus, visum postea subterfugiat & delitescat? AC præterea, quo

modo Aqua Regia potuit illum auferre, ſuſpendere, ac oculorum aciei præripere, cum illius particulæ ſuperficiem demum illius particularum ſubierint? Tertio, quæ Salia efficaciora obtineant Oleum Tartari, & Spiritus volatiles Alkalini, iis quæ inſunt Aquæ Regiæ, à quibus Aurum diſſolvitur, quod cæteris impervium eſt? Quomodo item Oleum Tartari, ac Spiritus volatiles Alkalini, commovere valeant, concutere ac convellere Acida, nanciſci hic corpora motui inepta, proprii autem celeritate, illa concutere, Acidorum aculeos obtundere, à quibus Aurum ſuſpenſum tenebatur, neque tamen partes Acidæ Aquæ Regiæ commoveantur, nec conjungant & confundant proprios aculeos cunctaſque particulas una cum iis quæ dictis Alkalibus inſunt? Quomodo, inquam, efferveſcentia poteſt contingere illis abſentibus, quandoquidem non ſecus accidere poſſet Auro non præſente? Quarto, qua ratione ſtatuunt Aquam Regiam iterum ad agendum idoneam fieri diſſolutione facta totius Auri quod diſſolvere valuit, poſtquam illius aculei, cunctæque particulæ confuſæ fuerunt Alkalinis particulis, ad præcipitationem uſurpatis? Quomodo iterum aculei Aquæ Regię adhærere potuerunt Auri ſuperficiei, neque tamen præcipitantibus obvii fuerunt, & ab illis diſſoluti, aut iis ſe adjunxerunt, non ſecus ac totam aquam Regiam amplecti ſolent?

Cum vero cunctæ hæ cogitationes falſorum principiorum ſint ſoboles, innixæ ratiocinibus omnino ſibi repugnantibus & impoſſibilitatem arguentibus, ſat multa alias hac de re attuliſſe ſufficiat, ut amplius inſiſtere non debeam.

CAPVT XXXIX.

De Calcinatione Auri Immerſiva. Quartatione dicta.

IStiuſmodi, Auri Calcinatio Immerſiva Quartatio vocatur, quia commiſceri ſolet tribus Argenti partibus, catino expurgatorio probati, adeo, ut miſturæ tertiam tantum partem conſtituat: Eapropter in forti crucibulo liquefiat Auri uncia una additis

tis Argenti puriſſimi unciis tribus; Ambo hæc metalla una collicata, in vas cupreum ſat capax aqua plenum infundantur granulationem faciendam, Eo enim pacto in vaſis fundum granulatim decident: his Granulis rite exſiccatis, atque Matratio exceptis, ſuperfunde AQUÆ fortis optimæ tertium tantum pondus; Matratium autem Balneo arenę modice calido committendum erit, quouſque ARGENTUM paulatim diſſolutum fuerit, AURUM vero in fundo præcipitatum Pulveris nigri ſpecie ſe exhibeat; Tunc decantato liquore limpido, AURO ſupernatante, in pelvim fictilem aqua repletam, huic iterum tantillum AQUÆ fortis ſuperfundendum erit, ad omnimodam ARGENTI forte ſuperſtitis diſſolutionem; Poſtea decantato, commiſtioneque facta poſtremæ hujus diſſolutionis cum priori in pelvi fictili, aqua plena reſtibili, eluenda erit Auri calx aqua communi, quæ probe dulcorata & exſiccata crucibulo ad incandeſcentiam indenda, in quo intenſum adeptura eſt colorem, eo modo adſervanda, aut eodem in crucibulo liquefacienda, addito pauco Borace, demum in canaliculum cylindraceum effundenda, quo pacto puriſſimum Aurum comparare licuerit.

Tunc immittenda erit lamina cuprea diſſolutionibus Argenti affuſis, & in pelvi fictili, aqua repleta, reſervatis, Eo enim pacto ſpiritus corrodentes Aquę fortis ab Argento, quod diſſolverunt, abſcedentes, Cuprum amplexuri, Argentum aminæ adhæſurum eſt, aut fundum petiturum, in quo decantatione facta liquoris ſupernatantis, quem vocant Aquam ſecundariam, obvium futurum eſt: Tunc Calx iſta Argendi eluenda eſt, exſiccata autem adſervanda, aut ſi vis in crucibulo forti liquefacienda, addito pauco Sale Tartari, demum in canalem cylindraceum, pinguedine interius illitum, effundenda, ea ratione cylindrum Argentaceum puriſſimum obtinere dabitur.

Tunc laminam ferream AQUÆ forti immergere licet, quo medio AQUÆ fortis ſpiritus corroſivi, quibus AES diſſolutum fuerat, eo deſerto ferro adhærebunt, calx autem cupri in fundum ſeceſſura eſt, ſicuti de argenti calce dictum, in quo deprehendenda eſt, ferri diſſolutionem in alterum vas infundendo: Deinceps Calx iſta elui poterit, exſiccari, aut eliquari, non ſecus ac Calx Argenti.

Poſſet etiam præcipitari Ferrum, adjiciendo illius diſſolutioni aliquot fragmenta lapidis calaminaris, aut Zincki, ac tandem præcipi-

tandæ novæ hæ ſubſtantiæ, affuſa illorum diſſolutioni Aqua Tartari, aut quopiam alio ſale fixo, diſſoluto in aqua, ſuperſtite illorum calce in liquoris fundo; Imo poſſet ex liquore filtrato extrahi Sal Nitrum, novæ Aquæ forti parandæ idoneum.

Calcinationes Immerſivæ, modo à me memoratæ Auri purificandi gratia, cum me ſenſim deduxerint ad calcinationes immerſivas quorundam aliorum metallorum, omnino incumbit onus rationes indagandi diverſorum effectuum in diſſolutionibus aut præcipitationibus omnium illorum metallorum obſervabilium.

Ac primo, Auri Calcinationem per Aquam Regiam quod ſpectat, hoc ratum eſſe debet, cum Aurum cuncta alia metalla ſuperet, imo omnia mineralia, tum puritate, gravitate, & partium arcta compagine, quam numero & exiguitate pororum, omnino confugiendum eſſe ad ejuſmodi Diſſolvens, cujus acuei eam ſubtilitatem obtineant ut dictos poros ſubire valeant, ac partium Auri diviſionem inducere, id quod ab aqua Regia omnino expectandum; craſſities enim & figura aculeorum Aquæ fortis cum immutata ſit, ſubtilitatémque adepta ab adjecto Sale Ammoniaco, vt in Regiam tranſire valeat, eam tenuitatem obtinent per quam Auri poros pervadere poſſunt, ac facile illius partes ſejungere & divellere, teſte experientia; At cum præ ſubtilitate & tenuitate aculei Aquæ Regiæ, neque ſatis viribus, neque motu ſufficiente polleant ad diſiunctionem partium aliorum Metallorum, quorum pori multo ampliores ſunt; neque ſufficienti craſſitie ſint donati ad adimplendos poros, ac partes ab invicem diducendas, mirum eſſe non debet ſi Argentum præcipitari in fundum permittat, cum id diſſolvere non valeat.

Fulminatio autem quæ Auro obtingit poſtquam ab Aqua Regia diſſolutum fuit, illiuſque effectus deorſum impetum habentes contra ignis genium, quod ſurſum vergit, multo magis illos in admirationem pertrahunt qui Chymicarum rerum rudes ſunt: Cauſam vero ego refero in partes Nitri inflammabiles, in aqua Forti contentas, quod baſis vicem præbet Aquæ Regiæ, acidis partibus ejuſdem Nitri commixtas, intime conjunctas tum parti Salinæ vtinoſæ & acidæ, & Salinæ fixæ marinæ Salis Ammoniaci, Tum Salinæ fixæ Liquoris Tartari, aut Salinæ volatili, quæ Auri præcipitationi impendi potuiſſet.

Id quoque cenſeo dicta Salia eo modo conjuncta, cum alte Auri poris immerſa ſint, neque exuant naturam Salium fixorum: quip-

pe

pe quæ in igne permaneant, valide obsistere omnibus quæ divortium inter illa inducere possunt : adeo ut unitas prædictarum substantiarum, cum nequaquam immutaverit dispositionem quæ quibusdam Nitri particulis ad inflammationem concipiendam inest, ejusmodi particulæ vehementer commotæ, ad occursum ignis particularum, quæ motus sui partem illis impertiunt, illico in flammam erumpant : at vero in conatu adhibito vt sursum vergant, cum determinatio hæc immutata sit ad occursum Salium fixorum & Auro conjunctorum, necesse illis sit eo referri quo exitus illis patet, nam *qua data porta ruunt*, propulsisque obicibus obviis summo nixu & fragore intensiorem edant effectum quam si libertate naturali donati essent ; Adeo ut Auri pori, & Salium, cum ubique sibi similes sint, tum in centro tum in circumferentia, partes Nitri inflammabiles undique eodem impetu erumpant, partes Auri & Salium, quibus distinctæ coercebantur, æqualiter diffringant : Etiamsi enim illorum effectus à Natura ad inferna determinatus sit, partes tamen superiores & laterales æquali robore pollerent si Aurum fulminans concluſum esset in pyxide ibique flammam conciperet ; etiamsi renitentia salium fixorum, aut, si mavis, Auri, non parum concurrat ad eum effectum quo inferius tendit, in hoc sale præsertim observabilem.

Nonnulli Auri fulminationem adscripserunt gravitati & constrictioni partium illius metalli, etiamsi vero dictæ Auri qualitates non parum augeant efficaciam conjunctionis Salium, imo illis adsignanda sit causa fragoris & strepitus insoliti, contingentis quando materiæ inflammationem concipiunt, Salia tamen pro præcipuis in fulminatione motoribus, atque pro *causa sine qua non* habenda sunt.

Dubium vero removebitur si illud perspectum fuerit Pulverem fulminantem confici posse ex mistura trium drachmarum Nitri electi pulverisati, cum sesquidrachma Salis Tartari, & drachma una Sulphuris, etiam in pulverem deductorum, remista hæc congerendo in fundo cochlearis ferrei, infra autem leni subsido igne; statim enim ac minima ignis particula particulam aliquam Nitri inflammabilem attingere valet, pulvis in flammam erumpit, vehementi edito strepitu, minus tamen eo sonoro qui ex Auro fulminante prodit.

Etiamsi vero Pulvis iste fulminans eodem tempore in universa sua circumferentia erumpat, affectus nihilominus, productus à renitentia Salis Tartari, considerationem majorem meretur, quip-

pe cum idem hic Pulvis certiſſime cochlearis ferrei fundum, ſi tenue ſit, pertundat.

Effectus Aquæ fortis in Argentum quod attinet, quos in Aurum non exſerit, referendi tantummodo ſunt ad magnitudinem pororum Argenti, ac proportione reſpondentem craſſitiem aculeorum particularum Aquæ Fortis, ſufficienter quidem tenuium quoad unum extremum, quo ingreſſum ſibi parent, ſatis autem latitudinis obtinentium in altero, ad diducendas ab invicem Argenti particulas, craſſiorum tamen quam vt ſubire poſſint poros Auri, poſtmodum diviſionem illius partium inducere.

Præcipitationem Argenti per Laminam Cupream, eius diſſolutioni immiſſam quod ſpectat, atque effectum Aquæ Fortis in idem cuprum, quanquam infracta fuerit illius vis ab aqua in vaſe fictili contenta, in quam argenti diſſolutio infuſa fuerat, adſcribi ſolummodo debet mollitiei ſubſtantiæ Cupri, cuius partes infirmiorem compaginem obtinuerunt quam Argenti, atque conformitati pororum ejuſdem Cupri cum aculeis ſuperſtitibus in particulis Aquæ Fortis, etiamſi aliquanto retuſioribus à diſſolutione in Argento inducta.

Eadem ratio locum tenere debet ratione præcipitationis Cupro accidentis, atque diſſolutionis ab Aqua Forti laminæ Ferreæ demum inuſtæ; cum enim illius ſubſtantia adhuc mollior ſit ſubſtantia Cupri, ejuſque pori conformitatem obtineant cum figura aculeorum Aquæ Fortis, ad eam conditionem deducta eſt vt prius deſerat, poſteriori ſe adfixura.

Valet præterea eadem ratio quoad præcipitationem Ferri, & diſſolutionem Lapidis calaminaris & Zincki: Quoad Præcipitationem poſteriorum, ab illis ſuperaffuſo Spiritu Tartari, vel Sale fixo Nitri, adſcribenda ſolummodo fuerit conjunctioni Acidorum corrodentium Aquæ Fortis cum Salibus ejuſmodi fixis; Neque etiam in dubium revocandum quin eadem adjunctio fundamentum ſit illorum in Nitri corpus converſionis: Atque ex his conſpicua eſt ſubſiſtentia formæ interioris Nitri, etiamſi inſignes alterationes ab igne perpeſſum ſit, vel ab advocatis materiis extraneis in miſturam venientibus.

Prætermitto Calcinationes Immerſivas Auri hoc Aquæ Forti immiſſo, robur nactæ ab admiſto Sale Marino, vel Sale Gemmeo, vel ſpiritu Salis egregie rectificato, inſtitutas aut Oleo glaciali Antimonij, aliiſque liquoribus corrodendi vi præditis, ne tædium Lectori inducam.

CAPVT

CAPVT XL.

De Auri depuratione per Cæmentationem, Et per Antimonium.

OB insignem adfinitatem inter Cæmentum usitatum ad Auri depurationem, & Cæmentum fabris Cæmentariis familiare, Authores huic operationi Cæmentationis vocabulum imposuerunt : Cuius perficiendæ gratia subtilem in pulverem conterantur Laterum unciæ tres, Salis Ammoniaci uncia una, tantundem Salis Gemmei & Salis communis ; quibus simul commixtis, vrina probe humectatis, ac in aëre libero exsiccatis, Auri purificationi destinati uncia una in tenuissimas lamellas deducenda erit, quibus in particulas minimas divisis, ut crucibulo plana superficie imponi possint, illorum quantitati, sicuti & cæmenti proportione respondenti : Fundo Crucibuli cæmenti pulverisati stratum immittendum erit, quod lamellis Auri cooperiendum ; hæ cæmento, cæmentum autem laminis, in stratificationibus pergendo donec unaquæque lamina cæmento probe involuta & cooperta sit, imo summam omnium superficiem cæmentum accurate integat ; Demum crucibulo imponendum erit tegmen dimensum, in medio exiguo foramine pertusum, cujus commissuris optime luto obductis, foramine non obturato, crucibulum igne Rotæ circumdandum erit, qui paulatim illi admovendus est, tempus concedendo evaporationi humiditatis materierum per foramen, cum vero nullus amplius fumus exiens conspicuus fuerit, omnino obturato Crucibuli foramine, gradatim ignis augendus erit per novem aut octo horas, imo postremis duabus aut tribus horis carbonibus, accensis id obruendo ; postea sponte refrigerato crucibulo, eoque decrustato, educendæ erunt Auri laminæ, quibus de pondere aliquid decessit, ob consumptionem à Cæmento inductam aliorum metallorum forte illi commixtorum ; His elotis, absterfis, atque in altero crucibulo fusis, addito pauco Borace, liquefactum Aurum in canalem cylindraceum, pinguedine delibutum, infundendum erit, è quo purum, à cæteris metallis extricatum eximetur, quinimo & Argentum, si quod remixtum fuerit, quod nequaquam corrosioni istius cæmenti obsistere valet, uti neque alia metalla.

Per Antimonium aurum purius efficitur hac proceſſus ratione, Optimo crucibulo uncia Auri committitur, pedamento ſuppoſito, medio in Fornacis anemiæ foco, in quo accenſo luculento carbonum igne, incandeſcere permittitur; demum adjiciuntur paulatim electi Antimonii pulveriſati unciæ quatuor, quod cito colliquatum in fuſionem etiam adducit Aurum: Materiæ in fuſione continentur donec nullæ amplius ſcintillæ prodeant, atque hinc judicium ferre licear ab Antimonio quaſvis materias extraneas Auro commixtas, abſumptas fuiſſe: Tunc præſto ſit Cucullus ferreus idoneus, excalefactus, & pinguedine aliqua illinitus, cui infundendæ materiæ, ſtatim Cucullum percutiendo ad faciliorem Auri deſcenſum in fundum: Demum plane frigefactis, atque rite exſiccatis omnibus ſcoriis ſuperficiem obtegentibus, crucibulo immittitur, & Fornaci anemiæ, medio in igne luculento, Id colliquefactum, addito paulatim duplo pondere Nitri depurati, & in fuſione conſervatum donec Nitrum cunctas Antimonii ſcorias, aliaque inquinamenta reſidua abſtulerit, iterum infunditur Crucibulo ferreo, incalefacto & pinguedine deliburo, Sic emergit Aurum puriſſimum, coloris elegantiſſimi & ad quaſvis uſus idoneum.

Liceret & Aurum per catillum obryſæ depurare, cum præſertim ſolum remixtum eſt, fuſionem addito plumbo inſtituendo, metallis imperfectis: At cum Argentum Auro ſæpenumero confuſum reperiatur, ejuſmodi autem purificatio tunc temporis inutilis futura ſit, quandoquidem Argentum non obedit catillo obryſæ, ideo perraro rariſſime hujuſmodi depuratio in uſum advocatur: quamobrem de illa ſolummodo inter Argenti depurationes verba facturas ſum, ubi multo commodior eſt illius uſus.

Cum obvium ſit Aurum egregie depuratum apud Aurifabros, Monetarios, alioſque repurgandi peritos, inutilis videtur fuiſſe diſquiſitio mediorum illius purificationi idoneorum à me allata, at vero curioſitati quorundam ſatisfaciendum credidi, firmandaſque credidi præparationes rationum momentis additis.

CAPVT

CAPVT XLI.

De Expurgatione Auri per Mercurium.

AMalgama vocant unitatem factam metallorum & Mercurij, una in massam mollem & tractabilem deductorum; postmodum ab invicem segregandorum calcinationis, beneficio, Mercurio in fumum fugato, qui à metallo secedit cujus poros subierat.

Amalgama Auri cum Mercurio omnium & usitatissimum & consideratione maxime dignum est; Hic autē est processus, Imponantur duo exigua Crucibula Fornaci anemiæ, horum unum excipiat Mercurij cum cinnabari revivificati drachmas sexi, alterum Auri, rite expurgati in lamellas tenuissimas deducti drachmam; hæ forfice minutissime dissecentur; in ambitu crucibulorum accendatur ignis carbonum, cum vero Aurum incanduerit, Mercurius autem fumos exhibere inceperit, Aurum Mercurio conjungatur, unoque crucibulo ambo contineantur, virgula ferrea hæc commovendo; quo pacto ex Auri & Mercurij combinatione fiet Amalgama, in scutellam aqua semiplenam effundendum.

Hoc rite elutum, & manibus iterum atque iterum contrectatum & affrictum in prædicta aqua, ad sordium absterſionem, producturum est Amalgama lene, tractabile, digitis cedens, & fere unctuosum; quod exsiccandum, & comprimendum alutæ rupicaprinæ commissum, ad expressionem portionis Mercurij quæ Amalgamationem subterfugit: Massa autem semunciæ pondus vix superatura est, quod Mercurij reliqua pars ab igne exhalarit, vel per alutam evaserit, quandoquidem Aurum sibi illius subtriplum tantum sui ponderis adsumere potest.

Præcipiunt nonnulli Auctores Amalgama hoc exiguæ Retortæ immittendum, Mercurio autem igne leni & gradatim adhibito educto, pluribus vicibus iterari Amalgamationem; toties Mercurium in exiguum Recipiens recondendo, rostro Retortæ admotum, ut Aurum eo pacto admodum spongiosum evadat, ac juxta eorum mentem, ineptum admittendo deinceps Mercurio; hunc sibi coaptando.

Sed præterquam quod dubius est succesſus, Operationum autem ejusmodi diuturnitas & confusio tædium allatura est, spe ille non excidet qui Amalgama istud crucibulo indiderit, igne mitiori accenso, exhalato autem, non autem exaltato Mercurio, sicuti quibusdam visum, Amalgamatio Auri, in crucibulo superstitis, recenti addito Hydrargyro instituta fuerit, etiam tribus vicibus dictas repetendo operationes: Post-

modum commiſcendum, leniterque incendendum, Auro inſpergendum ſex ex ſerie vicibus, duplum ad Aurum ſulphuris pondus, tam ad faciliorem illius reſerationem, quam ad cunctas Mercurij particulas abſtrahendas, forte reſiduas: Eoque pacto emerget Auri calx, cujus partes accuratiſſime diviſæ erunt, probe eluendæ, & ad uſus ſervanda eoſdem, eoſdemque morbos, ac non diſſimili ratione qua Aurum Fulminans adhiberi ſolet.

Ad majorem præterea perfectionem dicta Auri calx, probe eluta, commiſceri poteſt tertio tanto ponderi florum ſalis Ammoniaci, optime præparatorum & pulveriſatorum, omniumque Alembico cœco proportione reſpondenti, commiſſorum ſublimatio ex Balneo Arenæ, igne moderato inſtitui; demum repetitis lotionibus tota ſubſtantia florum ſalis Ammoniaci abſtracta, probet edulcorati Auri flores adſervandi, utpote præſtantiſſima omnium operationum quibus ſubjacere poteſt metallorum Rex.

CAPUT XLII.

De Calcinatione Auri per Cornu Cervinum.

ETiamſi exigua adpareat Cornu Cervini in Aurum efficacia, ſi præſertim illi remixtum fuerit ſolum id quod uſtionem paſſum, ſicuti præcipiunt iſtius præparationis Authores, ac præterea conſideratio tantum videatur habenda ſeparationis quam præſtat lamellis Auri interjectum, hoc tamen veriſimile eſt ſi tempus conceſſum fuerit partibus ſubtilibus & volatilibus Coram cervini, in Aurum exſerendi actionem, quantum in ipſis eſt, futurum ut quodammodo illius partes pervadant, ac multum eo pacto conducant illius Calcinationi, accedente igne: Conſtat ſaltem, ſi ineptæ fuerint alterationi qualitatum Auri in ipſa calcinatione, licere in uſum trahere partes utiles Cornu Cervini, utpote quæ adeptæ ſint quandam exaltationem à mora cum Auro contracta; imo, forte, ob quaſdam particulas inter diſtillandum ab illo abſtractas, iſti methodo inſiſtendo.

Accipiatur ſemuncia Auri depurati per Antimonium; eo in tenuiſſimas laminas deducto, hæ in minutiſſimas particulas forfice dividantur, commiſcendæ libris duabus raſuræ Cornu Cervini, miſturaque hac grandi Retorta Argillacea, luto obducta, excepta, hæc Furno Reverberij clauſo committenda, poſtea admoto illius roſtro Excipulo rite loricato, ſuſcipienda diſtillatio igne gradatim accenſo, eadem proceſſus ratione obſervata

ſervata quam indicavi ad ordinariam Cornu Cervini diſtillationem: Demum ſponte refrigeratis vaſis, Recipiente decruſtato, effuſis in lagenam vitream denſam in eo contentis, optime occluſa lagena, in pelvim infundendæ erunt laminæ Auri cum ſubſidentia Cornu Cervini in Retorta ſuperſtitis, ſeorſimque repoſitis Auri laminis, iiſque commixtis duabus libris recentibus raſuræ Cornu Cervini, iterum omnia Retortæ committenda, ſuſcipiendaque nova diſtillatio; Imo ter cunctæ hæ operationes repetendæ ſunt; Poſtea effuſis laminis Auri cum ſubſidentia poſtremæ diſtillationis in ollam fictilem quæ ignis impetum ſubſtineat, appoſitoque illi operculo, luto probe obducendo, per triduum calori furni figulini committenda; poſtea materiæ frigefactæ, contritæque laminæ cum capite mortuo Cornu Cervini, eadem Olla excipiendæ erunt, reverberationem paſſuræ, beneficio ignis moderati ad aliquot horas, aut donec omnia adepta ſint colorem fere lateritium: Deinceps lotionibus adhibitis ſecernendum erit Cornu Cervinum ab Auri calce, fundum vaſis occupatura, quæ exſiccata ad uſus adſervanda erit.

Interim commiſtæ cunctæ ſubſtantiæ, in Receptaculo reperiendæ, ex triplici diſtillatione manantes, in Matratium prolixiori collo donatum infuſæ, Balneo Mariæ committantur, quo capitello ſuo inſtructo, adjunctum in roſtro gerens excipulum, accurate luto cunctis juncturis munitis, perficienda erit Rectificatio, eodem modo procedendo quem alias innui ejuſmodi materiarum gratia, Inde proditura ſunt Oleum & Sal volatile, proculdubio viribus non inferiora iis quæ è Cornu Cervino extrahi ſolent, nullo Auro admixto.

Silentio prætereo Calcinationes Auri in Furno Reverberij fieri ſolitas, ſive ſolitarium adpoſitum fuerit, ſive commixtum Sali communi, vel ſulphuri; ſat multis me ad tuliſſe confiſus, in normam plurimarum aliarum operationum.

CAPUT XLIII.

De Tincturis aut Extractionibus Auri.

CVm illorum imitator eſſe nolim qui rati ſunt poſſe ſe ſecernere Sal, Sulphur & Mercurium à quibuſvis metallis, ſpeciatim ab Auro; neque gloriari poſſim ejus rei conſequendæ me callere media, uti neque ullam Auri præparationem in medium adferre, qua peracta Aurum nequaquam priſtinæ formæ reſtitui queat; Forſan mirum alicui videbitur quod de illius Tincturis aut Extractionibus ſermonem adgrediar: At vero

ratum cum habeam ventriculi calorem sufficientem esse perficiendis dissolutionibus & præparationibus,& specialioribus,& magis intimis illis omnibus quas Ars excogitare potest, impellor ut non omnino prætermittam quasdam præparationes non contemnendus: Atque huc ut inferam illas quibus superandis & digerendis ventriculus par esse videtur, ac separationi partium faciendæ, imo, quantum in illo est, extrahendo succo medico, aut alimentario.

Potest elici Auri Tinctura,hac ratione procedendo, Accipiatur semuncia Calcis Auri optime reverberatæ, admodum spongiosæ, coloris rubri, fusco proximi; hac Matratio immissa, affusoque spiritu vini alkoolisato, additamento salis urinæ excitato, usque dum Calci Auri super emineat tribus digitis; hermetice matratium occludatur, digestioneque præmissa super Pistoris furnum imposito Matratio, materias ex intervallis commovendo, mensis spatio ibi sinendo, vel donec Tinctura sanguinis ruborem adquisierit, Recludendum erit Matratium, decantandaque Tinctura in lagenam vitream densam, qua rite obturata, iterata fiet adfusio recentis spiritus vini, acumen nacti ab adjecto urinæ sale volatili: demum hermetice occluso Matratio, iterata digestio suscipienda, tamdiu producenda quamdiu priori vice, imo iterato instituta, donec menstruum nullum amplius induat colorem; Postea commistione facta, & digestione omnium harum Tincturarum, in Matratio, cui impositum sit Alembicum Cœcum,accurate luto munitum,per decem vel duodecim dies infundendæ erunt in Cucurbitam vitream, colli angusti;qua commissa Balneo Mariæ tepido, Capitello suo instructo, admoto Excipulo illius rostro, accurateque luto obductis cunctis juncturis, igne lenissimo maxima Tincturæ pars elicienda erit, ad similes usus adhuc deinceps adhibendæ; Conspicuaque erit in fundo Cucurbitæ Tinctura Auri rubicundissima, olei propemodum specie, in quovis liquoris genere dissolubilis, exhibenda à tribus aut quatuor ad septem vel octo guttulas.

Potest & huic Tincturæ concentratæ adfundi quintupla aut septupla portio spiritus vini rectificatissimi, præviaque aliquot dierum digestione, facienda abstractio ex Balneo Mariæ tepido, imo repetitis vicibus, ad adfusionem recentis spiritus vini supra Tincturam redeundo, sicuti ad digestionem & abstractionem, exaltandæ gratia ulterius istius Tincturæ, nomine Auri Potabilis insigniendæ, quippe quæ medicamentum perquam idoneum sit roborando cordi, ferendisque illi suppetiis in quibusvis affectibus, ut & cerebri, aliarumve partium principum, humidum enim radicale tuetur, caloremque nativum illico recreat, spiritus vitales & animales instaurat, partibus robur ad actiones necessarium restituens & conservans.

Quercetanus

Quercetanus miris laudibus effert Auri quandam Tincturam, cujus præparandæ ergo Calcis Auri digestionem in Aceto stillatitio instituit, usque dum hoc menstruum admodum rubrum fiat, demum decantata, & recondita hac Tinctura, recens Acetum calci affundit, donec nulla amplius prodeat Tinctura: Deinceps, abstracta Balneo Mariæ maxima menstrui parte, Tincturæ in fundo restibili spiritum vini rectificatissimum adfundit; addita per plurimos dies circulatione una cum Tinctura, abstracto hoc spiritu, affusoque recenti supra Tincturam, ac identidem repetitis hisce operationibus, rubicundissima in vasis fundo se exhibet.

Gruelingius describit Vitrum, aut Rubinum Auri, concinnatque ex limatura semunciæ Auri purissimi, aut bracteis, & Antimonij Hungarici pulverisati unciis octo, in crucibulo leni igne fundendis, postea in pelvim infusa, & in tenuissimum pulverem deducta, diutinæ calcinationi exponit, eadem ratione qua calcinatur Antimonium cum in Vitrum id conflandum est, usque dum cunctum Antimonij sulphur omnimode deflagraverit, postmodum parte Pulveris exiguo crucibulo indita, pedamentoque Crucibulo suppositio, in Fornace idonea, Pulverem ad fusionem deducit, fusumque pelvi cupreæ infundit, occurrente hinc Auro vitriformi, Rubino colore adfini, quod eximium censet & ad lenem Vomitum ciendum, Hydropemque curandum, cunctosque affectus frigidos, Luem Veneream radice tenus exterminandam, dolores illius comitis mitigandos: Ad Pestem etiam valere asserit, morbosque epidemicos, expurgandam sanguineam massam, Pedagricos & Arthriticos sublevandos, præbetque à grano uno ad duo.

Ex eodem Rubino, in pulverem subtilissimum contrito, educi ait Tincturam beneficio spiritus vini rectificatissimi, cujus duo cochlearia integra dare liceat, & nullo excitato vomitu, neque dejectione per imum ventrem, sudorem efficacissime promoveat, ac morbos desperatissimos curet, massam sanguineam depurando, humores ad corruptionem vergentes emendando, cunctasque corporis impuritates per insensibilem transpirationem excludendo.

Vlterius excrescere posset hoc caput allatis non exiguo numero præparationibus Auri Potabilis, Tincturis, Extractionibus, aliisque Auri præparationibus, plurimis in libris obviis, Eam vero solum amplector quam eruditissimus Dom Ioel Langelotius transmisit ad Academiæ Naturæ curiosos in Germania, Epistola ad hos conscripta, Francofurti edita anno 1672. ubi de obscurioribus quibusdam in Chymia agit: Ibi loci præcipit concinnari Molam Philosophicam, cujus figu-

rum adducit, ex chalybe puriſſimo ſæpiſſime temperato; quam etiam exhibemus Tabula quarta huius libri.

Præcipit inquam, Aurum præparandum in laminas tenuiſſimas diduci, idem forficibus minutiſſime dividi, ac in machina prædicta conteri à mane ad veſperam, toto menſe, citra intermiſſionem, molam ſola charta appoſita integendo, prohibendi gratia ne quid impurum incidat, ac tandem iſtud Aurum, ad atomos fere deductum, excipi Retorta vitrea aliquantiſper plana, cujuſmodi ſunt utplurimum Anglicæ; qua Balneo Arenæ commiſſa, admotoque exiguo Excipulo illius roſtro, adhiberi per gradus ignem, initio mitem, ſub finem ad extremam vehementiam urgendum, exſtillantibus hinc guttis aliquot rubicundiſſimis; quæ digeſtioni ſeorſim expoſitæ, aut ſpiritui vini Tartariſato commiſtæ, in Aurum potabile legitimum tranſeant, quandoquidem nihil plane extraneum illi additum eſt.

Iubet etiam repetitam contritionem fieri, ope ejuſdem molæ, Auri in Retorta reſidui, quod in atomos ſicuti prima vice converſum, iteratiſque iiſdem operationibus quoties neceſſitas adfuerit, totum in liquorem tandem abiit.

Præparationem vero iſtam ad examen deducens ait, ipſam, etſi ſpecie ſimpliciſſimam, diuturnoque labore perfectionem obtineat, ſi accurate perpendatur rationi admodum conſonam deprehenſum iri, eo quod experimento crebro ſibi compertum ſit ejuſmodi triturationem, coadjuvante innata Chalybis, è quo conſtat hæc machina, proprietate, proculdubio admirandum Aëris ſal in ſe allicere, quod paulatim Auri poros pervadens, hujus diſſolutionem promovet: Molam præterea iſtam Chalybeam infinitis paraſangis præſtantiorem eſſe quibuſvis mortariis vitreis, vel aureis in hunc uſum advocari ſolitis.

Præparatio autem iſta nimis ſpecioſa eſt quam ut prætermitti debeat, imo curioſos & divites ad experimentum pellicere debet, tædio diuturni laboris, ad hanc præparationem requiſiti, & curæ adhibendæ ut mola affabre concinnata ſit, excuſſo.

CAPUT XLIV.

De Præparationibus Argenti.

ARgentum nunquam non metallum perfectum indicatum fuit, quod ad Auri perfectionem pluſquam quodvis aliud metallum accedat, etiamſi hac conditione non minimum ab illo recedat.

Lunæ

Lunæ nomen illi inditum est, tum quod colore & nitore hoc sidus referat, tum ob influxus singulares quos ab illo suscipit, vimque illi impertiuntur cerebrum ab affectibus, quibus obnoxium est, liberandi, non secus ac existimatum à Sole in Aurum influxus commeare, ad defensionem Cordis adversus morbos illi infestos.

Argentum albedinem à candido suo sulphure interno mutuatur, sicuti Aurum colorem suum deducit à sulphure rubicundo illi innato: Etiamsi vero sulphur Auri multo perfectiorem digestionem obtinuerit, ac puritatem quam sulphur Argenti majorem adeptum sit, cum tamen posterioris hujus puritas longe antecellat Sulphur cæterorum metallorum, Ferri, Cupri, Plumbi, & Stanni, ideoque metalli perfecti titulum, cum Auro illi communem, adeptum est, exclusis cæteris omnibus.

Argentum quodammodo ad ignem permanet, at non quamdiu Aurum, etiamsi purificationem summam, cujusmodi capax est, nactum sit, nonnihil tamen illius substantiæ decedit, sicuti & ponderi, si diutius ignis examini subjectum fuerit: Imo neque diu Salium corrodentium impetum sustinet, sicuti idipsum observare est quando Auro commixtum Cæmentationi subiicitur; A salibus enim tunc temporis eroditur non secus ac Metalla imperfecta; cujus eventus causa non obscura est, quandoquidem sulphur internum, cunctæque Auri particulæ longe puritate præcellunt, compactiores sunt ac magis constrictæ quam in Argento, quæ cõvenientis digestionis, ac perfectionis indigæ, poris præterea insignioribus interstinguuntur, qua de causa Argentum substantiã consequitur minus adstrictam & coadunitam, adeo ut firmitatem & soliditatem debitam non obtineat, ideoque tam firmiter non obsistat, nec citra aliqualem dissipationem iisdem vexationibus quibus Aurum exponitur quin alterationem subeat, aut quantitatis propriæ & ponderis decrementum: Eapropter etiam Argentum minus Auro extensibile est, aëriisque impressiones multo facilius excipit, sicuti id observare est in vasis argenteis divo expositis, nocte præsertim, quandoquidem candore nativo exuto rubicundum utcunque cum fuscedine, si præsertim impurior fuerit aër, induunt.

Impuritates naturales Argento, quandiu intra mineram est, commistæ, aliaque metalla aliunde ipsi ad venientia, artifices ad hujus expurgationem impellunt, mediaque indaganda quibus hanc perficiant: Lotiones equidem adhibentur ad terrestrirum partium, particulas illius inquinantium detractionem, quandiu mineræ adhuc remixtum est, ac deinceps ignis, ut in massam cogatur; At vero cum Aqua nequaquam crassioribus & solidioribus quibusdam impuritatibus auferendis par sit, etiamsi superficie tenus id inquinantibus, Argentum in lixivio ex Tartaro & sale Marino confecto excoquitur, sicuti id in more est apud Auri

fabros Argentum de albaturos : Attamen ejuſmodi lixivium proculdubio particulas quaſdam metallorum imperfectorum diſſolvit, Argento in ſuperficie ſolum commixtas, quinimo & quaſdam propriæ Argenti ſubſtantiæ particulas ; at cum quantitas illa admodum ſit exigua, ideoque illi Aurifices non attendunt.

Calcinatio immerſiva ad Argenti expurgationem non admodum commoda eſt, quandoquidem cum ab illa diſſolvi queant nonnullæ particulæ metallorum imperfectorum, Argento commiſtorum, vix eo pacto puritatem illius adipiſci licuerit : Scopum forte melius aſſequi dabitur Fuſione Argenti in crucibulo, adjectoque repetitis vicibus tantillo Nitro puriſſimo, ibi accendendo ; At cum nec hujuſmodi expurgatio par eſſe queat quibuſvis Argenti impuritatibus detrahendis, ad Plumbi auxilium confugiendum eſt, cujus ſolum beneficio abſumi queant quævis metalla imperfecta, ſi quæ Argento commixta ſunt, aut ab eo ſecerni, ut inde ſcoriæ quædam excernantur, de quibus ſubſequenti capite verba facturus ſum.

CAPUT XLVI.

De Auri expurgatione per Plumbum.

ETiamſi Auri pori multo quam Argenti conſtrictiores ſint, poſterioris autem hujus multo magis quam cæterorum metallorum, ea tamen ratione diſpoſiti ſunt ut accedente Fuſione metalla imperfecta, commiſceri ſolita, intime illis ſe adjungant, ſicuti in illorum conjunctione cum Plumbo in catillo obryſæ ad tempus id obſervare eſt, aut in artificiali concretione à monetariis artificibus, aut Aurificibus inſtituta cupri cum perfectis hiſce metallis : Concretio hæc, Aſicuti nonnulli exiſtimant, nequaquam ſuperficiaria eſt, alias Lixivia, ex ſalibus acribus & corrodendi facultate præditis parata, ſatis eſſent ad detrahenda metalla hæc imperfecta : Sin porro horum coitio ſuperficiaria eſſet, cum una fuſioni expoſita fuere, inutile eſſet Plumbi additamentum, ſicuti & Antimonij, necnon alia media uſitata ad expurgationem Auri & Argenti, & ſecretionem quorumvis metallorum imperfectorum ipſis commixtorum.

At vero Plumbum ad depurationem Argenti adhiberi ſolet, quia cum facile fuſioni obediat, cæteraque metalla ipſi conjuncta prompte ad colliquationem adducat, eodem tempore illorum poros ſubit : Cum porro ramoſis partibus conſtet, ſulphureis, ac cito in vaporem ſolubilibus, facillime

facillime cæteris metallis intricatur, illorum particulis consociabilibus se intime adjungit, illasque ad exitum una moliendum ex poris Argenti impellens, prout ignis per Catillium expurgatorius illa constringit, ita eadem secum fumi specie aut scoriarum excludit. Si enim naturalis pororum Auri constrictio, aut Argenti, prohiberet ingressum in poros metallorum imperfectorum, & cum illis conjunctionem, quandiu in fusione versantur: Vel si solius fusionis beneficio metalla illa perfecta pristinæ integritati possent restitui, ex illorum poris metalla imperfecta excludendo, quæ fusionis tempore priora subiere, vel alia quapiam via, omni alio subsidio pronum esset carere; Sed cum mediis prædictis id consequi non liceat, experimentis autem felicibus alia cum sint confirmata, ideo Plumbum ad hujusmodi repurgationem usurpari solet, Eapropter etiam sequentem methodum adducturus sum.

Quibus non omnia requisita ad depurationem Argenti à Plumbo suppetunt, iis satis est Crucibulum forte, suppositio pedamento, in media fornace anemia collocasse, accenso in toto ambitu igne carbonum luculento, id Crucibulo candenti immittunt, exempli gratia, Plumbi uncias quatuor, cui liquefacto infundunt Argenti unciam unam, quod Plumbo commistum facillime funditur, demum ignem luculentum circumcirca Crucibulum fovent, quousque Plumbum, aliaque metalla imperfecta, si quæ Argento commixta sint, in fumum discedant, aut in scorias convertantur, supra Argentum eminentes, quod purum superstes erit, solidum & candidissimum in fundo crucibuli: Ejusmodi scoriis Lithargyri nomen impositum fuit, quia ab expurgatione Argenti residua lapidum fere soliditatem obtinent.

Ii vero quibus plurimum Argentum expurgandum est, suppetunt vero affatim Catilli expurgatorij, Fornacesque idoneæ, faciliori & compendiosiori via scopum assequuturi sunt, Imposito enim Catillo lato & denso, intra conceptaculum ferreum proportione respondens; hoc vero idoneæ Fornaci, postquam paulatim incanduerit Catillus intra Conceptaculum, ope Ignis circularis, Plumbum Catillo expurgatorio exceptum liquefieri curant, ac demum Argentum in Plumbo; demum luculentum carbonum ignem circumcirca conceptaculum foventes, tandem Argentum solum depuratum se exhibet, consistentia alba & dura medio in Catillo expurgatorio, postquam Plumbum, aliaque metalla in auras abrepta sunt, vel in scorias secesserunt.

At vero cum nunquam desit occasio Argenti, per catinum expurgatorium depuratum, sibi comparandi, eapropter hæc illud expurgandi ratio per aquam raro in usum adducitur: Adde quod internus Argenti usus neque creber, neque magni momenti est, ut

commodi quidpiam in Pharmocopœa redundet ex hujuſmodi ſuſcepto labore.

Miſſa facio Amalgamata, confici ſolita ex Argento Mercurio commiſto, ſicuti & Cementationes in Furno Reverberij inſtituendas, utpote vix utiles, nec neceſſarias.

CAPUT XLVI.

De Diſſolutione & Cryſtalliſatione Argenti.

APud plurimos Authores ſanitum eſt irrito labore ex Argento, uti & ex Auro, requiri remedia interna ad curationem quorundam morborum, quandoquidem omnes Calcinationes, ac variæ Argenti vexationes, in illius præparatione, nequaquam prohibent quominus priſtinæ reſtituatur formæ, eaſdemque iterum induat qualitates quas ante partium diviſionem obtinuerat.

At cum à me ſuperius obſervatum fuerit Ventriculi calorem nativum idoneum eſſe perficiendis digeſtionibus, diſſolutionibus ac ſeparationibus Auri, nequaquam fictitiis, & utilioribus cunctis illis quas ab igne quovis artificiali ſperare eſt, hinc colligendum videtur, cum Argenti particulæ minus compactæ ſint quam Auri, ideo magis proclives eſſe penetrationi, diſſolutioni, & digeſtioni admittendæ, beneficio ejuſdem caloris ventriculi, coadjuvantibus illius innatis diſſolventibus, Neque contemnendas eſſe præparationes quas ſuſcipere aptum natum eſt.

Simpliciſſima Argenti præparatio, ejuſdem eſt Diſſolutio & Cryſtalliſatio, vel in Cryſtalla concretio, cujus perficiendæ gratia, Cucurbitæ vitreæ, Balneo arenæ commiſſæ, modice excalefacto, immittitur uncia una Argenti in Catino expurgati, & granulati, aut in lamellas vel bracteas deducti; affuſiſque poſtmodum ſpiritus Nitri optimi unciis tribus, à partibus ſubtilibus & penetrabilibus hujus ſpiritus, in tumultum ingentem excitatis, indeque ingenti incendio concepto, pervaſio fit & diſſolutio totius ſubſtantiæ Argenti: poſtmodum motu ſpiritus Nitri aliquantiſper ſedato, vaporibus rubicundis, qui ſupra diſſolutionem conſpicui fuerant, diſcuſſis, vaſiſque refrigeratis, decantandus liquor in aliam Cucurbitam; qua eidem Balneo iterum impoſita, & capitello proprio munita, illius commiſſuræ luto inveſtiendæ erunt, admotoque hujus roſtro exiguo Recepraculo loriceto, igne moderato extrahendæ circiter tres quadrantes ſpiritus Nitri, eum in finem

finem usurpati; demum sponte refrigeratis, decrustatisque vasis, in fundo Cucurbitæ obvia erunt Argenti Crystalla, illis supernatante dissolutionis portione quæ Crystallisationem subterfugit, qua decantata in aliam exiguam Cucurbitam, licebit eodem Balneo iteratæ evaporationi subiicere ad pelliculam usque, Crystallisationem absque igne perficiendo; vel ad omnimodam exsiccationem ope ejusdem Balnei perduci poterit, Calcem istam Argenti postmodum adservando in lagena vitrea densa rite obturanda, prius repetitis lotionibus optime edulcorata, omninoque eo pacto spiritus Nitri particulis deliteſcentibus discussis.

Crystalla in Cucurbita residua quod attinet, post accuratam exsiccationem in lagena vitrea densa ad usus custodienda erunt, Expurgandum videlicet Cerebrum ab humoribus supervacaneis, curandam Epilepsiam, Apoplexiam, Lethargum &c. exhibendo ex Vini unciis quatuor, Iusculo, aliove liquore idoneo, pondere semigrani vel ad grana duo, non, ex quorundam mente, ad decem usque vel duodecim, prohibente scilicet effectuum vehementia, vique caustica eximia, summam ejusmodi dosim; Imo monendum omnino arbitror doseos horum crystallorum deductionem ad grana quinque vel sex, recens excogitatam, superfluam etiamnum esse, ad summum una vice grana duo præscribenda esse, nisi quis experimento pœnitendo discere velit ejusmodi Crystalla, majori quantitate exhibita; tunicas ventriculi corrodere posse, ac non secus veneno inficere quam sublimatum corrosivum.

Spiritus exinde elicitus usui iterum esse poterit ad dissolutionem Mercurij: Crystallis Argenti nomen Vitrioli Lunæ nonnulli indidere.

CAPUT XLVII.

De Tinctura Argenti.

MAtratio indatur Vncia una Argenti in Catino expurgati, granulati aut bracteati, Illi superfundantur unciæ tres spiritus Nitri optimi: Exponatur Matratium Balneo Arenæ modice calenti, inibi detinendum quo usque Argentum à spiritu Nitri omnino dissolutum fuerit; Demum ab immissa Salis Marini ea quantitate quam absorbere valuerit libra una Aquæ communis, filtratione præmissa, & infusione in pelvim fictilem mundam, Argenti dissolutio in hanc decantanda, in Matratij fundo relictis paucis fæcibus si quæ superstites fuerint: Eo pacto, à

combinatione partis Acidæ Salis Marini, Partis salinæ sulphureæ volatilis spiritus Nitri, ac partis salinæ fixæ ejusdem salis, intime se adjungentis Acido ejusdem spiritus, hic proculdubio recessurus est ab Argento à se dissoluto, infra præcipitando, quod eo citius futurum est si non exigua copia aquæ fontanæ superfusa fuerit, aut fontanæ vel fluviatilis, sed limpidæ per linteum transmissæ super materias: Nitri enim spiritus vires cum undique infringantur, ideo præcipitatio fiet ad imum singularum Argenti partium, à dicto spiritu dissolutarum.

Adeo ut nequaquam necesse sit, sicuti perperam quidam existimant, quandam commotionem aut concussionẽ, inductam ab Aqua salita spiritui Nitri, aut Argento comminisci, ad præcipitationem illius in fundum sollicitandam, quandoquidem nulla commotio, aut validissima etiam concussio istius dissolutionis, sive brachiis facta, sive aliis mediis, quantumvis & gravioribus & solidioribus ipso sale Marino, id unquam præstituræ sunt quod partes salis Marini, absente quovis succussu & jactatione, effecturæ sunt, conjunctæ particulis Nitri spiritus, Argenti adimplendo poros, dum partes aculeatæ spiritus Nitri vicissim subeunt exigua intervalla ab illis omissa.

Verissimum id esse deprehensurus est quisquis ad pelliculam usque in vapores facessere permiserit liquorem Argenti calci supernatantem, postquam hæc præcipitata fuit; In fundo enim vasis conspicuum futurum est Sal Crystallinum, constans ex Sale Marino & spiritu Nitri, quæ sese combinavere quando Argenti præcipitatio contigit.

Peracta hujusmodi Præcipitatione, sinendum ut Calx Argenti subsideat, demum decantato liquore limpido qui supereminet, iterum atque iterum illa aqua pura affusa eluenda erit, quousque omnino dulcorata sit, quæ postea exsiccata matratio indenda additaque semuncia salis volatilis Tartari, ac tantundem salis urinæ, superaffusis adhuc spiritus Vini rectificatissimi unciis duodecim, imponendum erit Matratio aliud minus, quod Alembici cœci vices teneat; accurateque commissuris, vesica madida admota, loricatis, Vas arenæ immittendum erit supra Pistoris furnum, inibi detinendum spatio quindecim aut viginti dierum, per vices materias versando, donec spiritus Vini fuerit adeptus colorem cœruleum elegantem: Tunc deerustanda erunt vasa, ac decantanda Tinctura in ampullam vitream densam, quæ accuratissime occlusa talis adservanda erit ad usus; vel exigua Cucurbita vitrea, colli angustioris, excepta, Balneo Vaporis commissa, superindito Capitello proprio optime luto investito, eliciendi erunt circiter duo trientes spiritus Vini, derelicta in fundo Cucurbitæ Tinctura concentrata, sicuti prior conservanda.

Tinctura hæc nihil aliud est quam dissolutio particularum quarundam Argenti,

Argenti, ope salium volatilium Tartari & Vrinæ divulsarum, demum beneficio spiritus vini exaltatarum.

Eximiæ hæc utilitatis esse censetur contra Apoplexiam, Epilepsiam, Vertiginem, Hemicraniam, aliosve cerebri affectus, exhibendo hanc Tincturam à quinque aut sex ad duodecim & quindecim guttas.

Addi possunt Calci Argenti, in matratio relictæ, eadem cum illa quantitate, spiritus volatiles Tartari & Vrinæ, ac spiritus Vini rectificatissimus; Iterumque impositio super Matratium Alembico cœco idoneo, lutoque obductis juncturis, repetitisque iisdem commotionibus & digestionibus, recens extrahi Tinctura.

Sed & postmodum in usum adduci potest Calx Argenti in matratio superstes, fusione præmissa, & detonatione paulatina, in Crucibulo candente, unciæ unius Tartari, tantumdem silicum pulveratorum, Nitri purissimi unciarum quatuor, ac carbonum pulveratorum drachmarum duarum; liquefactas has materias in mortarium calens infundendo; quæ cum refrixerint, contritæ cum æquali pondere calcis vivæ crucibulo excipiantur, committanturque Igni fusorio, tunc Calx ista pristinum Argenti corpus resumptura est, utile postmodum ad quasvis sicuti prius præparationes.

Salia fixa Tartari & Nitri hic omnino requiruntur, ad coërcendam volatilitatem salium Vrinæ & Tartari, quibuscum Calx Argenti digestionem subiit, sicuti & ad fixationem partium istorum salium, quæ poros Calcis intime subiere, & absque dictis salibus fixis, dum evaporatio fit, partem illorum secum abstractura essent.

Pulvis Carbonum salibus & silicibus commixtus, detonationem Salium promovet, sicuti & exhalationem spirituum volatilium Nitri, effectus salium fixorum impugnantium, quæ sola hic requiruntur.

Nonnulli adpositissime Tincturam Calcis Argenti per Vitrioli spiritum, dulcificatum à spiritu vini rectificatissimo abstrahunt, juxta methodum à me traditam capite illi proprio: Neque Tinctura istiusmodi ulla ratione inferior est illis quas plurimi Authores exhibent, quarum descriptio Lectori tædium induceret.

Hæ Tincturæ Argenti nomen Lunæ Potabilis adsumpserunt, ad similitudinem Tincturarum & Auri Potabilis.

Plurimas Argenti præparationes hic prætermitto magis curiosas quam necessarias, satis fuerit huc adtulisse præparationem Lapidis Caustici, ratione sequenti perficiendi.

CAPUT XLVIII.

De Luna Caustica, vel Lapide Infernali.

ARgenti per catinum expurgati, granulati, vel in lamellas deducti, unciæ quatuor excipiantur Cucurbita vitrea idonea; superaffundantur Aquæ fortis optimæ unciæ duodecim; commissa Cucurbita Balneo Arenæ moderate calenti: ibi detineatur donec Argenti ab Aqua Forti dissolutio absoluta sit, Imo, si lubet, ab indito Cucurbitæ Alembico idoneo, pauloque intensiori reddito igne Balnei, poterit abstrahi media circiter pars Aquæ Fortis, utilis futuræ cuipiam Mercurij dissolutioni.

Alias illius evaporatione procurata ad medias, ejusdem Balnei ope, sponte refrigerata, & in crystalla deducta subsidentia, crucibulum Germanicum solidum, pedamento subdito, immittendum erit medio foco parvæ Fornacis, accensoque in ambitu exiguo igne carbonum, crucibulo imponenda erit pars Crystallorum dissolutionis Argenti, paulatim evaporatione facta maximæ partis spirituum Aquæ Fortis, addendo iteratis vicibus cætera omnia Crystalla, adhibito recto ignis regimine, ne si forte materia in fervorem raperetur, crucibuli oras excederet ac effunderetur; In eo tenore illum producendo donec Argentum propemodum in crucibulo exsiccatum adpareat, vapores autem rubri, ex Aqua Forti ante emissi, evanescere incipiant: Eo tempore Ignis aliquantisper intendendus ad promovendam Argenti fusionem, quod, præeuntibus levibus quibusdam ebullitionibus Crucibuli fundum petiturum est: Cum vero animadversa fuerit consistentia Oleo crasso similis, volsellis validis arripiendum erit Crucibulum, leniterque Argentum liquefactum idoneis canalibus cylindracis infundendum erit, prius excalefactis & sebo delibutis, hos invertendo & supra mensam concutiendo; frusta postmodum pyxidibus excepta recondendo, vel vasis aliis idoneis, adeo ut Aëris humiditas subire nequaquam possit, lapidem emollitura ac vim illius causticam infractura.

Lapis iste citissime causticam vim imprimit partibus quibus admovetur, sive fuerint carnes sive ossa, dummodo leviter madefacta fuerit extremitas lapidis, aut locus ipsemet cauterio inurendus, qui effectus adscribendus videtur postremis spiritibus Aquæ fortis intra Argenti poros superstitibus, una cum ipso lapideam formam adeptis, qui citius, tardius operationem exserunt, majori aut minori vehementia

mentia' prout diſſoluti fuerint ab uberiori vel pauciori humiditatis copia.

Neque tamen exiſtimandum Argentum in Aqua Forti diſſolutum, vel ſpiritu Nitri, Cauſticam vim ſolummodo adeptum eſſe, quando una cum ultimis ſpiritibus lapideam nactus eſt naturam, Cryſtalla quippe Argenti, materiam lapidi præbentia, ipſo lapide magis ſunt cauſtica; Simplex Argenti diſſolutio, in Aqua forti facta, majori celeritate & vehementia adurit ipſis lapidibus & Cryſtallis, teſte experientia, nam ſi forte guttula in manum reſiliat, vel vultum Artificum aut aſſidentium in ipſa præparatione, illico vim aduſtoriam depromit, imo penitus ſe immergit, niſi protinus elotus fuerit locus illam excipiens, infringendorum gratia & delendorum ſpirituum cauſticorum Aquæ Fortis.

Neque id mirum, nam cum Aqua Fortis nullam fere particulam obtineat quæ cauſtica non ſit, Salia actioni demum prodendæ idonea reddunturquando fuere diſſoluta; Id quoque manifeſtum eſt Lapidem infernalem nequaquam uſtorium eſſe quamdiu aridus eſt, ſed humore indigere ut in effectum deducatur; Eadem etiam de cauſa diſſolutio Argenti in Aqua Forti multo celerius adurit ipſo lapide infernali, eo quod non ſolum liquida eſt, ſed etiam quia ejuſmodi naturam adepta eſt ab Aqua Forti, vel à Spiritu Nitri; quæ quamvis actu liquida ſint, facultate nihilominus cauſtica quoad ſingulas partes prædita ſunt, ſolaque agere valent & præſtare id quod omnino ſuperat qualitatem Aquæ communis, adhibendæ ad diſſolutionem, & promovendam actionem partium Salinarum in lapide infernali contentarum.

CAPUT XLIX.

De Præparationibus Ferri.

FErrum, Cuprum, Plumbum & Stannum, metalla imperfecta ideo vocatur, quod illis deſit Auri & Argenti puritas, partes minus compactas obtineant, igniſque impetum non æque ſuſtineant: At vero etiamſi longe inferiora ſint Auro & Argento, illiſque imperfectiora, Ars tamen Chymica plurima & præſtantiſſima ex illorum ſinu depromit remedia, præſertim ex Ferro, quamvis conflatum ſit ex Terra, Sulphure & Sale impuris & imperfecte digeſtis, prave coalitis: Quo fit ut ſi diutius igni admotum fuerit, totum pene paulatim in ſcorias diſcedat, imo neque aëris injurias impune ferre poſſit, qui id pervadit ſucceſſuque temporis erodit.

Ferro Martis nomen inditum eſt, vel quia uſurpari ſolet ad armorum

fabricam, quorum Martem Ethnici Deum constituerunt; Vel ob influxus quos à Planeta cognomine id excipere creditum est.

Chalybis etiam nomen gerit Ferrum, quando illius substantia universa expurgata est, partes autem compactiores; Eam naturam adeptum cum per aliquot horarum spatium Ferreæ sudes intenso igni commissæ fuerint, additis cornubus bubulis aliorumve animalium, carbonibusve salignis aut faginis, quorum ope absumptis partibus maxime terrestribus & impuris Ferri, expurgantur & adstringuntur, compactioresque fiunt partes præcipuæ: Vel etiam postmodum prædictas sudes ad excandescentiam usque excalefaciendo, ac demum per vices in aquis aut decoctis adstrictoria vi præditis extinguendo, ad majorem ferri partium compagem obtinendam.

Impuritatum causa, quibus scatere solet Ferrum, solus Chalybs ad cunctas præparationes, quas id metallum subire debet, in usum adduci solet, eligendo utplurimum illius limaturam, eam præsertim quæ ex acubus deteritur, utpote omnium purissimam, quam nullo negotio comparare licet: Attamen nonnunquam usurpantur Massulæ, aut Laminæ Chalybeæ, adhibitis præparationibus necessariis.

Iampridem acri studio disquisitum est, cur Chalybi adsignatæ fuerint duæ qualitates sibi repugnantes, aut saltem quoad effectus admodum dissimiles, Aperitiva videlicet & Adstrictoria? Eo major vero occurrit difficultas quod nequaquam diversæ hæ partes, Chalybem componentes, ab invicem distincte divelli queant, quæcumque demum cura adhibita fuerit: Frustra enim quis pollicitus fuerit vel Sal, vel Terram, aut Sulphur distincta, quandoquidem quascunque id subierit præparationes, quoad universam substantiam sibi simile semper adparet; etiamsi verosimile sit sal proprium, atque sulphur interna, aliquam dissipationem perpessa esse.

Quandoquidem vero secerni nequeunt diversæ illius substantiæ, secus ac separantur in Animalibus, aut Vegetabilibus, frustra quis adsignatum iverit vim Aperitivam illius sali, Adstrictoriam autem Terræ qua pollet: Cum enim nunquam à se mutuo divellantur, ac semper consociabilia sint, combinata tantum effectum editura sunt, ac conjunctim exceptura sunt probas aut improbas qualitates ipsis inducendas; Adeo ut admodum probabile sit Martem effectus solum edere pro ratione Præparationum quas subiit, aut, ut satius dicam, pro varietate succorum, acidorum aut salinorum, volatilium aut fixorum, simplicium vel compositorum, quos inventriculo obvios habuerit.

Sæpe enim usu compertum est, simplicem Chalybis limaturam, omnis præparationis expertem, ore aliquot diebus ex ordine mane adsumptam, imo teneriori constitutione præditis præscriptam, non

non modo in ventriculo fuisse dissolutam, sed & obstructiones Iecoris, Lienis & Vteri reseraſſe, id quod præstare nequaquam potuerant plurima alia remedia summa cura præparata: At vero hic effectus immerito proprio Sali limaturæ Chalybis adscribendus esset, quandoquidem cæteris illius partibus indivulse cohæret, id quod soli temperationi succorum Acidorum aut Salinorum in dissolutione Martis ab ipsis facta adscribendum videtur.

Si enim experientiam consuluerimus, Chalybs non dissimilis est solutionis, quem non modo Tartarus, qui sale fixo abundat, spirituſque acidus Sulphuris sicuti & Vitrioli, Salis Marini & Nitri, pervadere ac fere æque dissolvere; sed ævinum, imo & aqua penetrare, ac partem illius limaturæ valent, ideoque admodum verisimile est succos, tum acidos tum salinos, aut, si vis naturæ mediæ, vel enixæ, ad occursum chalybis in ventriculo, proculdubio illi se adfigere ac id dissolvere; ad eiusmodi autem dissolutionem referendam libertatem restitutam partibus corporis in quas dicti succi actionem suam exserebant, ac restitutionem in statum pristinum, functionumque pristinarum liberum exercitium; quo fit vt ventriculus, intestina, aliæque partes, tunc nullo negotio à pravis humoribus illas obsidentibus se expediant, resumptóque requisito robore, unaquæque illarum partium dilatet aut constringat, prout necessitas exposcit, proprios meatus, etiamsi nullo forte jure huiusmodi reserationis effectus Sali Martis adsignentur, uti & adstrictionis soli Terræ, quandoquidem hæc à toto inseparabilia sunt; ac revera id unum præstant ut in ventriculo præstolentur actionem & effectus succorum Acidorum aut Salinorum, si qui ibi contineantur.

Neque etiam hoc vero simile duritiem & densam compagem partium Chalybis, quam in Ferro eminentiores, cuius pori majores sunt & patentiores, minus illum ad quasvis præparationes aptum reddere, quandoquidem experientiam adstipulantem habemus spiritum Vitrioli, & Tartarum crudum, æque dissolvere limaturam Ferri & Aeuum, ex purissimo chalybe ac maxime temperato confectarum, ac proinde adstrictiori & compactiori; ab admoto autem magdeleoni sulphuris Chalybis massulæ ex fornace, admodum candefactæ, recens eductæ, non secus hanc colliquefacere ac si butyrum esset: Adde quod illius duritiei id commodi præstare possit, quod invadat & amplius coërceat partes succorum dissolvendi vi præditas, in ventriculo obvias; metallorum autem hæc est conditio ut pura impurioribus semper præstent; quamobrem præstantissimi quique Authores Chalybem Ferro ad quasvis præparationes prætulerunt; Sin sal in Marte singulare & distinctum dis-

quirendum eſſet, id ille potius qui expurgationem admiſit deprompturus eſt quam ſcoriæ ab illo ſecretæ, tanquam ſordes habendæ, quibus liberatum eſt Ferrum in Chalybis præparatione.

Cum urgo unitas variarum Ferri partium adeo ſtricta ſit, ut nullo artificio hæ ab invicem ſejungi queant, atque cunctæ ſimul ſemper occurrant in unaquaque parte illius ſubſtantiæ; In omnibus porro Martis præparationibus admodum conſpicua ſtypticitas occurrat: ac præterea iſtius metalli actio adſcribenda ſit ſolũ, tanquam cauſę, efficaciæ ſuccorum acidorum aut Salinorum illum in ventriculo diſſolventium, Immerito quiſpiam fingeret aliquo modo poſſe præparari Martem ut ex propria natura aperiendi vi revera polleat, aut etiam adſtrictoria.

At vero nihilominus traditurus ſum deſcriptiones ab aliis excogitatas, repudiata enim quavis ſingulari aperiendi aut conſtringendi vi, quæ illi adſignari ſolent, adeo ut una alteri emineat, id apud me ratum, quo magis variis adhibitis calcinationibus reſeratus fuerit Mars, eo aptiorem illum evaſiſſe ſuſcipiendæ diſſolutioni à ſuccis, in ventriculo obviis, admittendis demum eorundem ſuccorum effectibus, ideóque corroborandis (id quod præſtat) cunctis viſceribus.

Cum notitiam partium, ex quibus Mars conſtat, quidam non ſint aſſequuti, ideo obſtinate hoc Metallum tanquam Alkali venditant, in quo incogitanter Sal Acidum deliteſcere volunt: Sed donec illis innotuerit diſcrimen quod agentia à patientibus dirimit; ac noverint ſubſtantias quæ cum neque agere neque reagere poſſint, patiuntur tantum, ac in prædam cedunt corrodentibus à quibus, per Artificem præcipitandæ, illaſque à legitimis Salibus diſtinguere ſçiant, quovis tempore ad actionem & reactionem paratis ubi diſſoluta fuerint, obviaſque habuerint materias affines, nulli omnino præcipitationi ipſa obnoxia; Illi inquam, perpetuam rerum confuſionem in caute induducturi ſunt, minime percipientes quam abſurde ſtatuant Martem in ſe comprehendere Sal Acidum ſeparabile, dum interim ipſemet Alkali vicem obtinet erga cætera Acida.

Hi cum omnia ſuſque déque tradúcere in more habeant, perperam aut recte, ea quæ alij adhibito maturo judicio chartæ conſignarunt, ductum Doctorum probatiſſimorum ſequuti, improbant quod Mars non defęcatus Chalybi poſthabeatur, potiorem exiſtimantes amplitudinem pororum prioris, ſal in illo conſtituentes quod nulla arte ſecernere valent, uti neque Terram & Sulphur eiuſdem Martis: Minime animadvertentes ipſam Naturam indicare quam utilis ſit Martis expurgatio, quandoquidem plurimis in locis occurrit Chalybs nativus; Vngulæ & Cornua Animalium, quibuſcum ſtratificantur

tificantur ſudes ferreæ, depurationis harum gratia proculdubio ad illum ſcopum plurimum conferentia; maxima præterea conſtrictio partium Chalybis, nequaquam prohibens quominus Aqua ſimplex illas reſeret, & aliqualem præſtet diſſolutionem: Contactus etiam magdaleonis ſulphuris & Chalybis laminæ ad ſummum incandeſcentis, hanc æque cito referans ac liquefaciens ac ipſum Ferrum, ac tandem familiariſſimus uſus, iſque feliciſſimus, limaturæ Acuum proculdubio Ferri limaturæ prœponendæ, cum eadem ad diſſolutionem proclivitas adſit, Proculdubio inquam hæc in hanc ſententiam deducent quoſcunque rectæ rationi litaturi ſunt.

Fruſtra iidem Sal Martis diſtinctum ſtatuere adnituntur, à probatiſſimis quibuſvis Authoribus denegatum, in confirmationem ſententiæ adferentes, ſi non exigua copia Ferri rubiginis in aquam immergatur, in eáque ferveat hanc Ferri ſaporem referre; Colo autem tranſmiſſa, evaporataque hac aqua, nonnihil ſalis in illa deprehendi; quandoquidem Aqua, cum ſit menſtruum idoneum utcunque diſſolvendæ iſti ferrugini, Acidum autem Aëris, quod ſe adjungit Acido, eidem Aquæ inexiſtenti, proculdubio diſſolvere valent ac ſecum concorporare plurimas particulas iſtius rubiginis, imo eandem ſecum traducere in aquam filtratione facta, ſicuti id ipſum videre eſt in diſſolutionibus & filtrationibus ſubſtantiarum naturæ conſimilis; adeo ut tantillum illud Sal, quod in exemplum adducunt, illegitimum ſal cenſendum ſit, non ſecus ac fictitia ſalia Saturni & Corallorum.

At vero, quod iidem judicium laturi ſunt de Martis diſſolutione per ſpiritum Vitrioli? De filtratione & coagulatione in legitimum Vitriolum, ab ipſis inſtituta, quod tamen tantummodo conſtat ex torali Martis ſubſtantia una cum hoc Spiritu? Quid cenſebunt de plurimis aliis diſſolutionibus & concorporationibus metallorum cum illorum diſſolventibus.

Fruſtra quoque vim Diureticam huic Ferruginis decocto adſcripturi ſunt, quandoquidem nec illa deeſt ipſi aquæ fluviatili, ſi eadem copia adſumpta fuerit: Fruſtra etiamnum in dubium adducturi ſunt effectus ſuccorum naturalium Ventriculo inexiſtentium erga Chalybem, ac moram huius nimiam in illo damnare, quandoquidem ab aqua ſimplici poteſt diſſolvi; Nunquam non utiliter Chalybs ingeritur, diuturna experientia teſtimonium præbente citra ullam noxam in illo detineri, ſive ſimplex ſive præparatus adſumtus fuerit.

Fruſtra iidem impugnant idquod conditione adpoſita protuli, videlicet ſi Sal Martis diſtinctum nanciſci daretur, id potius in Chalybe quam in Ferre repertum iri: An forte illirentur à Salibus volatilibus Vngularum & Cornuum, perimi fictitium illud ſal Ferri acidum? Ab illis Ferri partes conſtringi, ac arceri rubiginem? Quandoquidem ſi Sal Ferri diſtinctum eſſet, idque Acidum, cohiberet Salia volatilia, illis concorporaretur, ac tandem ritu cæterorum Salium ſe proderet; Quin potius cuncta illa volatilia in auras abeunt, quod in ferro nullum Acidum obvium habeant, aliudve corpus quod coërcere illa valeat, aut cui ſocia ſe adjungant, id quod contingit ab Acidorum occurſu.

Argumenta illorum & concluſiones nimium erronea ſunt quam ut animum ſubeant illorum, quibus cum perſpecta ſint & Chalybs & Ferrum, verorum Alkalium & Acidorum natura non obſcura eſt, ac mutua illorum ad conjunctionem intima propenſio.

CAPVT L.

De ſocis Martis Adſtringentibus & Aperientibus.

OMnium ſimpliſſimus, maxime innoxius & rubicundiſſimus Crocus Martis, ab Authoribus titulo Adſtrictorij inſignitus, is eſt qui colligitur & eraditur è ſudibus aut laminis ferreis, ignis violentiam diu expertis; imo non raro Sudium ſuperficiem occupat quibus Retortæ aliave vaſa diutius inſedere in Furnis Reverberij.

Comparare etiam illum licet inſternendo limaturam Chalybis capſulæ fictili depreſſæ & latæ, quæ, loco idoneo impoſita, in Fornace Vitriaria, vel Figulina, aut alio quopiam Furno, Fornaceve Reverberij idoneo, ibi detinenda eſt donec admodum rubeſcat & ſubtilis fiat.

Poteſt etiam Limatura Chalybis commiſceri æquali ponderi Salis Marini decrepitati, ac in ſubtilem pulverem contriti, hęc junctim Igni Reverberij exponendo, donec univerſa Limatura in pulverem ſubtiliſſimum admodum rubrum abierit, cujus poſtmodum Sal, crebris adhibitis lotionibus, ſecemi poteſt: exſiccando demum & cuſtodiendo hunc Pulverem, exhibendum pondere ſemiſcrupuli, ad ſemidrachmam uſque, ex ovo, conſerva aliqua, aut liquore quopium idoneo.

Præparantur etiam Croci Martis, Adſtringentes dicti, imponendo quatuor uncias Limaturæ, aut Laminas chalybeas, grandi Cucurbitæ vitreæ,

vitreæ, ad medias usque optimo luto circumlitæ, Balneo Maris commissæ, moderate calido, superaffuso paulatim & repetitis viribus Spiritu Salis aut Sulphuris, aut Nitri, aut Vitrioli, vel Aceto, vel etiam si ita placet, Aqua Forti, aduncias quatuor, omnia simul continendo quousque Sal martis propemodum dissolutum sit: Deinceps educta dicta Aqua, aut Spiritu eum in finem adhibito, ac ter quaterve cohobatione subsidentiæ facta; dissillationeque eousque producta donec illa omnino exsiccata fuerit, in fundo deprehendendus erit Chalybs colore ad rubro fuscum tendente, qui postea igni Reverberi; ad decem aut duodecim dies expositus intensum colorem rubrum adipiscetur, demum optime elotus, & exsiccatus ad usus servandus.

Adstrictio Chalybi iunata, illi conjuncta quam dissolventia impresserunt, proculdubio qualitatem adstrictoriam, inducere valent. imo felici succesu exhiberi potest, si modo in ventriculo obvii non sint succi actionem illius inhibere apti nati.

At vero Chalybis effectus non perpetuo uniformes sunt, si enim huic metallo forte occurrant succi in ventriculo, qui illud corrodere & dissollvere idonei sint, proculdubio ab opere retrahitur, quodammodo obsequuturum qualitatibus eotundem Succorum; nisi contingat Succos Acidos, dum id corrodunt, ac aculeos proprios in erosione retundunt, à propria natura recedere & metalli indolem mutare, Id nihilominns vero simile est cum à dissolventibus qualitatibus tantum alteratio inducatur, his non omnino destitui Chalybē, quatenus scilicet illarum beneficio Naturæ tempus conceditur ad vires readsumendas, adeo ut hac, propulsis humoribus impuris qui oneri erant, roborata, restitutoque sanguini circulari motu, ac spiritibus vitalibus & Animalibus, commeatu necessario gaudentibus, functiones quævis omnium partium in integrum restituantur, roburque ad conservationem illarum necessarium concilietur.

Etiamsi Adstrictoria vis manifeste eluceseat in Marte ac quibusvis illius Præparationibus, ab Authoribus tamen prætermissa non est cura ut varia media disquirerent præparandi causa Crocum Martis, quem vocant Aperitivum; Modo enim æquales partes Sulphuris, in pulverem contriti Limaturæ Chalybis commiscuerunt; quibus Ollæ fictili, ignis vim sustinere aptæ, inditis, Olla pedamento subdito, imposita medio Fornacis foco, circumcirca Carbones accensos imposuerunt, luculentum ignem foventes, materias per intervalla longa spathula ferrea commovendo, donec absumpto Sulphure, Limatura chalybis admodum incanduerit, imo super porphyrite terendo, ut tenuitatem majorem obtineat.

Modo iidem Chalybeas maſſulas in Fornace Fabrili ad candorem incenſas, ac ſcintillis plurimis micantes, admovent magnis Sulphuris magdaleonibus, fuſas & liquatas pelvi fictili ſubditæ aquæ repletæ excipiendo, demum optime ſecreto ſulphure, ac in pulverem ſubtilem granis chalybis contritis, Pulverem colore fuſcum adſervarunt, quem nonnulli nomine Chalybis Aperitivi nigri indigitant, & aliquando ipſi cum Sulphure reverberant, ad colorem rubrum illi conciliandum, utque tenuitatem adipiſcatur majorem.

Nonnunquam præmiſſa irroratione lamellarum Chalybis, affuſo Spiritu Vitrioli aut ſulphuris, aëri per quatriduum exponendo, ab iis detrahunt florem utcunque candicantem & ſubdulcem; demum in irroratione pergendo, ac florum deraſione, iiſdemque operationibus identidem repetitis, Chalybis poris magis ac magis reſeratis, florum non exigua copia ab illis collecta eſt, quibus nomen Croci Martis Albi indidere.

Alias iidem Soli, aut ſub divo, laminas Chalybeas poſuerunt, è quibus poſtmodum florem flavum detraxerunt: Vel eaſdem Laminas aqua communi irroravere, aut ipſam Chalybis limaturam, è qua poſtmodum ferruginem abſtulerunt, à lotione flaveſcentem, hanc poſtea exſiccant & adſervant; vel cum ſulphure pulveriſato reverberant, coloris rubri conciliandi gratia.

Cunctæ ejuſmodi præparationes æqualis fere ſunt præſtantiæ, nec raro optatum effectum edunt, Aperiendi ſcilicet, quando ſucci Acidi, aut Salini, vaſis contenti, ac præſertim ventriculo, derelictis materiis quas fixas reddiderunt, diſſolutionem Chalybis amplexuri, cum eadem diſſolutio iiſdem fixandis inutilis ſit, uſum præſtat referando meatus, commeatuique parando humoribus à Salibus, quorum ope fixata ſunt, ſeparatis.

Colorem rubrum, Chalybi in diverſis calcinationibus advenientem quod attinet, etiamſi Sulphuri ipſius proprio adſcribi poſſit, potiori jure imputandus Acidis externis Salis, Sulphuris aut Diſſolventium, imo nominatim Salibus ab igne emiſſis, quæ ejus poros ſubeuntia incrementum etiam ponderis faciunt: Id enim experientia compertum, Chalybis colorem rubrum intenſiorem fieri in igne, ſi irroratus is fuerit Spiritu ſulphuris, vel alio quopiam Acido: Sed & quoque nobis obvium elegantiſſimum quemvis colorem rubrum per ſola Acida intendi & exaltari, quæ momento etiam temporis colorem nigrum in rubrum elegantiſſimum commutare valent.

CAPVT

CAPVT LI.

De Sale Martis.

ETiamsi nemo gloriari possit, sicut alibia me pronuntiatum, se è Marte legitimum Sal comparare posse; quicquid vero ejusmodi superbit titulo, specie tenus tale esse, officii tamen mei esse existimo quædam de illo enuntiasse.

Præparari solet istud Sal imposita certa quantitate Limaturæ Chalybis grandi Patinæ vitreæ, aut fictili, quæ aceto stillatitio probe irrorata, demum ad Solem exsiccata, aut ignem mitem, ac super porphyrite lævigata, humescit iterum affuso spiritu Aceti; postmodum exsiccatur & conteritur, quinimo plures ejusmodi operationes repetuntur, quoad Chalybis limatura optime impręgnata deprehendatur sapore dulco acido prædita: Qua postea rite contrita, ac grandi Cucurbitæ vitreæ immissa, in Balneo Arenæ illi superaffunditur non exigua copia phlegmatis Aceti, in quo dicta limatura sedulo commovetur, ad promovendam dissolutionem illius partium, à Spiritu Aceti erosarum, demum paulatim excalefacto Balneo, tandem materiæ ebullitioni traduntur spatio duarum aut trium horarum, recens phlegma aeti affundendo in vices illius quod per ebullitionem absumitur: Dehinc sponte frigefacto Balneo, colaturaque facta Liquoris, hujus evaporatio procuratur in Cucurbita vitrea, Balneo Arenæ, igne moderato subdito, ad pelliculam usque: Illa cum refrixerit, decantato prius in aliud vas supernatante liquore, secernuntur exsiccanturque crystalla; iterum adhuc evaporationi subjicienda, crystallisando hunc liquorem donec omnino in Sal abierit; quod Matratio excipiendum, ac superaffuso spiritu vini rectificatissimo, ut quatuor digitis supereemineat, Matratio imponitur Alembicum cœcum, cujus optime luto munitis commissuris, præmissa digestione per tres aut quatuor dies, igne lenissimo spiritus distillatione elicitur, Sal ad usus servando.

Sal istud tantummodo constat ex Spiritu Aceti ac particulis Chalybis ab eodem Spiritu dissolutis, quas præcipitare licuerit affundendo dissolutioni liquorem Tartari aut cujuspiam Salis Fixi.

Illud tamen commendant Authores tanquam utile de obstruendo Iecori, Lieni & Vtero, imo curando Hydropi, exhibitum à quinque aut sex ad duodecim, quindecim aut viginti grana, ex liquoribus aperiendi vi præditis.

At vero auſteritas ab aceto diſtillato huic Sali impreſſa, incrementumque adſtrictionis exinde metuendum, præter rationes quaſdam alias à me adducendas, inducunt me ut credam Sal Martis, cuius præparationem hic inſero, præſtantius longe præcedenti futurum.

In parato ſit Sartago ferrea, quæ in nullos vſus ante venerit, aliquantiſper cava, probe contuſa & interius lævigatiſſima; hac plano ſitu impoſita menſæ, aut armario, in loco idoneo collocata, accurate commiſceantur ſpiritus vini optimi uncias octo, Spiritus Vitrioli rectificatiſſimi randundem, lagena vitrea excipiantur, demum leniſſime in Sartaginem infundantur; hac patyro impoſita cooperta, dimittatur citra ullam commotionem totis duodecim aut quindecim diebus, vel donec animadverſum ſit à binis illis ſpiritibus conjunctis paulatim diſſolutas fuiſſe plurimas particulas propriæ Sartaginis ſubſtantiæ, ac una concorporatas eſſe in Sal album, ad cineritium colorem paululum declinans, quod exſiccatum fundo & lateribus Sartaginis adhæſerit, unde educendum: Hoc autem in Pulverem contritum, in mortario marmoreo, aut vitreo, recondendum in vaſe idoneo ad uſus, id præbendo à ſemi ſcrupulo ad ſemidrachmæ pondus, ex liquoribus adpropriatis, ut pote remediorum ex Marte eliciendorum præſtantiſſimum quod non immerito Animæ lecoris titulo donatum fuit.

Corroſio & ſtypticitas manifeſtæ in ſpiritu vitrioli, eximiam temperationem adeptæ ſunt ab admixtione Spiritus Vini, utriuſque quippe particulæ, ex commutatione figuræ & ſitus, aliam partium cum poſitionem obtinent, imo mutuam quaſi confuſionem conſequutæ ſunt, Ambo porro hi ſpiritus commixti, ſufficientem cum poſſideant penetrabilitatem ad Martis intima ſubeunda, ejuſque particularum non exiguam copiam diſſoluendam, à quibus omnino retunduntur aculei, particularum Spirituum, quibus comites ſe adjungunt unicum corpus compoſituri, Illud ratum eſſe debet poſtremum hoc Sal multo aptius eſſe & convenientius diſpoſitioni ventriculi, ac varietati ſuccorum in eo contentorum, Sale Martis cum Aceti, Spiritu præparato, cum enim hic Spiritus Sali, non ſolum propriam formam indat, ſed materiæ, ex qua conſtat, maximam partem, ideo exiſtimandum ab hoc efficaciæ maximam partem deducendam; Propria vero corrodendi vis, acrimoniæ iuncta, cum ventriculo non infeſta eſſe nequeat, proculdubio Martis ſtypticitatem innatam exinde incrementum ſumpturam, nedum Aperiendi vi donatum iri, ſicuti ſupponunt.

CAPVT

CAPUT LII.

De Vitriolo Martis.

EX ſapore ſtyptico, nonnihil ſimili illi quo donatum eſt Vitriolum vulgare, in Limatura Chalybis obſervabili, cunctiſque ex illo præparatis, colore item, figura partium, aliiſque Vitrioli qualitatibus in Vitriolo Martis conſpicuis, ſufficienter eluceſcit artificialis hujus præparationis natura, cui Authores non immerito Vitrioli Martis nomen impoſuerunt, quandoquidem cum ſolummodo conſtet ex propria Martis ſubſtantia, ac ſpiritu ex Vitrioli vulgari exſtillato, in illo licet deprehendere ſingulas dotes & notas veri Vitrioli.

At cum ſpiritus Vitrioli, ad Martis diſſolutionem uſurpari ſolitus, corrodendi vi ſit præditus, una & adſtrictoria, poſterior autem qualitas proculdubio incrementum illatura eſt illi quam Mars innatam habet, vix veroſimile eſt Vitriolum, ejus productum, propria indole vi aperiendi pollere; quin potius credendum, cum idoneum ſolummodo ſit intime ſuſcipiendis ſubſtantiis ſalinis, forte in ventriculi capacitate redundantibus, illarumque aculeis retundendis, reſeratione meatuum & expulſione cacochymiæ forte ſubſequuturæ, hæc tantummodo effectus eſſe Naturæ, quæ remotis obicibus, liberas functiones præpedientibus, illis expedita felicius munera obit.

Eſt & hoc probabile Vitriolum hoc aptius eſſe comprimendis & conſtringendis fibris Ventriculi & Inteſtinorum, orificia item & interiores vaſorum quæ permeat partes, quam iiſdem relaxandis vel expandendis; Etſi hoc adferri queat, compreſſis ex una parte vaſis, forte ex alia amplificari, eoque pacto humorum vitroſorum ibi contentorum excretionem promoveri.

Cunctæ vero hæ circumſtantiæ eo deducunt, ut Vitriolum Martis perpendendum veniat tanquam remedium adſtrictoria facultate præditum, potius quam reſerandi infarcta humoribus vaſa, ſi præſertim obſtructiones vetuſtæ ſint & pertinaces: quamobrem etiam Vitriolo huic anteferendum videtur poſtremum ſal Martis à me memoratum, vel aliæ quædam Martis præparationes minus ſtypticæ iſto Vitriolo.

Sed à more ſolito non receſſurus, ut idoneum fiat uſibus ipſi adſignatis, ſi neceſſitas incumbat corroborandi & conſtringendi, vel ſalium acrimoniam obtundendi, Præparationem illius huc illaturus ſum.

Limaturæ Acuum quantum volueris immitte Cucurbitæ vitreæ, irro-

retur & probe imbuatur hæc limatura optimo Vitrioli ſpiritu, Balneo Arenæ committatur Cucurbita, igne mitiſſimo adhibito; Ex intervallis hæc materia exigua ſpathula ferrea commoveatur: poſtquam aliquandiu hic ſpiritus cum limatura ſteterit, inque hanc actionem exſerere inceperit, ſuper affundatur aqua calens, quouſque ſuperemineat limaturæ quinque aut ſex digitis; demum paulo auctiori reddito calore Balnei, in eo digerendæ erunt materiæ per vigintiquatuor horas, liquorem poſtea tranſmittendo per chartam emporeticam; quo in aliam vitream Cucurbitam transfuſo, eodem Balneo, ac in vapores diſcuſſo liquoris humido ſuperfluo, ad pelliculam uſque, permittendum ut ſubſidentia refrigeſcat & cryſtalliſetur: Deinde decantato in aliud vas liquore Cryſtallis ſupernatante, ſeparatis, exſiccatis, ac reconditis iiſdem Cryſtallis, iterum evaporatio ad pelliculam uſque procuranda erit liquoris, eliciendi gratia quicquid Vitrioli ſuperſtes eſſe poteſt.

Necnon licet ſubſidentiam Limaturæ irrorare rurſus ſpiritu Vitrioli, conceſſoque aliquo temporis ſpatio ſpiritui ut actionem in limaturam exerat, affuſaque eadem quæ prius aquæ quantitate, Digeſtionem aliaſque operationes repetere, ad obtinendam majore copiam Vitrioli Martis.

Nonnulli aquam commiſcent ſpiritui Vitrioli, ante affuſionem ſupra limaturam Chalybis; at cum illius diſſolutio exiguo temporis ſpatio perfici nequeat quam beneficio ſpiritus Vitrioli, hic vero majori efficacia munere fungatur ſincerus quam aquæ additamento infractus, multo ſatius eſt ab illo Chalybis diſſolutionem inchoaſſe: Experientiam vero multiplicem teſtem huc advoco, ſperatus quippe ſemper mihi adfuit ſucceſſus, eo pacto perpetuo adſequuto & elegantiſſimum Vitriolum, & inſignem huius copiam; Aquæ autem ſupplementum eo ſolum nomine prodeſt, quod diluat & ſecernat Chalybis particulas à ſpiritu Vitrioli diſſolutas, ab illis qua diſſolutionem ſubterfugerunt.

Elegantiſſimum Martis Crocum adipiſci dabitur id Vitriolum, Crucibulo exceptum, calcinando igne patente, quouſque deductum fuerit intenuiſſimum pulverem ruboris intenſi; Hoc vero reapſe aliud nihil eſt quam pars Chalybis à ſpiritu Vitrioli diſſoluta.

Vitriolum Martis à granis tribus aut quatuor, ad duodecim aut quindecim ad ſummum exhiberi ſolet, id ex liquoribus convenientibus diluendo.

Poteſt & per Retortam diſtillari Vitriolum Martis, eadem proceſſus ratione qua ad Vitriolum vulgare; Spirituſque abſtrahi ad limaturæ Chalybis diſſolutionem adhibitus; ſuperſtite in fundo Cucurbitæ Chalybis ſubſtantia, pulveris rubri forma, pro legitimo Croco Martis habendi.

CAPUT

CAPVT LIII.

De Tincturis Martis.

CONstrictio conciliata partibus Ferri cum in Chalybem id transmutandum est, nequaquam illi adimit dispositionem per quam penetrari & dissolvi potest, non modo per spiritus corrodendi vi insignes, ac per Salia volatilia & fixa, sed etiam per Rorem, Vinum, imo & Aquam communem, dummodo illo in minutissimam limaturam deducto liquoribus pervadendi legitimum concessum fuerit spatium temporis: Etiamsi enim neque Vino neque Aquæ concessa sit facultas Chalybem penitus dissolvendi, neque vi adeo insigni polleant, uti neque eadem celeritate qua Spiritus & Salia corrodentia, valent tamen non exiguam illius partium copiam dissolvere; cujus eventus certissima sunt indicia Chalybis sapor à vitriolico non alienus, & color fuscus illis succedentes.

Aqua, qua Chalybis limatura irroratur, superficiem penetrat, illique Rubiginis formam inducit, quæ postmodum majori aquæ quantitate dilui potest, Tincturam flavam hinc adipiscentis, ac commodissime in usus adducendæ.

Sed si absque igne per aliquot hebdomadarum decursum Limatura Chalybis macerata fuerit in vino albo aliquantum austero, hæc commista excipiendo lagena densa optime obturanda, Acidum, quo pollet vinum, sali suo volatili conjunctum, partium limaturæ ampliorem dissolutionem effecturum est, quapropter Vinum Tinctura admodum fusca imbutum erit; commodissime exhibendum à semicochlearì, ad integrum, imo duo, mane jejuno Ventriculo; Cujus usus ad plures dies producendus erit; proficui referandis lecoris infarctibus, Lienis & Vteri: Vel in syrupum, addito saccharo purissimo deduci poterit, cujus dozis semuncia, uncia una vel duæ in dozin unicam.

At cum diuturnitas justo major sit ad dissolutionem integram Martis obtinendam, ejusmodi menstruorum beneficio, ad alia media confugiendum, Tinctura autem modo sequenti commodissime perficitur.

Tartari electi libræ duæ in pulverem tenuissimum contunduntur, commiscentur semilibræ limaturæ Acuum, ex Chalybe purissimo confectarum, excipiuntur hæc vasta Olla ferrea, omnino fere aqua communi adimplenda; demum igne illi suppositio fervor contentis conciliatur, per vices illa commovendo, præcipue versus fundum promovendæ gratia Martis dissolutionis; recenti aqua calenti superaddita, supplementi

gratia illius quæ fervendo absumitur: Hujusmodi decoctio ad decem vel duodecim horas producenda est, vel donec omnimoda limaturæ Chalybis in liquore dissolutio observata fuerit, qui colorem rubicundum fusco proximum adepturus est, postquam colo transmissus fuerit ac à fæcibus secretus, etiamsi eædem colorem ex cineritio candicantem obtineant, in contentis materiis dum fervent observandum.

Postmodum remota ab igne Olla, & ad alterutrum latus inclinata, adeo ut liquor transcolari possit secundum longitudinem lingularum pannearum adpositarum, subsidere debent materiæ per viginti quatuor horas, postea humefactis, ac leviter expressis lingulis, dimidia uniuscujusque parte in liquorem immersa, reliqua parte extante, adeo ut exstillans liquor secundum longitudinem prædictarum lingularum excipi possit pelvi fictili suppositæ, concedendum erit tempus liquori ut sponte distillet, per vices, ac magis & magis declivem Ollam collocando, ad promovendam filtrationem.

Ejusmodi Operatio ad aliquod temporis spatium producitur, imo biduum vel triduum exposcit; Sed ea ratione Tincturam Martis admodum limpidam obtinere licet, etiamsi color ex rubro ad fuscedinem tendat, sapor autem austerius, Vitriolico admodum similis.

Cum propemodum filtrata omnino fuerit hæc Tinctura, probe mundatæ Ollæ, illa reaffundenda erit, humidum superfluum igne miti in vapores dissolvendo, donec optime concentrata fuerit ac deducta in syrupi consistentiam liquidiusculam: quæ cum refrixerit, recondenda est in lagena vitrea densiori rite occludenda, ad usus; præscribenda à drachma una ad duas, mane, jejuno ventriculo, danda ex liquoribus convenientibus, pergendo in usu quamdiu necessitas postulaverit.

Si tædium non obrepserit fervorem conciliandi huic Tincturæ, ac aquam calentem in Ollam infundendi prout prior absumitur, omnimoda dissolutio limaturæ Chalybis observabitur, Etiamsi nonnulli obiecerint constrictionem partium imminentem ab his operationibus, ac impossibilitatem penitus dissolvendi Martem, quam Tartaro adscriptam voluere.

Hi quod Tartari portionem, necessariam dissolutioni Rubiginis, infelici successu detraxerint, in sententias erroneas abiere; tum quod falso arbitrati sint Tartarum Martem rarefacere non posse, nec illi commisceri, huncque ab illo suspensum tenere; Tum quia intulerunt, si Mars penitus dissolutus fuisset, nullam Tincturam manifestum fore, uti nec in dissolutione à spiritu Vitrioli inducta.

Errant, inquam, minime perpendentes cum Tartari pars acida commixta sit proprio Sali & Terræ, etsi sufficiens sit dividendæ limaturæ Chalybis in particulas inconspicuas, non posse hunc colore suo exuere, neque inferre perspicuitatem qua ipse caret, neque una cum illo in Crystalla viridantia

ridantia commutari, ſicuti ſpiritus Vitrioli, qui cum potentiſſimum ſit Acidum, cujus ſingulæ partes omnino diſſimili virium robore cum polleant, efficaciores ſint, penetrabiliores & expurgatiores Tartari particulis, ſufficientes vires obtinet ad ſpoliandum, apparenter ſaltem, Martem colore proprio & forma, ſua illum induendo, ac præſertim pelluciditate & partium conſtrictione; etiamſi in Artificis poteſtate ſit utraſque ſejungere ope diſtillationis vel præcipitationis; ac Martem proprio corpori reſtituendo, conſpicuũ reddere colorẽ rubrum à ſpiritu Vitrioli illi impreſſum.

In præparatione iſtius Tincturæ hoc obſervandum venit, ſalia Acida, ac mere ſalina, æquali vi Chalybem diſſolvendi pollere: Id quoque veroſimile eſt Martem, eo modo diſſolutum, facilius deferri ad partes affectas, illo qui actionem edere non poteſt niſi à Ventriculo diſſolutus fuerit: Ipſum vero diſſolutum à Sale acido ſalino, ac proinde naturæ enixæ vel mediæ, majori efficacia poſſe ſuperare vitia à pravis humoribus inducta.

Hæc enim Tinctura tanto magis idonea eſt reſerandis vaſorum obſtructionibus, quanto majus illi auxilium præbet ſal acidum ſalinum Tartari à quo Mars fuit diſſolutus; quod citra detrimentum inſignium virium, quibus præditum eſt Ferrum, robur inferendi partibus quas permeat, id ut actioni ſuæ obſequatur impellit diluendo materias meatus obſtruentes, per vias ſolitas expellendo, ac Naturam roborando, cunctaſque illius actiones ac partibus, qua indigebant, valetudinem reſtituendo.

Affundi poteſt optimus ſpiritus Vini Croco ſuperſtiti à diſtillatione Vitrioli Martis, exindéque elici Tinctura per Balneum Arenæ moderate calidum, qua per chartam emporeticam tranſmiſſa, eductiſque Maris Balneo circiter tribus quadrantibus ſpiritus vini, adſervari Tinctura concentrata in fundo Cucurbitæ reſidua; præbenda à ſeptem vel octo, ad duodecim vel quindecim guttas ex liquore quopiam idoneo.

Tinctura hæc plurimum valere dicitur præſertim ad curationem Hydropis, inducti à relaxatione vaſorum Lymphaticorum, ſerum per univerſum corporis habitum effundi & expandi permittentium: Vi enim iſtius Tincturæ conſtrictis vaſorum oſculis robur adquirunt ad repulſionem humoris Lymphatici & regreſſum in vias ſolitas, adeo ut in cæteras partes non exundet.

Limatura Chalybis in generoſo Aceto diſſolvi poteſt, prægreſſaque evaporatione maximæ partis humiditatis iſtius diſſolutionis, extrahi Tinctura per optimum ſpiritum Vini, quæ demum filtrata & concentrata, adſervanda ad eoſdem uſus ſicuti præcedens: At vero obſervandum hanc majoris adſtrictionis participem eſſe, eo quod innata Chalybis adſtrictio augmentum non leve ſuſcipit ab Aceto illum diſſolvente.

Nonnulli impoſitam Chalybis limaturam Sartagini ferreæ, forti Aceto

irrorant, ad ignem exsiccant spathula ferrea versando, has operationes sæpius reiterando, postea per aliquot dies in vino generoso Hispanico hanc Limaturam macerant, per vices commovendo; filtrationeque præmissa ad usum servant.

Plurimas alias Tincturas omitto, quippe quarum descriptio non mihi admodum necessaria videtur.

CAPUT LIV.

De Extractionibus Martis, Illiusque Sublimatione in Flores.

IN Extracta facili negotio deduci queunt singulæ Martis Tincturæ à me descriptæ, crassitiem illis conciliando paulatina ad ignem lenem exsiccatione ad Extracti consistentiam, Sed & alia Martis Extracta præparari possunt sequenti modo.

Commiscentur partes æquales Croci Martis cum sulphure reverberati, & Salis Ammoniaci pulverisati, quibus Curcurbita Vitrea exceptis, Balneo Arenæ commissa, superimposito Capitello diligenter luto obducto, facienda erit sublimatio igne per gradus adhibito; quo pacto pars Croci Martis, commixta Sali Ammoniaco, sursum evehetur specie Florum flavorum, qui terendi, & remiscendi postea una cum subsidentia, eandem sublimationem, & subsidentiæ commistionem quinquies aut sexies repetendo, Aut toties quousque Crocus Martis fere totus cum sale Ammoniaco sursum elatus sit.

Postmodum hi Flores Matratio immissi, superaffusoque vini spiritu rectificatissimo, donec quatuor digitis superemineat, imponendum erit matratio Alembicum cœcum, accurate luto obductum, quod demum Balneo Arenæ committendum erit ad ignem Digestionis, producendum per decem aut duodecim dies, materias per vices subagitando ad promovendam Extractionem: Postquam Tinctura egregie colorata fuerit, colo transmittenda erit, Extractaque, si lubet, mediis leniissimis, maxima spiritus vini parte, id quod superfluum est evaporandum ad Extracti consistentiam.

Id seorsum exhiberi potest à semiscrupulo ad integrum, vel remisceri Opiatis, aliisve remediis aperiendi vi præditis, purgantibus aut diaphoreticis, Ope enim salis Ammoniaci cum penitus divisæ sint, & subtiles redditæ Martis particulæ, hæque illius volatilis nonnihil participes factæ, secum illas per sublimationem evehendo, imo transfusa propriæ substantiæ portione in id Extractum, cui cum confusum est, Nulli dubium quin sibi adsciverit utiles quibus pollet qualitates, ac præsertim vim diaphoreticam, quæ proculdubio comitem se adjungit, atque obsequitur aliis effectibus ab hoc Extracto expectandis.

Martis

Martis Extractum ſimpliciſſimum concinnari poteſt imponendo Matratio Limaturæ cuum libram unam, illi affundendo ſuccum racemorum recens expreſſorum,& fermentationis expertium,donec quinque aut ſex digitis illi ſuperemineat: Deinde Alembico cœco cooperto, ſedulo loricato,illoque Arenæ immiſſo, collocatoque ſupra Furnum Piſtoris, per vices materiæ commovendæ erunt, vas ibi detinendo totis quadraginta diebus,vel donec ſucus racemorum admodum obſcurum colorem contraxerit: Dehinc hac Tinctura per chartam emporeticam tranſmiſſa,exceptaque pelvi fictili rite intus vitreata,humiditas ſuperflua evaporanda erit, igne mitiſſimo, donec Tinctura Extracti conſiſtentiam adquiſierit, cujus uſus idem ſit qui prioris.

Cum porro Extracta, aliæque Chalybis præparationes comitem habeant indivulſam nativam hujus metalli ſtypticitatem, è re fuerit commiſcuiſſe,aut ſaltem præmiſiſſe, quædam Purgantia, quæ & ſubſequi eadem debent,quorum ſubſidio meatus facilius reſerentur, illo quippe deſtituta ſponte id nequeunt,adminiculoque forinſecus adveniente indigent.

Nullo negotio paratur Extractum Martis Adſtrictivum, maceratione prægreſſa per plures dies, deinde ebullitione facta Limaturæ Chalybis in Vino tortivo, vel ſucco Berberorum, aliove ſucco adſtringente, filtrando poſtmodum hunc liquorem, ac deducendo mediis ſolitis in Extracti conſiſtentiam, quod commode præbere licet à ſemi ſcrupulo ad ſemidrachmam,in quavis debilitate acretentrice infirma Ventriculi & Inteſtinorum.

CAPUT LV.

De Præparationibus Cupri.

CVprum accenſetur vilioribus Metallis, ſat ſolidum,ſed mollius & minus quam Ferrum mallei ictibus obſiſtit, hoc ductilius; Præſtantiſſimi quique Authores materiam illius compoſitionis unicam voluere, Sulphur improbe digeſtum, Sal rubrum & Mercurium flavum; id tanquam ratum conſtituentes, etſi difficile ſit legitimam inſtituere ſeparationem iſtius metalli imperfecti principiorum, quod præterea Cupri & Veneris quoque titulum adeptum eſt, tum ratione inſignis ſympathiæ quam illi intercedere cum cognomine Planeta exiſtimant; tum etiam ratione auxilij ſingularis quod impertitur in affectibus partium generationi deſtinatarum.

Sed etiamſi pauci in dubium revocare audent tria principia generalia, ſcilicet Sal, Sulphur & Mercurium, ex quibus Cuprum conſtare aſſerunt, non ſequitur tamen in illo Vitriolum copioſum adeſſe, ſicuti finxerunt

quidam à recta ratione & veritate devij : Ij proculdubio cum animadvertissent in variis Vitriolis contineri Cupri particulas, ab ipsis dissolutas, vice versa continens pro re contenta admisere, quæ inde absurda imminent minime præcaventes: Si enim plurimum extaret in Cupro Vitriolum, non cederet hoc in prædam, (sicuti id contingit) vero Vitriolo, à quo corrodi solet: idipsum, inquam, eroderet substantias à Chalcantho erodi solitas; si vero adfinitate conjungeretur corrosivis, non secus ac illa corrodendi vim obtineret, cum potius à quacunque illorum specie corrodi soleat.

Decepti illi fuere nomine Vitrioli Veneris, quod imponi solet hujus dissolutioni in Crystalla deductæ, à spiritibus Vitriolicis inducta, At ab his minime animadversum Cuprum devoratum & dissolutum, dissolventis vices non tenere, ac omnino necesse esse ut obsequatur corrodentium determinationi, à quibus in illum statum deductum est; cum vero sui juris non sit, ad tempus aliquod quasi incarceratum illis cohærere necesse habeat; sed expediri & libertatem adipisci potest, pristinæ restitutum formæ, si modo Artifex media suppeditaverit, adeo ut ne minima illius substantiæ in dissolvente particula distincta deprehendatur; Aliàs si particulæ Vitriolicæ revera adessent, intime illi se adjungerent.

Nominis celebritatem viri iidem venari debuerant, constituendo etiam Vitriolum partem alteram compositionis Argenti & Stanni, quandoquidem illorum dissolutio in Crystalla deducta Vitrioli etiamnum nomine donata est; Spe forte freti fuere vel nobilitatem, aut adstruentium insignem numerum, ab ipsis assertionis positæ fundamentum futura; at vero tam pauci illorum placita amplectuntur, ut nûquam animû eruditorû subierint.

Limatura quandoque calcinatur, aut Laminæ Æris solæ, in Furno Reverberatorio: Nonnunquam posteriores hæ cum sale decrepitato pulverisato stratificantur, in Crucibulo, vel quopiam vase fictili ad ignem non fragili; Demum extinctæ hæ laminæ in Aqua, probeque absersæ per scopas ferreas, exsiccantur, iterumque cum iisdem materiis stratificantur, ad tres usque vices operationes istas repetendo; qua ratione emergit Crocus Veneris rubicundissimus, quem satis est plurimis lotionibus expurgasse, ac forma Pulveris subtilis adservasse, immiscendi Emplastris aliisve Remediis externis usurpari solitis ad mundationem Vulnerum & Vlcerum.

Potest & alia ratione præparari Crocus Veneris, terna extinctione in urina facta laminarum Æris in igne candefactarum, postea stratificatione in Crucibulo, duplo pondere sulphuris pulverisati addito, luculento igni id committendo ad consumptionem usque sulphuris; eo enim pacto friabilitatem omnimodam obtinent.

Sin iisdem pulverisatis, ad libram unam adsumptis, remisceatur

uncia una sulphuris in pulverem contriti, omnia crucibulo, in igne luculento posito, excipiantur, spathula ferrea indesinenter istum Pulverem commovendo, demum ter eædemmet additiones & consumptionis sulphuris; Pulveri additi, iterentur, adipisci dabitur Crocum Veneris colore rubro insignem, ad quosvis usus, in quos venire solent hi Croci, idoneum.

Celebratur etiam Cupri Calcinatio immersiva, hujus dissolutione in Aqua forti facta, vel Spiritu Nitri, aliove quopiam corrodendi vi prædito; demum abstracta per distillationem Aqua forti, vel alio spiritu dissolvente, in fundo vasis deprehenditur Cuprum, Pulveris rubicundi forma, abluendi, exsiccandi, & ad usus servandi.

Vel præcipitatur dissolutio immissa lamina ferrea, superaffusa aqua calente, quamobrem dissolvens à Cupro abscedere cogitur per quod hoc dissolutum fuerat, in vasis fundum Pulveris rubri specie præceps delatum, qui recondendus tanquam Verus Crocus, aut Præcipitatum Veneris.

In frusta etiam dissecantur Laminæ Æris, quibus in capaci Crucibulo stratificatis, additis partibus æqualibus Sulphuris pulverisati, coopertoque crucibulo, foramine exiguo pertuso illius operculo in medio, circumcirea luto obducuntur junctura, quo sponte exsiccato, podio imponitur Crucibulum, ac circumcirca accenditur Ignis Rotæ, paululum remotus, quo solum colliquescat sulphur, in illo statu per horam unam fovendus, demum per gradus admovetur, donec sulphur flammam concipiat, quę per foramen operculi erumpere conspiciatur; Eo pacto consumpto sulphure, ac materiis frigefactis, in fundo crucibuli obviæ sunt Laminæ Cupri quodammodo tumefactæ, coloris fusci, admodum fragiles, ex quibus constituitur *Aës ustum*, quod in pulverem conteri potest, pro Veneris Croco etiam habendum, cujus usus externus tantum est.

Alia etiamnum Cupri calcinatio, multo minore vi peragenda, usitata est, ac solum superficiaria, madefaciendo scilicet laminas Cupri, affusis spiritibus corrodendi vi præditis, vel salibus in aqua dissolutis, qua ratione extrahitur Ærugo, vel Viride æris, laminis cupri insidens.

Alia quoque ratione Ærugo, sed multo mitiori, in regionibus calidioribus extrahitur, nominatim Monspelii, Infuso pauco vino in grandes Ollas fictiles, ima parte angustiores, imponendo supra vinum bacillos aut craticulas, quibus insident lamellæ cupreæ, stratificatis postea racemorum scapis, vino ante humectatis, vasi postea operculo adposito, in loco frigido collocando, spatio octo vel novem dierum, vel donec laminarum Cupri superficiem sufficienter obtegat Ærugo,

cultrorum ope postea eradenda; Iterata eadem stratificatione, ac iterum laminas has cupreas in vasis per æquale temporis spatium detinendo, obtinendæ gratia Æruginis maioris copiæ.

Hanc nonnulli indigitant nomine Floris, alii Salis Vitriolici Cupri, etiamsi revera nihil aliud sit quam ipsa Cupri substantia, à Spiritu volatili acido Salino vinaceorum dissoluta, coadjuvante illo qui vino inest, ac utriusque arcanis fermentis.

CAPVT LVI.

De Transmutatione Cupri & Viridis Æris in Vitriolum.

MAgnum Crucibulum, suppositio pedamento, imponatur medio foco Fornacis Anemiæ, Croci Veneris libra una super porphyrite subtiliter conteratur, additaque suboctupla parte ponderis Sulphuris vivi, mistura hæc crucibulo indatur, in cujus ambitu accendendus ignis Carbonum modicus, paulatim augendus, indefinenter Pulverem commovendo longa spathula ferrea, hunc ad infimam Crucibuli partem deturbando cum eius parietibus adhæserit; ignem impellendo donec Sulphur omnino absumatur; interim sedulo iterum contundendo materias, si contingat per operationem ipsas in grumos converti: Postmodum materiis frigefactis, huic Croco tantum Sulphuris pulverisati adjiciendum quantum prima vice; mistura autem hac rursus Crucibulo indita, accensoque igne, pergendū erit in injectione & consumptione Sulphuris, commotione materierum aliisque processibus sicuti antea; quinimo etiam decies vel duodecies, iterando misturam recentis Sulphuris cum Croco Veneris, & easdem operationes, ad perfectam Cupri reserationem & ut adprime dissolutioni evadat idoneum.

Tandem Crocus refrigeratus, in porphyrite lævigatus, excipiendus erit pelvi argillacea, Balneo Arenæ mediocriter calenti commissa: hoc postea humectato, ac tandem omnino dissoluto in quantitate non exigua aquæ pluviæ, aut fluviatilis fere ferventis, vehementer concutiendum erit vas, macerandæ erunt materiæ, per vices adhuc eas commovendo, donec Aqua colore ceruleo eleganti tincta fuerit: Demum filtrata hac Tinctura, ac immissa Cucurbitæ Vitreæ, eidem Balneo commissæ, evaporatoque humido superfluo ad pelliculam usque, ac materiis refrigeratis, conspicui erunt in fundo Cucurbitæ Crystalli Veneris, decantato prius ac in aliam Cucurbitam infuso supernatante liquore, qui postmodum in vapores absumendus erit, sicuti priori vice cry-

cryſtalliſationem promovendo, donec penitus in Cryſtalla abierit.

Admirationi forte cuipiam fuerit quam facile Crocus Veneris in aqua, cui immittitur, diſſolvatur, quandoquidem propria Cupri ſubſtantiæ, in illius Croco contenta, utut accurata fuerit Calcinatio, aut Reverberatio, menſtruo tam debili, cujuſmodi eſt Aqua, nequaquam cedere debeat; At vero rei poſſibilitas manifeſta fiet, ubi animadverſum fuerit Acidum quod Sulphuri ineſt, poſtquam corroſit, ac in plures particulas Croci Veneris, per calcinationem, partem diſſolvit, ac quodammodo illi ſeſe concorporavit, Aquam fere ferventem id facillime diſſolvere, ac una cum eo partes ejuſdem Croci quas corroſerat & ex parte diſſolverat: Adeo ut Vitriolum, quod inde extrahitur, reapſe tantum conſtet ex partibus Acidis Sulphuris ac Croci Veneris, quas idem Acidum Sulphuris reſeraverat, & ad diſſolutionem aptas reddiderat in aquam una cum illo immiſsum.

Exhiberi ſolet id Vitriolum Veneris à duobus vel tribus ad duodecim & quindecim grana, ex liquoribus idoneis, in affectibus Cerebri, Ventriculi ac Partium generationi dicatarum, quarum poſteriorum gratia Injectionibus remiſceri ſolet, illius drachmam circiter ſemis in libra una Succorum, Decoctorum, vel Aquarum diſtillatarum idonearum affectui diluendo, Necnon maxime conducit enecandis Vermibus.

Cum porro Aqua fervens inſufficiens ſit penitus diſſolvendæ ſubſtantiæ Croci iſtius Veneris, ſubſidentia Cucurbita Vitrea excipienda erit, ſuperaffuſoque Aceto ſtillatio, donec quatuor ad minimum digitis ſuperemineat, maceratio Balneo Arenæ modice calido inſtituenda erit, donec Acetum diſtillatum colorem elegantem cæruleum adquiſierit; demum decantata, & ſervata hac Tinctura ſeorſim in vaſe, affuſoque recenti ſpiritu ſubſidentiæ, iteranda erit maceratio eodem Balneo, imo operationes iſtas repetendo donec ſpiritus nullo amplius colore imbuatur; Poſtea commiſtis cunctis his Tincturis, evaporatio procuranda erit, & cryſtalliſatio non ſecus ac præcedentis, exſiccando & ſervando Cryſtalla.

Æris viride cum multo magis reſeratum ſit, meliuſque digeſtum quam Crocus Veneris, ideo facilius diſſolvitur & celerius: Eapropter tres aut quatuor libræ æruginis pulveriſatę excipiantur vaſta Cucurbita vitrea, Balneo Arenæ commiſſa, ibique paulatim diluantur optimo Aceti Spiritu, commovendo ſpathula lignea, prædicto Spiritu adfuſo, donec ſupernatet Ærugini ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum: demum accenſus ignis moderatus infra Balneum foveatur, in quo macerandæ materiæ, quouſque Acetum diſtillatum viridem colorem intenſiſſimum induat,

Postmodum per colum transmissa, & seorsum servata hac Tinctura, alióque spiritu Aceti subsidentiæ Aeruginis adfuso, iteranda erit maceratio, quæ & iterum repeti poterit, sicuti cæteri omnes operationes, donec tota pars purior Æruginis in Aceti spiritu dissoluta sit; Dehinc omnibus hisce Tincturis in magnam Cucurbitam vitream, eidem Balneo impositam, infusis, accensóque subtus igne admodum moderato, humiditas superflua paulatim erit evaporanda, quæ nihil aliud fere erit quam Aceti phlegma, eo quod pars hujus acida concorporatur ærugini, cujus etiam moli incrementum datura est, etiamsi fæces, in filtro restitantes, aut in fundo Cucurbitæ, Crystallorum copiæ imminutionem inducere debuisse videantur: Pergendum in humiditatis absumptione leniissimo calore adhibito, ad pelliculam usque, poste sponte refrigeratis materiis, decantato in aliam cucurbitam liquore crystallis innatante, leniter exsiccatis, ac seorsum repositis iisdem Crystallis, Cucurbita eidem Balneo rursus imposita, iteranda erit concorporatio & crystallisatio quoties re foreviſum fuerit, ut nihil pereat crystallorum quæ Tincturæ inesse possunt, colorem cæruleum exhibiturorũ.

Qui horum Crystallorum, ex ærugine pavatorum aciditatem intensiorẽ desiderant, generosum spiritum ex iis educendi gratia, idoneum dissolvendis plurimis substantiis mineralibus, hæc Crystalla dissolvunt in recenti spiritu Aceti, filtrando dissolutionem cujus, evaporata ad cuticulam usque humiditate, Crystalla segregant, imo repetita additione spiritus Aceti, cunctisque aliis Operationibus, donec ab imposito Cucurbitæ Alembico, dum in vapores abeunt dissolutiones, spiritus Aceti æque generosus exstillet ac priusquam dissolutioni Crystallorum adhibitus fuerit; unde colligere liceat omnes poros materiæ penitus compleri à partibus acidis spiritus Aceti, nec majorem illorum copiam illam esse admissuram.

CAPVT LVII.

De Distillatione Crystallorum Veneris.

ANtequam quis adgrediatur distillationem Crystallorum Croci Veneris, aut eorum qui ex Viridi Æris educti fuerint, illis prius Cucurbitæ Vitreæ immissis, affundendus spiritus vini rectificatissimus, donec quatuor digitis superemineat; demum imposita cucurbita Balneo Arenæ, ad ignem leniissimum, admotóque Alembico acurate luto obducto, instructo Recipiente etiam loricato, abstrahendus spiritus vini, imo

imo iterum Cryſtallis adfundendus bis alius ſpiritus, itidem abſtrahendus obtundendæ aliquatenus illorum acrimoniæ, quæ demum exſiccata & contrita in magnam cucurbitá vitream cui lutũ circumductum, conjicienda, adeo ut duo circiter trientes illius adimpleantur, qua Furno Reverberatorio commiſſa, admotóque illius roſtro grandi Recipiente accuratiſſime lutato, Diſtillatione eliciendus ſpiritus immediato, initio, leniſſimo, demum paulatim ac per gradus adaucto, illum producendo donec nulli amplius conſpicui ſint vapores è Retorta prodeuntes: Poſtmodum ſponte frigefactis vaſis, ſubſidentia altera Retorta excepta, luto obducta, ſuperaffuſóque ſpiritu qui in Recipiens exſtillavit; Eadem ſicut priori vice Fornati Reverberatoriæ impoſita, adpoſito roſtro Recipiente probe luto munito, nova ſuſcipienda diſtillatio, qua peracta cohobandus iterum ſpiritus diſtillatus ſupra ſubſidentiam, terna vice diſtillationem repetendo.

Ea ratione adipiſci licet ſpiritum prægnantem partibus maxime eſſenſentialibus Cryſtallorum Croci Veneris, aut Æruginis, commendatiſſimum apud plurimos probatos Authores, vtpote Remedium ſpecificum adverſus Epilepſiam, Apoplexiam, Spaſmum, alioſque cerebri affectus, ſicuti & paſſiones Hyſtericas.

Eximium etiamnum eſſe aiunt in ventriculi debilitate, ad contereudos calculos in Renibus, Veſica: Valere necnon volunt in lctero, omni Febrium ſpecie, imo ipſa Peſte, ac commode ſubſtituendum Aquę Prophylacticæ Silvij in cunctis affectibus ad quos hanc commendat: Quinimo Paracelſus ſpiritum hunc quartam partem Pharmaceuticæ officinæ conſtituere ait.

Doſis illius eſt à quinque ad ſex, ad decem uſque vel duodecim guttas ex liquoribus adcommodatis.

Valere etiam aiunt ad Capillos deciduos cohibendos, & ut novi renaſcantur, ad curationem Achorum, omneque Scabiei genus & Pruritum.

Sed præter cunctas illas vires, pro vero Alkaeſt habitus eſt ille ſpiritus, cujus ope valeant diſſolvi & Margaritæ, aut Coralium, & oculi Cancrorum ac quævis aliæ ſimiles ſubſtantiæ, citius & facilius quam à quovis alio diſſolvente eum in finem uſurpari ſolito, quod cum alterationem patiatur, ac quodammodo atteratur dum in materias illi ſubjectas agit, etiam acrimoniæ qua pollet non minimas impreſſiones inducit; At vice verſa, ex illorum mente, poſtquam hic ſpiritus officio functus eſt, diſſolvendo ejuſmodi ſubſtantias, ab illis omnino divortium facit ſi per diſtillationem expellatur, iiſdem viribus præditum erumpens, quas ante diſſolutionem obtinuerat, adeo ut novis materiis occurrens eas diſſolvere ſit idoneus, quoties & quando libuerit ad id officium illum adhibere.

At cum pars Salina dictarum ſubſtantiarum ſibi adſumere ſoleat illam Acidi portionem cui ſe adjungere intime potuit, ac præterea pars terreſtris nonnullas alias particulas ſibi adſciſcat illáſque amplectatur, nonniſi lotionum ope rite ſeparandas, vix veroſimile eſt dictum ſpiritum ſemper ſibi ſimilem permanere: Neque ex mea ſententia, illius uſus admodum neceſſarius eſt ad ejuſmodi diſſolutiones, quandoquidem, ob rationes alibi à me allegatas, Magiſteria Perlarum, Coraliorum, aliarumq; ſimilium ſubſtantiarum, multo inferiora ſunt ſubſtantiis in porphyrite ſubtiliter tritis, Sal autem, improprie dictum, exinde eliciendum, in concorporatione huius ſpiritus cum ſubſtantiis ab illo diſſolutis, etiam acrimonia majori polleret illo quod eliciendum foret ex iiſdem ſubſtantiis cum aceto diſtillato diſſolutis, foretque ſal acidum concorporatum cum ſubſtantia ab ipſo diſſoluta.

Fallacia etiam inſignis ſubeſſet, ſicuti alias à me demonſtratum, ſi quis Cuprum, Ferrum, Margaritas, Coralia, &c. pro veris Alkalibus venditare vellet, ea fretus ratione quod ſpiritus Acidi in illa agant; Etiamſi enim prædictæ ſubſtantię proprio Alkali non careant, non exinde tamen particula pro toto habenda eſt, neque exiſtimandum alias particulas poſſe illam in propriam ſubſtantiam commutare: quandoquidem cum ſpiritus Acidi ejuſmodi ſubſtantias diſſolvunt, idipſum non præſtant ſe illi intime uniendo, ſicuti id præſtant conjuncta legitimis Alkalibus, at potius eadem deſtruendo, diviſione partium illorum inducta, imo ab ipſis ſecedendo, ac ut præcipitentur permittendo, ſi ſal quodpiá fixum aut volatile occurrat quocum coire poſſint; quandoquidem ſolę ſubſtantiæ Salinæ, in aqua diſſolubiles, quæ cum oleis copulari & concorporari aptę ſint, pro legitimis Alkalibus admittendæ ſunt: Etiamſi enim aqua fervens, ſicuti dixi, aliqualem Cupri in crocum deducti diſſolutionem inducat, quando Calcinationem cum ſulphure ſubiit, ſolam tamen partẽ Acidam ſulphure corroſam, & ex parte per calcinationem diviſam, diſſolvere valet.

Nonnulli ſperarunt eductoros ſe Sulphur Veneris, illius vitriolum cõmiſcendo limaturæ chalybis, adſumpta illius ponderis parte dimidia, hæc iteratis vicibus acero ſtillatitio irrorando, ac toties exſiccando, tandem in maſſam admodum rubram deducendo, igne gradatim adhibito, ſub finem adaucto; poſtmodum maſſam conterentes ac mediis ordinariis ex illa Tincturam per Acetum ſtillatitium extrahentes, ut poſtmodũ hæc ad medius evaporet curantes, demum ſuperaffuſo liquore Tartari præcipitatione facta conſequuturi ſubſtantiam, cui nomen ſulphuris Veneris indiderunt, etſi revera nihil aliud ſit quam propria Cupri ſubſtantia in Vitriolo & portione limaturæ chalybis, ab acero ſtillatitio diſſoluta delitescens, ad uſum deducto pro hac Tinctura elicienda.

At

At cum in huiusmodi præparatione plus ostentationis quam utilitatis adsit, inutile judicavi diutius circa illam immorari; Neque etiamnũ multiplices huc inferrevolui præparationes quas subire potest Cuprum, ratus si quæ à me traditæ sunt non sufficiant ad explendas omnes indicationes, In processibus tamen præcedentibus, vel in iis quas exhibent variæ præparationes Martis à me allatæ, curiosis obvia fore media & indicia necessaria, quorum ope assequi poterunt quascunque circa Cuprum adgredi voluerint.

CAPVT LVIII.

De Præparationibus Plumbi.

PLumbum non modo postremæ classi metallorum imperfectorum adscriptum est, sed & ab omni ævo omnium vilissimum habitum est, maxime terrestre, frigidum, molle ac liquabile præ cæteris: Constare dicitur ex Sale & Sulphure terrestribus, impuris ac improbe digestis, & Mercurio imperfecto, ad naturam Antimonij quodammodo accedente.

Saturni denominatio illi imposita est, à Planeta eiusdem nominis, dominium in illud obtinente, juxta vulgatam sententiam: Facultates præterea omnino singulares in affectibus Lienis illi adsignatæ sunt, imo & Cerebri, quod fere illi commixtæ sint in minera Argenti quædam particulæ.

Ob Sulphur & Salia terrestria quibus scatet, quando liquefactum est intime pervadit & commiscetur quibusvis metallis; si vero una cum illis ignis impetum experiri cogatur, omnia imperfecta in scorias deducit: Ratione eiusdem sulphuris, quando in calcem deductum est & pulverisatum, facillime conjungitur cuilibet materiæ unctuosæ, quamobrẽ non raro usurpari solet in compositionibus Vnguentorum & Emplastrorum, quibuscum facillime in unum corpus coit.

At quantumvis imperfecta sit illius substantia, ad plurimas tamen præparationes in utraque Pharmacia admittitur, potissimum ad usus externos; hac vero ratione crebrius usurpari solet quam cætera metalla simul sumpta.

Vilissima & simplicissima omnium præparatio Plumbi eiusdem est expurgatio, ad quam perficiendam, prius liquefit in exiguo vase fictili idoneo, vel cochleari ferreo capaci, superiniectisque frustulis aliquot sebi aut ceræ, accensis, & flamma desinente, separantur sordes plumbo supernatantes instar spumæ: Imo diutius ad ignem detinere liceret, ali sque ceræ & sebi frustis injectis, à deflagratione spumam iterum efflorescentem detrahere, at eo modo totum Plumbum & tandem in ejusmodi scorias abiturum esset, si ma-

terierum ejusmodi pinguium injectio & adustio sæpius repeteretur, & igni frequentius Plumbum exponeretur: quamobrem sufficit una vice liquefaciendo plumbo hæc admiscuisse, despumasse, ac postmodum in vas quodpiam aqua calente ad dimidias repletum effudisse, si plumbum sufficienter depuratum desideretur, perquam idoneum quibusvis aliis præparationibus suscipiendis.

Ea ratione expurgatum Plumbum, si calcinandam fuerit in Calcem cineream, exponi poterit igni moderato, eodem vase exceptum, continuo longa spathula ferrea id commovendo, ac per vices separando Pulverem cinereum, ad flavum colorem vergentem, ibi colligendum; ad ignem tamdiu detinendo, itidem agitando, ac Pulverem separando, donec totum Plumbum in prædictam Calcem abierit.

Calx ista postmodum pelvi fictili non profundæ insterni potest, qua impositio Furno Reverberatorio idoneo, accendi & foveri ignis moderatus, adeo ut idoneus sit Calcis fusioni, concessa illi reverberatione ad aliquot horas, ac quousque flavum ad ecta sit colorem, à Pictoribus *Macicot* vocatum; vel donec transeat in colorem corticis mali Aurantij maturi, ad rubrum accedentem, Minium dictum.

Potest etiam Plumbum in laminas deduci, quæ suspensæ excipiant vaporem Aceti, inditi alicui vasi, suppositio igne moderato, separando postmodum substantiam candicantem, ibi colligendam nomine Cerussæ venientem.

Vel potest liquefieri Plumbum in Crucibulo, admixtaque dimidia parte ponderis Sulphuris pulverisati, id supra ignem detinendo donec totum Sulphur absumptum sit, adeo ut in fundo obvium sit Plumbum coloris obscuri, nomine Plumbi usti indigitatum.

Prætermitto Plumbi calcinationem in Lithargyrum, quæ contingit dum Metalla perfecta expurgantur; uti & calcinationes immersivas cum Plumbo perficiendas per Spiritus corrosivos; quarum ea quæ fit per spiritum Aceti, in præparatione Salis Saturni, exemplum sufficiens exhibitura est.

Mentem vero meam explicaturus sum circa ponderis incrementum in Calcibus Plumbi & aliorum Metallorum, vel substantiarum metallicarum, quibus undecima circiter pars accedit, si diutius ignis actionem experta fuerint: hæc vero ratio est, quod interim dum flamma illorum referat & diducit particulas, acidum & substantia fuliginosa e lignis prorumpens, aliisve materiis accensis, poros Calcium illarum subeunt, inibique detinentur ab arcano Alkali illis obvio: Adeo ut quamdiu pori, quos subierunt, patentes adhuc sunt, in illis delitescant, non secus ac Acidum & Sal alkali lignorum in fuligine caminorum, hinc quando-

quandoquidem unicum corpus cum prædictis Calcibus constituunt, manifeste illarum pondus ad tempus adaugent: At vero si hæ Calces fusioni expositæ fuerint, ac pristinum corpus metallicum readsumpserint, à constrictione pororum metalli expellitur Acidum extraneum, ac cunctæ substantiæ extraneæ, adeo ut cum ex propriis tantum substantiis constet, solum superstet pristinum pondus antequam in Calcem deductum fuisset.

Etiamsi vero Calx Plumbi hic aliquomodo Alkali munere fungatur, unitatis quandam speciem cum Acidis iniens, neque etiam inficiari liceat quin Plumbum Alkali arcano præditum sit, non secus ac cætera metalla substantiæque metallicæ, immerito tamen totum pro parte acciperetur, ac universa Plumbi substantia pro legitimo, puro & simplici Alkali. Id enim si foret non modo multo majorem Acidi partem absorberet, sed aliquando absorpum intime sibi adjungeret, unde ex utroque unicum corpus constitueretur, neque, sicuti fit, accedente fusione ab illo secederet, quam non secus experiretur ac cætera Acida Alkalibus conjuncta, citra tamen ullam illorum substantiæ divisionem.

CAPUT LIX.

De Sale & Magisterio Saturni.

AD hujusmodi præparationes sine discrimine admitti possunt Lithargyrum, Minium, Carusa, aliæque Plumbi Calces, satis quippe est habuisse Plumbum reseratum, quod idoneum sit suscipiendæ facili dissolutioni per Acetum stillatitium: At cum metallum istud, ad albedinem calcinatum, magis accedat ad colorem quo donandum est istud Sal, satius fuerit hoc usurpasse, eamque in rem Cerusam adsumpsisse, vel aliud quoddam Album Plumbi.

Est vero hic eligenda legitima Plumbi Cerusa, cujusmodi Veneti nobis suppeditant, nequaquam autem fictitia & adulterium passa, quæ quod cretam permixtam habeat, aut quampiam aliam materiam extraneam, caret friabilitate, pondere & candore, quibus pollet Cerusa Veneta.

Cucurbita ergo vitrea, aut argillacea, eam Cerusæ pulverisatæ quam volueris quantitatem excipiat, Illa committatur Balneo Arenæ, superfundaturque Acetum distillatum, adeo ut quinque aut sex digitis supernatet: Supponatur ignis Balneo, sæpius materias commovendo longa spatula lignea, tum ad prohibendum ne Cerusa in vasis

fundo conglobata subsistat, tum promoverendæ gratia illius dissolutionis: Admodum moderatus sit ignis quousque spiritus aceti manifestam dulcedinem exhibeat, indicio certo ab ipso Ceruſæ maximam partem esse dissolutam; Tunc sponte frigefacto Balneo, decantatus & frigefactus liquor seorsum recondendus in lagena vitrea densa; Demum iterum reposita in Balneo Cucurbita, recenti Aceto distillato subsidentiæ Ceruſæ adfuso, subditóque rursus Balneo igne, iteranda erit maceratio cæteræque operationes, usque dum universa Ceruſæ substantia propemodum in Aceto stillatitio dissoluta sit; postea cunctis hisce dissolutionibus colo transmissis, Cucurbitæ vitreæ mundæ immissis, ac Cucurbita Balneo arenæ imposita, igne modico adhibito, humiditas superflua evaporanda erit, donec solum superstes sit circiter Tincturæ quarta pars: Tunc calide filtratus hic liquor, reponendus erit in loco frigidiori per horas circiter urginti quatuor, succedente post coagulatione maximæ illius partis in Crystalla alba, longa & pellucida, quibus eminebit pars liquoris qui Crystallisari non potuit, ob humiditatem superfluam: Ideoque iterum decantandus erit hic liquor in Cucurbitam, eodemque Balneo invapores soluta illius humiditate ad medias circiter, nova Crystallisatio procuranda erit, idem postmodum observando erga liquorem Crystallis supernatantem, donec quicquid adfuerit salis Aceti, cum Plumbi substantia concorporati, crystallisatum fuerit: Crystalla autem exsiccata, ad usus recondenda.

Eximia dulcedo qua præditum est Sal Saturni, in causa est ut perperam pro mero Sale plumbi habitum fuerit, etiamsi reapse nihil aliud sit quam verum Sal Aceti, concorporatum propriæ plumbi substantiæ, à spiritu aceti dissolutæ: Dubium vero nullum suberit, postquam dissolutum fuerit istud Saturni sal per Retortam, nam foras prodeunte parte aceti salina, in spiritum abeunte, in Retorta occurret propria Plumbi substantia in hoc sale prius deliteſcens, suo corpori reddita, veri plumbi naturam revera iterum readsumens: Fidem vero ampliorem id faciet, si Saturni hoc Sal, una cum Sale Tartari Crucibulo immissum fuerit, adhibito igne Fusorio, Nam ob Acidum spiritus Aceti, quod à Plumbo divortium facit, Sal Tartari amplexurum, idem Plumbum in eandem redit naturam quam obtinuerat priusquam à spiritu Aceti dissolutum esset, ac in ceruſam aut calcem deductum.

Saporem istius Salis dulcem quod attinet, neque is ullo jure Saturni Sali interno adscribi potest, nam præterquam quod secerni nequit à cæteris Plumbi partibus, Metallum autem hoc nulla omnino dulcedine præditum est, neque sapore quopiam manifesto, idem etiamnum inferendum foret de Salibus Margaritarum, Coralorum &c. quandoquidem postquam dissoluta fuere in Aceto stillatitio, illorumque dissolutio in sal

converſa

converſa eſt, ſal iſtud, quod ſal etiamnum eſt ſpiritus Aceti, concorporatum ſubſtantiæ Margaritarum, Coraliorum &c. ab eodem ſpiritu Aceti diſſolutorum, ſapore præditum eſt admodum ſimili illi quo donatum eſt Sal Saturni; etſi demonſtrari poſſit ſaporem iſtum dulcem nequaquam eſſe deducendum à quopiam Sale ſeparabili, illis ſubſtantiis inexiſtente; quandoquidem licet præcipitatione facta harum ſubſtantiarum diſſolutarum, vel diſtillando hæc Salia, idem fere pondus deprehendere ſit quo pollebant antequam à ſpiritu Aceti diſſolutæ fuiſſent, cum porro elotæ fuere ac expurgatæ ab omni commiſtione ſpiritus Aceti, æque inſipidæ ac ante obſervantur, nedum in illis quampiam dulcedinem deprehendere licet, uti neque in Plumbo: Adeo ut immerito adſignetur ſapor hic dulcis, manifeſtus in ſale Saturni, alteri cauſæ quam actioni ſpiritus Aceti in Plumbum; Neque etiamnum ſapor dulcis ſalis Margaritarum, aut Coraliorum, aliter perpendendus quam ut affectus actionis Aceri in has ſubſtantias, atque combinationis utrorumque; cujus actionis efficacia, aculei ſpiritus Aceti cum obtundantur, hinc ſequitur mollior illorum in lingua impreſſio quam ante.

Cum Plumbum eodem modo agere nequeat quo ſalia in ſpiritum Aceti, poſterior porro hic cum ſolum agens in diſſolutione Calcis Plumbi cenſendum ſit, Eapropter multo levior ebullitio obſervatur, minuſque etiam intenſus calor quam in conjunctione Acidorum cum veris Alkalibus, in quibus præceps & celer contingit utrinque actio, ut inde emergat unitas ipſis admodum familiaris, fervor enim & calor concitati, effectus ſunt inſignis & reciproci illorum motus: Idemque obſervare eſt fervorem & calorem omnino deſinere ſtatim ac ad unitatem properant, deſinente illorum actione & motu: At vero hic nulla expectandus eſt alius fervor, neque alius calor, quam quos ſolus ſpiritus Aceti excitare poteſt quando agit in calcem Plumbi, in quam etiam ſpiritus Aceti molliſſime tantum agit, ea ſcilicet de cauſa quod cum multo ſemper ſcateat phlegmate, aculei illius obtuſiores ſunt, ideoque minus ad actionem & motum idonei, quo fit ut non exiguum tempus requiſitum ſit quo hic ſpiritus iſtam diſſolutionem peragat.

Quibus frigiditas Plumbi ſuſpecta eſt, ſicuti & acrimonia ſpiritus Aceti, ij Sali Saturni adfundere poſſunt ſpiritum Vini rectificatiſſimum ad quatuor digitorum eminentiam, præmiſſáque triduana aut quatriduana digeſtione, hunc abſtrahere, demum ſal exſiccare & recondere.

Eximium habetur Sal Saturni ad extinguendas inflammationes internas ardoremque febrium, imo & ad libidinem frænandam, ex liquoribus idoneis id exhibendo à tribus aut quatuor ad quinque aut ſex grana: Plurimum etiam commendatur ad reſolvendos Tumo-

res duros & scirrhosos, ac dissipanda enchymomata.

In Collyriis utilissime adhibetur, tam cohibendarum fluxionum in oculos causa, quam sedandæ inflammationis, ac delendarum albuginum incipientium; id diluendo à scrupulo uno ad duos in aquæ Chelidonij, aut Euphrosiæ unciis quinque vel sex, quarum augeri potest quantitas si Collyrium temperatius requiratur.

Injectionibus etiam commiscetur in Gonorrhoea, Inflammationibus & Vlceribus Vesicæ & Vteri ac illorum meatum: Gargarismis etiam commodissime additur, in plerisque affectibus Ori molestis, quos utplurimum pariunt Alkalia volatilia aut fixa, Acidum quippe spiritus Aceti, cooperante Plumbi qualitate frigida, actionem horum salium evidentissime retundit, inflammationemque ab illis inductam extinguit: Id vero rationi eo magis conscataneum videtur quod, experientia teste, Sal prunellæ, spiritus salis, sulphuris & Vitrioli, & quodvis Acidorum genus, imo & vulgare Acetum, optime in ejusmodi affectibus admittuntur, qui in deterius laberentur usurpatis cæteris salibus, tum fixis tum volatilibus.

Præparari solet linimentum à Saturno denominatum, commiscendo simul partes æquales dissolutionis salis Plumbi & Olei Rosati, hæc deducendo in quandam Vnguenti Nutriti speciem, admodum idonei ad curationem Vlcerum malignorum, inductorum ab humore acri & salso, uti & Herpetis, Scabiei, Impetiginis, imo & Ambustionis.

Abstinere licet à singulari dissolutione Calcis Plumbi, obtinendi gratia magisterium Saturni, quandoquidem satis est immisisse Cucurbitæ, aut capaci disco vitreo, quantum volueris liquoris filtrati Saturni, ad salis extractionem præparati, illi leniter adfundendo liquorem Tartari quousque nulla amplius ebullitio manifesta sit: Liquor enim Tartari, postquam conjunctus est spiritui Aceti, à quo dissoluta fuit Calx Plumbi, efficiet ut istam Calcem deserat, quæ in fundum præceps itura est: Postmodum subsidentia facta materiæ præcipitatæ, decantatoque liqnore supernatante, materia hæc iteratis vicibus aqua puriſſima eluenda erit, donec perfectissime edulcorata sit: Exsiccandum postea hoc Magisterium, ad usus servandum.

Magisterium hoc reapse nihil aliud est quam Calx Plumbi, depurata & subtilis reddita, quæ admitti potest ad usus externos, si refrigerandi & exsiccandi necessitas inciderit: Nonnulli unguentis Pomaceis id remiscent ad vultus decorationem: At candor adparens, quem unguenta ejusmodi vultui conciliare videntur, comitem sæpe habet colorem ad plumbeum vergentem, relicto priori materiæ, è

qua

qua magisterium eductum est, in facie vestigio, in quam abire aptum natum est non secus ac Sal Saturni.

Posset & concinnari magisterium Saturni, infracto spiritu Aceti, Calce Plumbi prægnante, illi superaffussa non exigua Aquæ copia, cujus causa in vasis fundum dimissurum est Calcem Plumbi à se dissolutam.

Nonnulli dissolutione facta Laminarum Plumbi in Aqua Forti, comparata ex Nitro & Alumine, dissolutioni illi affundunt Aquam Salsam filtratam, unde præcipitatio sequitur Magisterij admodum candidi: quod rite per plurimas ablutiones dulcoratum, ac in umbra siccatum, intra duas chartas concluſum, in usum venit ad vultus decorationem.

CAPUT LX.

De Distillatione Plumbi.

PLumbum quanquam molle, non ideo tamen aptius cæteris metallis ut solitariũ exhibere possit per distillationem discrepantes substantias liquidas, id quod præstant plurima Salia ac partes Vegetabilium & Animalium; Nam etiamsi Plumbum diutius ad ignem luculentum detineatur, ac tandem ad eam conditionem deduci queat quam nonnulli Authores vocant *Gas*, nihilominus tamen neque per distillationem, neque aliter ullum sal ex illo elicere licet, neque spiritum, neque oleum quæ pro legitimis haberi possint, etiam sancte talia quidam polliceantur.

Quandoquidem id hactenus omnino non licuit, ideo necessario artis peritis confugiendum fuit ad spiritus corrodendi vi præditos, quorum ope Plumbum in calcem deducatur, quo ex conjunctis Calce & spiritibus elicere queant compositum, salis multam similitudinem præbens, postmodum ex isto sale per distillationem extrahere phlegma, spiritum, & oleum, specietenus tale, cujus Præparationem hic exhibeo.

Vt felicius succedat Distillatio Salis Saturni, è re est prius idipsum iterato dissolvere in Aceto distillato; unaquaque vice Balneo Mariæ partem aquei humoris à prædicto spiritu abstraxisse, hasque operationes repetiisse donec spiritus aceti distillatione prodeat non minori acore præditus quam cum immissus fuit: unde colligere dabitur poros Plumbi substantiæ Acidum omnino intra se admisisse.

Tum libræ duæ vel tres Salis istius Saturni, optime exsiccati, ingenti Retorta vitrea excipienda sunt, qua imposita, (congesta toto in am-

bitu arena) capsulæ fictili idoneæ, admoto Excipulo illius rostro, accuraréque luto obductis eunctis commissuris, suscipienda Distillatio igne gradatim adhibito, leni quidem initio, sed sub finem admodum adaucto, ac donec nulli amplius ex Retorta vapores prodeant.

Distillatione peracta, vasisque frigefactis & decrustatis, occurrent Phlegma & spiritus Salis Saturni in Recipiente commixta; quæ simul Cucurbitæ vitreæ committenda; hacque Balneo Arenæ imposita, Alembico proprio probe loricato cooperta, admoto etiam exiguo Excipulo similiter lutato, perficienda erit Rectificatio igne leniſſimo, Eôque pacto, postquam prærerit spiritus inflammabilis (cui nonnulli nomen spiritus ardentis Saturni indidere, etiamsi reapse nihil aliud sit quam pars volatilis sulphurea Aceti) postmodum subsequente Phlegmate, In fundo Cucurbitæ obvius futurus est liquor purpureus, cui admodum improprie conceſſum nomen Olei Saturni, quandoquidem nihil aliud est quam spiritus Aceti concentratus, pauciſſimis Plumbi particulis donatus; id quod demonstratu facile est fusioni imponendo massam reliquam Retortæ, proculdubio enim abitura est in Plumbum omnino illi simile quod in Calcem deductum fuerat, præparandi gratia Salis Saturni.

Alibi dixi quando Vinum in acetum transit, partem acidam, tunc dominium obtinentem, partem Vini sulphuream volatilem nequaquam destruere, hanc vero in altera deliteſcere, etiamsi plurimi contrariam amplectantur sententiam: Eædem rationes, vim nactæ ab eo quod hic contingit, demonstrant spiritum inflammabilem ex hac distillatione prodeuntem, aliud nihil esse quam spiritum vini abstrusum & quasi involutum in Acido Aceti, tunc se exhibentem quando igne urgente maxima pars spiritus Aceti, à quo fuerat fixatus, cohibetur intra poros Plumbi Calcis quam dissolverat: Contingit etiam à separatione spiritus istius sulphurei, id quod in fundo Cucurbitæ residuum est, Olei Saturni nomine signatum, non eadem aciditate pollere quam obtinere potest spiritus purus Aceti concentrati.

Vtcumque tamen difficile est Luteriæ in distillationes Salis Saturni verum spiritum inflammabilem consequi, eo quod Aceta idonea spiritui suppeditando utplurimum adulterina sunt, Aquam pro basi obtinentia: Quendam tamen spiritum habere licet si adhibitum fuerit Acetum purum, quod tale evasit ab acore Vino accidere solito: Hinc Sal Saturni, paratum ex legitimo Vini aceto, fere semper flammam aliquam in ignem projectum emittere solet.

Authores

Authores ſpiritui inflammabili ex hoc Sale educto, adſcribunt eximiam vim diaphoreticam, qui utiliſſime in uſum adducatur adverſus Febres malignas, affectus luis Venereæ comites, & qui cerebrum obſident, exhibendo remixtum liquoribus idoneis à quinque aut ſex ad quindecim aut viginti guttas.

Liquorem in Cucurbita reſtibilem commendant ad curanda & cicatrice obducenda vulnera & ulcera, leviſſima horum inunctione : Nonnulli etiam plurimi faciunt ad morbos qui in Equorum oculis accidunt.

CAPUT LXI.

De Balſamis Saturni.

INſignis facilitas obſervata in diſſolutione & concorporatione ad ignem Calcium Plumbi pulveriſatarum, cum oleis ac quavis materia pingui, occaſionem præbuit judicandi à diſſolutione harum Calcium per ſpiritibus corroſivos, iiſdem poſtmodum in ſal deductis, minus difficilem fore illorum diſſolutionem in quovis liquore, ac in uſum adducere ad compoſitionem quorumvis remediorum tum internorum tum externorum.

Balſami Saturni non minoris momenti remedia præbent, ex illo parabilia ; quorum cauſa nonnulli præcipiunt immitti Retortæ vitreæ Salis Saturni octo uncias ; illis ſuperaffundi duplex pondus Spiritus ætherei Terebinthinæ ; hæc accurate commixta diſtillari Arenæ Balneo, igne per gradus adhibito : Inde primo extrahi aiunt ſpiritum limpidum, admodum convenientem curationi Gonorrhoaæ virulentæ, ſi præſertim tantillum Camphoræ admixtum fuerit, Demum educi Oleum, nomine Balſami Saturni venientem, idoneum mortificandis ac ſanandis ulceribus cancroſis & malignis.

Alij jubent quatuor uncias Salis Saturni pulveriſati immitti Matratio, cum altero tanto ſpiritus ætherei Terebinthinæ ; impoſito autem Matratio exiguo Alembico cæco, accuratiſſime lutato ; hæc digeri Balneo Arenæ, admoto minimo igne, per vices commovendo ; digeſtionem autem eouſque progredi donec Sal Saturni propemodum ſit diſſolutum, ſpiritus autem intenſi ſit coloris : Demum vaſis decruſtatis, addendo huic Tincturæ unciam unam Caphuræ pulveriſatæ ; vaſis iterum luto obductis, pergendo in digeſtione donec Caphura diſſoluta fuerit, filtrari hunc Balſamum tranſmittendum per pauxillum goſſipium, fundo infundibuli

immissum; Recondendum postmodum in lagena vitrea densa accurate obturanda.

Remedium esse asserunt cui nullum comparandum sit ad curationem quorumvis Vlcerum, Fistularum, Vulnerum, cujuscumque fuerint generis, calide partibus affectis admovendo.

Alij adhibent secundum aut tertium Oleum à Terebinthina elicitum, dimisso illius spiritu æthereo, eum in finem ut Balsamus, solidiorem consistentiam nactus, diutius partibus adhærere queat.

Nonnulli in usum adducunt Oleum distillatum baccarum Iuniperi, rati præter facultatem diureticam, qua pollet, hoc loco forte inutilem, aliasque insignes dotes illi communes cum Oleis Terebinthinæ, hoc Balsamica vi insignius esse, magis idoneum ad resistendum malignitati vulnerum & ulcerum.

Omitto Tincturas & Extracta quæ suppeditare valet Sal Saturni, per spiritum vini parata, vel alia menstrua; quorum ope, præmissis diuturnis & repetitis circulationibus & abstractionibus, consequi tandem licet Oleum odoratissimum.

Prætermitto præterea modos Mercurium ex Plumbo extrahendi, satius enim duco aliis magis utilibus immorari.

CAPVT LXII.

De Stanni Præparationibus.

ETiamsi Stannum accenseatur tertiæ classi Metallorum imperfectorum, non secus ac Plumbum, postremo tamen hoc id purius est, pondere quippe id superat, quapropter etiam Plumbi albi nomine donatum est: Sed præterea durius est, & frequentius ad confectionem vasorum in usum ducitur, utpote magis idoneum: Id etiam singulare obtinet, quod Aquæ, aliive liquores qui illi committuntur, nihil vitij contrahunt, dummodo corrodendi vis abfuerit.

Stannum perhibent compositum ex Terra & Sulphure impuris, tantillo Sale metallico, ac Mercurio paulo puriori, magisque digesto quam qui Plumbo inest, at multo inferiori eo quo donata sunt Aurum & Argentum.

Iovis nomine donatum fuit ab iis qui crediderunt Planetam cognominem influxus suos in id metallum diffundere: Sancitum & facultates illius Iecur & Vterum præsertim spectare.

Cum

Cum facillima sit Stanni ab igne fusio, ac citissime cæteris metallis conjungatur, eapropter si aliquando una cum illis colliquefactum fuerit, ac præsertim imperfectioribus, admodum ardui est negotij id penitus ab illis divellere: Ea de causa optimus procedendi modus, ut consequi purum liceat, is fuerit ut primo ex sincera minera eruatur; demum liquescat in capaci cochleari ferreo, additis frustis aliquot sebi aut ceræ, ad deflagrationem, sicuti in Plumbo fieri solet: Postmodum scoriæ detrahantur, spumæ specie supernatantes.

Insignis hæc nihilominus ad fusionem propensio non prohibet quin ob soliditatem, & implicationem ramosarum partium illius substantiæ, difficilioris multo quam Plumbum sit in Calcem perfectam commutationis, Eapropter satis esse non debet id fusioni tradere, ac igni expositum prælonga virga ferrea commovere, quousque Calcis formam adeptum sit, sed præterea Calx ista per plurimos dies, Furno idoneo imposita, reverberanda est, quinetiam per vices Aceto stillatitio hæc irroranda, si modo ad eum statum deducenda sit quo facile pervadi queat & dissolvi ab eodem spiritu, præparandi postmodum gratia Sal Saturni, postquam Calcis formam adeptum est.

At cum Sal eo modo præparatum solummodo constet ex Sale ab Aceto stillatitio suppeditato, ac propria stanni substantia dissoluta, in illo Sale deliteſcente, è re est id immittere Cucurbitæ, & spiritum vini rectificatissimum affundere: demum commissa Cucurbita Balneo areuæ, igne lenissimo subdito, superimpositóque Alembico, admovendum exiguum Excipulum, cuius accurate luto obductis commissuris, abstrahendus erit hic spiritus, imo recens spiritus Sali affundendus; ter easdem spiritus Vini affusiones & abstractiones repetendo, ut Sal hoç idoneum magis ac magis reddatur quod interius adsumi queat.

Exhibetur à duobus vel tribus ad quinque aut sex grana, conservæ alicui remixtum in affectibus hystericis, ac præcipue suffocationibus ab Vtero, quarum causa umbilico etiamnum adhiberi potest, oleo Rutaceo id exipiendo.

Valet & ad curationem Fistularum ac chronicorum Vlcerum malignorum corrodentium, admovendo id remixtum Linimentis idoneis.

Licet etiam dissolutione facta Calcis Stanni in Aceti spiritu, præcipitare dissolutionem cum sale urinæ aqua diluto, probéque elutum Magisterium hoc ad eosdem usus ac Sal usurpare; imo id Vnguentis Pomaceis commiscere ad decorandum vultum comparatis.

CAPVT LXIII.

De Floribus Stanni.

REquisitum temporis spatium, & tædium calcinationis Stanni, per media à me jam allata, omnium simplissima & usitatissima, Artis peritos impulere ad indagandam methodum & faciliorem & compendiosiorem; Ei rei plurimi operam navarunt, nec frustraneo plane successu; Inter cæteras præparationes à quibusdam excogitatas, Sublimatio Stanni in Flores omnium optima est, si bene sentio; Etiamsi enim nemini in mentem venerit Stannum in Flores sublimare velle citra aliquod additamentum; ac præterea Salium commixtio, eapropter in usum venientium, improbanda videatur, ob imminentem corrosionis ab his metum; Cum porro omnino fieri non possit ut Stannum Florum speciem adsumat ejusmodi auxilio destitutum, arduum vero non sit Salia ista à Stanno secernere beneficio ablutionum repetitarum, hac de causa usus illorum admittendus est, dummodo ratione habita gravitatis Plumbi, ac innatæ inhabilitatis ad sublimationem in Flores, in augmento proportio habeatur copiæ Salium eum in finem adhibitorum.

Quamobrem, cum vulgo præscribi soleat à nonnullis æquale pondus Stanni & Salis Ammoniaci pulverisati, accipi velim uncias octo prioris aut posterioris Calcis Stanni, & quater tantum Salis Ammoniaci; quibus in subtilem pulverem contritis, ac rite commixtis, solido Aludel impositis, in Fornace idonea, id cooperiendum superinditis tribus aut quatuor ollis illi adcommodatis, probeque luto obductis juncturis, admotoque capitello exiguo supremæ Ollæ, accendendus erit exiguus carbonum ignis infra Aludel, qui paulatim intendendus donec Aludel probe incanduerit quoad totam partem inferiorem: Eo tempore per foramen insculptum injicienda semuncia circiter Pulveris, foramine eodem momento occluso; quo pacto Stannum & Ammoniacū una in vapores assurgent, qui intra Ollas Florum formam condensati adsumpturi sunt: Postmodum in Aludel tantumdem Pulveris immittendum, foramen occludendo, donec evehantur & in Flores vapores concorporentur; Cunctas has Operationes repetendo donec Pulvis universus absumptus sit, luculentum infra Aludel perpetuo ignem fovendo, ad faciliorem Stanni sublimationem, quod eo pacto fere totum in sublime efferendum erit.

Aliam

Aliam si inieris viam, videlicet tantum partes æquales Stanni & Salis Ammoniaci adsuma, futurum ut Stannum fere totum in fundo Aludel subsideat; Neque id mirum esse debet, impossibile quippe est metalla in Flores evehere nisi in subsidium venerint triplum aut quadruplum pondus Salium volatilium admiscendorum, aut saltem plurimæ cohobationes invicem sese consequantur.

Peracta omnino sublimatione, vasisque sponte refrigeratis, ac decrustatis, colligendi Flores ollis adhærentes, quibus immissis capaci pelvi fictili, aqua pura repletæ, omnia reponantur & finantur per vigintiquatuor horas; quibus exactis, aqua decantata, in fundo vasis occurret Calx stanni, forma magisterij, quod probe dulcoratum ope plurimarum lotionum, & in umbra exsiccatum adservandum erit, eo modo exhibendum, seorsum aut aliis remediis remixtum.

Neque tamen quicquam prohibet quin, si lubet, in Sal deducatur, id in Aceto stillatitio dissolvendo, eademque ratione procedendo ac ad præparationem Salis Saturni.

Licet etiam, dimisso Sale Ammoniaco, commiscere Calci Stanni triplum pondus Salis Nitri pulverisati, simul facta detonatione ac sublimatione in Aludello, ollis superimpositis cooperto, addito exiguo Capitello, projectione facta Pulveris in Aludellum candens; eadem quoque ratione procedendo ac ad confectionem Florum præcedentium; Collectos demum Flores, ac dissolutos in grandi Pelvi fictili, aqua repleta, postmodum rite dulcoratos, exsiccando & recondendo: Aut, quod satius, affundendus Spiritus Vini rectificatissimus ad altitudinem duorum transversorum digitorum, ibi accendendus, ter vel quater eadem operatione repetita antequam Flores in usum adducantur.

Potest & fieri Amalgama Stanni, quatuor illius uncias in Crucibulo fundendo, in altero excalefaciendo Mercurij vivi uncias duas, procul ab igne Mercurium calentem Stanno affundendo, illi concorporando; Amalgamata demum conjuncta in aquam frigidam projiciendo, postea Amalgamati, linteo excepto & expresso, commiscendo sextuplum pondus pulveris Salis Ammoniaci, & quartum tantum Sulphuris pulverisati, omnia simul matratio imposita sublimando, igne Arenæ gradatim adhibito, more solito; Ea ratione Sal Ammoniacum & Sulphur Mercurium amplectentia, ac cohærentia, illum abstrahunt, simul indentes formam, consistentiam & colorem Cinnobaris, cuius elegantia Purpurei nomen illi conciliavit, Stanno interim in fundo superstite forma

Pulveris ſubtiliſſimi, coloris aurei, nomine *Machicotij aurei* donatum, quod Pictoribus frequenti eſt in uſu, non ſecus ac Purpureum.

At ſi iſti colores curæ non fuerint, uti neque Mercurij conſervatio, poteſt igne lento evaporari Mercurius Amalgamatus, Calce ſtanni alba & ſubtili in vaſis fundo relicta, quæ ulteriorem albedinem conſequi poterit, ac in Alkool deduci commiſcendo alterum tantum Nitri, parque pondus Salis Ammoniaci, projectione facta & ſublimatione in Aludello, juxta artis regulas, Eluendo illam & exſiccando eo modo quo Flores quorum modo tradidi deſcriptionem.

CAPVT LXIV.

De Diſtillatione, pluribuſque aliis Plumbi præparationibus.

QVandoquidem omnino impoſſibile eſt ullum liquorem è Stanno ſurſum evehere, vel diſtillatione educere, uti neque è cæteris metallis ſi ſolitaria fuerint; Nullus præterea non deſiderio teneatur illius corpus accurate reſerandi, illudque idoneum reddendi quod probe proprias vires explicet, ideo Artis periti ſollicite diſquiſiere materias, quæ remixtæ id intime penetrare valeant, diſſolvere, idemque liquoris ſpecie diſtillationis ope impellere.

Quamobrem, commixta Calx, aut Stanni limatura, duplo ponderi Mercurij ſublimati corroſivi, committitur exiguæ Retortæ vitreæ, luto munitæ; qua impoſita exiguæ Fornaci Reverberatoriæ clauſæ, leviterque admoto ejus Roſtro Recipiente, inſtituenda diſtillatio, adhibito igne immediato leniſſimo, eo uſque producenda donec liquor butyroſus expectatus ſtillare deſinat: Mutato tunc Recipiente paulatim augendus ignis, tandem urgendus donec quicquid in ſublimato Mercurij latebat, reviviſcat & currat in Recipiens: Poſtea affuſa aqua pura liquori albo & craſſo, relicto in priori Receptaculo, eóque facto præcipitatione facta ſubſtantiæ Stanni, a ſalibus ſublimati corroſivis eroſæ & diſſolutæ, ſinitur refrigerari materia præcipitata; decantatoque in aliud vas liquore innatante, iterum atque iterum aqua limpida affuſa eluitur id præcipitatum, donec perfecte edulcoratum fuerit, demum in umbra exſiccatum ad uſus ſervarur, exhibendo à duobus vel tribus ad quinque aut ſex grana, iiſdem in affectibus ad quos vſurpari ſolent aliæ Stanni præparationes à me traditæ.

Immerito quis crederet Præcipitatum iſtud Mercurio originem ſuam debere, ſublimati corroſivi materiæ præcipuæ; quandoquidem, expe-

experientia teſte, quicquid Mercurij continere poterat ſublimatum, id in Receptaculum exſtillat peracta Butyri diſtillatione, ſi urgeatur ignis; Poſtmodum licet, ſi lubeat, præcipitatum hoc rurſus deducere in merum Stannum, eiuſdem omnino naturæ ac antequam à Salibus ſublimati corroſivis diſſolutum fuiſſet.

Licet filtrare, ac partem in vapores abſumere loturæ prioris hujus præcipitati, conſequendi gratia ſpiritus Acidi, illi propemodum ſimilis qui elici ſolet è prima lotione Butyri Antimonij, cuius ſuo loco meminero; Spiritus Vitrioli philoſophici nomine gaudentis: Aut Cryſtalliſare in Sal hanc Loturam, pergendo in evaporatione ad cuticulam uſque, ſponte ut refrigeſcat ſinendo, ſeparatione poſtmodum facta Cryſtallorum exſiccatorum.

Præparatur præterea Butyrum, aut Oleum glaciale Stanni, cuius poſtmodum ſuſcipitur præparatio, quam vocant *Bezoarticam Ioviale*, hac ratione procedendo.

Liquefiant in Crucibulo unciæ tres Reguli Antimonij, additis unciis duabus Stanni puriſſimi, demum infuſa hæc miſtura in Cucullum ferreum, pingui interius aliquo delibutum, & calentem, ac ſponte frigefacta, ſubtilem in pulverem conteritur: poſtea remixtus hic Pulvis duplo ponderi ſublimati corroſivi, itidem pulveriſari, cunctíſque exigua Retorta vitrea, luto obducta exceptis, hæc committitur exiguæ Fornaci Reverberatoriæ clauſæ, ſuſcipitúrque diſtillatio tam Butyri quam Mercurij currentis, eadem via procedendo qua ad præcedentem diſtillationem: Præcipitatur quoque eadem ratione Butyrum inde exſtillatum, materiam præcipitatam etiam abluendo.

Adſervatur poſtmodum, ſi lubet, nonnulla portio Pulveris, cui vis ineſt leniter expurgandi per ſuperiora æque ac inferiora in affectibus Hyſtericis, dando à duobus ad quatuor aut quinque grana, ex quapiam conſerva, aut condito.

Bezoarticum vero Ioviale adipiſci dabitur hoc pacto, Pulveris deſignata quantitas immittatur exiguæ cucurbitæ vitreæ; affundatur ter tantum optimi ſpiritus Nitri, committatur Balneo arenæ, ſuppoſito igne moderato, ut ſpiritus Nitri leniter evaporet curando, donec maſſa omnino exſiccata fuerit: Demum in pulverem comminuta hæc maſſa, ritéque plurimis adhibitis lotionibus dulcorata & exſiccata cuſtodienda, excepta lagena vitrea denſa accurate occludenda.

Vtiliter in uſum adduci poſſet Bezoarticum iſtud Ioviale ad Tabidorum curationem, & Febre Hectica laborantium, quam Angli vocant Conſumptionem, illud ſubſtituendo Antihectico à Petro Poterio tantopere decantato, ab ipſo obſcure tantum deſcripto tertia Centuria Cura-

tionum & obſervationum Medicinalium, imo exiſtimo hanc præparationem nulli inferiorem eſſe ex iis quæ legitimæ habentur, quam huc inſertam volui.

Liquefiant in Crucibulo Reguli Antimonij unciæ quatuor, & Stanni puri unciæ tres, ambo liquefacta infundantur Cucullo ferreo, interius pingui aliquo delibuto, inde exſurget *Regulus*, *Iovis* nomine deſignandus: Conterendus poſthac iſte Regulus, rite commiſcendus duplo ponderi Nitri puriſſimi pulveriſati; Paulatim fiat projectio, ac detonatio in Crucibulo candente, pedamentum habente ſubpoſitum, ad luculentum carbonum ignem: Omnium proiectione facta, & detonatione, ponderandum id quod in crucibulo repertum fuerit, conterendum ac denuo commiſcendum duplo ponderi Nitri puriſſimi; Proiectione & detinatione huius miſturæ ſicuti prius repetita; Demum coopertum crucibulum, igníque luculento per horam commiſſum, ſponte ut refrigeſcat ſinendum; Exempta materia optime conterenda, ac plurima tepidæ adfuſione eluenda, eiuſmodi lotiones repetendo quoad perfecte dulcorata ſit.

Præparatio hæc accedit ad Antimonium diaphoreticum: neque dubium quin Nitrum, dum detrahit huic Regulo facultates purgativam & emericam, maxime intimas conſervet.

Bezoarticum iſtud Ioviale optima eſt præparationum quas ſuppeditare poteſt Stannum; nam præterquam quod remedium eſt ſpecificum, in cunctis affectibus Vterinis, Hidroticum præterea eſt, admodum febribus malignis conveniens, nec non Venereis affectibus ſi malignitas per ſudores expellenda ſit.

Datur Boli forma procul a paſtubus, ex aliqua conſerva aut condito, à quinque aut ſex, ad duodecim, quindecim aut viginti grana.

Mitto quaſdam alias Stanni præparationes, quarum apud Authores deſcriptiones proſtant, ſatis enim multas me adtuliſſe credo, eas præſertim quæ quicquid utile ad uſus medicos ab hoc metallo expectandos continent.

CAPVT LV.

De Præparationibus Mercurij.

IN metallorum centum non venit Argentum vivum, ſed ſemi metalli nomine donatum fuit, etſi enim ſolidum non ſit, neque malleabile, ſicuti vera metalla, omnibus tamen facillime ſe adjungit, ac præ-

sertim Auro, cui etiamnum sæpe medium interjacet si cæteris metallis hoc conjungendum sit.

A colore argenteo, ac innata, eaque insigni, mobilitate, Argenti vivi nomen adeptum est, Græci itidem coloris respectu habito, & fluiditatis Argenti liquidi nomen indidere, Latini Hydrargyrum, hoc est Argentum Aqueum dicunt, vel Aquam Argenteam, non vero *Hydrargyros*; Mercurij nomen gerit ob analogiam cum Planeta eiusdem nominis: Fortasse & eo nomine donatum fuit ob convenientiam in crebra figuræ immutatione, quam Ethnici Mercurio, Deo illorum fictitio adsignarunt: Eadem quoque de causa, & colorum varietate, quorum capax est, Protheus quoque dictus est: Sicuti fluiditatis gratia, & volatilitatis, servi fugitivi apud quosdam nomen adeptus est.

Hydrargyrum ergo, Liquor est mineralis, aut metallicus, naturæ volatilis, in mineris terræ obvius, constans, sicuti opinio quorundam est, ex terra sulphurea alba, ac mercurio proprio albo interno, quem Philosophi pro altero Principiorum habent, occulto, non minus ac illius est sal & sulphur.

Argentum vivum occurrit in Mineris Germaniæ, Hispaniæ & Indiæ, ubi nonnunquam reperitur fluidum & sincerum in propria minera, vel quorundam metallorum; at sæpius terris quibusdam remixtum, aut lapidibus sulphureis, ac concorporarum in Cinnabarim nativam, à qua ignis beneficio eruitur.

Gravitate Hydrargyrum cum Auro fere contendit; at substantia adeo volatili gaudet, tamque facile pervia, imo in minimas particulas divisibili, ut neutiquam mirum esse debeat quod tanta facilitate materias excipiat obvias, potissimum autem salia, sulphura, & spiritus, imo plerunque obsequatur illorum actioni, sed nunquam non Ignis efficaciæ.

Etiamsi vero nemo inficiari ausit Argento vivo suum inesse & proprium Alkali, non abnegatis aliis principiis, cum id Alkali partem tantum illius compositionis constituat, imo vero inseparabiliter cohæreat cæteris partibus, immerito istud semimetallum pro genuino Alkali haberetur, quandoquidem idipsum actioni Alkalium obnoxium est, imo non minus quam Acidorum & Sulphurum, Acida vero, etiam generosissima, in id quam leniissime agant, imo citra subsequentem aliquam effervescentiam, sicuti id observare est in illius dissolutione per spiritum Vitrioli; Facilitas autem observata in dissolutione per Aquam fortem & spiritū Nitri, ex eo tantum deducenda est quod hęc ex duplici spiritu constent, uno quidem volatili, salino & sulphureo;

altero Acido, quorum prior censendus præcipuum illius dissolvens.

Non, inquam, Mercurius purum Alkali habendus, quandoquidem eadam donatus non est substantia, neque sapore, neque aliis qualitatibus, Alkalinis, quo fit ut cum illius pori alia figura prædíti sint quam Alkalium, careat dispositione illis innata ut cum Acidis conjungantur, sicuti & facultate agendi & reagendi cum illis reciproca, cujusmodi in Alkalibus observantur; quorum substantia in aqua dissolubilis æqualiter obtinere potest, & poros figuræ partium Acidorum adcommodatos, & partium aptitudinem per quam conjungi queat partibus Acidorum.

Dico porro, si Argentum vivum merum esset Alkali, futurum ut id actioni ignis obsisteret, sicuti id observare est in Alkalibus fixis redditis, aut saltem non destructum iri Acidis conjunctum & ab his fixatum; non secus al Sal volatile viperinum, vel aliud quodvis Sal volatile, quando spiritui Salis intime conjunctum fuit, vel alteri cuipiam spiritui summe Acido; Cum viceversa cuncta experimenta, jampridem circa hoc tentata, contrarium evincant, videlicet hactenus non innotuisse quo medio fixari queat & coërceri Mercurius ab igne, neque solitarius neque Acidis commixtus, neque cuipiam alteri rei.

Id potius statuendum Mercurium mixtum esse idoneum excipiendæ actioni Salium, non minus eorum quæ donata sunt partibus sulphureis Saliuis, aut Salinis fixis, quam eorum quorum partes mere sunt acidæ; Eadem porro Salia cum apta nata sint illum dissolvere, aut particulas dividere, ab ista actione privari illa figura & propriarum partium dispositione, non ea solum ratione quod illorum aculei obtundantur in Mercurij dissolutione, sed quia posterioris huius partes dissolutæ priorum interstitia adimplent, eorumque actionem immutant, usque adeo ut omnem penetrandi vim illis adimant quando poros penitus repleverunt; Id quod observare licet in sublimato dulci, qui proculdubio egregie dulcescit, si Mercurius fluidus poros sublimati corrosivi adimpleverit.

Sed & tunc conspicuum esse potest discrimen naturæ Salium à Mercurij indole; Si enim sublimatus dulcis in aqua dilutus fuerit, à dissolutione Salium, illi inuritur horum innata acrimonia, in Mercurio deliteſcens, ac porro manifestum fit eadem salia priori naturæ & qualitatibus restitui posse si Aqua in vapores dissoluta fuerit, Mercurium autem pristinum iterum induere corpus, omnisque corrodendi vi expertem fieri, si media ei rei convenientia usurpata fuerint.

Suppositítium autem Alkali nomen, quod Mercurij naturam nequaquam diversam faciat, variæ autem præparationes, quibus patet, cum omnino

omnino aliquam mixti, quod elaborandum ſuſcipitur, notitiam ſuppo-nant; Objecti præſertim quod curioſorum animo ſæpe fatigavit, mei officii eſſe exiſtimo mentem meam pro viribus explicare, videlicet

Cum Argentum vivum actu frigidum ſe exhibeat, imo eo in gradu ut diutius illi immiſſam manum detinere non liceat, imo nequidem digitum, quin metus protinus immineat paralytici affectus, aut cujuſpiam alterius verendi, quin ab omni ævo nervis inimicitiam indixiſſe, ac calori nativo, cum manifeſtum fuerit, uſum illius quodammodo ſuſpectum eſſe debere, aut ſaltem illum præparandum non eſſe, vel in uſum adducendum, non præmiſſis cautionibus neceſſariis.

Quamvis enim jampridem Mercurius ad curationem Luis Venereæ adhiberi ſoleat, aſſeclarumque accidentium, malignitatis tamen expertem eſſe, quæ illi innata, non pronuntiandum: Cujus rei infauſti plurimi eventus teſtimonium perhibent, tum in iis quos penitus opprimit uſus Argenti vivi, intempeſtive exhibiti vel adhibiti, aut majori quam decet quantitate, tum prauæ impreſſiones ut plurimum ſuperſtites in iis qui ſpecie tenus valetudinem recuperant, quando præſertim affectu inveterato occupati ſunt, aut qui conſtitutione corporis ſicca & ſqualli donati fuerunt.

Etiamſi enim Argentum vivum, id præſertim quod ore adſumitur, Alkali functionem exhibere videatur, eo quod Succi acidi, vel Salini, in ventriculo obvii, illi cohærere poſſunt ac diſſolvere, non inde tamen colligendum Alkalinæ illud eſſe naturæ; ſi enim revera ejuſmodi eſſet, venenum autem Venereum Acidum, ſicuti nonnulli exiſtimant, ab eodem Acido fixari deberet, cum ex oppoſito diſſolutiones à ſuccis factæ aliud nihil præſtent quam ut incrementum præbeant ac manifeſtiorem faciant illius volatilitatem, vimque corrodendi inducant, tantum abeſt ut prædicti ſucci ab eo aperte dulceſcant.

Volatilitatis autem cauſa cum ad cerebrum deferatur, ac partes circumpoſitas, etiamſi illius efficacia liqueſcat pituita, proprietate innata omnino ſingulari, eidemque pituitæ anſam præbeat per os exitum moliendi, dicti tamen effectus alteri cauſæ adſcribendi non ſunt quam eroſioni vaſorum Salivalium, ac partium adjacentium; Unde non raro conſequitur eroſio & conſumptio propriæ ſubſtantiæ partium quibus ejuſmodi ulcera moleſta ſunt, ſuperſintque in illis veſtigia nequaquam delenda.

Optandum tamen ut virus Venereum merum eſſet Acidum, id enim ſi foret illius curatio ſtatuenda eſſet in uſu Salium Alkalium, fixorum aut volatilium, uti oculorum Cancrorum, Margaritarum, Coraliorum, plurimarumque aliarum ejuſmodi ſubſtantiarum, Acida obtundere &

temperare aptarum natarum, imo maxime efficacia & manifesta, nulla partibus inusta prava impressione; ac proinde carere liceret Mercurio, cujus omnino verendi pravi effectus: At cum per prædicta remedia non semper datum sit superare venenum Venereum, si præsertim inveteratem abierit, nemo, opinor, existimaverit id merum Acidum esse, uti neque simpliciter mere Salini, fixi aut volatilis titulo donandum, quin potius venenorum classi accensendum, cujus causa vix alia ratione innotescere potest quàm ex pernitiosis quos inducit effectibus, curatis se commiscendo humoribus ac per universum corporis ambitum diffundenda.

Quinimo censeo ob insignes & varios progressus, funestosque eventus ab hoc veneno excitatos, imo illos qui nonnunquam Mercurij usum subsequuntur, Medicorũ officium esse ad illos sedulo animum advertere; cum enim observare sit effectus istius veneni omnino alios esse in biliosis, alios in pituitosis, alios in melancholicis, sicuti & in diversis constitutionibus aut corporis temperamentis, electionem adhibendam esse, & temporis, & modi Mercurium in usum adducendi si quando requisitus fuerit; vt vel abstineant, vel ad alia remedia confugiant si noxius futurus videatur illius usus.

At eosdem, qui discrimen non constituunt inter vera Alkalia & falsa, & mira se pronuntiasse credant Virus venereum Acidi titulo donantes, Rogo explicant mihi, Num venenum illud substantia sit oculis obvia; palpabilis, aut invisibilis? Si sit invisibilis, id quod concedant necesse est, quomodo ex sapore dignoscere licuerit; ac in illo Acorem deprehendere? Quæro inquam, num Acida, Saliaque naturalia, ad illius conspectum diffugiant, locumque cedant? Num potius consentaneum sit idem Acidum, eademque Salia, cum ab hujus veneni præsentia pravas impressiones admiserint, atque quoad vires & actionem exaltata fuerint, edere non valere id quod in veneni invisibilis potestate non est? Vt porro Mercurio occurrentia, illum complectantur, corrodant, ac dissolvant? Dissolutum autem sub jugum mittant, carcere fugitivum hunc servum concludant, acilli conjuncta massam sanguineam invadant, aliosque humores, & ut una illius circulatione ferantur, horumque perpetuum motum sequantur, impellant, ex simul rapido motu non ad cerebrum modo, sed ad cunctas corporis partes deferatur? Num postulet inquam, ratio, ut postquam ab illis erosus & dissolutus fuerit Mercurius, eundem etiam in corpore una secum sublimet, majori multo celeritate quam sublimari possit Mercurius ac dissolvi à partibus acidis & salinis Vitrioli & Salis marini; quandoquidem hujusmodi sublimatio plurium horarum spatium requirit, cum altera momento fere temporis perficiatur.

Quæro iterum, num innata Mercurij volatilitas idoneum ipsum præstet tam repentinæ sublimationi quando solitarius est? Numquid necesse sit aliquo tempore ad ignem illum detinere, antequam evehi incipiat & ascendere? Num Acidis substantiis commixtus, aut Salinis, sui iuris sit, vel num potius illorum determinationi obsequi teneatur? Num cum Acidis agere & reagere queat, sicuti id præstant vera Alkalia? Num, quod his concessum, adversus præcipitationem imminentem tueri se possit? quandoquidem, illis confitentibus, *Mercurio nonnunquam obviæ sunt materiæ Alkalinæ, quæ vt Acida hæc deferat impellunt, quo tempore præcipitetur*; Num nova hæc Alkalia, Mercurio in corpore obvia, salia sint necne? Quamobrem, rursus, si Alkalinæ fuerit naturæ, subjaceat dominio aliorum Alkalium? Quomodo id fieri contingat? Annon conjunctione vel unitate, & actione ac reactione Acidorum cum legitimis Alkalibus.

Quæro iterum, quamobrem Spiritus Sulphuris & Vitrioli, qui Acida sunt generosissima, cum impetu omnia vera Alkalia pervadentia, Mercurio adfusa, nullum fervorem inducant, illumque pervadant ac dissolvant tam lento pede, ac demum ab aliquot dierum decursu? Num Mercurius crudus corrodendi vim possideat, sicuti legitima omnia Alkalia & Acida? Num spiritibus corrodentibus remixtus, illorum actioni non obsequatur, intendatve illorum corrodendi vim? Num divelli queat à corrodentibus quorum ope dissolutus fuit, pristinæ formæ restitui, ac priores facultates induere, & præcipuam illorum corrosionem in aquam, à qua dissoluta fuere, transferre?

Rogo iterum, reddant mihi rationem cur commode in usum veniant Mercurius præcipitatus ruber, Vnguentum Ægyptiacum, imo & Sublimatum corrosivum, ad Curationem Cancrorum & Vlcerum Venereorum? Quandoquidem prior opus tantum suum edit beneficio Spirituum corrodentium maxime acidorum Aquæ fortis, cum Mercurio concentratorum: Posterius ob corrodendi vim Aceto insitam & Ærugini, Tertium autem ope Spirituum Acidorum & Salinorum Vitrioli & Salis una cum Mercurio Sublimatorum?

Vlterius quam decet proveherer, si porro quærerem, cur ad internum usum cum successu usurpantur Mercurius & Decocta Guaiaci & Sassafras, quæ plurimis partibus Acidis constant: Cur exterius adhibentur spiritus albi & rubri, e Sublimato rubro educti, Oleum glaciale Antimonij, & spiritus Sulphuris in Vlceribus Venereis & in Carie ossium? Cur item iidem non metuunt exaltationem, hac ratione imminentem, Acidi Venerei, tantopere decantati?

Sat multa adduxisse credo fallaciam excussurus Acidi, adeo perperam effecti, inepte veneno Venereo impacti, ex productionibus solum in notitiam venientis, quod non magis oculis obvium est quam pestiferum: Neque, ut existimo non mihi assensuros habiturus sum qui una mecum sentiant, cum istud venenum propria indole propensionem insignem habeat ad incrementum, propagationem & sui communicationem, eum qui hoc occupatus fuerit, si ad amplexus Venereos venerit, metuere sibi debere ne hoc, concurrente nativo concumbentium calore, facile se insinuet tam per meatus naturales, quam per poros tunc temporis admodum patentes & diductos in corpus illius qui prius proba fruebatur valetudine; Sin ambo fuerint infecti, Venenum percoitum augmentum capiat.

Id quoque censeo nonneminem assensum mihi præbiturum, Venenum istud corpus subiens, hostili vi & destructiva præditum, illico sanguinem invadere, aliosque humores fluidos & motus susceptivos, illos corrumpere ac depravare; ac prout rite aut prave constituti fuerint, pro copia aut inopia Acidi, aut Salis, aut Bilis, aut Pituitæ, magis aut minus, vel celerius aut tardius tyrannidem exercere; Incrementum autem capiendo, deterioribusve redditis qualitatibus Acidi & Salis, humoribus commistorum, idoneos illos reddere exerendæ & producendæ suæ virulentiæ in propriam corporis substantiam, gignendisve variis affectibus, qui comites esse solent, vel præcursores Luis Venereæ; Proclive inquam fuerit imaginari exaltata acrimonia Salis & Acidi naturalium, ab humoribus autem dilutorum, hæc Mercurio cohærere posse, à quibus erodatur, dissolvatur, ac tandem illi se concorporando eundem ipsum impellere ad obsequendum una cum illis sanguinis motui, omniumque humorum, partes universi corporis quascunque peragrandas, ac conjunctim perficiendum quicquid ex illorum unitate expectandum est.

Conjicio deinceps futurum ut ex his eluceſcat illorum temeritas, qui venenum Venereum, alias invisibile, inducere voluerunt Acidum & Salia fictitia, ac idoneum statuunt iis perficiendis quæ sola legitima Salia & Acida naturalia præstare valent, id quod ne ipsi in dubium revocare auderent.

Necnon spero, postquam ad examen deducta fuerunt mea argumenta, eos qui Mercurium in usum adducturi sunt, ab abusu abituros esse, ac perspectis pravis effectibus ab ipso metuendis, quando intime salibus & Acidis se adjunxerit, illisque concorporatum fuerit, nonnisi tempestive illum usurpaturos, ejusmodique auxilij genere tantum usuros cum æger non ineptum corporis statum ad illum excipiendum ex-

exhibuerit, ac emolumentum non leve ſperandum eſt; paucis, cum maius beneficium quam maleficium exſpectandum.

Etiamſi vero uſus Mercurij non ſemper quibuſvis conducat, cum tamen in nonnullorum inſigne commodum venire queat, non ſolum ad Luis Venereæ curationem, ſed plurimorum etiam aliorum affectuum, officij mei eſſe credo præcipuas præparationes à Chimico artificio expectandas huc adferre, ab illius expurgatione ducto initio.

CAPVT LXVI.

De Expurgatione Argenti vtvi,
Et Illius in Cinnabaritu tranſmutatione.

VSitatum eſt Argentum vivum eluere Aceto in quo diſſolutum eſt Sal commune, vel generoſo quopiam lixivio, ex calce viva comparato, ac aliquo ſale lixiviali, immittendo Hydrargyrum lagenæ vitreæ denſæ, ac agitando cum alterutro dictorum Liquorum, abſorbendæ gratia, aut ſeparandæ partis ſordium; demum decantatis his liquoribus, probe exſiccatum Hydrargyrum ope lintei detriti mundi, tranſmittitur per aluram caprinam, cui craſſiſſimæ Mercurij ſordes adhærent.

Etiamſi vero commodiſſime media iſta in uſum adducantur, poteſt & idem Retorta excipi, qua impoſita Balneo Arenæ, eliciendus Mercurius purus, illum igne per gradus adhibito urgendo, ſuperſtitibus in Retorta partibus impuris.

Meliorem res ſortietur eventum Mercurium Sali Tartari commiſcendo, ac calci vivæ pulveriſatæ, itidem ex Retorta diſtillando; Argenti enim vivi ſordes calci & ſali Tartari adhæſuræ ſunt.

Quibus occaſio oblata fuerit Amalgama quodpiam Auri parandi, aut Argenti, ii poterunt immittendo Amalgama Retortæ Balneo Arenæ, idque igne gradatim adhibito urgendo, inde educere Mercurium, ab omnibus ſordibus expurgatum, alias in Retorta reſtitantibus.

Argentum autem vivum ex Cinabrio reſuſcitatum, cum omnium exquiſitiſſimum ſit, etiamſi ubique obvium Cinabrium vulgare, præparationem tamen illius ſilentio involvere nolo, uti neque illius in Mercurium fluidum excitationem.

Excipiatur ergo Sulphuris pulveriſati ſemilibra pelvi fictili, latiuſcula, intus vitreata, quæ igni obſiſtere poſſit; hac impoſita aliquot

carbonibus accenſis, incluſa autem aluta caprina Mercurii vivi ſeſquilibra, arcte ſtricto nodulo concluſa, cum ſulphur rite liquefactum fuerit, compreſſione noduli manibus facta ſtillatim exiliat in ſulphur Mercurius, adeo ut alutæ poros tranſmeet, materias interim ſpathula lignea commovendo, pergendo in expreſſione, ac commotione, donec Mercurius totus alutam tranſgreſſus ſit, ac adeo intime ſulphuri conjunctus ſit, ut illo nequaquam conſpicuo ambo ſimul in maſſam nigricantem abeant, qua ſponte refrigerata, optime contrita, ac immiſſa Ollæ fictili ſublimationibus dicatæ, committendum erit orificio hujus vaſis alterius orificium æqualis magnitudinis & inverſi, quod in medio fundo exiguo foramine pertuſum ſit; commiſſuriſque accurate luto munitis, obiterque obturato foramine immiſſa charta, ſuſcipienda erit ſublimatio igne gradatim accenſo, initio quidem mitiori, ſed tandem adaucto, ac per aliquot horarum ſpatum producto, omnimode tunc obturando foramen: Quo pacto cum Mercurius concorporatus ſit portioni ſulphuris, ad id requiſitæ, ſublime efferetur ad ſummam Ollæ ſuperioris partem, relictis quibuſdam in fundo alterius fæcibus.

Poſtmodum frigefactis vaſis, obvius erit Mercurius in Cinnabarin ſublimatus, coloris rubri intenſiſſimi, interſectam longioribus venis fucis & pellucidis, ad figuram Antimonialium accedentibus, at vero color iſte multo rubicandior adparebit, ac magis pellucidus ubi contritus fuerit; Eapropter etiam pictoribus ad opera ſua familiariſſimo in uſu eſt.

Cinnabaris uſus internus inſuetus eſt, at ad ſuffumigia quandoque adhibetur, provocandi gratia Ptyaliſmi lue Veneris inquinatis, ſed robuſtiori corporis conſtitutione præditis: Remiſcetur etiam nonnunquam Vnguentis ad Scabiei curationem, aliorumq; affectuum cutaneorum.

Cinabrium hoc artificialis nomine gaudet, diſtinctionis gratia à nativo, quod diverſis in Germaniæ locis reperitur, imo & Galliæ, Naturæ beneficio in terræ viſceribus ſublimato, vi ignis ſubterranei; qui Mercurij particulas, ſulphuris particulis, iiſdem in locis obviis conjungens, formam Cinnabaris illis inducit, quæ nihilominus ſordibus ſcatere ſolet, terreis præcipue, commixtis aliquot lapillis, compoſito huic naturaliter inſertis.

Diſſoluetur unitas, quam ſulphur cum Mercurio iniit, atque hęc corpori priſtino, ſolitæque fluiditati reſtituetur, hac ratione procedendo.

Subtiliſſime conteratur Cinnabaris in mortario marmoreo, addatur alterum tantum pondus limaturæ ferri, excipiatur Miſtura hæc exigua Retorta vitrea, cui lutum inductum fuerit; huic pedamentum, altitudinis circiter duorum tranſverſorum digitorum ſupponatur, collocetur

cetur media in Fornace proportionata, ex lateribus citra cementum constructa, qui concinnare possint circulum Retorta aliquantum elatiorem: Exigui carbones non accensi toto in pedamenti ambitu adponantur, ac super hos, tribus aut quatuor in locis, aliquot carbones accensi, aquibus cæteri incandescere possint; demum tota Fornacis capacitate carbonibus ordinariis impleta, imo iis omnino cooperta Retorta, admotóque eius rostro exiguo Receptaculo, aquam ad medias continente, permittendum erit ut carbones sponte accendantur, ignísque sui sit juris.

Eo pacto Acidum sulphuris, Marti adhærens, cuius poris & figuræ illius partium melius convenit quam Mercurij poris, posteriorem autem hunc deserens, ignis ad exitum è Retorta illum impellit, & ut pristinum corpus readsumat, in aquam decidens: Quo fit ut partes quæcunque extraneæ, quas Cinabrium continebat, in Retorta cum limatura Ferri subsistente, ac decantatione facta aquæ in Excipulo contentæ, in fundo obvium sit Hydrargyrum purissimum, ad quosvis usus & præparationes convenientissimum.

CAPVT LXVII.

De Præcipitatis Rubris Mercurij.

INepte Præcipitati nomen impositum fuit quibusdam Mercurij calcibus, quæ plurimo sunt in usu; Præcipitati enim vox proprie tantum competit substantiis in liquore quopiam corrosivo dissolutis, dissolvens dimittere coactis, demum in fundum vasis præcipitandis; At cum mos supra rationem invaluerit, eapropter duces illos sequar necesse est qui mihi præiere, ideóque succincte optimas Mercurij præparationes traditurus sum.

Schroderus, nonnullíque Authores illum sequuti, exhibent præparationem cujusdam Præcipitati rubri, ex solo Mercurio facti, qui cum præstantior sit, si ore adsumendus sit, iis qui vulgo concinnantur, Mercurium in spiritibus corrodendi vi præditis dissolvendo, ideoque qui primus in medium exeat dignus est.

Accipiatur vas vitreum densum, oblongo collo præditum, infundibuli propemodum forma, cuius acuminata pars introitum habeat angustissimum, quæ vasis corpus altissime subeat, Illius fundum latissimum esse debet & admodum planæ superficiei Huic vasi (*Galli vocant Petit Enfer*) immittantur unciæ quatuor Mercurij ex Cinnabrio resuscitati; committatur Fornaci Lampadis, Balneo Arenæ, observato æquilibrio, adeo ut Mercurius æqualiter fundum vasis cooperiat: Dein

Lampade Oleo impleta, impositisque tribus ellyctintis gossipinis accensis, mediocris crassitiei, subditaque Balneo lampade, procurandum erit ut prædicta ellychnia indesinenter flammam depromant, ac ne Oleum deficiat in lampade per quindecim dies, quibus exactis crassiori reddito ellychnio tertia parte, pergendum erit in flammæ productione, ad reliquum usque mensem: Demum iterum media parte auctiori reddito unoquoque ellychnio, curandum erit ut toto mensis alterius spatio flamma perennis sit, vel donec universum Argentum vivum conversum fuerit in Pulverem album & nitentem.

Satis est toto illo temporis spatio summam vasis partem cooperuisse obturamento chartaceo, ac curam adhibuisse ne Oleum in lucerna deficiat, cunctaque ut ellychnia æqualem flammam & citra intermissionem edant, flamma autem ad æqualē distantiā mediū infernæ vasis pertingat: nam ea ratione partes Argenti vivi, post diuturnam agitationem, & mutuam partium implicationem, à continua ignis actione nativa tandem fluiditate destituuntur, adeoque invicem intricantur ut in Pulverem rubicundum & nitentem abeanti.

Ad istiusmodi Operationem cura & patientia opus est, tædium tamen nullum exhibet, si modo vas & Fornax idonea suppetant; idemque vas, quo exceptum Hydrargyrum iustum æquilibrium obtineat.

Elui potest iste Pulvis Aquis cordialibus, aut illi affundi Spiritus vini, facta simul illorum digestione per aliquod tempus, & abstractione præmissa ad usus Pulvis servandus.

Pulvis iste Diaphoretica vi præditus est, sudores ubertim promovens, at non raro vomitus aliquos ejet: Vix præstantior Mercurii præparatio ad cunctos affectus Luis Venereæ soboles extirpandos, uti & Febres quasvis Intermittentes: Specifica quoque vi adversatur Lumbricis.

Præbendus est à duobus aut tribus ad septem aut octo grana, ex conserva quapiam aut condito.

Antequam manus isti Præparato admoveatur, potest addi Mercurio suboctupla pars ponderis Auri per Antimonium expurgati, factoque ex his Amalgamate, hocque vasi impositō, quoad cætera eadem plane incedere via quam indicavi ad Mercurii solius præparationem; quod additamentum proculdubio Medicamentum præstantius effecturum est.

Mercurio necnon posset addi subquadrupla pars ponderis Argenti in catino expurgatorio depurati, atque ex his Amalgama facere; Vel simul Amalgamare Auri uncias duas, Argenti unciam & Mercurij uncias quatuor, hæcque simul fixa reddere juxta methodum à me modo traditam.

Præparatur Præcipitatum Mercurij, quod vocant Corallinum, aut Arcanum Corallinum, eo quod Coralli colorem æmuletur, hac processus via.

Immittantur Matratio Mercurij ex Cinabrio resuscitati unciæ quatuor, superfundatur alterum tantum pondus spiritus Nitri optimi, committatur Matratium Balneo Arenæ moderate calido: Cum Mercurius probe fuerit dissolutus, leniter inclinato matritij collo, augendus erit ignis infra Balneum, ad evaporationem spiritus Nitri & siccitatem materiæ: Postmodum adfusa æquali quantitate spiritus Nitri, materia probe dissoluta, declive erit collocandum collum Matratij, humiditatis evaporationem sicuti primavice procurando; bis iterum easdem additiones & spiritus Nitri evaporationem repetendo, urgendo ignem post postremam evaporationem, donec Præcipitatum perfectum ruborem adeptum sit: Demum effracto Matratio, in pulverem deductum Præcipitatum in mortario marmoreo humefaciendum optimo vini spiritu, donec tantisper materiæ emineat, flammam illi conciliando; repetendo etiam sexies eandem spiritus vini supra præcipitatum additionem & consumptionem, quæ materia iterum contrita ad usus servanda.

Eximium habetur istud Arcanum Corallinum ad curationem cunctorum affectuum Venereorum, Hydropis, Rheumatismi, ac Febrium Intermittentium; Quamvis cacochymiam exturbat, ac præsertim pituitosam, quam colliquat, ac per vias maximè commodas excludit.

Exhiberi solet ex aliqua conserva aut condito, à tribus aut quatuor, ad octo aut decem grana.

Exterius etiam in usum venit ad curationem antiquorum Vlcerum ac potissimum Venereorum, sicuti & ad delendam quamvis Scabiem, Pomatis id remiscendo.

Præcipitatum Rubrum vulgare quod attinet, ex voto præparatum erit, si hac via processeris.

Cucurbitæ Vitreæ immittatur q. v. Mercurij Currentis, superaffusaque ea quantitate Aquæ Fortis, aut spiritus Nitri, quæ sufficiat ad illius dissolutionem, exponenda erit Retorta Balneo Arenæ moderate calido; dissolutione peracta, demersa & inclinata Retorta in Arenam, admovendum erit Excipulum illius rostro, augendus paulatim ignis, qui continendus donec propemodum universa Aqua Fortis educta sit: Demum sponte refrigerato Balneo, cohobanda erit Aqua fortis super Mercurium in Retorta superstitem, abstractioque sicuti prima vice facienda, eadem cohobatione & abstractione Aquæ Fortis ad tres usque vices repetita, Tandem ignem plus solito urgendo, ut hinc intensior evadat color præcipitati, quod rubrum elegantiorem nanciscetur, eo quod plurimi sub

finem in crucibulo calcinant: In quo etiam nunquam reperire datum est pondus Mercurij adsumpti; adde quod vix cavere sibi licet à vaporibus noxiis quos emittit Aqua fortis, interim dum commovetur Præcipitatum, Eo etiam pacto jactura non accidit Aquæ Fortis, quæ iterum in usum admitti potest ad novas Mercurij dissolutiones.

Operatione absoluta, arena autem refrigerata, obvium erit in fundo Retortæ Præcipitatum, in massam rubram & pellucidam adductum, in pulverem si vis conterendum, eoque in statu recondendum in lagena vitrea densa; Vel affusum bis aut ter optimum vini spiritum accendere licet, si præsertim usibus internis dicatum velis, etsi porrigere nefas sit aliis quam robustis, præscripta ad summum dozi septem aut octo granorum: Præcipuus enim illius & frequentissimus usus externus esse debet, tum remiscendo unguentis Pomaceis & aliis remediis vitiorum cutaneorum curationi dicatis; tum unguentis carnes fungosas absumere idoneis, aliasque Vlcerum malignorum excrescentias, præsertim Venereorum: Eapropter Chirurgis usitatissimum est remedium, quod admovent Cancris & Verrucis genitalia invadentibus.

Si ore adsumendum fuerit istud Præcipitatum, admitti non debet Aqua Fortis ad præcipitationem Mercurij, eo quod spiritus Nitri & Vitrioli una conjuncti in distillatione, malignam induunt qualitatem, sed debuit usurpari spiritus Nitri, aut saltem Aqua Fortis ex Nitro tantum & Alumine paranda fuit.

CAPUT LXVIII.

De Præcipitatis Mercurialibus, Flavis, Et Rosei Coloris.

IMmittantur exiguæ Retortæ vitreæ tres quatuorve unciæ, vel quantum libuerit, Mercurij rite expurgati, affundatur quadruplum pondus spiritus Vitrioli, aut Sulphuris rectificatissimi, imponatur Retorta Balneo arenæ, collo illius sursum vergente, igne modico accenso, inibi detinenda donec à spiritu penitus dissolutus fuerit Mercurius; demum inclinato collo Retortę ad latus, Arena undique immergēdæ, & admoto ejus rostro Excipulo, abstrahatur humiditas igne gradatim adhibito, sub finem auctiori, producto quousque Mercurius massæ candicantis specie ad fundū secedat.

Illud observandum erit, priorem Aquam distillatione eductam, saporis fere expertem fore, spiritus autem acidos sub finem demum prodituros, Mercurio quippe magnam partem spirituum, à quibus fuit dissolutus, penes se retinente.

Vasis

Vasis frigefactis, contritaque massa in mortario marmoreo, affundenda erit non exigua aquæ calentis copia, donec fere adimpleatur mortarium, eodemque momento conspicua erit mutatio coloris albi in flavum, subsidentia demum facta Pulveris, decantata aqua supernatante, substituenda erit æqualis quantitas aquæ tepentis, pergendo in pulveris lotione, affusis plurimis similibus aquis, donec omnino acorem dissolventis exuerit, ac perfectum dulcorem adeptus sit; qui exsiccatus ad usum servandus.

Huic Pulveri Præcipitati flavi nomen impositum ob colorem, Vocant etiam *Turbith Minerale*, quia à minerali ducit originem, & conturbatione universali corporis, violenter pravos humores susque deque vacuando: Eapropter perquam raro in usum ducitur, præsertim in Gallia; id exhibendo solum robustissimis ad curationem affectuum Venereorum, à tribus, aut quatuor, ad quinque aut sex ad summum grana, ex quapiam conserta aut materia idonea: Impetus tamen & vehementia retundi potest affundendo illi quinquies aut sexies spiritum Vini rectificatissimum, ad desuper accendendo.

Præparare licet Præcipitatum Mercuriale coloris Rosei, hanc methodum ineundo.

Excipiantur Mercurij purificatissimi unciæ quatuor, Cucurbita vitrea non mediocri, hac commissa Balneo Arenæ moderate calido, superfundendum duplum pondus spiritus Nitri; Cum Mercurius dissolutus fuerit, remota à Balneo curcurbita, affundenda erit urina calens hominis probe valentis dissolutioni, donec nulla amplius adpareat effervescentia: qua de causa Mercurius dissolutus fundum petiturus est coloris Rosei, ab intima conjunctione spiritus Nitri cum sale urinæ, ac impressione Mercurio ab his inducta: Postea subsidentia facta Præcipitati, decantatoque liquore fluitante, id pluries lavandum erit affusa aqua limpida, donec cunctam dissolventis ac præcipitantis acrimoniam abstulerit, Præcipitatum autem penitus dulcoratum sit.

Conjunctio urinæ & spiritus Nitri Præcipitati, istius effectus multo mitiores efficit quam Turbith mineralis, cujus efficacia potissimum deducenda à postremis spiritibus Vitrioli, dissolutionem præstantibus, unaque cum eo concentratis: Eapropter etiam Præcipitatus hic Mercurius Roseus per inferiora tantum expurgat, ac præscribi potest à quinque aut sex ad novem usque aut decem grana.

Quoad Coloris diversitatem, in Præcipitatis adparentis, eam tantummodo adscriptam velim diversitati actionis salium acidorum, aut salinorum variæ illorum confusioni, aut cum Mercurio commistioni; imo, si lubet variæ ignis actioni, aut liquorum: Experientia quippe teste, plurimi observantur effectus quorum causæ legitimæ vix ac ne vix in cognitionem veniunt.

Prætermitto descriptionem Mercurium Præcipitatum Coloris Fusci, perficiendum Argentum vivum Aqua forti dissolvendo, aut spiritu Nitri, præcipitatione facta affuso liquore Tartari.

Silentio etiam involoo præcipitata Viridia, paranda admistione Cupri Mercurio, in hujus dissolutione; Plurimaque alia Præcipitata apud plurimos authores obvia, duo solum Præcipitata Alba exhibiturus, quorum ecce descriptionem.

CAPUT LXIX.

De Præcipitatis Mercurij Albis.

IMmittantur Cucurbitæ Vitreæ mediocris magnitudinis Mercurij ex Cinnabari resurgentis unciæ octo; affundantur illi Aquæ Fortis ex Nitro & Alumine absque Vitriolo compositæ unciæ duodecim: Concedatur huic Aquæ tempus dissolvendi Mercurium procul ab igne; seorsim dissolvendo Salis Marini uncias octo, in quadruplo pondere Aquæ fluviatilis, dissolutione per chartam emporeticam transmissa, paratam etiam habendo non exiguam quantitatem Aquæ fluviatilis per linteum tenue transcolatæ: Demum aqua salsa in capacem pelvim fictilem infusa; & duabus circiter libris aquæ fluviatilis in Mercurij dissolutionem, (in qua maxima Mercurij pars in substantiam condidissimam coagulanda erit, quæ ad fundum secedere incipiet) Tunc, si libuerit, permitti poterit per aliquod tempus subsidentia hujus præcipitati, decantando liquorem supernatantem in aliam pelvim fictilem, in ea adservandum, si præsertim curæ sit Mercurij conservatio, insensibiliter divisi, hoc liquore comprehensi: Sin hunc neglexeris, satiorem ducens Præcipitati candorem, copiæ ejus extrahendæ, affusa Mercurij dissolutione aquæ salsæ, complenda omnino erit eodem tempore pelvis, affusa aqua fluviatili per linteum traducta: Demum subsidente Præcipitato, decantatoque liquore fluitante, adimplenda erit præcipitatum continens pelvis aqua filtrata, quod iteratis vicibus eluendum, affusa aqua filtrata, donec omnino edulcoratum sit: Postea Præcipitatum exsiccandum & ad usus servandum.

Non absre dixi in pelvi fictili conservandum priorem liquorem Præcipitato supernatantem, eo quod liceat, illi affuso liquore Tartari, segregare partem Mercurij quam Sal Marinum præcipitare non valuit: Neque enim sicuti nonnulli fingunt, partium insignis magnitudo, neque figura cubica Salis Marini, neque cadentis pondus in dissolutionem à

Nitro

Nitro factam, concutere valent, commovere, aut aculeos spiritus Nitri obtundere, postquam ab ipso dissolutus fuit Mercurius; Neque eadem ut dimittat Mercurium dissolutum hunc impellunt: Causa potius adscribenda est intimæ conjunctioni, tunc contingenti, partis acidæ spiritus Nitri cum salina fixa parte Salis Marini; ac præterea parti acidæ postremi istius, cum parte salina & volatili, & inflammabili spiritus Nitri; Imo etiam adsignari potest figuræ & dispositioni particularum salium, in aqua dissolutorum; ad mutuam & reciprocam conjunctionem, & hinc ad subsequentem substantiarum extranearum expulsionem, quæ simul intricatæ & confusæ, unitatem quodammodo dissolvere valent; hinc cum figurarum diversitatem obtineant, adeo mutuo implicantur & intricantur, ut inde exsurgat compositum, cujus partes omnino aliter figuratæ existunt; sicuti idipsum observare est in Aqua Regia, à commistione Salium Ammoniaci, Marini aut Gemmei cum spiritu Nitri: Demum, si major magitudo aculeorum Salis Marini, illorum concursus, aut concussio præcipitationis substantiarum, à Nitri spiritu dissolutarum causæ forent, sicuti supponunt, postmodum prius, aculeis suis majoribus præditum occurrere deberet, seorsum ab aculeis spiritus Nitri, cum vice versa, evaporatione facta & crystallisatione liquoris, illorum aculei mutuo implicati & confusi reperiantur, novum corpus simul constituendo.

Etiamsi enim particulæ omnium Salium exsiccatorum diversimode figuratæ adpareant, eædem nihilominus in aqua si dissolutæ fuerint, minores aut majores adparent pro majori aut minori liquoris copia, manifestum enim facit experientia Nitrum Crystallisatum, majori aquæ quantitati immissum, Crystalla multo tenuiora editurum eo quod in majori aquæ copia fuerit dilutum.

Porro Aqua, in qua salia dissolvi solent, cum maximam illorum partium divisionem inducat, ac aculeorum magnitudinem & crassitiem imminuat, eosdem aptiores reddit quo facilius mutuo se subire valeant, id quod nequaquam præstare valuissent quamdiu salia sicca erant, ac in magna Crystalla deducta.

Id quoque notum Aquam præsertim impertire salibus libertatem motus & actionis; ideoque cum idonea illa reddat penetrationi plurimorum aliorum corporum, eo majorem ipsis aptitudinem conciliare valere ad mutuam penetrationem, ac reciprocam intimamque conjunctionem.

Etiamsi vero conjunctio partium Salis Marini cum partibus spiritus Nitri, ex postremi istius poris maximam partem Mercurij dissoluti educere & extorquere potuerit, cum nihilominus Sal Marinum in sufficienti copia non sit, neque sal fixum sufficienti quantitate obtineat ad adim-

plendos cunctos poros partis Acidæ ſpiritus Nitri, ideo fit, ſi affuſus fuerit liquor Tartari liquori adſervato, & ob Sal Tartari, quod occupaverat poros Acidi, ut Mercurius adhuc deliteſcens, loco cedere cogantur, ac ad fundum præcipitari: Id quod nequaquam fieri poſſet ſi magnitudo & craſſities aculeorum Salis Marini, gravitas, aut illorum concurſus cum aculeis ſpiritus Nitri, genuina eſſent cauſa præcipitationis Mercurij: Cum præterea contingat, eo quod Sal Tartari occurrere non potuit quibuſdam particulis acidis, à quibus reliquiæ nonnullæ Mercurij diſſoluti cohibebantur, ſuperaffuſo ſale urinæ diſſoluto, has poſtremas particulas acidas, illis conjungi, ac reliquas Mercurij dimittere, unde nova præcipitatio expectanda, etſi prioribus longe minor, ratione tantilli Mercurij ſuperſtitis.

Licet Mercurium Præcipitatum album exſiccatum Matratio immittendo, Balneo Arenæ, ſublimare igne gradatim adhibito, eodem modo procedendo ac pro præparatione Sublimatorum uſitatorum; ex eoque comparare Sublimatum admodum dulce, felici ſucceſſu exhibendum ad curam affectuum Venereorum, in Bolo, à decem aut duodecim, ad viginti aut triginta uſque grana, remixtum alicui conſervæ, aut medicamento cuipiam purganti.

Adſumere necnon licet ore Præcipitatum album, nequaquam ſublimatum, at vero robuſtiſſimis ſolum convenit, ac tantum trium aut quatuor, vel ſeptem octove granorum pondere; quia quantumvis lotiones adhibeantur, nonnullæ ſalis particulæ intra illius poros adhuc deliteſcunt, à quibus ſuſque deque purgans efficitur.

At vero Præcipitatum ejuſcemodi ad uſus externos frequentius uſurpatur, præſertim ad ſcabiei, herpetis, aliorumve vitiorum cutem inficientium curationem, id commiſcendo idoneis Linimentis, ac partibus affectis admovendo.

Remiſcetur etiam unguentis Pomaceis pro vultu; etiamſi vero candorem illi revera conciliet, cum Mercurius nervis infenſus ſit, atque calido nativo, frequens illius uſus tandem noxius fieri poteſt.

Porro, cum Aqua Fortis vitioſas imprimat qualitates Mercurio, diſſolutione hujus facta, ac coloris mutatio inde immineat; id quod etiam fit conſpicuum ab affuſione liquoris Tartari; Præcipitatum album fieri poteſt nulla adhibita Aqua Forti, juxta methodum à Schrodero traditam inter plurima alia Præcipitata Mercurialia.

Subtiliter conterantur ſalis Ammoniaci unciæ octo, excipiatur Cucurbita vitrea, expoſita Balneo Arenæ moderate calido, ſuperaffundatur tertium aut quartum tantum pondus Aquæ fluviatilis; ſale ſoluto filtranda diſſolutio per chartam emporeticam, qua iterum immiſſa Cucurbitæ rite mundatæ

mundatæ, diſſolvantur ſine igne in liquore filtrato ſublimati corroſivi unciæ octo: Poſtea diſſolutioni guttatim inſtillentur liquoris Tartari unciæ quatuor, qui ſe adjungens parti ſalium acidę, cum aſſervato in ſublimatione ſurſum evecto, in diſſolutione illum adhuc detinens, ut apprehenſum dimittat efficit, paulatim ſpecie ſubſtantiæ candidæ ad fundum præcipitandum: Eodem tamen tempore Præcipitationi affundenda non exigua quantitas aquæ limpidæ, per linteum tranſcolatæ, tum ad infractionem diſſolventium, tum ad ſalium dilutionem: Poſtmodum Præcipitati facta ſubſidentia, infuſoque in alterum vas liquore ſupernatante, id plurima aqua limpida lavandum ſæpius, donec perfecte dulcoratum fuerit: demum in umbra exſiccatum intra binas chartas concluſum, ad uſus ſervandum.

Præcipitatum hoc per ſuperiora æque ac inferiora purgat non ſecus ac præcedens: At cum prioris dozis ſit pondus tantum ſeptem aut octo granorum, hoc ad duodecim uſque exhibere licet, cum enim ſalium acidorum ſublimati impreſſio infracta fuerit ab actione Salium Ammoniaci & Tartari, tam alte non pervadit quam Aqua Fortis in præcedenti, in quo Aqua hæc à ſolo Sale Marino temperationem accipit.

Eapropter obſervandum affuſionem liquoris Tartari in Mercurium ſublimatum diſſolutum in liquore Salis Ammoniaci, non parem edere effectum ac in diſſolutione Mercurij facta per Aquam Fortem; quandoquidem cum Præcipitatum Sublimati eximium candorem obtineat, Præcipitatum Mercuriale, per Aquam fortem diſſolutum, rubrum fere colorem adquirit, ob commixtionem Liquoris Tartari: Id quod meo iudicio adſcribendum parti ſulphureę ſpiritus Nitri, cujus color ruber, ante occultus, manifeſtus fit in diſtillatione Aquæ Fortis, Illiuſque intimæ conjunctioni cum Arcano fermento ſalis Tartari: quandoquidem color iſte ruber non accidit Præcipitato ab Aqua Forti diſſoluto, quando tantummodo liquor Salis Marini admiſcetur: Vti neque diſſolutioni ſublimati corroſivi à liquore ſalis Ammoniaci factæ, quando remiſcetur liquor Tartari, eo quod nulla adſit utrobique ſubſtantia Nitroſulphurea, è qua iſte color emergere queat, in reciproca cum Sale Tartari actione.

Commode exhibetur Præcipitatum iſtud Purgantibus remixtum, præſertim Confectioni Hamech, tum in curatione affectuum Venereorum, tum Scrophularum, Tineæ, Lepræ, cunctarumque infectionum cutanearum; quarum gratia utiliſſime in uſum adducitur Præcipitatum hoc, commiſcendo Linimentis Pomatis, exterius admovendis, ſicuti & Lotionibus: Ad prædictos uſus aptiſſime ſervando, titulo Aquæ Polonicæ, illi à me adſignato.

CAPUT LXX.

De Sublimato Corrosivo.

PArum firma compages, ac mobilitas partium Mercurij, cum occasionem præbeant insigni substantiæ illius divisibilitati, quo fit ut pervia sit actioni salium corrodentium, pars maxime acida & subtilissima earundem Salium subiens illius poros, ac quandam unitatis speciem injens, ipsum nequaquam deserit nisi quæpiam alia substantia commixta fuerit, cui cum major insit dispositio ad conjunctionem cum iisdem Acidis, poris autem prædita sit magis conformibus illorum aculeis, magis idonea fit illis cohibendis quam Mercurius : Quo fit ut postmodum Mercurium, propria indole volatilem, igni exponendo, in auras protinus is discedat una cum eodem Acido, nisi aliquo vase idoneo exceptus fuerit quod ipsum coërcere valeat : Immissus autem Matratio, urgente igne gradatim adaucto, ejusdem ignis impulsui cedat, paulatim in summam vasis partem evectus, secum autem abstrahens partem acidam salium, quibus cum remixtus erat, una cum illis corpus constituit album, veniisque lucidis & crystallinis refertum, quod seorsum se exhibet, in summo partium crassiorum salium innatans, peracta operatione, omnibusque frigefactis.

Nonnulli præcipiunt immitti libram unam Mercurij purissimi Retortæ, affundi æquale pondus Aquæ fortis, aut spiritus Nitri, Retortam Balneo Arenæ moderate calido committi, Mercurio autem dissoluto, & intensiori reddito igne Balneo subdito, juxta leges artis fieri dissolventis abstractionem, quousque Mercurius in vasis fundo cum partibus maxime fixis horum liquorum subsideat ; Demum subtilissime comminuta libra una Vitrioli ad albedinem calcinati, ac tantundem Salis decrepitati, hæc simul commiscri Mercurij massæ itidem contritæ, omnibus autem Matratio exceptis sublimationem instituì, dicentes tandem supra partes salium maxime crassas occurrere Mercurium, conjunctum parti illorum acidæ, solida forma, alba & Crystallina, summæ vasis parti adhærentem.

At etiamsi hujusmodi præparatio Artis peritis commoda esse queat, qui noxam imminentem à pulvere è salibus educta metuunt, quando solummodo commiscentur Mercurio crudo ; Eademque admitti queat si sublimitatum ad usus solummodo externos usurpandum, nihilominus partes acres, ac speciatim salinæ sulphureæ Nitri, quæ non minus insunt

ejus

ejus Spiritus quam Aquæ Forti, cum formidabiles sint in præparatione istius Mercurij, multo satius fuerit illos Spiritus dimisisse.

Etiamsi enim, sicuti Experientia ostendit, in abstractione dissolventium, una cum phlegmate spiritus corrosivi copia non exigua educatur, quæ iterum idonea sit dissolvendæ eidem Mercurij quantitati, propemodum priori æquali, etiamsi pars plurima aquea simul occurrat, massa nihilominus liberata nondum est partibus maxime corrodentibus Spirituum à quibus dissolutus fuerat Mercurius, iisdem particulis postmodum in sublimatione comites illi se adjungentibus: Si vero Sublimatum corrosivum, omnis corrosivæ vis expers, pręparando Sublimato dulci, quod tutissime intus adsumi queat, idoneum desideraveris, hac via procedendum erit.

Calcinetur ad albedinem Vitriolum Germanicum, decrepitetur Sal marinum, quantum usus postulaverit, horum seorsum in subtilem pulverem contritorum uniuscujusque libræ unius pondus accipiendum, & quantitas æqualis Mercurij ex Cinnabari reviviscentis, Simul ista conterantur in mortario marmoreo, pistillo ligneo, per vices leniter irrorando tantillo Spiritus Aceti, eum solum in finem ut prohibeatur pulveris ascensus, noxam inducturi illi qui pistillo utitur; pergendo in trituratione donec Mercurius adeo accurate Pulveribus commixtus sit, ut nequaquam conspicuus sit, adeoque unicum cum illis corpus constituere videatur; Mistura postmodum ista Matratio excepta, cujus duo circiter trientes vacent, hoc committendum erit Balneo arenæ intra capsulam proportione respondentem, idoneæ Fornaci impositam; hinc igne initio mitissimo, postmodum per gradus adaucto, circa finem intenso, Mercurius impellendus erit, parti acidæ salium conjunctus, in summum Matratinm, substantiam albam & crystallinam adeptus, unde eximendus erit effracto Matratio, perfecta sublimatione, & vasis refrigeratis, relicta in fundo Matratij Salium parte crassiori, ascensui inepta.

Postmodum conterendum erit in mortario Marmoreo istud sublimatum, addita æquali ut supra quantitate Vitrioli ad albedinem calcinati, ac Salis decrepitati pulverisati; Cuncta alteri matratio indantur, æqualis cum priori magnitudinis, hinc suscipiatur sublimatio; in cæteris eadem omnino ac prius ratione procedendo: Imo tertia vice repetantur salium additamentum, uti & cæteræ operationes, sic exsurget Sublimatum eximia corrodendi vi præditum, cujus cum corrosio ortum solummodo debeat parti acidæ Vitrioli & Salis Marini, hanc superare arduum non fuerit, si media dulcorationi necessaria omissa non fuerint.

Particulæ acidæ Salium, complicatæ particulis Mercurij, adeo insignem corrodendi vim huic Sublimato impertiuntur, ut non modo erodere valeant partes internas & externas animalium, ac fere quasvis substantias, sed etiam omnia metalla; Id vero huic Sublimato, & cæteris omnibus Salibus commune est, ut siccum nullam fere actionem exserere possit, illiusque efficacia intensior aut remissior sit pro majori aut minori humoris quantitate, ejus actioni consona.

Eapropter etiam admotum carnibus fungosis Vulnerum, aut Vlcerum, illas nullo negotio absumit, humiditas quippe vulnerum aut Vlcerum ejusmodi semper comes, illud dissolvit; Quapropter in ventriculo, aliisque partibus insignem stragem edere aptum natum est ore si adsumptum fuerit, eo quod obviam habeat ad dissolutionem requisitam humiditatem, ac inurere caustica vi carnis illam particulam, aut cutis, cui admotum fuerit, dummodo idem locus leviter humectatus fuerit, aut saltem madore perfusum, idoneumque dissolutioni factum fuerit sublimatum.

Ostensus superius fuit usus istius sublimati ad compositionem Aquæ Phagedenicę; uti & ejus facultas in extrahenda substantia butyrosa è Stanno; Sed præterea demonstrabitur quomodo admittatur ad præparationis Antimonij: At vero usitatissima omnium & commodissima ea est quæ Mercurium Sublimatum dulcem spectat.

Sed etiamsi corrosio Sublimati solummodo conspicua fiat quando in aqua dissolvitur, insignis porro sit illa corrosio si pauciſſimo dilutum fuerit humore, idoneumque tunc evadat summa celeritate & vehementia erodendis illis partibus corporis quas attigerit, id tamen compertum esse debet si non exigua aquæ copia illius dissolutioni immissa fuerit, hanc infractum iri, stragemque imminentem præcaveri, adeo ut larga aquæ copia, effatim hausta & illico, omnium optimum & tutissimum sit præsidium si forte quis incaute, aut alio modo Sublimatum corrosivum ingesserit: Aqua quippe, cum facillime diluat partes acidas, corrosionis authores in Sublimato, hæ in adeo minutas discedunt particulas, & adeo diffunduntur ac explicantur, ut aptitudinem ad corrosionem & pernitiem exuant, quibus Mercurius liberatus tanquam innoxius habendus, particulis interim huiusmodi acidis cum sero per urinas, per alvum aut vomitum exitum habentibus.

CAPVT

CAPVT LXXI.

De Sublimato Dulci.

CONteratur in mortario marmoreo, piſtillo ligneo, Sublimati corroſivi, ſuperiori ratione præparati, libra una, additoque ſubtriplo pondere Mercurij ex cinnabari reſuſcitati, iterum ſimul terantur, quouſque Mercurius cum Sublimato optime coierit, adeo ut prioris nulla adpareant veſtigia, ac ſimul abeant in Pulverem cineritii coloris plane uniformem. Committatur poſtea hic Pulvis Matratio; in lagena vitrea rotunda ſat tenui, cujus duo circiter trientes vacui ſuperſint; demum exponatur hoc Vas Balneo arenę, fiatque Sublimatio adhibito igne gradatim; in cæteris eadem omnino ratione procedendo qua ad præcedentis præparationem: Demum cunctis frigefactis, vaſe effracto in ſui medio, ſecreto & abjecto pulvere rubicundo in fundo ſuperſtite, ſeorſumque repoſito Pulvere candicante, collo vaſis adhærente, accipiendum erit Sublimatum album & cryſtallinum, parti corporis ejuſdem vaſis ſupremi affixum.

Eo linguæ admoto, ſi quapiam adhuc obſervata fuerit acrimonia, eidem mortario id committendo, iterumque conterendo, addenda erit, una quoque pulveranda, uncia una Mercurii fluidi, vel quantum Sublimatum abſorbere poterit: Poſtea hoc eodem Pulvere altero Matratio excepto, perficienda erit Sublimatio, ac ſeparatio Pulverum ſummam & imam vaſis partem occupantium ſicuti priori vice. Deinceps rurſus contrito Sublimato in ſimili Mortario, injectoque Pulvere in aliud Matratium, alia ſuſcipienda erit Sublimatio; tunc autem Sublimatum elegantiſſimum eſſe poterit, ac ſufficienter dulcorarum.

Sin elegantiæ quid præterea adjiciendum fuerit, idque multo dulcius reddendum, licet præmiſſa pulveriſatione, alteri Matratio, eodem Balneo indere, ac ſublimationem renovare, ſecretione poſthac facta Pulveris, ſummo vel imo Matratio adhęſuri, Sublimatum ad uſus ſervando.

Repetitæ in hac præparatione Sublimationes, valent quidem particulas quaſdam Acidorum, in Sublimato Corroſivo contentorum diſſipare, at partes ſuperſtites cum nimia copia abundent, & nimiopere ſint intricatæ in Sublimato corroſivo, ut ſpes ſit illas, ope iſtiuſmodi Sublimationum penitus ſeparatum iri, cuipiam forte admirationis cauſa ſuberit quod à Mercurio fluido, Sublimato Corroſivo addito, mortificari

queant hæc acida, ac detracta vi corrosiva, dulcem postmodum inducere.

Desinet vero admirandi occasio si pensitatum fuerit, cum prius universa Mercurij substantia Acidis imprægnata fuisset, ad constitutionem sublimati corrosivi, hic contra cunctos poros Acidorum Mercurio addito infarciri, adeo ut cum illorum aculei omnino ab hoc obruantur & involvantur, postmodum omnino actioni & penetrationi inepti evadant.

Ostendit enim experientia dulcificationem sublimati corrosivi nunquam perfectam contingere si Mercurij vivi requisita copia addita non fuerit, eáque quantitate qua penitus adimpleantur pori, ac deliteſcant aculei Acidorum, à quibus corrodendi vim id nactum erat; Et Mercurium solam & unicam esse materiam per quam dulceſcere queat, una cum ipso sublimatam.

Neque moror contrariam illorum sententiam, qui sublimati dulcificationem adscriptam volunt extensioni factæ à Mercurio, illic intromisso; Perpendenda enim illis fuisset exigua expansio à Mercurio ipsi concessa, quæ si esset admittenda, commiscerí possent aliæ materiæ, magis idoneæ amplificationi ulteriori, & simul sublimationi aptæ: At cum nihil occurrat quod possit, pristinam formam ipsi restituendo; unaque cum illo sublimatum, id dulcificare, sicuti id præstat Mercurius, proculdubio veritati is reluctaturus est cui hæ rationes non arriserint.

Neque tamen existimandum hæc Acida, in Mercurio deliteſcentia, hac ratione destrui, quandoquidem nullo non tempore concessum est hæc secernere, revivificatione facta Mercurij utriusque sublimati, beneficio Salis Tartari, Calcis vivæ, alteriusve cuiusdam substantiæ naturæ non absimilis; quæ poros Acidorum adimplens, his vicissim imprægnata, illisque intime se adjungens, Mercurium prístinæ libertati restituere valeat, ac priori formæ.

Sublimatum dulce frequentissime in usum accersitur ad curationem affectuum Venereorum, sed & non minus commode usurpatur in Hydrope ac obstructionibus pertinacibus Iecoris & Lienis, imo & Veteri, sed præsertim ad interficiendos Lumbricos, exhibendo id forma Boli, commixtum catharticis, ut illorum actioni obsequatur, si præsertim à ptyalismi consequutione metus sit.

Dosis est à semi scrupulo ad semidrachmam, imo & ad binos scrupulos, at in robustissimis tantum, & cum citiores certioresque expectantur effectus.

Alio loco memini præparationis Sublimati dulcis ex Præcipitato albo.

bo, Sublimatione citra ullum additamentum facta; Poteſt & idem expectari ex Mercurio Præcipitato flavo, id ſeorſum, præmiſſa lotione, ſublimando, eóque pacto adipiſci datur ſublimatum dulce per inferiora ſolummodo purgans, quod præberi poterit à tribus vel quatuor ad ſeptem vel octo grana.

Sed res proſperum magis ſucceſſum habitura eſt, ſi trituratione prævia in mortario marmoreo, aut vitreo, quatuor unciarum Præcipitati Flavi, probe eluti & exſiccati, illi concorporando eam Mercurij currentis quantitatem quam omnino abſorbere voluerit, mediis ordinariis inſtituta fuerit ſublimatio, ſi demum contritum hoc ſublimatum, iteratæ bis terve ſublimationi ſubjectum fuerit nullius rei facta adjectione: Ea enim ratione exſurget Sublimatum admodum dulce, deorſum tantum vacuando vergens, concedendum ad decem uſque vel duodecim grana in quibuſvis affectibus ſublimatum dulce uſitatum congruere poteſt.

CAPVT LXXII.

De Liquoribus Mercurialibus.

PLurimi Olei nomen impoſuere quibuſdam Liquoribus ex Mercurio eliciendis, aut Liquoribus nonnullis illi remixtis, etſi liquores prædicti flammam non concipiunt, ſed mere ſint aquei: At vero cum nomina rerum qualitates nequaquam immutent, quæſtionis illius ventilatione prætermiſſa, ſatis mihi fuerit nonnullas attuliſſe præparationes, meo indico non indigne huc inferendas.

Aqua Polonica, quæ nihil aliud eſt quam lotio Præcipitatorum Mercurij, & Aqua Phagedenica, ex calce viva & ſublimato corroſivo conſtans, quarum alias præparationem tradidi, in cenſum liquorum Mercurialium venire poſſunt, non ſecus ac illa quæ præparari poteſt ſubſtituendo Mercurium dulcem Corroſivo, etiamſi ſublimata eiuſmodi exigua admodum admittantur copia: Sed præparari poſſunt Liquores mercuriales magis concentrati, ac variis modis generoſiores, ſicuti in ſerie id manifeſtum futurum eſt.

Subtiliter una terantur in Porphyrite partes æquales Sublimati dulcis & Salis Ammoniaci, inſpergatur Pulvis aſſarię Cucumę mundiſſimę; reponatur hoc vas aliquantum declive in cella vinaria, vel loco quopiam humidiore; roſtro illius admoveatur Receptaculum exiguum, ibi loci detinendum donec cuncta Salia diſſoluta ſint & abierint in liquorem rubicundum, in Receptaculo obvium, commixtum Mercurio reſuſcitato illuc confluente, ac ſeparando ut in eoſdem quos antea uſus veniat.

Externe hic liquor accersitur ad consumptionem carnium fungosarum, ac excrescentiarum in vulneribus & ulceribus oborientium, speciatim Venereæ luis sobolis.

Etiamsi vero substantia Mercurij fere tota reviviscens videatur, Liquor prædictus nihilominus sat multas sibi illius adsumpsit particulas ut Mercurialis nomine dignandus sit.

Agricola, Hartmannus, ac nonnulli Authores horum sequaces, descripserunt Mercurialem Liquorem Iovialem, quem huc inferendum existimo.

Liquescat in Crucibulo Stanni Anglici libra una, affundatur illi libra una Mercurij ex cinnabari reviviscentis, excalefacti, fiatque ex his Amalgama, eluendum aqua Salsa calente, donec omnino nigredo recesserit, ac Amalgama nivis instar candidum adpareat. Hoc postmodum rite exsiccato, & pulverisato, ac in matrario marmoreo aut vitreo optime contrito, additis sublimati corrosivi libris duabus, expandenda erit hæc Mistura in Cucuma assaria, eodem situ collocanda, eodemque in loco reponenda sicuti Liquor à me supra memoratus; postmodum suppositio illi Recipiente idoneo, occurrent tandem Salia dissoluta, in Liquorem deducta, cui remixtus etiam erit Mercurius, iterum resurrecturus, à recessu Salium, in loco humido dissolutorum: Demum seorsum repositio hoc Mercurio ad usus proprios, immissoque Liquore Cucurbitæ vitreæ in Diplomate, evaporatio lenis humiditatis superfluæ procuranda erit; ac præmissa maceratione per quindecim dies in eodem Balneo, igne moderato, infusione facta hujus Liquoris in exiguam Retortam, arena obrutam, intra capsulam fictilem, idoneæ Fornaci commissam, suscipienda distillatio igne gradatim adhibito, sed sub finem intenso admodum reddito, eo pacto succedet Liquor, olei similitudinem quandam referens, quem eximium censent exterius admotum ad curationem Cancri, Nattarum Fistularum & quorumvis Vlcerum malignorum & corrosivorum,

Idem Agricola alium describit liquorem Mercurialem, ad cujus præparationem præcipit conteri partes æquales Sublimati dulcis & Salis Saturni; hæc commixta immitti Retortæ vitreæ, qua in Balneo arenæ repositio, admoto grandi Receptaculo, probe loricato, ejus rostro; Igne gradatim adhibito, educi liquorem album, dulcem, omnisque acrimoniæ expertem: Demum sponte frigefactis vasis, subsidentia contrita, ac alteri Retortæ vitreæ commissa, superaffundi Liquorem distillatum: prægressaque levi digestione per septem aut octo dies, eandem distillationem eodem Balneo iterari, atque inde educi Oleum flavum,

quod

quod etiam ad usus internos admitti possit, ut & ad externos, ad curationem quorumvis Vlcerum, etiam Venereorum.

Præterea idem Author, commistione facta partium æqualium Sublimati dulcis, & Sacchari candidi, pulverisati, hæc Cucurbita vitrea excipi, ac Balneo Arenę, debito accedente ignis regimine præcipit, Liquorem prodire præstantissimum ad sanationem omnium Vlcerum internorum externorum asserens.

Superaddere hic possem plurimas descriptiones Oleorum aut Liquorum, Extractorum, Sulphurum, Salium & aliarum Mercurij præparationum, quibus Libri turgent, in quibus plus ostentationis quam utilitatis; Sed hæc silentio involvere malo quam Lectori tædium parere.

CAPVT LXXIII.

De Antimonio in genere.

ANtimonium corpus est minerale, ad naturam metallicam plurimum accedens, quod ut plurimum obvium est in mineris, huic vel illi metallo proximum; Pro Marcasitæ specie habetur, imo à nonnullis Marcasita Plumbi nuncupatum fuit. Constare censent ex duplici Sulphure minerali, uno quidem metallico, & accedente ad puritatem, ac nonnihil ad colorem Sulphuris Auri; Altero terrestri, combustibili, ac fere simili Sulphuri communi: Ex Sulphure metallico fuliginoso, male digesto, sed magis concocto Mercurio vulgari, plumbi naturæ participe; Ac substantia terrestri & Salina, sed exigua admodum copia.

Existimaverunt nonnulli Antimonium in se comprehendere principia omnium metallorum, quia sine discrimine occurrit circa singulas illorum mineras: Cognomentum obtinuit Lupi, aut Saturni Philosophorum, expositum enim una cum metallis igni, hæc vorat aut absumit, Auro excepto: Prothei quoque nomen inditum, ob coloris diversitatem quam Artifices illi conciliare valent, igni id exponendo.

Censent quidam, sicuti Antimonium Aurum omnibus impuritatibus liberat, ac quibusvis substantiis extraneis, id ipsum in homine præstare posse, accedentibus variis præparationibus quas ars Chimica usurpare potest; Imo id valere pro re nata extra corpus propellere & eliminare pravos quosvis humores per quæcunque emissaria à Natura constituta; Imo medicinam universalem in illo quæsierunt, cui tot Medici & Philosophi hactenus inhiarunt.

At etiamsi nemo gloriari queat se in unico remedio reperturum, ex Antimonio deprompto, curationem quorumvis morborum; id tamen adserere licet, quoad varias præparationes cui hoc Minerale obnoxium esse potest, posse saltem expleri maxima ex parte indicationes hauriendas, ac satisfieri scopis morborum curationem spectantibus; adstruendo ab omni ævo ex unica hac substantia educta fuisse, ac præterea plura remedia educi posse quam ex quovis alio metallo.

In usum venit Antimonium crudum pulverisatum, nodulo id involvendo, ad Decoctiones pro morbis Venereis præparandas: Adhibetur etiam in collyriis ad oculorum affectus, ac remediis externis, mundificationem, exsiccationem ac cicatricis inductionem, Vulnerum & Vlcerum spectantibus.

CAPVT LXXIV.

De Vitro Antimonij.

AD parandum Vitrum Antimonij Hyacinthini coloris, eligendum Antimonium purissimum, cujus acus, vel lineæ, productæ sint & pellucidæ: hoc subtilissime contrito, pulvere capsulæ fictili indito, aut pelvi fictili non vitreatæ, sed latæ, depressæ, ignis vehementiam tolerare idoneæ, imponendum erit vas Fornaci idoneæ, accenso in hujus foco igne moderato, ea ratione regendo ut paulatim excalefiat capsula, hic postea satis validus sit ad Antimonium in fumum dissolvendum, initio hinc hujus calcinationis ducto: Statim ac Pulvis fumum emittere incipit, leniter spathula cuprea commovendus, sed citra intermissionem, infra capsulam ignem æqualem fovendo, modice intensum, sibi cavendo, & arcendo fumos oriundos ex Sulphure Antimonij, quod paulatim in auras abiturum est; pergendo in calcinatione non modo donec nullus ex Pulvere prodeat famus, ac colorem cineritium is adeptus sit, sed excitata fusione, in exiguo crucibulo, tantillæ portionis Pulveris, hic abeat in Vitrum admodum pellucidum: sin forte contingat ut in calcinatione Pulvis in grumos coeat, à Calcinatione desistendum est, conterendo hos grumos illam rursum repetendo, sed citra defatigationem, etiamsi opus hoc ad plurimos protrahi soleat dies: Neque enim Antimonij Vitrificatio ex voto succedet nisi Pulvis rite calcinatus fuerit, vel minima sulphuris illius particula superstes sit.

Pulvis Antimonii absolutam Calcinationem adeptus facili negotio in vitrum abiturus est, si modo suppetat optimus Furnus, anemius, in cujus

cuius foco, posito prius Crucibulo Germanico, pedementum subditum habeat, In huius ambitu accendendus ignis carbonum, proportione respondens Foci capacitati, follis afflatu excitandus; Crucibulo duas aut tres vncias tantum pulveris singula quaque vice immittendo, facillime in illo colliquescet; hic ubi omnino fusus fuerit, materia calens in sartaginem cupream mundissimam infundenda erit, quæ in Vitrum admodum pellucidum, Hyacinthini coloris conversa deprehendetur.

Si maior Vitri quantitas expetatur, crucibulum illico pedamento rursum imponendum erit, ac ab iecta æquali Pulveris recentis quantitate, ignem fovendo & æqualiter intendendo, eadem ratione ac priori vice procedendo, in Vitrum conversio fiet; Quicquid vero superstes erit Pulveris, easdem operationes reiterando, in Vitrum abiturum est.

Dum Fusio peragitur, crucibulum exiguo operculo cooperiendum est ad faciliorem pulveris Vitrificationem, imo ipsi Fornaci suum Tegmen superponendum est, ad meliorem conclusionem, & caloris supra materiam reverberationem, eoque modo Fusionem promovendam; quam melior successus sequuturus est, breviori tempore, minori carbonem dispendio, in Fornace Anemia, cuius figuram & descriptionem tradidi, quam si quater tantum carbonum alteri Fornaci inditum fuisset, dummodo proba pulveris calcinatio præcesserit: Neque tunc necesse est per horam integram Fusioni Pulverem exposuisse, neque Antimonium crudum pulverisatum addidisse, neque sulphur, neque Nitrum, neque Boracem, neque ullam materiam extraneam, facilioris reddendæ vitrificationis pulveris gratia, quandoquidem in Fornace vitrificationem obtinere licet, seorsum & absque ullius additamenti beneficio, ad summam intra horæ octavam partem; Eaque ratione Zuvelferi desiderio satisfacere licet, cum hoc sitrum ad confectionem Syrupi Emetici adhibet.

Abstinendum etiam ab immissione virgulæ ferreæ in materiam liquefactam, si cognoscendum num Vitrum diaphaneitatem obtinuerit; Antimonium quippe extremã virgam ferream eorosurum est, etiamsi brevissima sit mora, ideoque Vitrũ fuscum colorem induere potest; ac præterea si Pulvis ritam fusionẽ consequutus fuerit, procul dubio Vitrũ elegans proditurũ sit.

Præcipiunt Authores eligendam temporis serenitatem ad hanc præparationem, sed nullo non tempore rite eadem perfici potest, dummodo processus ex arte fuerit.

Vitrum Antimonij per superna & inferna quoscunque humores obvios vehementer educit; si in pulverem subtilem contritum duorum, trium aut quatuor granorum pondere exhibitum fuerit, ex quapiam conserva aut Condito: vel Infusum in vino albo, a tribus, quatuor, ad quinque aut sex grana; aut in liquore aliquo cardiacam vim nacto: At solum præbendum

iis qui robuſtam conſtitutionem nacti ſunt, & qui lato pectore donati in Vomitum proclives ſunt; nimia enim illius vehementia debiliorem ſortem nactis noxia futura eſſet.

Neque interim mirum eſſe debet à conſumpto ſulphure combuſtibili Antimonij, dum calcinatur ad præparationem Vitri, hoc idem Vitrum emetica & cathartica facultate adhuc eſſe præditum, quandoquidem præcipuæ illius dotes à ſulphure illius interno originem ducunt, quod vix ac ne vix ab illo recedit, ſicuti idipſum in Regulis manifeſtum eſt, in Crocis, aliiſque Stibij præparationibus, quæ, etiamſi Nitrum commiſtum fuerit, Tartarum aut Sublimatum &c. nihilominus ſuſque deque corpus expurgant; Cum qualitatibus illis, vomitiva & purgatrice, ſpoliari alia ratione nequeat quam beneficio calcinationis, ac longa in igne mora, addito triplo tanto Nitri pondere; ac Acida ſimplicia inſufficientia ſint domandis facultatibus Vomitoriæ & purgatoriæ, imo nec ipſum Nitrum, ejuſve ſpiritus ſulphureus, diaphoreticam excutere non valeat, tum demum ſe prodentem cum cæteræ abolitæ videntur.

Tradita vero deſcriptione Vitri Antimonij, citra additamentum facti, omnino huc inferenda correctio quam ante pollicitus ſum ad confectionem Syrupi Emetici, à me deſcripti parte ſecunda huius operis, Eapropter

Super porphyrite ſubtiliſſime conterantur, & in Alkool deducantur, Vitri Antimonij, ratione à me propoſita præparati, unciæ duodecim; remiſceantur Nitri pulveriſati unciæ tres & ſemis; incandeſcat Crucibulum cum ſuo operculo, pedamento impoſitum, media in fornace collocatum; demum per vices, & cochleatim, ſed minutim, immittatur pulvis crucibulo, poſt cooperiendo; cum vero Pulvis rubicundus factus fuerit, remoto ab igne & ſponte refrigerato Crucibulo, in illo occurret maſſa coloris inter flavum & album medij, quæ iterum ſubtiliter ſuper porphyrite pulveriſata, illico abluenda erit, immerſa aquæ ſolummodo tepidæ, citra moram decantandæ, Pulverem exſiccando ſtatim ac dulcoratus fuerit.

Eo pacto adipiſci datur Vitrum Antimonij correctum, cujus effectus multo quam ante leniores futuri ſunt; illiuſque uſus tutus, tum ad præparationem ſyrupi emetici, tum ad alios exhibendi modos: Infuſionem illius exhibendo ex Vino à granis quatuor aut quinque, ad quindecim aut viginti, reſpectu habito ætatis & vitium.

Conflari poſſunt Vitra Antimoni j alba, flave, rubra, nigra &c. Vario modo calcinando Antimonium, addito Borace, Sulphure, aliiſve materiis: At cum color non inducat immutationem qualitatibus emeticæ & purgatrici, præcipitatio autem à me tradita norma eſſe queat cæterarum, ſuperfluum

ſuperfluum eſſe duxi ſi caput hoc amplius excreſceret, additis plurimis aliis, Curioſos ad Schroderum remittens, alioſve Authores, qui plurimas exhibent præparationes.

CAPVT LXXV.

De Crocis Antimonij.

PRæparatio hæc Croci nomine inſignita eſt, ratione Coloris flavi in maſſa, quando contrita eſt, exſurgentis: Crocus autem metallorum vocatur, quia occurrit Antimonium juxta mineras aliorum metallorum; Vel ob ſympathiam inter hoc & metalla; Hepatis quoque vox impoſita, ob Hepatis colorem in maſſa adparentem antequam triturationi ſubiecta fuerit.

Præparatio hæc vulgaris eſt, ſed alia atque alia ratione inſtituitur: Nonnulli enim contritis & commiſtis partibus æqualibus Antimonij & Nitri, miſtura autem hac indita grandi mortario ferreo aut cupreo, obiter cooperto, huic impoſita tegula lata, aut latere, prius excalefactis pulverem accendunt, ſuperiniecta exigua pruna candente, unde conſequitur detonatio ac materierum fuſio, puriſſimis interim Antimonij partibus in fundum mortarij ſecedentibus, quæ figuram Hepatis adquirunt; Scoriis autem cum parte Nitri ſalino fixa ſurſum delatis, poſtmodum ſi lubet ab invicem ſeparandis.

Alij Nitri dimidiam tantum partem adſumunt, quoad cætera eodem proceſſus genere utentes, relicto in fundo Mortarij Croco, à priori non multum diſſimili, ſed cui vis emetica inſignior eſt, & majori copia; Cum enim Nitrum minori copia admiſſum ſit, particulæ Antimonij non adeo exagitatæ fuere, neque tanta illarum facta eſt diſſipatio.

Nonnulli miſtura facta æqualis quantitatis Antimonij & Nitri, Olla autem Figulina, ignis vehementiæ quæ obſiſtere valeat, ſubdito pedamento, repoſita in medio foco Fornacis idoneæ, circumcirca ignem Carbonum accendunt, impoſitoque Ollæ operculo, hanc ad candorem accendunt; demum Pulverem in portiones diſtinctas chartis incluſas, diſcooperta Olla paulatim per partes proiiciunt, eoque pacto partitis vicibus fit detonatio, quouſque totus Pulvis ſit abſumptus: Demum caute Olla igni ſubſtracta, ſponte refrigerari ſinitur, ſecretumque à ſcoriis Crocum ad uſus ſervant.

Quidam etiam Scorias nequaquam ſeparatas, una cum Hepate Antimonij conterunt, demum omnibus ad aliqnor tempus in ſufficienti aquæ

quantitate fervere permiſſis, ac calente filtrato decocto, huic acetum ſtillatitium affundunt, unde ſequitur præcipitatio Croci ſubtiliſſimi, quem probe abluunt, demum exſiccant & ſervant.

Alij pulveriſant & commiſcent partes æquales Antimonij, Nitri & Salis Marini decrepitati; qua miſtura crucibulo indita, cujus media circiter pars vacet, id altero ejuſdem magnitudinis ſuperimpoſito cooperiunt, exiguo in fundo foramine pertuſo; accurate utriuſque commiſſuris luto conjunctis, exſiccatoque luto, pedamento imponunt, medio in Fornacis idoneæ foco; poſtea accenſo in ambitu igne carbonum, facta detonatione, & perfecta materium fuſione, celeri manu Crucibulum ab igne removent, quod cum probe refrixerit, disjunctis Crucibulis, eoque cui commiſſæ materiæ effracto, in fundo ſe offert Hepar Antimonij, cujus color, etiam pulveriſati, intenſioris eſt ruboris quam prius, ſalibus quoque coopertus, quorum poſtea facienda ſeparatio.

Ob Marcaſitæ ſimilitudinem, & colorem quodammodo ad Opalinum accedentem, nonnulli huic Antimonij Hepati *Magneſcæ Opalivæ* nomen indiderunt, quam verum eſſe Rulandi Crocum Metallorum crediderunt: Revera elegantior & præſtantior Crorus Antimonij præparari non poteſt, tum ad confectionem Vini Emetici, tum Pulveris, exhibendi gratia, ab octo aut decem, ad viginti uſque, triginta & quadraginta grana, ex quapiam Conſerva Ovo, pome cocto.

Commodiſſime etiam ad Collyria admittitur, in pulverem ſubtiliſſimum id deducendo, Infuſionibus admiſcendo aut in Aquis Ophthalmicis diluendo.

Tilingius in ſuo Prodromo Practicæ Chymicæ, exhibet præparationem Croci Metallorum, cui cognomen indidit Abſinthiaci, ratione ſequenti.

Vna conterantur partes æquales Antimonij probe pellucidi, & Salis Abſinthij, commiſceantur & Crucibulo indantur, ad ignem luculentum calcinentur, per vices commovendo ſpathula cuprea, donec ſulphure Arſenicali Antimonij probe exaltato, obvia ſit in Crucibulo materia ſubrubra, quæ ſubtilem in pulverem conterenda eſt & abluenda, donec omnino dulcorata ſit, demum exſiccanda & ad uſus ſervanda.

Eximium ait eſſe hunc Crocum ad curationem quorumvis affectuum Cerebri, Ventriculi, Iecoris, & Lienis, Nec non Febrium, Melancholiæ, Hypochondriacæ, Arthritidis, Aſthmatis, Pleuritidis, Hydropis, Icteri, & Scorbuti.

Doſis illius eſt trium, imo & ſex granorum pondus, Pulveris forma ex panca conſerva, aut Infuſi, octo aut decem granorum ejuſdem Croci, facti in unciis duabus Vini albi, & duabus drachmis Aquæ cinnamomi;

momi; asseritque hoc remedium tum superne tum inferne leniſſime expurgare.

Hepar Antimonij ſurſum & deorſum quoſvis humores obvios educit: Hepar hoc cum plurimis adhuc partibus Antimonij craſſioribus conſtet, vitri revera quandam ſpeciem habet, ſed pelluciditate caret, neque eadem duritie donatum eſt. Quod porro in hac maſſa partium craſſiorum ſupereſt, fræni vicem obtinet erga puriſſimas, quarum actio ab iis retunditur, adeo ut illius pulvis exhiberi poſſit multo maiori dozi quam Vitrum: Huc iterum illaturus ſum quod alibi de illius uſu ad præparationem vini Emetici indicavi.

CAPUT LXXVI.

De Regulo Antimonij.

NOmen Reguli, aut parvi Regis, improprie videretur adſignatum Antimonio dictam præparationem experto, quandoquidem qui deberet cæteris partibus, more Regum eminere, in parte infima & fundo Crucibuli deprehenditur, vel aliorum vaſorum in quæ Antimonium infuſum, poſtquam liquefactum fuit, una cum materiis partes puras ab impuris ſeparare idoneis: At vero ratione ponderis & conſtrictionis partium purarum, ob quæ fundum petit, ac concentrationis & arctioris compagis, præ qua minorem molem quam ſcoriæ obtinent, ſuperiora petentes ſalibus commiſtæ; Perfectionis præterea earundem partium, hoc Reguli nomen conſequutæ ſunt, conceſſum etiam nonnullis aliis metallis expurgatis & liquefactis.

Nitrum & Tartarum materiæ vſitatiſſimæ ſunt Antimonio commiſceri ſolitæ ſi Reguli ſeparatio molienda ſit; at vero ex cuiuſque arbitrio doſeos ratio pendet; nonnulli enim partes æquales Nitri & Tartari uſurpant: alii ad partem unam Nitri, & aliam Tartari, duas Antimonij admittunt; Alij plus Nitri quam Tartari, alij plus huius quam prioris; imo nonnulli pulverem carbonum admiſcent: Sunt & præterea qui præmiſſa contritione & detonatione partium æqualium Nitri & Tartari commiſturum, contritaque iterum maſſa ex his conflata, modo plus huius, modo minus Antimonio pulveriſato remiſceni; fuſioneque huius miſturæ in crucibulo facta, Regulum eliciunt; Sed etiamſi Regulum omnibus his mediis comparare lleeat, nihilominus hoc loco traditurus ſum & doſes,& methodum mihi uſitatam ad hanc præparationem,feliciſſimoque ſucceſſu comprobatam.

Imponatur capax & probum Crucibulum, ſuppoſitum habens pedamentum, medio foco Fornacis anemiæ, illo cooperto, ſuccenſoque luculento carbonum igne in ambitu, paratas habere oportet Antimonij pulveriſati libras duas, Tartari Monſpelienſis ſeſquilibram; & Nitri itidem pulveriſati tres libræ quadrantes; hæc probe commixta recondantur cucullis chartaceis exiguis, quorum ſinguli contineant unciam unam vel alteram materiæ: Poſtea in Crucibulum optime candefactum, ac diſcoopertum, immittatur unus ex cucullis, illico id cooperiendo, detonationem pulveris permittendo; qua perfecta, alter cucullus pulvere repletus in Crucibulum proiiciendus erit, ac detonandus, pergendo in projectione & Pulveris detonatione, (Crucibulo tegmen ſemper imponendo) donec nihil proiiciendum ſuperſit: Poſtmodum ab immiſſa circiter uncia una Nitri pulverati ſupra materias, alte prælonga virga ferrea demergendas, Crucibulum rurſum tegmine adpoſito occludendum, ignem propius admovendo: materiæ cum omnino fuſæ fuerint, Crucibulum tenaculis robuſtis apprehenſum ab igne removendum erit, eoque ſponte refrigerato Regulus in fundo ſe exhibiturus eſt; Vel Crucibulo ab igne exempto, materiæ infundendæ erunt in conum fuſorium idoneum, prius excalefactum & pingui aliquo intus delibutum, concutiendo identidem conum, ad promovendum Reguli in fundum deſcenſum: Demum cunctis ſemirefrigeratis, conum invertendo, Regulus in fundo conſpicuus erit, infra ſcorias contentus, quibus excuſſis, iiſque ab invicem ſecretis uno vel altero mallei ictu, rite ablutus, albus adparebit, pellucidus, imo ſtellatus, ſi omnibus rite peractis, ſub finem accurata materiarum fuſio præfuerit.

Fuſioni deinceps iſte Regulus iterum exponi poteſt, minori Crucibulo inditus, nonnihil optimi Nitri pulverati immittendo ulterioris gratia expurgationis; quo demum in proplaſmata infuſo, poſſunt concinnari pateræ aut ſcyphi, cognomento Chimici; Vel, ſi libet, Pilulæ, Perpetuæ dictæ, quarum unica robuſtis admodum deglutienda porrigitur, expurgandi cauſa, pro humorum inclinatione, Vomitum aliquando moventis, ſed ſemper per inferiora exitum molientis; Pilula demum inter excreta reperta abluenda & ad alios uſus aſſervanda; toties in eoſdem uſus ingerenda quoties occurrent quibus faſtidium non inductura eſt: Pateras quod attinet, una vino Hiſpanico, alióve liquore complenda, diſco cooperienda, ac à veſpertinis hores ad matutinas infuſione facta, liquor propinandus robuſta corporis conſtitutione præditis, qui purgatione ſuſque déque inſtituenda opus habent; Hæ Pateræ, aut Scyphi, vim emeticam & catharticam in novos liquores transfundere poſſunt, quoties

ties libuerit, ne minimo ponderis obſervato decremento, neque in ſubſtantia ulla manifeſta immutatione.

Vſitatum non eſt Regulum Antimonij ſeorſum Pulveris forma exhibere, cum ſatis ſit ex illo Calices aut Pilulas conflaſſe, ſed metallis ſæpe numero remiſcetur, aliiſve ſubſtantiis mineralibus, ad plurimas præparationes Chimicas, quarum plurimas tradidi, nonnulla præterea exempla adducturus, dimiſſa conſideratione uſuum ad Metallica vaſa, aliave inſtrumenta, diverſimode in vita civili utilia conficienda.

In pulverem comminui poſſunt Scoriæ Reguli, quibus, præmiſſa elixatione in non mediocri aquæ copia, ac filtratione decocti, affundendum Acetum diſtillatum, unde ſequitur præcipitatio ſubſtantiæ flavæ, cui nomen inditum *Sulphuris aurati Antimonij*, cui nonnulli vim ſolum diaphoreticum adſignant, etiamſi præſertim per vomitum & dejectiones opus edat.

Præcipitatum hoc poſtmodum dulcorandum eſt beneficio iteratarum ablutionum, exſiccandum, exhibendum à tribus aut quatuor ad quinque aut ſex grana, cuipiam alteri rei commixtum actioni illius conſentaneæ: At vero minus creber eſt illius uſus; flavæ autem maculæ diu in manibus illorum qui id paravere ſuperſtites labori illi ſuperſedendum ſuadent.

CAPUT LXXVII.

De Regula Martiali.

MIſtura ſubſtantiæ puræ Martis cum Regulo Antimonij, huic Regulo Martialis cognomen indidit, cujus hæc eſſe debet præparatio.

Incandeſcat ad ignem Carbonum luculentum capax Crucibulum, probatum, operculo inſtructum, pedamento ſuppoſito, medio in foco Fornacis Anemiæ, In id proiiciatur ſemilibra extremitatum clavorum ſolearum equinarum, repoſito operculo crucibuli, aucto & producto igne, donec extremitates acuminatæ clavorum ad albedinem incanduerint; ſuperiniiciatur his libra una pulveris Antimonij, quod cito liqueſcens metallum id etiam ad fuſionem deducet, ſi Crucibulum diſcoopertum, ignem ſi intenderis; Cum materiæ penitus fuſæ fuerint, repetitis vicibus illi ſuperiniiciantur tres quatuorve unciæ Nitri pulveriſati, tum ad ſegregationem ſcoriarum ferri, & Antimonij tum vt fuſæ materiæ pellucidiores fiant: Poſtea materiæ fuſæ in connm ferreum idoneum, excalefactum, intus pingui aliquo nunctum infundendæ, conum illico

concutiendo ad promovendum Reguli in imum descensum; Cunctis vero probe refrigeratis, inverso Cono fusorio, reperietur Regulus scoriis involutus, a quibus liberandus malles aliquot ictibus conum feriendo; Regulo postmodum rite abluto, ac iterum fusioni in crucibulo exposito, superinjiciendæ vnciæ tres Antimonij pulverisati, ignem impellendo quousque omnia probe colliquescant; demum additis paulatim & per vices duabus aut tribus vnciis Nitri pulverisati, separandarum iterum causa quarundam scoriarum, ac accelerandæ, pellucidiorique reddendæ fusioni materiæ, infundenda erit in conum ferreum calefactum & pingui aliquo illitum; eodem processu quo ante observato, Eoque pacto comparare sibi licebit Regulum Martialem, elegantem & stellatum, dummodo accurata fuerit Operatio, materiæ autem penitus fusæ, cum in Conum infusæ sunt, alias si fusio imperfecta, huic iterum tradendus esset Regulus, rursusque addendæ Nitri vnciæ duæ vel tres ad alteriorem expurgationem.

Antimonium ad hanc præparationem vsurpatum, quantitatis respectu, multo plus exhibet Reguli quam in priore; Nec enim solum Mars prohibet dissolutionem, alias futuram, plurimarum particularum Antimonij, sed etiam illius auget copiam, purissimas sui partes infusione illi adjungendo: Præterea Nitrum tam insignem dissipationem inducere nequit ac in præcedenti Regulo, quia serius ad huius præparationem adhiberi solet, ac paulatim tantum admiscetur, minorique quantitate, etiamsi profusior esset additio, Martem tandem omnino consumpturum esset, imo Antimonio alienas qualitates inducturum, diaphoreticam vim ideo adepturum.

Conciunare licet calices & globulos ex hoc Regulo, uti & ex præcedaneo; nec dissimiles vniusque sunt effectus, sed minoris vehementiæ, ratione coniunctionis Martis cum Regulo Antimonij quod tandem omnino Martem in scorias facessere juberet, si diutius in igne vna continerentur. Nonnulli Regulum citra Salium additamentum conficiunt, modo qui sequitur.

Crassius contundunt Antimonium, hoc Crucibulo inditum, ac pulverisatis carbonibus coopertum, ad altitudinem quatuor aut quinque digitorum, igni fusionis exponunt per semihoram; demum materiis refrigeratis, obvium habent Regulum in fundo à scoriis separatum; quas postmodum altero crucibulo excipiunt; ex iis pulvere carbonum coopertis, igni fusionis per horæ quadrantem traditis, rursus Regulum eliciunt: Imo tertia vice scorias alteri crucibulo immittunt, impositio alio carbonum pulvere, ad tertij Reguli separationem, Eoque pacto ex libra vna Antimonij Reguli tres circiter quadrantes obtinent.

Etiamsi prædicta ratione perfici queat illa Operatio, Regulus tamen sic præparatus admodum adhuc impurus perstat, superstites adhuc obtinens plurimas, Antimonij crassiores partes: Neque enim candore, elegantia, aut nitore Reguli rite præparati donatus est, ideoque pro Antimonio usitato paulo puriori habendus.

CAPVT LXXVIII.

De Floribus Antimonij.

PLurima adhiberi solent instrumenta, ac non una ratio ad Præparationem Florum Antimonii observari solet; Eapropter enim Aludella ordinaria in usum advocari possunt, superimpositis ollis summa & ima parte perforatis, superiori earum parte summa foramine admodum exiguo donato; collocatóque Aludello supra Fornacem idoneam, cujus fundum ab igne propemedum incandescat, paulatim in Aludelli capacitatem, per foramen Antimonium pulverisatum projiciendum est, donec flores sufficienti copia exurgant.

Licet necnon, juxta Zvelferi mentem, usurpare Aludel fere globiforme, duobus tubis donatum, ex uno quoque latere ad sui medium; parte inferiori quam supera paulo magis declivi: Injecto autem in id pauco Antimonio pulverisato, impositó Aludel Fornaci idoneæ, subditóque Aludel igne sat valido ad fusionem Antimonij, obiter adaptandum erit alteri tuborum Aludel Recipiens, foramine parvo in parte sui postica pertusum: Cum porro vapores intra Receptaculum conspicui fuerint, leniter ope exiguorum follium insufflandum erit in tubum, illi oppositum cui admotum Receptaculum, quo vapores in Receptaculum impulsi in Flores condensari possint.

Porro cum Antimonium citra aliquod additamentum Flores ægrè emittat, nisi accuratissimum accesserit ignis regimen, & Pulvis legitime projectus fuerit, multo felicior est successus si Antimonio materiæ extraneæ remistæ fuerint, tum ad divisionem illius particularum, ac prohibendam in Aludel fusionem; tum ad suscitandas ac pellendas in Flores particulas ad hos dispositas, quamobrem prius Aludel posteriori multo commodius est.

Commiscere licet Antimonium duplicat arenæ aut vitri pulverisati ponderi, postquam vero impositum fuerit Aludel Fornaci idoneæ, coopertum vero Ollis, illi officio destinatis, luto obductis, sibi invicem

commiſſis & ſuperimpoſitis, infima pars Aludel ad incandeſcentiam excalefacienda, ſemiunciam circiter Pulveris per foramen illius projiciendo, ſingula quaque vice, eodem momento id obturando, luculentum ſemper ignem, Aludel ſubditum fovendo, pergendo in Pulveris projectione donec omnino abſumptus fuerit.

Commode & commiſcetur. Antimonio pulveriſato, dimiſſa arena aut vitri pulvere, triplum Nitri itidem pulveriſati pondus, protectione facta pulveris in portiones diviſi exiguas, in Aludel, & detonatione, ſuperimpoſitis illi duabus aut tribus Ollis, ſumma autem cooperta Alembico vitreo, minime loricato, Recipiente inſtructo; quo pacto pars Antimonii maxime volatilis ſurſum evehitur in Flores, obvios poſtmodum intra ollarum aut Alembici capacitatem, cum vaſa refrixerunt & decruſtata fuerunt.

Eodem quoque tempore in Recipiente occurrit Nitri ſpiritus admodum acidus, in fundo autem Aludel Antimonii pars maxime fixa, commixta parti Salinæ fixi Nitri.

Flores crebris ablutionibus dulcorandi erunt, demum exſiccandi & ſervandi, exhibendi à tribus aut quatuor ad quinque aut ſex grana, ex conſerva aliqua aut condito, ſi generoſa purgatio per ſuperiora ſimul inſtituenda fuerit vitioſorum humorum febres Intermittentes parientium, in affectibus hypochondriacis aliiſve ejuſmodi pertinacibus.

Spiritus in Receptaculo contentus commodiſſime in uſum venit adverſus Colicos dolores ac urinæ difficultates, præbendus à quinque aut ſex, ad duodecim aut quindecim guttas, vel ad gratum in luſculo acorem, aliiſve liquoribus convenientibus illum excipientibus.

Partem Antimonij in fundo Aludel reſiduam quod attinet, cum merum ſit Antimonium Diaphoreticum, id extricandum erit à parte Nitri Salina, in uſum accerſendo eadem ratione qna Antimonium diaphoreticum vulgare, de quo capite ſequenti verba facturus ſum.

Commodiſſime remiſceri poteſt ſemi libra Antimonij pulveriſati libræ uni Salis Ammoniaci, illa ſimul projiciendo in Cucurbitam fictilem quæ ignis vim ferre valeat, demum impoſita Cucurbita Fornaci idoneæ, eáque Alembico vitreo cooperta, ſublimatio Florum igne gradatim adhibito perficienda erit: Vaſis autem refrigeratis, colligendi Flores rubri in Alembicum evecti, crebro iteratis ablutionibus dulcorandi, exſiccandi, & ad eoſdem uſus qui præcedentes ſervandi.

Antimonij Vitra, Croci, & Reguli uſurpari poſſunt ad Florum præparationem, eadem proceſſus ratione qua Antimonium crudum.

Coloris autem diverſitas ſæpenumero Floribus Antimonij adveniens

niens, in diversis vel una eadémque sublimatione, cum nullam facultati emeticæ & dejectoriæ immutationem inferat, sine discrimine usurpari possunt Flores rubri ac flavi, non secus ac albi, dummodo sæpenumero eloti fuerint ex dulcificati.

Nonnunquam unum vel alterum horum Florum granum aliis purgantibus remiscetur, vel Mercurio dulci, quibusdam in casibus; tunc enim cum aculei vice fungantur erga remediæ quibus cum remiscentur, illorum actioni obsequuntur per inferiora solum purgando.

Mercurius dulcis præstantissimum etiamnum est Florum Antimonium correctivum.

Prætermitto horum Florum correctionem beneficio Salis Tartari, optime imprægnati Acido spiritus Aceti, ac affusionis spiritus Vini aromatum vi imbuti, aut spiritus Vini melliti, vel per alios procedendi modos apud authores prostantes; neque enim huc inferendi ulla instat necessitas, quandoquidem extemporanea correctione actionis horum Florum id perfici potest aliis remediis illos commiscendo.

CAPVT LXXIX.

De Antimonio Diaphoretico.

COnsensus est Authorum plurimorum ad hanc præparationem perficiendam tres Nitri partes ad unam Antimonij requiri: Porro nonnulli Nitram simul ac semel injiciendum cum Antimonio præcipiunt; alij duas solummodo partes admiscent, quidam unica sunt contenti; successive reliquas partes massæ adjiciendo; imo nonnulli portionem aliquam Tartari admiscent.

At vero etiamsi quarumvis harum præparationum successus dissimilis non sit, dummodo tripla proportio Nitri ad Antimonium adfuerit, quoad cætera rectus fuerit processus, perinde futurum videatur, satius tamen duco si ab initio tertia tantum Nitri pars cum toto Antimonio commixta fuerit: Si enim totum Nitrum una vice conjectum fuerit, cum detonatio nimia violentia peragatur, multo amplior partium Antimonij dissipatio contingit, quinimo & partium Nitri volatilium, quibus concessum non fuit tempus ad sufficienter communicandam vim fixatoriam parti Antimonij in Crucibulo superstiti: At vero si æquale tantum pondus Nitri & Antimonij injectum fuerit, cum detonatio sat vehemens sit ad sulphur Antimonij crassius abstrahendum, nihilominus tamen nulla imminet partium minus volatilium dissipatio: Sed

porro prædictis Antimonii partibus adjiciendo Nitri partem reſiduam, nulla vero ſubſequente detonatione, quandoquidem ſulphur Antimonii impurum abſumptum eſt, partibus ſpirituoſis & fixis Nitri ſufficiens conceditur tempus efficaciæ ſuæ in Nitrum exſerendæ, ac permutandis illius qualitatibus vomitoriæ & purgatrici in diaphoreticam, quæ facultas huic minerali quaſi indivulſa cohæret.

Electi ergo Antimonii libra una conterenda in pulverem, atque commiſcenda libri uni Nitri rite depurati; Pulvis concludatur chartaceis cucullis, quorum vnuſquiſque unciæ unius circiter ſit capax; Demum probato & capaci Crucibulo, operculo ſuo inſtructo, ſubdito pedamento, medio in foco Fornacis Anemiæ collocato; accenſo in ambitu luculento carbonum igne, ſumméque candefacto crucibulo, in hoc projiciatur unus cucullorum, crucibulo illico injecto operculo, pulveris detonationem expectando: Poſtmodum pergendum in ſucceſſiva cucullorum projectione, detonatione etiam conceſſa, donec projectio omnium abſoluta ſit, luculentum ſemper fovendo ignem ad continuam materierum fuſionem. Demum addendum erit paulatim, repetitiſque vicibus, reliquum Nitrum, maſſæ commiſcendum & concorporandum, illam prælonga ſpathula ferrea commovendo, eundem ignis tenorem præterea fovendo ſpatio duarum aut trium horarum, vel donec Antimonium & Nitrum fluiditate ſua omnino orbata ſint, ac in crucibulo in maſſa mcandidam & ſolidam abierint.

Poſtmodum ſponte frigefactis materiis, remotiſque quibuſvis ſordibus, crucibulum intus vel extra inquinantibus, eo ictu mallei in tria quatuorve fruſta effracto, hiſque in capacem pelvim ſtanneam projectis affundenda erit aqua fervens, quouſque penitus ab hac cooperiantur, maceratione in illa conceſſa donec maſſa à crucibulo abſceſſerit at ex parte diluta fuerit, ſeparationem coadjuvando admoto cultro, vel quopiam alio inſtrumento idoneo; Demum accurate ſecretis, & abjectis Crucibuli fragmentis, materiis probe ſubſidentibus, decantandus erit, & ſeorſum aſſervandus liquor ſupernatans; Deinceps Calcem Antimonij capaci mortario marmoreo excipiendo, illicque piſtillo ligneo conterendo: Demum ſuperaffuſis aliquot libris aquæ limpidæ, cunctis rite commotis, citiſſime decantandus erit in pelvim fictilem mundam Liquor turbidus, pergendo in trituratione, ac poſtea diſſolutione calcis Antimonij in aqua recenti, ac adfuſione Liquoris turbidi in pelvim, donec calx iſta omnino in liquore diſſoluta ſit, in fundo autem mortarii nihil præter partes terreſtres deprehendantur.

Calx iſta poſtmodum pluries adfuſa aqua abluenda erit, donec perfectiſſime

fectiſſime dulcificata ſit: hæc autem probe exſiccata poterit iterum crucibulo immitti, ac ſpatio unius vel alterius horæ in igne detineri; demum accenſo optimo vini ſpiritu, illi ſuper affuſo, in olla adſervari, aut lagena vitrea denſa accurate obſerata, ad uſus.

Prior Liquor ſeorſum reconditus inutilis futurus non eſt, quippe qui non exiguam Nitri portionem obtinet, ac plurimas particulas calcis Antimonii ab eodem Nitro diſſolutas: Evaporatio enim illius excitari poteſt ad pelliculam uſque, ac exinde elicere licet Cryſtalla Nitri, particulis Antimonii imprægnata, vel affuſo Aceti ſpiritu huic Liquori, præcipitatio fieri magiſterii candidiſſimi ac ſubtiliſſimi; quod cum ex una eademque maſſa prodierit, iiſdem quoque viribus præditum eſt, eadem ratione in uſum id accerſendo ad Calcem Antimonii, præmiſſa ablutione & exſiccatione.

Candor Calcis Antimonii anſam dedit illi Ceruſæ nomen imponendi, ſed vulgatius eſt & acceptius vocabulum Antimonii Diaphoretici, aut Diaphoretici mineralis: Eapropter videlicet quod corroborata Natura, hanc impellit ad expulſionem pravorum humorum per quaſcunque vias, ac potiſſimum per ſudores vel inſenſibilem tranſpirationem.

Nec parum convenit obtundendis aculeis, aut mortificandis Salibus corrodendi vi præditis, ac præſertim Acidis, prohibendæque humorum fermentationi, quorum præterea arcet putredinem: Maſſam etiam ſanguineam expurgat; in affectibus autem ſcorbuticis præſentiſſimum auxilium præbet ſi productior fuerit illius uſus.

Etiamſi vero adſtrictoria vi præditum videatur, tam ratione ipſius ſubſtantiæ, terreſtreitatem præ ſe ferentis, quam quod deſtitutum ſit facultate per ſuperiora vacuante, commodiſſime tamen commiſcetur remediis catharticis & aperitiva vi donatis, obſequendo quippe illorum actioni, prohibet alienas & pravas qualitates partibus ab illis imminentes: quo fit, ut non raro in uſum accerſatur, commiſcendum remediis reſerandis viſcerum & uteri obſtructionibus deſtinatis.

Eximium quoque perhibetur adverſus Febrium malignitatem, ſpeciatim ad Variolas & Morbillos, aut Rubiolas quaſcunque, imo & ad curationem affectuum Venereorum, id remiſcendo quibuſcunque remediis illis adpropriatis, tum purgantibus tum diaphoreticis.

Convenit necnon cuicunque ætati & ſexui, à quinque aut ſex, ad viginti & triginta grana, ſicuti & magiſterium à me memoratum, ſolitaria aut aliis remediis commiſta.

Cryſtalla exprima lotione Antimonii Diaphoretici deducta, poſſunt diſſolvi in liquoribus idoneis: ac præſcribi à quinque aut ſex ad quindecim uſque & viginti grana, ad eoſdem affectus in quibus commendatur Antimonium Diaphoreticum.

Ad iſtiuſmodi præparationem admitti poſſunt Vitra, Croci, Reguli & Flores, prætermiſſo Antimonio vulgari; quæ diaphoretica vi donari poſſunt figendo illorum qualitates vomitoriam & dejectoriam, addendo tertium tantum pondus Nitri puriſſimi: in cæteris eadem methodo progrediendo ac ad Antimonium Diaphoreticum.

CAPVT LXXX.

De Liquore Glaciali Antimonij.

PRæparationis iſtius gratia vulgo uſurpantur partes æquales Antimonij electi & Sublimati Corroſivi, quæ contrita, & ſimul Retorta vitrea, luto probe obducta, excepta, collo latiuſculo donata, hæc Furno Reverberatorio clauſo, ejus magnitudini proportione reſpondente imponitur; demum accenſo exiguo carbonum igne in foco fornacis, ac obiter admoto Excipulo roſtro Retortæ, Diſtillatio ſuſcipitur igne leniſſimo, ac paulo poſt in Receptaculum ſtillare conſpicitur guttatim Liquor candidiſſimus & limpidus, etſi admodum gravis, qui inibi illico concreſcit glaciei ſpeciem exhibens.

Ignis intendendus non eſt, niſi poſtquam univerſus hic liquor glacialis exſtillarit; ſin forte contingeret ut Liquoris quædam portio intra Retortæ collum concreſceret, fundenda illa eſſet, ac illius diſtillatio in Receptaculum promovenda, leniter admoto carbone accenſo loco in quo concretio contigit.

Cum vero nigricans quid in collo Retortæ adparuerit, vel Receptaculi, obiter adaptandum erit aliud Receptaculum roſtro Retortæ, dehinc ignem adaugendo, qui paulatim intendendus erit, ac per gradus, donec producatur per aliquod tempus ad ſummam vehementiam, ſeparandarum gratia materierum in Retorta reſiduarum Mercurij in Sublimato deliteſcenſis, huncque ſurſum evehendi una cum proprio Sulphure Antimonij, ac omnia fere in collo Retortæ Cinnabaris forma cohibendi, tantillum autem diſtillatione eliciendi in Receptaculum Mercurij currentis ſpecie, commixti particulis quibuſdam fuliginoſis Antimonij.

Vaſis frigefactis in fundo Retortæ occurret Maſſa dura, lucida, ad Antimo-

Antimonij formam, pro ista operatione usurpati, accedens; eodémque tempore in summa parte & intra Collum Retortæ, Mercurius occultus, Sublimatio conjunctus Sulphuri terrestri Antimonij, ac una cum illo in Cinnabarin concorporatus.

Obvium necnon erit in postremo Receptaculo tantillum Mercurij resurgentis, commixti cuidam Antimonij fuligini, In primo autem Liquor glacialis, qui Rectificatione opus non habebit si debitum ignis regimen adfuerit, ac novum Recipiens mature substitutum.

Sin dictus Liquor obscurum quid admixtum præ se ferret, is liquefaciendus esset, Receptaculum paulatim calefaciendiendo, illumque exigua Retorta exceptum, Balneo Arenæ igne mitissimo rectificando, adeo ut vice illius quod Retorta continebat obscuri coloris, consequi liceat Liquorem candidissimum & purissimum, quem vocant Liquorem Gummeum, Butyrum aut Oleum glaciale Antimonij.

Hujus præparationis ergo usurpare licet Regulum usitatum Antimonij, aut Regulum Martialem, ac illi adjungere duplum pondus Sublimati Corrosivi, in cæteris eodem modo procedendo ac pro distillatione præcedenti, eáque ratione consequi datum est Liquorem propemodum similem, imo, nonnullorum judicio, præstantiorum, ob Reguli puritatem è quo eductus fuerat.

At discrimen non admodum insigne est, quandoquidem Salia acida, Mercurio corrosivo inexistentia, præcipuè tantum efficaciam suam exserunt in partem Regulinam Antimonij, ac proinde Liquor inde exstillans ab hoc non multum dissimilis esse debet: Adeo ut non immerito prior præparatio amplectenda videatur, adde quod Regulus multo majoris sit pretij quam Antimonium vulgare; Duplicatum adesse debet pondus sublimati corrosivi, ac tandem postmodum nulla expectanda Cinnabaris, quam elicere licet Antimonium crudum admittendo.

De Antimonio asserere licet, ex censu mineralium id esse, quod plurimas præparationes Chymiæ exhibet, sed & id quoque asserere licet distillationem Butyri Antimonij, cum originem præbeat ingenti præparationem numero, singulari omnino animadversione dignum esse, ideóque disquirendas esse rationes immutationum omnium quibus obnoxia est substantia Antimonij.

Ac primo quidem hoc compertum sit; partes acidas Vitrioli & Salis Marini, partem compositionis Sublimati corrosivi constituentes, pro dissolventibus & fundentibus partem Regulinam Antimonij habendas esse, ac illi in distillatione conjunctas reperiri; Illud quoque latere non debet Mercurium ab hujusmodi dissolutione in partes nequaquam

venire, quandoquidem obtinere licet Liquorem Glacialem Antimonij, commiſcendo ac diſtillando hoc minerale ex Retorta cum æquali pondere Vitrioli ad albedinem calcinati, ac tantundem Salis decrepitati in pulverem contritorum: ſimilem præterea omnino liquorem conſequi datum eſt, extrahendo ſpiritum ex partibus æqualibus Salis decrepitati & Vitrioli ad albedinem calcinati, ac commiſcendo iſtius ſpiritus libras duas ſeſquilibræ Antimonij pulveriſati, & Balneo Arenæ ex Retorta diſtillando: Imo præterea idem fieri poſſe conſtat conjungendo partes æquales Aquæ Fortis vulgaris uni parti Antimonii pulveriſati eadem ratione in diſtillatione procedendo, nulla acceſſione facta ſublimati Corroſivi, uti neque ullius Mercurii ad has diſtillationes.

Secundo id ratum eſſe debet, etiamſi Mercurii Vitæ nomen impoſitum fuerit Pulveri ex Liquore iſto Glaciali educto, præcipitatione illius præmiſſa, ablutione & exſiccatione, non tamen Mercurium, qui maximam partem Sublimati Corroſivi conſtituit, æquis portionibus Antimonio commixtum, diſtillandi iſtius Liquoris gratia, baſin conſtituendum eſſe, uti neque tanquam partem habendum eſſe, ſi modo debitum adfuerit ignis regimen diſtillationis tempore, ac nimiopere ignem urgendo procuratus non fuerit Mercurii, illum reſuſcitando, deſcenſus in Receptaculum: At vero ſi accuratus fuerit proceſſus, procul omni dubio Liquor nullam aliam agnoſcit materiam quam partes Acidas Vitrioli & Salis Marini cum Regulina Antimonij, à partibus acidis iſtorum Salium diſſoluta; Id quod non una ratione confirmari poteſt, ſive ſubſtantiam Antimonialem in Liquore deliteſcentem in verum Regulum deducendo, ſive ex maſſa in Retorta ſuperſtite extrahendo univerſum Mercurium ex Sublimato Corroſivo, in Cinnabrium converſum, aut reſuſcitatum; ſive in aqua diſſolutione facta partis acidæ Vitrioli & Salis marini, in hoc liquore contentæ, ac ſeparatione ſubſtantiæ Antimonialis.

Tertio perpendendum eſt ignis calorem, ad hanc diſtillationem edhibiti, cum in ſublimato quandam fuſionis ſpeciem excitet, ideóque Mercurio occaſionem præbeat ut priſtinam formam readſumat, ac levi negotio in liquorem deducat Salium partem acidam, confuſe Mercurij particulis remixtam, quarum diviſionem Sublimationis tempore induxerat, Eundem Liquorem, cum ſubſtantiam Regulinam Antimonij adcommodatiorem nanciſcatur admittendæ aculeorum ſuorum penetrationi, illi cohærere, illius partes diducere, quæ Calcinatio Immerſivæ nomine donari poteſt; demum impellente ulterius igne, liquoris forma ex Retorta per roſtrum prodire, una cum ſubſtantia ab ipſa diſſoluta & calcinata, guttatim ſimul in Receptaculum exſtillando, reſtibili in Retorta Mercurio una cum Antimonij parte craſſiore.

Cum

Cum porro Sulphur naturale, terreſtre & inflammabile Antimonij tunc in Reto rta vna cum cæteris partibus craſſioribus occurrat, eandem vero proclivitatẽ obtineat ad conjunctionem cum Mercurio (obſervanda in ſulphure communi ſi quando præparanda ſit Cinnabaris vulgaris) eodem tempore cito illius poros ſubit; atque id amplectitur, adeo vt vna ab igne valido impulſa, dum abſcedunt a cæteris partibus craſſioribus Antimonij, vna ſublimentur, ac demum perfecta diſtillatione in Cinnabarin concorporata occurrant, Neque tamen id prohibet quin Mercurij fluidi tantillum in Recipiente occurrat, quandoquidem ſufficiens non adfuit quantitas Sulphuris Antimonij ad ipſum cohibendum.

Eapropter etiam Cinnabarin obtinere nemo ſperaverit ſiadhibitus fuerit Regulus, aut Vitrum Antimonij ad extractionem Liquoris Glacialis, eo enim tempore cum omnino ſpoliata ſint ſulphure ſuo terreſtri, Mercurius autem nullam obviam habeat ſubſtantiam idoneam quam amplectatur, impellente igne ex Retorta exitum moliri cogitur, eadem forma quam ante ſublimationem obtinuerat.

Cinnabaris Antimonij color maioris eſt fuſcedinis quam Cinnabaris vulgaris, ratione quarundam particularum fuliginoſarum Antimonij, quæ ſublimantur, ac cum Sulphure ejus terreſtri ac Mercurio coeunt & concorporantur, vnaque collo Retortæ adhæreſcunt.

Sin elegãtiorẽ quis deſideraverit, ad votũ res ſuccedet id conterendo ac cõmiſcẽdo ſuboctu plæ parti põderis ſulphuris pulveriſati, ac vna ſublimãdo Matratio indita, Balneo arenæ, igne gradatim adhibito, Eo enim pacto particulæ fuliginoſæ Antimonij, fuſcedinem Cinnabari inducentes, in fundo cum ſubſideant, ſublimatum exſurget intenſioris rubedinis & magis nitentis quam quæ Cinnabari inerat ante hanc rectificationem.

Cinnabaris Antimonij non modo admodum efficax eſt ad curationem affectuum Venereorum, ſed etiam a præſtantiſſimis ſcriptoribus perhibetur remedium ſingulare adverſus Epilepſiam, id exhibendo a decem aut duodecim ad quindecim aut viginti vſque grana; Boli forma, aliis remediis Cephalicis commixtum.

Liquorem Glacialem quod attinet, cum vis cauſtica admodum inſignis illi inſit, eo in ſtatu ad vſus tãtummodo externos accerſitur, tam inurendarum gratia corporis partium quæ cauſtico opus habent, ac abſumendæ emendandæ oſſium Carici, quam ſiſtendi Gangrænæ progreſſus,

At cum vehementia illius effectuum ſumma cautione indigeat, ex mãdato Domini D'Acquin, primarii Regiæ Majeſtatis Medici publici turis facio modum quo Dom. Pelegrinus, Medius Romanenſis in Delphinatu, feliciſſimo ſucceſſu Liquorem hunc variis in caſibus adhibet, plurimis experimentis confirmatum quorum, nec non oculatus ſum teſtis.

CAPUT LXXXI.

Quibus modis Dom. Pelegrinus Medicus, in vſum adhibet liquorem Glacialem. Antimonij, Et qui effectus ex hoc expectandi.

COmmiſceantur Liquoris Glacialis Antimonij vncia vna, vnciis duabus Olei Sulphuris per campanam diſtillati, & ſeorſim recondantur in lagena.

Necnon miſcendæ in patina fictili intus vitreata uncia una Liquoris Glacialis Antimonij, & unciæ duæ Sublimati corroſivi pulveriſati, illa ſpathula lignea commovendo; hæc cum per decem aut duodecim horas ſic perſtiterint, humiditas ſuperflua calore mitiſſimo erit evaporanda ad ſiccitatem uſque Pulveris, in lagena vitrea denſa rite obturata adſervanda.

Gangrænæ Curatio.

Ad coercendum Gangrænæ progreſſum in ſui initio, primo ſcarificanda eſt pars Gangræna obſeſſa ad vivum uſque, demum admovendus eſt liquor, aut pulvis inter carnem vivam & mortuam, plus aut minus adplicando, pro conditione affectus maioris aut minoris: illic detinendo ſpatio decem aut duodecim horarum: Sin dolorum vehementia nimiopere urgeret, antequam id ſpatium temporis elapſum eſſet, adhibere conducit unguentum ſuppuratorium & anodynum, inferius deſcribendum, pergendo in uſu bis indie, tam ad ſeparationem eſchare a carne viva, quam ad carnis & cicatricis generationem in vulnere ſuperſtitu, quamobrem tandem admovendi erunt pulvilli ex linteo diſcerpto parati, ſuperimpoſito cerato ex Emplaſtro Palmeo, Ceruſæ & Minij, diſſoluti in Oleo roſaceo.

Præparandi cauſa Vnguenti Suppurativi & Anodyni.

R. *Oleorum Roſacei,*
Liliorum &
Florum Sambuci a. vnc. ij.
Sevi vervecini,
Vitulini a. lib. ſem.
Myrrhæ
Olibani pulverat. a. vnc. j. ſem.
Picis nigræ lib. j.
Terebinth. Limpidæ lib. ſem.
Cera flavæ vnc. vj.
Olei ſtillat. Roſmarini
Lavendulæ aa. vnc. ij.

Miſce fiat Vnguentum. ſ. a.

Vlcera

Vlcera cum Ossis carie.

Ad Curationem Vlcerum Cariem ossibus inducentium, illorum labia illinantur Liquore supra descripto, imo guttæ aliquot instillentur in os carie infectum in fundum vlceris, magis aut minus infundendo pro magnitudine aut parvitate cariei; postmodum cooperiendum erit vlcus plumaceolis admotis ac linteo albo & sicco, sic dimittendo per decem aut duodecim horas. Postmodum remotis his plumaceolis, alij imponendi erunt unguento suppuratorio & anodyno delibuti, ossibus vero admoveantur solum plumaceoli sicci: Quando eschara a carne viva abscesserit, deraso osse instrumento idoneo, ac rite separatis cunctis squamis, vniversum vlcus implendum erit plumaceolis siccis & calefactis, bis in die innovando, superimponendo Emplastrum Divinum oleo Terebinthinæ emollitum, pergendo ad absolutam vsque curationem.

Fistularum Curatio.

Ad Fistularum extirpationem, Inserenda est in canalem Fistulæ turunda prædicto Liquore imbuta; Si turundæ denegatus fuerit introitus, Guttula una dicti liquoris per extremum stylum exploratorium infundenda, postea partem splenio appositio cooperiendo, tota die sic dimittatur; Deinceps retrahenda turunda, Fistulæ bis in die vnguentum anodynum admovendo, donec carne vestita perfecte fuerit, sub finem admovendo Ceratum deficcativum.

Cancri incipientis Curatio.

Ad curationem Cancri inchoantis, decussatim fiat sectio ad fundum vsque duritiei, eodem tempore instillando quatuor aut quinque guttas dicti Liquoris, damnum cooperiendus Cancer plumaceolis & spleniis siccis; Ægrum in lecto per horas viginti quatuor detinendo, nil præter iuscula pro alimento illi exhibendo: Postmodum removendi priores plumaceoli, aliique Vnguento anodyno illiti substituendi, bis in die vulneri manum admovendo, idemque vnguentum adhibendo; pergendo donec eschara decidua vulnus carne repletum occurrat, exsiccandum Emplastri Deficcativi beneficio.

Cancri Vlcerati Curatio.

Si Cancer vlceratus fuerit, sola labia livida & dura scarificanda sunt, parti scarificationem passæ guttas aliqua Liquoris infundendo, extirpandæ gratia duritiei; Liquor hic iterum instillandus si prima vice satis eius immissum non fuerit.

Lupiarum Curatio.

Ad Curationem Lupiarum eodem modo erit procedendum.

Verrucæ, Criſtæ, Fungi, Excreſcentiæ carneæ.

Ad extirpationem Verrucarum, Criſtarum, Fungorũ, aliarumque Excreſcentiarum præter naturalium, funiculus ſericeus Liquori immergendus, ac ſtringenda Excreſcentia, ſi licet; ſic dimittendo per horas duodecim, vel donec excreſcentia ſponte excidat, Demum admovendum Ceratum exſiccativum; Si ſtringi nequeant Excreſcentiæ, contingendæ ſunt extremo ſtilo exploratorio, liquori immerſo, ſuperaſpergendo tantillum Pulveris, ſplenijs ſiccis partem cooperiendo, bis in die renovandis donec Excreſcentia excidat, ſuperimpoſito Cerato deſiccativo: Si tamen dolor intolerabilis evaderet, medendũ eſſet admotione Vnguenti Anodyni, qui vbi deſierint, ſoli vnguento Deſiccativo locus erit.

Vlcera Venerea Cancroſa.

Ad citam curationem Vlcerum Venereorum Cancroſorum, ſaliva madefacienda eſt extremitas ſtyli exploratorii, impoſitoque tantillo Pulvere, contingenda ſunt Vlcera Cancroſa, aut Carcinomata: etiamſi comitem haberent cariem oſſium, Demum vitium plumaceolis ſiccis cooperiendum, per diem integrum ſinendis.

Sin doloris æger foret impatiens, removendi eſſent plumaceoli ſicci aliique ſubſtituendi Vnguento Anodyno delibuti: Poſtmodum æger bis in die tractandus, pergendo in vſu ejuſdem Vnguenti quouſque eſchara excidat, poſtea ſolis plumaceolis ſiccis locus erit, pulvillis ſuperimpoſitis.

Si phlegmone partem invaderet, admovendum eſſet Ceratum Galeni, Nec tamen iſtius remedii vſus prohibet, ſi illorum neceſſitas inciderit, vniverſalia, mali cauſam abſcindere idonea.

CAPUT LXXXII.

De Pulvere Emetico, De ſpiritu Vitrioli Philoſophico, Et Bezoartico minerali.

Ex diſceſſu ſpiritus Nitri poſtquam ab ipſo diſſolutum fuit Argentum, Ex illius diſpoſitione ad tunc diſſolvendum Cuprum; Ex nova iterum diſpoſitione ad deferendum Cuprum a ſe diſſolutum pro Ferri diſſolutione, Illa iterum quæ ſuperſtes eſt ad Ferrum dimittendum, pro diſſolvendo lapide calaminari, ſeu cadmia; Ex præcipitatione ſubſequente cunctarum harum ſubſtantiarum diſſolutionem, ſuperaffuſo liquore Tartari, aut cujuſdam alterius legitimi Salis fixi vel volatilis, Ex impotentia diſſolvendi hæc metalla his ſpiritibus imbuta, quando

aculeos

aculeos suos commiscuerunt aculeis Salium ad Præcipitationem vsurpatorum, Ex omnibus, inquam, his effectibus erroris ii arguendi sunt qui censent Præcipitatorum vi obtundi Acidorum aculeos, atque a sola aculeorum infractione deducendam esse ineptitudinem conservandi metalla dissoluta ab illis soluta, & agendi potentiam ac dissolvendi quam ante obtinuerant.

At vero examen eorum quæ contingunt in præparatione Olei Glacialis Antimonij aliorumque inde pendentium, pertinaciam illorum superare debet; Quandoquidem enim Mercurius ope spirituũ acidorum salis & vitrioli, vna cum ipso sublimatorum, corrosus & dissolutus, obsitus est aculeis multo acutioribus & penetrantioribus quam qui insunt dictis spiritibus antequam Mercurio conjungerentur; iidem porro spiritus Mercurium deserunt, corrosuri & dissoluturi partem Antimonij Regulinam, verisimiliter Mercurio multo duriorem & magis obnitentem; Denique, cum iidem spiritus, quorum retusi deberent esse aculei in Mercurij dissolutione ac partis Regulinæ Antimonij, huic postremæ adjuncti, terebrant & comburunt partes quas attingerint, majori vehementia & celeritate quam sublimatum corrosivum, imo ipsum Aurum dissolvere valent; porro cum hujusmodi dispositionibus tantummodo priventur quando cuipiam sali complicati fuerint, in quo aculeos suos abscondere queant, vel quando infracti fuere dilutione facta in aquæ copia insigni, non video quomodo in posterum propositi tenaces esse velint, aut veritati amplius obluctari.

Interim cum diutius immorari animus non sit circa res adeo manifestas, transitum faciens ad præparationes quarum tractatum adgredior, hoc affero, cum qualitas caustica Liquoris Glacialis Antimonij adscribenda solum sit parti Acidæ Vitrioli & Salis marini, in Sublimato corrosivo deliteſcenti, ad præparationem istius Liquoris vsurpati, hæc autem, pars in aqua dissolubilis sit, arduum non esse illam secernere, neque requiri Præcipitantium opem, ad promovendum in fundũ substantiæ Regulinæ Antimonij descensum, quæ cum potissimam istius liquoris partem constituat, in aqua sicuti Salia dissolvi non potest, quandoquidem Acida in non mediocri aquæ copia diluendo, adeo infringuntur ut deserere cogantur partem Antimonialem ab ipsis dissolutam ac in liquorem deductam. Cum porro potiori jure in commodum cedere debeant facultates, emetica & purgatrix, vti & diaphoretica partis Antimonialis liquoris, quam corrosiva salium acidorum, Antimonij dissolutionem foventium, ideo necesse est tenere modum separationem perficiendi.

In Diplomate tepido liqueſcat Glacialis Liquor a me memoratus in

Receptaculo occurrens; imponatur pelvi fictili mundæ, intus probe vitreatæ; affundatur duodecies tantum pondus Aquæ limpidæ tepidæ & filtratæ, ex qua miſtura exſurget Lac albiſſimum; demum optime dilutis & commotis materiis ſpathula lignea, permittenda erit ſubſidentia per duas aut tres horas; hinc decantandus erit, & recondendus in lagena, liquor limpidus ſupereminens ſubſtantiæ Antimoniali; poſtmodum crebris affuſionibus factis aquæ limpidæ abluendæ, donec ad ſummum dulcorata ſit: Denique in umbra exſiccata, ac in mortario marmoreo aut Vitreo pulveriſata, recondenda erit in lagena vitrea denſa rite obturanda.

Iſte Pulvis cognomine Algaroth donatus fuit, ab Authore, alias Emeticus dicitur, ratione effectus; Inepte Mercurius vitæ, ob rationes ſuperius adductas.

Præcipuæ illius facultates ſunt expurgatio, per ſuperiora æque ac inferiora, cunctorum vitioſorum humorum, exhibendo Boli forma, a duobus aut tribus ad quinque aut ſex grana, ex quapiam Conſerva, vel alia quapiam re convenienti, aliis purgantibus commiſcendo, juſta obſervata proportione.

Commodiſſime etiam exhibetur in Hydrope, Febribus Intermittentibus, cunctiſque Cerebri, Ventriculi ac Vteri affectibus, a redundantia humorum oriundis.

Prior Liquor adſervatus, in ſe continens partem acidam Olei Glacialis, ſaporem quoque acidiſſimum obtinet; Aciditas vero iſta multo maior futura eſt, ſi Balneo arenæ concentratus fuerit dictus Liquor, evaporatione facta maximæ partis humiditatis. Quo pacto obtinere dabitur liquorem quem Authores Spiritum Vitrioli Philoſophicum vocant, tum ratione partis acidæ Vitrioli, materiam illi præcipuam ſubminiſtrantis, tum quia ſapore & facultatibus ad illum fere accedit; quo fit ut ore adſumendus præſcribatur ad eoſdem ſcopos ac ſpiritus vitrioli vulgaris, Spiritus enim iſte Naturæ familiaris eſt, cum ex oppoſito Acida, ex quibus conſtat, deſtructoribus potius accenſenda eſſent, quamdiu cum parte Regulina Antimonij concentrata erant.

Pulveris Emetici efficacia retundi poterit, quinimo id obtinere licuerit ut per inferiora tantum corpus expurget, ſi illum immittendo exiguæ Cucurbitæ vitreæ, Balneo arenæ, igni moderato impoſito, inibi detineatur donec fulvum colorem induere incipiat, poſtmodum bis vel ter ſuperaffuſus fuerit vini ſpiritus rectificatiſſimus, toties illum abſtrahendo, demum hunc Pulverem eodem modo eademque doſi ac Pulverem Emeticum vulgarem exhibendo, nomine Pulveris Emetici correcti inſigniendum.

At

At vero Pulvis Emeticus facultate emetica & cathartica omnino exui poterit, ac diaphoreticam induere hac ratione procedendo.

Huius Pulveris quantum volueris immitte exiguæ Cucurbitæ Vitreæ, Balneo arenæ impositæ, superaffunde triplum pondus Spiritus Nitri, spathula lignea commovendo, ac probe hunc Pulverem in Spiritu diluendo, evaporatio fiat totius humiditatis, ignis mitissimi ope, donec solum superstes sit massa candida & sicca in fundo Cucurbitæ: Hæc probe abluta, & perfecte dulcificata, ac pulverisata, custodienda est in lagena vitrea accuratissime obturanda.

Pulvis hic Bezoartici mineralis titulo donatus fuit, tum ob facultates Bezoarticas, quibus pollet, tum ob substantiam illius, quæ tota quanta est mineralis.

Commodissime præscribi potest istud Bezoar ad cunctos affectus in quibus Lapis Bezoar ex animali eductus, exhiberi solet: mirum robur addit omnibus partibus principibus, ac a venereorum insultibus præservat; massam sanguineã expurgat, atque ab ea secernit, vti & toto corporis ambitu, serũ acrecui cõmodus exitus alia via quam per poros cutaneos non patet.

Eapropter insignis censetur efficaciæ in morbis a corruptione aut depravatione massæ sanguineæ oriundis, præsertim in scorbuticis affectibus, ideoque felici successu dari solet adversus Pestem, Variolas, Morbillos ac quosvis affectus epidemicos.

Cum gravitatis ratione ad imum liquorem deferatur, fere tantum Boli forma præscribitur, ab octo aut decem ad viginti aut triginta grana, remiscendo conservæ, aut materiæ cuipiam idoneæ; Commodissime etiam addi potest remediis purgantibus & aperientibus, ad roborandas partes principes dum illa opus perficiunt.

CAPVT LXXXIII.

De Sulphure Antimonij.

SVlphur hic loci a me adductum non audio tanquam Antimonij principiorum unum, quod intime vnitum partibus illius purissimis, ab his fere inseparabile est, at satis mihi est hic tradidisse modum extrahẽdi & separandi sulphur terrestre & flammabile Antimonij, flammæ cæruleæ specie sæpenumero se prodens, eo præsertim tempore cum Pulvis Antimonij calcinationi subjicitur, Vitri præparandi gratia; Vel concorporatum substantiis extraneis, sicuti id adparet cum peracta distillatione Olei glacialis Antimonij, Mercuriis in Cinabrium sublimatur, ac Sulphur inflammabile Antimonij illi se adiunxit.

Porro cum impossibile sit fugam sulphuris in flammam abientis sistere, per calcinationem pulveris Antimonij, quando Vitrum conflandum est, id omnino dimittendum est, Sulphur autem in Cinnabari Antimonij contentum quod attinet, id conservandi gratia, rationes traditurus sum ne dispereat, etiamsi aliis mediis liceat secernere Sulphur purum ex Antimonio crudo, quale præsertim intra mineram occurrit.

Paretur Lixivium fortissimum ex cineribus ligni solidi & carie non exesi, Calce viva & cineribus clavellatis; quo rite filtrato, ac excepto fictili vase optime vitreato, Cinnabaris pulverisatæ libræ vna, vas lixivio omnino fere adimplendum erit, ebullitioni omnia committendo per tres aut quatuor horas, per vices recens lixivium vasi infundendo in vicem ejus quod absumitur, Demum calente filtrato liquore e vase educto, secretoque ac recõdito Mercurio resuscitato in fundo reperio; licebit, si ira visum fuerit, acetum stillatrium liquori superfundere, sulphuri, præcipitationis vrgendæ gratia, vel sponte refrigerato liquore filtrato, expectare donec Sulphur Cinabrij, quod Antimonij est, sponte in vasis fundum præcipitatum fuerit: Id postmodum plurimis aquis ablutum, quoad absolute edulcatum sit, exsiccandum & servãdum, ad vsus reconditum in lagena vitrea densa, probe occludenda.

Sulphur istud a duobus ad tria aut quatuor grana susque deque quosvis vitiosos humores cum impetu expurgat, non secus ac Sulphur Auratum quod elici solet e fæcibus Croci Metallorum, Eapropter etiam seorsum perquam raro exhibendum, ac nonnulli satius ducunt ex eo Paracæam concinnare, id commiscendo vnciæ vni Reguli Antimonij subtiliter triti, ac tribus unciis Olei sulphuris, aut spiritus Vitrioli optime rectificatorum simul per triduum digestioni committendo, distillando ac tet cohobando ex Retorta, igne Arenæ; tandem ignem per duodecim horas impellendo ad meliorem materiæ fixationem, aqua Rosacea postmodum abluendam quoad probe edulcata sit, deinde exsiccando, quam præbent a decem aut duodecim granis ad decem aut viginti, ad depurandam massam sanguineam, per sudores aut insensibilem transpitionem.

Nonnulli tamen hæ procedendi viæ non arrident, effracta enim Retorta materiã reverbe rationi subijciunt per quinque aut sex horas, quam ablutam ac siccatam, & in pulverem contritam commiscent duplicato ponderi magisterij Perlarum aut Coraliorum antequam exhibeant.

CAPUT

CAPVT LXXIV.

De Singularibus quibuſdam Antimonij Præparationibus.

LIbra una ANTIMONIJ pulveriſati cucurbita vitrea, ſub camino repoſita, excipiatur, ſuperaffundatur illi æquale pondus aquæ Regiæ, permittatur ANTIMONIUM aquæ actioni donec illud penitus diſſolutum fuerit: demum impoſita Cucurbita Balneo arenæ, ſuóque capitello inſtructa, abſtrahenda erit AQUA Regia igne leniſſimo ad ſiccitatem uſque materiæ: Dehinc ſubtilem in pulverem deducta maſſa igne mitiſſimo, eáque remiſta libræ uni Salis Ammoniaci pulveriſati, miſtura hæc excipienda erit Cucurbita vitrea Alembico ſuo munienda, exiguum Receptaculum eius roſtro adaptando, accurate commiſſurus luto inveſtiendo; impoſita autem Cucurbita Balneo arenæ, in capſula idonea, accenſoque igne admodum moderato infra Balneum, maxima Antimonij pars in Flores ſublimis efferetur, partim Capitello adhæſuros, partim ſupremæ Cucurbitæ parti, una cum parte volatili Salis AMMONIACI.

Abſoluti Sublimatione, vaſis autem refrigeratis, ac decruſtatis, Flores obvii erunt variegati coloris, quibus collectis, contritis, ac confuſis parti in Cucurbita ſuperſtiti, iterata ſuſcipienda erit Sublimatio, in omnibus eandem ineundo methodum ac ante, quinimo has eaſdemmet operationes repetitis vicibus perficiendo: Demum in unum congerendo id quod ſublimationem paſſum eſt, pars Salina omnino per plures ablutiones ſecernenda erit; donec Pulvis ANTIMONIJ penitus dulcificatus ſit, qui exſiccatus ad uſus ſervandus.

Pulvis hic per inferiora tantummodo vacuat: omnes vitioſos humores leniter expurgat, eum exhibendo à duobus aut tribus ad quatuor aut quinque grana, commixtum pulpæ pomi cocti, aut conſervæ alicui, condito &c.

Poteſt etiam ſuper porphyrite lævigari certa quantitas Vitri Antimonij, præparati ſicuti dixi citra additamentum; Pulvere autem optime madefacto ſpiritu Aceti, magma Soli expoſitum exſiccari, quod iterum contritum, humectandum etiam ſpiritu Aceti, rurſum ad Solem exſiccandum; pergendo in tritura, humectatione, & ad Solem exſiccatione, donec Pulvis eximium adipiſcatur colorem: Demum immiſſo Pulvere Cucurbitæ Vitreæ, affuſo huic ſpiritu Vini rectificatiſſimo, donec Pulverem ſuperet tribus aut quatuor digitis, Cucurbita

Balneo arenæ imponenda erit, impoſito Alembico cui adhæreat exiguum Receptaculum, juncturíſque rite lutatis, abſtrahendus erit ſpiritus vini igne mitiſſimo ad ſiccitatem uſque Pulveris ad uſus ſervandi.

Pulvis hic nequaquam vomitum ciet, ſed ſemper alvum infernam movet, aliquando etiam ſudores, juxta ſcilicet humorum inclinationem.

Eadem illius quantitas quæ ſuperioris: Commodiſſime etiam in uſum venire poteſt ad curationem Febrium Intermittentium.

Ex Vitro Antimonij ſubtiliſſime contrito, ac Matratio immiſſo, elici poteſt Tinctura, illi affundendo decuplum pondus olei ſuccini rectificatiſſimi, vel Olei Terebinthinæ, aut baccarum Iuniperinarum; Impoſito demum Matratio Alembico cœco, accuratéque luto incruſtatis juncturis, illud Balneo, Arenæ immittendum erit, digeſtionem materierum promovendo, ſubdito igne intenſo, adeo ut liquor in ebullitionem paratus videatur, producendo donec coloris intenſi fuerit.

Tinctura hæc per ſedes tantum aut ſudores vacuat, Doſis eſt a duabus aut tribus guttis ad quatuor aut quinque, ex liquore aliquo convenient. i.

Sapam, aut Rob Antimoniale Purgans, nequaquam vomitorium, hac ratione præparare licet.

Capaci Matratio immittatur Antimonij pulveriſati ſemilibra, illi ſuperfundantur ſucci Cydoniorum rite depurati libræ ſex; Matratij orificium ſubere obſtruatur; Maceratio fiat per tres hebdomadas, impoſito vaſe Furno Piſtoris, per vices materias commovendo: Demum Matratio Balneo Arenæ commiſſo, paulo calentiori quam ad ordinarias infuſiones, ibi repoſito ad vigintiquatuor horarum ſpatium, filtrandus erit hic liquor, cuius humiditas ſuperflua evaporanda erit ad conſiſtentiam Roob, quod exhibere licet à drachmis duabus ad unciam integram.

Liquor Antimonialis, dulcedine cum melle certans, hac methodo perficiatur.

Antimonij crudi, addito Oxymelite ſimplici, ſemilibra ſuper Porphyrite lævigatur, donec Antimonium ſummam tenuitatem adeptum ſit: Miſtura hæc Cucurbita vitrea excipiatur, affundatur illi Acetum ſtillatitium ad eminentium duorum aut trium tranſverſorum digitorum; Admoveatur Cucurbitæ vas cœcum; Luto juncturæ muniantur; Reponatur ſupra Furnum Piſtoris ad menſem integrum, ut concedatur Aceti ſpiritui ſufficiens temporis ſpatium ad omnimodam pene-

penetrationem ſubſtantiæ Antimonij: Cucurbita Balneo arenæ committatur, nonnihil calidiori quam decet ad digeſtiones perficiendas; Poſt moram viginti quatuor horarum, & ſponte frigefactis materiis, decantatur in alteram Cucurbitam Liquor ſupra Antimonium fluitans, imponitur hæc Balneo Arenæ, cooperienda impoſito Alembico, cui adjunctum ſit Excipulum; Probe commiſſuris luto obductis, ope ignis per gradus admoti primo educitur phlegma, ac demum Liquor rubens mel dulcore ſuperans, leniſſime purgans, exhibendus ex liquore idoneo, à ſcrupulo vno ad drachmam.

Præparatur necnon alius Liquor Antimonialis, Melliti cognomine, hac proceſſus ratione.

Per quindecim dies maceretur ſupra Piſtoris furnum Antimonij pulveriſati libra vna, additis mellis puriſſimi libris quatuor, per vices commovendo, demum exiguo igni expoſita coquuntur, continuo ſpathula verſando, donec cuncta picis inſtar ſpiſſeſcant ac friabilitatem digitis contrectata exhibeant; Poſtea Retorta argillacea excepta, luto incruſtata, Furno Reverberatorio impoſita, admotoque roſtro grandi globoſo Receptaculo, ignis vi, per horas viginti quatuor producti, obſervatis rite gradibus, elicitur Liquor plurimis Antimonii particulis impregnatus, ac una nonnulli Flores quos ſecernere licet, emetica & dejectoria facultate præditi, non ſecus ac cæteri Antimonii Flores.

Liquor hic inſigni penetrabilitate gaudet, imo & corroſiva; admodum idoneus non ſolum expurgandis ulceribus, ſed & abſumendis ſuperfluitatibus & excreſcentis: Eximius quoque eſt in Gangræna: Seorſum admovetur, aut Melli roſaceo commixtus, Decoctionibus, Tincturis, Linimentis aliiſve remediis.

Nonnulli etiam conterunt partes æquales Antimonij: Sacchari Cantij, & Aluminis vſti; quibus rite commiſtis, & ſimul commiſſis Retortæ argillaceæ, luto obductæ, adjunctum roſtro habenti Receptaculum capax, ſeduloque lutatis commiſſuris, igne gradatim adhibito, ſed recto regimine, educunt Liquorem rubeum, ſingularis efficaciæ ad curationem quorumvis vlcerum.

Tædium proculdubio Lectori parerem ſi maiori præparationum Antimonii numero caput hoc adaugerem: At vero cum maxime neceſſarias huc intulerim, & quæ crebriori verſantur in uſu, ſpero curioſos Lectores boni conſulturos ſi hos ad Baſilium Valentinum, Schroderum alioſve Authores relegarim, qui fuſius materiam hanc pertractarunt quam mei fuerit inſtituti.

CAPVT LXXXV.

De Biſmuthi Præparationibus.

BIſmuthum Corpus eſt minerale, ſemimetallicum ex prima materia conſtans, ſed adhuc rudi & imperfecta Stanni, conjuncta Sulphuri & Mercurio terreſtribus, improbe digeſtis, plurimo Sali Arſenicali impuro commiſta, in mineris prædicti metalli, generationis illius tempore productum.

Biſmuthi iſtius ſubſtantia admodum dura eſt; fragilis, granuloſa, granis grandioribus, lævibus, albis & pellucidis donata: Vulgari nomine vocant Stannum Glaciei, quod Stanni plurimam partem obtineat; poſtquam vero effractum fuit non paucas exiguas ſuperficies, glaciei inſtar læves exhibent; Sed præterea Authores Marcaſitæ nomen per excellentiam indiderunt, eo quod cæteras Mareaſitarum ſpecies candore & elegantia ſuperet.

Sal Arſenicale naturale, quod partem compoſitionis Biſmuthi conſtituit, in cauſa eſt cur præparationem nullam ſubeat ad uſus internos, ſed ſolum modo ad exteriores; ad quos uſurpatur præſertim illius Magiſterium, cuius hæc ſit præparatio.

Diſtillanda iuxta regulas Aqua Fortis, ex partibus æquis Nitri & Salis Marini, vel pari quantitate Nitri & Aluminis; conteratur & abluatur Biſmuthum, donec aqua pellucida prodeat; huius unciæ quinque Matratio Vitreo capaci immittantur; ſuperaffundantur unciæ quindecim alterutrius dictarum Aquarum Fortium; abſoluta vero omnino diſſolutione, præcipitanda hæc erit affuſo ſpiritu Vini rectificato Sali Tartari; Demum ſuperinjecta plurima aqua limpida, ſubſidentia Præcipitati facta, decantato, & ſeorſum repoſito Liquore eminente, plurima aquæ affuſione, per linteum tenue tranſcolatę, abluendum erit, donec omnimode dulcificatum ſit: in umbra autem exſiccatum, inter binas chartas repoſitum, exhibiturum eſt Magiſterium candidiſſimum, uſurpandum in cunctis Cutis infectionibus, ac præſertim ad cultum & nitorem vultus Matronarum, aquis idoneis id remiſcendo, aut Vnguentis Pomaceis, quamobrem à nonnullis dictum fuit *Album Perlatum*.

Aqua prioris ablutionis, quam ſeorſum adſervandam præcepi, admodum convenit curandæ cuivis Scabiei & Herpeis ſpeciei.

Præcipitatio Biſmuthi fieri poterit, infringendo vim ipſius diſſolventis,

ventis, injecta non mediocri quantitate aquæ puræ, dimisso vini spiritu: Sed cum Bismuthi portio in aqua adhuc dissoluta permaneat, eapropter minorem magisterij quantitatem consequi licet.

Ex Bismuthi Floribus licet etiam elicere Liquorem, ac Sal Crystallinum, hoc processu observato.

Subtilissime super Porphyrite teruntur Bismuthi libræ decem vel duodecim; hæ excipiantur grandi Cucurbita vitrea, illis affundatur æquale pondus vini albi austeriusculi: Cucurbitæ superimponatur Alembicum cœcum, quæ collocata in Balneo Arenæ moderate calido, detinenda erit per tres aut quatuor dies, materias per vices commovendo: Deinceps, effuso & seorsum reposito prædicto Vino, recentique æquali quantitate Bismutho affuso, novæ digestiori incumbendum erit, imo recentis vini affusionem reiterando, cunctasque cæteras operationes quinquies vel sexies: Postmodum reaffundendo super Bismuthum partem vini antea eliciti, imponendo Cucurbitæ proprium Alembicum, Receptaculo instructum; ritéque luto obductis commissuris, vinum id Balneo arenæ, igne moderato destillandum, seorsum si lubet reponendo spiritum primo prodeuntem: Demum sponte refrigeratis, & decrustatis vasis, Bismutho infundendum erit tantundem eiusdem Vini quantum prima vice; pergendo in affusione & abstractione vini donec nihil amplius illius superstes sit, Bismuthum autem in Retorta siccum remaneat. Tunc obstructo Alembici rostro, urgendus ignis evehendorum ergo sursum Florum Bismuthi, qui albi & nitentes in Alembico conspicui erunt; Tales adservandi in lagena vitrea densa, probe obturanda, vel in liquorem deducendi, repositi in cella Vinaria, Vniversus liquor distillatione eductus igne miti evaporandus, qui ad exiguam copiam deductus, cellæ vinariæ committendus erit ad crystallisationem, stramina aliquot interserendo ut Crystallla illis adhæreant, Postea decantato liquore illis supereminente ad usum recondi debent.

Flores & Liquor exinde educti admodum conveniunt emaculandæ Faciei, ac emendandis cutis infectionibus: Eximij quoque indicantur, sicuti & Crystalla, ad curationem Fistularum & Vlcerum malignorum Cancrosorumque.

Prætermitto Aquas, Extracta, Vitra, aliáque Præparata ex Bismutho expectanda, quippe quæ in Pharmacia usum non obtinent.

Præter Bismuthum naturale, à me supra descriptum, nonnulli Artis Chymicæ periti, ex observatione Principiorum, ipsius compositionem constituentium, rationem artificiale conficiendi excogitarunt,

adeo elegans, ad nativum tam prope accedens, ut ab eo hoc fictitium distinguere admodum arduum sit; Ecce illius compositionem, mihi communicatam, sicuti & Zincki artificialis, à viro quodam rerum novarum curiosissimo.

Stanni puriſſimi libra una in Laminas deducatur, in exigua frusta dividantur, postmodum conficiatur cementum ex Arsenici sesquilibra, Tartari albi libræ quadrante, & Nitri semiquadrante, Conterantur omnia & simul commiscentur, postea alternatim cementum & Stannum, stratificatione facta, optimo crucibulo immittantur, idoneæ Fornaci imponendo, ad ignem patentem, lenem initio, & per horæ spatium, successive adauctum ad fusionis usque gradum per horas quatuor, Postea materia in Conum fusorium infundenda erit, calefactum & sebo illitum, ad effingendum cylindrum, adauctiorem factum accessione trientis ad libram unam Stanni.

Zinckum ex iisdem conficitur materiis, eadem dozi, eademq; ratione qua Bismuthum, at vice Stanni usurpatur Plumbum, pauca addita Cadmia.

Nota, quo sæpius fusio utriusque facta fuerit, addito pauco Arsenico, eo elegantiora & nitidiora illa evadere.

PHAR-

PHARMACOPOEÆ

PARS QVARTA.

CAPVT I.

Complectens varia Remedia singularia, ex plurimis Authoribus celeberrimis deprompta, & à nonnullis Eruditis & Curiosis communicata,

VM propositum scopum ni fallor attigerim, enarrandi videlicet methodice quæcunque utramque Pharmaciam spectant, ac candido animo sinceroq; publici juris fecerim quicquid conducere credidi instituendis illis qui Arti huic se addixerunt, colophonem addere non posse me alia ratione credidi, quam in publicum emissis pluribus remediis electis, crebro experimento & usu à me comprobatis, quorum etiamnum nonnulla vel perraro aut nullatenus apud Authores obvia sunt; at cum id apud me ratum sit eximiam remediorum efficaciam in medicamentorum componentium numero insigni quærendam non esse, illorum sequax huc inferre nolui Formulas ingentes, ingredientium numero, & materiæ diversitate quam felici successu potius commendabiles & ad ostentationem conscriptas : Vice versa in id solum modo incubui vt inferrentur remedia crebro usu confirmata; quæ ex paucis quidem constent medicamentis, sed selectis, rite præparatis, instaque dozi præscriptis : unde proculdubio expectati fructus iique utiles profecturi sunt.

Aquæ

Aqua Apoplectica

℞. *Summitatum Majoranæ* *Roriſmarini*
Florum Tiliæ *Lavendulæ*, &
Liliorum convallium *Primulæ veris* ää. *m.* iij.

Macerentur per octo dies ad Solem, vel in Hypocauſto, in Spiritus Vini rectificati, & Aquæ Florum Arantiorum ää. *lib.* iij., *deinde in Balneo Arenæ ex arte diſtillentur, & ſervetur Aqua.*

Vires

Præſtantiſſima eſt hæc Aqua ad corroborandum Cerebrum, ac partes principes : Doſis illius eſt à ſemi cochleari ad integrum, tam ad præſervationem quam Curationem Apoplexiæ, uti & omnium cerebri affectuum.

Aqua Benedicta Serpilli.

℞. *Serpilli floridi, decreſcente Luna ante Solis exortum collecti unc.* ij.
Chamomillæ maioris, Satureiæ, Thymi ää. *unc.* j.

Fiat omnium Infuſio per octiduum in optimi vini ſpiritus lib. viij. *exempli gratia Rhenani, Poſtmodum diſtillentur.*

In Liquore diſtillato iterum infundantur Serpilli recentis, floridi.
Cinnamomi unc. j. *Xyloaloës & Macis ana unc. ſem.*

In particulas tenuiſſimas incidantur, prægreſſaque levi maceratione, omnia per Alembicum iterum exſtillentur Balneo Mariæ, Eliciaturque Aqua ad uſus ſervanda.

Vires

Minſicht eximiam ait eſſe hanc Aquam ad quaſcunque Fluxiones ſiſtendas, corroborandum & excalefaciendum Cerebrum, Ventriculum & Inteſtina, excitandum Appetitum, Reſerandos lotii meatus, Calculos expellendos, ſedandos dolores colicos & Tormina, Flatus diſcutiendos, Vomitus ſiſtendos, menſtruum fluorem promovendum, ſecundinas & Fœtum mortuum pellendum.

Exhibet à ſemuncia ad vnam vnciam vel binas.

Aqua Bezoartica.

℞. *Radicum Carlinæ & Vincetoxici* ää. *vnc. iiij.*
Foliorum Scordii, Rutæ, Cardui Benedicti, Meliſſæ, & ſummitatum hyperici ää. *m. ij.*

Macerentur

Macerentur contusa vel incisa omnia in Aquæ Nucum stillatitiæ libra iv, *& Spiritus vini libra j.*

Igne arenæ moderato distillentur: Ex residentia vero combusta Sal extractum in aqua ad usus servanda dissolvatur.

Vires.

Aqua hæc summæ est efficaciæ adversus Pestem & omnes morbos Epidemcos:

Dosis cochleare unicum in præservatione, At si sudores provocandi, possunt dari quatuor cochlearia, ut effectus manifestiores succedant.

Aqua ad comminuendum Calculum Quercetani.

R. *Succorum Porri, Raphani, Cepæ ää. libra ij.*

Limonum, Parietariæ, Auriculæ muris ää libra sem. omnium horum Succorum simul mixtorum fiat primum digestio & fermentatio, dein distillatio, Addi quoque potest Crystalus calcinata, necnon fimus columbinus, qui totus est nitrosus, singulorum quantum satis est.

Vires.

Quercetanus miris laudibus effert hanc Aquam ad comminutionem Calculi, asserens hunc ab illa insensibiliter alteri, a tenuari, & dissolvi materiam mucilaginosam & tartaream calculi parentem, tum in Renibus tum in vesica, innoxiès vero & citra dolorem operari.

Exhibetur ab uncia una ad duas, usurpari etiam potest ad injectiones.

Aqua ab idem ejusdem Authoris.

R. *Succorum Esulæ usinoris, verrucariæ, centumnodiæ ää* vnc j.

In his macera Boracis vnc. *j.*

Distilla Aquam, & serva ad eundem usum.

Vires.

Idem Author hanc Aquam admodum commendat ad eosdem effectus, eadem ratione in usum adducendo.

Aqua Columborum Cosmetica.

R. *Columbos juniores exenteratos & in frusta dissectos* N°. *ij.*

Nucleorum Persicorum, Seminum quatuor frigidorum mundatoram ää vnc. iv

Albumina ovorum N°. xij.

Succum quatuor Limonum.

Macerentur horis duodecim in Lactis Caprini libra iiij.

Deinde in Mariæ Balneo distillentur.

Aquæ distillatæ addantur Boracis, Caphuræ.

Sacchari candidi, Aluminis vsti pulveratorum āā. drachm. *ij.*

Soli per triduum prius exposita per quindecim dies in cella stent vinaria, filtrataque aqua ad vsum servetur.

Vires.

Aqua hæc lenit, candorem & nitorem vultui conciliat Matronarum. Quavis hora potest ablui facies, sed potissimum vesperi & mane.

Aqua alia Columborum.

R. *Myrrhæ electæ pulveratæ* vnc. vj.

Columbos iuniores excuteratos & in frusta dissectos N° *ij.*

Vini Hispanici & seri lactis āā libras ij.

Succi limonum, sempervivi majoris & Pomorum fragrantium āā libra j.

Aquæ Rosarum & Nymphææ āā. libram sem.

Albumina Ovorum N°. ij.

Omnia permixta, & Alembico vitreo excepta in Balneo Mariæ distillentur, & servetur Aqua ad vsum.

Vires.

Vsus istius Aquæ idem qui prioris, iidemque effectus sperandi.

Aqua alia Cosmetica.

R. *Sacchari albissimi* libra *j.*

Aluminis Rupei vncias iij.

Seminis Papaveris albi vncias ij.

Florum Fabarum, Nymphææ & Violarum, & Herbæ sempervivi majoris āā *m.j.*

Succum quatuor Limonum.

Micas duas panis albi.

Lactis Caprini & Vini albi āā libram j.

Contusis contundendis, permixta & excepta omnia Alembico vitreo, in Balneo Mariæ distillentur, & servetur Aqua ad vsum.

Vires.

Aqua hęc præstantissima est ad lævorem candorem & nitorem vultus non secus ac præcedentes.

Aqua Diuretica *D. D. D. Aquin.*

R. *Radicum Onalidis, Apii, Fœniculi & Eryngij, Baccarum Iuniperi & Alkekengi* āā. drachm. *ij.*

Folio-

Foliorum Virgæ Aureæ, Naſturtij aquatici, Berulæ, & florum ſambuci ää. m. ij.
Contuſa vel inciſa omnia macerentur horis viginti quatuor in vini albi &
Succorum Raphani & Parietariæ ää libra ij.
Addantur mellis Narbonenſis libra i.
Terebinthinæ Venetæ libra ſem.
Diſtillentur ex arte igne Arenæ moderato.
Addeſingulis Aquæ diſtillatæ libris Spiritus Salis dulcis libra j.

Vires.

Mira præſtat hæc Aqua in difficultate vrinæ: Doſis ab vncia vna ad duas vel tres.

Aqua Diuretica alia.

R. *Radicum Petroſelini, Raphani, Valerianæ majoris, & Nucleorum Perſicorum* ää vnc. iiij.
Seminum Bardanæ & mili Solis ää vnc. ij.
Foliorum Pimpinellæ, Naſturtij Aquatici, Beccabungæ, Siſimbrij & Capilli veneris Monſpel. ää m. iij.
Contuſa omnia in vini albi generoſi libris vj. *per triduum macerentur.*
Deinde additis Terebinthinæ Venetæ libris ij. *igne arenæ diſtillentur, & ſervetur Aqua ad vſum.*

Vires.

Aqua hæc propemodum eaſdem obtinet vires quas præcedens, eodemque modo vſurpari poteſt.

Aqua Anti Epileptica Langij Correcta.

R. *Raſuræ cranij humani, viſci quercini, Radicis Paoniæ, & Dictamni albi* ää vnc. ij.
Florum Liliorum convallium recentium m. ij.
Lavendulæ, Roriſmarini & Tiliæ ää. m. iij.
Cinnamomi drachm. vj.
Nucis moſchatæ vnc. ſem.
Garyophyllorum, Macis & Cubebarum ää drachm. ij.
Contuſa omnia Matratio accurate obturato excepta in vini Malvatici libris viij. *per hebdomadam lentiſſimo calore macerentur, deinde igne Arenæ moderato diſtillentur, & prolecta Aqua Anti Epileptica ſervetur ad vſum.*

Vires.

Iam à plurimo tempore in pretio fuit hæc Aqua Anti Epileptica Langij, At multo præſtantior futura eſt addita raſurâ Cranii humani, ac

parata juxta præcedentem descriptionem : Exhibetur in paroxysmo Epileptico à drachmis duabns ad vnciam ; Commode etiam præscribi potest tam ad curationem istius effectus quam ad præcautionem, admodum quoque idonea est adversus cunctos cerebri frigidos affectus.

Aqua ad delendas Faciei maculas.

R. *Fragorum* libra i. sem.
Florum Liliorum & Fabarum ãã libra sem.
Aluminis Rupei & Plumei ãã. vnc. sem.
Salis Gemmei, Nitri, viridis Æris ãã. drach. sem.
Macerentur per decem dies in vini malvatici, mellis Narbonensis & Aceti ex vino albo ãã libra i.
Demum distillentur lento Arenæ igne, & reconde Aquam ad usus.

Vires

Aqua hæc admodum convenit delendis vultus maculis, illi immerguntur linteorum segmina, admoventurque locis maculis fœdatis in lecti introitu, demum mane eluuntur aqua Nymphææ.

Aqua Febrifuga adversus Febrem Quartanam.

R. *Radicum & foliorum Fœniculi,*
Foliorum Absinthij, Salviæ, Rutæ, Artemisiæ, & Rorismarini, vel Florum ejusdem, summitatum Centaurii minoris ãã *pug. ij.*
Macerentur hæc simplicia per triduum in Vini albi libris quatuor ; fiatque demum distillatio s. a

Vires

Plurimum commendatur hæc Aqua contra febres intermittentes, præsertim Quartanam, exhibendo initio paroxysmi ab vncia una ad quatuor.

Aqua Quercetani ad Gonorrhœam fœdam & virulentam, etiam inveteratam.

R. *Radicum Iridis Florentinæ, Foliorum Dictamni Cretensis, & menthæ siccatorum* ãã. vnc. j.
Seminum Agni Casti, Rutæ, Lactuæ ãã. drach. vj.
Terebinthinæ Venetæ vnc. iv.
Vini albi vncia xx.
Contundenda contundantur, omnia Alembico excipiantur : Balneo Mariæ secundum artem distillentur, servetur Aqua ad usus.

Vires

Vires.

Præstantissima est hæc Aqua ad curationem Gonorrhoeæ etiam maxime malignæ & vetustissimæ, dummodo non neglectæ prius fuerint purgationes alique Remedia universalia: Quolibet mane danda duo cochlearia, ieiuno ventriculo, pergendo in illius usu ad aliquot dies.

Aqua Schroderi ad Affectus Gutturis.

R. *Foliorum Pyrastri, Apii, Saniculæ, Pericłymeni, Scordii, Pentaphylli, & Aristolochiæ rotundæ ãã m.ij.*

Matrisylvæ cum toto m. IV.

Cereviſiæ aceſcentis libra IV.

Omnia vaſe idoneo excipiantur, rite obturando ut ſimul fermenteſcant ſpatio trium ſeptimanarum, Demum additis Albi Græci, i. e. ſterçoris albi canis vnciis iij.

Fiat Diſtillatio per Veſicam.

Vires.

Hæc Aqua exhibetur in inflammationibus Gutturis & Columellæ: ſæpius gargariſanda, linteaque illi immerſa collo circumdantur.

Aqua Anti Epileptica Hirundinum correcta.

R. *Hirundinum in nido captarum* N°. xx.

Integræ Alembico vitreo immittantur, illis adjiciantur Raſuræ cranii Humani vncię iij.

Caſtorei vncia i. ſem.

Succi Radicum & Foliorum Pæoniæ maris vnciæ vj.

Aquarum Florum Filiæ, Lavendulæ, & Liliorum Convallium ãã libra i. ſem.

Aceti ſcyllitici libra ſem.

Cuncta mitiſsimo igne macerentur ſpatio quadraginta horarum, poſtea diſtillentur, Aquam diſtillatam ad uſus ſervando.

Vires.

Singulares omnino vires obtinet hæc Aqua adverſus Epilepſiam: Cochlearia aliquot in paroxyſmo dantur; imo quotidie ſæpius exhibenda, præmiſſo uſu remediorum univerſalium.

Aqua Hyſterica.

R. *Succorum Nepethæ, Abſinthij, Artemiſiæ, Pulegij maioris, Hyſſopi & Florum Sambuci ãa partes æqu. Diſtillentur cuncta ſ. a. aſſervetur aqua diſtillata ad uſum.*

Vires

Admodum convenit hæc aqua in cunctis affectibus uterinis: Cochleatim exhibetur, imo pro una dozi unc. v. vel vj.

Alia Aqua Hysterica Bryoniæ Composita

Sacci Radicum Bryoniæ, Foliorum Rutæ & Artemisiæ ā ā *lib.* ij.
Sabinæ siccæ, Matricariæ, Neperbæ, Polegij maioris, ā ā m. ij.
Basilici, Dictamni Cretici ā ā. m. ij.
Corticum malorum Aurantiorum recentium, aurei coloris.
Myrrhæ unc. ij.
Castorei unc. j.
Vini Canariensis libr. xij.
Maceratio horum omnium fiat in vase idoneo per quatriduum, Postea illico distillentur materia Mariæ Balneo; Postmodum exprimendo & colando circa mediam circiter distillationem, tandem pergendo in distillatione, Liquor superstes ad extracti consistentiam deducendus.

Vires

Apud Anglos multo est in usu hæc Aqua adversus affectus uterinos, exhibetur à semuncia ad unciam unam: Seorsum aut commixta Liquoribus idoneis.

Plurimum etiam commendatur extractum, ex eadem Aqua exhibendum, à semidrachma ad integram.

Aqua alia Hysterica.

R. *Radicum Paoniæ, Bryoniæ, & corticum Arantiorum* ā ā. *unc.* iij.
Foliorum Artemisiæ, Matricariæ, Melissæ, Purlegii regalis, Rutæ, Sabinæ & Florum Sambuci m. j.
Myrrhæ & Castorei ā ā. *unc. sem.*
Croci drachm. ij.
Macerentur omnia per viginti quatuor horas in vini Hispanici, & Aquæ Iulorum Nucum iuglandium, & Florum Arantiorum ā ā. *lib.* ij. *Distillando postmodum omnia igne lento Arenæ.*

Vires

Aqua ista utilis admodum habetur adversus cunctos affectus uterinos: Dosis illius est à semuncia ad uncias duas.

Aqua

Aqua Imperialis.

℥. *Cinnamomi unc.* iv.

Nucis moſchatæ, corticum citriorum ā ā. *unc.* ij.

Caryophyllorum, Calami aromatici, Santali citrini, Radicum Paoniæ ā ā. *unc.* j.

Foliorum Lauri, ſummitatum Hyſſopi, Maioranæ, Thymi, Saturei æ, foliorum Salviæ, Anthos & Lavendulæ ā ā. *drachm.* j. *contundenda contundantur, omniaque ſimul macerentur in*

Vini albi & Aquæ Meliſſæ āā. *libr.* iv.

Aquæ Florum Arantiorum libr. ſem.

Per viginti quatuor horas, Demum ſuſcipienda diſtillatio juxta Artis regulas, adſervando Aquam ſtillatitiam.

Vires.

Eximiûs cenſetur uſus Aquæ Imperialis in morbis cerebri, ventriculi, & uteri: Admodum quoque confert ad promovendum Partum.

Doſis eſt à drachmis duabus ad unciam unam.

Aqua Mirabilis.

℥. *Cinnamomi electi unc.* j.

Corticis exterioris Citri, Nucis Moſchatæ āā. *drachm.* ij.

Caryophyllorum, Galangæ, Cubebarum, Macis, Cardamomi, Zinziberis āā. *drachm.* ij.

Conterantur omnia, macerentur in ſucci meliſſæ, ſpiritus vini āā. *libr.* j. *per viginti quatuor horas, Fiat poſtmodum Diſtillatio igne moderato arenæ ſecundum artem.*

Vires.

Aqua hoc præſtantiſſima eſt ad corroborandas partes omnes Principes, vires proſtratas inſtaurandas, ac ad Venerem tardos, laceſſendos.

Aqua Anti Nephritica correcta.

Dom. de Belle Garde.

℥. *Mellis Narbonenſis unc.* ij.

Terebinthinæ Venetæ, Ligni Nephritici, Radicis Ononidis āa. *unc.* j. *ſem.*

Agallochi, Galangæ, Caryophyllorum, Cinnamomi, Maceris, Cubebarum & Maſtiches āa. *unc. ſem.*

Pulveriſatis pulveriſandis, cuncta macerentur per triduum in Aquæ vitæ libr. iiij. *diſtillando poſtea igne mediocri.*

Vires.

Aqua hæc præſtantiſſima eſt adverſus Calculum & quemvis Colicum dolorem, exhibendo à drachma una ad ſemunciam, ſeorſum aut dilutam in quopiam liquore convenienti.

Aqua Aromatica præstantissima.

R. *Radicis Iridis Florentinæ & Benzoini ãã.* vnc. *j.* sem.
Stiracis calamitæ drachm. vi.
Ligni Rosarum vnc. sem.
Santali Citrini drachm. ij.
Calami aromatici, Labdani ãã scrupul. *ij.*
Florum Benzoes scrupul. *j.*
Pulverisata omnia Matratio immittantur, addendo Aquæ Rosarum libra j.
Aquæ, &c.

Aquæ Florum Arantiorum libram sem.

Vase optime obturato fiat omnium maceratio in Balneo Mariæ tepido per viginti quatuor horas, deinde augendus erit ignis, materiis in eodem Balneo repositis per bihorium, facta postmodum colatura & expressione, Aquam expressione elicitam ad vsus servando, in illa dissolvendo.

Moschi Orient.
Ambr. gris. ãã gr. *ij.*

Vires.

Aqua hæc Angelicæ titulo insignita est, ratione odoris suavis & gratissimi: Facta Aromatum in Aquis infusione, hæc percolari potest, ac dissolutione facta Moschi & Ambræ præscriptorum, adservari Liquor nomine Aquæ Angelicæ donandus: Nec magma erit inutile, id exsiccando ac impedimentis vel sarcinis id immiscendo isto odore imbuendis: Aqua hæc valet solum ad vsus externos.

Aqua Ophthalmica præstantissima.

R. *Florum Cyani collectorum & contusorum cum propriis calicibus q.v. Macerentur in Nive, aut Aquæ Nivis sufficienti quantitate per viginti quatuor horas, demum distillentur igne Arenæ exiguo, Aquam ad vsus adservando.*

Vires

Mira præstat hæc Aqua non modo in curatione plerorumq; affectuum Oculorum, illorum præsertim qui comitem habent inflammationem, sed & ad aciem oculorum acuendam, corroborandum & conservandum visum, speciatim in senibus: Eapropter etiam nomen illi inditum Aquæ *Chasselunette*, hoc est, cujus beneficio conspicillis carere licet. Guttæ aliquot oculis instillandæ mane & sero, imo, si lubet, qualibet hora.

Aqua

Aqua Paralytica & Apoplectica.

R. Ceraſorum nigrorum contuſorum lib. IV. *Micæ Panis albi lib j.*
Radicis Valerianæ contritæ, Raſuræ cornu Cervini ää. vnc. iij.
Maceris & Garyophyllorum pulveriſatorum ää vnc.ſem. *Croci* drach. *ij.*
Florum Lavendulæ & Liliorum convallium ä ä *P. iij. Ex omnibus commiſtis fiat maceratio balneo maris repido per viginti quatuor horas Demum aucto eodem Balnei calore fiat diſtillatio, Aquam diſtillatam ad vſus ſervando.*

Vires.

Plurimum valere dicitur ad curationem Paralyſeos, Appoplexiæ, ac cunctorum Cerebri frigidorum affectuum; Doſis illius eſt a ſemuncia ad vnciam.

Aqua Antipodagrica.

R. *Fimi bubuli ſicci, Sperma tis Ranarum ää. P. æq.*
Commiſceantur & Alembico vitreo immittantur,
fiatque diſtillatio in Diplomate calore mediocri,
Aquam diſtillatam in loco frigido ad vſus ſervando,

Vires,

Eximiam prædicant hanc Aquam ad leniendos dolores Arthritidis calidæ, eapropter illi immerguntur lintea ægræ parti admovenda

Aqua Antiſcorbutica.

R. *Radicum Raphani ruſticani, & hortenſis ää.* lib.j. *Succorum Cochleariæ, Naſturtij aquatici, Beceabungæ, Nummulariæ, Menthæ, Meliſſæ, Fumariæ ää.* lib. ſem.
Macerentur omnia ſimul per viginti quatuor horas, Demum fiat diſtillatio exiguo igne Arenæ, adſerveturque Aqua ſtillatitia ad uſus.

Vires.

Felici ſucceſſu Aqua iſta vſurpatur in affectibus ſcorbuticis, horis matutinis illam exhibendo, ab una ad duas vel trés uncias, in vſu pergendo ſecundum neceſſitatem.

Aqua Theriacalis

R. *Radicum Gentianæ, Angelicæ, Imperatoriæ, Valerianæ, Contrayervæ ää.* vnc.ii.
Corticum Citri, Arantiorum, Cinnamoni, Caryophyllorum & Baccarum Iuniper. ää vnc. i.
Summitatum Scordij, Rutæ, Hyperici ää pug. i.

Cuncta hæc infundantur per triduum in ſpiritus vini. Aquæ Nucum & Cardui bened. ää lib. ij.
Poſtea adde Theriaces optimæ vnc. iiij.
Omnia diſtillentur igne Arenæ, Aquam ad vſus ſervando.

Vires.

Commendabilis eſt hæc Aqua adverſus venenorum iniurias, ac ad robur cunctarum partium principum : Doſis illius eſt a drachma vna ad ſemunciam.

Nonnulli Aquam Theriacalem præparant Theriacam diſſolvendo in partibus æqualibus ſpiritus vini & Aceti diſtillati, Alij Acetum detrahunt, eaque ratione citra vllam diſtillationem vſurpant.

Aqua vitæ Regia.

R. Ligni Aloes, Radicum Zedoariæ, Angelicæ, Carlinæ, Valerianæ ää unc. ij
Cinnamomi optimi, maceris, & corticis exterioris mali citrij ää unc. ſem.
Caryophyllorũ Cardamomi minoris, & ſeminis fœniculi dulcis ää vn. ſẽ.
Florum Arantiorum, Roriſmarini, Salviæ & maioranæ floridæ ää m. ij.
Contundenda contundantur, Demum omnia matratio indantur cum Spiritus vini, & vini malvatici ää lib. iv.
Vaſe optime ſuperna parte occluſo omnium fiat maceratio igne mitiſſimo per triduum, Poſtea ſecundum artem fiat diſtillatio Balneo Arenæ, diluendo in Aqua diſtillata, ad vſus ſervanda
Moſchi, Ambræ griſeæ ää drach. ſem.

Vires.

Aqua hæc, etiamſi ex pauciſſimis conſtet medicamentis, merito tamen anteferenda eſt plurimis Aquis vitæ dictis, compoſitis, a Matthiolo, aliiſque Authoribus celebribus traditis, ex quarum farragine nonniſi qualitatum confuſio expectanda, ſi ingens numerus ac diverſitas medicaminum perſpecta fuerit : iſtius inquam perfectionem ex eo deprehendere licet, quod cum nullum adſit medicamentum quod non inſignium ſit virium, cuncta eo tendunt in vnicum finem, corroborationem ſcilicet cerebri, cordis & ventriculi ac partium omnium principum, ſi debilitatem contraxerint a ſpirituum diſſipatione, aut oppreſſæ ſint a nimia copia, aut pravis humorum qualitatibus: Procul a cibo exhibetur a drachma vna ad ſemunciam, ſeorſum aut liquori idoneo commixta.

R.

Aqua Viridis *Hartmanni* correcta.

R. Melllis Rosati unc. ij
Sulphuris vivi, Aluminis crudi, eviridis Aeris ā a vnc. j.
Albi Græci. i. e. stercoris-canini sicci, comarum sabinæ, & sambuci ā ā d.j.
Florum Hyperici, Rorismarini, Rutæ, Plantaginis, Salviæ. Pulegii ā ā m. sem.
Omnia, excepto Æris viridi, per horæ semiquadrantem in vini albi & Aquæ solani ā ā lib. j. coquantur, postea addito extra ignem & dissoluto, viridi Æris, coletur Aqua viridis, & servetur.

Vires.

Aqua hæc viridis præstantissima est ad sanationem omnium vlcerum, Oris, Faucium, Nasi, ac quarumvis aliarum partium, etiam scorbuticorum & venereorum. Continguntur ulcera gossipio aut linteis concerptis, isti Aquæ immersis

BALSAMA

Balsamum Bezoarticum.

R. *Oleorum stillatitiorum Rutæ, Corticis Citri, Arantiorum, Lavendulæ, Angelicæ ā ā scrup. dim. Succini rectificati Guttas v. Camphoræ. Gt. iv. Olei Nucis moschata vnc. sem. Fiat ex arte Balsamum.*

Vires

Præstantissimum est hoc Balsamum adversus aeris inquinamenta, ac præsertim pestilenti tempore, Admodum etiam congruit discutiendis vaporibus ab utero elatis: Tantillum naribus immittitur in ædium egressu adversus vapores hystericos, Admodum quoque efficax hoc Balsamum in Cerebri affectibus, ac Apoplectici nomine venire potest.

Balsamum Hystericum.

R. Lacrymarum Asæ fœtidæ, Galbani, Opopanacis Sagapeni Ammoniaci ā ā dr. j.
Oleorum stillatitiorum Rutæ, Succini, Baccarum Iuniperi ā ā scrup. j.
Liquefactis in mortario calefacto Gummi permisicantur Olea, & fiat Balsamum fluidius, ad usus servandum.

Vires

Balsamum hoc plurimum valet ad discutiendos vapores hystericos, naribus immissum, Et ad provocandos menses, iunctione facta vmbilici & imi ventris.

Balsamum Vulnerarium insigne

R. Olei Terebinthinæ Venetæ unc. ij

viridis Æris & Vitrioli viridis aa Gr. vi. Simul permixta, & phiala vitrea rectè obturata excepta ſoli æſtivo diebus aliquot exponantur, & ſervetur Balſamum ad vſus.

Vires

Eximium eſt iſtud Balſamum ad citam ſanationem vulnerum omnium ſanabilium: Guttæ aliquot vulneri inſtillantur, ac illi prius tepefacto immerguntur ſplenia ſuper adponenda,

Balſamum Vulneratium aliud

R. Olei Hyperici lib. ſem. Olei Laurini & Terebinthinæ Venetæ aa unc. ij. Olei baccarum Iuniperi ſtillatitij unc. ſem. Pulveris Aloës electæ drachm. ij. Viridis Æris & Olei Caryophyllorum a a drachm. j. Simul permiſceantur, & per aliquot dies inſolentur, ſervetur que Balſamum.

Vires

Multis quoque laudibus effertur hoc Balſamum ad curationem quorumuis Vulnerum.

Clareta.

Claretum Stomachicum

R. Cinnamomi contuſi unc. iij. Caryophyllorum, Zinziberis, cardamomi & Galangæ pulveriſatorum aa *drach. ſem. Macerentur frigide per horas ſex in matratio obturato in Aquæ vitæ lib. iij. Aquæ Roſarum lib. j. ſ. Poſtea filtrentur, & in filtrato liquore diſſoluantur ſacchari optimi lib. ij. & factũ erit Claretum.*

Vires

Aqua hæc Clareta guſtui grata eſt, eximia ad corroborandum uentriculum parteſque principes, flatus diſcutiendos, appetitumque excitandum, Doſis illius eſt a drachma ſemis ad ſemunciam.

Claretum Antimoniale.

R. Vitri Antimonij ſubtiliſſime pulveriſati drachm. ij. Vini Hiſpanici lib. j. ſem. macerentur per hebdomadam igne moderatiſſimo in matratio diligenter obturato, per vices agitando, deinde filtrentur, permixtiſque Sacchari albiſſimi lib. iiij. Olei cinnamomi G. lib ij. Servetur claretum ad vſum.

Vires

Seruandus iſte liquor in lagena vitrea denſa accurate obturanda: ſaporis gratiſſimi eſt, ſuſque deque leniſſime purgans, Doſis drachmæ duæ vel ſemuncia.

Collyria

Collyria.

Collyrium, vel Aqua ophthalmica D. D. D'Aquin.

R. Tuthiæ Alexandrinæ, ter in Aqua Rosarum extinctæ, & supra porphyrium præparatæ, & Garyophyllorũ pulveratorum aa *unc. j. sem. Sacchari candidi unc. j. Caphuræ, Aloës,* aa *drachm. j. sem Vini Hispanici lib. iv. Aquæ rosarum albarum lib. sem. Aquarum Chelidoniæ, Fœniculi, Euphrasiæ & Rutæ* aa *unc. ij. Omnia simul mixta, lagena vitrea diligenter obturata excipiantur, & Soli æstivo per quindecim dies exponantur, deinde simul serventur ad usum.*

Vires

Aqua hæc summæ est efficax adversus quosvis oculorum affectus, cui rei in usum venit solum liquor limpidus, materia in fundo crassiori relicta.

Collyrium sive Aqua ophthalmica Domini Fouquet.

R. *Tuthiæ præparatæ unc. ij. Maceris subtilissime pulverati unc. j. Vitrioli albi drachm. j. Aquarum Fœniculi, Rosarum* aa *lib. j. sem. Aquæ plantaginis lib. sem. Simul mixta in lagena obturata Soli æstivo per aliquot dies exponantur, deinde servetur Collyrium ad usus.*

Vires

Præstantissimum censetur hoc Collyrium in cunctis oculorum effectibus.

Collyrium Cæruleum.

R. *Aquæ extinctionis Calcis vivæ filtratæ lib j. Salis Ammoniaci pulverati drach. j. Simul mixta in pelvim æneam conjiciantur, illicque per noctem maneant, filtratusque liquor ad usus servetur.*

Vires

Collyrio hoc præstantius excogitari & perfici nequit ad quosvis oculorum affectus: Colorem illi conciliant particulæ cupri à sale Ammoniaco & calcis corroso & dissoluto.

Cremores.

Cremor Tartari solubilis.

R. *Cremoris Tartari quantum libuerit, Dissolve in sufficienti quantitate aquæ ferventi, deinde instilla guttatim liquorem salis Tartari donec nulla fiat amplius ebullitio: evaporetur humiditas, & remanebit Cremor solubilis.*

Cum copia salis fixi superet copiam Acidi cremoris Tartari, hinc abrumpitur unitas; illius partium; Poros autem pervadens hunc dissolutioni idoneum efficit in hiquoribus aquois frigidis, qui ante in feruidis tantum dissolubilis erat.

Cremor Tartari Emetricus solubilis.

R. *Croci metallorum cum suis salibus mixti, & Cremoris Tartari* aa unc. ij. *Subtiliter pulverentur, & in Aquæ fontanæ* lib. iij. *frigide per duodecim horas macerentur, sequenti vero die per idem tempus igne Arenæ moderato digerantur, & aucto tandem igne leviter bulliant, filtratusque liquor ad cuticulam evaporetur, & in loco frigido ad crystallisandmm reponatur,*

Vires

Cum huius Cremoris Tartari partes ab invicem divellantur a commistione salis fixin, in croco metallorum superstitis, Cremor autem imprægnatus sit qualitatibus eiusdem Croci, ideoque evadit dissolubilis etiam in frigida, per inferiora & superiora expurgare idoneus, præbendo a duobus aut tribus ad quinque aut sex grana, ex jusculo aut vino, vel alio quopiam Liquore.

Electuaria.

Electuarium Cholagogum Franciſci de le Boë Sylvij.

R. *Pulpæ Prunorum acido dulcium, ad debitam consistentiam spissatæ* unc. x.
Cremoris Tartari & Scammonij electi a a *drachm.* ij.
Rhei electi a a *drachm.* x.
Cinnamomi acuti unc. sem.
Santali citrini drachm. ij.
Sacchari optimi clarificati & cocti unc xvj.
Simul misicantur, & fiat ex Arte Electuarium.

Vires

Electuarium hoc optime expurgat quosvis vitiosos humores, ac præsertim bilioſos & seroſos: Exhibendum a drachmis duabus ad semunciam in Bolo, aut dissolutum in convenienti liquore.

Electuarium Hydragogum Ejusdem.

R. *Extracti baccarum Iuniperi, & pulpæ Tamarindorum ad debitam consistenteam spissatæ* aa unc iiij.
Radicis Ialapæ subtiliter pulveratæ unc. sem.
Scammonij electi drachm. j,
Cinnamomi acuti, & seminis Fœniculi dulcis pulveratorum aa drachm. ij.
Sacchari clarificati & cocti scrup. x.
Fiat ex artu electuarium.

Vires

Vires

Electuarium hoc admodum conducit ad ſeri expurgationem, potiſſimum in Hydrope, exhibendo a drachmis duabus ad ſemuncium, imo & ad drachmas ſex.

Elixiria

Elixirium Cephalicum

R. *Viſci quercini*, *Radicum Pæoniæ*, *valerianæ majoris* aa vnc. j.
Seminis Pæoniæ, *Bacarum Inniperi & Lauri* a a unc. *j*.
Cinnamomi, *Macis*, *Cubebarum*, aa drachm. iij.
Florum Tiliæ, *Anthos & Lavendulæ* aa m. j.
Contundenda contundantur, *& omnia in Aquarum Liliorum convallium*, *Ceraſorum nigrorum*, *& ſpiritus vini rectificati* a a lib. ſem.
Horis viginti quatuor macerentur, *deinde ex arte diſtillentur*, *Liquori vero ſtillato addatur*
Sacchari optimi lib. *j*.
Tincturæ Ambræ griſeæ drachm. *j*.
Et ſervetur Elixirium in Lagena vitreæ rite obturata.

Vires

Inſignis efficaciæ eſſe perhibetur hoc Elixirium in Epilepſia, Apoplexia, aliiſque frigidis cerebri affectibus; Poculæ cibo id præbendo, a ſemicochleari ad duo cochlearia integra.

Elixirium Hyſtericum.

R. *Oleorum ſtillatorum Abſynthij*, *Pulegij*, *Matricariæ*, *Rutæ*, *& Succini* a a gtt. vj.
Tincturarum Croci, *Caſtorei* a a. vnc. iij.
Sacchari optimi, *Aquarum Artemiſiæ*, *Florum Sambuci* a a. vnc. vj.
Fiat ex arte Electuarium.

Vires

Admodum convenit hoc Elixirium in cunctis affectibus Hyſtericis, eadem dozi ac prius exhibendum.

Elixis Proprietatis Antiſcorbuticum.

R. *Myrrhæ Alexandrinæ*, *Aloes Succotorinæ*, *& Croci electi pulveratorum* a a. vnc. iiij.
Digerantur vaſe clauſo per dies octo in Balneo Arenæ moderate calido cum Spiritus Antiſcorbutici lib. iv.

Aucto deinde per horam vnam Balnei calore, filtretur spiritus tinctus, & seorsum servetur, Affusaque supra massam superstitem novi spiritus libra una, reiteretur digestio & filtratio, Fiatque ex arte igne arena moderatissimo spiritus abstractio; donec tertia tantum pars supersit, refrigeratisque vasis servetur Elixirium, cui usus tempore tertia vel quarta spiritus volatilis Cornu Cervini pars potest permiscori.

Vires

Elixir hoc probatissimum est in cunctis affectiburs ab humorum corruptione ottum ducentibus, sed præsertim in usum accercitur ad scorbuticorum curationem, sanguineam enim massam puriorem efficit segnemque illius motum promovet, in ejusmodi affectibus familiarem.

Exhibetur ex vino, vel liquore quopiam adcommodato, a septem vel octo, ad quindecim vel viginti guttas.

Spiritus Antiscorbutici descriptionem quære proprio loca

Elixirium Stomachicum.

℞ *Oleorum stillatorum Cinnamomi, Caryophyllorum, Absinthij, Corticum citri & Arantiorum* aa Gt. vj.
Sacchari albissimi pulverati, spiritus vini rectificati, Aquarum menthæ, Florum Arantiorum aa vnc. vj.
Misceantur ex arte, & fiat Elixirium ad vsus servandum.

Vires

Vsus istius Elixirii proficuus est in cunctis affectibus frigidis Ventriculi, sicuti & in corroborandis omnibus partibus principibus:

Datur à drachmis duabus ad semunciam, seorsum aut aliis liquoribus commixtum.

Emplastra

Emplastrum Abbatis *de Grace*

℞. *Olei rosati multis infusionibus valde Odorati* unc. vi.
Lithargyri auri præparati, & succi rosarum depurati aa unc. viii.
Ceruſæ Venetæ præparatæ vnc. ii.
Coquantur ex arte in Emplastri consistentiam, deinde addantur, Ceræ flavæ unc. iiii.
Et factum erit Emplastrum, ad vsus servandum.

Vires

Celeberrimum est hoc Emplastrum ad curanda quævis vulnera & vlcera. Leniſſime effectum exerit odorisque est gratissimi; quo fit ut commodissime sparadrapa confici queant, vel Telæ Gulteri ad Fonticulorum curationem.

Emplaſtrum Matricale roborans.

℞. *Minij pulverati lib. j.*
Ceruſæ præparatæ lib. ſem.
Saponis unc. x.
Olei communis lib. ij.
Aquæ Florum Arantiorum unc. iv.
Coquantur ex arte ad Emplaſtrum.

Vires

Eximium cenſent hoc Emplaſtrum ad corroboranda Vteri ligamenta, forma rotunda id donando, & umbilico admovendo.

Emplaſtrum ad Scrofulas.

℞ *Maſſæ Emplaſtri de Cicuta unc.* viij.
Gummi Elemi puriſſimi unc. ij.
Mercurij præcipitati rubri unc. ij. *ſem.*
Simul miſceantur in Emplaſtrum.

Vires.

Admodum confert iſtud Emplaſtrum ad colliquandas expurgandas & ſanandas Scrofulas.

Febrifuga.

Pulvis Febrifugus.

℞. *Cinnabaris Antimonij. unc.* j.
Salis communis toſti drach. ij.
Simul pulveratis, & Cucurbita vitrea exceptis ſuperfundantur Olei Sulphuris unc. iij.
Digerantur per biduum calore moderato in Balneo cinerum, auctoque deinde igne evaporetur humiditas, reſiduaque maſſa lota, ſiccata & in pulverem redacta cum
Florum Sulphuris unc. iij.
Per miſceatur, lancique fictili ſuper carbones ardentes committatur; ubi accenſis, & aſſidue virga ferrea commovendo combuſtis floribus, ſuperaffuſoque ad trium digitorum tranſverſorum altitudinem, & ſuper conſumpto vini ſpiritu, pulverata maſſa ad uſus ſervetur.

Vires

Singularis efficacia adſcribitur huic Pulveri ad curationem quarum-

vis Febrium Intermittentium, illum exhibendo ſemihora ante paroxyſmum, à decem aut duodecim, ad quindecim aut viginti grana, ex aliquo Syrupo aut aqua cardiaca, ſuperaſſumpto duabus horis poſt luſculo: Vſus illius præmiſſa purgatione & ſanguinis miſſione, ad tres vices doſin reiterando, ſi primæ aut ſecundæ non ceſſerit febris: Per ſudores præſertim operatur.

Febrifugum aliud *Riverio* attributum à Rolfinkio.

R. *Auri puri in Aqua Regia ſoluti, vitri Antimonij in Aqua ſoluti* āā *vnc. ſem.*
Mercurij vivi in Aqua Forti ſoluti vnc. iij.

Solutiones conjungantur, & duodecies per Alembicum igne arenæ diſtillentur, iteratis cohobationibus; Pulveri in fundo relicto affunde ſpiritum vini rectificatum, & abſtrahe ſexies à Pulvere, deinde calcinetur Pulvis igne Rotæ in Crucibulo fere ad ignitionem.

Dentur Pulveris hujus grana ſex cum Scammonij granis iij.

Cum Author iſtius Febribugi ideas tantum generales exhibuerit, nemo aſſerere audeat legitimam ſe præparationem callere; etiamſi enim Pulvis à Rolfinkio deſcriptus ex ſe commendationem mereatur, non ſatis tamen mihi convenire videtur cum iis quæ attulit Author, vt legitimum illius Febrifugum haberi debeat.

Plurimi exiſtimarunt tres Hercules, ex quibus ſuum Febrifugum conſtruxit Riverius, eſſe Mercurium, Sal & Vitriolum; duodecim autem labores duodecim eſſe ſublimationes, ex ſerie, Mercurij: Mens iſta mihi non parum arridet, dummodo primæ ſublimationi tantum Mercurij crudi additum fuerit quantum ſatis eſt ad rite dulcorandum Sublimatum; Sed maxime explicatu arduum eſt quid per quartum Athletam ſibi velit, quem tribus Herculibus adjungendum jubet; Etiamſi enim Rolfinkius, plurimique alii ipſum ſequuti, ad Scammonium confugerint, alii ad Gummi Gotte, alii ad Colocynthidem, vel Helleborum nigrum, ſi me iudice doſis Febrifugi conſideretur, quæ viginti granorum eſſe ſolet pro adultis; illiuſque effectus, purgatio ſcilicet ut plurimum per ſuperiora & inferiora; ſi præterea ratio habeatur proportionis quarti Athletæ, quæ quartam dozis partem conſtituere debet, alibi ille quærendus non eſt quam in Antimonio: Nam neque Scammonium, neque Gommi Gotte, pondere quinque granorum addita, tantos effectus edere valerent; imo neque Colocynthis nec Helleborus niger, quantumvis inſuavia, id nonniſi vix effectura eſſent, Quapropter, ſi bene judico, hujuſhujuſmodi ſit Compoſitio.

Febri-

Febrifugum aliud *Riverij* verosimilius.

R. *Mercurij dulcis duodecies sublimati vnc. i. sem.*
Pulveris Emetici vulgaris, pro robustis, vel eo quem nuper dixi modo correcti, pro delicatioribus, vnc. sem.
Simul misicantur & fiat Pulvis Febrifugus.

Vires

Hic Pulvis si humoribus dispositis occurrat, supra & infra opus exerit, si additus fuerit Pulvis Emeticus vulgaris : at per inferiora tantum, si idem Pulvis, eo modo correctus quem adduxi capite de Pulvere Emetico, adhibitus fuerit; cum porro Febrifugi Pulveris quadrans contineat legitimam dozin Pulveris Emetici, Mercurius autem dulcis, eo modo præparatus, lubricos efficiens pravos humores, imo correctivi vices obtinens ratione Pulveris Emetici, prosperi ideo tantum effectus expectandi sunt.

Riverius hoc Febrifugum cuilibet ætatis, sexui exhibere in more habebat, procul à cibo, pridie ante accessionem febrilem: infantibus grana sex porrigi possunt ex pomo asso vel aliquo condito; aucta dozi proportione observata ætatis; Adultis præbebat grana viginti, imo & viginti quatuor maxime vegetis.

Fel Bovis Cosmeticum.

℞. Fellis Bubuli horis viginti quatuor in Balneo Mariæ digesti & filtrati libras iiij.
Aluminis Rupei & Salis vitri pulveratorum ää. vnc. j.
Simul permixta Matratio diligenter obturato, excipiantur. Mensesque Maïo per dies quindecim Soli exponantur, ter aut quater quotidie agitando; deinde filtrentur, filtratoque Liquori permisceantur.
Porcellanarum subtilissime tritarum, & in Spiritu Aceti dissolutarum vnc. ij.
Boracis & Spermatis Ceti ää. vnc. j.
Sacchari candi vnc. iij.
Calphuræ & Sublimati dulcis ää. drach. iij.
Quo facto, Soli per decem dies iterum exponantur sæpius materias agitando, filtratusque tandem Liquor ad vsus servetur.

Vires

Admodum commendatur Fel Bovis præparatum ad maculas vultus delendas, sicuti & ad fuscedinem à Sole contractam removendam: Mane & sero in lecti ingressu adhibetur, mane eluendo faciem aqua

Liliorum aut Nymphææ ; Mane etiam in vſum adduci poteſt ſi peregrè proficiſcendum, nequaquam faciem detergendo, ſub veſperam demum abluendo ad Solis injuriam declinandam.

Liquores Lac Virgineum *Coſmetici*

℞. *Solutionis Litharg yri Auri in aceto diſtillato factæ vnc. viij.*
Solutionis Aluminis Rupei in aqua Nympheæ paratæ etiam vnc. viij.
Foltratarum ſeorſum ſolutionum fiat quolibet tempore permixtio, & paratum erit Lac Virgineum.

Vires

Satis eſt paraſſe diſſolutiones Lithargyri in Aceto diſtillato, & Aluminis in aqua Nymphææ, aut alio quopiam Liquore ſimili ; licet enim æquales portiones earum commiſcendo illico obtinere Lac Virginale, aptiſſimum mundandis manibus ac vultui.

Qui paratam habent Tincturam Storacis aut Benzoini, cum ſpiritu vini factam, quovis tempore habere poſſunt Lac Virgineum, tantillum hujus Tincturæ remiſcendo octuplo aut ſeptuplo cujuſpiam aquæ Coſmeticæ odoratæ ſtillatitiæ : Hocque hodierna die vſitatiſſimum eſt Lac Virgineum, tum ratione ſuaveolentiæ, tum effectuum optatorum.

Lapides.

Lapis Contrayervæ.

℞. *Radicum Contrayervæ pulveratarum, Margaritarum Orientalium, Coralli rubri & Succivi albi præparatorum ää. drach. j.*
Lapidum vel oculorum Cancrorum præparatorum, ad pondus omnium.
Cum Gelatina Viperarum pauco Croco tincta fingantur Globuli ſiccandi & ſervandi.

Vires

Lapis iſte eximiæ cenſetur efficaciæ adverſus venena ac morbos Epidemicos : In ſubtiliſſimum Pulverem conteritur ac exi Iuſculo datur, vel Aqua aliqua cardiaca, à decem ad viginti aut triginta grana, imo ad drachmam vſque integram.

Lapis Medicamentoſus.

℞. *Vitrioli Hungarici libram j.*
Salis Nitri libram ſem.
Ceruſæ, Aluminis, Boli Armenæ, Salis Vitri ää. vnc. iiij.
Salis Ammoniaci vnc. ij.

Omnia

Omnia diligenter trita humectentur Aceto communi, & in Olla fictili igne lento ad Lapidis duritiem coquantur, fractaque Olla Lapis ad vſus ſervetur.

Vires.

Apud Authores plurimæ proſtant deſcriptiones Lapidum Medicamentoſorum, ſub variis nominibus eundem finem ſpectantium: Hæc omnium vice fuerit: Admodum convenit expurgandis, ac ad cicatricem deducendis Vulneribus & Vlceribus, curandis oculorum morbis, Scabiei, Eryſipelati, cunctiſque affectibus Cutaneis, imo & Ambuſtionibus: Specifice quoque ſiſtit Gonorrhœam, ſiphone infuſa quando omnino ſuperata fuit malignitas: Illius vncia vna diſſolvitur in libris duabus aquæ pluviæ, poſtea filtratur Liquor. In vſum venit lotione, injectione, vel immergenda lintea locis affectis admovenda.

Lapis Admirabilis.

℞. *Vitrioli albi & viridis* ää. *vnc. iij.*
Ceruſæ, Boli Orientalis ää. *vnc. j.*
Camphoræ drachm. j.
Pulveriſentur omnia & immittantur Aceti ſtillatitii vnc. j.
Coquantur ſimul donec Lapidis compagem adepta ſint.

Vires.

Lapis hic præſertim in vſum venit ad curationem affectuum Oculorum: Infunditur drachma vna in aquæ cujuſpiam Ophthalmicæ vnciis quatuor, quæ filtrata tepide oculis admovetur.

Lapis Philoſophorum ad Curationem Vlcerum.

℞. *Aluminis Rupei, Vitrioli Romani* ää. *libra ij.*
Salis Tartari, Ceruſæ, Boli albi ää. *vnc. iij.*
Camphoræ, Olibani, ää. *vnc. ſem.*
Aceti optimi libra j.
Omnia commiſceantur, & ſecundum Artis leges coquantur ad Lapidis conſiſtentiam.

Vires.

Infunditur uncia una iſtius Lapidis pulveriſati in vini albi unciis ſex & tantundem Aquæ plantaginis, poſt filtrati, huic Liquori immerguntur exigua lintea, quibuſvis Vlceribus admovenda, mundificationis gratia & ut ad cicatricem adducantur.

Linimenta.

Linimentum ad Hæmorrhoidas.

℞. *Florum Sulphuris drachm.* ij.
Olei Ovorum unc. ſem.
Olei Roſati unc. j.
Miſce fiat Linimentum Hæmorrhoidibus admovendum Vel.
℞. *Salis Saturni unc. ſem.*
Oleorum Chamomillæ, Roſati & ſucci Vmbilici Veneris ää. *unc.* ij.
Fiat ex arte Linimentum ad formam Nutriti. Vel.
℞. *Olei Lini, Pulpæ Cepæ ſub cineribus coctæ* ää. *unc.* ij.
Ceræ albæ unc. ſem.
Fiat *ex arte Linimentum, Vel*
℞. *Pulpæ millepedum, Vnguenti Populei, Olei Ovorum,* ää. *unc.* j.
Extracti Opij. drachm. ſem.
Miſce & fiat ex arte Linimentum.

Vires.

Omnia hæc Linimenta conducunt ſedando Hæmorrhoidum dolori.

Linimentum ad Herpetes.

℞. *Mercurij præcipitati Rubri, Vitrioli viridis* ää. *unc.* j.
Aluminis vſti unc. ſem.
Viridis Æris & Borracis ää. *drachm.* ij.
Succi lapathi acuti unc. ij.
Axungiæ Porci, Butyri recentis ää. *unc.* iiij.
Olei Hyoſciami expreſſi unc. j.
Fiat ex arte Linimentum.

Vires.

Linimentum iſtud eximiæ eſt efficaciæ ad cuiuſvis Herpetis curationem.

Linimentum Iſchiadicum.

℞. *Canes noviſſime natos, & Talpas viventes* ää. *N°* iij.
Lumbricorum terreſtrium libr. j.
Foliorum Lauri, Roriſmarini, Menthæ, Majoranæ, Lavendulæ, Serpylli, Hyperici ää. *M.* j.
Coquantur in olei communis & vini rubri ää. *libr.* iij.

ad vini

ad vini consumptionem, Postea colentur, & fortiter exprimantur, addendo expressioni.

Cerae citrinae & Axungiae Anseris ãã. unc. x.

Et factum erit Linimentum.

Vires.

Experimento comprobatum est istud Linimentum ad sedándos dolores Ischiadicos, ac cuiusvis Rheumatismi: Inrungi pars debet ad ignem, ad iuvandam Linimenti penetrationem, Inunctionem pro necessitate reiterando.

Linimentum ad Variolarum cicatrices prohibendas.

℞. *Litharg yri aurei praeparati, Cerussae in aqua Rosarum lotae ãã. unc.* j.

Olei quatuor seminum frigidorum majorum mundatorum, Amygdalarum dulcium & Ovorum ãã. *unc. sem.*

Aquarum Solani & Plantaginis ãã. *q. s.*

Fiat ex arte Linimentum ad formam Nutriti.

Vires.

Vtilissimum censetur hoc Linimenrum ad prohibenda Variolarum vestigia.

Linimentum ad arcendum Vomitum.

℞. *Olei Nucis moschatae expressi, & Aquae Reginae Hungariae* ãã. *unc. sem.*

Olei stillatitij Absinthij drachm. j.

Masticbes electae subtiliter pulverata drachm. ij.

Misce fiat ex arte Linimentum.

Vires.

Linimentum hoc calide Ventriculo admotum Vomitum sistit.

Linimentum Somniferum.

℞. *Vnguenti Rosati & Populei* ãã. *unc.* j.

Olei Seminis Hyosciami expressi drachm. ij.

Extracti Opii liquidioris drachm. j.

Misce fiat Linimentum ad usum.

Vires

Felici successu adhibetur istud vnguentum fronti & temporibns, sedandi gratia doloris capitis, ac ad somnum conciliandum.

Liquores.

Liquor Hyacinthinus Antimonialis.

℞. *Vitri Antimonij Hyacinthini ſubtiliſſime pulverati, ſalis Abſynthij ãã Gr. xli.*

Aquæ veronicæ vnc. v.

Macera horis viginti quatuor in Balneo tepido, deinde filtretur liquor, additaque.

Aquæ cinnamomi drachm. i.

Servetur ad vſum.

Vires.

Leniter per ſuperiora & inferiora purgat iſte Liquor quoſvis humores obvios: Commodiſſime in vſum venit in Febribus Intermittentibus omnibus, exhibendo à tribus ad ſex drachmas.

Liquor Hyſtericus.

℞. *Caſtorei drachm. ij.*

Croci & Caphuræ ãã drachm. j.

Macerentur frigide per dies quindecim, vaſe diligenter clauſo in Aquæ vitæ vnc. j.

Deinde filtretur Liquor ad vſum ſervandus.

Vires.

Liquor hic ſpecifice diſcutit vapores ex Vtero oriundos: neceſſitate vrgente adſumendus, quavis hora, procul à cibo, à ſemi cochleari ad cochleare integrum, Poteſt etiam naribus immitti, temporibus adhiberi, imo goſſipium hoc liquore imbutum pyxide geſtari.

Liquor Viridis Æris Cauſticus.

R. *Viridis Aeris vnc. iiij.*

Salis Nitri vnc. viij.

Simul mixta deflagrent in mortario ferreo, vel æneo prius calefacto, deinde pulverata, & vaſe idoneo excepta, in loco humido per deliquium ſolvantur, & ſervetur Liquor ad vſum.

Vires

Liquor hic efficax eſt ad abſumendas carnes putridas ac quaſuis excreſcentias, eas præſertim quas induxit vitus venereum.

Mucilago

Mucilago ad Fiſſuras Mammarum.

℞. *Gummi Tragacanthi albi ſubtiliter pulveriſati drachm.* ij.
Macera igne lentiſſimo, in ſufficienti quantitate Aquæ Roſarum, & extrahatur mucilago ad vſus ſervanda.

Vires

Mucilagines Gummi Tragacanthi ſpecifice medentur fiſſuris mammarum, mannum & labiorum, parti affectæ admotæ.

Olea

Oleum Anti-Epilepticum.

℞. *Raſuræ cranij hominis violenta morte perempti vnc.* iv.
Succini pulverati vnc. viij.
Simul mixta Retorta vitrea excipiantur, admotoque Recipiente, igne arenæ gradatim adaucto, diſtilletur Oleum, Spiritui, Phlegmati & Sali volatili permixtum.

Vires.

Præter ſingulares facultates quæ Sali volatili & Spiritui Cranii humani commixtis inſunt adverſus Epilepſiam, Oleum quod ſuppeditant ſummæ perhibent efficaciæ in curatione iſtius morbis, Menſis ſpatio exhibendo ſingulo quoque mane ex Aqua aliqua Cephalica, à tribus aut quatuor ad quinque aut ſex guttas : Interiores Nares etiam illini poſſunt, tempora & ſuturarum regio.

Oleum vel Liquor Antimonij.

℞. *Antimonij Hungarici vnc.* viij.
Sacchari candidi vnc. vi.
Pulveriſata & mixta Retorta vitrea excipiantur, igneque Arenæ gradatim aucto diſtillentur, & ſervetur Liquor ad vſum.

Vires.

Admodum commendatur hic Liquor ad curationem Febrium intermittentium, datus ex vino albo, a tribus ad quinque aut ſex guttas initio paroxyſmi, eandem dozin ſemel aut bis iterando ſi paroxyſmi redeant.

Oleum contra Surditatem.

℞. *Olei expressi seminis Porrorum, Amygdalarum amararum & Lauini* ãã *vnc. ij.*

Spicæ Nardi, Castorei, & Colocynthidis incisorum ãã *drachm. j.*

Succi Rutæ & Vini albi ãã *drachm. i. sem.*

Omnia matratio obturato excepta in Balneo Mariæ tepido horis viginti quatuor digerantur, deinde aucto calore Balnei ad humidi consumptionem coquantur, postea colentur & exprimantur, Oleumque ad vsus serveiur postquam in illo diluta sint Moschi optimi Gr. vj.

Vires.

Oleum hoc tepidum Auribus infusum Surditatem quamvis curat, modo innata non fuerit.

Opiatæ.

Opiata Antihysterica.

℞. *Croci Martis cum Sulphure parati vnc.* i.

Rhei electi & Foliorum Sennæ mundatorum ãã *vnc sem.*

Cinnamomi electi, Salis Absinthi, & Tamarisci ãã *drachm.* ij.

Croci drachm. j.

Pulveranda pulverentur, & cum sufficienti quantitate Syrupi de Artemisia fiat Opiata.

Vires.

Admodum congruit hæc Opiata ad Icteri curationem, illius præsertim quæ Puellas adoritur : Dari potest à drachmis duabus ad semunciam, boli forma aut vino albo diluta, vel decoctione conveniente. Dosis prout opus reiterari potest.

Opiata Odentalgica.

℞. *Camphuræ drachm. ij.*

Opii drachm. j.

Castorei drachm. sem.

Pulverata omnia excipiantur Syrupo Florum Tunicæ, & fiat Opiata ad vsum servandæ.

Vires.

Præstantissima est hæc Opiata ad mitigandum dolorem Dentium, si quis fuerit carie exesus : Cavo denti tantillum inditur, immissionem iterando quoties opus.

Opiata

Opiata Dentes dealbans.

R. *Coralli rubri, Lacrymarum ſanguinis draconis, ſubtiliter pulveratorum* ãã. *vnc.* j.

Aluminis vſti ſubſtiliſſime contriti vnc. ſem.

Margaritarum præparatarum drachm. ij.

Moſchi Orientalis & Ambræ griſeæ ãã. *gr.* j.

Commiſceantur omnia, & addito Syrupo Mororum rediganturin opiatæ conſiſtentiam vtcunque mollem.

Vires.

Eximia eſt hæc Opiata ad mundandos, dealbandos & conſervandos dentes.

Paſtæ.

Paſta ad Manus detergendas.

R. *Amygdalarum amararum excorticatarum libram ſem.*

Contunde in mortario marmoreo, ſenſim tantillum Aquæ vitæ affundendo, deinde adde.

Vitellos ovorum N°. ij.

Mellis Narbonenſis vnc. i. *ſem.*

Radicis Ireos ſubtiliter pulveratæ vnc. j.

Permiſta omnia in Paſtam rediganturad vſum.

Vires.

Præſtantiſſima hęc eſt Paſta ad manus mundandas, facileque parabilis: Nullo ad diluendum liquore opus eſt, præparata enim citra alium adparatum in vſum venit.

Paſta alia ab Idem.

R. *Amygdalarum amararum excorticatarum, perfecte contuſarum, & Micæ panis albi* ãã *vnc.* iiij.

Infundatur per tres horas in lacte recenti mica Panis, deinde in mortario marmoreo rectè contuſa Amygdalis permiſceatur, Poſtea.

R. *Vitellos ovorum* N°. ij.

Mellis Narbonenſis vnc. j.

Aluminis vſti pulveriſati, & Balſami Peruviani ãã *drachm.* j.

Et fiat Paſta.

Vires

Paſta hæc priori nequaquam cedit, ſatis eſt citra ablutionem manibus affricuiſſe, ſponte enim poſtmodum excidit, leniendo, & candorem inducendo manibus.

Pilulæ.

Pilulæ Cachecticæ.

℞. *Trochiſcorum Alhandal vnc. ſem.*
Aloes electæ, Myrrhæ, Galbani, Ammoniaci, ää drachm. iij.
Præcipitati Mercurij cum Auro præparati drachm. ij.
Scammonij, Gialapæ, Agarici albiſsimi ää drachm. i ſem.
Olei Nucis moſchatæ expreſsi drachm. j.
Oleor. Succini, Caryophyllorum & Cinnamomi ää gtt. vj.
Extracti Iuniperi quantum ſatis.
Fiat ex arte maſſa Pilularum.

Vires.

Inſignis habentur efficaciæ hæ Pilulæ ad curationem Cachexiæ, Febris Quartanæ, Hydropis, Icteri, & menſium ſuppreſſorum: Effinguntur Pilulæ, quarum ſingula duo vel tria grana pendeat, adſumendo duas vel tres ante cœnam, & hora vna ante decubitum, uſum reiterando pro neceſſitate.

Pilulæ Diureticæ.

℞. *Terebinthinæ Chiæ & Vitrioli albi ſubtiliter pulverati ää drachm. ij.*
Ex ſimul vntis fiat maſſa Pilularum ad vſum.

Vires.

Emetica Vitrioli qualitas cum emendationem ab admiſta Terebinthina obtineat, Diureticam induens, Pilulæ hæ probatiſſimi ſunt effectus adverſus quamvis Dyſuriam, exhibendo illas à ſemidrachma ad integram.

Pilulæ Febriles Sennerti.

℞. *Olei, vel Liquoris Antimonij Saccharati drachm. j,*
Aloes Socotrinæ vnc. ſem.
Ambræ griſeæ drachm. ij.
Croci drachm. ij. ſem.
Fiat ex arte maſſa Pilularum.

Vires.

Admodum conducunt hæ Pilulæ ad curationem Febrium Intermittentium, exhibendo à ſeptem aut octo, ad decem aut duodecim grana, initio acceſſionis febrilis: per inferiora purgant, imo nonnunquam ſudores pellunt.

Pilulæ

Pilulæ Hydragogæ.

℞. *Elaterij, Extracti Aloes cum ſucco Ireos noſtratis parati, ãã vnc. ſem.*
Maſtiches electæ pulveratæ drachm. ij.
Fiant ex arte Pilulæ.

Vires.

Iſtæ Pilulæ efficaciſſime Aquas Hydropicorum evacuant : Matutinis horis dantur à ſex ad duodecim aut quindecim grana, in vſu pergendo ſi neceſſitas vrgeat.

Pilulæ ad Pallidos Virginum colores

℞. *Extracti Martis cum Muſto parati unc.* j.
Extracti Aloes Socotrinæ cum ſucco cichorij parati drachm. vj.
Extracti Rhabarbari unc. ſem.
Extracti Croci drachm. ij.
Olei ſtillatij Cinnamomi gr. vj.
Ex ſimul mixtis fiat Maſſa Pilularum ad vſum.

Vires.

Præſtantiſſimæ ſunt hæ Pilulæ ad curationem Chloroſeos in puellis: Doſis eſt Scrupulus unus pro vice, mane jejuno ventriculo, ſuperhauſtis vini Abſinthitis duabus aut tribus unciis, deambulationem poſteà per ſemi horam ægræ imperando : Vſus ad plures dies protrahi debet.

Pilulæ Pectorales.

℞. *Lacrymarum Styracis drachm.* ij.
Extracti Liquiritiæ drach. j. ſem.
Extracti Croci ſcrup. iiij.
Labdani, Olibani, Myrrhæ electæ, Extracti Opij ãã drach. j.
Ambræ griſeæ ſcrup. j.
Syrupi corticum Citri quantum ſatis, fiat S. a. maſſa ad vſum.

Vires.

Mira præſtant hæ Pilulæ in ſiſtendis fluxionibus in Pulmones incumbentibus, ac tuſſis vehementia retundenda : Dantur à quatuor aut quinque ad octo vel decem grana.

Pulveres.

Pulvis Arthriticus.

R. *Hermodactylorum, Turbith electi, Coſti, Mechoacannæ, & Scammo-*
Scammonij āā. *drachm.* j.
Sacchari candidi drachm. ij.
Simul mixtorum omnium fiat Pulvis ſubtiliſſimus ad uſum ſervandus.

Vires

Convenit eximie hic Pulvis ad expurgandum Serum Arthritidis cauſam : Exhibetur ex vino albo, mane, jejuno ventriculo, à ſcrupulo uno ad drachmam.

Pulvis Adſtringens.

℞. *Boli Armenæ, Terræ ſigillatæ*, āā. *unc. ij.*
Balauſtiorum, Roſarum rubrarum, ſanguinis draconis, ſeminum ſumach & Myrtillorum, Thuris, Maſtiches āā. *unc.* j.
Fiat omnium Pulvis ad uſum ſervandus.

Vires

Poteſt hic Pulvis exhiberi ex vino, vel Decocto aliquo idoneo, à ſcrupulo uno ad drachmam, in hæmorrhagiis, ventriculi debilitate, & Inteſtinorum : Poteſt & exterius admoveri exceptus albuminibus ovorum, aceto, aqua vel decocto aliquo adſtringente, forma Cataplaſmatis, ad cohibendas fluxiones vel ſanguinis eruptiones, vel ad corroborandas & adſtringendas partes.

Pulvis Bezoarticus inſignis.

℞. *Radicum Angelicæ, Contrayervæ & Serpentariæ Virginianæ* āā. *unc. ſem.*
Lapidis Bezoar orientalis, Pulveris Viperini, & Bezoartici mineralis. āā. *drachm.* iij.
Fiat ex arte Pulvis ſubtiliſſimus, permixtiſque
Oleorum ſtillatitiorum Angelicæ, Corticis Citri & Cinnamomi āā *gtt.* iij.
Fiat Pulvis ad uſum

Vires

Iſte Pulvis præſtantiſſimus eſt adverſus quodvis Veneni genus, corroborando enim & propugnando partes nobiles, malignitatem perſudores expellit, vel inſenſibilem tranſpirationem, Datur ex vino Hiſpanico, vel aqua aliqua Cardiaca, à ſcrupulo uno ad drachmam.

Pulvis Cauſticus,
Seu Specificum Corroſivum Paracelſi.

℞. *Mercurij ſublimati corroſivi unc.* iij.
Salis Ammoniaci unc. ij.
Simul pulveratis, & in matratio poſitis, ſuperfundatur Aquæ fortis libr. j.
Eaque cinerum calore moderato evaporata, donec materiæ paſtæ conſiſtentiam adquiſiverint, ſuperfuſiſque Aceti radicalis unc. viij.

In

In eodem Balnea Cinerum, calare moderato universa massa exsiccetur, & redigatur in Pulverem ad usus servandum.

Vires

Pulvis hic citissime & efficacissime carnes superfluas & excrescentias extirpandas absumit: Effectus celeritas, & sublimati corrosivi indoles, non minimam cautionem & prudentiam in illius usu requirunt, adeo ut pauciſſima quantitas unaquaque vice admittenda sit, in robustis solummodo usurpetur, admoveatur autem tantum partibus corporis ab emunctoriis & partibus principibus dissitis.

Pulvis Dentifricius.

℞. *Lapidis Puminis Usti, Coralli albi, Ossis sepiæ, & cremoris Tartari supra porphyritem præparatorum, Radicis Ireos Florentiæ subtilissimæ pulveratæ* āā. *unc. sem.*

Salis Ammoniaci similiter pulverati drachm. j.

Moschi Orientalis, Ambræ grisea āā. *drach.* iij.

Misce & fiat Pulvis ad usum.

Vires.

Admodum idoneus est hic Pulvis ad mundandos & dealbandos Dentes: Solus usurpatur, vel commixtus Syrupo Coraliorum aut Rosarum siccarum, vel melli Rosaceo, in formam Opiatæ ante usum deducendo.

Pulvis Anti-Epilepticus insignis.

℞. *Secundinæ mulieris, sanguinei temperamenti, marem primiparæ, siccæ & membranis purgatæ.*

Radicum Pæoniæ flore albo, & seminis eiusdem āā. *unc. sem.*

Rasuræ cranij hominis morte violenta perempti,

Rasuræ unicornuæ, & ungulæ Alces, visci querni, Radicum valerianæ sylvestris & vinceto xiij āā. *drach.* iij.

Margaritarum & Coralij rubri præparatorum, Lapidis contrayervæ, Succini albi, seminis Galegæ āā *drach.* ij.

Moschi Orientalis & Ambræ grisea āā. *scrup.* j.

Misce & fiat Pulvis ad usum.

Vires.

Non mediocres effectus edit hic Pulvis in præservatione & curatione Epilepsiæ, exhibendo ex aquis cephalicis à semiscrupulo ad semidrachmam: Commiscetur etiam Electuariis solidis & mollibus, aliisve remediis, pergendo in usu si opus fuerit.

Pulvis Sarcoticus.

℞. *Olibani, Sarcocollæ Maſtiches, Myrrhæ, Aloes, Municæ, Ariſtolochiæ rotundæ & longæ* ää *unc.* j.
Fiat omnium Pulvis ad uſum ſervandus.

Vires.

Expurgat vulnera hic Pulvis, ac carnis incrementum promovet, ſuperaſperſus, aut vnguentis, liquoribuſve idoneis commixtus.

Pulvis ad ſedanda Tormina poſt Partum.

℞. *Radicum Mei Atlamuntici, Conſolid majoris* ää *drach.* ij.
Succini præparati, Nucleorum Perſicorum mundatorum ää. *dr. j. ſem.*
Cinnamomi, Macis & Croci ää *ſcrup.* ij.
Miſce & fiat Pulvis ad uſum ſervandus.

Vires

Plurimum commendatur hic Pulvis ad ſedanda tormina pleriſque puerperis accidentia, dando in juſculo à ſcrupulo uno ad duos.

Nonnulli etiam aſſerunt ſanguinem ex inteſtino umbilici infantis prodeuntem, poſtquam obſtetrix id Forficibus reſecuit, calide ſemunciæ pondere exhibitum, efficaciſſimum eſſe remedium ad ſedanda eiuſmodi tormina.

Puluis Violarum.

℞. *Radicis Ireos Florentinæ libr. j.*
Santali citrini unc. v.
Roſarum rubrarum unc. iiij.
Styracis, Benzo, ini ää *unc.* ij.
Cyperi & ſummitatum majoranæ ää. *nnc. j.*
Ligni Rhodij unc. ſem.
Caryophyllorum, Calami Aromatici & Florum Lavendulæ ää. *dr.* ij.
Fiat omnium Pulvis craſſior ad uſum ſervandus.

Vires.

Violarum odor, ab Iride huic pulveri impreſſus, id nomen illi impoſuit: Solet veſtimentis hic Pulvis, Sacculis incluſus immitti, vel linteis, ſuavis odoris communicandi gratia.

Pulvis

Pulvis Viperinus elegans.

℞. *Viperarum exenteratarum, cum Cordibus & Hepatibus pulveratarum unc.* iij.
Sacchari albiſſimi pulverati unc. ij.
Oleorum ſtillatorum Angelicæ & corticis Citri ää. *drachm. ſem.*
Miſce fiat Pulvis ad uſum ſervandus.

Vires

Pulvis iſte aromatico odore imbutus ab oleis; à ſaccharo autem dulcedinem adeptus gratior eſt, majori efficacia opus exſerens quam uſitatus: Datur ex liquoribus idoneis à ſcrupulo uno ad drachmam.

Salia.

Sal Cachecticum chalybeatum.

℞. *Vitrioli Martis unc.* j.
Salis prunellæ drach. ij.
Salis ex Aquæ fortis capite mortuo extracti unc. iij.
Simul pulverentur, deinde Cucurbita Vitrea excepta, igni arenæ gradatim aucto committantur ad materiarum rubedinem donec inſtar Aquæ fluant, & tandem in rubrum & durum lapidem convertantur, qui ad uſus ſervetur.

Vires.

Multæ eſt commendationis hoc Sal in Cachexiæ curatione, ac morborum ſcorbuticorum, ad depurandam maſſam ſanguineam, appetitum excitandum, urinarios meatus reſerandos, fluxiones arcendas, quietem conciliandam, ac pravos humores per alvum, urinam, ſudores aut inſenſibilem tranſpirationem, & nonnunquam, ſed tariſſime per lenem vomitum expellendos: In pulverem deducitur, exhibeturque ex liquore idoneo à ſeptem aut octo ad duodecim aut quindecim grana.

Sal Diureticum.

℞. *Vrinam ſani hominis, in qua dilue Vitrioli Hungarici pulveriſati quantum diſſolvere poterit: Diſſolutio fiat in vaſe amplo ut ebullitioni locus ſit ſufficiens, qua finita Liquor Cucurbita vitrea, ſuo Capitello munita excipiatur, & igne arenæ primum lento, deinde gradatim aucto fiat ex arte phlegmatis & ſpiritus diſtillatio, ſaliſque Volatilis ſub finem ſublimatio.*

Vires.

Secreto Phlegmate quod primo ſtillat, igne mitiſſimo, ſeorſumque

repoſito ſpiritu Acido poſtmodum ſequuturo cum adauctus fuerit ignis; quem impellendo, & continuando, Sal volatile in Capitellum aſcenſurum eſt.

Iſtud Sal cum conſtet ex Sale volatili Vrinæ, ac plurimis particulis acidis Vitrioli, una cum illo ſublimatis, generoſe ferum per lotii vias expellit, cuius vias omnes expedit: Datur ex vino albo, vel Aquis aut Decoctis diureticis à ſcrupulo uno ad drachmam. Commodiſſime etiam uſurpatur in Hydrope, diluendo in Decoctis aperiendivi præditis, quamobrem etiam ſpiritus Potui ordinario commiſcetur: Phlegma dolores Podagricos ſedat parti ægræ admotum: Conducit etiam extinguendæ Oculorum inflammationi.

Spiritus.

Spiritus Epilepticus.

℞. *Florum Lilii convallium, Lavendulæ, Tiliæ, Salviæ, Primulæ Veris, & Roriſmarini* ãã. *m.* ij.

Quilibet Florum ſuo tempore, omnéſque ſimul, in ſpiritu vini rectificati lib. vj. *Vaſe diligenter clauſo macerentur, additiſque tandem Viſci quercini, Radicum Valerianæ, & Pæoniæ maris* ãã. *unc.* iiij.

Iis contuſis, & per octo dies maceratis in vini malvatici libr. j.

Cum Cinnamomi, Macis, Caryophillorum & Nucis moſchatæ, ãã *unc. ſem.*

Fiat omnium permixtio, & ex arte in Cucurbita vitrea, ſuo Capitello inſtructa, in Arenæ Balneo calore moderato diſtillatio, ſerveturque ſpiritus prolectus ad vſus.

Vires.

Spiritus iſte vtiliſſimus eſt ad præſervationem & curationem affectuum Epilepticorum: Porrigitur à drachmis duabus ad ſemunciam, ſolutus aut commixtus liquoribus cephalicis: Poteſt etiam naribus immitti, temporibus admoveri, ac locis circa cranij, commiſſuras, commodiſſime etiam poteſt uſurpari ad quoſlibet cerebri affectus.

Spiritus Antiſcorbuticus.

℞. *Baccarum Iuniperi & Sambuci contuſarum ãã vnc.* iiij.

Seminis Cochleariæ, Cardui benedicti, & Naſturtij hortenſis contuſorum ãã vnc. ij.

Succorum Cochleariæ, Naſturtij aquatici, Beccabungæ, Raphani ruſticani, Perſicariæ, Nummulariæ, Chelidoniæ & Fumariæ ãã vnc. ij.

Omnia vaſe idoneo excepta, permixta fermenti Cereviſiæ vnc. j.

In

In hypocausto usque ad debitam fermentationem collocentur, deinde distilletur & servetur spiritus.

Vires

Singularium est virium hic Spiritus ad curationem affectuum Scorbuticorum, Acidorum enim vim, circulationem liberam impedientium infringit, sanguini quippe motum naturalem restituit, impurasque partes segregat; Exhibetur à drachmis duabus ad semunciam, mane ventriculo vacuo, ex vino Hispanico, aut Aqua spirituosa quæ in distillatione spiritum subsequitur; in usu prout opus pergendo.

Spiritus Theriacalis.

℞. *Radicum Imperatoriæ, Angelicæ, Meu Athamantici, Valerianæ majoris* ãã. *unc.* iij

Baccarum Iuniperi, seminum Ameos, & Seseleos massilienſis ãã. *unc.* j.

Theriacæ probatæ unc. iiij.

Radices & semina contusa in spiritus vini rectificati libr. ij.

Cum Theriaca per octo dies macerentur, deinde ex arte distillentur, & servetur spiritus ad usum.

Vires

Spiritus hic Theriacalis omnibus venenis ex æquo adversus est; Datur ex vino Hispanico, vel liquoribus Cardiacis, à drachma una ad tres vel quatuor: Potest etiam naribus immitti, temporibus admoveri, & circa Cranii suturas.

Spiritus Vterinus.

℞. *Radicum Aristolochiæ longæ & rotundæ, Pæoniæ, Valerianæ minoris* ãã. *unc.* ij.

Castorei unc. j.

Summitatum siccarum Absinthij, Artemisiæ, Tanaceti, Matricariæ, Florum Sambuci & Chamomillæ ãã. *M.* j.

Macerentur per triduum contusa, vel incisa omnia, in spiritus vini rectificati lib. iv.

Deinde ex arte distillentur, & servetur Spiritus.

Vires

Efficax admodum est hic Spiritus ad discutiendos vapores ex Vtero oriundos, illiusque obstructiones reserandas: Exhibetur à drachma una ad duas vel tres drachmas pro vice, ex Aquis vel Decoctis hystericis: Indere etiam eundem licet naribus, temporibus & umbilico.

Syrupi.

Syrupus Epilepticus.

R. *Viſci querni, radicum paoniæ, Raſuræ cranij humani violenta morte perempti* āā. *drachm. ſem.*

Florum Lilii convallium, Lavendulæ, Tiliæ Anthos, Salviæ & Calendulæ āā. p.j.

Contuſus viſcus & Radices, cum cranio humano & Floribus in matratium conjiciantur, ſuperfuſaque Spiritus vini rectificatiſſimi libra j.

Diligenterque obturato vaſe, per hebdomadam calore moderatiſſimo macerentur, Abſtracta deinde ex arte, igne lento, & ſervata ſeorſum Spiritus Vini parte dimidia, reliquum expreſſum & filtratum cum Sacchari albiſſimi vnc.iij.

In Syrupi conſiſtentiam redigatur, Poſtea.

Aromatizetur olei Cinnamomi ſtillatitij gtt. ij.

Vires.

Admodum commendatur hic Spiritus ad præcautionem & curationem Epilepſiæ; Datur ſolum à ſemuncia ad vnciam vnam, procul à cibo, pergendo in vſu : Degetior reddi poteſt addendo drachmam vnam ſpiritus abſtracti; Aut dilui Syrupus ex Aquis aut Decoctis Cephalicis.

Syrupus Scorbuticus *P. Foreſti.*

℞. *Succorum Cochleariæ, Beckabungæ depuratorum* āā *libra* iij.

Sacchari optimi libra ij.

Fiat ex arte Syrupus.

Vires.

Iſtius Syrupi vſus vtiliſſimus eſt in affectibus Scorbuticis, procul à cibo illum porrigendo, à cochleari vno ad duo.

Tabellæ.

Tabellæ de Croco Martis.

R. *Croci Vitrioli Martis vnc. ſem.*

Lumbricorum terreſtrium vino lotorum, Siccatorum & pulveratorum drachm. ij.

Cinnamomi ſubtiliter pulverati drachm. ſem.

Sacchari optimi in aqua Arthemiſiæ cocti drachm. vj.

Fiant ex arte Tabellæ.

Vires.

Vires.

Hæ Tabellæ admodum conferunt referandis obſtructionibus Viſcerum, ſpeciatim Uteri: Porriguntur à drachmis duabus ad ſemunciam: Sumantur mane jejuno ventriculo, ſuperbibendo vini Abſinthitis vnçias duas aut tres.

Tabellæ Diureticæ.

R. *Radicum Ononidis, Eryngij, Fœniculi, Bruſci & Petroſelini* ãã *drachm. ſem.*

Seminum Bardanæ & milij Solis ãã *drachm.* ij.

Fiat omnium ex arte Decoctum in Aquæ Raphani libra ij.

Colatura cum Sacchari optimi libra ſem.

Ex arte coquatur in Tabellas ponderis drachm. ij.

Vires.

Calculoſi, & qui difficultati vrinæ obnoxij ſunt, his Tabellis vtiliſſime vti poſſunt, unam vel alteram mane vacuo ſtomacho adſumendo, pergendo in vſu.

Tabellæ ad fiſtendam Gonorrhœam.

R. *Seminum Plantaginis, Agni caſti, Papaveris albi, Rutæ, Myrtillorum & Hyoſciami, Roſarum rubearum, Menthæ ſiccæ, & Coralli rubri præparati ana drachm.* ij.

Fiat omnium pulvis ſubtiliſſimus, & cum mucilagine Gummi Tragacanthi, & Sacchari optimi vnc. viij.

Pingantur ex arte Tabellæ puderis vnc. ſem.

Quarum æger capiat vnam ſingulis matutinis longe à paſtu.

Vires.

Vtiliſſimæ ſunt hæ Tabellæ ad ſiſtendam Gonorrhœam, præmiſſis generalibus remediis.

Tabellæ ad Herniam.

R. *Radicis conſolidæ majoris ſiccæ vnc.* j.

Roſarum rubrarum exunguiatarum, Maſtiches electæ, Coralij rubri præparati, Sanguinis Draconis ana drachm. ij.

Sacchari candidi libra j.

Fiat omnium Pulvis excipiendus mucilagine Gummi Tragacanthi, & fiant Tabellæ ponderis drachm. ij.

Vires.

Admodum probantur hæ Tabellæ ad corroborandas partes affectas Hernia laborantium, dummodo admoveantur ſubligacula conveniẽtia: Vna pro dozi adſumi poteſt, quavis hora, procul à paſtu, vſum illarum producendo.

Tabellæ Pectorales,

℞ *Pulpæ radicis Althææ vnc. j.*
Pulveris radicis Ireos Florentinæ & Liquiritiæ raſæ ãã *drachm. ij.*
Florum Sulphuris ſcrupul. ij.
Florum Benzoini ſcrupul. j.
Sacchari optimi vnc. viij.
Cum mucilagine Gummi Tragacanthi fiant ex arte Tabellæ.

Vires.

Tuſſientibus non leve auxilium præbent hæ Tabellæ, media pars vnius pro vice ſufficit, procul à cibo ſumenda, quavis diei vel noctis hora vrgente Tuſſi.

Telæ.

Tela Cerata pro Paropio Muliebri.

℞. *Ceræ albiſſimæ vnc.* iiij.
Spermatis Ceti vnc ij.
Olei quatuor ſeminum frigidorum maiorum mundatorum ſine igne extracti, & præcipitati Biſmuthi ãã *drachm.* iij.
Boracis & Aluminis vſti ſubtiliſsime pulveratorum ãã *drachm. ſem.*
Fiat liquefactio & omnium miſtio in Balneo Mariæ, eodemque tempore immerſio Telæ & extenſio.

Vires.

Telæ hujus inceratæ præparatio ad Paropia intus munienda admodum accommoda eſt & facilis, nitorem quippe vultui matronis conciliat.

Tela Cerata poſt Partum mammis imponenda.

℞. *Olei Roſati vnc.* vj.
Vinæ pervinæ contuſæ vnc. iij.
Succorum Menthæ & Salviæ minoris ãã *drachm. j. ſem.*
Coquantur ſimul igne lento ad ſuccorum conſumptionem deinde colentur & exprimantur, in Oleo vero expreſſo liquefiant Ceræ flavæ in fruſtula diſſectæ vnc. iij.
Semique refrigeratis addatur Maſtiches ejectæ ſubtiliter tritæ vnc. ſem.
Illiſque Tela imbuatur.

Vires

Vires

Incerata hæc Tela admodum utilis est ad prohibendum mammarum incrementum à partu, sicuti & ad Lactis diversionem, ac ad inferiora efluxum promovendum; Cerato liquido immerguntur lintea in segmenta dimensa divisa, calide mammis adponenda, super impositis postmodum linteis calentibus, Telæ admotionem renovando donec vniversum lac per inferiora effluxerit.

Trochisci

Trochisci Caustici.

℞. *Cinerum Clavellatorum, & Calcis vivæ recenter coctæ* ää *vnc.* j.
Sublimati corrosivi, Thuris masculi ää *vnc. sem.*
Subtiliter pulveretur & misceantur, & eum aqua Rosarum fiant exigui Trochisci, in vmbra siccandi.

Vires.

Hi Trochisci exiguo temporis spatio partes corporis cui admoventur inurunt, eadem ratione procedendo ac in applicatione causticorum vsitatorum.

Trochisci Odorati, vel Aviculæ Cypriæ.

℞. *Pulveris Carbonum Salicis vnc.* iij.
Labdani vnc. ij.
Storacis, Benzoini ää *vnc sem.*
Masliches, Gummi Tragacanthæ odoratæ, Succini flavi ää *drachm.* ij.
Santali citrini, Ligni Rhodij ää *drachm.* i. *sem.*
Cum mucilagine Gummi Tragacanthæ in aqua Rosarum extractæ fiant ex arte Trochisci in vmbra siccandi.

Vires

Hi Trochisci Pastilli nomen obtinuerunt, vel Avicularum Cypriarum: Prunis candentibus imponuntur ad suffumiganda cubicula, & vt grato odore impleantur.

Trochisci, vel Aviculæ Cypriæ aliæ.

℞. *Carbonum Rorismarini pulveratorum vnc.* iiij.
Labdani vnc. ij.
Storacis, Benzoini ana vnc. j.
Radicum Cyperi, Calami aromatici, Masliches, Succini ää *drachm.* ij.
Caryophyllorum drachm j.
Moschi, Ambræ grisea, Zibethi ää *Gr. x.*
Cum mucilagine Gummi Tragacanti in aqua Florum Aurantiorum extracta fiant Trochisci in vmbra siccandi.

Vires.

Aviculæ hæ Cypriæ prioribus ſunt magis odoratæ, Eodem modo in uſum adduci poſſunt.

Trochiſci alij Nobiliores.

℞. *Reſinæ Styracis, juxta præſcriptum meum paratæ, Benzoini electi & Carbonum Salicis ää. unc.* j.

Tacamahacæ odoratæ puriſſimæ, Ligni Aloes veri ſubtiliſſime pulverati ää. unc. ſem.

Ambræ griſeæ drach. j.

Moſchi drach. ſem.

Zibethi gr. vj.

Oleorum ſtillatitiorum ligni Rhodij, Cinnamomi & Caryophyllorum ää. Guttas vj.

Cum mucilagina Gummi Tragacanthi in Aqua Roſarum ſoluti fiant ex arte Trochiſci.

Vires

Paſtilli hi quam præcedentes maioris ſunt pretij, Odor vero multo eſt ſuavior.

Vnguenta.

Vnguentum ad Ambuſta.

℞. *Butyri recentis libr.* ij.

In liquefactum igne moderato Butyrum injiciantur extra ignem Nivis quantum Calor butyri liquefacere poterit; Collectoque Butyro aquam Nivis ſupernatanti, addatur Ceruſæ Venetæ pulveratæ unc. j.

Caphuræ cum tantillo ſpiritus vini pulverati drach. j.

Et factum erit Vnguentum.

Vires.

Plurimum commendatur iſtud Vnguentum ad quamvis Combuſtionis ſpeciem.

Vnguentum aliud ad Ambuſta.

℞. *Axungiæ Porci Maſculi lib.* j.

Vini albi libr. ij.

Foliorum Salviæ minoris, Hederæ terreſtris & muralis, Majoranæ & Semperviri majoris ää. M. ij.

Coquantur

Coquantur simul igne lento sæpius movendo ad humidi consumptionem, Deinde colentur & fortiter exprimantur, & servetur Vnguentum ad usus.

Vires.

Non minus priori utile est istud Vnguentum ad Ambustorum sanationem.

Vnguentum Flavum.

℞. *Butyri Majalis lento igne cocti, & fæcibus à humiditate purgati libr.* vj.
Ceræ flavæ libr. iv.
Resinæ libr. ij.
Terebinthinæ Venetæ lib. j.
Fiat ex arte Vnguentum.

Vires.

Vtcunque solidum est istud Vnguentum, ut moram trahere queat admotum partibus ægris: Conducit curandis Tibiarum vlceribus, Herpeti, Pernionibus, Fissuris Mammarum aliarumque partium.

Vnguentum Nigrum,
Ad Apostemata omnia aperienda, etiam Pestifera.

℞. *Olei communis libr.* ij
Ceræ albæ & flavæ, Sevi arietini prope renes sumpti, Resinæ puræ Picis, navalis, Terebinthinæ Venetæ ãã. libr. sem.
Mastiches electæ subtiliter pulveratæ unc. ij.
Fiat ex arte Vnguentum.

Vires.

Singularis efficaciæ est hoc Vnguentum ad ruptionem quorumvis Apostematum promouendam, imo & Bubonum Carbonúmque Pestilentium aut Venereorum. Vnguenti consistentia quam usitatorum solidior est, ut diutius parti affectæ immorari queat; Rupto vero Abscessu pergendum nihilominus in adplicatione unguenti, & ad perfectam usque sanationem.

Vnguentum Ophthalmicum probatissimum.

℞. *Vnguenti Rosati unc.* ij.
Mellis Narbonensis. unc. sem.
Aloes electæ & Sarcocollæ pulveratarum, & in lacte muliebri absque agitatione per tres dies infusarum, mutato lacte unaquaque die ãã. drach. j.

Pulveris Trochiſcorum alborum Rhaſis, Boli Armenæ, Tuthiæ præparatæ ää. *ſcrup.* iiij.
Vitrioli albi & Sacchari candidi ää *drach.* j.
Pulveris Croci, Myrrhæ, & Olibani ää. *ſcrup.* ij.
Opij Thebaici Gr. xv.
Fiat ex arte Vnguentum.

Vires.

In Oculorum affectibus probatiſſimum eſt Vnguentum; In introitu lecti cantho oculi immittatur magnitudo capitis aciculæ maioris, ſinendo ut liqueſcat; Mane ſoluto ſomno abluatur Oculus aqua Plantaginis, aut Roſarum albarum.

Vnguentum ad capiendos Piſces.

℞. *Axungiæ Humanæ & Cati* ää. *unc. ſem.*
Mumiæ ſubtiliter pulveratæ drach. iij.
Seminis Cumini ſimiliter pulverati drach. j.
Oleorum ſtillatitiorum Aniſi & de ſpica ää *gtt.* vj.
Zibethi & Camphoræ ää. *Gr.* v.
Fiat ex arte Vnguentum.

Vires.

Eximium eſt unguentum hoc ad alliciendos Piſces, Inungatur filum & virga, hamo affigatur lumbricus terræ, demerſo vero in fluvium filo piſcatorio ſucceſſus illico manifeſtus erit.

Vnguentum Viride,

℞. *Butyri recentis cocti & purgati lib.* iiij.
Reſinæ & Picis Burgundicæ ää. *lib.* j.
Ceræ flavæ unc. iv.
Fiat ex arte Vnguentum extra ignem, addendo
Viridis Æris puloerat; drach. ij.
Omnia agitentur uſque ad Vnguenti refrigerationem.

Vires

Mirificum eſt iſtud Vnguentum ad expurgationem & ſanationem quorumvis Vlcerum & Vulnerum.

Diaceltateſſe Helmontij.

Seu ſpecificum Sudorificum & Purgans.

℥. *Antimonij crudi, Salis Ammoniaci pulveratorum & ſimul mixtorum ää. unc.* vj. *Sublimentur ex arte Flores inflammabiles rubri: Horum* ℥. *unc.* iiij. *Nitri puriſſimi unc.* viij. *Detonentur in Ollis ſublimatoriis, & Flores abſque ulla ſui deperditione colligantur: Flores detonatos edulcora aqua calida donec nulla amplius ſalſedo guſtu deprehendatur: Siccato huic leni calore Pulveri affunde ſpiritum vini puriſſimum ad quatuor tranſverſorum digitorum eminentiam, Omniaque Alembico excepta, agglutinato Recipiente, diſtillentur igne primum lento, qui tandem ita augeatur ut materia ebulliat ad ſiccitatem uſque: Relictus vero Pulvis perfecte exſiccatus, per dimidiam adhuc horam igni exponatur, & ad uſum ſervetur.*

Vires.

Pharmacopoeæ meæ finem impoſitorus, non alia ratione id me melius perfecturum credidi quam exhibita egregia hac Antimonii præparatione, cuius ope valenter provocantur Sudores, leniterque poſtmodum excitatur alvus: Procul à paſtu exhibenda à viginti ad triginta grana, ex conſerva aliqua forma boli, vel diſſolvendo in aqua quapiam Cardiaca.

FINIS.

BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS

INDEX RERUM

TOMI PRIMI,

IN QVO PHARMACIA GALENICA.

A.

Absinthium, 152
Acacia vera, 263
Aceta, 11
Rosaceum, 115
Scylliticum, 116
Theriacale, 118
Febrifugum Sylvij, 122
Acidum, 29
Acorus verus, 263
Aër Furnorum, 66
Agaricus, 258
Alce quadrupes, 5
Alkali. 29
Alkohol quid, 21
Aloës lotio, 19
Amalgamatio, 43
Amygdalata, 102
Amygdala viridia condita, 129
Ammi, 251
Angelica, 119
Amomum, 250
Antidotus Orvietana, 274
Apophlegmatismi, 106
Apozemata, 101
Aquæ cordiales, 90
Aristolochia quæ vera tenuis, 243
Clematitis improbatur, 244
Aromatizatio, 38
Arum, 263
Asclepias, 119
Aspalathum, 321
Assatio, 40
Athanor, 72
Aviculæ Cypriæ, 390
Aurum foliatum in confectione Alkermes, 266

B

Balneum Aëris, 61
Balneum limaturæ ferri, 62
Balneum Mariæ aut Maris, ibidem
Balneum Cinerum, ibidem
Balnea & Semi-Balnea, 385
Balnea ad rugas ventris & mammarum in puerperis. 383
Balnea ex Aquis naturalibus, 384
Caloris illorum causa, ibidem
Balnea Vaporosa, 61. 385
Balnea sicca, 386
Ben, 361
Balsami planta, 259
Balsami, 389
Naturales, 249
Apoplecticus, 390
alius, 391
Hypnoticus, 392
Judaicus & Peruvianus, 241
Stomachicus, 393
Uterinus, ibidem
Ad dentitionem infantium, 394
Ad manus dealbandas, ibidem
Sulphuris Communis, 395
Anisatus. 396
Arcæi, 397
Hispanorum, ibidem
Viridis Metensium, 398
Samaritanus, 399
Balsamines, ibidem
Anodynus, 400

Balſamatio cadaverum, 301
Bdellium, 263
Benedicta Laxativa, 289
Biſtorta, 120
Boli, 104. & ſeq.

C.

Calamus aromaticus, 322
Calanticæ, 388
Calefactio, 27
Calcinatio, 43
Calor Solis & Fimi, 28
Cappares conditi, 132
Capillares quinque, 89
Cardamomum minus, 120.251
Carlina. 120
Carpobalſamum, 262
Caſſia lignea, 261
Caſtoreum, 254
Caſtor, 253
Cataplaſmata, 379
Tumores diſcutiens, ibidem
Emolliens & maturans, 380
Digerens, reſolvens, ibidem
Cementum, 79
Cementatio, 43
Cerata, 306
Refrigerans, 335
Santalinum, ibidem
Stomachicum, 336
Sulphureum; ibidem
Cepa alba & ſcylla alba rubris præſtant, 324
Chymica Pharmacia, 1.2
Cicer rubrum, 155
Cineratio, 41
Cinnamomum, aut Canella, 143.249
Circulatio, 33
Citria, Cucumeres, Cucurbitæ, Cinaræ Condita, 130
Clarificatio, 37
Clematitis ad Theriacam non admittenda, 244
Clyſteres, 109
Coagulatio, 53
Coctio, 34
Cotonea condita, 129
Cohobatio, 34
Colatura, 36
Coloratio, 38.39
Collyria, 396
Ophthalmicum, 397
Aliud, ibidem
Siccum, ibidem
Lanfranci, 398
Compoſitio medicamentorum, 59
Condita, 128
Confectio Alkermes Regia, 264
Hyacinthina, 267
Confectiones, 234
Confectio Hamech reformata, 291
Congelatio, 54
Conſervæ, 135
Radicum Helenij, 136
Roſarum liquida, ibibem
Solida, 138
Violarum liquida, 139
Contrayerva, 242
Coralia, 144. & ſeq.
Coriandrum, 287
Correctio per acetum, ibidem
Cornu Unicornu, 217
Rhinocerotis, ibidem
Cervini præparat. ad calcinationem Philoſophicam, 270
Raſura in Conf. Hyacinth. ibid.
Corporificatio, 56
Coſtus, 248
Cribratio medicamentorum, 23
Crocus Batinenſis, 255
Cryſtalliſatio, 54
Crucibula, 82
Cubebæ, 121.262
Cucumeres conditi, 132

D.

Dactyli, correctione non egent, 287
Daucus Creticus, 261
Decantatio, 19

Decoctiones, 96
Cephalica, 100
Cordialis, 98
Hepatica aperitiva, 99
Pectoralis, ibidem
Defrutum, 125
Denominationes in Medicina usitatæ, 89
Despumatio, 36
Detonatio, 45
Diamoron, 127
Diascordium, 270
Dictamnus Creticus, 121.250
Albus ad Trochiscos de Scylla usurpatus, 383
Digestio & maceratio, 32
Dispositio partis secundæ Pharmacopœæ, 2
Dissolutio & Solutio Chymica, 26
Distillatio, 50
Doronicum, 218
Drachma, 88

E.

Ebullitio, 36
Eclegma, 196
Elaterium, 297
Electio medicamentorum, 13.15
Electuaria, 234
Solida, 199
Satyrij, 275
Scordij emendatum, 271
Baccarum Lauri, 278
Micleta, 279
Aperiens & Purgans D.D. d'*Aquin*, 286
Universale purgans, 282
Diaphœnicum, 287
Caryocostinum, 290
Psyllij correctum, 295
Lenitivum, 284
Ad Enemata, 285
Prunorum simplex & Compositum, 286
Ad Hydropem D. d'*Aquin*, 297
De Carthamo, 298
E succo Rosarum, 304
Violarum, ibidem
Catholicum duplicato Rheo, 281
Bened. laxat. 289
Confect. Hamech. 291
Hiera picra, 295
De Citro Sol. 303
Elixatio, 35
Embrocatio, 396
Emplastra, 339
Album aut Ceruſæ, 340
Palmeum, 342
Diachylum simplex, 344
Cõpositum cum Gummis, 345
Mucilaginum, 348
Polychrestum, 349
Nigrum, ibidem
Cephalicum, 350
Stomachicum, 351.365
Nicotianæ, 352
Cicutæ, 353
Diaphoreticum, 354
De Galbano, ibidem
Meliloti, 355
Betonicæ, 356
Manus Dei, 357
Andreæ à Cruce, 359
Pro Matrice, 365
Magneticum Salæ, 359
Divinum, 361
Paracelsi, 362
Concerptorũ linteaminum, vel de Linamento, 363
Ad Ischiadem, 364
Matricale, 365
Oxycroceum, 366
Ad Hernias, 367
Aliud, 368
Ad Fracturas & Dislocationes, 369
Ranarum cum Mercurio, 370
Stypticum, 372
Vesicatorium, 373
Ceræ cum Cumino, 374
De Alabastro, 375
Spermatis Ceti, ibidem
Ad Fonticulos, 376

Ad Lupias & Ganglia, 377. 378
Ad equini pedis punctionem, 373
Emulsiones, 102
Variæ, 103
Epithemata, 386
Liquidum Cordiale, 387
Hepaticum, ibidem
Solidum pro corde, 388
Errhina Liquida & Solida, 106
Eryngij radix condita, 129
Evaporatio, 52
Euphorbium, 339. 354
Exhalatio, 52
Explicatio quarundam denominationum Medicis usitatarum, 89
Expressio, 37
Extinctio, 41
Extractio, 52

F.

Facultas medicamentorum, 10
Electio, 11
Fermentatio, 29
Panis & Vini, 30. 31
Filtratio, 36
Fimi calor, 28
Finis utriusque Pharmaciæ, 2
Fixatio, 54
Alkalinorum Volatilium ab Acidis, 55
Flos trinitatis, 282
Cordiales, 89
Carminativi, 90
Folium Indum, 250. 261
Fotus, 381
Ad Pleuritidem, ibidem
Nephritidem, 382
Stomachicus, ibidem
Fornaces, vide *Furni*.
Furni, 64
Portatiles, 65
Aperti, ibidem
Clausi, ibidem
Figura interna quæ optima, 66
Ad usum quotidianum, ibidem
Anemius, 68. 70
Athanor, 72
Alius, 73
Alij, 75
Ad distillationem per descensum. 76
Reverberatorius ad distillationem spirituum, 77
Fragmenta lapidum pretios. 90
Frixio, 40
Frontalia, 391
Hypnoticum, 392
Aliud, ibidem
Fumigatio, 43
Fulminatio, 45
Fusio, ibidem

G.

Galbanum, 260
Gargarismus, 106
Gelatinæ, 133
Cydoniorum, ibidem
Pomorum, ibidem
Cornu Cervi, 134
Viperarum, 135
Gentiana, 119
Gingiber, 258
Granum, 80
Granulatio, 45
Gummata plantarum non sunt excrementa, 92

H.

Hamech confectio, 291
Herbæ emollientes, 89
Hermodactyli, 149
Hiera Picra Galeni, 293
Colocynthidis, 294
Humectatio, 25
Hydromel vinosum, 195
Pectorale, 196
Hyosciamus, 338
Hypocistis, 260

I.

Jalap, 149
Jarum, 263
Ignis, illiusque gradus, 60

So-

Solis, 61
Fimi, ibidem
Aëris excalefacti, ibidem
Lampadis, ibidem
Vaporis aquæ calentis, ibidem
Balnei Mariæ, 62
Cinerum, ibidem
Arenæ, ibidem
Limaturæ ferri, ibidem
Rotæ, 63
Suppreſſionis, ibidem
Reverberij clauſi, ibidem
Flammæ aut Fuſionis, ibidem
Vitrariarum officinarum, majorum, ibidem
Patens aut immediatus, 62
Aëre indiget, 64
Immerſio, 25
Imperatoria, 119
Incineratio, 41
Infuſio medicamentorum, 24.96
Injectio, 106
Inſolatio, 28
Inſtrumenta & vaſa utrique Pharmaciæ communia, 83
Iris tuberoſa, 147
Julapia 101
Antiquorum Syruporum nomen adſumpſerunt, ibidem
Juncus odoratus, 259

L.

Lapidificatio, 46
Lactucæ caules conditi, 130
Lepra Viperarum eſu curata, 266
Libra Medica, 80
Linimentum in genere, 306
Liquefactio, 53
Lithargyrum, 340
Looch, 196
Sanum emendatum, ibidem
Pectorale, 198
Lotio, 18.391
Nonnullis corporis partibus deſtinata, 395
Somnifera, ibidem
Ad Achores, ibidem
Ad defricandum caput & capillos abluens, ibidem
Contra Pediculos, ibidem
Contra ſcabiem & affectus cutaneos, ibidem
Cerebrum roborans, 396
Ad Rheumatiſmum, ibidem
Ad Ambuſta, ibidem
Ad Vulnera & Ulcera, ibidem
Lutorum varietas, 79.81

M.

Maceratio, 25.32
Magnes Arſenicalis, 359
Magneſia Saturnina Meteoriſata, 350
Manus Sacchari perlata, aut Sacharum perlatum, 203
Magma amygd. amar. gallinis venenum, 359
Mannæ hiſtoria, 299
Magnitudinis conſideratio in medicam. electione, 160
Malabathrum, 250
Marum, 321
Maſticatoria, 106
Maturatio, 29
Mechoacanna, 149
Medicamentum quid, 10
Medicamenta ex Vegetalibus, Animalibus & Mineralibus deſumuntur, 11
Enumeratio ad quid utilis, 12
Facultates, ibidem
Melones conditi, ibidem
Meum, 119
Menſuræ, 87
Mella, 189
Roſatum, 190
Anthoſatum, aut Roriſmarini, 191
Mercuriale, ibidem
Violatum, 192
Vulvariæ, aut Barbæ Hircinæ, ibidem
Nymphææ, 193
Minium,

Miſturæ,
Morſus canis rubidi,
Mortificatio, 56
Mithridatium Democratis, 257
Mixtio, 57 Myrrha, 252
Mixturæ, 104.105 Mumia, 401

N.

NNarvval, piſcis ex cetaceorum genere, 217 Nogat, 131
Nuces albæ & virides conditæ, ibidem
Nux Moſchata, oleũ ex ea expreſsũ, 364
Numeri conſideratio in Electione medicamentorum, 161
Nutritio, 26

O.

Objectum utriuſque Pharmaciæ, 1
Olibanum, 258
Olea per expreſſionem, 356
Conſideratio Oleorum, ibidem
Olivarum, 357
Amygdalarum dulcium, 358
Amararum, 359
Nucum juglandium, 360
Avellanarum, ibidem
Perſicorum. 361
Malorum Armeniacorum, ibid.
Ben, ibidem
Seminis Aniſi expreſſum, 362
Nucis moſchatæ, 363.249
Ovorum, 365
Laurinum, 366
Olea per infuſionem aut decoctionem, 367
Abſinthij, ibidem
Roſarum ſimplex, 369
Completum, ibidem
Jaſmineum, 370
Cydoniorum, 372
Capparum, 373
Maſtichinum, 374
Nardinum, 375
Hyperici, 376
Irinum, 378
Lumbricorum, 379
Caſtorei, ibidem
Scorpionum ſimplex, 380
Compoſitum, 381
Vulpinum, 385
Viperinum, 387
Lacertinum, 388
Myrrhæ per deliquium, ibidem
Olivæ 130
Conditæ, 132
Opiatæ, 234
Salomonis, 272
Opium, ejus prępparatio ad Theriaces cõpoſitionem, 237 De eo experimẽta, 238
Opobalſamum, 257 258 & ſeq.
Opopanax, 253
Orobi inepte ingrediuntur Trochiſcos Scylliticos, 323
Orvietanum, 274 *Oxymel* ſimplex, 193
Os cruris bovis, 234 Scylliticũ, 194
Cordis cervi, 270 Oxytriphyllũ. 142

P.

Paſta variorum fructuum, 131
Pellicula in ſalibus diſſolutis, 55
Peſſaria, 106
Petroſelinum Macedonicum, 251
Petaſites,
Pharmaciæ definitio &c. 1
Philonium Magnum, 276
Phlegma, principium paſſivum, 5
Pilei Medicati, 388
Pilulæ, 331
Hieræ ſimplicis, 332
Compoſitæ cum Agarico, 334
Agarici, ibidem
Aggregativæ, vel Polychreſtæ, 335
Ammoniaci *Quercetani*, 336
Cochiæ, 337
Cynogloſſi, 338
Fœtidæ, 339
Rufi, 340
Aureæ, 341
Sine quibus, ibidem
Rhabarbari, 342
Stomachicæ, 343
Hyſtericæ, 344
Meſentericæ D. *d'Aquin*, 345
Mercuriales, 346
ad Gonorrhoeam, ibidem
Ad virulentam, 348
Terebinthinæ coctæ, 349
Anti-Colicæ, D. *d'Aquin*, ibidem

Ca-

Catholicæ *Poterij*, 350
Bontii ad Hydropem, 351
Tartareæ *Bontii*, 352
Tartareæ *Schroderi*, 352
De Sagapeno Camilli, 353
Pinta, Menſura, 89
Piſtolochia Clematiti præfertur, 244
Phu maius, 119
Pix nigra & alba, 356
Piper longum, nigrum, album, 260.261
Polium montanum, 262
Pomata Unguenta, 422
Rubrum, ibidem
E Vitellis Ovorum, 423
Pondera & Menſuræ, 87
Potiones, 104
Principia Pharm. Chimicæ, 3
Præcipitatio, 47
Præparatio medicamentorum, 17
Projectio, 45
Pugillus, 89
Pulveres, 208
Viperinus, 209
Comitiſſæ Canth. 211
Roſarum aromaticus, 213
Emendatus, 214
Margaritarum frigidus, 215
Lætitiæ, 216
Triaſantali, 217
Pannonicus, ibidem
Ant'Epilepticus D. d'*Aquin*, 220
Ad Rabiem, 221
Dentiſpicius, 222
Alius ſimplicior, 223
Cephalicus odoratus, ibidem
Adverſus Vermes, 224
Digeſtivus, 225
Contra Abortum, 225
Ad Partum difficilem, 226
Hyſtericus, 227
Jovialis Hyſtericus, ibidem
Sperniolæ Crollij, ibidem
Ad Dyſenteriam, 229
Ad Hæmorrhagiam, ibidem
Diatragacanthi frigidus correctus, 230
Sternutatorius, 231
Cornachini, 232
Ad Nephritidem, 233
Ophthalmicus, 398
Ad cõditurã cadaverũ, 234.303.304
Purgatio medicamentorum, 19

Q.

Quartarium, 88 Quid pro quo, 91

R.

Radicum conditura, 129
Eryngij, 129
Quinque aperientes, 89
Raſura Cornu cervini in confectione Hyacinthina, 270
Rectificatio, 51
Reductio, 56
Regimen aëris ad ignem, 65
Regiſtra, 66
Reſinæ, Non ſunt plãtarũ excrementa, 92
Reverberatio, 46
Rhabarbarum, 149
Roob, 124
Cydoniorum, 126
Mororum, 127
Baccarum Sambuci, ibidem
Simplex, 124

S.

Sacculi odoriferi, 388
Saccharum Roſaceum, 200
Perlatum, 203
Sagapenum, 253
Sal, principium activum, 8
Sanguis Draconis, 347
Sapa ſimplex, 124
Scrupulus, 88
Schoënanthos, 259. & ſeq.
Scincus marinus, 263
Scylla, 117
Scordium, 262
Scuta & calanticæ, 388
Sigillum hermeticum, 81
Semina calida maj. & min. 90
Frigida maj. & min. ibidem
Senna, 148
Seſeli maſſilienſe, 252
Sericum crudum, 265

Solutio Chymica, 26
Spica Nardi, 248
Celtica, 245
Spiritualisatio, 56
Spiritus, Principium activum, 6
Spodium, vel Ebur ustum, 280
Spiritus vini, 8
Storax, 252
Succedanea medicamenta, 92
Stratificatio, 43
Subjectum utriusque Pharmaciæ, 2
Sublimatio, 49
Sulphur principium Chymicum, 7
Succi, eorum diversitas, extrahendi ratio, 92
Liquiritiæ Albus, 202
Niger, ibidem
Absinthij, Eupatorij, non debent exsiccari in compositione Pil. Aggregat. 335
Succi, Gummata, Resinæ, plantarum non sunt excrementa, 92
Suffitus, 389
Gratus, 390
Facilior, ibidem
Trochisci ad suffitus, ibidem
Ex cinnabari, 391
Suppositoria, 109
Syrupi, 139
Syrupus condituræ corticum Citri, ibid.
E succo citrij norma est cæterorum è succis, 140
E succo Acetosellæ, 142
Cinnamomi Regius, ibidem
Coraliorum, 144
Cydoniorum, 146
Anti Epilepticus, D. *d'Aquin*, ib.
Hydragogus *Ejusdem*, 147
Ad Colicam Nephriticam *Ejusdem*, 150
Absinthij, 151
Altheæ, 154
Aperitivus Cachecticus D. *d'Aquin*, 156
Artemisiæ, 158
Cichorij cõpositus cũ Rheo, 160
Corroborans, 162
Myrtinus, vel Myrtillorum, 163
Tussilaginis simplex, 165
Compositus, 166
Ant'Asthmaticus D. *d'Aquin*, 167
Restaurans è Testudinibus, 168
Nenupharinus, 169
Papaveris albi, 170
Rubri, 171
Rosarum siccarum, ibidem
Vetonicæ altilis, 172
Melissæ compositus, 173
Stoechadis emendatus, 174
Ad Lienteriam D. *d'Aquin*, 175
Jujubinus, 164
E chalybe D. *d'Aquin*, 176
Anti-Scorbuticus Ejusdem, 178
Violatus Violaceus, 179
Pomorum simplex, 181
Compositus, 182
Florum Persicorum, 184
Rosarum Purgans, ibidem
Compositus cum Senna & Agarico, 186
Emeticus, 187
Rhamnus Catharticus, 188
Caryophyllorum hortensium admissus ad confectionem Hyacinthinam, 269
Sylvius Medicus Batavus, 123

T,

Tabellæ, aut Electuaria solida. 199
Altheæ simplices & cõpositæ, 201
Cachecticæ D. *d'Aquin*, 203
Cordiales, 204
Stomachicæ, 205
Croci Martis simplices, 206
Compositæ, 207
Magnanimitatis, ibidem
Contra Vermes, 206
Thus masculum, 258
Theriaca Andromachi, 236
Tinctura, 33
Temporis consideratio in medicamentorum electione, 161
Terebinthina, 260
Terra principium Chymicum, 9

Theriaca Andromachi ſenioris, 236
Emendata D. d'*Aquin*, 242
Diateſſaron, 254
Tela cerata aromatica, 305
Thus maſculum, 258
Tormentilla, 120
Torrefactio, 40
Trituratio, 20
Trochiſci, 305
Trochiſci Viperini antiquorum repudiantur, 335
Trochiſci Agarici, 306
Alhandal, 308
Bechici albi, 309
Nigri, 310
Albi *Rhaſis*, 311
Aliptæ Moſchatæ, 312
Gallæ Moſchatæ, 313
De Carabe, 314
Gordonij, 315
De Rhabarbaro, 317
Capparum, 318
Myrrhæ, ibidem
Roſarum, 319
Camphoræ, 320
Hedichroi, ibidem
Cypheos, 322
Scyllitici, 323
Viperini, 325
Turbith, 149

V.

Vaſa utrique Pharmaciæ convenientia, 83
Scindendi ratio, 86
Fractorum reparatio, 82
Valeriana major, 119
Vina, 110
Medicata, ibidem
Abſinthites, 111
Emeticum, 112
Inutile ad deſpumationem mellis in Theriacæ compoſitione, 238
Uncia, 88
Viciniæ conſideratio in electione medicamentorum, 161
Vincet oxicum, 119
Viola tricolor, 282
Vitrificatio, 46
Unguenta, 306
Roſaceum, 307
Album aut Ceruſæ, 309
Populneum, 312
Pompholigis, 314
Ophthalmicum, 315
Nutritum, 317
Deſiccativum rubrum, 319
Stypticum, 320
Pomatum Officinarum, 422
Martiatum, 424
De Althæa, 425
Regium aut Baſilicum, 427
Ægyptiacum, 428
Apoſtolorum, 429
Aureum, 430
Mundificativum de Apio, 431
Agrippæ, 433
Neapolitanum, 334
Ceratum Refrigerans, 335
Santalinum, 336
Stomachicum, 337
E Sulphure, 338
Unguentum mundificat. de Reſina, 432
Unicornu, 217
Uſtio, 41
Lignorum, ibidem
Uva, 110

X.

Xylobalſamum,

Z.

Zedoaria, 120
Zinziber, 258

Finis Indicis Pharmacopoeæ Galenicæ.

INDEX RERUM
TOMI SECVNDI,
IN PHARMACOPOEA CHYMICA CONTENTARVM.

A.

Absinthium, ejus distillatio, 14
Acidum sulphuris, 268
Aës Ustum, 327
Transmutatio in Vitriolum, 327
Viride æris, Ærugo, 327.329
Album margaritarum, vide *Bismuthum*.
Alkali, distinctio veri à falso, 225.226.332
Aloës, ejus Extractum, 119
Alkaest, 331
Alumen, ejus præparationes & rectificatio illius spiritus, 239
Rupeum, 239 Romanum, 239
Amalgama, Auri cum Mercurio, 29
Amalgamata, Cæmentationes, & calcinationes Argenti, vilia, 302
Dissolutio & dissolutio Argenti in Crystalla, 302
Cautiones circa Crystallorum Fillius usum, 304
Tinctura Lunæ, 304
Calcinat. immersiva Argenti. 304
Præcipitatio Argenti, 304
Quomodo fiat, 304
Methodus perficiendæ Tincturæ Argenti, 305
Reductio Calcis Argenti in metallum, 305
Tinctura calcis Argenti, 305
Luna Potabilis, 305
Luna caustica, 308
Amalgama Merc. cũ Auro & Argent. 291
Mercurij cum stanno, 377
Ambragrisea, ejus præparationes, 276
Quid sit, ibidem
Igni non exponenda, 277
Tinctura, ibid. Essentificata, 278
Animalia, præparat. illorũ Chymicæ, 159
Multum obtinent phlegma, paucum Sal volatile, plus Olei minus acidi minus terræ, pauciſſimum Sal fixum, 160
Anisum, ejus distillatio, 37
Anodynum minerale, 227
Antihectica Poterij, 347.348
Antimonium, vires & usus, 373
Vsus ad depurationem Auri, ibid
Vitrum, 374
Ejus calcinatio, fusio, &c. ibid.
Susque deque cur purgat, 375
Ejus correctio, 376
Varietas colorum vires ejus non alterat, 376
Croci, Hepatis præparatio, 377
Magnesia Opalina, 378
Crocus metallorum absinthiacus *Tilingij*, 378
Regulus Antimonij, 379
Tartari, Nitri & Antimonij variæ præparationes pro conficiendo Regulo ibidem.
Reguli stellati conficiendi ratio Authoris, 380
Reguli depuratio, ibid.
Pilulæ, Pateræ ex Regulo Antimonij, 380.381
Crocus Auratus Antimonij, ibid.
Regulus martialis, 381.382
Cur majori copia proveniat quam vulgaris, ibid.
Regulus citra Salium additamentum, 382.
Flores Antimonij, 383
Antimonium diaphoreticum in præparatione florum, 385
Ejus præparatio, 386
Flores ex Vitro, Croco & Regulis elici possunt, 383.384

Flores

Flores rubri à flavis & albis viribus non differunt, 384
Florum correctio, 383
Cryſtalla Nitri, aut Magiſteriũ educta è prima lotione, ibidem
Calx & Ceruſa Antimonij idem quod Antim. Diaphor. ibidem
Vitra, Croci, Flores, Reguli in Antim. Diaph. abire poſſunt, 384
Liquor glacialis Antimonij, 388
Cinnabaris Antimonij, 391
Ex ſolo Antim. crudo elicitur, 391
Partis Regulinæ Antimonij diſſolventia quæ, 399
Liquor. Antimon. educẽdi ratio, ibid
Liquor glacialis Antimonij in regulum vel vitrum deduci poteſt, unde conſtat Mercurij nihil continere, ac proinde Pulverem Emeticum ex eo paratum male dici Mercurium vitæ, 400
Diaphoreticum, 385
Mercurius deliteſcens in ſublimato corroſivo totus in cinnabarin abit, aut reſurgit, 391
Cinnabaris Antimonii ex quibus conſtet, ibidem
Ejus rectificatio ibidem
Liquor glacialis Antimonii D. *Pelegrini.* 392
Pulvis Emeticus vel Algariht. 395
Liquoris glacialis præcipitatio per aquam limpidam, 396
Sulphur Antimonij, 397
Panaceа, Sulphuris Antim. 398
Antimonii ſingulares præparationes, 399
Antimonii Flores correcti, 401
Vitrum correctum, 401
Vitri Antimonii Tinctura ſolum dejectoria aut hidrotica, 400
Rob Antimoniale tantum catharticum, ibidem
Liquor Antimonialis dulcedine mellis, ibidem
Liquor Antimon. melleus, ibid.
Liquor Antim. ad Ulcera, ibid.

Apum præparatio, 185
Ex retorta diſtillatio, ibidem
Apologia Authoris adverſus D. Deniſium, 171
Aquarum præparatio 199
Differentiæ naturalium, ibidem
Pluvia, ibid. Marina, ibid.
Aquæ Vegetabilium, illarũ diſtillatio, 3
Aquæ eductæ è Radicibus, 5
Ex herbis ſucculentis frigidæ cenſentur, 8
Oxalidum, 11
Herbarum calidarum, amararũ & inodoratarum, 12
Odoratiſſimæ ex Floribus Vegetabilium eductæ, 13
Naturales, illarum diſtillatio, 199
Pluviæ & Nivis diſtillatæ, 200
Fortes & Regales, 235
Ore non ſumendæ, 236
Fortis variæ præparationes, & Regaliſatio, 237
Aqua Abſinthij, 14
Cochleariæ, 16
Naſturtij, & aliarum plantarum anti-Scorbuticarum, 16
Meliſſæ, 19
Folior. Myrti, 20
Aquæ Florum in genere, 22.33
Roſarum, 23.35
Florum Lavendulæ, 29
Florum Roriſmarini, 30
Reginæ Hungariæ, 31
Odorata ligni Roſarum, 52
Cucurbit. Cucumer. & melonũ, 58
Citri, 60
Rubi Idæi & Fragorum, 71
Nucum viridiũ, 72 Vitæ, 75
Cinnamomi, 91 Caryophyllor. 93
Typhorum Cervinorum, 176
Ranarum, 180
Spermatis Ranarum, 181
Cancrorum fluviatilium, 182
Ciconiarũ, 184 Odorat. Mellis, 186
Spirituoſa Formicarum, 152
Marina 200 Calcis, 203
Phagedenica, 204

Calcis opthamica, 203
Talci cum limacibus, 217
Duorum pugilum, 238
Vitrioli, 253 Polonica, 371
Primæ lotionis Biſmuthi, 403
Sriptica D. Matte, 252
Apoplectica, 406 Serpilli, ibid.
Bezoartica, ibidem
Quercetani contra Calculum. 407
Coſmetica Columbina, ibidem
Coſmetica alia, ibidem
Mellis, 185
Fontana, fluviat. 199 Nivis, 200
Marina, 199 Fortis, Regia, 235
Arcanum Margaritarum, 214
Argentum, ejus præparationes, 300
Purificatio ſuperficiaria, 301
Calcinatio immerſiva, 302
Fuſio, ibidem
Purificatio per plumbum, 302. 303
Principia conſtitutiva, 301
Diſſolutio, Cryſtalliſatio, 304
Tincturæ, 305 Vires, 307
Argentum vivum, vide *Mercurius*.
Argilla, ejus præparatio, 195
Sali cõmiſta in hujus diſtillat. 221
Arſenicum, ejus præparationes, 272
Rubinus Arſenici, 274
Pernitioſum intus ſumptum, 275
Regulus Arſenici, ibidem
Liquor butyroſus, ibidem
Fixum, vel Liquor fixus Arſenici, ibidem
Aſelli, diſtillatio, Sal, Ol. volatile, 188
Uſtio inutilis, ibidem
Fixatio Salis volatilis, 189
Pulvis, ibidem
Aſtoccorum diſtillatio, 183
Aquæ ſtillatitiæ, vide *Diſtillatio*.
Trium Nucum, 72
Polonica, 377
Primæ lotionis Magiſterij Biſmuthi, 403
Aurantia mala, diſtillatio, 59
Aurum metallorum rex, 284
Præparationes, 285
Lotio ſuperficiaria, 286
Calcinatio immerſiva, 288
Fulminans diaphoreticum, ibid.
Cauſæ fulminationis 288. & ſeq.
In ventriculo non fit, 287
Impediendæ ratio, 288
Diſſolutio per Aquam Regiam, ibidem & ſeq.
Calcinatio per inquartium, 289
Depuratio per cementationem & Antimonium, 293. & ſeq.
Cementi ad id neceſſarii præparatio, 294
Cementationis perficiendæ ratio, ibidem
Depuratio per Antimonium,
Per Plumbum, 302
Per Mercurium, 295
Amalgamatio cum Mercurio, hujus ab Auro ſeparatio; hujus in calcem puriſſimam deductio, ibidem
Sublimatum in Flores 296
Calcinatum cum C. C. ibidem
Tincturæ aut Extractiones, ſeq.
Tinctura Auri potabilis nomine donanda, ibidem
Cum Spiritu Aceti, 299
Rubinus *Grulingii*, ibidem
Tinctura hujus Rubini, ibidem
Potabile Dni. Langelotii. ibid.
Aquam fortem propriam requirit, 292

B

Balænæ, diſtillatio illarum partium, 179
Balſamus Saturni diſtillatus, 341
Saturni per digeſtionem, 342
Bezoarticus, 417
Hyſtericus, ibidem
Vulnerarius, ibidem
Baccæ, diſtillatio, 37
Benzoinum, diſtillatio, 99
Bezoar minerale, 395
Joviale, 347. & ſeq.
Biſmuthum, ejus præparationes, 402
Valet ſolum uſu externo, 402
Magiſterium, 403
Aqua primæ lotionis, ibidem

Flores, liq. Sal Cryſtallinus, ibid.
Boli, præparatio, 195
Uſus ad diſtillationem Salis, 221
Buſones, præparatio, 180
Exſiccatio, 180
Diſtillatio, ibidem
Proprietates, 181
Amuletum, ibidem
Buſonites lapis, ibidem
Butyrum Nitri P. J. *Fabri*, 238

C.

Cancri fluviatiles, 182
Diſtillatio, 183
Calcinatio, ibidem
Vis eorum diuretica, ibid.
Oculi illorum quid ibid.
Calices ex regulo Antimonii 382
Calcinatio Philoſophica C. C. 177
Auri, 288
Cancrorum Fluviatilium, 183
Silicum, 200
Talci, 216
Salis Ammoniaci, 242
Immerſiva Auri per Aquam Regiam, 288
Auri per inquartium, ibidem
Auri cum C. C. 296
Argenti immerſiva, 302
Per Spi. Nitri, ibidem
Æris, 327
Plumbi, 333
Stanni, 343
Mercurii immerſiva, 357
Antimonii lenta, 373 34
Calx, Præparationes, 201 204
Cauſtica vis unde, 201
Sal, 203
Spiritus, 204
Argenti, 302
Calx Sali Armoniaco miſta, 244
Antimonii, 384
Plumbi an alkali, 335
Auri, 296
Camphora, diſtillatio, 95
Cantharides, diſtillatio, 190
Corrodendi vis illarum, ibidem
præparatio, ibidem
Sal volat. 191
Carduus bened. Sal, 133
Caryophylli Aromatici, 92
Caſtor, præparatio, 193
Præbet Sal & Oleũ volatile, ibid.
Tinctura Caſtorei, 194
Caſtorei ſpiritus, Extractum, 195
Facultates ibidem
Cauſticum Lunæ, 308
Cauſtica ex calce, 202 203
Cementatio Auri depurativa, 293
Argenti prętermiſſa, ibidem
Ceræ diſtillatio, 186
Sal volatile, 187
Butyrum, Oleum 188
Ceruſa Antimonii, 387
Ceruſa Plumbi, 335
Veneta, 335
Cervus ſerpentum avidus, 175
Chalybs quid, 310
Diverſæ in eo qualitates, ibid.
Citra præparationem utilis, ib.
Ex Ferro fit, ibidem
Facile diſſolvitur, & ſeq.
Effectus edit non uniformes, 315
Uſui ſuccedant purgantia, 325
Ciconiæ, diſtillatio, Sal, Oleum volatile, 184
Proprietates partium illius, ibid.
Sal volatile, 184
Oleum diſtill. ibidem
Pinguedo, ibidem
Fimus exſiccatus, ibidem
Cinerum uſus, & ſeq.
Cinnabaris vulgaris, 355
Reſurrectio in Merc. vivum, ibid.
Antimonii, 391
Compoſitio naturalis, ibid.
Rectificatio & coloris intenſio, ib.
Citria mala, diſtillatio, 61
Cochlearia, diſtillatio, 18
Colocynthis, Extractum, 122
Coralium, Præparationes, 215
Simpliciſſimæ omnium optimæ, ibidem
Calcinatio, extinctio, diſſolutio

ſpiritus acidos, rejiciuntur. 212.
Tincturæ fallaces, 213
Tinctura Dom. *Langelotij*, 214
Cornu Cervinum, Calcinatum. 177
Vſus, 77
Præparationes Chimicæ, 275
Tenellorum diſtillatio, 176
Uſtio improbatur, ibidem
Sal volatile 177
Scob ſola utilis, 178
Magiſteria, ibidem
Cranium humanum,
Præparationes, 161
Diſtillatio, ibidem
Oleum, 162
Extractum, 163
Facultates, ibidem
Cremor aut Cryſtallus Tartari,
Cremor diſſolubilis, 419
Emeticus diſſolubilis, 420
Crocus Martis adſtrict. & aperit, 314
Adſtrictivus paratu facilis, 314
Color ruber unde, 315.316
Vitrioli Martis, 320
Veneris, ibidem
Crocus metallorum, variæ præparationes, 399
Abſynthiacus, 400
Martis aperitivus, 315.316
Veneris, 326.329
Cryſtullum Tartari Chalybeatum, 137
Emeticum, 13
Chriſtallum, præparationes, 209
Sal, magiſterium &c. 210
Color, Tinctura unde, 210
Cryſtallum minerale, 227
Præparatio Nitri ſingularis, 228
Cryſtalla, Argenti, 304
Nitri, 227.228
Veneris, 330.331
An pro Alkaeſt habenda, 331
Ex ærugine, 320
Cubebæ, diſtillatio 92
Cuprum, præparationes, 325
An vitriolo abundet, 325
Principia quæ, 325
Limaturæ calcinatio, 326
Crocus Veneris, 326
Calcinatio immerſiva, 327
Tranſmutatio in vitriolum, 328
Diaphoreticum minerale, 387
Diſpoſitio tertiæ partis Pharmacopœæ, 1
Diſſolutio Lapidum & Gemmarum, 200
Argenti in Cryſtalla, 304
Laminarum Plumbi, 339
Mercurij, 366
Diſtillatio per deſcenſum, 6
Diſtillatio Vegetabilium in genere, 5
Radicum, 5
Herbarum ſucculentarum frigidarum, 8
Oxalidum, 11
Herbarum calidarum, amararum & inodoratarum, 12
Abſynthij, 14
Cochleariæ, Naſturtij, 16
Meliſſæ, 19
Foliorum myrti, 20
Florum in genere, 22
Roſarum, 23
Lavendulæ: 29
Roriſmarini, 30
Aquarum odoratiſſimarum ex floribus vegetabilium, 33
Spirituum Ardentium ex floribus & herbis odoratos, 34
Seminum & Baccarum, 37
Aniſi, 37
Cochleariæ, Sinapi Naſturtij, 39
Baccarum Sambuci, 42
Juniperi, 43
Tritici, Secalis, Hordei, 46
Leguminum, 48
Fabarum, 49
Lignorum, 51
Roſarum, 52
Guajaci, 54
Fuliginis, 56
Fructuum, & primo Cucurbitæ, Cucumeris, Melonum, 58
Citriorum, 59

Rubi Idæi, 71
Fragorum, ibidem
Nucum, 72
Vini, 73
Aquæ vitæ in ſpiritum vini, 78
Spiritus vini Tartariſati, 79
Tartari, 82
Aceti, 85
Sacchari, 87
Mannæ, 89
Macis, Nuc. moſchatæ, 94
Cinnamomi, 90
Aniſi, 37
Caryophyllorum, 92
Camphoræ, 95
Terebinthinæ, 96
Maſtiches, 98
Benzoini, 99
Myrrhæ, 101
Gummi Ammoniaci, 102
Cranij Humani, 162
Sanguinis Humani, 164
Cervi, 179
Urinæ, 166
Viperæ, 168
Typhorum Cervinorum, 176
Cornu Cervini, 175
Eboris, Oſſium, aliarumque partium animalium, 175. & ſeq.
Bufonum, 180
Ranarum, 181
Spermatis Ranarum, 182
Cancrorum fluviatilium, 183
Lapidum Cancrorum, ibidem
Ciconiarum, 184
Mellis, 186
Ceræ, ibidem
Aſellorum, 189
Lumbricorum, 188
Cantharidum, 190
Formicarum, 191
Pavonis, ejuſque ſtercoris, 192
Caſtoris, 194
Terrarum argilloſarum, 197
Salis Terræ, 197. & ſeq.
Olei Philoſophorum, 198
Aquæ Pluviæ, Nivis, 200
Roris, ibidem
Calcis vivæ, 203. & ſeq.
Lapidis Hæmatitis, 208
Salis Marini, 220. & ſeq.
Spiritus Salis dulcis, 223
Nitri, 232
Aquarum fortiũ & Regiarũ, 235
Duorum pugilum, 237. & ſeq.
Aluminis, 239
Salis Ammoniaci, 242
Spiritus acidi Salis Ammoniaci, 242. 246.
Salis Ammoniaci cum Lapide Hæmatite, 247
Reſidentiæ lap. Hæmatitis cum terra figulina, ibidem
Salis Ammoniaci cum limatura Chalybis, 248
Vitrioli, 255
Spiritus Vitrioli dulcis, 259
Urinoſus Salis Ammoniaci, 243
Capitis mortui Vitrioli, 262
Vitrioli variæ diſtillationes, 255 & ſeq.
Sulphuris, 266
Succini, 280
Cryſtallorum Veneris, 320
Salis Saturni, 339
Liquoris glacialis, aut butyroſi ſtanni, 346
Liquoris glacialis Antimonij, 390
Oleti Humani, 167
Plumbi, 339. 346
Stanni, 345

E.

Eboris diſtillatio, 179
A diſtillatione ſuperſtes Pictoribus utile, ibidem
Calcinatum fit ſpodium, ibid.
Edulcatio Spiritus Salis, 223
Media & ſpiritus ad eam utiles, facultates & uſus, ibidem
Edulcatio ſpiritus Nitri, 235
Edulcatio ſpiritus Vitrioli, 259
Spiritus Vini ad id quovis alio aptior, 260

Electuarium Chalagogum *Fr. Sylvij*, 420
Hydragogum ejusdem, 420
Elemi Gummi, distillatio, 98
Elixiria, 105
Camphoratum, 106
Citri, ibidem
Proprietatis, 107
Crystalli, 210
Cephalicum, 421
Hystericum, ibidem
Proprietatis Scorbuticum, ibid.
Stomachale, 422
Abbatis Gratiæ, ibidem
Essentiæ & *Spiritus* Margaritarum improbantur, 216
Extracta Vegetabilium, 109
Opij, 111
Aloës, 119
Rhabarbari, 121
Colocynthidis, 122
Esulæ, 124
Radicum Iridis, Sambuci, Mezerei, Laureolæ &c. 125
Scammonij. ibidem
Jalapæ, 127
Panchymagogum, 128
Cranij humani, 163
Florum sublimatorum,
Auri, 297
Limaturæ Chalybis cum aceto, 324. & seq.
Martis Adstringens, 325
Simplicissimum, ibidem
Sennæ, 121

F.

Fabæ, distillatio, 49
Feculæ, præparationes, 130
Ferrum, metallum ignobile, 309
Præparationes, 309. & seq.
Chalybi postponendum, ibidem
Agit juxta varias præpar. 310. 312
Chalybis limaturæ vis, 310
Dissolvitur ab aqua simplici, 311
Ferrum pro alkali non habendum, 312
Mars cur dictum, 309
Cur Chalybs, 310
Sal Martis quid, 313
Dissolutio per spiritū Vitrioli, ibidem
Croci varij, 314
Sal, 317
Vires, 318
Vitriolum Martis, 319
Præparationes variæ, 319 & seq.
Vires & dozis, 320
Tinctura Martis, 321
Extracta, 324. & seq.
Sublimatio in flores, 324
Fixatio Salis volatilis Viperini, 170
Salis volatilis Asellorum & Lumbricorum terræ, 189
Nitri cum pulv. Carbonum, 229
Arsenici, 275
Flores, distillatio in genere, 22
Lavendulæ, 29
Vegetabilium, 3
Benzoini, 99
Salis Ammoniaci, 242
Coloris crocei, 243
Eorum Tincturæ & Extractum, ibidem
Sulphuris, 264
Compositi, ibidem
Albi A. *Salæ*, ibidem
Succini, 277
Auri, 297
Martis, 324
Stanni, 344
Antimonij, 382
Correctio, 383
Colores varii non variant vires, 385
Bismuthi, 405
Rorismarini, 30
Formicæ, distillatio, 191
Sal volatile in aqua, ibidem
Liquor, Oleum per infusionem: Suppeditant Sal volatile, 192
Vires, ibidem
Fraga, distillatio. 71
Fructus, distillatio, 58 Fusio Salis, 220

G.

Gajacum, distillatio, 54

Gemmæ, 200
Calcinatio, ibidem
Potentialis, ibidem
Gummi Elemi, 98
Ammoniaci, distillatio, 98
H.
Hæmatites lapis, 208
Hepar Antimonij, 374
Adversus *Fr. Hofmannum* Apologia, 61
Hordei distillatio, 48
Ex Homine remedia, 159
Hidrargyrum, 349
Quid, ibid.
Vide *Mercurius*, &
Vbi reperitur, ibidem
Grave est admodum, ibidem
Ialap. Resina, Uires, 196.197
Inquartium, 288
Iuniperus, distillatio, 43
Iupiter, Stannum, 342
Lac, Sulphuris, 265
Virginale,
Lapidum & Gemmarum præparatio, 200
Calcinatio ad calcis productionem, ibid.
Gemmarum, ibidem
Gemmæ igne candefactæ & in aqua extinctæ, ibidem
Dissolutæ in liquoribus corrosivis, ibidem
Magisterium improbatur, ibid.
Lapides calcarij inutiles nisi calcinentur & in aqua extinguantur, 202
Bufonites, 181
Cancrorum fluviat. 183
Iudaici & Lyncis præpar. 206
Mixtio cum sulphure & projectio, 206
Tinctura, dissolutio & coagulatio in Sal, 20
Hoc sal quale, 207
Hæmatites, 208
Distillatio, ibidem
Alia distillatio, ibid.
Spiritus ejus martialis, 209
Tinctura Florum, eorumque extractum, ibid.
Infernalis vel Causticus, 308
Ejus effectus unde, 308
Contrayervæ,
Medicinalis,
Admirabilis,
Philosophorum,
Causticj, 206
Infernalis, 308
Lateres, Oleum ex iis, 199
Lavendula, distillatio, 29
Laudanum, 116
Legumina, distillatio, 48
Ligna, distillatio, 32
Rosarum, distillatio, 53
Guajaci, distillatio, 55
Liquor, Tartari, 140
Formicarum, 191
Crystalli, improbatur, 210
Margaritarum. 215
Talci, 216.217
Salis Antimoniaci, 242
Florum Salis Ammoniaci, 245
Fixus Arsenici, 275
Saturni, 340
Glacialis Stanni, 347
Mercurialis, 371
Ex sublimato dulci, misto Sali Antimon. 371
Mercurialis, Jovialis, 372
Mercurialis Agricolæ, ibid.
Mercurialis distillatus, 373
Glacialis Antimonij, 388
Antim. melleæ dulcedinis, 400
Melleus, ibid. Ad ulcera, 401
Liquor Hyacinthinus Antimon. 400
Hystericus, 401
Nitri fixus, 230
Lumbrici terræ, præparat. 288
Luna caustica, 308
Luna, vide *Argentum*, 301
Vnde albedo, ibidem
Ignis non adeo patiens ac Aurum, ibid.
Purificatio, 301.303

§§§

M.

Mel quid ; 185
Oleum, 186
Machicot,
Macis, distillatio, expressio, 93
Magisterium Scammonij, 126
Jalapæ, 227
Saturni, 338
Cranij humani, 161
Crystalli, 210
Jovis, ibidem
Coralli, 212
Bismuthi, 403
Margaritarum, 215
Sulphuris, 265
Succini, 279
Antimonij Diaphor. 385
Manna, Distillatio, 89
Margarita, præparatio, 214
Pulverisatio omnium optima Præparatio, ibidem
Dissolutio in succo limonum, 215
Sal Magisterium, Oleum, &c. ib.
Per deliquium extracta improbantur, 216
Non sunt Alkali, ibidem
Mars, vide *Ferrum*,
Mastiche, distillatio, 98
Melissa, distillatio, 19
Melonum, distillatio, ibidem
Mel, ejus distillatio, 185
Rectificatio spiritus, 186
Acetum ex Melle, ibidem
Metalla in genere, 282
Generatio, 283
Mercurius vivificatus ex sublimato corrosiuo,
Præparationes, 348
Non est Alkali, 349
Nervis inimicus, 351
Caute usurpandus, ibidem
Purificatio, & in Cinnabarin conversio, 355
Lotio, exsiccatio, trajectio per corium, 356
Purificationes variæ, ibidem
Ruber, improprie Præcipitatus dicitur, 357
Ruber citra additionem præparatus, 359
Istius præparatio, ibidem
Præcipitatus ruber, aliàs Arcanum Corallinum, ibidem
Ruber vulgaris, 360
Flavus & Rosei coloris, ibidem
Flavus, alias Turbith minerale, 361
Coloris Rosei, ibidem
Fusci, 362
Viridis cum cupro, ibidem
Præcipitati albi, ibidem
Albus cum aqua forti, 363
Præcipitationis veræ rationes, ibidem
Sublimatus dulcis ex Præcipitato albo, 369
Præcipitatus albus ex sublimato, corrosivo, Sale Armoniaco, & Sale Tartari, 364. 370
Sublimatus corrosivus, 366
Mercurij dissolutioni in aqua forti quando locus, 366
Sublimati corrosivi legitima præparatio, ibidem
Agendi ratio diversa.
Aqua simplex hausta illius alexiterium, 368
Sublimatus dulcis, 374
Ex præcipitato flavo, ibidem
Mercurius in sublimato corrosivo latens, in cinabrium ascendit, aut revivisit, 390
Mercurius vitæ, Antimon. est, ibidem
Metalla in genere, 282
Generatio, perfectio, 283
Numerus, ibidem
Nobilia, ignobilia, 284
Mineralia, præparat. Chymicæ, 195
Minium, 334
Mumia, inferior viribus cranio & sanguine humano, 164
Mustela bufonis os invita subit. 180

Myrrhæ, distillatio, 101
Myrtus, distillatio foliorum, 20

N.

Nasturtium, distillatio, 30
Nix, quid, 200
Præparationes, ibidem
Nitrum, præparationes, 226
Triplici Sale constat, ibidem
Depuratio, 227
Depurati nomina, ibidem
Præparatio Crystallo minerali potior, 228
Fixatio, ibidem
Cum pulvere carbonum, 229
Fixum qua arte redeat in pristinam naturam, ibidem
Liquor ex fixo an pro menstruo universali habendus, ibidem
Foliatum, 230
Nitri spiritus, 232
Solus exsurgit vaporum rubrorum forma, 232
Dulcificatio, 235
In spiritus totum non resolvitur, 233
Butyrum & Nitrum Vitriolatum P. J. *Fabri*, 288
Ex Nitro pulvis fulminans, 286
Usus ad sublimationem florum stanni, 345
Usus ad varias Antimonij præparationes, 377. & seq.
Nuces virides, distillatio, 72
Moschata, distillatio, 94

O.

Olea stillatitiæ, 6
Absinthij, 15
Melissæ, 19
Foliorum Myrti, 20
Rosarum, 23
Florum Lavendulæ, 29
Anisi, 38
Seminum Cochleariæ, Sinapi, Nasturtij, 39
Baccarum Sambuci, 42
Juniperi, 43
Tritici, Secalis, Hordei, 46
Leguminum, 48
Fabarum, 49
Lignorum, 51
Rosarum, 52
Guajaci, 54
Fuliginis, 56
Citriorum & Aurantiorum, 59
Tartari, 83
Mannæ, 89
Cinnamomi, 90
Caryophyllorum, 92
Macis, 94
Nucis Moschatæ, ibidem
Cubebarum, ibidem
Cardamomi, ibidem
Piperis, ibidem
Camphoræ, 95
Terebinthinæ, 96
Mastichis, 98
Resinarum, Picis, Thuris, Gummatum, 99
Benzoini, ibidem
Myrrhæ, 101
Gummi Ammoniaci, 102
Galbani, ibidem
Opopanacis, ibidem
Sagapeni, ibidem
Cranij humani, 163
Ossium human. 164
Sanguinis humani, ibidem
Secundinæ muliebris, 165
Stercoris humani, 167
Viperarum, 168
Typhorum Cervinorum, 176
Eboris, ibidem
Cornuum, ibidem
Ungularum, ibidem
Pinnarum Cetaceorum piscium, ibidem
Bufonum, 180
Ranarum, 181
Oculorum Cancr. 183
Ciconiarum, 184

Mellis, 186
Ceræ, 188
Aſellorum, 189
Lumbricorum terræ, 188
Cantharidum, 190
Formicarum, 191
Pavonis, ejuſque ſtercoris, 192
Caſtorei, 193
Oleum Philoſophorum, 198
Talci, difficile, 216
Per deliquium, 217
Crollianum, 218
Oleum diſtill. Salis Saturni, 335
Oleum, aut liquor glacialis Stanni, 343
Ex Regulo Jovis, 344
Antimonii, 399
Uſus externus, ibidem
Opium, ejus Extractum, 115
Torrefactio, ibidem
Acidorum uſus improbatur in præparatione, 116
Experimenta, 113 & ſeq.
Oſſium humanorum diſtillatio, 161
Cæterorum animalium diſtillatio, ibidem
Oxalidum, diſtillatio, 11

P.

Panacæa Sulphuris Antimonij. 398
Pavo, præparationes, 192
Avis Medica dicitur, ibidem
Juſculum, Aqua diſtillata, Sal, Oleum volatile &c. ibidem
Partium illius variæ præpar. ib.
Pharmacopœæ Chymicæ objectum, 1
Galenicæ & Chymicæ ſocietas, ib.
Chymicæ diſtributio, 2
Phlegma Aluminis, 239
Vitrioli, 255
Succini, 280
Saturni, 339
Pix alba, nigra, diſtillatio, 98
Plantæ, earum partes, Præparationes Chymicæ, 3
Plumbum, Præparationes, 333-346
Fuſio, 334
Cur Saturnus dicitur, 335
Purificatio ſuperficiaria, ibidem vide *Saturnus*.
Præcipitatum liquoris glacialis Antimonij, 394
Vitrioli, 253
Mercurij, vide *Mercurius*,
Liquoris glacialis Stanni, 345
Spirit. acidus ex hoc præcipit. ib.
Corallinum, 359
Pulvis Aſellorum, 109
Fulminans, 291
Purificatio & decrepitatio *Salis marini*, 218. & ſeq.
Crepitationis cauſa, 219
Vitrioli, varia, purif. 251
Auri, 286
Argenti, 301
Plumbi, 333
Variæ productiones ex calce illius, 334
Pulvis à diſtillatione CC. reſiduus, 177
Emeticus Jovialis, 394

Q

Quartatio quid, 288

R.

Radices, diſtillatio, 5
Ranæ, præparationes, 181
Diſtillatio, Sal volatile, oleum, ibidem.
Uſtæ Hæmorrhagiam & Gonorrhoeam ſiſtunt, 182
Aqua ſine igne deſtillata, ibidem
Combuſtio, 181
Vires, 182
Rectificatio Spiritus Salis, 222
Spiritus Aluminis, 239
Spiritus Vitrioli, ibidem
Salis volatilis & olei ſuccini, 281
Salis Jovis, 345
Reductio calcis Argenti in metallum, 307
Calcis plumbi in priſtinum corpus, 338
Æris à corroſivis diſſoluti, 327
Florum Stanni in calcem, 343
Refutatio *Frid. Hofmanni*. 60.61

Refutatio D. *Denisij*, 170
Regalisatio, Aquæ Fortis & Regiæ, 238
Regulus Arsenici, 275
Antimonij, 375
Martialis, 381
Antimonij sine salibus, 379
Usus ad præparationem Olei glacialis, 380
Cinnabarin non dat, 389
Resina, distillatio, 98
Scammonij, 125
Jalapæ, 127
Rhabarbari Extractum, 121
Rob Antimoniale purgans, non Emeticum, 399
Ros, distillatio, 200
Ros Vitrioli, 255
Rosæ, distillatio, 23
Rosmarinus, distillatio florum, 30
Rubinus Arsenici, 274
Auri Grulingij, ejusque Tinctura, 299
Rubus Idæus, 71
Rubigo vim diureticam non habet, 313.

S.

Salia vegetabilium, 131
Cardui benedicti, 133
Essentiale, Cremor aut Crystallus Tartari, 134
Essentiale Tartari Chalybeatum, 137
Emeticum, 138
Fixum Tartari, & resolutio in liquorem, 140
Ex Tartaro crudo elici potest, 142
Tartari Nitratum, ibidem
Vitriolatum, ibidem
Foliatum, 145
Sal volatile Oleosum, 156
Tilingij, ibidem
Cranij humani, 162
Sal & oleum volatile Sanguinis humani, 165
Secundinæ, ibidem
Volatile Urinæ, 167
Sal & Oleum volatile Viperarum, 168
Rectificatio & Fixatio, ibidem
Sal fixum paucum in Animalibus, 169
Volatilis Viperini excellentia, 176
Volatile Typhorum Cervi, 178
Sal & Oleum volatile C. C. Eboris, Ossium, Cornuum, Ungularum &c. 179
Sal & Oleum volatile & fixum Bufonum, 180
Sal & Oleum volatile Ranarum, 181
Sal Cancrorum, 183
Sal & Oleum volatile lapidum Cancrorum, ibidem
Ciconiarum, 184
Sal volatile Ceræ, 187
Sal & Oleum volatile Asellorum, 188
Lumbricorum terrestr. ibidem
Sal volatile ex his animalibus diureticum, 189
Sal & Ol. volatile Cantharidum, 191
Sal volatile & Aq. spirit. Formicarũ, ib.
Sal & Oleum volatile Pavonis ejusque stercoris, 192
Sal Terræ, 198
Sal Aq. pluviæ, 199 Nivis, ibid.
Sal Calcis, etsi revera insit, secerni nequit, 203
Salia corrosiva Calci commista ad Caustica paranda, ibidem
Sal Lapidis Judaici & Lyncis, 207
Cujus naturæ, ibidem
Sal Crystalli, laborios. & parũ utile, 210
Sal & Magisterium Crystalli improbantur, ibidem
Sal &c. Margaritarum improbatur, 215
Sal commune, præparationes, 218
Marinum, præcipitatum verum cunctorum Salium, 219
Sal gemmeum, ibidem
Salis Marini distillatio, 220
Cum Alumine usto, 222
Cum Nitro, ibidem
Salis cum corallis improbatur, ib.
Sal Polychrestum, 231

cum additione Spiritus volatilis Salis Armoniaci, 231
Sal fixum Aluminis, 239
Sal Ammoniacum; Præparationes, 241
Calcinatio & fusio cum calce viva, &c. 242
Sublimatio, ibidem
Distillatio, ibidem
Salis Tartari addito quid præstat, ibidem
Salia terrestre quid semper retinent, etsi calcinentur, dissolvantur, &c. 251
Sal & Terra Vitrioli, 262
Quid proprie Sal, ibidem
Ex vitriolo albo parandum, ibid.
Sal sulphuris 268 & seq.
Nullum rerum datur, ibidem
Præparationes variæ 270
Sal & Oleum volatile, C. C. 177
Martis an detur, 318 & seq.
Nullum legitimum datur, ibid.
Cum aceto stillatitio paratum, cum Spiritu Vitrioli & Spiritu Vini, ibidem
Sal & magisterium Saturni, 335
Stanni cum aceto distillato, ib.
Sal Martis quid, 313 & seq.
Præparatio, 317
Salis Saturni dulcedo, 336
Vires seq.
Sal prunellæ, 227
Sanguis humanus, præparationes, 164
Cervinus, 162
Distillatio, 179
Saturni purificatio, calcinatio, 333
Pulvis varius ex calcinatione, 334
Ponderis augmentum in calce unde, 335
Sal & magisterium, ibidem
Ex quavis ejus calce potest educi, 336
Salis præparatio, ibidem
An verum Sal, ibidem
Linimentum Saturni, 338
Dissolutio laminarum, per aquam fortem, 339
Distillatio, ibidem
In Gas ad ignem abit, ibidem
Salis distillatio, ibidem
Spiritus ardens, unde 340
Balsamus, 341
Usus ad Ulcera Cancrosa,
Scammonij, Resina, 125
Secalis, distillatio, 46
Secundinæ muliebris, 164
Seminum distillatio, 37
Anisi, ibidem
Sinapi, distillatio, ibidem
Spiritus ardentes odoratissimi ex Floribus & Herbis odoratis, 34
Ex Seminibus Cochleariæ, Sinapi Nasturtij &c. 37
Ex baccis Sambuci, 39.42
Juniperi, 39.43
Tritici, Secalis, Hordei &c. 46
Leguminibus, 48
Fabis, 49
Lignis, 51
Guajaco, 54
Ligno rosarum, 52.56
Vini, 78
Vini Tartarisatus, 79
Aceti, 86
Sacchari, 88
Mannæ, 89
Terebinthinæ, 87
Acidus Benzoini, 100
Gummi Ammoniaci, 102
Vitæ aureus Rulandi, 123
Cranij humani, 161
Volatilis Sanguinis humani, 164
Urinæ, 166
Viperarum, 168
Cornu Cervi, 175
Bufonum, 180
Lapidum Cancrorum, 183.

Viperæ, 186
Volatilis Aſellorum & Lumbricorum, 189
Cantharidum, 190
Pavonis ejuſque ſtercoris, 152
Caſtoris, 194
Terrarum argilloſarum, 197
Roris, 200
Calcis vivæ Schroderj, 203
Alia præparatio, 204
Acidus Martialis lapidis Hæmatitis, 208
Vrinoſus & Acidus ejuſdem lapidis, 209
Salis, 220
Imprægnatus acido Aëris, Corallatus, 221
Cum Alumine uſto, 222
Cum Nitro, ibidem
Cum Corallis improbatur, Dulcis, 223
Affuſus rebus diſſolutis ab Aqua forti quomodo illas præcipant, 224
Spiritus *Nitri*, Nitro fixo additus hoc priſtinæ formæ reddit, 232
Diſtillatio, 233
Uſus, 234
Solus vaporis rubri forma aſſurgit, 232
Dulcis, 235
Spiritus *Aluminis*, 240
Rectificatio & dulcoratio, ibid.
Magiſtralis, 241
Spiritus urinoſus *Salis Ammoniaci*, 243
Uires, 248.249
Citiſſime evehitur affuſa aqua ſuper Sal Tartari & Sal Ammoniacum miſta, 244
Præparatio, 245
Acidus, 246
Flavus cum lapide hæmatite, 247
Urinoſus cum limatura chalybis, 248
Ambo hi ſpiritus in unum corpus coire poſſunt, 249
Spiritus *Vitrioli* dulcis, 259
Dulcoratio cum aceto improbatur, 259
Cum ſpiritu vini optima, 262
Regeneratus, 260
Compoſitus, ibidem
Emendatus Paracelſi, 261
Antepilepticus Hartimanni, ibi.
Aromaticus Sylvij, 157
Spiritus *Sulphuris*, 267
Vini optime rectificatus Salia non diſſolvit, 76
Succini, 280
Vitrioli ex Vitriolo Martis, 260
Veneris, 330.331
Acidus ex Sale Saturni & ſpiritu ardente, 340
Ardens *Saturni*, unde, 520
Limpidus ex præparatione quadam Balſami Saturni, 122
Perlarum improbatur, 216
Spodium, 179
Stanni præparationes, 342
Principia conſtituentia, ibidem
Jovis nomine donatur, ibidem
Fuſio, 343
Salis vires, ibidem
Flores, 344
Stannum, uti alia metalla, citra additionem diſtillari nequit, 345
Amalgama ſtanni, ibid.
Stercoris humani diſtillatio, 167
Ciconiarum, 184
Pavonis, 192
Sublimatio Auri in flores, 296
Stanni in flores, 344
Sublimatum dulce ex Mercurio Præcipitatio alba, 362
Corroſivum, 364
Dulce ex præcipitato flavo, 365
Succini hiſtoria, 278
Præparationes, 278
De origine variæ ſententiæ, ibi.
Præparatio in porphyrite, 279
Magiſterium, 280

Tinctura, 289
Distillatio, Spiritus, Sal volatile Oleum, 280
Vires, 282
Norma est distillandi reliquas Bituminum species, ib.
Sulphur Pulveratum ustum Salibus additum quid præstat, 141
Vitrioli variæ præparationes, 253
Ejus tantum terrestris est portio
Sulphuris præparationes, 263
Sublimatum in Flores, 264
Flores compositi, ibidem
Albi A. Sale, ibidem
Magisterium aut Lac, & seq.
Flores præstant, ibidem
Sulphuris Distillatio, 266
Spiritus efficacia in voce deperdita, 268
Sulphur Veneris quid, 334
Auratum Antimonii, 381
Tacamahaca, 98
Talcum, Præparationes, 216
Oleum difficillimæ præparationis, ibidem
Calcinatio igne patente non sufficit, 217
In Pulverem contritio, ib.
Limacibus immixtus dat Aquam cosmeticam, ibid.
Oleum per deliquium ex eo paratum quid, ib.
Oleum Talci Crollii, 218
Tartarus Vini, 76
Tartarus, Distillatio, 82
Sal essentiale, 135
Abundat Sale volatili & Acido, 134
Calcinatum cum Nitro Vitriolatum, 135
Variæ de hoc observationes. 136
Terebinthina, distillatio, 96
Terræ & Boli præparationes, 195
Præparandæ non lavandæ, 197
Sal & Spiritum suppeditant, ib.
Argillosarum distillatio, ibid.
Vitrioli, 253
Pro Sulphure imponit, ibid.
Astringens, 254
Lemnia, 190
Tinctura Benzoini, 99
Chymicæ vegetabilium, 104
Salis Tartari, 154
Mumiæ inferior viribus tinctura cranii humor, 164
Lapidum Cancrorum 183
Castorei, 194
Lapidum Judaici & Lyncis, 207
Crystalli, color unde accedat, 210
Coralli, dubiæ ib. & fallaces, 211
Dom. *Langelotii*. 212
Margaritarum improbatur,
Martis, variæ præparationes, 321
Cum Tartaro, ibidem
Croci Martis, 323
Vires, ibidem
Limatur. Chalybis cum aceto, ib.
Triticum, distillatio, 46
Turbith minerale, 361
Typhorum Cervinorum distillatio, 175

V

Venus, vide *Cuprum*, 325
Virus Venereum an sit Acidum, 353
Viridis æris mutatio in Vitriol. 328
Vinum, distillatio, 75
Spiritus, 78
Transitus in acetum, 340
Vipera, distillatio, 168
Sal & Ol. volatile, Rectificatio, 169
Vires, ibidem
Fixatio Salis volatilis per spiritum Salis, 170
Disceptatio de Viperis cum Dom. *Denisio*, 171
Venenum ejus in efferatis spiritibus consistit, 172
Succus flavus innoxius, 175
Vitriolum, præparationes, 250

Partibus terrestribus aut metallicis abundat, 250
Purificatio, 251
Præcipitata, Terræ aut Sulphura Vitriolo, 253
Distillatio, 255
Ros, phlegma, Spiritus sulphureus, Spiritus Acidus, 319. 320
Maris, 254
Spiritus acidissimus pro Oleo Vitrioli venditatus, 259
Horum Spirituum coagulatio in gelatinam, 257
A pauca aqua rosacea his affusa cur dissiliat vas, 257
Partes igneæ absunt, 258
Spiritus ignei absunt, ibidem
Spiritus dulcis, & alij, 259
Spiritus vini additus optime dulcorat. 260
Spiritus Vitrioli regeneratus, 260
Compositus. ibid.
Correctus Paracelsi, 261
Antepilepticus Hartmanni, 262
Sal & Terra, ibid.
Sal improprie dicitur, ibidem
Separandi ratio, ibidem
Vitriolum, aut crystalli Lunæ, 304
Martis, 319
Veneris, 326
Vires, 329
Vrina, distillatio, 166
Salis volatilis variæ præparationes, 167
Vires, ibidem
Vva, variæ substantiæ, 73

Finis Indicis Pharmacopoeæ Chymicæ.

BIBLIOTHÈQUE DE L'ÉCOLE DE PHARMACIE DE PARIS

EXPLICATIO FIGVRARVM AERI INCISARVM, *usui Chymico conducentium.*

Explicatio I. Figuræ.

A Furnus ad distillationem spiritus vini.
B Vesica Cuprea, interiori parte stanno obducta, spiritum vini excipiens.
C Serpentinum vas cupreum fulcrum habens suppositum.
D Serpentini Capitellum.
E Vas Refrigeratorium.
F Alius Furnus eidem usui dicatus.
G Vesica cuprea intus stannata, Vini spiritum continens.
H Vas Serpentinum ex stanno conflatum.
I Capitellum Vitreum.
K Recipiens.
L Alembicus cœcus.
M Infundibulum.
N O Duo Alembici vitrei, quorum unus alteri incumbit, inferior autem parte superna apertus est.
P P Vas Cœcum.
Q Q Matratium Cœcum.
R Ferrum dicatum discindendis collis Recipientium.
S Obturamentum ostij Fornacis.
T Discus Vitreus.
V Siphon.
X Pedamentum Recipiens spiritus Vini sustinens.

Explicatio secundæ Figuræ.

A Turris Athanoris.
B C Furni duo ab igne turri contento excalefacti.
D D Canales duo carbonem continentes.
F F Ostia utriusque Furni.
G Furnus Anemius.
H Ostium Furni.
I Extremitas tubuli ventum in furnum deferentis.
I I Tubulus venti delator.
L Folles.
M M Ligna motum Follium juvantia.
O O Caminus.
P Ferri lamina in quadratam figuram exstructa, Craticulæ vices in furno gerens.
Q Ferrum tabulatum quadratum, priori superimponendum.
R R Obturamenta Canalium Turris.
S T Duo Crucibula.
V Tenaculæ ferreæ.
X Volsellæ ferreæ.

Explicatio tertiæ Figuræ.

A Furnus pro Aludello.
B Aludellum.
CCCCC Aludelli Ollæ.
D Capitellum Aludelli.
E Amplæ ollæ fictiles ad distillationem spiritus Sulphuris.
F F Campanæ vitreæ.
G G Crucibula Sulphur excipientia.
HHH Tres pateræ ingentes vitreæ.
I I I Tria Crucibula Sulphur continentia.
KKK Tres Campanæ vitreæ.
LLL Tria Capitella.
M Vas vitreum circulationi destinatum.
N Alembicus vitreus unius texturæ.
O Pelicanus.

Explicatio quartæ Figuræ.

A Furnus.
B Vesica cuprea intus stanno vestita.
C Mauri Caput.
D Dolium aquam continens refrigerandi gratia liquoris per distillationem prodeuntis, Cum Tubulo liquorem in Recipiens deferente.
E Recipiens.
F Cuculli ferrei ad Regulorum confectionem.
G Mola Chalybea.
H Furnus quatuor simul Retortis pro totidem distillationibus, instructus.
I I Quatuor grandia Recipientia.
K Vasa dicata secretioni aquarum ab oleis per ellychnium.
L Canalis cylindraceus fusa metalla excipiens.

Explicatio quintæ Figuræ.

A Furnus Reverberatorius.
B Fastigium cameratum.
C Furnus pro distillatione herbarum igne arenæ.
D Vas Cupreum intus stanno obductum, herbas recipiens.
E Capitellum Cupreum, intus stannatum.
F Vas Cupreum Balneo Mariæ dicatum.
G Lagena vitrea, infundibulo instructa, ad filtrationes.
H Recipiens.
I Infernus Vitreus.
K K Gemelli.
L Capsula terrea.
M Obturamentum marginis abruptæ capsulæ.
N Matratium prolixo collo donatum.
O Matratij Capitellum.
P Recipiens.
Q Ovum Philosophicum.
R Vas vitreum ad oleorum secretionem.
S Aliud vas vitreum eidem usui dicatum.

Figura sexta explicatione non indiget.

FINIS.

BIBLIOTHEQUE UNIVERSITAIRE TOULOUSE

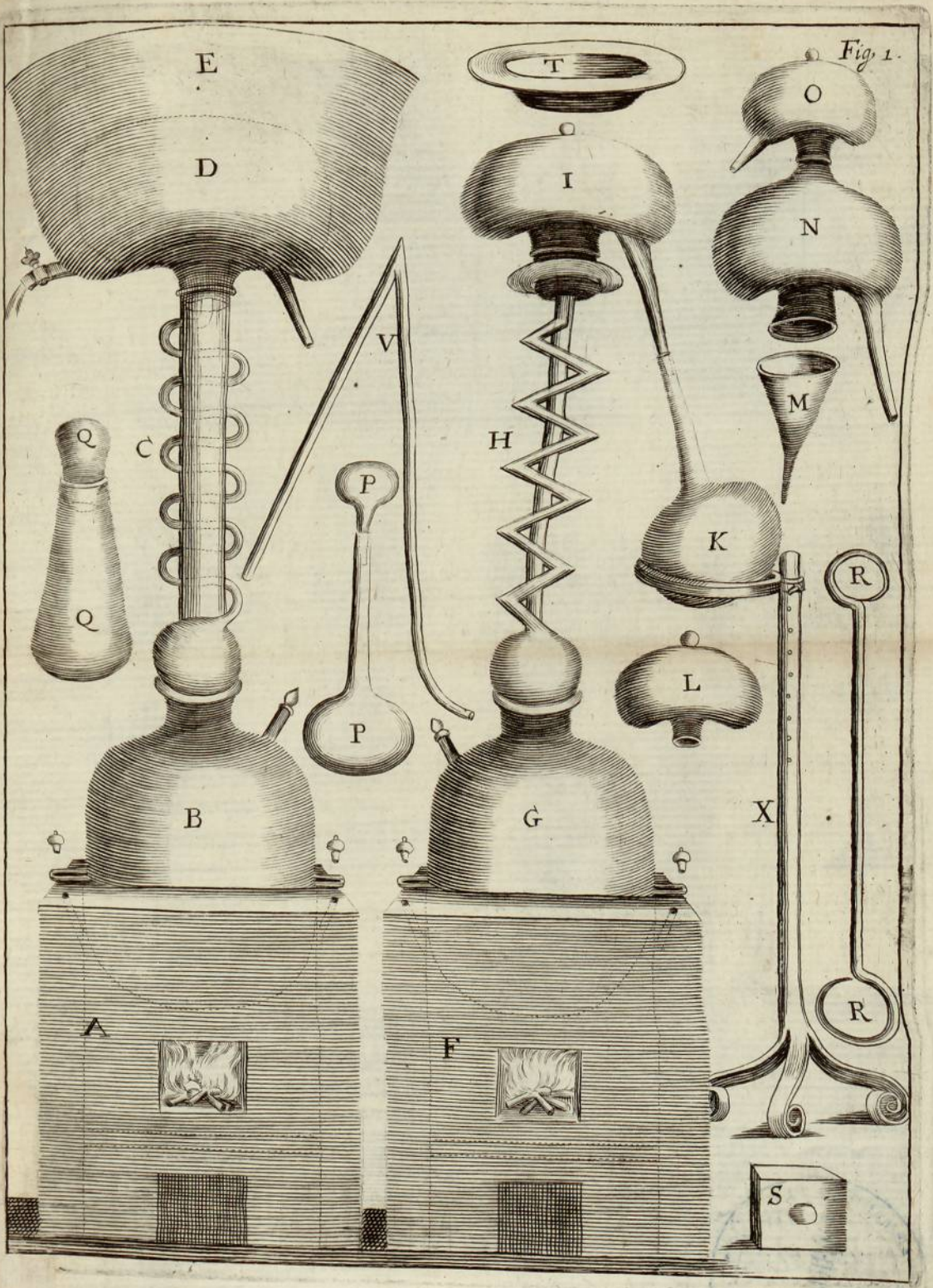
Fig. 1.
E
D
C
Q
Q
V
P
P
H
T
I
O
N
M
K
L
R
R
X
B
G
A
F
S

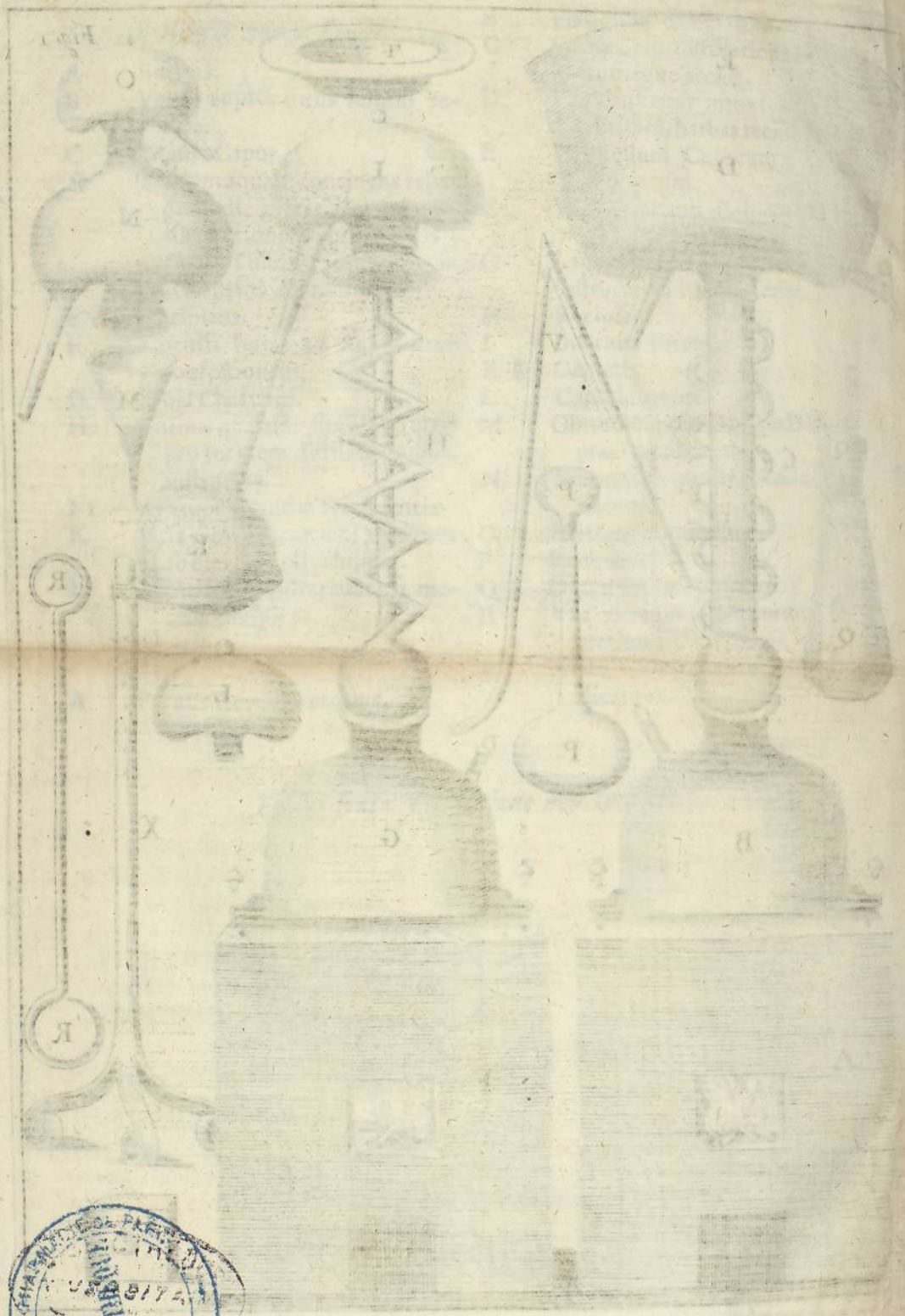

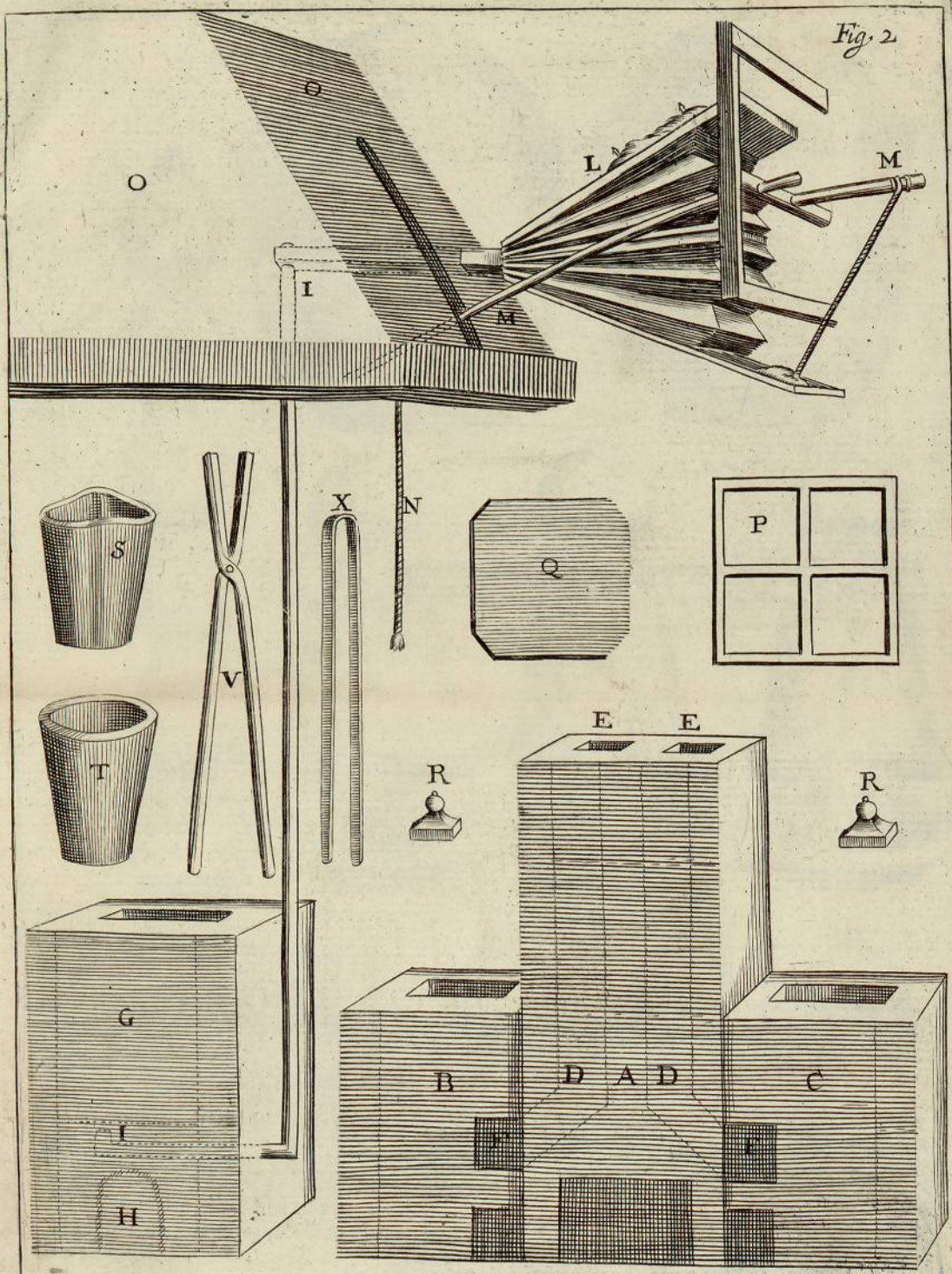
Fig. 2
O
O
L
M
I
M
S
V
X
N
Q
P
T
R
R
E
E
G
I
H
B
D
A
D
C

Fig. 3

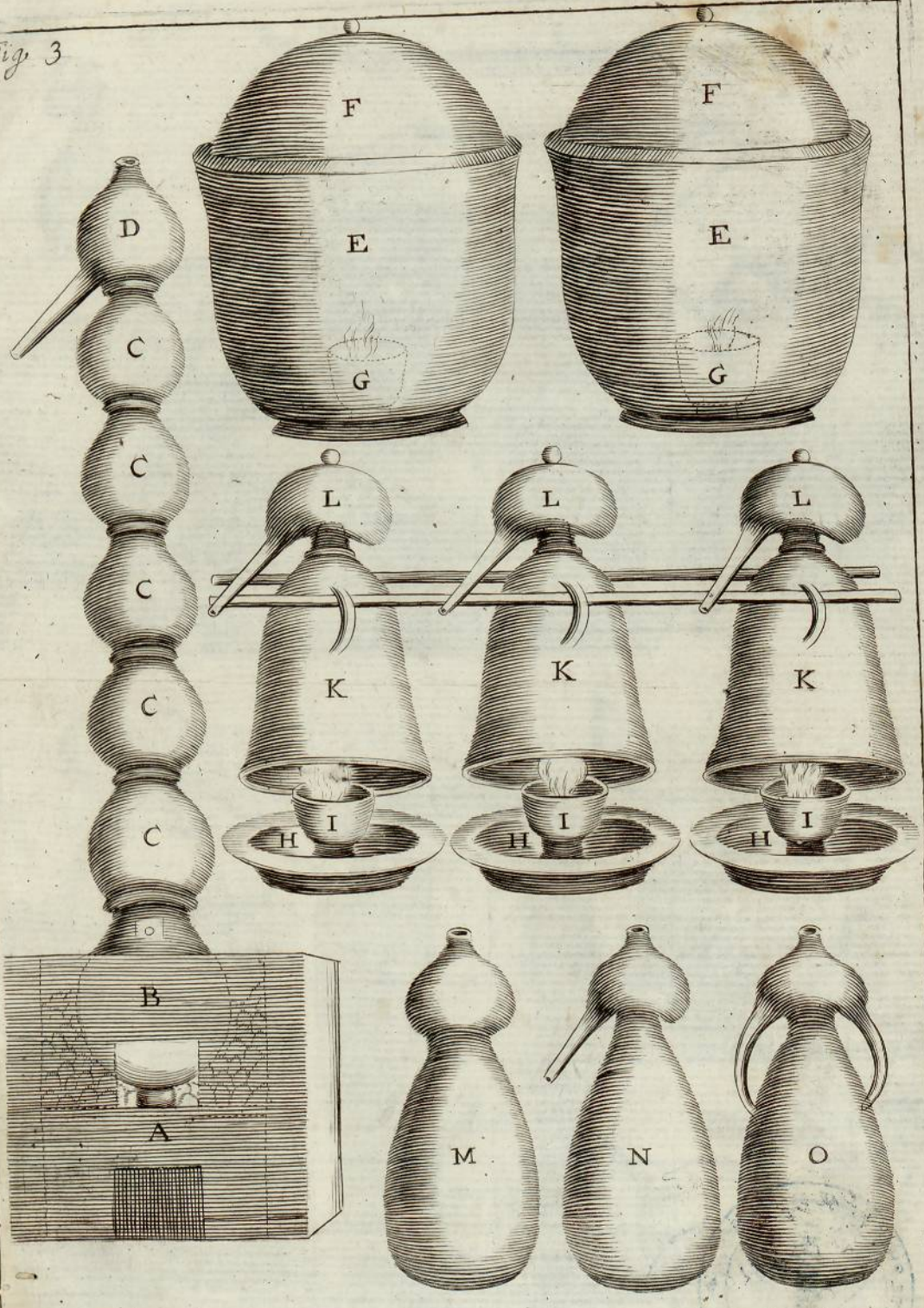

ECOLE SUPÉRIEURE DE PHARMACIE DE PARIS
BIBLIOTHÈQUE
UNIVERSITAIRE
TOULOUSE

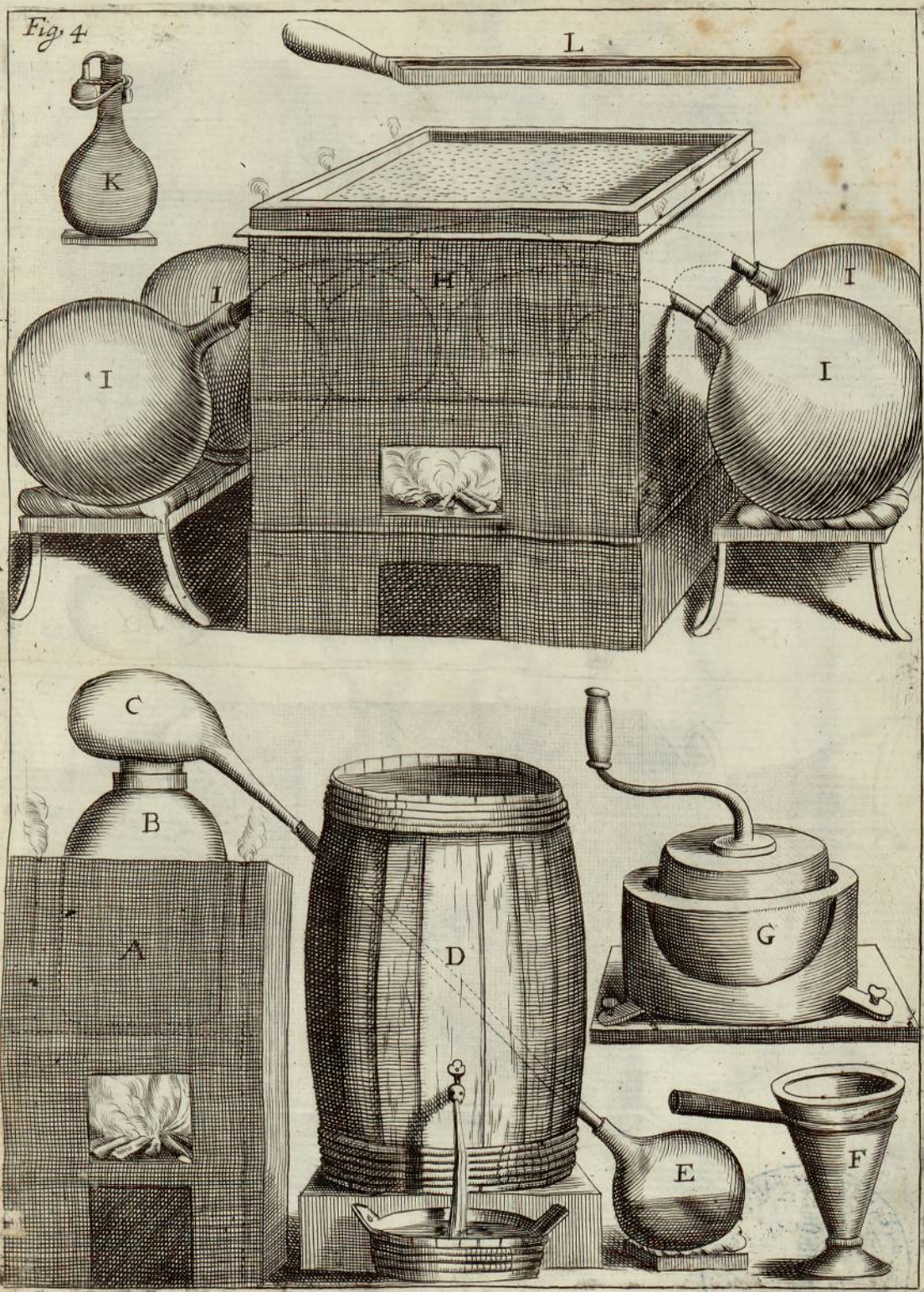
Fig. 4
L
K
H
I
I
I
I
C
B
A
D
G
E
F

ÉCOLE SUPÉRIEURE DE PHARMACIE DE TOULOUSE
BIBLIOTHÈQUE UNIVERSITAIRE
TOULOUSE

Fig. 5

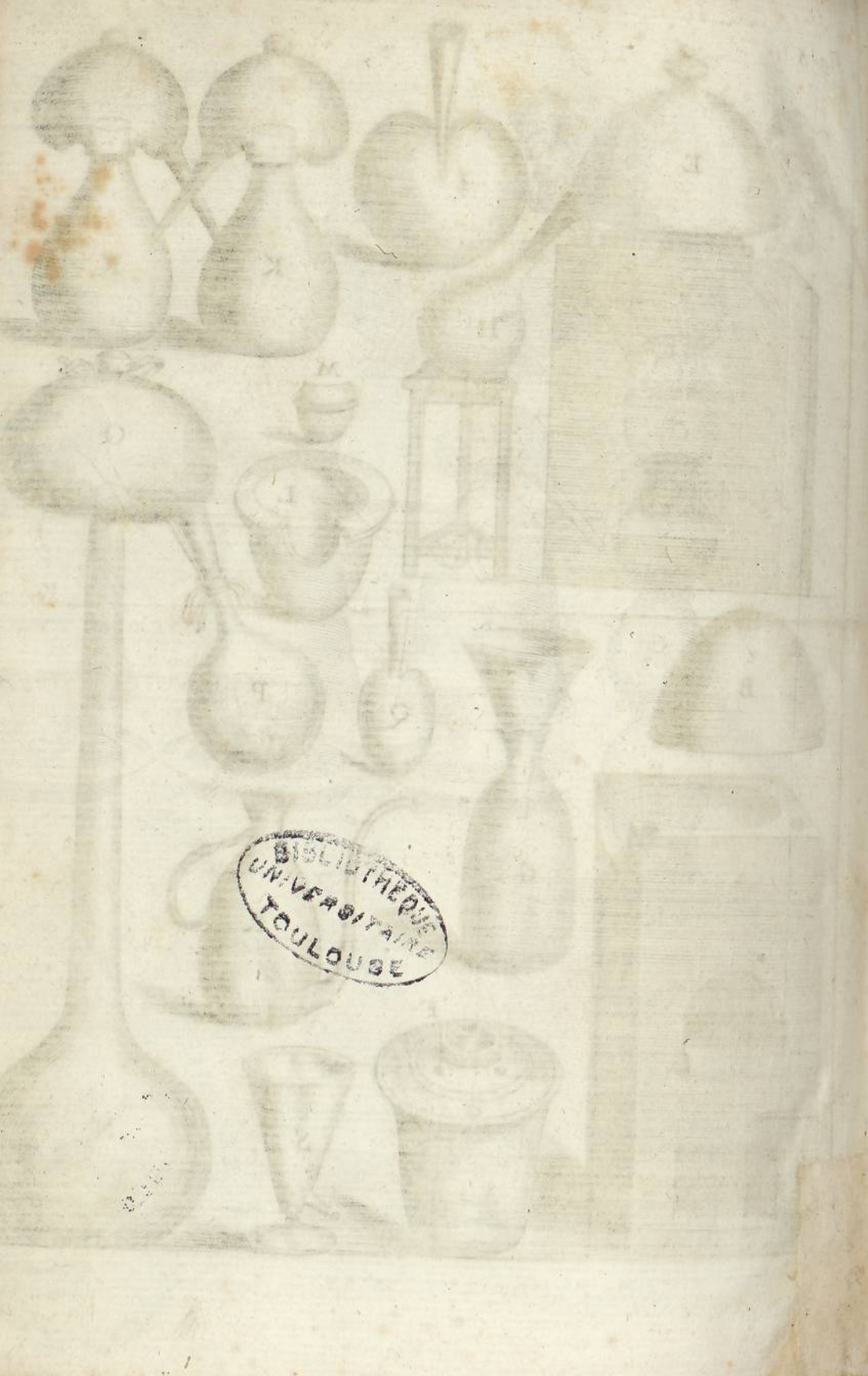
BIBLIOTHÈQUE
UNIVERSITAIRE
TOULOUSE

Explicatio maximè vulgarium Caracterum Chymicorum

Acetum
Acetum Distillatum
Aër
Aes, Vid Cuprum
Aës ustum
Alembicus
Alumen
Almagama
Antimonium
Aqua
Aqua fortis
Aqua Regia
Aquarius
Arena
Argentum, Luna
Argentum vivum, mercurius
Aries
Aqua Vitæ
Arsenicum
Auripigmentum
Aurum
Balneum B
Balneum Mariæ MB
Balneum Vaporis VB
Borax
Calcinare
Calx CC
Calx viva
Cancer
Caput Mortuum
Capricornus, Signum Cœleste
Cerusa

Cineres
Cineres clavellati
Cementare
Cera
Cinnabaris
Coagulare H E
Cornu Cervi CC
Crocus martis C ♂
Crocus veneris
Crucibulum
Cuprum, Aës, Venus
Cristallus
Dies
Digerere
Distillare
Farina laterum
Filtrare
Fixare
Flores Antimonii
Gemini II
Gummi
Hora
Ignis
Ignis Rotæ
Jupiter, Vid Stannum
Leo, Signum Coelerte
Libra Signum Coelerte
Limatura Calybis
Lithargyrum
Luna, Vid Argentum
Lutare N
Magnes
Marcasita

Mensis
Mercurius Sublimatus
Mercurius Præcipitatus
Nitrum
Nix
Oleum
Pisces, Signum Cœlest
Plumbum, Saturnus
Præcipitare
Pulvis
Purificare
Quinta Essentia Q E
Realgar
Retorta
Sagittarius Sig Cœleste
Sal Alkali
Sal Ammoniacum
Sal Commune
Sal Gemmeum
Scorpio Sig Coeleste m
Spiritus s.p. S.p.
Spiritus Vini
Stannum, Jupiter
Sublimare
Stratum Superstratum SSS fff
Sulphur
Sulphur Vivum
Sulphur Nigrum
Sulphur Philosophorum
Talcum X
Tartarum
Taurus Sig. Coeleste
Terra
Tutia

Calybx ferrum, mars ♂
Camphora
Urina
Venus, aës, vid. Cuprum ♀
Vinum V
Viride æris
Lutum
Sapo
Vitrum
Vitriolum
Vitriolum album
Vitriolum Cœrulcum

ÉCOLE SUPÉRIEURE DE PHARMACIE DE PARIS
BIBLIOTHÈQUE
VERS

BIBLIOTHÈQUE
UNIVERSITAIRE
TOULOUSE